

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

RAPORT PRIVIND STAREA JUSTIȚIEI
2007

"Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției" (art. 133 alin. (1) din Constituția României, republicată)

CUPRINS

CAPITOLUL 1 – CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI ȘI CADRUL LEGAL DE FUNCȚIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA.....	pag.7
1.1. Structura și cadrul legal de funcționare a autorității judecătorești. Impactul principalelor modificări aduse legilor privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar în anul 2007.....	pag.7
1.2. Principalele consecințe ale aderării României la Uniunea Europeană, din perspectiva organizării și funcționării sistemului judiciar.....	pag.16
CAPITOLUL 2 - ANALIZA DE SISTEM – ASPECTE CANTITATIVE.....	pag.19
2.1. Analiza activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2007.....	pag.19
2.1.1. Rolul fundamental al Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare.	
2.1.2. Analiza statistică a activității în anul 2007.	
2.2. Analiza activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2007 (inclusiv D.N.A. și D.I.I.C.O.T.).....	pag.24
2.2.1. Analiza statistică a activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2007(exclusiv D.N.A. și D.I.I.C.O.T.)	
2.2.2. Analiza statistică a activității Direcției Naționale Anticorupție în anul 2007.	
2.2.3. Analiza statistică a activității Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în anul 2007.	
2.3. Analiza statistică a activității celorlalte instanțe judecătorești în anul 2007.....	pag.49
2.3.1.Volumul de activitate	
2.3.1.1. Volumul total de activitate	
2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătoriilor	
2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor	
2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate	
2.3.1.5. Activitatea la nivelul curților de apel	
2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii	
2.3.2. Operativitatea	
2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătoriilor.	
2.3.2.2. Operativitatea la tribunale.	
2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate	
2.3.2.4. Operativitatea la curțile de apel.	
2.3.3. Încărcătura pe judecător	
2.3.3.1. Încărcătura la nivelul judecătoriilor	
2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor	
2.3.3.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate	
2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curților de apel	
2.4. Analiza statistică a activității instanțelor militare în anul 2007.....	pag.66
2.4.1. Tribunalele militare.	
2.4.2. Tribunalul militar teritorial București.	
2.4.3. Curtea Militară de Apel București.	
2.5. Analiza statistică a activității celorlalte unități de parchet în anul 2007.....	pag.70
2.5.1.Volumul de activitate	
2.5.1.1. Volumul total de activitate.	
2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii.	
2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	

2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov	
2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	
2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii	
2.5.2. Operativitatea	
2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii	
2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	
2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov	
2.5.2.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	
2.5.3. Încărcătura pe procuror	
2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii	
2.5.3.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	
2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov	
2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	
2.5.3.5. Încărcătura la parchete în ipoteza ocupării integrale a schemelor	
2.6. Analiza statistică a activității parchetelor militare în anul 2007.....	pag.95
2.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare.	
2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București	
2.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	
2.7. Concluzii privind evoluția indicatorilor statistici la instanțe și parchete în anul 2007. Vulnerabilități identificate. Măsurile de remediere propuse.....	pag.99
2.8. Criminalitatea în date statistice.....	pag.104
2.8.1. Date generale privind persoanele trimise în judecată	
2.8.1.1. Statistica trimiterilor în judecată după criteriul teritorial.	
2.8.1.2. Statistica trimiterilor în judecată în funcție de criterii privind persoana inculpatului..	
2.8.1.3. Statistica trimiterilor în judecată pe categorii de infracțiuni.	
2.8.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv	
2.8.2.1. Criminalitatea în teritoriu	
2.8.2.2. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată	
2.8.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracțiuni	
2.8.3. Structura pedepselor	
2.8.4. Date generale privind victimele infracțiunilor (repartiția în funcție de vârstă și sex, pe principalele categorii de infracțiuni)	
2.8.5. Scurte concluzii privind evoluția criminalității în anul 2007.	
CAPITOLUL 3 - ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR.....	pag.118
3.1. Efectele modificărilor legislative asupra actului de justiție și asupra competențelor de soluționare a diferitelor tipuri de acțiuni în justiție.....	pag.118
3.2. Repartizarea aleatorie a cauzelor.....	pag.125
3.3. Durata de soluționare a cauzelor.....	pag.128
3.3.1. Date statistice privind durata de soluționare a cauzelor la nivelul instanțelor judecătorești	
3.3.2. Date statistice privind durata de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor	
3.3.3. Aspecte constatate în urma controalelor tematice efectuate de de Inspekția Judiciară	
3.3.4. Percepția instanțelor și parchetelor asupra duratei de soluționare	

a cauzelor. Măsurile propuse pentru diminuarea acestora	
3.4. Creșterea gradului de specializare în activitatea judiciară.....	pag.144
3.4.1. Specializarea la nivel instituțional – instanțe, parchete, secții și complete specializate –	
3.4.2. Programele de formare profesională specializată a magistraților	
3.5. Indici de calitate.....	pag.149
3.5.1. Indici de calitate a activității instanțelor judecătorești	
3.5.2. Indici de calitate ai activității parchetelor	
3.5.3. Percepția instanțelor și parchetelor asupra cauzelor care provoacă desființarea hotărârilor în căile de atac sau conduc la achitarea definitivă a inculpaților sau la restituirea cauzelor de către instanță	
3.6. Măsurile pentru unificarea practicii judiciare.....	pag.154
3.6.1. Recursul în interesul legii.	
3.6.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare, la nivel central	
3.6.3. Măsurile de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor judecătorești/parchetelor de pe lângă acestea	
3.7. Aplicarea dispozițiilor Convenției Europene a Drepturilor Omului în sistemul juridic românesc, de către judecători și procurori.....	pag.172
3.7.1. Principalele categorii de cauze care au atras în anul 2007 condamnarea statului român	
3.7.2. Cauze în care s-au pronunțat hotărâri de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile.	
3.7.3. Aplicarea directă a CEDO în dreptul intern	
3.8. Instanțele și parchetele din România în planul dreptului comunitar.....	pag.186
3.8.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar.	
3.8.2. Cooperarea judiciară internațională	
3.8.2.1. Scurtă prezentare a activității din anul 2007 în cadrul Rețelei europene în materie civilă și comercială.	
3.8.2.2. Scurtă prezentare a activității din anul 2007 în cadrul Rețelei europene în materie penală.	
3.9. Îmbunătățirea accesului liber la justiție.....	pag.197
3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiției pentru minori și a protecției drepturilor copilului.....	pag.200
3.11. Stadiul aplicării dispozițiilor Legii nr. 544/2001 și ale Legii nr. 677/2001.....	pag.205
3.12. Ridicarea nivelului calitativ al managementului instanțelor și parchetelor.....	pag.214
3.12.1. Modalitatea de recrutare a conducătorilor de instanțe și parchete.	
3.12.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanțe și parchete. Alte măsuri de îmbunătățire a managementului	
3.12.3. Monitorizarea calității managementului la instanțe și parchete	
3.12.4. Identificarea motivelor care împiedică ocuparea integrală a funcțiilor de conducere vacante la nivelul instanțelor și parchetelor.	
3.13. Percepția judecătorilor și procurorilor asupra gradului de independență a sistemului judiciar și căile de întărire a acesteia – concluziile studiului Transparency România.....	pag.228

3.14. Creșterea gradului de transparență a funcționării justiției și noua strategie de comunicare pentru Consiliul Superior al Magistraturii și sistemul judiciar.....pag.236

3.15. Concluzii privind progresele înregistrate, precum și vulnerabilitățile identificate și măsurile de remediere a acestora.... pag.239

CAPITOLUL 4 - GESTIONAREA RESURSELOR.....pag.249

4.1. Politica de resurse umane privind judecătorii și procurorii.....pag.249

4.1.1 Modalități de ocupare a posturilor de execuție vacante

4.1.2. Promovarea în funcții de execuție vacante

4.1.3. Numirea în funcții de conducere

4.1.4. Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor

4.1.5. Promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție

4.1.6. Situația posturilor de magistrat asistent la Î.C.C.J

4.1.7. Situația posturilor vacante de judecător sau procuror la finalul anului 2007

4.2. Fluctuația judecătorilor și procurorilor în anul 2007.....pag.265

4.2.1. Eliberări din funcția de judecător/procuror

4.2.2. Transferul judecătorilor și procurorilor

4.2.3. Detașarea judecătorilor și procurorilor

4.3. Estimarea impactului modificărilor aduse prin O.U.G. nr.100/2007 asupra politicii de resurse umane privind judecătorii și procurorii.....pag.268

4.4. Stadiul aplicării dispozițiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declarații de către judecători și procurori. Impactul modificărilor legislative intervenite în anul 2007.....pag.270

4.5. Aspecte privind răspunderea disciplinară și penală a judecătorilor, procurorilor, a magistraților asistenți și a celorlalte categorii de personal din cadrul instanțelor și parchetelor.....pag.274

4.5.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți

4.5.2. Răspunderea penală a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți

4.5.3. Răspunderea disciplinară și penală a celorlalte categorii de personal din cadrul instanțelor și parchetelor

4.6. Apărarea independenței individuale și a reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor.....pag.277

4.7. Institutul Național al Magistraturii în structura sistemului juridic românesc....pag.279

4.7.1. Recrutarea și formarea inițială a viitorilor magistrați

4.7.2. Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor

4.7.3. Formarea formatorilor

4.7.4. Organizarea concursurilor/examenelor privind admiterea în profesie și cariera judecătorilor și procurorilor

4.7.5. Priorități strategice privind dezvoltarea activităților de formare desfășurate de către Institutul Național al Magistraturii.

4.8. Politica de personal privind personalul auxiliar.....pag.299

4.8.1. Cadrul legal și impactul modificărilor legislative intervenite

4.8.2. Situația asigurării necesarului de personal auxiliar la instanțe și parchete.

Priorități identificate și măsuri de remediere a deficiențelor existente.

4.8.3. Activitatea în anul 2007 a Școlii Naționale de Grefieri

4.8.3.1. Formarea inițială

4.8.3.2. Formarea continuă
 4.8.3.3. Formarea formatorilor
 4.8.3.4. Alte activități și programe
 4.8.4. Stadiul proiectului pilot privind degrevarea judecătorilor de unele atribuții administrative prin preluarea acestora de către personalul auxiliar.

4.9. Resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor și parchetelor în anul 2007. pag. 318

4.10. Continuarea și dezvoltarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor..... pag. 323

4.10.1. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS.

4.10.2. Crearea de noi baze de date relevante pentru funcționarea sistemului judiciar.

4.10.3. Analiza posibilității de furnizare de servicii on-line către beneficiarii actului de justiție de către instanțe și parchete.

4.11. Concluzii privind progresele înregistrate, vulnerabilitățile identificate și posibile măsuri de remediere a acestora..... pag. 330

CAPITOLUL 5 - RAPORTURILE DINTRE SISTEMUL JUSTIȚIEI ȘI CELELALTE INSTITUȚII ȘI ORGANISME, PRECUM ȘI CU SOCIETATEA CIVILĂ..... pag. 337

5.1. Raporturile dintre instanțe și parchete, precum și cu CSM..... pag. 337

5.2. Raporturile dintre instanțe/parchete și barourile de avocați, precum și cu experții judiciari..... pag. 339

5.3. Raporturile cu mass-media..... pag. 344

5.4. Raporturile cu justițiabilii..... pag. 347

5.5. Raporturile cu societatea civilă și cu instituțiile și organismele internaționale..... pag. 349

5.5.1. Raporturile cu societatea civilă

5.5.2. Relații bilaterale ale CSM cu alte consilii judiciare din Europa

5.5.3. Relațiile cu alte consilii judiciare în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare

5.5.4. Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituții internaționale

5.5.5. Relația cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni

5.5.6. Programe cu finanțare europeană

5.5.7. Stadiul derulării programelor finanțate de Banca Mondială

5.5.8. Colaborarea Ministerului Justiției și a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

CAPITOLUL 6 - CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE..... pag. 405

6.1. Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilități identificate și măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora..... pag. 405

6.2. Scurtă prezentare a noului Plan de acțiune privind strategia de reformă a sistemului judiciar și lupta împotriva corupției, adoptat de Guvernul României la data de 31 octombrie 2007. Contribuția Consiliului Superior al Magistraturii la elaborarea acestuia..... pag. 417

CAPITOLUL 1

CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI ȘI CADRUL LEGAL DE FUNCȚIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA

1.1. Structura și cadrul legal de funcționare a autorității judecătorești. Impactul principalelor modificări aduse legilor privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar în anul 2007

Principiile, structura și modul de organizare a sistemului judiciar român sunt consacrate în Constituția României și Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Justiția se realizează în România prin instanțele judecătorești, organizate într-o structură piramidală, puterea judecătorească fiind exercitată de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, potrivit prevederilor art.126 din Constituția României și art. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Titlul III din Constituția României este consacrat autorității judecătorești, formată din Înalta Curte de Casație și Justiție, celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii, fiecare cu atribuții proprii, stabilite prin normele constituționale și prin alte dispoziții legale.

Potrivit Legii fundamentale, Consiliul Superior al Magistraturii are rolul de garant al independenței justiției, iar atribuțiile ce revin acestei instituții au fost prevăzute în scopul consolidării independenței autorității judecătorești, în raport cu legislativul și executivul.

Organizarea și funcționarea sistemului judiciar din România sunt reglementate prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În conformitate cu prevederile acestui act normativ, justiția se desfășurează în numele legii, este unică, imparțială și egală pentru toți și se realizează prin următoarele instanțe judecătorești: Înalta Curte de Casație și Justiție, curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate și judecătoriile.

La vârful structurii piramidale a instanțelor judecătorești se află Înalta Curte de Casație și Justiție, compunerea și regulile de funcționare ale instanței supreme fiind stabilite prin lege organică.

Conform dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării. Înalta Curte de Casație și Justiție ocupă primul loc în ierarhia instanțelor judecătorești din România și are, în principal, competența de a judeca recursul în casație și de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții – Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal -, Completul de 9 judecători și Secțiile Unite, fiecare având o competență proprie, stabilită prin lege.

Înalta Curte de Casație și Justiție este condusă de un președinte, ajutat de un vicepreședinte și 4 președinți de secție.

În structura Înaltei curți de Casație și Justiție intră Cancelaria, direcții, servicii și birouri.

Următorul nivel al sistemului judiciar este asigurat de curțile de apel, instanțe cu personalitate juridică, în circumscripția cărora funcționează mai multe tribunale și tribunale specializate.

Curțile de apel sunt în număr de 16, 15 civile și Curtea Militară de Apel, iar circumscripțiile și localitățile de reședință ale curților de apel sunt stabilite în Anexa 1 la Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Potrivit acestui act normativ, în România funcționează curți de apel în localitățile Alba Iulia, Pitești, Bacău, Oradea, Suceava, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Târgu Mureș, Ploiești, Timișoara. fiecare având în circumscripție de la 2 până la 5 județe.

În cadrul curților de apel funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale (la Curțile de Apel Constanța și Galați) sau pentru alte materii.

Curțile de apel sunt conduse de câte un președinte ajutat de unul sau mai mulți vicepreședinți.

Curțile de apel judecă atât în primă instanță, cât și ca instanțe de control judiciar pentru instanțele ierarhic inferioare din circumscripția lor administrativ teritorială.

Tribunalele constituie cea de a treia verigă din sistemul instanțelor judecătorești, fiind instanțe cu personalitate juridică organizate la nivelul fiecărui județ și al municipiului București. Dintre cele 42 de tribunale înființate prin lege, un singur tribunal, respectiv, Tribunalul Ilfov, nu funcționează în prezent.

În cadrul tribunalelor funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii.

Tribunalele sunt conduse de un președinte, care poate fi ajutat de 1-2 vicepreședinți. Ele judecă în materiile ce le sunt date în competență prin lege, atât în primă instanță, cât și ca instanțe de control judiciar pentru hotărârile pronunțate de judecătorii.

Legea nr. 304/2004, în forma anterioară modificării și completării ei prin Legea nr. 247/2005, stabilea obligativitatea înființării a patru tipuri de tribunale specializate (pentru minori și familie, de muncă și asigurări

sociale, comerciale, administrativ-fiscale,) care urmau să fie puse în funcțiune, în mod eşalonat, până cel mai târziu la data de 1 ianuarie 2008.

Sub imperiul acestui cadru normativ au fost înființate 4 tribunale specializate , care funcționează și în prezent, respectiv: Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureș și Tribunalul Comercial Argeș.

Aceste instanțe nu au personalitate juridică, au sediul, de regulă, în municipiul reședință de județ și preiau cauzele de competența tribunalului în domeniile în care se înființează, iar activitatea lor s-a desfășurat în condițiile unei specializări reale și efective a judecătorilor, ceea ce a condus la creșterea calității actului de justiție, printr-un grad crescut de operativitate în domeniul soluționării cauzelor, precum și prin calitatea hotărârilor pronunțate.

Prin Legea nr. 247/2005, s-a renunțat la obligativitatea înființării instanțelor specializate în favoarea secțiilor și completelor specializate. Totuși, înființarea de instanțe specializate nu a fost total exclusă, fiind menținută posibilitatea organizării acestora.

În conformitate cu procedura reglementată de Legea privind organizarea judiciară, secțiile și completele specializate ale curților de apel și ale instanțelor din circumscripția acestora se înființează la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanțe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, iar componența completelor specializate se stabilește de colegiul de conducere al instanței în raport cu volumul de activitate și specializarea judecătorilor.

La baza sistemului judiciar se află judecătoriile, cu competență generală de soluționare a litigiilor. Judecătoriile sunt instanțe fără personalitate juridică, organizate în județe și în sectoarele municipiului București, iar localitățile care fac parte din circumscripția judecătoriilor sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii. În prezent, localitățile care fac parte din circumscripția fiecărei judecătories sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 337/1993, cu modificările și completările ulterioare.

Prin lege au fost înființate 188 de judecătories, dintre care 6 în mediul rural, iar restul în mediul urban. Dintre acestea, un număr de 10 judecătories nu funcționează, respectiv: Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați, Jibou, Jimbolia.

Judecătoriile din fiecare județ sau, după caz, din municipiul București sunt cuprinse în circumscripția tribunalelor.

În raport cu numărul și natura cauzelor, în cadrul judecătoriilor se pot înființa secții sau complete specializate. Înființarea acestora este obligatorie în materia cauzelor cu minori și de familie, precum și în materia fondului funciar.

Judecătoriile sunt conduse de un președinte, care poate fi ajutat de un vicepreședinte.

Instanțele militare sunt organizate în tribunale militare, Tribunalul Militar Teritorial București și Curtea Militară de Apel.

Tribunalele militare funcționează în municipiile București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara și, în ierarhia instanțelor, sunt egale în grad cu judecătoriile, iar Tribunalul Militar Teritorial și Curtea Militară de Apel funcționează în municipiul București.

Competența instanțelor militare a cunoscut în ultima perioadă un proces de restrângere treptată, mai ales avându-se în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia pot face obiectul judecării în fața unei instanțe militare numai infracțiunile săvârșite de militari împotriva ordinii și disciplinei militare, fiind exclusă judecarea civililor de către aceste instanțe.

Titlul III din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare este consacrat Ministerului Public, reglementând organizarea și atribuțiile Ministerului Public, precum și organizarea parchetelor civile și militare.

Ministerul Public este independent în relațiile cu celelalte autorități și își exercită atribuțiile numai în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia.

În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Acesta își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Procurorii își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

Parchetele funcționează pe lângă fiecare dintre instanțele de judecată (cu excepția tribunalelor specializate în materie comercială); parchetele conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

În cadrul Ministerului Public funcționează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătoriile, precum și parchetele militare.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, are personalitate juridică și este condus de un procuror general, ajutat de un prim-adjunct, un adjunct și trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are în structură Secția de urmărire penală și criminalistică, Secția judiciară, Secția de resurse umane și documentare, Secția parchetelor militare.

Prin Legea nr. 54/2006 de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 134/2005 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 43/2002, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost înființată Direcția Națională Anticorupție, prin reorganizarea

Parchetului Național Anticorupție, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, condusă de un procuror șef, ajutat de un procuror șef adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, ca structură specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului, condusă de un procuror-șef, ajutat de un procuror șef adjunct și coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit Legii nr. 508/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Parchetele au sediul în localitățile în care își au sediul instanțele pe lângă care funcționează și au aceeași circumscripție cu acestea. Parchetele de pe lângă curțile de apel și parchetele de pe lângă tribunale au personalitate juridică.

Parchetele de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori generali iar parchetele de pe lângă tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătoria sunt conduse de prim-procurori.

În prezent, la nivelul întregii țări există 15 parchete pe lângă curți de apel, care au în subordine 41 parchete de pe lângă tribunale, la care se adaugă Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel și Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, prevăzute prin lege, iar începând cu data de 01.02.2005, prin Ordinul nr. 83/C/2005 al Ministrului Justiției s-a înființat Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie cu sediul în Brașov.

Din cele 42 parchete de pe lângă tribunale înființate prin Legea nr. 304/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, un singur parchet nu funcționează, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov.

Dintre cele 188 parchete de pe lângă judecătoria prevăzute de Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, 10 nu funcționează, și anume, parchetele de pe lângă judecătoriile Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați, Jibou și Jimbolia.

Potrivit dispozițiilor art.140 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Regulamentul de ordine interioară al parchetelor se stabilesc: organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Parchetului Național Anticorupție¹, a parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătoria; atribuțiile procurorilor generali, prim-procurorilor și ale adjuncților acestora, ale procurorilor inspectori, ale procurorilor șefi și ale procurorilor, precum și ale celorlalte categorii de personal; organizarea și modul de desfășurare a activității colegiilor de conducere ale parchetelor și a adunărilor generale ale procurorilor; ierarhia funcțiilor administrative din cadrul Ministerului Public; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale parchetelor; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile departamentului economico-financiar și administrativ din cadrul parchetelor.

¹ În prezent – Direcția Națională Anticorupție.

Regulamentul de ordine interioară se aprobă prin ordin al ministrului justiției, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit Regulamentului de ordine interioară a parchetelor, parchetele de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori generali, ajutați de 1 sau 2 procurori generali adjuncți, conform numărului stabilit prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Parchetele de pe lângă curțile de apel au în structură o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară, o Secție pentru minori și familie. La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București funcționează și o Secție de proceduri, iar la Parchetul de pe lângă Curțile de Apel Constanța și Galați câte o Secție maritimă și fluvială.

Secțiile, serviciile și birourile sunt conduse de procurori șefi.

Parchetele de pe lângă tribunale sunt conduse de prim-procurori, ajutați de 1 sau, după caz, 2 prim-procurori adjuncți, în funcție de volumul de activitate. La Parchetul de lângă Tribunalul București, prim-procurorul este ajutat de 1-3 prim-procurori adjuncți.

În cadrul parchetelor de pe lângă tribunale funcționează o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară, iar la Parchetul de pe lângă Tribunalul București și o Secție de supraveghere a urmăririi penale. La Parchetele de pe lângă Tribunalele Constanța și Galați funcționează și câte o Secție maritimă și fluvială.

Secțiile, serviciile și birourile sunt conduse de procurori șefi.

Parchetele de pe lângă judecătoria sunt conduse de prim-procurori ajutați, în cazul unităților mari, de prim-procurori adjuncți.

La parchetele de pe lângă judecătoria, în raport cu natura și numărul cauzelor, pot funcționa secții maritime și fluviale, asemenea secții fiind prevăzute prin Regulamentul de ordine interioară a parchetelor la parchetele de pe lângă Judecătoriile Constanța și Galați.

Conform dispozițiilor art. 98 și următoarele din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe lângă fiecare tribunal militar funcționează un parchet militar. Pe lângă Tribunalul Militar Teritorial funcționează Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, iar pe lângă Curtea Militară de Apel funcționează Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel.

Instanțele militare și parchetele militare au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu. Parchetele militare sunt conduse de un prim-procuror militar ajutat de un prim-procuror militar adjunct. Parchetul Militar de pe lângă Curtea de Apel București este condus de un procuror general militar, ajutat de un procuror general militar adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează o secție militară care efectuează, potrivit Codului de procedură penală, urmărirea penală în cauzele privind infracțiuni săvârșite de

mareșali, amirali și generali, a căror competență de judecată revine Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cadrul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București și în cadrul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București funcționează câte o Secție de urmărire penală și câte o Secție judiciară.

Analizând cadrul legal de funcționare a sistemului judiciar din România, se poate constata că actuala organizare judiciară urmărește, în principal, îmbunătățirea calității actului de justiție, garantarea independenței efective a sistemului judiciar, precum și asigurarea transparenței actului de justiție.

În vederea înlăturării subiectivismului și a oricăror suspiciuni privind atribuirea dosarelor, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare prevede că repartizarea cauzelor pe complete de judecată se face în mod aleatoriu, în sistem informatizat. Pentru ca repartizarea aleatorie să nu rămână fără efect, prin posibilitatea trecerii ulterioare a unei cauze de la un complet la altul, legea consacră principiul continuității completului de judecată, în baza căruia cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege.

Un alt aspect important îl constituie implementarea principiului specializării judecătorilor, prin instituirea obligativității înființării de secții sau complete specializate, în cadrul judecătorilor, al tribunalelor și al curților de apel, măsură menită să contribuie la profesionalizarea și specializarea actului de justiție.

Participarea judecătorilor și procurorilor la activitățile care privesc administrarea justiției se realizează prin adunările generale care se organizează anual sau ori de câte ori este necesar și care au, în principal, rolul de a dezbate activitatea anuală desfășurată de instanțe, de a alege membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de a analiza proiecte de acte normative în domeniul justiției și de a alege și revoca membrii colegiului de conducere.

În cadrul fiecărei instanțe judecătorești funcționează un colegiu de conducere format dintr-un număr impar de membri, aleși pe o durată de trei ani, în cadrul adunării generale a judecătorilor, colegiu care hotărăște cu privire la problemele generale de conducere ale instanței.

Organizarea, funcționarea și atribuțiile Ministerului Public fac obiectul unui titlu distinct al Legii nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, titlu ale cărui dispoziții detaliază principiile constituționale care privesc rolul parchetului în cadrul sistemului judiciar.

Parchetele funcționează pe lângă instanțele judecătorești, sunt independente în relațiile cu acestea și cu celelalte autorități publice, iar procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

Institutul Național al Magistraturii, aflat în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii are un rol deosebit de important în formarea profesională inițială și în formarea profesională continuă a judecătorilor și

procurorilor, legea conținând norme privind organizarea și funcționarea acestuia. În cazul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor și parchetelor, sarcina formării inițiale și continue revine Școlii Naționale de Grefieri, instituție aflată, de asemenea, în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii.

În ceea ce privește organizarea compartimentelor auxiliare de specialitate ale instanțelor și parchetelor, un rol important este atribuit birourilor de informare și relații publice, care asigură legătura acestora cu publicul și mijloacele de comunicare în masă, în vederea asigurării transparenței activității judiciare.

În legea de organizare judiciară este prevăzută înființarea, la Înalta Curte de Casație și Justiție, la curțile de apel, tribunale și parchetele de pe lângă acestea a câte unui departament economico-financiar condus de un manager, măsură justificată de nevoia degrevării conducătorilor de instanțe și parchete de sarcini administrative, astfel încât gestionarea resurselor materiale și financiare din cadrul instanțelor și parchetelor să fie asigurată, în condiții mai bune, de o persoană specializată.

Elaborarea proiectelor de buget pentru instanțe și parchete de către curțile de apel și parchetele de pe lângă curțile de apel, precum și avizarea acestora de Consiliul Superior al Magistraturii reprezintă o măsură destinată să asigure principiul autonomiei financiare a instanțelor și parchetelor și participarea judecătorilor și procurorilor la deciziile care privesc bugetul justiției.

În vederea asigurării autonomiei complete a exercițiului bugetar pentru toate instanțele, legea prevede că, începând cu data de 1 ianuarie 2008², atribuțiile Ministerului Justiției referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor vor fi preluate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

În legătură cu această prevedere trebuie făcută precizarea că s-a propus modificarea legii de organizare, în sensul ca atribuțiile privind gestionarea bugetelor instanțelor judecătorești să fie preluate de Consiliul Superior al Magistraturii, începând cu anul 2009, această măsură având drept scop consolidarea independenței autorității judecătorești.

Recent, cadrul legal de funcționare a sistemului judiciar a suferit unele modificări prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 100/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 8 octombrie 2007. Una dintre principalele modificări care vizează organizarea judiciară constă în introducerea în cuprinsul Legii nr. 304/2004, republicată, a unui nou articol, art. 134¹, care prevede posibilitatea ocupării pe perioadă nedeterminată a posturilor de judecător și procuror vacante temporar la instanțe și parchete. În vederea

² Prin OUG nr.100/2007 acest termen a fost prorogat până la 1 ianuarie 2009, menținându-se soluția legislativă a preluării atribuțiilor de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

acoperirii deficitului de personal cauzat de aceste vacanări temporare, a fost creat un fond de rezervă cu posturi finanțate de judecător și procuror, pentru a se acoperi situațiile ivite în practică la încetarea numirii în funcții de conducere, a numirii în funcția de procuror în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ori Direcției Naționale Anticorupție, precum și în cazul detașării, alegerii în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, suspendării din funcție în temeiul art. 62 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ori vacanțării din alte cauze³, pe o perioadă mai mare de 1 an.

Posturile din fondul de rezervă se utilizează numai atunci când, la întoarcerea magistratului, nu există nici un post vacant la instanța sau parchetul respectiv.

O altă modificare vizează procedura de numire a directorului și directorului adjunct al Institutului Național al Magistraturii, în sensul eliminării dispoziției potrivit căreia aceștia sunt numiți în funcții la propunerea Consiliului științific, scopul modificării fiind acela de a asigura egalitatea de tratament și accesul liber al candidaților la aceste funcții.

În ceea ce privește statutul judecătorilor și procurorilor, acesta a fost modificat prin instituirea unei vârste unice de pensionare pentru femei și bărbați – 60 de ani⁴, având în vedere obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a implementa Directiva nr. 86/378/EEC care prevede egalizarea vârstelor de pensionare între femei și bărbați în cadrul schemelor de pensii ocupaționale. S-a ținut seama și de Decizia Curții constituționale nr. 375/2005 prin care se arată necesitatea stabilirii prin lege a unei vârste de pensionare pentru judecători și procurori.

Prin acest act normativ se instituie o indemnizație unică pentru membrii Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a se asigura egalitatea de tratament între membrii cu activitate permanentă și membrii fără activitate permanentă.

Potrivit Strategiei de reformă a sistemului judiciar, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 232/2005, realizarea unui sistem judiciar independent, imparțial, credibil și eficient reprezintă o condiție necesară pentru supremația legii și a principiilor statului de drept. Măsurile de consolidare a independenței sistemului judiciar trebuie să ducă nu numai la afirmarea principiului separației și echilibrului puterilor în stat, dar și la aplicarea acestuia în practică.

Garantarea independenței efective a sistemului judiciar depinde în mare măsură de asigurarea unui cadru legislativ coerent și de furnizarea resurselor necesare, dar și de responsabilizarea corpului magistraților prin dezvoltarea unei atitudini a acestora, care să garanteze aplicarea legii, în conformitate cu cele mai înalte standarde profesionale.

³ Concediu de îngrijire a copilului, concediu fără plată, de studii sau în interes personal sau alte asemenea situații.

⁴ Conform ordonanței, pentru femei atingerea vârstei de pensionare de 60 de ani urmează a se realiza eşalonat până la data de 31.12.2008.

Apreciem că deși actualul cadru legal de funcționare a sistemului judiciar din România oferă garanțiile necesare pentru asigurarea respectării dreptului la un proces echitabil și judecarea proceselor de către instanțe judecătorești în mod imparțial și independent de orice influențe, acesta este perfectibil.

Din acest motiv, în cursul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a avut inițiativa de a supune atenției judecătorilor și procurorilor unele propuneri de modificare și completare a unor acte normative din domeniul justiției – Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată și Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată. În ansamblu, propunerile vizează înlăturarea unor necorelări între aceste acte normative, abrogarea unor dispoziții neconstituționale, înlăturarea unor prevederi apreciate ca fiind discriminatorii de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, precum și completarea cadrului legislativ în ceea ce privește unele aspecte care până în prezent nu au fost reglementate (inserarea în textul de lege a unor criterii pentru definirea specializării judecătorilor și procurorilor, reglementarea unei căi de atac împotriva hotărârilor colegiilor de conducere care vizează cariera și drepturile judecătorilor etc.). În acest scop, Consiliul Superior al Magistraturii a transmis instanțelor judecătorești și parchetelor propuneri concrete de modificare a celor trei legi cu rugămintea ca acestea să comunice Consiliului atât observațiile pe marginea textelor formulate cât și alte propuneri legislative pe care le consideră necesare. Urmează ca aceste propuneri să fie dezbătute în Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și să fie înaintate autorităților care au inițiativă legislativă, pentru a fi promovate.

1.2 Principalele consecințe ale aderării României la Uniunea Europeană, din perspectiva organizării și funcționării sistemului judiciar

Analizând prevederile legale care reglementează sistemul judiciar românesc, se constată că acestea urmăresc, în principal, garantarea independenței efective a sistemului judiciar, asigurarea transparenței actului de justiție, îmbunătățirea calității actului de justiție, sporirea eficienței modului de funcționare a justiției ca serviciu public și responsabilizarea fiecărui magistrat cu privire la modul de exercitare a propriilor atribuții, garantarea liberului acces la justiție, prevenirea și combaterea corupției din sistemul judiciar, acestea fiind direcții de acțiune prevăzute în Strategia de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007.

Dezvoltarea și eficientizarea sistemului judiciar, creșterea standardului de calitate al actului de justiție, funcționarea mecanismelor statului de drept și lupta împotriva corupției reprezintă obiective primordiale și pentru perioada următoare, pentru realizarea acestor deziderate fiind elaborat un nou plan de măsuri, concretizat în prevederile Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din mecanismul de

cooperare și verificare, avându-se în vedere și noua ordine juridică rezultată din aderarea României la Uniunea Europeană începând cu data de 1 ianuarie 2007.

Asigurarea finalității procesului de reformă depinde în mod esențial de realizarea unui cadru legislativ coerent, în sensul corelării actelor normative ce vor fi adoptate sau modificate, precum și a eliminării neconcordanțelor și paralelismelor în elaborarea acestora.

Așa cum rezultă din Strategia de reformă a sistemului judiciar, *acquis-ul comunitar* în materie a fost transpus în legislația internă și cea mai mare parte a tratatelor și convențiilor internaționale relevante a fost ratificată de statul român. De asemenea, integrarea efectivă a României în spațiul comun de libertate, securitate și justiție, a presupus și impune în continuare luarea unor măsuri adecvate pentru a se facilita contactul direct între autoritățile judiciare române și cele din statele membre ale Uniunii Europene, în aplicarea principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești.

În acest sens, este prioritară consolidarea capacității instituționale de aplicare efectivă a normelor europene transpuse deja în legislația internă.

În ceea ce privește organizarea sistemului judiciar, trebuie precizat că la nivel european există tendința de micșorare a numărului de instanțe și jurisdicții în vedere creării unor unități jurisdicționale mai extinse, deoarece instanțele mai mari sunt percepute ca fiind capabile să se administreze mai bine din punct de vedere profesional, al eficienței și al calității.

Raționalizarea instanțelor și parchetelor a constituit unul din obiectivele prevăzute în Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar 2005–2007.

Obiectivele urmărite prin restructurarea sistemului instanțelor judecătorești constau în îmbunătățirea calității actului de justiție, printr-o specializare reală și efectivă a judecătorilor, creșterea eficienței, asigurarea repartizării aleatorii a cauzelor, atenuarea dezechilibrelor existente între diferite instanțe în privința volumului de cauze și a încărcăturii pe judecător, asigurarea unui climat mai bun de muncă.

Restructurarea cadrului organizatoric existent este impusă și de concluziile studiilor și evaluărilor efectuate, care au relevat, în mod constant, deficiențe legate de repartiția volumului de cauze între instanțe și de alocare a resurselor umane, în primul rând la nivelul judecătorilor, ca structuri de bază ale sistemului judiciar. Aceleași probleme există și la nivelul unităților de parchet. De asemenea, o altă problemă este constituită de instanțele și parchetele care nu funcționează, neavând asigurate resursele materiale sau umane necesare, precum și de instanțele și parchetele de dimensiuni foarte mici, la nivelul cărora sunt extrem de greu de transpus în practică principiile repartizării aleatorii a cauzelor, a continuității completelor de judecată, precum și cel al specializării judecătorilor și procurorilor.

Pe de altă parte, este important de subliniat că **acquis-ul comunitar**, reprezentând ansamblul de drepturi și obligații comune pentru statele membre ale Uniunii Europene, este într-o permanentă evoluție și

cuprinde totalitatea normelor juridice care reglementează activitatea instituțiilor Uniunii Europene, acțiunile și politicile comunitare.

În condițiile în care normele juridice comunitare se modifică permanent, dreptul intern trebuie modificat corespunzător, astfel încât eventualele neconcordanțe existente la un moment dat între dreptul comunitar și normele juridice interne sunt consecințele firești ale evoluției dreptului comunitar.

De altfel, chiar legiuitorul constituant a prevăzut această situație, stabilind că prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne⁵. În practică, revine așadar instanțelor judecătorești obligația de a tranșa „conflictul” dintre norma de drept comunitară și cea, contrară, națională, prin aplicarea principiului preeminenței dreptului comunitar.

În baza sus-amintitei dispoziții constituționale, în doctrina recentă s-a exprimat opinia în sensul că drepturile fundamentale reglementate la nivelul Uniunii Europene au valoare constituțională, deși acest lucru nu este reglementat *expressis verbis*.

Referitor la cooperarea între instanțele române și cele unionale în ceea ce privește **procedura recursului prealabil**, este necesară reglementarea expresă în dreptul român a procedurii de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene precum și completarea normelor procedurale prin reglementarea acestei noi cauze de suspendare.

Este evident așadar că modalitatea concretă în care autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării constă în aplicarea obligatorie, cu prioritate, în cauzele deduse judecării, a normelor juridice de drept comunitar, ori de câte ori există neconcordanțe între acestea și dreptul intern.

Sub rezerva aspectelor sus-menționate, în situațiile în care, după data aderării, există încă norme de drept intern care nu sunt în acord cu *acquis-ul* comunitar, obligația de armonizare a normelor de drept intern cu cele de drept european nu revine instanțelor judecătorești, parchetelor sau Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât aceste autorități nu au, potrivit Constituției României, inițiativă legislativă.

În concluzie, ca rezultat al noii ordini juridice impuse de aderarea României la Uniunea Europeană, obligația fundamentală care revine instanțelor judecătorești și parchetelor din România este aceea de a cunoaște și de a aplica direct și prioritar legislația comunitară, în cazurile în care există conflict de reglementare, recurgând, acolo unde este cazul, la procedura recursului prealabil⁶ reglementată de art. 234 din Tratatul Comunităților Europene.

⁵ Art.148 alin.2 din Constituția României, republicată. Principiul preeminenței normelor internaționale față de dreptul intern se aplică și în materia apărării drepturilor omului și a libertăților fundamentale în baza art.20 din Constituție.

⁶ Recursul prealabil este un mecanism fundamental al dreptului comunitar, prin care se asigură interpretarea și aplicarea unitară a acestuia la nivelul tuturor statelor membre. Practic, prin intermediul recursului prealabil judecătorul național se adresează Curții de Justiție a Comunităților Europene solicitând fie *interpretarea* unei norme comunitare, fie *aprecierea validității* unui act comunitar de drept derivat. CJCE se pronunță strict în limitele sesizării, fără a se pronunța în nici un fel asupra fondului

Capitolul 2 – Analiză de sistem. Aspecte cantitative

2.1. Analiza activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2007

În conformitate cu prevederile art. 18 alin. 1 și 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică, care asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții: **Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția Penală, Secția Comercială și Secția de Contencios Administrativ și Fiscal**, care judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege.

De asemenea, potrivit art. 23 din același act normativ, secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu competența fiecăreia, soluționează:

- § cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură;
- § conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege;
- § recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nici o altă cale, iar cursul judecătii a fost întrerupt în fața curților de apel;
- § orice alte cereri prevăzute de lege.

Totodată, legea menționată stabilește **care este competența Completului de 9 judecători** (soluționarea recursurilor și cererilor în cauzele judecate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și a altor cauze date în competența sa prin lege, precum și a recursurilor pronunțate de Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii ca instanțe disciplinare) și a **Secțiilor Unite** (judecă recursurile în interesul legii, soluționează, în condițiile prevăzute de lege, sesizările privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și sesizează Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare).

2.1.1. Rolul fundamental al Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare

litigiului național în cadrul căruia s-a formulat recursul prealabil . Aplicarea normei de drept comunitar în cauza respectivă, astfel cum a fost interpretată pe calea recursului prealabil, intră strict în competența judecătorului național, el fiind acela care va tranșa în fond litigiul dintre părți. Pentru aceste motive recursul prealabil este calificat și ca un mecanism de cooperare primordial între instanțele naționale și cele comunitare.

Potrivit art. 25 lit. a din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în Secții Unite, printre altele, în vederea judecării recursurilor în interesul legii.

Art. 329 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României, Înalta Curte de Casație și Justiție se pronunță asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești, la solicitarea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau a colegiilor de conducere ale curților de apel.

Rolul fundamental al instanței supreme în unificarea practicii judiciare rezultă chiar din dispozițiile alineatului 3 al textului de lege menționat, în conformitate cu care dezlegarea dată problemelor de drept judecate cu ocazia soluționării recursurilor în interesul legii este obligatorie pentru instanțe.

2.1.2. Analiza statistică a activității în anul 2007⁷

În cursul anului 2007 s-au aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție un număr de 36031 de dosare, față de 37941 în anul 2006, rezultând o diminuare a volumului de activitate cu aproximativ 5%⁸.

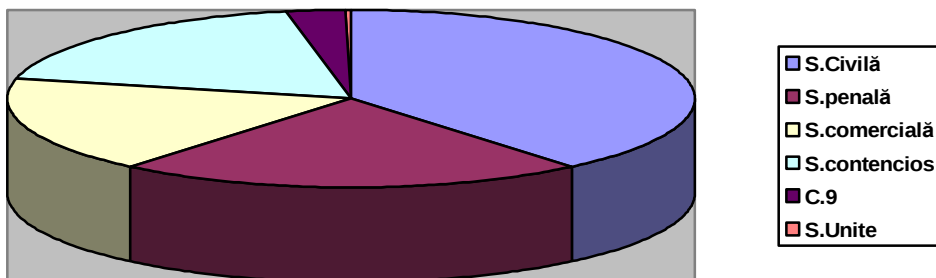
Volumul de activitate pe secții s-a prezentat astfel:

- § Secția civilă și de proprietate intelectuală – 13971 cauze (9594 cauze noi, plus 4377 stoc anterior);
- § Secția penală – 8093 dosare (6755 dosare noi, plus 1338 aflate pe stoc);
- § Secția comercială - - 6296 dosare (4235 dosare noi, 2061 aflate pe stoc);
- § Secția de contencios administrativ și fiscal - 6575 cauze (4626 dosare noi, 1949 stoc);
- § Completul de 9 judecători – 986 cauze (815 cauze noi și 171 dosare preluate);
- § Secțiile Unite – 110 dosare, din care 75 nou intrate și 35 dosare preluate din anul precedent.

Distribuția volumului de activitate pe secții la nivelul Î.C.C.J.

⁷ Datele statistice cuprinse în această subsecțiune au fost furnizate de Înalta Curte de Casație și Justiție

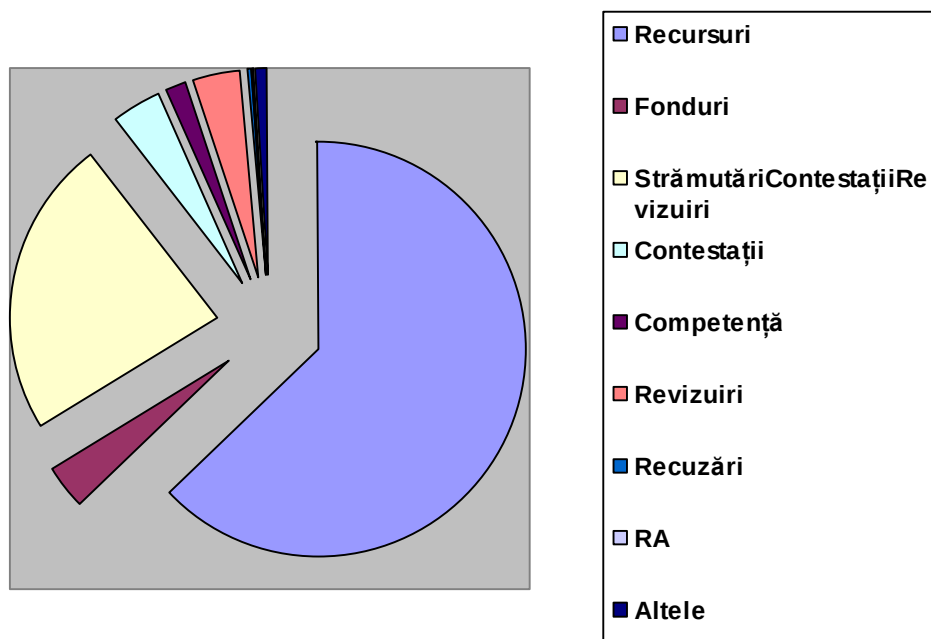
⁸ Astfel cum s-a subliniat și în Raportul privind starea justiției aferent anului 2006, deși aflat pe un ușor trend descendent, volumul de activitate la nivelul instanței supreme rămâne excesiv pentru o instanță de casație și este de natură a afecta rolul fundamental al acesteia, respectiv acela de a asigura interpretarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești. De aceea, recente propuneri privind o nouă modificare de competență, cel puțin în materie civilă, prin care toate recursurile ar urma să fie judecate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, trebuie gândite cu maximă prudență și pot fi viabile numai dacă motivele de recurs urmează a fi restrânse exclusiv la chestiuni fundamentale de legalitate, combinate cu o procedură prealabilă de examinare a admisibilității recursului în fața Înaltei Curți. Altminteri, se va ajunge din nou la situația, produsă în anul 2005, de blocare efectivă a activității instanței supreme, prin înregistrarea pe rolul acesteia a unui număr enorm de recursuri.

Din totalul cauzelor aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, au fost soluționate 25342 de cauze, din care:

- recursuri în anulare – 15;
- recursuri – 15.921;
- fonduri – 819;
- strămutări – 5933⁹;
- conflicte de competență – 452;
- contestații – 984;
- revizuiți – 890;
- recuzări – 95;
- alte cauze – 233.

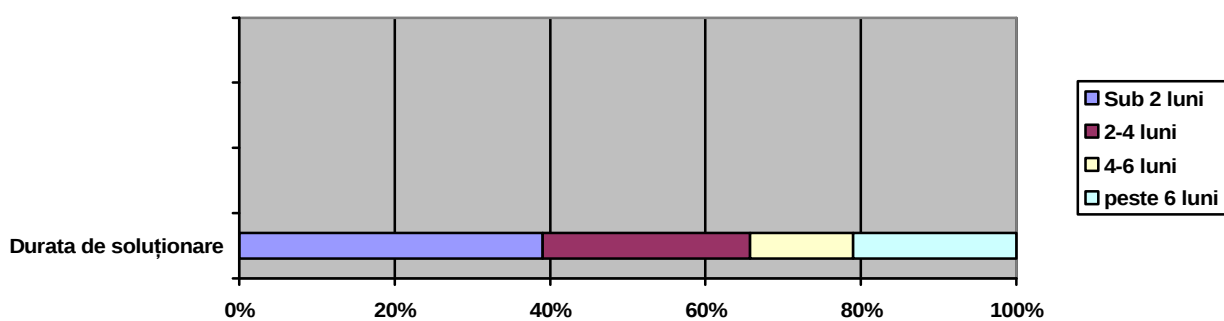
⁹ Urmare a numărului foarte mare de cereri de strămutare, prin Tezele noului Cod de procedură civilă se preconizează atât limitarea motivelor de strămutare a cauzelor, cât și trecerea acestor cereri, cel puțin pentru o parte dintre motivele prevăzute de lege, în competența curților de apel.

Precizăm că au fost pronunțate 88 de decizii de soluționare a recursurilor declarate în interesul legii (cu **51,26 % mai multe decât în anul precedent**), din 110 de recursuri în interesul legii declarate.

Durata medie de soluționare a cauzelor, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în anul 2007 este redată în tabelul de mai jos:

Natura cauzelor	Până în 2 luni	Între 2-4 luni	Între 4-6 luni	Peste 6 luni	Total
Recursuri în anulare	-	-	-	15	15
Recursuri	4275	4570	2531	4545	15921
Fonduri	420	218	121	60	819
Strămutări	4147	1302	445	39	5933
Conflicte de competență	304	120	25	3	452
Contestații	275	257	123	329	984
Revizuiți	278	219	88	305	890
Recuzări	64	29	1	1	95
Îndreptări erori materiale	-	-	-	-	-
Alte cauze	137	48	35	13	233
Total	9900	6763	3369	5310	25342

Încărcătura medie de dosare pe judecător a fost de aproximativ 305,34 de cauze, iar **operativitatea** a fost, în anul 2007, de 70,33%¹⁰.

Operativitate pe secții

Secția	Nivelul operativității
Secția penală	85,19%
Secția civilă și de proprietate intelectuală	60,94%
Secția de de contencios administrativ și fiscal	74,53%
Secția comercială	65,96%
Completul de 9 judecători	80,22%
Secțiile Unite	80%

¹⁰ În anul 2006 s-a înregistrat o încărcătură de 313,56 cauze pe judecător, operativitatea medie la nivelul instanței supreme cifrându-se la 73,6% (sursa: Raportul privind starea justiției 2006).

2.2. Analiza activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2007¹¹

În cadrul Ministerului Public funcționează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunalele pentru minori și familie și judecătorii, precum și parchetele militare¹².

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, are personalitate juridică și este condus de un procuror general, ajutat de un prim adjunct, un adjunct și trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are în structură Secția de urmărire penală și criminalistică, Secția judiciară, Secția de resurse umane și documentare, Secția Parchetelor Militare, Departamentul economico-financiar și administrativ, Direcția de exploatare a tehnologiei informației, Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe, Unitatea de implementare a Programelor PHARE, Serviciul de audit intern, Biroul juridic, Biroul de informare publică și relații cu presa și Compartimentul documentelor clasificate.

Prin Legea nr. 54/2006 de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 134/2005, pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 43/2002, a fost înființată în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție prin reorganizarea Parchetului Național Anticorupție, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, condusă de un procuror șef, ajutat de un procuror șef adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului, condusă de un procuror șef ajutat de un procuror șef adjunct și coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit Legii nr. 508/2004 cu modificările și completările ulterioare.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează o secție militară care efectuează, potrivit Codului de procedură penală, urmărirea penală în cauzele privind infracțiuni săvârșite de mareșali, amirali și generali, a căror competență de judecată revine Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

¹¹ Datele din prezenta secțiune au fost comunicate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

¹² Pentru amănunte privind structura și organizarea Ministerului Public și a unităților de parchet a se vedea și secțiunea 1.1. din prezentul Raport.

Potrivit dispozițiilor art. 140 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare și prin Regulamentul de ordine interioară al parchetelor se stabilesc: organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Direcției Naționale Anticorupție, a parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii; atribuțiile procurorilor generali, prim-procurorilor și ale adjuncților acestora, ale procurorilor inspectori, ale procurorilor șefi și ale procurorilor, precum și ale celorlalte categorii de personal; organizarea și modul de desfășurare a activității colegiilor de conducere ale parchetelor și a adunărilor generale ale procurorilor; ierarhia funcțiilor administrative din cadrul Ministerului Public; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale parchetelor; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile departamentului economico-financiar și administrativ din cadrul parchetelor.

În anul 2007 activitatea Ministerului Public, în general și a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în special, s-a înscris în coordonatele stabilite în *Strategia de reformă a sistemului judiciar în perioada 2005 – 2007*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 232/2005.

Activitatea de urmărire penală și criminalistică

Secția de urmărire penală și criminalistică funcționează, potrivit Statului de funcții și de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție¹³, cu un număr de 65 de procurori, 25 grefieri, un agent procedural, 2 tehnicieni criminaliști și 5 conducători auto; din cei 65 de procurori (8 cu funcții de conducere) 13 sunt detașați la alte structuri.

În cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică, funcționează două servicii și patru birouri, respectiv:

✕ *Serviciul de urmărire penală*, cu două birouri:

- Biroul de urmărire penală
- Biroul de criminalistică

✕ *Serviciul pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală*, cu două birouri:

- Biroul de combatere a infracțiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală
- Biroul pentru coordonarea activității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

¹³ Aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 1047/C/25.04.2007.

Serviciul de urmărire penală

Potrivit Ordinului nr.109 din 16 mai 2007 al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Serviciul de urmărire penală este încadrat cu un număr de 53 posturi de procuror, fiind organizat în două birouri, respectiv Biroul de urmărire penală, prevăzut cu 47 de procurori, și Biroul de criminalistică, încadrat cu 6 procurori.

Biroul de urmărire penală cuprinde atât procurorii care efectuează urmărirea penală în cauzele și condițiile prevăzute de lege, cât și procurorii anume desemnați.

Trebuie menționat faptul că un număr de 13 procurori au fost detașați la alte instituții ale statului, astfel încât, scăzând și pe cei 8 procurori anume desemnați, rezultă că, în cea mai mare parte, volumul de muncă ce ține de activitatea propriu-zisă de urmărire penală a revenit în sarcina unui număr de 34 procurori, care au soluționat în medie 50 de dosare fiecare.

În ceea ce privește activitatea de soluționare a plângerilor, petițiilor și memoriilor de către procurorii care efectuează urmărirea penală, în anul 2007 au fost soluționate un număr de 1.132 lucrări.

Întrucât acest serviciu a fost creat în luna martie 2007, prin reorganizarea și comasarea celorlalte servicii din cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică, nu se poate face o comparație cu volumul de activitate al Serviciului de urmărire penală existent anterior modificărilor de structură.

Cu toate acestea, putem remarca creșterea numărului de rechizitorii emise în cauzele penale aflate spre soluționare, de la 17 la 29, ceea ce reprezintă o majorare cu 65%.

La finele anului 2007 au rămas nesoluționate un număr de 727 cauze penale (66 cu A.N.) din care 181 cauze mai vechi de 1 an de la sesizare și 4 mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale, precum și 56 de plângeri, petiții sau memorii.

Având în vedere complexitatea cauzelor de soluționat – cu deosebire a celor preluate în condițiile art.209 alin.4¹ Cod procedură penală, precum și fluctuația de personal, ceea ce a determinat 10 redistribuiri succesive de dosare, activitatea structurii poate fi apreciată ca pozitivă, atât sub aspectul volumului cauzelor soluționate, cât și a operativității.

Modul de repartizare a cauzelor a avut în vedere o repartizare echilibrată și potrivit principiului specializării și al experienței profesionale în domeniul specific de activitate.

Durata de soluționare a cauzelor a fost influențată de foarte mulți factori obiectivi, între care menționăm: lipsa de colaborare a persoanelor vătămate, respectiv a petenților; dificultatea obținerii dosarelor de la instanțele de judecată; lipsa unor condiții corespunzătoare pentru desfășurarea activității de anchetă; fluctuația mare de personal cu consecința redistribuirii dosarelor; lipsa poliției judiciare, fiind singura structură de urmărire penală din Ministerul Public care desfășoară o astfel de activitate fără a avea la dispoziție ofițeri de poliție.

Au fost și situații când s-a constatat existența unor factori subiectivi, cum ar fi neimplicarea unor procurori și tergiversarea nejustificată a soluționării unor cauze penale.

O altă categorie de procurori care-și desfășoară activitatea în cadrul Biroului de urmărire penală o reprezintă **procurorii anume desemnați de procurorul general** al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Potrivit art. 22 alin. 3 din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, procurorii anume desemnați de procurorul general îndeplinesc următoarele atribuții de control:- examinează din dispoziția procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție plângerile împotriva măsurilor luate sau actelor efectuate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, precum și plângerile împotriva măsurilor sau actelor efectuate de procurori și care sunt supuse controlului ierarhic și propun măsuri potrivit legii; centralizează și analizează datele și informațiile rezultate în urma acțiunilor de coordonare și control, din dispoziția procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cele privind evenimente prin care s-au produs distrugerii sau degradări de bunuri, cu consecințe deosebit de grave sau care au avut ca urmare un dezastru, precum și alte asemenea situații stabilite prin ordin al procurorului general; examinează conflictele de competență, precum și orice alte incidente legate de conflicte de competență materială și după calitatea persoanei și propun măsuri potrivit legii; soluționează cererile privind recuzarea procurorilor de la parchetele de pe lângă curțile de apel, potrivit legii; efectuează activități de control, în condițiile legii, stabilite prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție etc.

Prin Ordinul nr.177/31.07.2007 al procurorului general au fost desemnați 8 procurori în cadrul acestui birou.

În decursul anului 2007 au fost înregistrate 3.810 lucrări, reprezentând plângeri, conflicte de competență, cereri de recuzare, interpellări, verificări efectuate potrivit art.65 alin.3 din Legea nr.304/2004¹⁴, plângeri împotriva soluțiilor de netrimitere în judecată, precum și împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală dispuse de procurori, dintre acestea fiind soluționate **3.762**.

O activitate importantă desfășurată de procurorii anume desemnați o constituie controlul exercitat conform art.65 alin.3 din Legea nr.304/2004. În acest sens trebuie evidențiat faptul că în cursul anului 2007 aceștia au fost desemnați prin ordinul procurorului general să procedeze la examinarea legalității și temeiniciei soluțiilor de 18¹ C.p.¹⁵ adoptate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța și unitățile subordonate în

¹⁴ Art.65 alin.(3) din Legea nr.304/2004, rep., cu modif. și completările ulterioare - Controlul exercitat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de procurorul general al Parchetului Național Anticorupție sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel asupra procurorilor din subordine se poate realiza direct sau prin procurorii anume desemnați.

¹⁵ Dacă fapta penală cercetată nu prezintă, în conținutul său concret, gradul de pericol social al unei infracțiuni organul de urmărire penală va dispune scoaterea de sub urmărire penală, iar instanța de judecată va pronunța achitarea, dispunându-se luarea împotriva autorului a unei sancțiuni cu caracter administrativ.

dosarele având ca obiect infracțiunile prevăzute de Legea nr.192/2001 privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura (**800 dosare**), deficiențele constatate fiind aduse la cunoștința parchetelor sus-menționate în vederea remedierii acestora și evitării pe viitor a unor situații similare.

De asemenea, au fost verificate soluțiile de 18¹ C.p., adoptate în trimestrul I al anului 2007 de Parchetul de pe lângă Judecătoria Buftea și Parchetul de pe lângă Judecătoria Cornetu în cazul infracțiunilor prevăzute de OUG nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice și a infracțiunilor prevăzute de art.84 pct.2 și 3 din Legea nr.59/1934¹⁶ (**146 dosare**); în acest context au fost infirmate un număr de 16 soluții, apreciate ca fiind nelegale și netemeinice.

Totodată, în urma dispoziției conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au fost verificate din oficiu **32 dosare** ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Murgeni, precum și cauzele soluționate de acest parchet în cursul anului 2006, având ca obiect infracțiunile prevăzute de OUG nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice și soluționate prin aplicarea dispozițiilor art.18¹ C.p., fiind infirmate 2 soluții.

În perioada 16.04 – 23.05.2007, în vederea realizării ordinului procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a Hotărârii nr. 760/IJ/236/SIP/2006 a Consiliului Superior al Magistraturii, procurorii desemnați s-au deplasat la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și unitățile subordonate, procedând la identificarea și verificarea cauzelor mai vechi de 1 an de la data sesizării, respectiv mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale.

Concluziile controlului și măsurile ce se impuneau a fi luate au fost aduse la cunoștința conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a Consiliului Superior al Magistraturii.

Conform art.65 alin. 3 din Legea nr.304/2004, procurorii desemnați s-au deplasat la sediul parchetelor din teritoriu, procedând la identificarea și examinarea unor dosare, constatările acestora fiind concretizate în informări cu propuneri corespunzătoare.

O altă atribuție a procurorilor desemnați constă în examinarea și soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor dispuse la nivelul Secției de urmărire penală și criminalistică, precum și a plângerilor împotriva măsurilor luate sau actelor efectuate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel sau a celor efectuate de procurori și care sunt supuse controlului ierarhic. Astfel, în cursul anului 2007 au fost soluționate **528** de astfel de plângeri, **53** dintre acestea fiind admise, iar soluțiile infirmate¹⁷.

În concluzie, în cursul anului 2007 au fost infirmate în numele procurorului șef secție un număr de **38** de soluții adoptate în dosare și lucrări penale, iar în numele procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au fost infirmate **15** soluții ale procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, în **4** dosare infirmările fiind dispuse de instanțe.

¹⁶ Legea asupra cecului.

¹⁷ Comparativ, în anul 2006 au fost dispuse **17** infirmări.

În ceea ce privește conflictele de competență în cursul anului 2007 au fost soluționate **363** de conflicte de competență, inclusiv cele intervenite între Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Direcția Națională Anticorupție și celelalte unități de parchet. Se impune sublinierea complexității incidentelor de competență intervenite între Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și celelalte unități de parchet, având în vedere faptele, calitatea persoanelor, insuficiența probatoriului în raport de stabilirea prejudiciului și modificările succesive intervenite în legislația privind competența structurilor specializate.

De asemenea, în anul 2007 au mai fost soluționate **8** interpelări și **51** de cereri de recuzare a procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, precum și a procurorilor din cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică.

În evidența procurorilor desemnați se află **131** de lucrări având ca obiect informări ale parchetelor de pe lângă curțile de apel vizând evenimentele prin care s-au produs distrugerii și avarieri de bunuri cu consecințe grave ori pierderi de vieți omenești, precum și evenimente deosebite produse la locurile de deținere preventivă¹⁸.

Biroul de criminalistică

În anul 2007, procurorii din cadrul Biroului de criminalistică și-au desfășurat activitatea în conformitate cu dispozițiile ce decurg din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 529/C/2007.

Astfel, cei **5** procurori criminaliști au efectuat activități conforme specializării lor, însă, după reorganizarea activității de criminalistică, accentul s-a pus pe efectuarea urmăririi penale în cauzele repartizate de procurorul șef secție. Urmărirea penală a fost efectuată atât în cauzele preluate în baza dispozițiilor art. 209 alin. 4¹ Cod procedură penală, cât și în cauzele repartizate de procurorul șef al Serviciului de urmărire penală care au ca obiect infracțiuni săvârșite de persoane care atrag competența Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție potrivit art. 29 pct. 1 din Codul de procedură penală.

Totodată, procurorii au organizat evidența centralizată a cauzelor privind infracțiunile săvârșite cu intenție care au avut ca urmare moartea unor persoane, aflate în evidența cauzelor cu autori neidentificați¹⁹.

În cursul anului 2007 procurorii din cadrul biroului au soluționat un număr de 76 dosare penale, dintre care 7 cu rechizitoriu, 3 cu scoatere de sub urmărire penală, 48 cu neînceperea urmăririi penale sau clasare și

¹⁸ Conform Ordinului nr. 229 din 25.09.2007 al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind organizarea și funcționarea sistemului informațional al Ministerului Public.

¹⁹ Fiecare procuror din cadrul biroului ține evidența acestor cauze pe baza raportărilor primite de la parchetele din teritoriu (în funcție de arondare), fiind centralizate la nivelul biroului pentru a avea, în orice moment, cunoștință despre numărul acestora, complexitatea cauzelor, îndeplinirea actelor planificate, identificarea autorilor și soluțiile adoptate.

18 cu declinări în favoarea parchetelor competente. La finele anului 2007 au rămas pentru efectuarea urmăririi penale, un număr de 75 de dosare în diferite stadii ale actelor premergătoare sau ale urmăririi penale²⁰.

Cele 7 dosare în care s-au adoptat rechizitorii au avut ca obiect infracțiuni grave împotriva vieții în care autorii au operat într-un mod deosebit, fapt ce a determinat crearea unor dificultăți în identificarea acestora și apoi în efectuarea anchetei, ceea ce a impus preluarea cauzelor în cadrul Biroului de criminalistică.

În privința dosarelor rămase în lucru, învedereăm că 12 din acestea au ca obiect infracțiuni împotriva vieții, în care se efectuează investigații și cercetări de către procurorii criminaliști, potrivit specificului acestui gen de cauze. În celelalte cauze, care au ca obiect infracțiuni imputate unor magistrați, demnitari etc. procurorii efectuează acte premergătoare urmăririi penale, conform planului de anchetă întocmit în fiecare cauză în parte.

Pentru buna instrumentare a cauzelor care au ca obiect săvârșirea infracțiunilor împotriva vieții se impune perfecționarea continuă a procurorilor criminaliști.

În cursul anului 2007 au fost soluționate un număr de 161 lucrări, dintre care 98 plângeri împotriva soluțiilor adoptate având ca obiect infracțiuni împotriva vieții, integrității corporale ori moartea unor persoane survenite în condiții suspecte. Din totalul plângerilor, 26 au fost trimise parchetelor din teritoriu în raport de competența teritorială, iar 72 au fost respinse. În toate cazurile în vederea soluționării temeinice și legale a plângerilor s-a procedat la examinarea dosarelor la care acestea se refereau.

În perioada 01.- 05.06.2007, Biroul de criminalistică a organizat și condus la Centrul de pregătire a magistraților, grefierilor și a celuilalt personal din sistemul justiției, din localitatea Sovata, cursurile de formare profesională continuă a procurorilor criminaliști din teritoriu, asupra unor probleme de urmărire penală, criminalistică și medicină legală, în cadrul cărora s-a pus accentul pe aspecte practice și altele cu caracter de noutate în materia identificării persoanei. În perioada 27.10.-29.10.2007, procurorii Biroului de criminalistică au participat la simpozionul organizat de către Asociația Criminaliștilor din România, aducându-și contribuția prin intervenții orale asupra temelor prezentate.

Ca și în anii anteriori, procurorii criminaliști au reprezentat Ministerul Public în ședințele Consiliului Superior de Medicină Legală din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, remarcându-se prin ținuta științifică deosebită a intervențiilor făcute în cadrul acestui forum care asigură conducerea instituției din punct de vedere metodologic și științific.

Serviciul pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală

²⁰ Față de anul 2006 se remarcă o creștere semnificativă a numărului de dosare soluționate, respectiv 75 față de 24. În mod corelativ, numărul de rechizitorii emise a crescut de la 2 la 7.

Serviciul pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală a fost înființat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 412/C din 10 februarie 2006 în cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în scopul întăririi capacității administrative a Ministerului Public și al îmbunătățirii aplicării legislației în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

Serviciul este compus din 2 birouri: Biroul de combatere a infracțiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală și Biroul pentru coordonarea activității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, care a funcționat până la data de 1 septembrie 2007 cu 6 procurori și un grefier șef serviciu, ulterior acestei date fiind completată schema cu încă 2 procurori.

Atribuțiile principale ale serviciului sunt: combaterea contrafacerii și pirateriei și coordonarea activității parchetelor din teritoriu precum și a instituțiilor implicate în domeniu.

În cursul anului **2007** au fost înregistrate un număr de **1.448** lucrări din care: **32** dosare penale soluționate (3 prin rechizitoriu, 2 cu soluție de scoatere de sub urmărire penală, 11 cu soluție de neîncepere a urmăririi penale, unul prin încetarea urmăririi penale, în celelalte 7 dosare fiind dispuse diverse alte soluții). În lucru sunt în prezent **8** dosare.

Comparativ cu anul 2006 când au fost soluționate 18 dosare penale (nici unul finalizat cu rechizitoriu), în anul 2007 au fost soluționate 32 dosare din care 3 cu rechizitoriu.

Activități desfășurate pentru specializarea procurorilor:

è Organizarea și participarea la seminarii, conferințe, vizite de studiu și întâlniri cu procurorii desemnați – **18** seminarii în țară și străinătate,

è Întocmirea (elaborarea), multiplicarea și transmiterea în teritoriu a unor broșuri pentru toți procurorii desemnați, astfel: un *Buletin al jurisprudenței* întocmit pe baza rechizitoriilor și soluțiilor instanțelor transmise de către procurorii desemnați; note de studiu vizând aspecte sesizate de către procurorii desemnați, întocmite de către procurorii din cadrul serviciului și apoi transmise în teritoriu.

Totodată, au fost transmise procurorilor din teritoriu diverse materiale, în vederea perfecționării profesionale ale acestora în domeniul protecției drepturilor intelectuale²¹.

²¹ Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1, 2, 3, 4/2005, nr.1, 2, 3, 4/2006 și nr. 1, 2, 3/2007; materialul privind **Contrafacerea de marca și marca comunitară**, prezentat de Oficiul de Stat pentru invenții și mărci la Seminarul din 3-4 octombrie 2007, de la I.N.M.; **Ghidul de utilizare a calculatorului**, întocmit de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor; materialul privind **Legea nr. 8/1996 despre dreptul de autor și drepturile conexe**, prezentat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor la Seminarul din 3, 4 octombrie 2007, de la INM; **ghidul introductiv în criminalitatea informatică**, prezentat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor la Seminarul din 3, 4 octombrie 2007, de la I.N.M.; prezentarea întocmită de dl. Cătălin Grigoraș, director adjunct al Institutului Național de Expertize din Ministerul Justiției privind **Expertiza criminalistică a tehnicii de calcul; nota de studiu cu privire la infracțiunea de punere la dispoziția publicului, fără consimțământul titularilor de drepturi, a produselor purtătoare de drepturi de autor, de drepturi conexe sau de drepturi sui-generis ale fabricanților de baze de date** prevăzută de art. 139⁸ din Legea nr.8/1996, prezentată de domnul procuror Marius Bulancea, de la Parchetul Tribunalului Iași; materialul, în format electronic, «**Metode de investigare, percheziția**

Activitățile desfășurate în vederea derulării programului PHARE 2005 - „Întărirea capacității instituționale a României în protecția drepturilor de proprietate intelectuală și industrială” au constat, în principal, în participarea la întâlniri cu reprezentanți instituțiilor implicate și coordonarea activităților acestor instituții în vederea finalizării obiectivelor din contractul de twinning; participarea la 64 de întâlniri cu partenerii danezi și cu experții desemnați pentru realizarea următoarelor obiective: - dezvoltarea de metodologii, metode de lucru și a coordonării inter-instituționale, - dezvoltarea resurselor umane și specializarea procurorilor și a tuturor celor implicați, - crearea unei baze de date comune pentru Ministerul Public, Ministerul Justiției, Poliția Română, Vamă, O.R.D.A. și O.S.I.M., -dezvoltarea unor campanii de creștere a conștientizării asupra gravității încălcărilor aduse drepturilor de proprietate intelectuală.

În cadrul activităților specifice coordonării inter-instituționale au fost organizate întâlniri lunare cu reprezentanți ai instituțiilor responsabile potrivit planului de acțiune pentru implementarea strategiei naționale în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală și monitorizarea lunară a stadiului îndeplinirii măsurilor din acest plan. De asemenea, au avut loc întâlniri lunare cu reprezentanți ai instituțiilor de stat și ai industriilor private în cadrul Grupului de Lucru pe Probleme de Proprietate Intelectuală înființat în 2006.

Ca urmare a discuțiilor purtate în cadrul grupului de lucru conform ordinii de zi stabilite au fost elaborate proiecte de modificare a legii drepturilor de autor, a legii mărcilor și a legii privind desenele și modelele industriale care au fost transmise către Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Secretariatul General al Guvernului etc.

Activitatea de coordonare a parchetelor s-a concretizat în analiza soluțiilor dispuse de parchetele din teritoriu semestrial (identificarea progreselor înregistrate, identificarea aspectelor care au fost soluționate greșit sau diferit de la o curte de apel la alta, evaluarea datelor statistice etc.), monitorizarea lunară a cauzelor complexe declanșate prin acțiuni comune conform planului de acțiune pentru implementarea strategiei naționale în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, situația lunară a datelor statistice, situația rechizitoriilor întocmite de procurorii desemnați și monitorizarea finalizării acestora în instanță.

Activitatea judiciară

Activitatea judiciară desfășurată în anul de referință a avut în vedere soluționarea memoriilor în cauzele penale și civile, identificarea și soluționarea propunerilor pentru recurs în interesul legii, asigurarea participării

procurorului la judecarea cauzelor la Înalta Curte de Casație și Justiție și coordonarea activității în materia judiciară la parchetele din teritoriu.

Activitatea de examinare și soluționare a memoriilor în cauzele penale

În cursul anului 2007, s-au înregistrat **1249** memorii²² prin care petiționarii solicitau, în principal, promovarea unui recurs în anulare, cale extraordinară de atac care a fost desființată prin Legea nr.576/2004 de modificare a Codului de procedură penală. Aceste lucrări se adaugă la cele **28** rămase nesoluționate din anul 2006, totalizând **1277** lucrări.

Din acest total au fost soluționate **1223** rămânând **54**, comparativ cu anul 2006 în care s-au soluționat **1431**, ceea ce reprezintă o diferență de **208** memorii, respectiv o scădere cu **14,53** %.

O componentă a activității de examinare a memoriilor o constituie soluționarea cererilor de reducere a termenelor **de reabilitare judecătorească** de către Procurorul General, conform art.135 alin.2 din Codul penal.În perioada analizată au fost soluționate **18** astfel de cereri²³.

Activitatea de identificare și soluționare a propunerilor pentru recurs în interesul legii.

În cadrul Serviciului judiciar penal s-au aflat în studiu **104** propuneri pentru recurs în interesul legii, față de **103** în anul 2006. Din acestea au fost soluționate **70** propuneri din care **38** prin proiecte de recurs în interesul legii și **32** prin referate de închidere, rămânând în lucru **34**; comparativ, în anul 2006 în care s-au soluționat **71** din care **36** prin proiecte de recurs în interesul legii și **35** prin referat de închidere.

Se constată așadar față de anul 2006 o creștere a proiectelor de recurs în interesul legii promovate cu 5,55%.

Procentul de admisibilitate al recursurilor în interesul legii promovate s-a situat în anul 2007 la 90,47%, față de 81,48% în anul 2006.

Asigurarea pregătirii și participării procurorilor la ședințele de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și Curții Constituționale.

Procurorii de ședință din cadrul Biroului de reprezentare s-au confruntat în anul 2007 cu un volum considerabil de cauze, participând la **248** ședințe de judecată (față de **251** în 2006), după cum urmează :

- **227** la Secția penală, față de **230** în 2006;
- **10** la Secțiile Unite, față de **9** în 2006;
- **11** la Completul de 9 judecători, față de **12** în 2006.

²² Față de anul 2006 numărul memoriilor a înregistrat o scădere de 11,48%.

²³ Față de anul 2006 s-a înregistrat sub acest aspect o creștere a numărului cererilor soluționate cu 50%.

Au fost puse concluzii în fond, recurs și recurs în interesul legii în **8003** astfel de dosare (din care **652** cauze privind verificarea legalității arestării) față de **8794** astfel de dosare în 2006 (din care **914** cauze privind verificarea legalității arestării), cu 791 cauze mai puțin, ceea ce reprezintă o scădere cu 8,99%.

Din cele **7.676** cauze la judecarea cărora au participat procurorii parchetului de pe lângă instanța supremă (cu excepția celor privind verificarea legalității arestării) **3.281** au reprezentat dosare judecate în fond, **4.353** dosare judecate în recurs, iar **42** recursuri în interesul legii.

Din recursurile judecate, un număr de **437** au fost declarate de procuror., iar **3.916** de către părți.

Comparativ cu aceeași perioadă a anului 2006, în care recursurile declarate de părți și judecate au fost **4.741**, în anul 2007 numărul acestora a fost cu **825** mai mic, reprezentând o scădere cu **17,4%**, iar cele declarate de procuror și judecate în 2007, respectiv **437**, au fost cu **21** mai puține decât în perioada de comparație, reprezentând o scădere cu **4,8 %**.

Din recursurile declarate de procuror și judecate, instanța supremă a admis **245** (comparativ cu **296** în 2006), a respins **192** (comparativ cu **162** în 2006), iar **4** au fost retrase față de **10** în anul precedent.

Făcând o comparație cu anul 2006 se poate observa că, în 2007, recursurile declarate de procuror și admise au scăzut cu **51** recursuri (**17,22%**) și au crescut cele respinse cu **30** (**18,51%**).

De asemenea, procurorii biroului de reprezentare au declarat **7** recursuri în dosarele judecate în fond la Înalta Curte de Casație și Justiție, față de **11** în anul precedent. Înalta Curte de Casație și Justiție a judecat în anul 2007, 9 recursuri din care a admis 5, a respins 3, iar unul a fost retras, comparativ cu anul precedent când a judecat 6 admitând 4 și respingând 2. Procentul de admisibilitate a fost în 2007 cu 11,11% mai mic ca în 2006.

Serviciul judiciar penal a asigurat participarea procurorilor la **45** ședințe de judecată ale Curții Constituționale în care au fost soluționate excepții de neconstituționalitate, punând concluzii în **325** cauze din cele 361 aflate pe rol , față de anul 2006, când au participat la **49** ședințe de judecată și au pus concluzii în **243** cauze din cele 297 aflate pe rol. Se observă o creștere cu 33,74% a cauzelor în care s-au pus concluzii în 2007.

Participarea procurorilor în ședințele de judecată s-a concretizat și prin verificarea din oficiu a legalității arestării preventive în **652** cauze, față de **914** în anul anterior, reprezentând o scădere de **262** cauze adică – **28,66%**.

Activitatea de coordonare și îndrumare judiciară penală.

Activitatea de îndrumare s-a concretizat în principal prin întocmirea unor note observatorii prin care s-a cerut atenționarea procurorilor asupra carențelor constatate în activitatea acestora. Astfel, în **23** cauze s-au întocmit note observatorii care au vizat diferite aspecte de nelegalitate.

O atenție deosebită s-a acordat examinării cauzelor **cu inculpați arestați**, față de care s-au pronunțat soluții **definitive de achitare**, respectiv de restituire.

Din evidențele întocmite de Serviciul judiciar penal rezultă că în anul 2007 s-au înregistrat **42** de cauze cu **52** inculpați arestați, achitați și **8** cauze cu **21** inculpați arestați în care s-au pronunțat soluții de restituire.

Activitatea de examinare și soluționare a memoriilor primite de la petiționari.

La începutul perioadei de referință erau restante **47** de memorii, în cursul anului 2007 fiind înregistrate **1205** de memorii noi. Din totalul de **1252** de lucrări, au fost soluționate **1213**, din care **98** prin referate și **1115** prin rezoluții, rămânând restante, la sfârșitul perioadei de referință, **39** de lucrări.

Comparativ cu anul 2006, se constată o scădere a volumului de activitate în acest domeniu cu **25,69 %**, în ceea ce privește memoriile de soluționat și cu **30,20 %**, în ceea ce privește lucrările soluționate.

Activitatea de examinare a problemelor de drept care au primit o rezolvare neunitară din partea instanțelor de judecată, în vederea promovării recursului în interesul legii.

La începutul perioadei de referință, erau restante **24** de lucrări având ca obiect memorii și sesizări pentru promovarea recursului în interesul legii. În cursul anului 2007 au fost înregistrate **135** de propuneri de recurs în interesul legii. Din totalul de **159** lucrări, au fost soluționate **136**, din care în **53** de lucrări s-au întocmit proiecte de recurs în interesul legii sau puncte de vedere (cu privire la Sesizările Colegiilor de Conducere ale curților de apel, adresate instanței supreme), iar **83** de lucrări au fost închise prin referate, constatându-se că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 329 din Codul de procedură civilă, pentru promovarea recursului în interesul legii.

În perioada de referință, au fost înaintate la Înalta Curte de Casație și Justiție, **30** de recursuri în interesul legii și **6** puncte de vedere cu privire la sesizările Colegiilor de Conducere.

Dintre cele **30** de recursuri în interesul legii, **8** au fost promovate la sesizarea Ministrului Justiției.

Dintre recursurile în interesul legii declarate de Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, **41** au fost admise, iar **1** a fost respins, constatându-se un procent de admisibilitate de **97,61%**.

De asemenea, instanța supremă, împărțind punctele de vedere prezentate de Ministerul Public a respins **2** sesizări ale Colegiilor de Conducere ale curților de apel.

Comparativ cu anul 2006, se constată o creștere a tuturor indicatorilor statistici pe acest sector de activitate, cu **59 %**, în ceea ce privește numărul total de sesizări și cu **80 %**, în ceea ce privește numărul de recursuri în interesul legii și puncte de vedere înaintate la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Activitatea de reprezentare la Înalta Curte de Casație și Justiție și la Curtea Constituțională

În anul 2007, procurorii de ședință din cadrul Biroului de reprezentare al Serviciului Judiciar Civil au participat la **473** ședințe de judecată la Înalta Curte de Casație și Justiție, într-un număr de **4990** cauze și au

formulat concluzii în **4932** de cauze. Comparativ cu anul 2006, se constată o creștere a volumului de activitate în acest domeniu, cu **1,58 %**, în ceea ce privește numărul total de participări și cu **17,42 %**, în ceea ce privește numărul cauzelor judecate.

În perioada de referință, procurorii din cadrul Serviciului Judiciar Civil au participat la judecarea unui număr de **1490** cauze aflate pe rolul Curții Constituționale și au formulat concluzii în **1360** de cauze. Comparativ cu anul 2006, se constată o scădere cu **32,18 %** a numărului total de participări și cu **32,03 %** a numărului de cauze judecate.

ACTIVITATEA SECȚIEI PARCHETELOR MILITARE

În anul 2007 au fost soluționate **63** de dosare penale, din care: **3** rechizitorii, **1** soluție de încetare a urmăririi penale, **2** soluții de clasare și **57** de soluții de neîncepere a urmăririi penale.

Au fost infirmate soluțiile și reluate cercetările în **12** dosare ale Secției Parchetelor Militare, dintre care **9** privind evenimentele din decembrie 1989. Totodată, au fost dispuse alte **105** infirmări de soluții în dosare privind evenimentele din decembrie 1989 instrumentate de parchetele militare din București, Ploiești și Constanța și Parchetul Militar Teritorial.

Au fost soluționate **82** de lucrări privind plângeri și memorii referitoare la activitatea de urmărire penală a secției (recuzări, conflicte de competență, plângeri împotriva soluțiilor etc.).

Au mai fost soluționate **7.807** cereri referitoare la cauze penale, majoritatea formulate de persoanele vătămate în timpul evenimentelor din decembrie 1989.

Comparativ cu anul 2006, se constată o creștere substanțială a tuturor indicatorilor privind volumul de activitate, respectiv creșterea de la **119** la **287** a dosarelor de soluționat, de la **35** la **63** a dosarelor penale soluționate, de la **2.642** la **7.807** a cererilor referitoare la cauze penale și de la **38** la **97** a cererilor referitoare la activitatea judiciară.

ACTIVITATEA DE COOPERARE JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ, RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI PROGRAME

În anul 2007, după data aderării României la Uniunea Europeană, activitatea de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe s-a amplificat; s-au extins contactele directe cu instituțiile și organismele internaționale, urmărindu-se realizarea obiectivelor prevăzute în strategiile, planurile de acțiune

naționale, rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene și în Programul de la Haga referitor la activitatea de cooperare a țărilor membre ale U.E.

Au fost soluționate un număr total de **3325** de lucrări, din care **1584** de către Biroul de cooperare internațională și programe, altele decât programele PHARE și **1692** de către Biroul de cooperare judiciară în materie penală (în care sunt incluse **445** cereri de comisii rogatorii, **202** cereri de transfer de procedură penală, **841** comunicări acte, **204** alte lucrări).

Au fost inițiate, negociate și s-au organizat întâlniri în vederea semnării de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a următoarelor documente:

a) **acordul româno – francez privind crearea echipelor comune de anchetă**, la Paris, în ziua de 19.06.2007, ca urmare a creșterii activității infracționale a organizațiilor criminale transnaționale și a necesității îmbunătățirii luptei împotriva acestora prin echipele comune susmenționate.

b) **protocolul privind cooperarea între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Procuratura Generală a Ucrainei**, la Odessa, în ziua de 27.03.2007 – factor de dialog și sprijin în cooperarea regională, care va contribui la intensificarea asistenței între cele 3 state în lupta împotriva criminalității în general și a criminalității organizate în special.

Au fost încheiate **noi programe**, iar **altele sunt în curs de derulare (11)**, care au avut ca obiectiv specializarea procurorilor români în domeniile prioritare precum: combaterea criminalității organizate – combaterea spălării banilor, a traficului de persoane a terorismului, a traficului de droguri, în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie penală, tehnologia informatică, în domeniul limbilor străine (franceză, engleză și italiană).

De asemenea, se impune a fi menționate cele 4 programe AGIS încheiate cu Academia de Drept European, având ca temă:

a) Folosirea instrumentelor Uniunii Europene de justiție penală. Asistența judiciară și recunoașterea mutuală a hotărârilor judecătorești în Uniunea Europeană

b) Forumuri anuale asupra recunoașterii mutuale a hotărârilor judecătorești în materie penală în Uniunea Europeană

c) Legislația împotriva terorismului și jurisprudența în justiția penală

d) Combaterea traficului de persoane – traficul de copii.

Au fost organizate **155 de deplasări în străinătate la care au participat 260 procurori**.

Între activitățile mai importante se înscriu:

Organizarea vizitei oficiale a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție **la Doha**, în Statul Qatar, la invitația la omologului său, domnul **Ali Bin Fetais Al Marri**, în perioada **27-30.01.2007**. În cadrul vizitei oficiale a fost organizată întâlnirea de lucru cu procurorul general al Franței,

Jean Louis Nadal, cu reprezentanții Africii de Sud și Cubei, în vederea organizării celui de-al Treilea Summit Mondial al Procurorilor Generali, care va avea loc în București, în decembrie 2008.

Organizarea în **România**, în perioada **27-29.11.2007** a **vizitei oficiale a delegației maghiare, condusă de domnul Tamas Kovacs**, procuror general al Republicii Ungaria. În cadrul vizitei s-a subliniat de către cei doi demnitari necesitatea amplificării pe viitor a raporturilor de colaborare între cele două instituții impunându-se cu precădere negocierea și încheierea unui nou protocol de cooperare între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a României și Procuratura Generală a Republicii Ungaria.

Procurorii români au participat în calitate de experți la grupurile de lucru organizate la nivel internațional, precum: Grupul de Lucru Interguvernamental la nivel de experți, referitor la asistența tehnică în contextul implementării Convenției ONU împotriva criminalității organizate transnaționale, a cărei reuniune a fost organizată la Viena (Austria) de către UNDOC, în perioada 3-5.10.2007; a 4-a întâlnire a membrilor - puncte de contact în această rețea, privind persoanele responsabile de genocid, crime împotriva umanității și crime de război, în perioada 7-9.05.2007, la Haga (Olanda); a 23-a și respectiv a 24-a Reuniune Plenară MONEYVAL în domeniul combaterii spălării banilor, organizată la Strasbourg, Franța în perioada 5-7.06.2007 și respectiv 10-14.09.2007 de către Comitetul Moneyval – Consiliul Europei;

Un aspect deosebit pentru activitatea de cooperare internațională l-a reprezentat **organizarea stagiilor de pregătire pentru magistrații străini în România.**

Protocolul de cooperare între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Procuratura Ucrainei a fost pus în aplicare prin organizarea unor vizite de studiu ale procurorilor din Procuratura Generală a Republicii Moldova și a Ucrainei la **București, în perioada 3-5.12.2007** precum și a procurorilor din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, desfășurată în perioada **14-17.05.2007 la București.**

Au fost amplificate relațiile Ministerului Public Român cu: **Eurojust** (prin membrul național și punctele de contact ale României la Eurojust), cu **Rețeaua Judiciară Europeană** (prin punctele de contact de la nivelul parchetelor), ceea ce a avut drept consecință accelerarea soluționării cererilor de asistență judiciară și a unor dosare penale. **Au fost organizate 8 întâlniri de lucru cu reprezentanții Eurojust și s-a participat la un număr de 3 sesiuni plenare și întâlniri de lucru cu punctele de contact ale Rețelei Judiciare Europene.**

De asemenea, s-a intensificat cooperarea judiciară cu **Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană, SEEPAG (Grupul Consultativ de Lucru al Procurorilor din Sud-Estul Europei), Interpol, Europol, Secret Service, FBI, Consiliul Europei, Comisia Europeană**, cu parchetele din alte țări.

Procurorii români, după data aderării, alături de procurorii celorlalte țări membre ale UE, au fost consultați și și-au spus punctele de vedere asupra unor documente importante privind cooperarea judiciară, **implementând în acest sens noile instrumente juridice: mandatul de arestare european, echipele**

comune de anchetă, video-conferințele, asupra unor **decizii cadru** ale Consiliului Uniunii Europene, ca de exemplu Decizia – Cadru 2006/960/JAI privind simplificarea schimbului de informații și date operative între autoritățile competente de aplicare a legii din statele membru UE.

În cursul anului 2007, sub coordonarea structurii specializate din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a continuat procesul de informatizare a unităților de parchet, precum și de dezvoltare a noi aplicații sau baze de date care să sprijine activitatea procurorilor și ridicarea nivelului calitativ al justiției ca serviciu public²⁴.

ACTIVITATEA DE ANALIZĂ, STUDII, DOCUMENTARE, CRIMINOLOGIE ȘI STATISTICĂ JUDICIARĂ

Activitatea Serviciului a avut ca principal obiectiv în anul 2007, să asigure conducerii Ministerului Public elementele necesare în fundamentarea deciziilor importante ale conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Urmare reorganizării Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, conform prevederilor Regulamentului de ordine interioară a parchetelor, aprobat prin Ordinul nr.529/C/21 februarie 2007 al ministrului justiției, Serviciul de documentare și statistică judiciară a preluat activitatea a două servicii, respectiv : Serviciul de analiză, studii și documentare, criminologie și statistică, cu 4 birouri și Serviciul pentru prevenirea delincvenței juvenile și ocrotirea drepturilor minorilor, cu două birouri, precum și compartimentul Bibliotecă.

Astfel Serviciul de documentare și statistică judiciară a acoperit mai multe domenii de activitate: - studii, analize, criminologie, protecția drepturilor minorilor, documentare juridică, statistică judiciară – ceea ce a impus o abordare multidisciplinară a problematicii cu care s-au confruntat procurorii din cadrul acestui serviciu.

Activitatea de analiză și studii realizată de procurorii din cadrul Biroului de documentare și statistică judiciară s-a concretizat în principal în efectuarea de studii referitoare la probleme de drept semnalate de procurorii din teritoriu, studii care au fost supuse spre aprobare Consiliului științific și conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și ulterior difuzate parchetelor din teritoriu.

Au **fost soluționate 1790 lucrări** din cele 1817 înregistrate, **un număr de 194** dintre acestea reprezentând note de studiu care au rezolvat o gamă largă de probleme de drept, plecând de la dreptul penal și procesul penal, la dreptul muncii, dreptul comercial și dreptul financiar.

²⁴ Pentru amănunte a se vedea secțiunea 4.10 a prezentului raport.

În majoritatea cazurilor, notele de studiu, prin conținutul lor și modul cum au fost întocmite, au reprezentat veritabile teme de cercetare științifică, care au solicitat într-un grad ridicat experiența profesională și capacitatea de sinteză a autorilor, fiind bazate pe consultarea unei bogate bibliografii, a legislației și practicii române și străine.

Serviciul a fost sesizat și cu probleme controversate apărute în cadrul secțiilor operative și unităților teritoriale și a colaborat la realizarea unor lucrări importante întocmite de procurorii consilieri ai procurorului general.

O activitate importantă a constituit-o prezentarea și susținerea materialelor de studii, a punctelor de vedere exprimate în Consiliul Științific al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Au fost analizate 31 de studii, din care 17 au fost aprobate, 10 au fost respinse sau au rămas fără obiect, iar 4 note au fost amânate pentru a fi completate și reanalizate în următoarea ședință a Consiliului.

Dintre notele de studiu și lucrările mai importante întocmite de procurorii din cadrul Serviciului, care au reprezentat un grad sporit de dificultate, pot fi menționate următoarele: - principiul oficialității în procesul penal; - verificarea legalității și temeiniciei rechizitoriului emis de prim-procurorul unității în cauzele în care cercetarea penală a fost efectuată de organele de poliție judiciară; - îndeplinirea procedurii de prezentare a materialului de urmărire penală a unui inculpat cetățean străin; - înțelesul noțiunii de „*procuror superior comun*” prin prisma dispozițiilor care reglementează conflictul de competență; - încadrarea juridică a faptei de a sustrage componente ale rețelelor electrice și instalațiilor energetice; - interpretarea dispozițiilor art. 278¹ din Codul de procedură penală; - înțelesul noțiunii de legalitate prevăzută de art. 64 alin. 2 din Legea nr.304/2004 cu modificările și completările ulterioare; - modalitatea de reparare a pagubei prin restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.

O altă latură importantă a activității procurorilor din cadrul Serviciului de documentare și statistică judiciară a constituit-o participarea cu articole pe diverse domenii la publicații de specialitate. Astfel, procurorii au publicat articole în revistele „*Dreptul*”, „*Revista de drept penal*” și „*Pro-lege*”. Revista „*Pro-lege*” a apărut într-un tiraj de câte 1.000 exemplare și un volum, fiecare, de aproximativ, 350 pagini.

Sumarul revistei a inclus probleme de drept analizate de procurori și de cadre didactice, de drept comparat, organizarea și funcționarea Ministerului Public în diferite țări etc.

De asemenea, procurorii Serviciului au contribuit prin realizarea unor studii și articole și la apariția publicațiilor trimestriale „*Doctrină și jurisprudență*” și „*Revista de criminologie, criminalistică și penologie*”.

Au fost de asemenea elaborate la solicitarea conducerii parchetului, note de documentare și informare prin care s-a răspuns la unele probleme legate de încadrarea și salarizarea personalului, acordarea de sporuri, aplicarea legislației privind impozitul pe venit, **28** proiecte de ordine ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, **25** observații și propuneri la unele proiecte de acte normative, mai

ales cele privind modificările și completările la Codul de procedură penală și legile de organizare judiciară, trimise la Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției.

Activitatea de documentare

Această activitate s-a realizat, în principal, pe următoarele componente: evidența legislației, evidența jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale și realizarea unor cuprinzătoare lucrări de sinteză pentru uzul procurorilor și gestionarea bibliotecii documentare.

În acest domeniu s-a asigurat completarea Repertoriului alfabetic al legislației pe diverse materii și a lucrării „Ghidul jurisprudenței, în materie penală și procedură penală” cu cele mai noi decizii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, structurat pe materii în ordine alfabetică.

Au fost, de asemenea, actualizate lucrări cu un grad mare de complexitate și dificultate, precum „Repertoriul doctrinei și jurisprudenței publicate în revista Dreptul, Revista de Drept Penal și Pro – lege”, „Doctrina penală și procesual penală publicată în revistele Dreptul, Revista de drept Penal și Pro-lege”.

Având în vedere utilitatea deosebită a materialelor documentare, complexe și de mare întindere, s-a continuat introducerea pe site-ul Ministerului Public, a repertoriului doctrinei și jurisprudenței.

În cadrul **activității de criminologie**, au fost examinate 328 de rechizitorii, precum și fișele criminologice anexate privind infracțiunile de violență soldate cu moartea victimelor, urmărindu-se localizarea criminalității la anumite sectoare geografice, demografice sau socio-economice. În acest sens, a fost completat centralizatorul criminologic pentru un număr de 197 de infracțiuni de omor, pe baza căruia este în curs de finalizare analiza criminologică a infracțiunilor de omor în anul 2007.

Pe baza datelor deținute, în urma examinării lucrărilor menționate, au fost formulate propuneri privind respectarea dispozițiilor legale în activitatea de urmărire penală, respectiv: procedura de audiere a victimelor în cursul urmăririi penale, precum și obligația de a informa organele de evidență militară cu privire la persoanele față de care se desfășoară activitatea de urmărire penală.

Activitatea referitoare la justiția pentru minori și familie

Activitatea desfășurată în cursul anului 2007, referitor la justiția pentru minori și familie, a demarat într-un cadru mai larg având în vedere faptul că până la intrarea în vigoare a Regulamentului de ordine interioară al parchetelor din 21 februarie 2007, funcționa, în cadrul secției și Serviciul pentru prevenirea delincvenței juvenile și ocrotirea drepturilor minorilor. În acest sens, atribuțiile în domeniu cuprindeau o plajă

mult mai mare decât cele prevăzute în prezent, când acest compartiment nu mai este prevăzut. Mare parte din activitățile demarate au continuat să fie realizate, într-o formă mai sintetică, corespunzător noilor atribuții²⁵.

Având în vedere dispozițiile cuprinse în Planul de acțiune pentru implementarea *Strategiei de reformă a sistemului judiciar în perioada 2005-2007* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 232/2005, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în calitate de operator de date cu caracter personal, a acționat în perioada de referință pentru aplicarea prevederilor legale în domeniul **protecției datelor cu caracter personal**²⁶.

GESTIONAREA RESURSELOR UMANE

În anul 2007 au fost emise un număr **2799** de ordine și decizii ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (cu documentația aferentă, respectiv, referate pentru delegare, note numire în funcții de execuție și conducere a personalului auxiliar de specialitate, personalului conex, personalului contractual, funcționarilor publici și personalului asimilat judecătorilor și procurorilor, calcul vechime pentru stabilirea majorărilor salariale și comunicarea tuturor ordinelor și deciziilor).

S-au întocmit și trimis spre avizare noile state de funcții și de personal ale Ministerului Public și au fost întocmite noi scheme de personal ca urmare a aprobării noilor state de funcții și de personal pentru parchetele de pe lângă curți de apel și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

S-au mai desfășurat activități în domeniul actualizării pensiilor de serviciu, întocmirii dosarelor de pensie, operațiunilor de actualizare a salarizării personalului, gestionarea dosarelor profesionale ale personalului auxiliar de specialitate și funcționarilor publici, precum și a mapelor privind salarizarea procurorilor și au fost efectuate cuvenitele mențiuni în cartelele de muncă; au fost organizate, potrivit legii, concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de funcționari publici, personal contractual, personal auxiliar și conex sau personal asimilat judecătorilor și procurorilor; a fost actualizată baza de date privind resursele umane și au fost ținute la zi evidențele specifice disponibile pe site-ul Ministerului Public; s-a actualizat lunar situația privind posturile de procuror și personal auxiliar de specialitate din Ministerul Public, prevăzute și ocupate pentru a fi raportată la Ministerul Justiției.

GESTIONAREA RESURSELOR MATERIALE

²⁵ Pentru amănunte privind activitatea în domeniu a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a se vedea și secțiunea 3.10 a prezentului raport.

²⁶ Pentru amănunte privind activitatea în domeniu a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a se vedea și secțiunea 3.11. a prezentului raport.

Bugetul Ministerului Public pentru anul 2007 a cuprins inițial fonduri alocate de la bugetul de stat în sumă totală de **511.456** mii lei, fonduri care au fost suplimentate prin OUG nr.88/2007 cu suma de **41.000** mii lei²⁷.

2.2.2. Analiza statistică a DIRECȚIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE în anul 2007²⁸

În anul 2007, procurorii împreună cu ofițerii de poliție judiciară și specialiștii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție au avut de soluționat **3.319** de cauze (față de **2.615** în anul 2006²⁹), din care au fost soluționate **1.506** și s-a dispus declinarea competenței ori conexarea dosarelor în **564**. Au rămas de soluționat **1.249** de cauze (din care **494** mai vechi de 1 an de la prima sesizare și **128** mai vechi de 6 luni de la data începerii urmăririi penale).

La sfârșitul perioadei nu se aflau în curs de cercetare penală învinuiți sau inculpați arestați preventiv.

Din cele **1.506** de cauze soluționate, în **167** s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților, iar în **1.339** au fost date soluții de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale ori de neîncepere a urmăririi penale (din care, față de **203** învinuiți, cercetați în stare de libertate, au fost aplicate dispozițiile art.18¹ din Codul penal).

În cele **167** de cauze în care s-au întocmit rechizitorii (față de **127** în anul 2006³⁰), au fost trimiși în judecată **415** inculpați, din care **32** în stare de arest preventiv (față de **360** inculpați, din care **33** în stare de arest preventiv în anul precedent), pentru săvârșirea a **958** de infracțiuni, după cum urmează:

♦ **566** - infracțiuni prevăzute în Legea nr.78/2000, din care:

■ **213** - infracțiuni de corupție:

- **125** - luare de mită
- **39** - dare de mită
- **31** - trafic de influență
- **13** - primire de foloase necuvenite
- **5** - infracțiuni prevăzute de art.6¹ din Legea nr.78/2000,

■ **92** - infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, din care:

- **2** - stabilire a unei valori diminuate a bunurilor

²⁷ Pentru amănunte privind resursele materiale disponibile la nivelul parchetului în anul 2007, structura fondurilor și destinația acestora a se vedea secțiunea 4.9. din prezentul Raport.

²⁸ Datele din prezenta secțiune au fost transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin adresa nr. 13944/2007, 13652/5055/C/2007.

²⁹ Rezultă o creștere a numărului de cauze față de anul precedent de 26,9% față de anul precedent.

³⁰ În privința numărului de rechizitorii emise s-a înregistrat față de anul precedent o creștere de 31,4%.

- **14** - acordare de subvenții cu încălcarea legii
- **8** - utilizare a subvențiilor sau a creditelor în alte scopuri
- **4** - folosire a influenței ori a autorității în scopul obținerii de foloase necuvenite
- **13** - efectuare de operațiuni financiare incompatibile cu funcția
- **3** - folosire de informații ce nu sunt destinate publicității
- **1** - șantaj
- **46** - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute de art.13² din Legea

nr.78/2000)

- **1** - folosire a influenței sau autorității

è 180 - infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție:

- **4** - tănuire a bunurilor favorizare a persoanelor
- **6** - asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni
- **121** - fals și uz de fals
- **28** - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute de art.17 lit. d din Legea

nr.78/2000)

- **8** - spălare a banilor
- **10** - evaziune fiscală
- **3** - bancrută frauduloasă

è 81 - infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene

- ♦ **89** - infracțiuni prevăzute în alte legi speciale
- ♦ **303** - infracțiuni prevăzute în Codul penal.

Prejudiciul total reținut prin rechizitorii este de peste **385 milioane lei**.

Dintre cei **415** inculpați trimiși în judecată, majoritatea sunt bărbați (**324, respectiv 78%**), au vârste cuprinse între 21 – 54 ani (**345, respectiv 83%**) și provin din mediul urban (**379, respectiv 91 %**). Un număr de **308 (74%)** inculpați au studii superioare, iar **8** sunt cetățeni străini.

Este de menționat că, din cei **415** inculpați trimiși în judecată, **238** aveau funcții de conducere, de control ori alte funcții importante.

Numărul cauzelor complexe și al celor în care administrarea probelor s-a făcut cu dificultate a crescut în mod evident, fiind cercetate și trimise în judecată persoane care au ocupat importante funcții și demnități publice ori au produs pagube însemnate patrimoniului.

Nu au fost înregistrate cazuri de învinuiți sau inculpați arestați preventiv față de care să se fi dispus soluții de netrimiteră în judecată.

Au fost infirmate soluțiile dispuse în **20** de dosare.

Instanțele de judecată au achitat, prin hotărâri definitive, un număr de **54** inculpați (în **23** dosare), iar într-un dosar a fost pronunțată o hotărâre definitivă de restituire a cauzei privind **6** inculpați.

Operativitatea soluționării cauzelor se impune a fi apreciată și în raport de complexitatea acestora, aceasta fiind apreciată ca bună la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Din cele **1.506** de dosare soluționate, un număr de **499** au depășit termenul de 1 an de la data primei sesizări, iar un număr de **285** au depășit termenul de 1 an de la data înregistrării la Direcția Națională Anticorupție.

De asemenea, din cele **1.249** de dosare rămase de soluționat, un număr de **286** au depășit 1 an de la data înregistrării la Direcția Națională Anticorupție, iar **128** au depășit 6 luni de la data începerii urmăririi penale.

Procurorii au participat la judecarea unui număr de **1.359** de cauze penale (față de **1.345**, în anul 2006), din care în **680** de cauze (față de **598**) au participat procurorii din cadrul structurii centrale.

În urma verificării unui număr de **1.359** de hotărâri penale (**1.345**, în anul 2006) au fost declarate **245** apeluri și recursuri, privind **597** de inculpați.

Nu a fost retras niciun apel sau recurs.

Dintre apelurile și recursurile declarate, au fost soluționate un număr de **201** (cu **535** inculpați), dintre care **122** (cu **348** inculpați) au fost admise.

Creditele bugetare deschise în anul 2007 au fost în sumă de **60.698.470 lei**, din care s-au utilizat **59.177.288 lei**, rezultând o execuție bugetară de 97,49 %³¹.

2.2.3. Analiza statistică a DIRECȚIEI DE INVESTIGARE A INFRAȚIUNILOR DE CRIMINALITATE ORGANIZATĂ ȘI TERORISM în anul 2007³²

În cursul anului 2007, activitatea Direcției de Investigare a Infrațunilor de Criminalitate Organizată și Terorism - singura unitate din cadrul Ministerului Public specializată în combaterea criminalității organizate – s-a desfășurat în contextul sentimentului de incertitudine creat prin neacceptarea O.U.G. 131/2006 de modificare a Legii nr. 508/2004 privind înființarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrațunilor de

³¹ Pentru amănunte privind resursele materiale disponibile în anul 2007 la nivelul DNA, a se vedea și secțiunea 4.10 din prezentul Raport.

³² Datele din prezenta secțiune au fost transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin adresa nr. 13944/2007, 13652/5055/C/2007.

Criminalitate Organizată și Terorism și a celorlalte modificări legislative, care au condus la desfășurarea în condiții dificile a activității de urmărire penală.

Pentru înlăturarea indicatorilor deficitari din cursul anului trecut, prioritățile conducerii și ale procurorilor Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism s-au concretizat în cursul anului 2007 pe următoarele direcții: reducerea stocului de dosare aflate în lucru, în special la nivelul structurii centrale și a Serviciului Teritorial București; impulsionearea activității structurilor teritoriale din zonele cu potențial criminogen ridicat; amplificarea activităților de combatere a traficului ilicit de droguri, în special a traficului stradal în municipiul București; amplificarea activităților de combatere a infracțiunilor informatice și a celor cu cărți de credit; completarea schemelor de personal, repartizarea procurorilor pe sectoare de activitate și stabilirea precisă a atribuțiilor de serviciu.

În anul 2007, numărul cauzelor de soluționat a fost **de 16.072**.

În ceea ce privește situația **cauzelor soluționate** – în cursul anului 2007, trebuie subliniat faptul că indicii de creștere, raportat la anul 2006, este semnificativ, respectiv de 37,48%, de la **5231 cauze** soluționate în 2006 la **7192 cauze** soluționate în 2007.

Pe cale de consecință, stocul de dosare înregistrat la finele anului 2006 – **8897 cauze** – a scăzut semnificativ la **6522 cauze**.

Pe acest segment trebuie evidențiată activitatea deosebită a Serviciului Teritorial București, cu o creștere a cauzelor soluționate cu 180% și a structurii centrale cu 78,7%.

Din totalul cauzelor soluționate în care au fost cercetate **14.433 persoane**, s-au întocmit rechizitorii în **757 cauze** – dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **2061 inculpați** din care **905** în stare de arest preventiv.

În 1460 cauze s-au aplicat sancțiuni administrative, iar în alte 4975 s-au adoptat soluții de neurmărire penală.

Situația statistică pentru principalele categorii de infracțiuni se prezintă după cum urmează:

Trafic ilicit de droguri

În anul 2007, la nivelul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, au fost soluționate în această materie, un număr de **2960** de cauze comparativ cu anul 2006 când au fost soluționate un număr de 1237 cauze, ceea ce reprezintă o creștere de **139%**.

Semnificative în acest sens sunt creșterile înregistrate la nivelul Serviciului Teritorial București și a structurii centrale.

Din totalul cauzelor soluționate, în **344** de cauze au fost întocmite rechizitorii dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **749** de inculpați, din care **460** în stare de arest preventiv.

În ceea ce privește cantitățile de droguri confiscate în cursul anului 2007, creșterile sunt de asemenea, semnificative:

- heroină (kg) -129,903;
- cannabis - hașiș (kg) - 2.120,085;
- cocaină (kg) - 46,695;
- comprimate ecstasy - 31.696;
- precursori (kg) - 9.850;
- precursori (litri) - 4.319,405.

Traficul de persoane și traficul de migranți

În anul de referință, în materia traficului de persoane, au fost soluționate un număr total de **916** cauze, ceea ce reprezintă o creștere de **30,6%** în comparație cu anul 2006. Dintre acestea au fost soluționate prin rechizitoriu un număr de **160** de cauze cu **398** de inculpați din care **152** arestați preventiv.

Numărul victimelor traficate în vederea exploatării a fost de **1046** dintre care **246** minori.

În privința infracțiunii de trafic de migranți, au fost soluționate un număr de **43** de cauze din care cu rechizitoriu **10**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **29** de inculpați dintre care **10** în stare de arest preventiv.

Criminalitatea informatică și infracțiuni cu cărți de credit.

În anul 2007, au fost soluționate un număr total de **364** de cauze, ceea ce reprezintă o creștere de **100%** față de anul 2006 când au fost soluționate 182 cauze.

Dintre acestea au fost soluționate cu rechizitoriu un număr de **59**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **140** inculpați din care **45** arestați.

Infracțiuni economice.

În anul 2007, au fost soluționate un număr total de **142** de cauze, ceea ce reprezintă o creștere de **75,3%** față de anul 2006 când au fost soluționate 81 cauze.

Dintre acestea au fost soluționate cu rechizitoriu un număr de **17**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **53** inculpați din care 10 arestați.

Infracțiunea de spălare a banilor.

În anul 2007, au fost soluționate un număr total de **432** de cauze, ceea ce reprezintă o creștere de **141,3%** față de anul 2006 când au fost soluționate un număr de 179. cauze.

Dintre acestea au fost soluționate cu rechizitoriu un număr de **18**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **85** inculpați din care 30 arestați.

Infracțiunea de fals de monedă sau alte valori.

Datorită noilor modificări de competență, aduse de O.U.G. 131/2006, totalul cauzelor soluționate în cursul anului 2007 în această materie a scăzut de la 801 cauze soluționate în cursul anului 2006 la **557** cauze soluționate în anul 2007, ceea ce reprezintă o scădere de **30,46%**.

Prin rechizitoriu au fost soluționate un număr de **24** de cauze, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 53 de inculpați, din care 19 în stare de arest preventiv.

Infracțiuni de terorism și de finanțare a terorismului.

În cursul anului 2007 au fost soluționate un număr de **463** cauze, întocmindu-se rechizitorii în **4** dintre acestea, pentru un număr de 12 inculpați.

Nu au fost înregistrate sau soluționate cauze privind finanțarea terorismului.

Situația personalului ce își desfășoară activitatea în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, atât în ceea ce privește numărul de procurori cât și al personalului auxiliar, se prezintă la finele anului 2007, după cum urmează:

- procurori – din totalul de **230** posturi prevăzute au fost ocupate **201**, posturi vacante **29**;
- personal auxiliar – posturi prevăzute **145**, ocupate **127**, vacante **18**;
- specialiști – posturi prevăzute **40**, ocupate **17**, vacante **23**.

Completarea schemelor de personal a constituit o prioritate a conducerii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, lucru care a fost posibil prin organizarea a două interviuri în lunile martie și noiembrie 2007.

Rezultatele pozitive obținute în cursul anului 2007, se datorează în mare măsură și prerogativelor instituite prin Ordonanța 131/2006 în favoarea procurorului șef direcție în a proceda la conducerea și organizarea directă a activității de personal și a celei financiar-contabile la nivelul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

În acest context, în cursul anului 2007, cu aprobarea Ministrului Justiției, s-a procedat la înființarea în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, a Departamentului economico-financiar și a Biroului de resurse umane, departamente în cadrul cărora s-a procedat la angajarea de personal propriu și s-au demarat proceduri de achiziții directe de bunuri și servicii.

De asemenea, s-a procedat și la elaborarea Regulamentului de Organizare și Funcționare a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, ocazie cu care structura direcției a fost

adaptată noilor tendințe infracționale în materia criminalității organizate; regulamentul, avizat de Ministrul Justiției, se află în dezbaterea Consiliului Superior al Magistraturii.

În opinia D.I.I.C.O.T., argumentele de mai sus sunt doar o parte din cele care justifică necesitatea menținerii și adoptării prin legea organică a O.U.G. 131/2006.

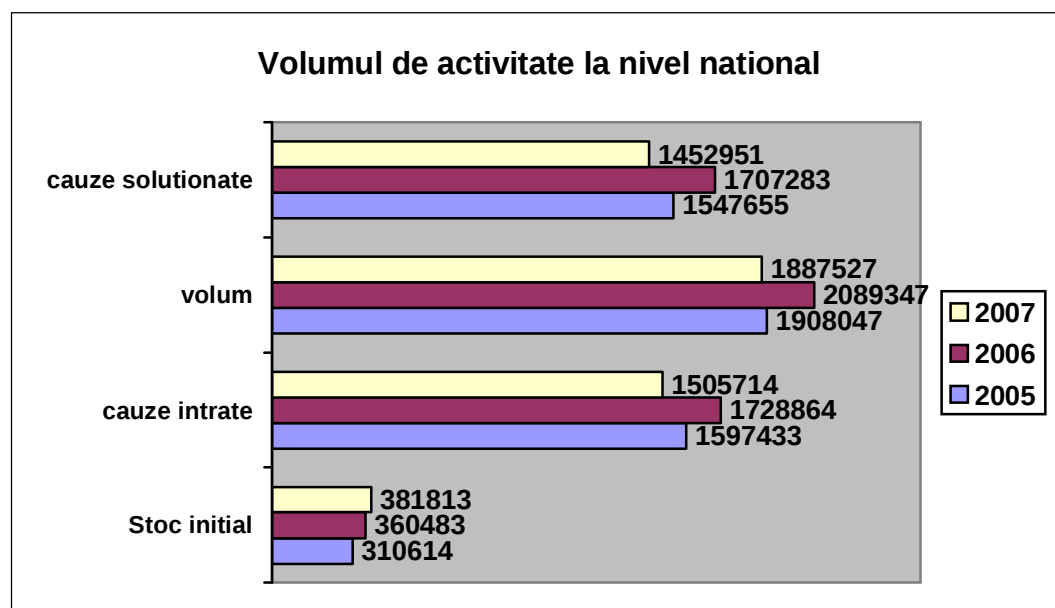
2.3. Analiza statistică a activității celorlalte instanțe judecătorești în anul 2007³³

2.3.1. Volumul de activitate

2.3.1.1. Volumul total de activitate

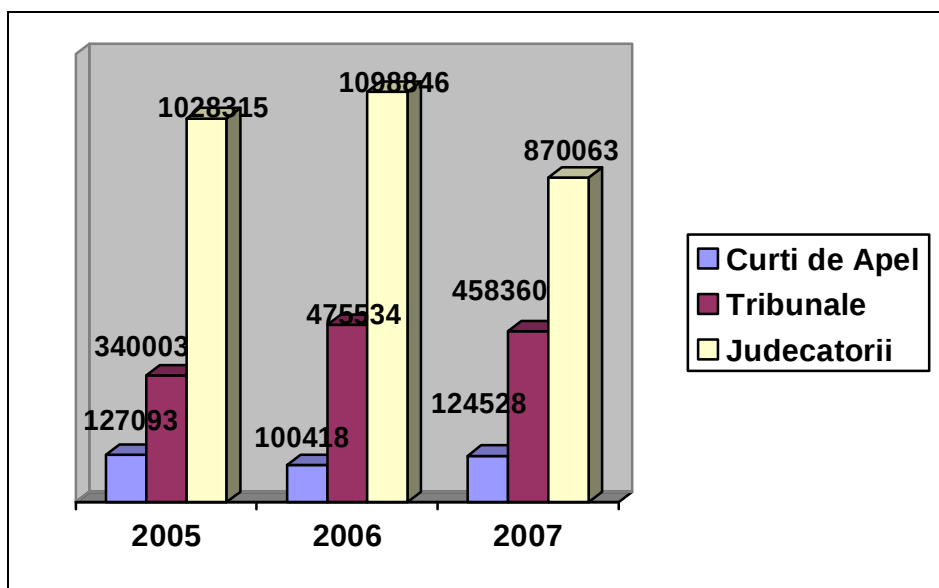
În perioada de referință, exceptând instanțele militare, care sunt analizate distinct și Înalta Curte de Casație și Justiție, la nivelul întregii țări, au funcționat un număr de **178** judecătoria, **41** de tribunale și patru tribunale specializate – Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Argeș și Tribunalul Comercial Târgu Mureș – și **15** curți de apel, care au înregistrat un volum total de activitate de **1.887.527** cauze, **cu 201.820 cauze (- 11%) mai puține decât în anul precedent**.

Evoluția volumului de activitate al instanțelor judecătorești 2005 – 2007

³³ Date furnizate de Biroul Statistică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Evoluția numărului de cauze soluționate de instanțe

2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătorilor

Dintre cele 188 de judecatorii înființate prin lege, un număr de 10 judecatorii, respectiv: Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați, Jibou și Jimbolia nu au funcționat în cursul perioadei de referință.

Cele 178 judecatorii care au funcționat în cursul anului 2007 au înregistrat în cursul perioadei de referință un volum total de **1.151.983** cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2006 la care se adaugă dosarele nou intrate).

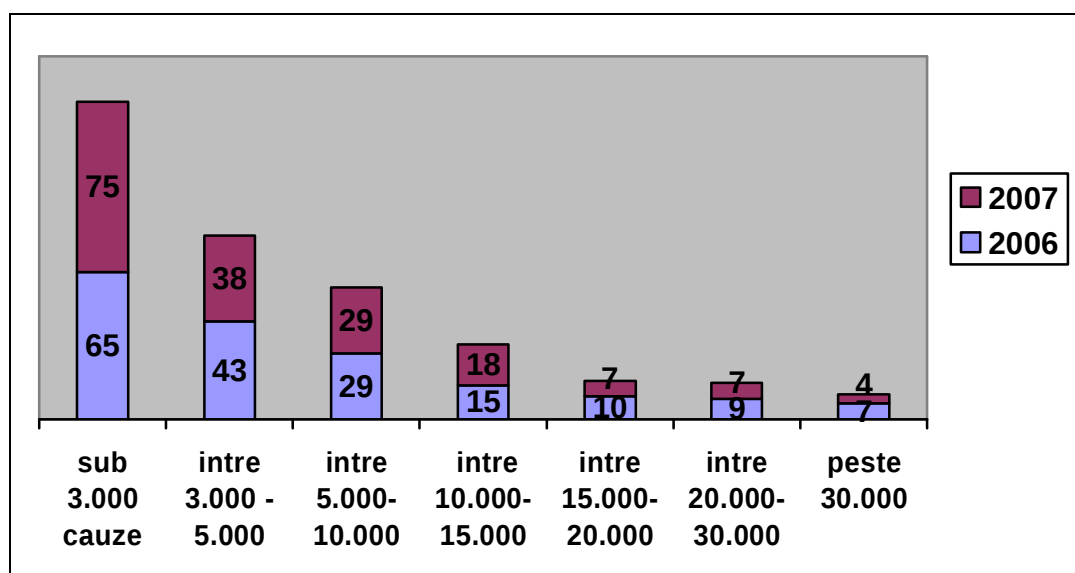
Volumul de activitate în perioada analizată a scăzut, față de anul 2006, cu un număr de 194.846 cauze (16,9 %).

În funcție de volumul de activitate, judecătoriile pot fi grupate astfel:

- instanțe cu volum situat sub 3.000 cauze – **75**;
- instanțe cu volum cuprins între 3.000 - 5.000 cauze – **38**;
- instanțe cu volum cuprins între 5.000-10.000 cauze - **29**;
- instanțe cu volum cuprins între 10.000-15.000 cauze - **18**;
- instanțe cu volum cuprins între 15.000-20.000 cauze-**7**;

- instanțe cu volum cuprins între 20.000-30.000 cauze-7;
- instanțe cu un volum de peste 30.000 cauze - 4.

Volumul de activitate al judecătoriilor – situație comparativă

Se observă, în raport de situația existentă în anul 2006, scăderea (de la 7 la 4) a numărului instanțelor al căror volum de activitate a depășit 30.000 cauze, dar și o scădere importantă a celorlalte instanțe cu volum important de activitate (între 15 și 20.000 respectiv între 20 și 30.000 dosare). Instanțele care nu se mai regăsesc astăzi în rândul instanțelor cu un volum de peste 30.000 dosare anual în raport cu anul 2006 sunt Judecătoria Sectorului III București, Judecătoria Timișoara și Judecătoria Cluj. În mod benefic pentru sistemul judiciar au crescut proporțional și instanțele cu volum mai redus de activitate (sub 3.000 cauze) de la 65 în anul 2006 la 75 în prezent.

Instanța	Volum de activitate în anul 2007	Volum de activitate în anul 2006
Judecătoria Sectorului 1 București	30.054	48.061
Judecătoria Iași	35.094	39.728
Judecătoria Craiova	36.411	37.841

Judecătoria Constanța	38.764	36.229
-----------------------	--------	---------------

Cele patru instanțe din tabelul de mai sus se situează constant în ultimii ani în fruntea instanțelor cu volum mare de activitate, deși se observă o reducere totuși semnificativă a numărului de cauze pentru anul 2007. Face excepție Judecătoria Constanța care, atât în anul 2006 cât și în anul 2007 a înregistrat o creștere a numărului de dosare.

Se menține o situație deosebită în cazul Judecătoriilor Șomcuța Mare, Agnita, Întorsura Buzăului care au înregistrat atât în anul 2006, cât și în perioada de referință cel mai mic volum de activitate, respectiv: 663, 1080 și 904 cauze în anul precedent, respectiv 813, 871 și 989 cauze în perioada de referință. Pentru Șomcuța Mare situația a fost aceeași și la nivelul anului 2005.

De altfel, aproximativ aceleași instanțe au avut un volum redus de activitate la nivelul anului 2006 , respectiv 2007:

Instanța	Volum de activitate în anul 2007	Volum de activitate în anul 2006
JUD. SOMCUTA MARE	813	663
JUD. AGNITA	871	1080
JUD. INTORSURA BUZAULUI	989	904
JUD. MURGENI	1083	1359
JUD. BOZOVICI	1085	1739
JUD. INSURATEI	1090	1562
JUD. FAGET	1157	1266
JUD. MOLDOVA-NOUA	1235	1738
JUD. SALISTE	1247	1158
JUD. PODUL TURCULUI	1270	1417

Comparativ cu anul precedent, se constată o scădere semnificativă de activitate în cazul următoarelor instanțe:

- *Judecătoria Sectorului 1 București (-18.007) – 30.054 cauze în anul 2007 față de 48.061 cauze în anul 2006 (s-a ajuns astfel la nivelul aproximativ al anului 2005 întrucât creșterea de cauze la nivelul anului 2006 a fost de 10.333 dosare),*

- *Judecătoria Oradea* (**-10.824**) – 21.366 cauze față de 32.190 cauze (creșterea în anul 2006 fiind de 6.307 dosare),
- *Judecătoria Sectorului 3 București* (**- 9.055**) – 21.079 cauze față de 30.134 cauze,
- *Judecătoria Cluj* (**- 8688**) – 23.502 cauze față de 32.190 cauze,
- *Judecătoria Sectorului 2 București* (**- 5262**) – 18.112 cauze față de 23.374 cauze,
- *Judecătoria Tg Jiu* (**-- 5224**) – 19.402 cauze față de 24.626 cauze,
- *Judecătoria Sectorului 4 București* (**- 4863**) – 146970 cauze față de 19560 cauze.

În cazul unui număr redus de instanțe a avut loc o creștere semnificativă a volumului de activitate față de anul precedent:

- *Judecătoria Giurgiu* (**+2689**), unde s-au înregistrat în perioada de referință 15.663 cauze, față de 12.974 cauze existente în anul 2006,
- *Judecătoria Constanța* (**+2535**) – 38.764 cauze, față de 36.229 cauze în anul trecut (creșterea la nivelul anului 2006 fiind de 3.465 dosare),
- *Judecătoria Răcari* (**+ 941**) – 5.195 cauze, față de 4.254,
- *Judecătoria Cornetu* (**+4076**) – 4.876 cauze, față de 800³⁴.

Din cele **1.151.983** cauze rulate în cursul anului 2007 **au fost soluționate un număr total de 870.063 cauze**, respectiv **75,5 %**. În anul 2006 procentul a fost de 82%.

În consecință, în perioada de referință, a rămas un stoc de **281.920** cauze, stoc care include însă și cauzele suspendate³⁵ și care au fost, la nivelul judecătoriilor, în număr de 64.221 dosare.

2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor

³⁴ Cu privire la Judecătoria Cornetu se impune însă precizarea că aceasta a intrat efectiv în funcțiune abia în luna septembrie 2006, astfel că volumul total de activitate înregistrat în anul 2006 nu privește integral perioada de referință.

³⁵ Suspendarea cauzelor în materie civilă are, în principiu, la bază conduita culpabilă a părților, în special a reclamantului, care manifestă dezinteres pentru soluționarea cauzelor sau nu își îndeplinesc unele obligații procentuale. În materie penală, suspendarea are de obicei drept cauză existența unor situații obiective care împiedică desfășurarea în continuare a procesului penal – starea de boală a inculpatului, ocuparea de către acesta a unei funcții care îi conferă imunitate pe perioada mandatului etc. În ambele materii, suspendarea judecății cauzei mai operează, de lege lata, atunci când se invocă o excepție de neconstituționalitate (cu respectarea unor condiții de admisibilitate), judecata suspendându-se până la soluționarea acesteia de către Curtea Constituțională.

În întreaga țară sunt prevăzute 42 tribunale civile, din care funcționează în prezent 41³⁶, precum și 4 tribunale specializate (Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureș, Tribunalul Comercial Argeș) și Tribunalul Militar Teritorial București³⁷.

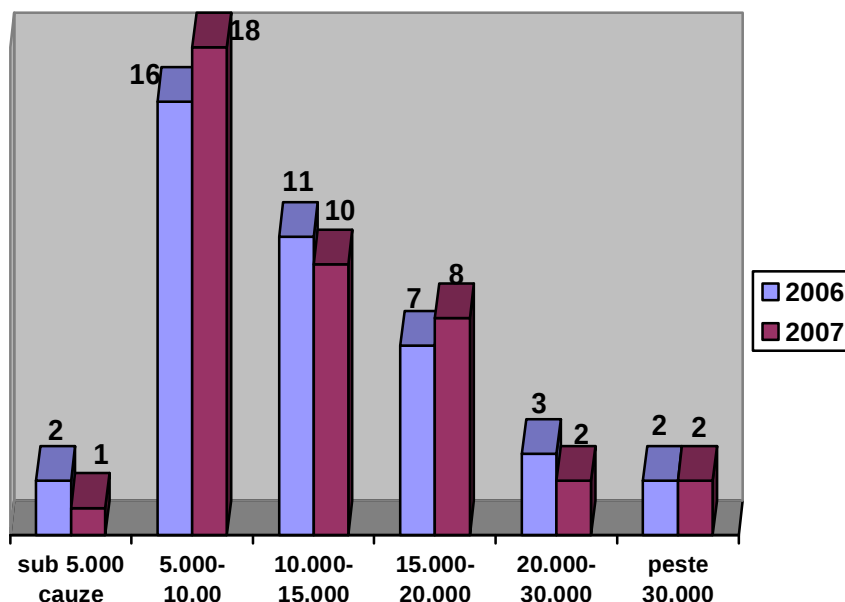
În total, la nivelul celor 41 tribunale și celor 4 instanțe specializate, a fost înregistrat un număr de **586.274** cauze, față de **584.428** dosare câte au fost înregistrate în anul 2006 (+0,3%) și față de **438.439** dosare câte au fost înregistrate în anul 2005(+33,7%).

Volumul de activitate în perioada analizată este sensibil egal cu cel din perioada imediat anterioară, creșterea fiind de numai 1.846 de cauze, înregistrându-se totodată și o creștere a numărului de judecători care au funcționat la aceste instanțe. Față de anul 2005 însă creșterea este substanțială, de aproape 150.000 dosare.

Raportat la volumul de activitate al tribunalelor, acestea pot fi grupate astfel:

- instanțe cu un volum situat sub 5.000 cauze - **1**;
- instanțe cu un volum cuprins între 5.000 -10.000 cauze-**18**;
- instanțe cu un volum cuprins între 10.000 -15.000 cauze-**10**;
- instanțe cu un volum cuprins între 15.000 -20.000 cauze-**8**;
- instanțe cu un volum cuprins între 20.000 -30.000 cauze-**2**;
- instanțe cu un volum de peste 30.000 cauze - **2**.

Volumul de activitate al tribunalelor – situație comparativă

³⁶ Nu se află în funcțiune Tribunalul Ilfov.

³⁷ Pentru activitatea la nivelul Tribunalului Militar Teritorial a se vedea secțiunea 2.4.1.2.

Se evidențiază 2 tribunale cu un volum foarte mare de activitate față de toate celelalte, și anume Tribunalul București cu un număr de 89.193 cauze și Tribunalul Dolj cu 46.382 cauze, care și în anii 2005 respectiv 2006 au avut un volum mare de activitate în raport cu celelalte instanțe de același grad.

Dintre instanțele cu volum redus de activitate exemplificăm Tribunalul Covasna – 3.427 cauze (menționat și în raportul pe anul trecut), Tribunalul Sălaj - 5.155 cauze, Tribunalul Călărași – 5691 cauze.

Comparativ cu anul precedent, se constată o creștere semnificativă de activitate în cazul *Tribunalului București*, unde s-au înregistrat în anul 2007 cu 7.367 cauze mai mult decât în anul 2006 (în anul 2006 creșterea fiind de 16.916 cauze față de 2005), *Tribunalului Dolj* – cu 8.354 cauze mai mult și *Tribunalului Gorj* – cu 11.754 cauze mai mult.

În cazul unui număr de 3 instanțe s-a înregistrat o scădere mai importantă a volumului de activitate față de anul precedent: *Tribunalul Alba* (cu 10.041 cauze mai puțin decât în anul 2006 și revenind practic la nivelul volumului din anul 2005), *Tribunalul Iași* (cu 6.067 cauze mai puțin – apropiindu-se de asemenea de nivelul anului 2005) și *Tribunalul Hunedoara* (cu 4.607 cauze mai puțin)

Din cele **586.274** cauze rulate în cursul anului 2007, au fost soluționate un număr de **458.360** cauze, rămânând un stoc de **127.914** cauze, care include însă și dosarele suspendate, care au fost în perioada de referință în număr de 24.460.

2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

Evidențiate distinct, tribunalele specializate au funcționat cu un număr total de 29 de judecători, dintr-o schemă prevăzută de 30 de posturi, având un volum de activitate, în anul 2007 de 13.224 cauze, după cum urmează:

- Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov – 1.615 cauze,
- Tribunalul Comercial Argeș - 2.295 cauze,
- Tribunalul Comercial Cluj - 7.162 cauze,
- Tribunalul Comercial Mureș - 2.152 cauze.

Din cele 13.224 cauze au fost soluționate 10.708 cauze, rămânând în stoc 2.516 cauze din care 617 au fost suspendate.

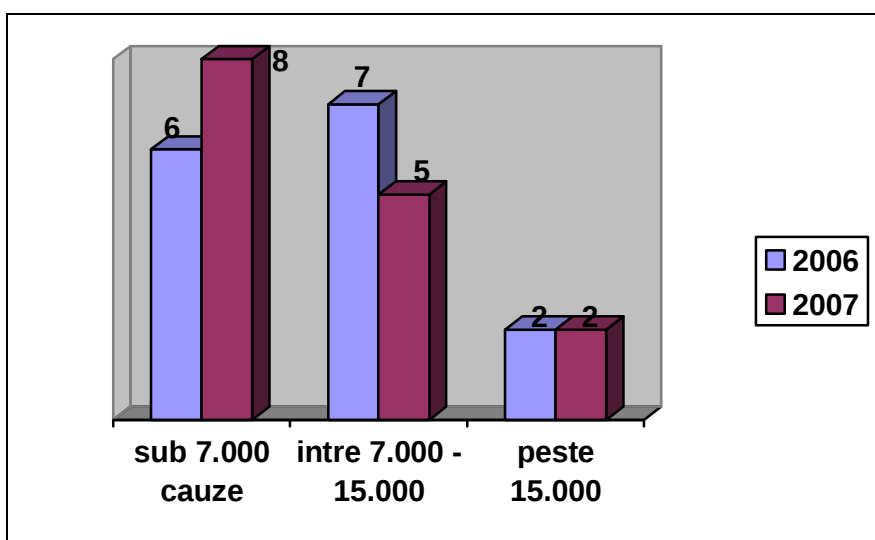
2.3.1.5. Activitatea la nivelul curților de apel

În perioada de referință, volumul de activitate al celor 15 curți de apel civile, care funcționează în România, a fost de **149.270** cauze, cuprinzând fonduri, apeluri și recursuri, față de **158.090** cauze înregistrate în cursul anului 2006 (scădere de 5,9%) și față de **213.937** cauze înregistrate în cursul anului 2005 (scădere cu 42%).

Prin raportare la volumul de activitate, curțile de apel pot fi grupate astfel:

- instanțe cu un volum de activitate situat sub 7.000 cauze - **8**;
- instanțe cu un volum de activitate cuprins între 7.000 – 15.000 cauze – **5**;
- instanțe cu un volum de activitate situat peste 15.000 de cauze – **2**.

Volumul de activitate al curților de apel – situație comparativă

Se evidențiază două curți de apel cu un volum foarte mare de activitate față de celelalte, și anume Curtea de Apel București cu 39.042 cauze și Curtea de Apel Craiova cu 21.302 cauze, aceleași ca și cele determinate în anul anterior.

La polul opus se află Curtea de Apel Târgu Mureș care a înregistrat la nivelul anului 2007 cel mai mic volum de activitate, respectiv 4.661 cauze și Curtea de Apel Bacău care a avut un volum de activitate de 5.191 cauze (în anul 2006, Curtea de Apel Oradea, respectiv Curtea de Apel Brașov ocupau aceste două poziții).

Din cele **149.270** cauze înregistrate pe rolul curților de apel în perioada de referință, au fost soluționate **124.528** cauze, rămânând un stoc de **24.742** cauze, stoc ce include însă și cauzele suspendate, care au fost în număr de 5.221 la data de 31.12.2007.

2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

În ansamblul cauzelor deduse judecății în anul 2007, **292.457** dosare sunt **în materie penală** și **1.595.070** dosare **în materie civilă** în sens larg, incluzându-se practic toate materiile care nu sunt de sorginte penală: cauze comerciale, cauze de drept administrativ, cauze de drept funciar, contencios succesoral, cauze de dreptul familiei etc.

În anul 2006, numărul cauzelor în materie penală a fost de 404.039 dosare (432.793 în anul 2005), iar a celor în materie civilă de 1.685.308 (1.475.254 în anul 2005).

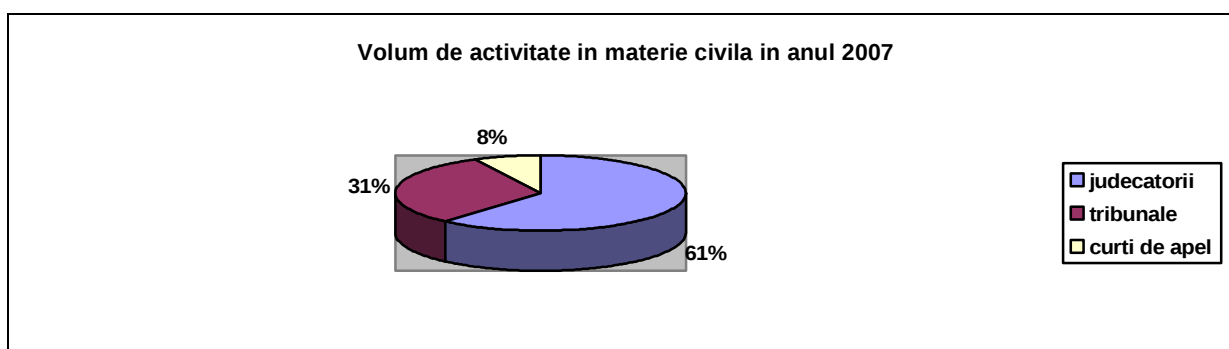
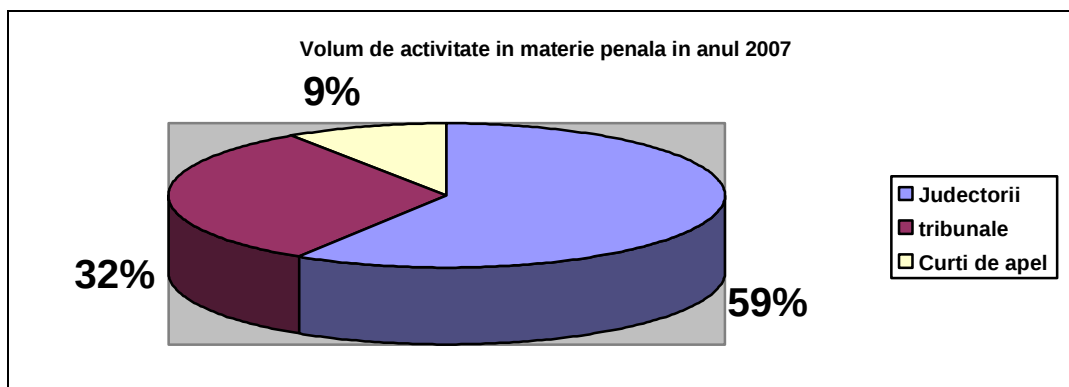
Se constată așadar o scădere deosebit de importantă a volumului de activitate în materie penală, cu peste 27%, ca principal efect, cel mai probabil, al modificării legislative prin care au fost eliminate cauzele în care punerea în mișcare a acțiunii penale se făcea la plângerea prealabilă a persoanei vătămate adresate direct instanței de judecată, dar și a altor ajustări de competență.

În perioada de referință, repartizarea cauzelor pe nivele de jurisdicție a fost următoarea:

- în materie penală: 172.555 cauze la judecătorii, 92.306 cauze la tribunale și 27.596 cauze la curțile de apel;
- în materie civilă: 979.428 la judecătorii, 493.968 cauze la tribunale și 121.674 cauze la curțile de apel.

Volum de activitate pe materii in anul 2007

Pe principalele domenii, distribuirea cauzelor civile în anul 2007 se prezintă astfel:

- la nivelul judecătoriilor:

a) numărul total al *litigiilor izvorând din raporturi juridice civile* a fost de 292.413 cauze, din care 183.058 reprezintă acțiuni patrimoniale (62.6 %), iar din acestea 67.431 cauze privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale (30,8 % din total litigii patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 146.642 cauze (15 % din totalul cauzelor civile).

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei*, numărul cauzelor este de 162.874 (17 % din totalul cauzelor civile).

d) numărul *plângerilor, sesizărilor și contestațiilor* a fost de 187.335 cauze, ceea ce reprezintă 19 % din totalul acțiunilor în materie civilă la judecătoria.

- la nivelul tribunalelor:

a) numărul total al *litigiilor izvorând din raporturi juridice civile* a fost de 73.063 cauze (14,8% din totalul cauzelor civile), din care 56.282 reprezintă acțiuni patrimoniale (77%), iar 28.229 din acestea privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale (50,15 % din acțiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 163.924 cauze (33,18 %) din totalul cauzelor civile, din care 31.284 litigii în baza Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței (19% din totalul litigiilor comerciale);

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei* numărul cauzelor este de 24.499 (4,95 % din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 11.942 și adopții – 4.136;

d) în materia *dreptului muncii și asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 84.550 (17,11 % din totalul cauzelor civile).

e) în materia *contenciosului administrativ și fiscal*, numărul cauzelor a fost de 89.103 (18 % din totalul cauzelor civile).

- la nivelul curților de apel:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 21.688 cauze (17,8% din totalul litigiilor civile), din care 12.169 reprezintă acțiuni patrimoniale (56,10 % din litigiile izvorâte din raporturi juridice civile), din acestea 10.076 cauze privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale (82,8% din acțiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 28.284 cauze (23,2 % din totalul cauzelor civile);

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei*, numărul cauzelor este de 2.719 (2,22 % din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 331 și adopții 79;

d) în materia *dreptului muncii și asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 23.607 (19,4 % din totalul cauzelor civile);

e) în materia *contenciosului administrativ și fiscal*, numărul cauzelor a fost de 23.749 (19,5 % din totalul cauzelor civile);

f) în materia *proprietății intelectuale*, numărul cauzelor a fost de 338.

2.3.2. Operativitatea³⁸

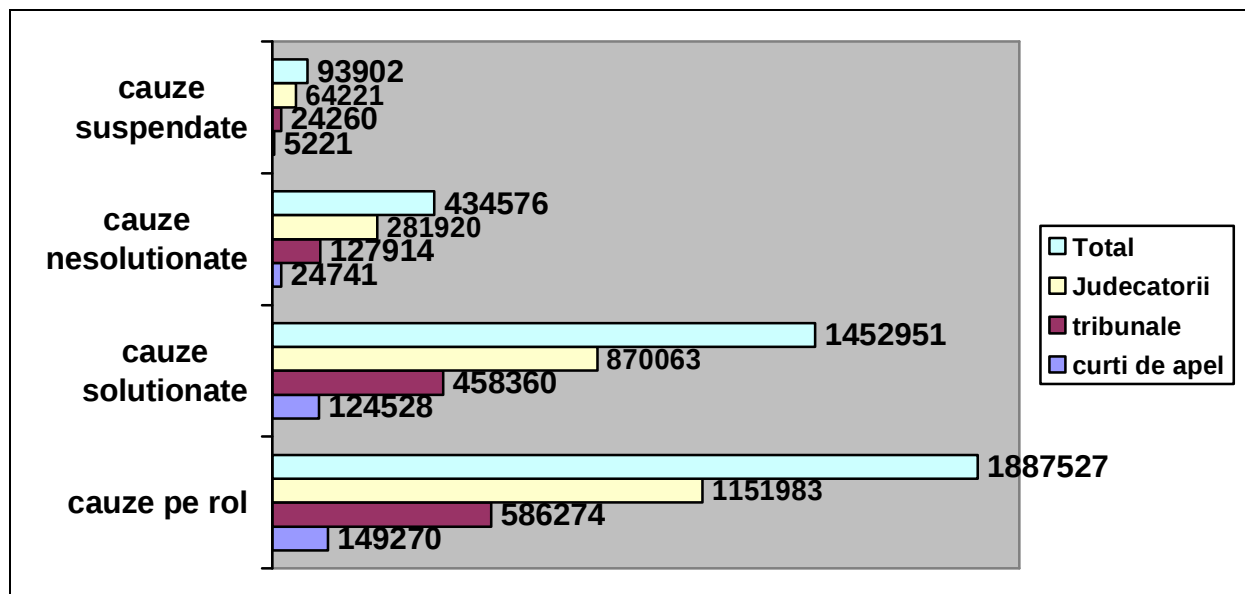
Numărul cauzelor soluționate în anul 2007 este de **1.452.951** ceea ce reprezintă o scădere semnificativă față de anul 2006, când numărul total al dosarelor soluționate a fost de 1.707.357 dar și față de anul 2005,

³⁸ Ca indicator statistic operativitatea se află în strânsă legătură cu durata de soluționare a cauzelor, astfel încât, pentru o interpretare completă a datelor, a se vedea și secțiunea 3.3. din prezentul Raport.

când numărul total al dosarelor soluționate a fost de 1.547.655. În procente, operativitatea³⁹ s-a situat la **81 %** în anul 2007, față de 85,1% în anul 2006 și 84.7% în anul 2005.

Numărul dosarelor nesoluționate rămase în stoc la sfârșitul anului 2007 a fost de 434.576 față de 382.064 la sfârșitul anului 2006.

Operativitatea la nivelul instanțelor

2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătorilor

Din cele **1.151.983 cauze rulate** în cursul anului 2007 au fost soluționate un număr total de **870.063 cauze**, rămânând în consecință un stoc de 281.920 cauze, stoc care include și cauzele suspendate în număr de 64.221.

În procente, operativitatea a fost de **79,99 %** în anul 2007 (față de 85,1% în anul 2006 și 85,3% în 2005), 107 judecătorii situându-se peste media pe țară.

Comparativ, în anul 2006, din cele 1.346.829 cauze rulate în cursul anului a fost soluționat un număr total de 1.098.846 cauze, rămânând deci un stoc de 247.983 dosare, stoc care a inclus și cauzele suspendate în număr de 56.107.

³⁹ Menționăm că la calculul procentual al operativității se raportează numărul cauzelor soluționate la volumul de activitate, după ce, în prealabil, s-a dedus din acesta numărul cauzelor suspendate. Soluția se fundamentează pe faptul că suspendarea are la bază fie conduita culpabilă a părților, fie incidența unor factori obiectivi, externi activității instanței, fiind astfel normal ca aceste cauze să nu afecteze indicatorul de operativitate.

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2007 Judecătoria Turnu Măgurele (95,58%); în schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrată Judecătoria Salonta (55,98%).

2.3.2.2. Operativitatea la tribunale

Din cele **586.274 cauze rulate** în cursul anului 2007 au fost soluționate un număr de **458.360 cauze**, rămânând un stoc de 127.914 dosare, care includ însă și cauzele suspendate, în număr de 24.460.

În procente, operativitatea s-a situat la **81,59%** (față de 81,4% în 2006 respectiv 81,9% în 2005), 19 tribunale poziționându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2006, din cele 485.901 cauze rulate a fost soluționat un număr de 475.534 cauze, rămânând un stoc de 108.894 cauze, care include însă și cauzele suspendate, în număr de 22.504.

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2007 Tribunalul Ialomița (93,49%); în schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrat Tribunalul Botoșani (61,83%).

2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate

Din cele **13.224 cauze rulate** în cursul anului 2007 au fost soluționate un număr de **10.708 cauze**, rămânând un stoc de 2.516 cauze, care include însă și cauzele suspendate, în număr de 617.

În procente, operativitatea a fost de **85,63 %**, 2 tribunale situându-se peste acest procent, după cum urmează:

Instanța	Volum	Soluționate	Suspendate	Operativitate
Tribunalul Pentru Minori și Familie	1.615	1.320	89	87,24%
Tribunalul Comercial Argeș	2.295	1.599	141	75,82%
Tribunalul Comercial Cluj	7.162	6.325	163	90,59%
Tribunalul Comercial Mureș	2.152	1.464	224	78,43%
Total	13.224	10.708	617	85,63%

2.3.2.4.. Operativitatea la curțile de apel

Din cele **149.270 cauze înregistrate** pe rolul curților de apel în anul 2006, au fost soluționate **124.528 cauze**, rămânând un stoc de 24.742 cauze, stoc ce include însă și cauzele suspendate, în număr de 5.221 dosare, la data de 31.12.2007.

În procente, operativitatea a fost de **86,45%** (față de 87,3% în 2006 respectiv 87% în 2005), 11 curți de apel situându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2006, din cele 158.090 cauze înregistrate pe rolul curților de apel, au fost soluționate 132.977, rămânând un stoc de 25.113 cauze, stoc ce include însă și pe cele suspendate, în număr de 5.834 cauze, la data de 31.12.2006.

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2007 Curtea de Apel Timișoara (90,70%); în schimb, cu cea mai scăzută operativitate a fost înregistrată Curtea de Apel Oradea(79,73%).

2.3.3. Încărcătura pe judecător

Precizări terminologice

Ca indice statistic, încărcătura pe judecător poate fi examinată fie în forma *încărcăturii efective pe judecător*, fie ca *încărcătură per post de judecător prevăzut în schema de personal*.

Încărcătura efectivă pe judecător reflectă numărul de dosare pe care l-a avut de soluționat un judecător în perioada de referință și se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul judecătorilor care au funcționat efectiv la o instanță (excluzând deci magistrații aflați în concediu de creștere a copilului în vârstă de până la 2 ani, pe cei aflați în concediu fără plată, concediu medical sau care au fost suspendați, detașați, delegați ori, din diferite alte motive, nu au activat la instanța respectivă). Numărul de judecători care au funcționat efectiv la o instanță se determină *ca medie anuală*, luându-se în considerare durata perioadelor în care unii magistrați nu au desfășurat, în fapt, pe parcursul anului activitate de judecată datorită motivelor arătate.

Încărcătura pe schemă se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi prevăzut în statele de funcții ale instanțelor.

2.3.3.1.Încărcătura la nivelul judecătorilor

În perioada de referință s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă completă de **535** cauze (scădere cu aproximativ 14% față de anul 2006) și o încărcătură efectivă/judecător de **625** cauze (scădere cu aproximativ 13,5%).

Din cele 178 de judecătorii, **65 instanțe** au avut în anul 2007 o încărcătură efectivă a cauzelor pe judecător situată peste media pe țară, reprezentând **36,5 %** din totalul instanțelor de acest grad.

Totodată se constată faptul că **61 de judecătorii** au avut o încărcătură pe schemă pe judecător, **peste media pe țară**, ceea ce reprezintă aproximativ **34,2%**.

În anul 2006 s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă de **625** cauze și o încărcătură efectivă/judecător de **722** dosare.

Se constată că nu s-au produs schimbări majore în ceea ce privește numărul instanțelor care au avut o încărcătură efectivă peste media pe țară, numărul acestor instanțe crescând în perioada de referință la 65 de judecătorii după ce, în anul 2006, numai 63 de instanțe s-au găsit în această situație.

Instanțele ce au înregistrat în perioada de raportare cea mai mare încărcătură/judecător (peste dublul mediei naționale) sunt următoarele:

INSTANȚA	CAUZE/ JUDECĂTOR
Judecătoria Tg Lăpuș	1.404
Judecătoria Șimleul Sivaniei	1.252
Judecătoria Moldova Nouă	1.235
Judecătoria Giurgiu	1.205
Judecătoria Constanța	1.077

Trebuie menționată situația deosebită cu care se confruntă Judecătoriile Tg Lăpuș și Moldova Noua care, la finalul anului 2007, funcționau cu un singur post de judecător ocupat, dintr-o schemă prevăzută de 3, respectiv 4 judecători. Restul de 3 instanțe au de asemenea un număr redus de posturi ocupate. În anul 2006 numai Judecătoria Salonta se afla într-o astfel de situație (un singur post ocupat dintr-o schemă de 3 judecători).

Se remarcă, de asemenea, următoarele instanțe cu un volum de activitate/judecător redus, în comparație cu media națională:

Instanța	Cauze / judecător	Judecători pe schemă	Posturi ocupate efectiv
Judecătoria Agnita	218	4	4
Judecătoria Roșiori de Vede	261	12	12
Judecătoria Răducăneni	279	5	5
Judecătoria Făget	289	4	4
Judecătoria Săliște	312	4	4
Judecătoria Întorsura Buzăului	330	3	3
Judecătoria Gurahonț	340	5	4
Judecătoria Zimnicea	360	6	6

Așa cum rezultă din situația prezentată mai sus, cu excepția Judecătoriei Gurahonț, toate celelalte instanțe menționate funcționează cu schema complet ocupată, însă o analiză asupra oportunității reevaluării schemelor de judecători denotă că o eventuală reducere a acestora ar avea consecințe negative asupra principiului repartizării aleatorii a cauzelor, precum și asupra principiului specializării magistraților (toate aceste instanțe, eventual cu excepția Judecătoriei Roșiori de Vede, având scheme care se afla la limita minimă care permite aplicarea efectivă a acestor principii).

În ceea ce privește încărcătura/judecător/schemă, în perioada de referință, s-au evidențiat Judecătoria Liești și Judecătoria Giurgiu care au înregistrat 899, respectiv 979 cauze. Judecătoria Liești a fost nominalizată în aceleași condiții și în raportul similar al anului 2006, cu 1069 dosare încărcătură .

2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor

În prealabil, trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic a fost avut în vedere nu numai numărul de cauze ce a revenit spre soluționare instanțelor de acest grad, ci și specificul tribunalelor de a fi atât instanțe de fond cât și de control judiciar (judecând deopotrivă în apel și recurs)⁴⁰.

⁴⁰ Spre exemplu: dosarele judecate în recurs trebuie contabilizate în încărcătura aferentă fiecărui judecător, dintre cei trei membri ai completului de judecată, iar nu numai în cea a președintelui completului, toți membrii completului efectuând aceleași activități de studiere a dosarelor, administrare a probatoriului în ședința de judecată, documentare, deliberare etc.

Astfel, pentru a analiza volumul de activitate al unui judecător s-a ținut cont de împrejurarea că în apel cauzele sunt judecate de un complet format din doi judecători, iar în recurs de un complet format din trei judecători.

În anul 2007 s-a înregistrat o *încărcătură medie efectivă/judecător* de **738** cauze și o *încărcătură a cauzelor/schemă* de **670** cauze, față de anul precedent când s-a înregistrat o medie a cauzelor ce au revenit fiecărui judecător de **758** dosare și o încărcătură pe schemă de **666** dosare⁴¹.

Din cele 41 de tribunale civile, 22 au avut în perioada analizată o încărcătură peste media pe țară, ceea ce reprezintă **53,6 %** din totalul instanțelor de acest grad.

Se remarcă din acest punct de vedere Tribunalul Bihor, cu o încărcătură/judecător de 1.102 de cauze.

Dintre instanțele cu încărcătură mai mică pe judecător se remarcă Tribunalul Bistrița Năsăud, care a înregistrat un număr de 426 cauze/judecător, Tribunalul Botoșani cu 428 cauze, Tribunalul Covasna cu 441 cauze și Tribunalul Sibiu cu 474 dosare (tribunalele Covasna și Bistrița Năsăud fiind nominalizate în aceleași condiții și în raportul pe anul 2006).

Din cele 41 de tribunale, **15 instanțe** au avut în perioada de referință o încărcătură pe schemă pe judecător situată **peste media pe țară**, reprezentând **36,6 %** din totalul instanțelor de acest grad.

2.3.3.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

La nivelul celor patru tribunale specializate s-a reținut următoarea situație:

Instanța	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Tribunalul pentru minori și familie Brașov	269	269
Tribunalul comercial Argeș	287	328
Tribunalul comercial Cluj	895	895
Tribunalul comercial Mureș	269	269

2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curților de apel

⁴¹ Față de anul 2006 se remarcă o scădere a încărcăturii efective pe judecător de 2,7%, în condițiile în care volumul de activitate a crescut la nivelul tribunalelor, ceea ce indică o creștere mai accelerată a gradului de ocupare al posturilor vacante față de volum la această categorie de instanțe.

Trebuie menționat faptul că pentru calcularea indicatorului statistic referitor la încărcătura de cauze/judecător și în cazul curților de apel s-a ținut cont de împrejurarea că aceste instanțe judecă atât în fond, cât și în apel și recurs.

Astfel, în anii 2007 și 2006, s-a înregistrat o încărcătură medie efectivă/judecător de **549** și, respectiv **605** cauze, având loc o diminuare a încărcăturii în perioada de referință cu aproximativ 9,3%.

Din totalul celor 15 curți de apel, 6 instanțe au avut o încărcătură mai mare sau egală cu media pe țară, pe primul loc situându-se Curtea de Apel Craiova cu 783 dosare, urmată de Curtea de Apel Constanța cu 782 dosare și Curtea de Apel București cu 603 dosare (primele două curți având o încărcătură asemănătoare și în anul anterior).

Cea mai mică încărcătură pe judecător a înregistrat-o Curtea de Apel Pitești – 379 dosare/judecător, în condițiile în care a funcționat cu schema complet ocupată.

În ceea ce privește **încărcătura/schemă**, în anul 2007 aceasta a fost de **520** cauze, un număr de 6 instanțe de acest grad înregistrând o încărcătură mai mare sau egală cu media națională.

2.4. Analiza statistică a activității instanțelor militare în anul 2007

2.4.1. Tribunalele militare

În România funcționează în prezent 4 tribunale militare – în Timișoara, Cluj, Iași și București – care au înregistrat în anul 2007 un volum total de **254** cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2006 plus dosarele nou intrate), în scădere cu 44 de dosare (11%) față de 2006.

Sub aspectul operativității, din totalul celor 254 cauze rulate au fost soluționate 217 dosare, rămânând un stoc de 37 de dosare care s-au reportat în anul 2008.

Instanța	Volum 2007	Volum 2006	Soluționate 2007
Tribunalul Militar Timișoara	55	67	49
Tribunalul Militar Cluj	64	85	53
Tribunalul Militar Iași	55	47	46
Tribunalul Militar București	80	99	69

În ceea ce privește situația încărcăturii la nivelul tribunalelor militare, atât sub aspectul încărcăturii efective pe judecător, cât și a încărcăturii raportate la numărul de posturi de judecător prevăzut în schemă, situația se prezintă după cum urmează:

Instanța	Cauze/ judecător	Cauze/ schemă
T.M. Timișoara	28	11
T.M. Cluj	13	13
T.M. Iași	14	14
T.M. București	20	13

2.4.2. Tribunalul Militar Teritorial

La nivelul Tribunalului Militar Teritorial București au fost înregistrate în perioada de referință un volum total de **175** cauze raportat la un număr de 6 judecători care își desfășoară activitatea la această instanță.

Din totalul celor 175 de cauze rulate au fost soluționate 138 dosare, rămânând un stoc de 37 de dosare care s-au reportat în anul 2008.

În ceea ce privește încărcătura pe judecător în cursul perioadei de referință, aceasta a fost de numai 35 de dosare, iar încărcătura pe schemă de 29 cauze.

2.4.3. Curtea Militară de Apel

În perioada de referință, Curtea Militară de Apel a funcționat cu un număr de 6 judecători dintr-o schemă prevăzută de 7 posturi și a avut un volum de activitate de **89** de dosare, din care au fost soluționate 75 de cauze.

Curtea Militară de Apel a avut în perioada de raportare o încărcătură de 20 dosare/judecător și respectiv 16 dosare/judecător/schemă.

* * * * *

Scurte concluzii privind evoluția indicatorilor statistici privind activitatea instanțelor judecătorești

Din datele prezentate rezultă că în perioada de raportare, în comparație cu anul 2006, a avut loc o scădere a volumului de activitate al instanțelor, la nivelul judecătorilor și Curților de Apel.

Comparativ, situația se prezintă astfel:

Instanța	Volum 2007	Volum 2006	Diferență
Judecătorii	1.151.983	1.346.829	- 194.846
Tribunale	586.274	584.428	+ 1.846
Curți de Apel	149.270	158.090	- 8.820

Instanța	Încărcătura efectivă / judecător 2007	Încărcătura efectivă / judecător 2006	Diferențe
Judecătorii	625	722	-97
Tribunale	738	758	-20
Curți de Apel	549	605	-56

Întrucât la nivel de judecătorii volumul de activitate pe judecător a scăzut în perioada de referință într-o proporție de 16,9% față de anul 2005, iar din punctul de vedere al gradului de ocupare a schemei aceste instanțe se situează la limita inferioară (doar 29,7 % au schema complet ocupată), se apreciază că *prin ocuparea completă a schemei de judecători se poate asigura reducerea și mai importantă a numărului cauzelor ce revin fiecărui magistrat. O îmbunătățire ușoară a situației s-a constatat din acest punct de vedere față de anul anterior când numai 25% dintre instanțe beneficiau de o schemă complet ocupată.*

În aceeași situație se află și tribunalele – doar în cazul a 10 instanțe de acest grad schemele prevăzute fiind complet ocupate (în timp ce în anul 2006 12 dintre acestea aveau o schemă ocupată complet).

Se poate observa de asemenea faptul că aproape toate instanțele nominalizate ca având cea mai mică încărcătură pe judecător funcționează cu o schemă complet ocupată. În mod evident ocuparea posturilor vacante trebuie să fie o măsură care să fie coroborată cu o bună echilibrare a acestor scheme de personal în raport de specificul fiecărei instanțe întrucât, nu de puține ori, se constată faptul că la unele instanțe de judecată încărcătura pe magistrat ar depăși/depășește dublul mediei naționale chiar dacă schema de judecători ar fi/este complet acoperită.

Cu toate acestea, se constată faptul că o reducere a volumului de activitate (în procente chiar semnificative) nu conduce automat la o creștere a operativității instanțelor respective. Este spre exemplu situația judecătoriilor, al căror volum de activitate a scăzut în acest an cu 17 procente față de anul 2006 în timp ce operativitatea a scăzut de asemenea cu 5 procente. Aceeași tendință s-a înregistrat și în ceea ce privește curțile de apel.

Situația s-ar putea explica prin exigențele procedurale sporite introduse prin modificările legislative din ultimii ani, care, în anumite condiții, pot favoriza creșterea duratei de soluționare a cauzelor și scăderea operativității, cât timp nu există prevederi legislative precise și o practică stabilită și previzibilă privind sancționarea promptă a abuzului de drepturi procesuale sau a conduitei culpabile a oricărui participant la procedura judiciară, indiferent de calitatea acestuia, care provoacă tergiversarea soluționării cauzei. Pe de altă parte, pentru unele situații pentru care există resorturi sancționatorii, problemele ivite în practică au resorturi mult prea profunde pentru a putea fi rezolvate numai prin aceste mijloace. În domeniul expertizelor judiciare spre exemplu, a căror efectuare cu întârziere sau necorespunzătoare reprezintă una dintre principalele motive de amânare a cauzelor, aplicarea unei amenzi judiciare expertului sau promovarea unei acțiuni disciplinare împotriva acestuia apar uneori ca soluții ineficiente pentru asigurarea celerității cauzelor cât timp numărul de experți specializați în anumite domenii este foarte redus, iar încărcătura care le revine ca număr de expertize este uriașă (există chiar unele județe în care nu activează nici un expert autorizat în anumite domenii, fiind necesară desemnarea unor experți din județele învecinate, ceea ce duce la întârzierea judecării cauzei și la costuri ridicate care revin în sarcina părților). Din aceste motive, instanțele judecătorești au formulat unele propuneri privind modificarea dispozițiilor legale privind expertizele judiciare, în vederea preîntâmpinării sau combaterii dificultăților ivite în practică⁴².

⁴² Pentru amănunte a se vedea și secțiunea 5.2. din prezentul Raport.

2.5. Analiza statistică a activității celorlalte unități de parchet în anul 2007⁴³

2.5.1. Volumul de activitate

2.5.1.2. Volumul total de activitate

La calcularea volumului total de lucrări au fost avute în vedere pe de o parte cauzele penale existente la începutul anului, cele înregistrate pe parcursul perioadei, cauzele penale și civile judecate cu participarea procurorului în ședințele de judecată, iar pe de altă parte hotărârile judecătorești verificate în vederea exercitării căilor de atac în materie penală și civilă, apelurile și recursurile declarate în cauzele penale și civile, sesizările, reclamațiile, cererile și memoriile de soluționat.

Cauzele penale de soluționat cuprind cauzele care au fost soluționate prin rechizitoriu, neînceperea urmăririi penale (N.U.P.), încetarea urmăririi penale (I.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală (S.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală cu aplicarea prevederilor art. 18¹ din Codul penal, cauzele penale declinate, suspendate, conexate, cele rămase nesoluționate la sfârșitul perioadei de raportare, inclusiv cauzele cu autori neidentificați sau rămase nesoluționate.

Numărul total de lucrări soluționate însumează cauzele penale soluționate, cauzele penale și civile judecate cu participarea procurorului în ședințele de judecată, hotărârile judecătorești verificate în vederea exercitării căilor de atac în cauzele penale și civile, recursurile și apelurile penale și civile declarate, precum și plângerile soluționate.

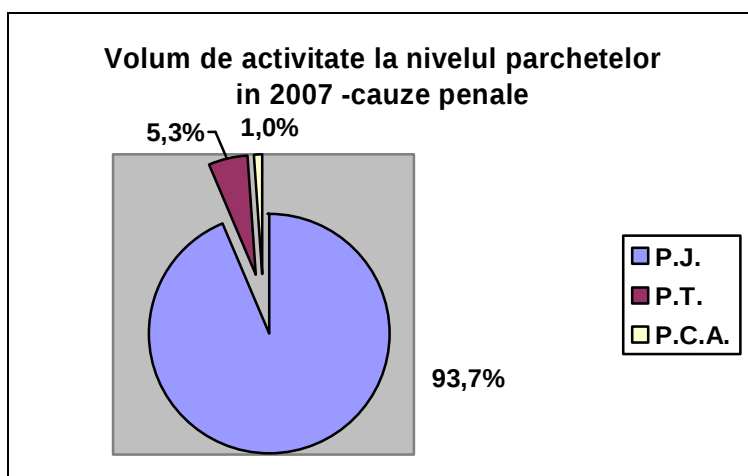
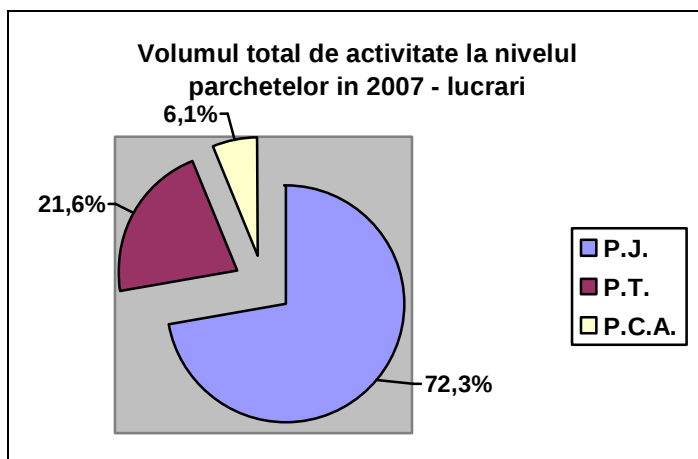
Lucrările conexate, declinate, suspendate cuprind cauzele penale declinate, conexate, suspendate și plângerile trimise la organele competente.

Parchetele desfășoară însă și alte activități care nu sunt cuprinse în evidențele statistice: cererile de recuzare, propunerile pentru introducerea recursurilor în interesul legii, cauzele penale studiate în vederea confirmării începerii urmăririi penale, cele analizate pentru trecerea în evidență cu autori neidentificați, notele de îndrumare date în cauzele aflate în curs de cercetare la organele de cercetare penală, analize, verificări etc.

Prezenta analiză include nu numai lucrările întocmite de procurorii care au ocupat funcții de execuție, ci și pe cele efectuate de procurorii încadrați pe funcții de conducere.

⁴³ Date statistice furnizate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și sintetizate de Biroul Statistică din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

În perioada de referință, exceptând Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetele militare care sunt analizate distinct în prezentul raport, la nivelul întregii țări, a funcționat un număr de **178** parchete pe lângă judecătorii, **41** de parchete pe lângă tribunale (un parchet specializat – Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov) și **15** parchete pe lângă curțile de apel, care au înregistrat un volum total de activitate de **2.509.739 lucrări**, din care **1.053.691 dosare penale**.

2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

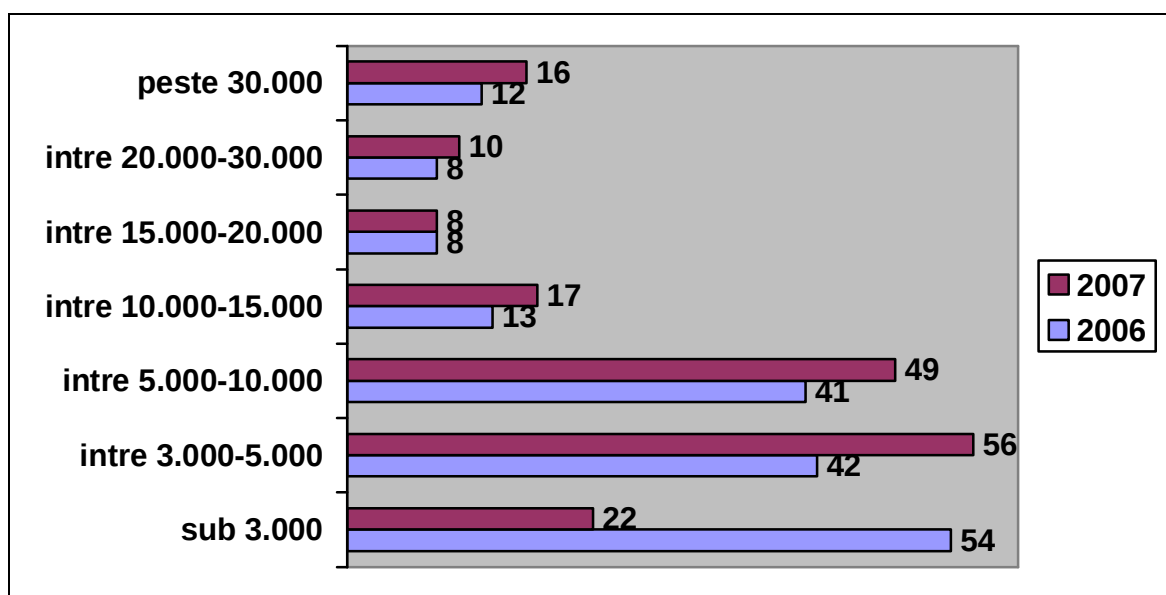
În perioada de referință, la nivelul întregii țări, a funcționat un număr de 178 parchete de pe lângă judecătorii, care au înregistrat un volum de activitate de **1.814.585 lucrări**, din care **987.439 dosare**.

Volumul de activitate al acestor unități a crescut în anul 2007 față de anul precedent, cu un număr de 353.491 lucrări (19,4%), din care 184.680 dosare penale înregistrându-se în același timp și o creștere (cu 4 %) a numărului de posturi de procurori ocupate.

În funcție de volumul de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unități cu volum mai mic de 3.000 lucrări: **22**;
- unități cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 lucrări: **56**;
- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **49**;
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 lucrări: **17**;
- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 lucrări: **8**;
- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 lucrări: **10**;
- unități cu un volum de peste 30.000 lucrări: **16**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la lucrări se prezintă grafic astfel:

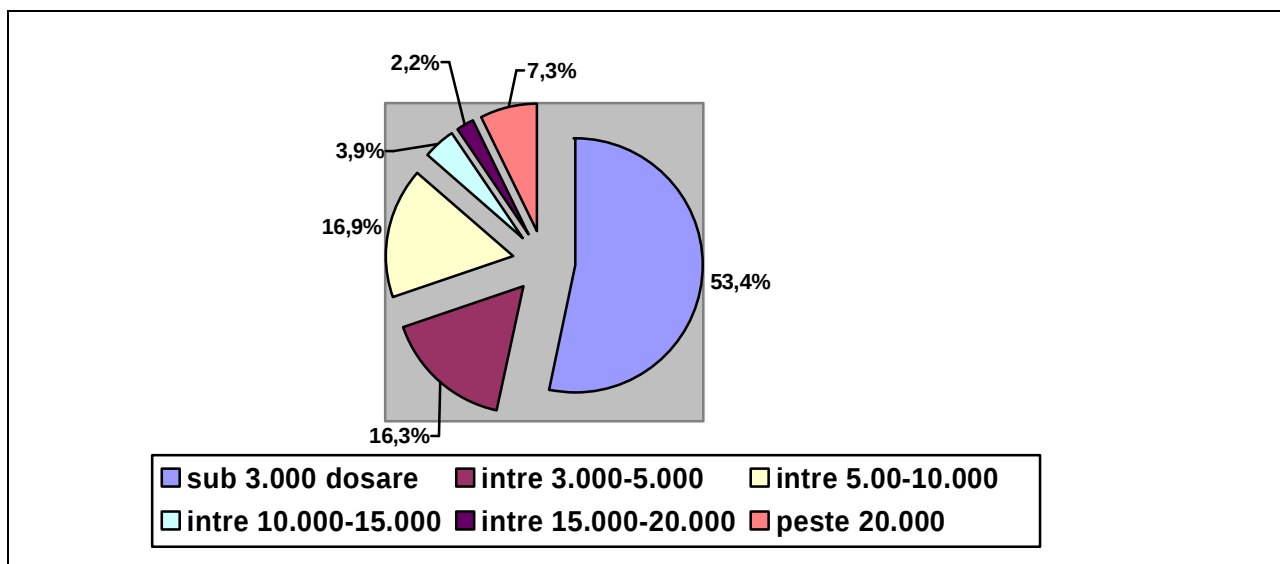

În funcție de numărul de dosare penale, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unități cu volum mai mic de 3.000 dosare: **95**;
- unități cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 dosare: **29**;
- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 dosare: **30**;
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 dosare: **7**;
- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 dosare: **4**;

- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 dosare:11;
- unități cu un volum de peste 30.000 dosare: 2.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la dosare penale se prezintă grafic astfel:

Se observă astfel că, în anul 2007, au existat 16 unități de parchet ce au înregistrat un volum de activitate de peste 30.000 de lucrări și un număr de 10 unități care au avut un volum de activitate cuprins între 20.000 și 30.000 de lucrări, spre deosebire de anul 2006 când au existat 12 unități ce au înregistrat peste 30.000 de lucrări și numai 8 unități au avut un volum de activitate de peste 20.000 de lucrări.

Concluzionând, situația se prezintă astfel:

Volum de activitate total lucrări	2006	2007
sub 3.000 lucrări	54 unități de parchet	22 unități de parchet
între 3.000 - 5.000 lucrări	42 unități de parchet	56 unități de parchet
între 5.000-10.000 lucrări	41 unități de parchet	49 unități de parchet
între 10.000-15.000 lucrări	13 unități de parchet	17 unități de parchet
între 15.000-20.000 lucrări	8 unități de parchet	8 unități de parchet
între 20.000-30.000 lucrări	8 unități de parchet	10 unități de parchet
peste 30.000 lucrări	12 unități de parchet	16 unități de parchet

Volum de activitate dosare penale	2006	2007
sub 3.000 dosare	107 unități de parchet	95 unități de parchet
între 3.000 - 5.000 dosare	28 unități de parchet	29 unități de parchet
între 5.000-10.000 dosare	22 unități de parchet	30 unități de parchet
între 10.000-15.000 dosare	6 unități de parchet	7 unități de parchet
între 15.000-20.000 dosare	7 unități de parchet	4 unități de parchet
între 20.000-30.000 dosare	8 unități de parchet	4 unități de parchet
peste 30.000 dosare	0	2 unități de parchet

Față de anul 2006 s-a constatat o creștere a unităților cu un volum mai mare de activitate în perioada de raportare. S-au înregistrat 7 parchete care au avut un volum de activitate, în anul 2007, mai mare de 40.000 de lucrări și 2 unități de parchet cu un volum de dosare mai mare de 30.000 lucrări. În același timp, parchetele care în anul 2006 au avut un volum de activitate mai mic de 1.000 de lucrări: Șomcuța Mare (749 lucrări, din care 415 dosare penale), Bozovici (867 lucrări, din care 401 dosare), Gurahonț (937 lucrări, din care 576 dosare), Intorsura Buzăului (975 lucrări, din care 573 dosare penale), **în anul 2007 au înregistrat peste 1.000 de lucrări:** Șomcuța Mare (1.216 lucrări, din care 504 dosare), Bozovici (1.176 lucrări, din care 396 dosare), Gurahonț (1.308 lucrări, din care 719 dosare) și Intorsura Buzăului (1.700 lucrări, din care 673 dosare).

În categoria parchetelor ce au înregistrat o creștere semnificativă de activitate se numără:

Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov (de la 32.192 lucrări înregistrate spre soluționare în anul 2006 la 43.932 lucrări în perioada de raportare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța (de la 31.088 lucrări la 42.608 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Galați (de la 24.494 lucrări la 35.878 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași (de la 35.575 lucrări la 43.936 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj (de la 28.794 lucrări la 39.116 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Tg Mureș (de la 16.971 lucrări la 26.303 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploiești (de la 33.088 lucrări la 42.612 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara (de la 31.428 lucrări la 40.090 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești (de la 22.155 lucrări la 30.631 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București (de la 31.143 lucrări la 39.116 lucrări) și Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea (de la 12.128 lucrări la 20.050 lucrări).

În categoria parchetelor care au înregistrat o creștere semnificativă de activitate raportată exclusiv la numărul de dosare penale se numără:

Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov (de la 21.188 dosare înregistrate spre soluționare în anul 2006 la 29.709 dosare în perioada de raportare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași (de la 17.514 dosare la 25.998 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara (de la 19.759 dosare la 26.926 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca (de la 23.182 dosare la 28.836 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria

Constanța (de la 21.034 dosare la 26.613 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploiești (de la 16.658 dosare la 22.133 dosare) și Parchetul de pe lângă Judecătoria Craiova (de la 15.880 dosare la 21.056 dosare).

Scăderi ale volumului de activitate s-au înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Judecătoria Tg Cărbunești (de la 10.791 lucrări înregistrate în anul 2006 la 9.099 lucrări în anul 2007), Parchetului de pe lângă Judecătoria Slatina (de la 16.208 lucrări la 14.707 lucrări) și Parchetului de pe lângă Judecătoria Buzău (de la 23.856 lucrări la 22.501 lucrări), iar în privința dosarelor numai două unități de parchet au avut un număr de dosare mai mic față de anul precedent - Parchetul de pe lângă Judecătoria Dărbani (de la 1.217 dosare înregistrate spre soluționare în anul 2006 la 1.030 dosare în perioada de raportare) și Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici (de la 401 dosare la 396 de dosare).

Din totalul de **1.814.585** lucrări de soluționat, înregistrate la aceste unități de parchet, au fost soluționate un număr de **1.225.118** lucrări, la care se adaugă și lucrările declinate, conexate ori suspendate și care au fost în număr de **83.931**. Din totalul de **987.439** dosare penale de soluționat, au fost soluționate **417.248** dosare, la care se adaugă și **69.710** dosare declinate, conexate ori suspendate.

2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

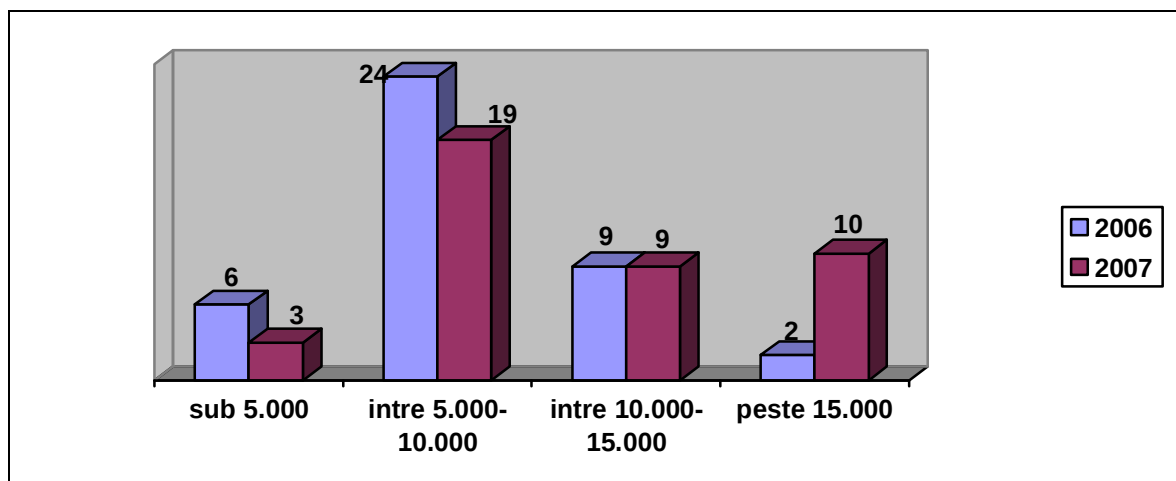
La nivelul celor 41 parchete de pe lângă tribunale a fost înregistrat un volum de activitate de **541.252** lucrări din care **55.494** dosare penale.

În anul 2006, au fost înregistrate spre soluționare un număr de 386.435 lucrări din care 78.374 dosare, cu 28,6% mai puține lucrări și cu 41% mai multe dosare decât în anul 2007.

În funcție de volumul total de activitate, aceste unități de parchet se pot grupa astfel:

- unități cu un volum situat sub 5.000 lucrări: **3**;
- unități cu un volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **19**;
- unități cu un volum cuprins între 10.000 – 15.000 lucrări: **9**;
- unități cu un volum de peste 15.000 lucrări: **10**;

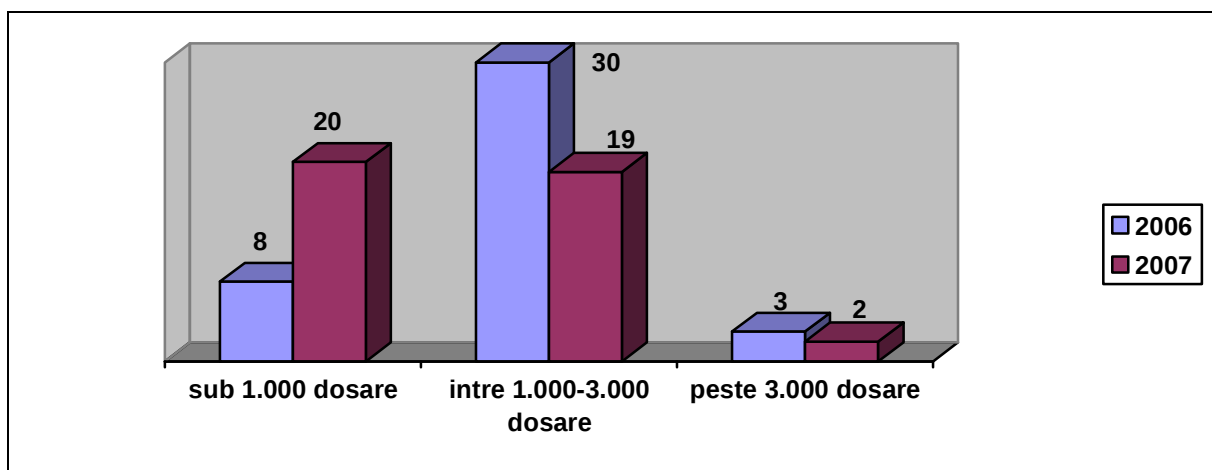
Volumul total de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situație comparativă:

În funcție de volumul de dosare penale, aceste unități de parchet se pot grupa astfel:

- unități cu un volum situat sub 1.000 dosare: **20**
- unități cu un volum cuprins între 1.000 – 3.000 dosare: **19**;
- unități cu un volum de peste 3.000 dosare: **2**;

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situație comparativă privind dosarele penale:

Cu un volum ridicat de activitate se remarcă Parchetul de pe lângă Tribunalul București, care a înregistrat în perioada de referință un volum de lucrări de 82.229 din care 9.597 dosare penale, în creștere cu 28.092 lucrări față de anul precedent, dar în scădere cu 3.592 dosare penale.

În ordine descrescătoare a volumului de activitate, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a fost secondat la mare distanță de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași, cu 23.589 lucrări. În privința dosarelor pe care le-au avut de soluționat instanțele, se remarcă Parchetul de pe lângă Tribunalul București cu 9.597 dosare, urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța cu 4.132 dosare.

Și în anul 2006 Parchetul de pe lângă Tribunalul București s-a aflat în fruntea tuturor celorlalte unități de parchet de acest grad după criteriul volumului de activitate - cu 54.137 lucrări, aflându-se la o distanță considerabilă de următorul parchet clasat, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași care a avut spre soluționare un număr de 18.952 de lucrări.

În comparație cu anul 2006, se constată că **majoritatea parchetelor de pe lângă tribunale (38) au înregistrat spre soluționare un număr de lucrări în creștere**, iar în ce privește numărul de dosare **majoritatea parchetelor de pe lângă tribunale (37) au înregistrat un număr mai mic de dosare penale.**

Astfel, putem exemplifica drept unități care au înregistrat creșteri mai importante ale volumului de activitate: Parchetul de pe lângă Tribunalul București (cu 28.092 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț (cu 12.962 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța (cu 9.723 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor (cu 9.580 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj (cu 7.198 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj (cu 6.600 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timișoara (cu 6.212 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (cu 5.304 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (cu 5.133 lucrări mai mult) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași (cu 4.637 lucrări mai mult).

O scădere semnificativă a volumului de activitate s-a înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Tribunalul Gorj (cu 2.657 lucrări mai puțin decât în anul 2006), Parchetului de pe lângă Tribunalul Mehedinți (cu 2.178 lucrări mai puțin) și al Parchetului de pe lângă Tribunalul Teleorman (cu 1.242 lucrări mai puțin).

O scădere semnificativă a numărului de dosare penale s-a înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Tribunalul București (cu 3.592 dosare mai puțin decât în anul 2006), Parchetului de pe lângă Tribunalul Galați (cu 2.003 dosare mai puțin), Parchetului de pe lângă Tribunalul Giurgiu (cu 1.560 dosare mai puțin), Parchetului de pe lângă Tribunalul Iași (cu 1.099 dosare mai puțin) Parchetului de pe lângă Tribunalul Vrancea (cu 1.057 dosare mai puțin) și al Parchetului de pe lângă Tribunalul Dolj (cu 1.008 dosare mai puțin).

Din totalul de **541.252** lucrări de soluționat, din care **55.494** dosare penale, înregistrate la aceste unități de parchet au fost soluționate un număr de **499.984** lucrări, din care **28.405** dosare penale, exceptând lucrările declinate, conexate ori suspendate și care au fost în număr de 23.912 lucrări, din care 2.967 dosare penale.

2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori și de familie Brașov

La nivelul unicului parchet specializat existent în prezent s-au înregistrat în anul 2007 3629 lucrări, din care 167 de dosare penale. Numărul de procurori activi care operează la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori și Familie Brașov este de 3 dintr-o schemă totală de 5 posturi.

2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

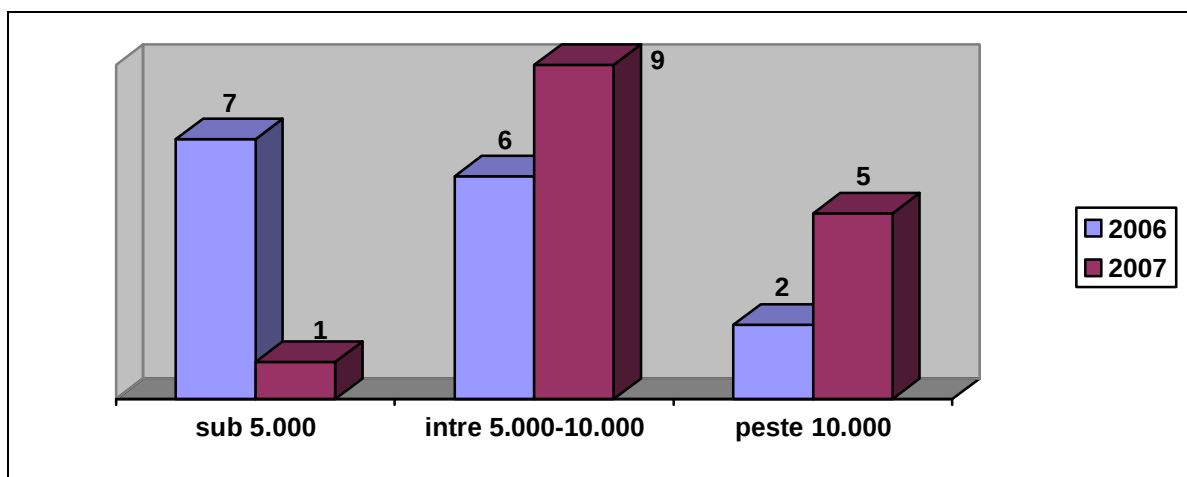
Cele 15 parchete de pe lângă curțile de apel au avut spre soluționare în perioada de referință un număr de **153.902** lucrări, din care **10.925** dosare penale.

Față de aceeași perioadă a anului trecut, activitatea parchetelor de acest rang a crescut cu 51.552 lucrări (33,4 %), și cu 1.654 dosare (15,1%)

În funcție de volumul total de activitate, parchetele de pe lângă curțile de apel se pot grupa astfel:

- unități cu volum mai mic de 5.000 lucrări: **1**;
- unități cu un volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **9**;
- unități cu un volum situat peste 10.000 lucrări: **5**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă curțile de apel – situație comparativă:

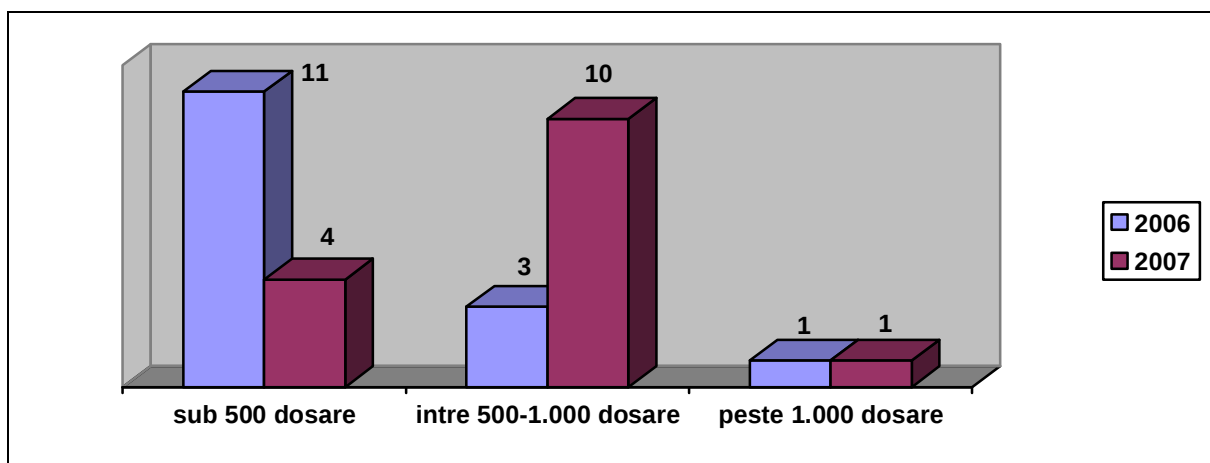

În funcție de volumul de dosare penale, parchetele de pe lângă curțile de apel se pot grupa astfel:

- unități cu volum mai mic de 500 dosare: **4**;

- unități cu un volum cuprins între 500 și 1.000 dosare: **10**;
- unități cu un volum situat peste 1.000 dosare: **1**.

Volumul de activitate privind numărul de dosare penale al parchetelor de pe lângă curțile de apel – situație comparativă:

Cel mai mare număr de lucrări de soluționat a fost înregistrat de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București (29.435 lucrări), urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia cu un volum de lucrări de 17.951 de lucrări, întocmai ca și în perioada anterioară, când au înregistrat un volum de 21.510, respectiv 15.239 lucrări. Parchetul cu volumul de dosare penale cel mai mare a fost determinat ca fiind Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 2.634 dosare, urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 916 dosare.

La polul opus s-a aflat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava cu 4.587 lucrări, din care 459 dosare penale de soluționat în perioada de referință, respectiv cu 3.985 lucrări, din care 233 dosare penale în anul 2006.

În perioada de raportare, comparativ cu anul 2006, **toate unitățile de parchet de acest rang au înregistrat o creștere a volumului total de activitate**, iar în privința dosarelor au existat doua parchete care au avut un număr mai mic de dosare decât în anul 2006, și anume - Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București (cu 543 dosare mai puțin), respectiv Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța (cu 388 dosare mai puțin).

Creșteri mai mari ale volumului total de activitate s-au înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București (care a înregistrat, în perioada de raportare, un număr de 29.435 lucrări, cu 7.925 lucrări de soluționat mai mult decât în anul 2006), Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești (cu 7.237 lucrări mai

mult), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Galați (cu 6.691 lucrări mai mult) și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Craiova (cu 6.155 lucrări mai mult)

Creșteri mai mari în cea ce privește *numărul de dosare penale de soluționat* se remarcă la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara (cu 384 dosare mai mult decât în anul 2006), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești (cu 362 dosare mai mult), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova (cu 360 dosare mai mult).

Din totalul de **153.902** lucrări de soluționat, înregistrate la aceste unități de parchet, au fost soluționate un număr de **144.572** lucrări, la care se mai adaugă și cauzele declinate, conexate ori suspendate și care au fost în număr de 6.103 de lucrări. Din întregul volum s-au determinat **10.925** dosare penale de soluționat, fiind soluționate **6.633** dosare, la care se adaugă 1.626 dosare declinate, conexate ori suspendate .

2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii

Principalele activități la nivelul Ministerului Public privesc urmărirea penală proprie, supravegherea cercetării penale și activitatea judiciară, rezolvarea sesizărilor și plângerilor, precum și audiențele acordate de procurori justițiabililor.

Din totalul de **55.441** cauze de soluționat la activitatea de ***urmărire penală proprie***, au fost soluționate 28.560 cauze, din care 3.357 prin rechizitoriu și 25.203 prin soluții de netrimitere în judecată. Numărul total al inculpaților trimiși în judecată a fost de 5.795, din care un număr de 1.889 în stare de arest preventiv.

La numărul cauzelor soluționate se adaugă și 8.174 cauze cu alte tipuri de soluții (declinate, conexate, suspendate etc.).

În cadrul ***activității de supraveghere a cercetărilor penale***, din totalul de 1.023.769 cauze au fost definitivitate un număr de 433.837 dosare, din care 33.463 prin rechizitoriu și 400.374 prin netrimitere în judecată⁴⁴. Au fost de asemenea trimiși în judecată un număr de 41.992 inculpați, din care 3.316 în stare de arest preventiv.

La numărul cauzelor soluționate se adaugă și 78.244 cauze cu alte tipuri de soluții (declinate, conexate, suspendate etc.).

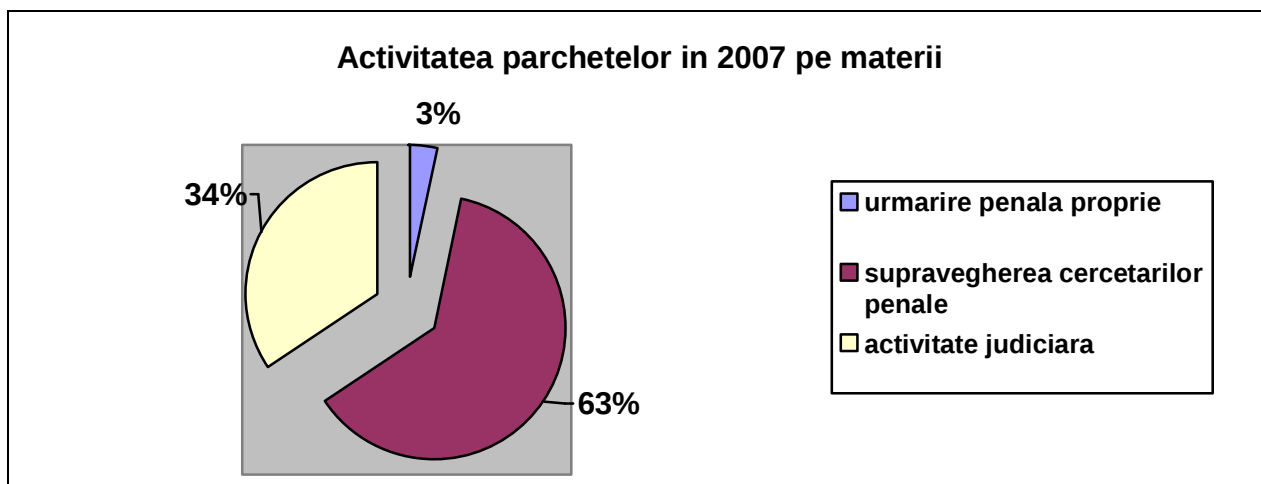
În cadrul ***activității judiciare***, procurorii au participat la judecarea unui număr de 272.420 cauze, din acestea 228.922 fiind cauze penale, respectiv 43.498 cauze civile.

⁴⁴ Discrepanța foarte mare dintre numărul cauzelor soluționate cu trimitere în judecată și cele pentru care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală reflectă starea litigioasă existentă la nivel social, precum și tendința unor justițiabili, probabil pentru a evita cheltuielile necesare promovării unui proces civil, de a încerca soluționarea unor litigii de natură civilă, comercială etc. prin apelarea la organele de urmărire penală.

În vederea exercitării căilor de atac au fost verificate un număr de 282.911 hotărâri, dintre acestea 231.589 fiind hotărâri penale și 51.322 hotărâri privind cauze civile.

Numărul apelurilor și recursurilor declarate de procuror a fost de 10.410, din care 9.906 în cauze penale și 504 în cauze civile.

Din numărul apelurilor și recursurilor declarate au fost totodată soluționate de către instanțele de judecată în cursul anului 2007, indiferent de perioada declarării, un număr de 10.281 apeluri și recursuri, din care 9.767 în cauzele penale și 514 în cauzele civile. Au primit soluție de admitere 6.856 apeluri și recursuri în cauze penale și 348 în cauze civile; soluții de respingere s-au pronunțat în cadrul a 2.842 apeluri și recursuri în cauze penale și a 131 în cauze civile. Procentul de admisibilitate a fost stabilit la 71,53% în cauze penale și la 67,7% în cauze civile.

Numărul de cauze penale judecate de Înalta Curte de Casație și Justiție cu participarea procurorului, a fost de 12.343.

Au fost verificate, în vederea exercitării căilor de atac, un număr de 605 hotărâri și au fost declarate de către un procuror un număr de 8 recursuri împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de Înalta Curte de Casație și Justiție, fiind soluționate 9 dintre acestea, din care 4 recursuri au fost admise iar 3 au fost respinse.

Au fost declarate de asemenea 74 de recursuri în interesul legii, din care 8 au fost declarate de către Ministerul Justiției iar 66 declarate din oficiu sau primite de la parchetele de pe lângă judecătorii, tribunale sau curți de apel.

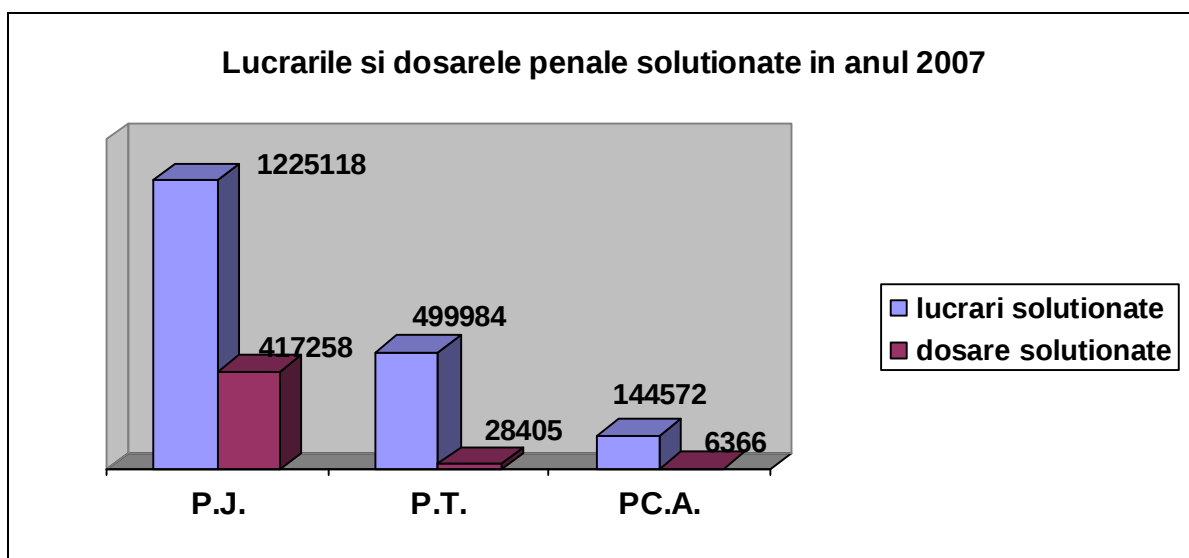
Procentul de admisibilitate a recursului în interesul legii în cauze penale a fost de 90,47% .

În cursul anului 2007, au fost soluționate un număr de 94.226 sesizări și plângeri din totalul de 144.282 și au fost trimise la organele competente 42.086 de plângeri.

2.5.2. Operativitatea la nivelul parchetelor

Numărul lucrărilor soluționate în anul 2007 la nivelul tuturor parchetelor a fost de **1.869.674**, comparativ cu 1.385.594 înregistrate în anul 2006, reprezentând o **creștere de 25,89%**. La numărul lucrărilor soluționate se adaugă totodată și 113.846 lucrări declinate, conexate sau suspendate. Numărul dosarelor penale soluționate a fost de **451.902** în anul 2007, cu o creștere de 18,9% față de anul 2006. La numărul dosarelor soluționate se adaugă 82.041 dosare declinate, conexate sau suspendate.

În procente, operativitatea a fost în anul 2007 de **78,99%** pentru lucrări și **50,67%** pentru dosare.

2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

Din cele **1.814.585** lucrări de soluționat în cursul anului 2007 au fost soluționate un număr de **1.225.118**, la care se adaugă un număr de **83.831** lucrări declinate, conexate, suspendate. Din totalul lucrărilor, numărul de dosare de soluționat a fost de **987.439**, soluționate fiind **417.248** dosare (**69.710** primind soluții de declinare, conexare, suspendare etc).

Procentual, operativitatea înregistrată a fost de **72,13%** raportat la numărul de lucrări și **49,3%** raportat la numărul de dosare.

Din totalul parchetelor de pe lângă judecătorii, un număr de 35 au înregistrat procente sub media de operativitate, iar 143 peste această medie atât la lucrări cât și la dosare. Operativitatea cea mai mare s-a obținut

la Parchetul de pe lângă judecătoria Agnita, cu 98,5% la lucrări și cu 92,15% pentru dosare; la polul opus se află Parchetul de pe lângă judecătoria Cluj cu 41,79% operativitate la lucrări și cu 20,82% la dosare, întocmai ca și Parchetul de pe lângă judecătoria Brașov cu 43,15 % operativitate la lucrări și cu 16,78% la dosare.

Media pe țară a cauzelor penale soluționate la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii a fost de 475 dosare penale.

Sub această medie se situează un număr de 108 parchete de pe lângă judecătorii, dintre care 31 înregistrează un volum între 145 și 300 dosare, 77 între 300 și 475 iar 5 unități peste 1.000 de dosare⁴⁵.

2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

Din cele **541.252** lucrări de soluționat în cursul anului 2007 au fost soluționate la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale un număr de **499.984**, la care se adaugă 23912 lucrări declinate, conexate, suspendate. Din totalul numărului de lucrări, a fost înregistrat un număr de **55.327** dosare penale, din rândul cărora au fost soluționate **28.288** dosare (la care se adaugă 10.705 dosare declinate, conexate, suspendate).

În procente, operativitatea generală a fost determinată la **96,79 %** pentru lucrări și la **70,48 %** pentru dosare penale.

Din totalul parchetelor de pe lângă tribunale, un număr de 13 s-au situat sub media operativității pe țară în ceea ce privește numărul de lucrări, însă toate au înregistrat în același timp o operativitate de peste 90 %. În ceea ce privește operativitatea calculată în raport de numărul de dosare, 11 parchete s-au situat sub nivelul acestei operativități generale.

Media pe țară înregistrată la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale a cauzelor penale soluționate a fost de 83 dosare.

Sub această medie se situează un număr de 30 de parchete de pe lângă tribunale, în timp ce 12 dintre acestea se situează peste respectiva medie, cu mențiunea ca activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori și Familie⁴⁶ a fost evaluată independent de cea a Parchetului de pe lângă Tribunalul Brașov.

2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru minori și familie Brașov

⁴⁵ Parchetul de pe lângă Judecătoria Făurei – 1017; Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Neamț – 1028; Parchetul de pe lângă Judecătoria Topoloveni – 1.139; Parchetul de pe lângă Judecătoria Tecuci – 1.713 Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu – 2.392

⁴⁶ A se vedea și secțiunile 2.5.1.4, 2.5.2.3. și 2.5.3.3. din prezentul Raport.

Din cele 3629 lucrări aflate pe rol în anul 2007 au fost soluționate 3545 (97,68%). În cazul dosarelor penale, dintre cele 167 aflate în lucru au fost finalizate 117 (70,05%)..

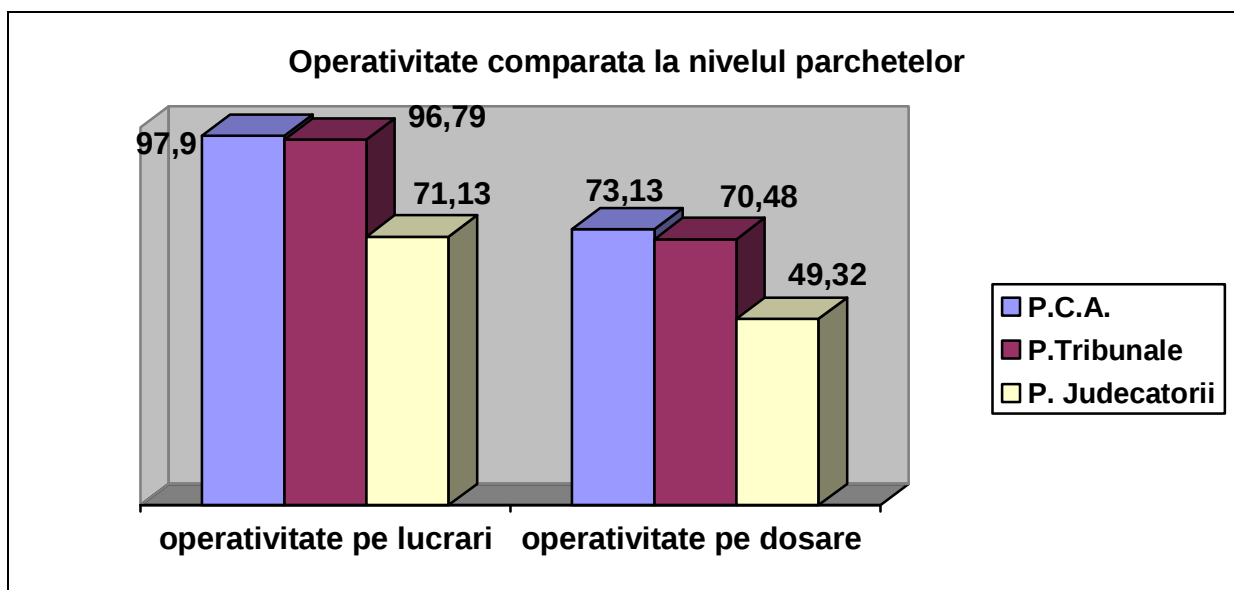
2.5.2.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

În anul 2007, din totalul de **153.902** lucrări de soluționat (din care 10.925 dosare penale), parchetele de pe lângă curțile de apel au soluționat un număr de **144.572 lucrări** (6.366 dosare penale) la care se adaugă **8.655** lucrări (din care 1.626 dosare penale) declinate, conexe sau suspendate.

Procentual, operativitatea generală a fost de **97,9%** în ceea ce privește numărul de lucrări și de **73,15%** pentru dosare.

Media pe țară a cauzelor penale soluționate a fost de 45 dosare/procuror în anul 2007.

Sub această medie națională se situează 8 parchete de pe lângă curțile de apel, în timp ce 6 unități au înregistrat o depășire a acestei medii, dintre care Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 81 dosare soluționate/procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 80 dosare/procuror. La polul opus se află Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureș cu numai 18 dosare soluționate/procuror în anul 2007.

2.5.3. Încărcătura pe procuror

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media națională de lucrări pe procuror

Acest indicator statistic reflectă numărul de lucrări pe care un procuror le-a avut spre soluționare în intervalul de timp și se determină concret prin raportarea numărului total de lucrări de soluționat din perioada de referință la numărul total de procurori. Trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic se au în vedere posturile “efectiv ocupate”, așa cum au fost acestea comunicate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ca o medie a numărului de procurori care au funcționat efectiv în perioada de referință (nu au fost luați în calcul acei magistrați care s-au aflat în concedii fără plată, concedii de îngrijire a copilului în vârstă de până la 2 ani, detașați la alte instituții ș.a.m.d.).

2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul ***parchetelor de pe lângă judecătorii***, a fost stabilită o **medie națională de lucrări pe procuror de 1.769**.

În raport de media pe lucrări, 63 unități de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, iar 115 unități de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror inferioară.

Media națională de lucrări pe procuror **a crescut cu 14 %**, față de anul 2006, când s-a ridicat la un număr de **1.517** lucrări, iar media de dosare penale pe procuror a crescut cu **13,3%** față de 2006, când media a fost de numai 834 dosare penale.

În perioada de referință s-au remarcat **4 unități de parchet** care **au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naționale de lucrări**.

Unitatea	Media națională de lucrări pe procuror	Media de lucrări pe procuror	Diferență
P.J. Horezu	1.769	7.125	5.356
P.J. Tecuci	1.769	5.521	3.752
P.J. Aiud	1.769	3.916	2.147
P.J. Hațeg	1.769	3.592	1.823

Este de menționat faptul că nici una dintre cele patru unități de parchet nu au avut schemele de procurori complet ocupate, Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu funcționând cu un singur procuror care a ocupat și funcția de conducere, primul procuror îndeplinind astfel activități atât din compartimentul de supraveghere a urmăririi penale, cât și din compartimentul judiciar. De asemenea, Parchetul de pe lângă

Judecătoria Tecuci a funcționat cu numai 2 procurori dintr-o schemă totală de 8, Parchetul de pe lângă Judecătoria Aiud cu 2 procurori dintr-o schemă de 5, iar Parchetul de pe lângă Judecătoria Hațeg a funcționat cu numai 2 procurori dintr-o schemă de 3 procurori.

Trebuie evidențiată distinct situația a 52 parchete de acest rang care, nici în situația ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media națională de lucrări/procuror:

Nr.crt	Parchetul de pe lângă judecătoria	Media de lucrări/procuror	Media de lucrări/schemă completă
1.	STREHAIA	1832	1374
2.	RADUCANENI	2753	1377
3.	TECUCI	5521	1380
4.	CARACAL	1387	1387
5.	RADAUTI	2223	1390
6.	RM.VALCEA	1392	1392
7.	AGNITA	1396	1396
8.	MEDGIDIA	1798	1398
9.	HUSI	1783	1427
10.	TG.BUJOR	1909	1432
11.	DROBETA-TR.SEVERIN	1910	1432
12.	BIRLAD	1618	1438
13.	RACARI	1977	1483
14.	ARAD	1591	1497
15.	CURTEA DE ARGES	1506	1506
16.	DEVA	1682	1514
17.	SECT.3 BUCURESTI	1901	1521
18.	SATU MARE	2826	1522

19.	CAREI	2057	1543
20.	AIUD	3916	1566
21.	SECT.6 BUCURESTI	2003	1567
22.	SECT.1 BUCURESTI	1883	1569
23.	ORADEA	2065	1579
24.	BUZAU	2250	1607
25.	SECT.2 BUCURESTI	2130	1619
26.	BRAILA	1931	1634
27.	SECT.5 BUCURESTI	2135	1650
28.	CRAIOVA	1827	1653
29.	PITESTI	2188	1702
30.	GALATI	2242	1708
31.	MORENI	2282	1711
32.	HARLAU	2170	1736
33.	TIMISOARA	2506	1743
34.	GIURGIU	2427	1765
35.	ORASTIE	1775	1775
36.	CONSTANTA	2243	1775
37.	SECT.4 BUCURESTI	2445	1778
38.	BOTOSANI	2670	1780
39.	TG.JIU	1927	1789
40.	SLOBOZIA	1815	1815
41.	BISTRITA	2486	1865
42.	TG.MURES	2630	1879
43.	VASLUI	2871	1914

44.	BACAU	3493	1965
45.	TULCEA	2506	2005
46.	IASI	2761	2041
47.	CLUJ-NAPOCA	2826	2082
48.	BRASOV	2584	2092
49.	FOCSANI	2512	2094
50.	GHERLA	2741	2193
51.	PLOIESTI	3044	2243
52.	HATEG	3592	2395

De asemenea, în perioada de referință, un singur parchet a avut o încărcătură/procuror situată cu mult sub media națională de lucrări (sub 500 de lucrări) și anume Parchetul de pe lângă Judecătoria Gurahonț – **436** lucrări (în plus, această unitate înregistrează o schemă completă de personal).

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media națională de dosare pe procuror

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul ***parchetelor de pe lângă judecătorii***, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de **962** (față de 834 anul anterior).

În raport de media pe dosare penale, 53 unități de parchet au avut o medie de dosare pe procuror mai mare decât media națională, iar 125 unități de parchet au avut o medie de dosare pe procuror inferioară.

În perioada de referință s-au remarcat 3 unități de parchet care au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naționale de dosare penale.

Unitatea	Media națională de dosare pe procuror	Media de dosare pe procuror	Diferență
P.J. Horezu	962	4.569	3.607
P.J. Tecuci	962	2.617	1.655
P.J. Cluj Napoca	962	2.060	1.098

Trebuie evidențiată distinct situația a 40 parchete de acest rang care, nici în situația ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media națională de dosare penale/procuror:

Nr.	Parchetul de pe lângă judecătoria	Media de dosare/procuror	Media de dosare / schemă completă
1	BISTRITA	1004	753
2	ZALAU	1056	754
3	PASCANI	943	755
4	HOREZU	4569	762
5	GIURGIU	1049	763
6	MEDGIDIA	984	765
7	BOTOSANI	1152	768
8	CARACAL	770	770
9	ROMAN	1171	781
10	TG.BUJOR	1043	782
11	PITESTI	1010	786
12	TULCEA	993	794
13	BALCESTI	1201	801
14	TG.JIU	870	808
15	BIRLAD	922	819
16	SATU MARE	1530	824
17	GALATI	1091	831
18	REGHIN	1250	834
19	RM.VALCEA	840	840

20	CORNETU	1038	849
21	RADUCANENI	1729	864
22	RACARI	1159	869
23	BUZAU	1286	919
24	BACAU	1636	920
25	BUFTEA	1144	953
26	ORADEA	1253	959
27	SECT.5 BUCURESTI	1291	998
28	CRAIOVA	1108	1003
59	SECT.4 BUCURESTI	1475	1073
30	TG.MURES	1525	1090
31	CONSTANTA	1401	1109
32	IASI	1529	1130
33	SECT.3 BUCURESTI	1432	1146
34	SECT.1 BUCURESTI	1388	1156
35	PLOIESTI	1581	1165
36	TIMISOARA	1683	1171
37	SECT.2 BUCURESTI	1705	1296
38	SECT.6 BUCURESTI	1661	1300
39	BRASOV	1748	1415
40	CLUJ-NAPOCA	2060	1518

De asemenea, în perioada de referință, mai multe parchete au avut o încărcătură/procuror situată cu mult sub media națională de dosare. Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici – **369** dosare (iar în ipoteza funcționării cu o schemă completă ar înregistra numai 132 dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Șomcuta Mare – **504** dosare (în timp ce în ipoteza schemei complet ocupate ar înregistra 168

dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Săliște – **260** dosare (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 173 dosare penale).

2.5.3.2.Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de lucrări pe procuror de **1.147** lucrări.

În raport de această medie, 15 unități de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, iar 26 dintre acestea au contabilizat o medie de lucrări pe procuror mai mică decât media națională.

Media națională de 1.147 lucrări pe procuror este superioară celei determinate în anul 2006, când media generală a fost de 785 lucrări (cu 31,56% mai mare).

În perioada de referință, s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de lucrări pe procuror, în raport de media națională: Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (2.246), Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (2.042), Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț (2.021), Parchetul de pe lângă Tribunalul București (2.006), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (1.791) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița (1.463).

Media de lucrări prin raportare la posturile din schema de procurori a fost de **852** lucrări.

În ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, din cele 6 unități de parchet sus-menționate 5 parchete ar înregistra o încărcătură de lucrări/procuror mai apropiată de media națională de lucrări pe procuror, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (1.263), Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț (1.347), Parchetul de pe lângă Tribunalul București (1.209), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (1.194) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița (975).

Încărcătura cea mai mică de lucrări pe procuror a fost înregistrată în acest an de Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna care a înregistrat un număr de 359 de lucrări/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (444), Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman (479) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Bistrița – Năsăud (562), în condițiile în care dintre aceste unități numai Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman a funcționat cu o schemă complet ocupată.

De altfel, Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj și Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna s-au evidențiat și în anul 2006 ca unități de parchet care au înregistrat o foarte mică încărcătură de lucrări/procuror.

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de **117 dosare penale** (față de 159 în anul anterior).

În raport de această medie, 13 unități de parchet au avut o medie de dosare pe procuror mai mare decât media națională, în timp ce 28 unități de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror inferioară mediei naționale.

În anul 2007 s-a înregistrat o medie națională de 117 dosare pe procuror, mai mică în raport cu anul 2006, când media a fost de 159 dosare penale (cu 35,89% mai mică).

În anul 2007 s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de dosare pe procuror, în raport de media națională: Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (284), Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (276), Parchetul de pe lângă Tribunalul București (234), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța (217), Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureș (182), Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoșani (169) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (160).

Media de dosare penale pe posturile din schemă de procurori a fost de **87** dosare penale.

Cele șapte unități de parchete sus-menționate ar putea înregistra, în ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, o încărcătură de dosare penale/procuror mai apropiată de media națională de lucrări pe procuror, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (114), Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (178), Parchetul de pe lângă Tribunalul București (141), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța (180), Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureș (98) Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoșani (130) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (128).

Încărcătura cea mai mică de lucrări pe procuror a fost înregistrată de Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad care a contabilizat un număr de 45 de dosare penale/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna (49), Parchetul de pe lângă Tribunalul Caraș - Severin (55), Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea (57) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor (57) *în condițiile în care nici un parchet nu a avut schema completă.*

De altfel, Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor, Parchetul de pe lângă Tribunalul Caraș - Severin și Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna s-au evidențiat și în anul 2006 ca unități de parchet care au înregistrat o mică încărcătură de dosare penale/procuror.

2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov

Activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov a avut ca medie un număr de 1.210 lucrări de soluționat pe procuror și un număr de 56 dosare penale pe procuror, funcționând, așa cum am mai menționat, cu numai 3 procurori dintr-o schemă de 5. În ipoteza ocupării integrale a celor 5 posturi, ar înregistra 726 de lucrări pe procuror respectiv 33 de dosare penale pe procuror.

2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

La nivelul *parchetelor de pe lângă curțile de apel*, a fost stabilită o medie națională de lucrări pe procuror de **860** lucrări, cu 39,53% mai mare decât în anul 2006.

În raport de această medie, 5 unități de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, iar 10 unități de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror mai mică decât aceasta

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost înregistrată la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia, care a avut un număr de 1.795 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova , cu un număr de 1.586 lucrări pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, cu un număr de 1.147 lucrări pe procuror.

La polul opus s-au situat: Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava cu 417 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 522 lucrări pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța cu 577 lucrări pe procuror (unități care au funcționat cu schemele incomplet ocupate).

La nivelul *parchetelor de pe lângă curțile de apel*, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de **61** dosare, cu 22,95% mai mare decât în anul 2006.

În raport de această medie, 5 unități de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror mai mare decât media națională, iar 10 unități de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror situată sub această medie.

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost înregistrată de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova, cu un număr de 102 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău , cu un număr de 93 dosare penale pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Pitești, care a avut un număr de 86 dosare penale pe procuror.

La polul opus în anul 2007 s-au situat: Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureș cu 33 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Galați cu 40 dosare penale pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 42 dosare penale pe procuror(unități care au funcționat totuși cu schemele incomplet ocupate).

În ipoteza în care la parchetele de pe lângă Curțile de Apel ar fi ocupate integral posturile vacante de procuror s-ar obține o încărcătură de 44 dosare penale pe procuror.

2.5.3.5.Încărcătura la parchete în ipoteza ocupării integrale a schemelor

În ipoteza ocupării integrale a schemelor prevăzute, încărcătura de lucrări pe procuror s-ar reduce considerabil, spre exemplificare situația fiind detaliată pentru parchetele de pe lângă curțile de apel în tabelul următor.

Încărcătura pe schemă și pe posturi ocupate

PCA	Schema	Procurori	lucrări pe procuror de soluționat	dosare pe procuror de soluționat	lucrări/ schemă	dosare/ schemă
*TARGU MURES	13	7	854	33	460	18
*GALATI	16	13	891	40	724	33
*ORADEA	13	11	552	42	467	35
*SUCEAVA	13	11	417	42	353	35
*CONSTANTA	16	12	577	44	433	33
*ALBA IULIA	14	10	1795	48	1282	34
*IASI	13	11	810	48	685	41
*CLUJ	15	10	663	55	442	37
*PLOIESTI	14	13	1147	57	1065	53
*TIMISOARA	15	13	614	58	532	50
*BRASOV	14	10	587	62	419	44
*BUCURESTI	50	32	920	82	589	53
*PITESTI	13	8	778	86	479	53
*BACAU	14	9	730	93	469	60
*CRAIOVA	16	9	1586	102	892	57
TOTAL	249	179	860	61	618	44

2.6. Analiza statistică a activității parchetelor militare în anul 2007⁴⁷

În prezent, în România funcționează un număr de 6 parchete militare: Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași și Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București.

Referitor la activitatea parchetelor militare, trebuie precizat că aceasta trebuie privită din punctul de vedere al unor unități de parchet specializate, dată fiind competența strictă, deferită de lege.

2.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare

În anul 2007, volumul de activitate al celor 4 **parchete de pe lângă tribunalele militare** s-a situat la **3.811** lucrări.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București a înregistrat un volum de activitate de **1.611** lucrări, din care **264** dosare penale. Au fost soluționate 1.201 lucrări (conexate , declinate 184 lucrări) și 146 dosare penale, operativitatea fiind de **85,97%** pentru lucrări și **55,3%** pentru dosare.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj a înregistrat un volum de activitate de **749** lucrări, din care 135 dosare penale. Au fost soluționate 636 lucrări (conexate , declinate 70 lucrări) și 73 dosare penale .

Operativitatea s-a situat la **94,25%** pentru lucrări și **54,07%** pentru dosare.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași a înregistrat un volum de activitate de **735** lucrări, din care 135 dosare penale. Au fost soluționate 597 lucrări (conexate , declinate 121 lucrări) și 44 dosare penale, operativitatea fiind de **97.68%** pentru lucrări și **32.59%** pentru dosare.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara a înregistrat un volum de activitate de **716** lucrări, din care 119 dosare penale. Au fost soluționate 583 lucrări (conexate , declinate 104 lucrări) și 63 dosare penale, operativitatea fiind de **95,94%** pentru lucrări și **52.94%** pentru dosare.

Situația **încărcăturii/procuror** s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe	Media de dosare	Media de lucrări
----------	---------------------	-----------------	------------------

⁴⁷ Date furnizate de Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel și sintetizate de Biroul Statistică din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

	procuror anul 2007	pe procuror 2007	pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara	80	13	42
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	62	11	69
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași	147	27	247
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București	107	18	122

În situația ocupării integrale a schemei de procurori, încărcătura s-ar prezenta astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara	51	9	24
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	36	6	38
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași	57	10	114
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București	77	13	74

2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București a înregistrat un volum de activitate de **2.474** lucrări, din care **601** dosare penale. Au fost soluționate 1.802 lucrări respectiv 23 dosare penale, operativitatea fiind de **76,03%** în ceea ce privește lucrările și de 4% pentru dosare

Sub aspectul **încărcăturii/procuror** situația s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	275	67	92

În situația ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	177	43	59

2.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel

În perioada de referință, **Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București** a avut un volum de activitate de **4.284** lucrări, cu 41 % mai mult comparativ cu anul 2006, când s-au înregistrat 2.542 lucrări.

Din totalul lucrărilor de soluționat s-au înregistrat 2.143 dosare penale.

Numărul de lucrări soluționate a fost de **2.338** (fiind conexe, declinate un număr de 539 lucrări), operativitatea fiind de **67,15%** pentru lucrări și 10,87 pentru dosarele penale.

Sub aspectul **încărcăturii/procuror**, situația se prezintă după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	714	357	508

În situația ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	389	195	182

* * * * *

Scurte concluzii privind evoluția indicatorilor statistici privind activitatea parchetelor

După cum se poate constata există o discrepanță semnificativă la nivelul tuturor unităților de parchet între numărul de lucrări de soluționat sau soluționate, respectiv numărul de dosare penale repartizate. La nivel național s-au înregistrat peste 2.500.000 de lucrări, în timp ce numărul dosarelor s-a limitat la puțin peste 1.000.000.

Pe de altă parte din ponderea totală a volumului de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii sunt investite cu majoritatea covârșitoare a lucrărilor, respectiv a dosarelor. Raportându-ne numai la aspectele referitoare la numărul cauzelor penale (ce reprezintă în principal activitatea relevantă), se observă faptul că numai într-un procent de 5% cifra este acoperită de activitatea parchetelor de pe lângă tribunale și doar într-un procent de 1% de cea a celor de pe lângă curțile de apel. Diferența până la 100% revine activității parchetelor de pe lângă judecătorii.

Volumul de activitate în anul 2007 în ceea ce privește cauzele penale a crescut semnificativ la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, în timp ce la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, spre exemplu, acesta a scăzut într-un procent de 41%. De asemenea încărcătura de dosare/procuror pentru unitățile de parchet de pe lângă judecătorii a sporit față de aceeași perioadă a anului anterior de la 834 cauze la 962. Cu toate acestea, creșterea numărului de procurori la acest nivel a fost destul de limitată în cursul anului 2007, de numai 4%.

S-a observat totuși o preocupare a Consiliului Superior al Magistraturii, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a Ministerului Justiție pentru echilibrarea numărului de procurori între tipurile de

parchete, Hotărârile nr.254/2007, respectiv nr. 643/2007 ale Plenului CSM fiind relevante din acest punct de vedere.

Analizând datele prezentate mai sus, putem concluziona că la unitățile de parchet care au un volum mare de lucrări se impune ocuparea într-o mai bună măsură a posturilor vacante de procuror (avem în vedere posturile de execuție, iar în situațiile în care unitățile de parchet au un număr mare de lucrări/dosare peste media națională și schema este deja completă numărul posturilor de execuție trebuie suplimentat, fie printr-o mărire a schemei de personal, fie prin redistribuirea posturilor existente.

Pentru tribunale și curțile de apel se impune continuarea procesului de redistribuire a posturilor între parchete (în principal către parchetele de pe lângă judecătorii având în vedere și modificările Codului de procedură penală, intervenite prin Legea nr.356/2006, care au extins competența de soluționare a cauzelor la nivelul acestor unități), întrucât s-a constatat o diferență foarte mare a încărcăturii pe procuror de la o unitate la alta, raportat la încărcătura pe schemă și media pe țară pe schemă.

2.7. Concluzii privind evoluția indicatorilor statistici la instanțe și parchete în anul 2007.

Vulnerabilități identificate. Măsuri de remediere propuse

Așa după cum s-a prezentat în amănunt prin datele statistice prezentate, tendința generală pentru acest an a fost aceea a scăderii volumului de activitate la instanțe, ceea ce reprezintă un fenomen binevenit dată fiind supraîncărcarea sistemului constată în anii anteriori. Fac excepție tribunalele, care au înregistrat o ușoară creștere a volumului de activitate pentru perioada de referință. Odată cu scăderea volumului de activitate și a încărcăturii pe judecător, este de așteptat ca și calitatea actului de justiție să fie superioară printr-o mai atentă administrare a probelor și prin documentarea mai temeinică a soluțiilor pronunțate sau dispuse.

În anul 2007, de asemenea ca o măsură benefică pentru sistem a fost ocuparea într-o mai bună măsură a posturilor disponibile de judecători fiind astfel acoperite 159 de locuri vacante la nivel național.

La nivelul parchetelor (și mai ales la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii) tendința pentru acest an a fost aceea de creștere importantă atât a volumului, cât și a încărcăturii pe procuror (atât pentru dosare, cât și pentru lucrări), suplimentarea numărului de procurori la aceste unități nefiind suficient de importantă (numai 4%). Probabil că o redistribuire către aceste unități a posturilor vacante de la parchetele de pe lângă tribunale și curți de apel ar trebui să continue anul viitor (volumul de dosare la parchetele de pe lângă tribunale a scăzut anul acesta cu 41%).

Totodată, este important de menționat că, prin raportare la numărul de cauze penale, parchetele de pe lângă judecătorii au avut de soluționat aproximativ 93% dintre acestea, în timp ce parchetelor de pe lângă curțile de apel le-a revenit doar un procent de 1%⁴⁸.

În continuare se constată mari discrepanțe în ceea ce privește volumul de activitate și încărcătura pe judecător la nivelul instanțelor și parchetelor, ceea ce se constituie într-unul dintre factorii cu cel mai pregnant efect negativ asupra calității activității acestora. Astfel, supraîncărcarea judecătorilor favorizează tendința de amânare a cauzelor, dat fiind că timpul cerut de administrarea probatoriului fiecărui dosar împiedică studiul aprofundat al acestora, iar aglomerarea reduce timpul dedicat deliberării și mai ales al documentării necesare soluționării cauzelor etc.

Eliminarea efectelor negative ale supraîncărcării presupune acțiunea concertată a factorilor de pe toate palierele de responsabilitate, unele măsuri posibile putând fi luate la nivelul instanțelor sau parchetelor, iar altele presupunând intervenția legislativă sau concursul puterii executive.

Deși se credea că soluția medierii ca filtru anterior accesului la instanțele de judecată ar putea fi o măsură de reducere eficientă a numărului dosarelor cu care sunt sesizate instanțele judecătorești, s-a constatat că părțile în extrem de puține cazuri recurg la această procedură.

Cu toate acestea conform actualelor Teze Prealabile ale Proiectului noului Cod de procedură civilă se întrevide posibilitatea judecării proceselor cu o mai mare celeritate, instituindu-se reguli în acest sens (fiind spre exemplu acceptate mijloacele de comunicare moderne a actelor de procedură), dar și într-un mod mult mai predictibil (urmând a se institui reguli concrete pentru unificarea practicii judiciare).

În materie penală, transferarea tuturor infracțiunilor pedepsite la plângerea prealabilă a persoanei vătămate în competența de cercetare a organelor de urmărire penală, respectiv la parchete, a produs pe lângă efectul pozitiv al unei degrevări a rolului instanțelor (mai ales în condițiile în care această categorie de cauze, considerate de importanță redusă, ajunseseră să ocupe în fapt o componentă extrem de importantă a ședințelor de judecată datorită procedurii greoaie de administrare a dovezilor direct în fața instanței) și efectul negativ al supraaglomerării parchetelor de pe lângă judecătorii.

La nivel administrativ se impune a fi continuate eforturile pentru ocuparea posturilor de judecător vacante prin modalitățile prevăzute de lege, cu respectarea cerinței esențiale de păstrare a unui standard profesional ridicat pentru cei care aspiră a ocupa aceste funcții.

⁴⁸ Analiza numerică a distribuirii cauzelor trebuie însă corelată cu o analiză calitativă, a complexității acestora.

Există însă numeroase instanțe și parchete care funcționează cu schema complet ocupată și înregistrează totuși un volum de activitate și o încărcătură pe judecător/procuror peste media națională, caz în care se impune suplimentarea corespunzătoare a schemelor⁴⁹.

Echilibrarea schemelor de personal între instanțe în funcție de specificul fiecăreia nu trebuie să fie însă o măsură arbitrară, ci trebuie să fie susținută de studii temeinice de oportunitate. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii se preocupă pentru stabilirea unui volum optim de activitate pentru fiecare magistrat ținându-se cont de particularitățile tuturor cauzelor ce sunt supuse soluționării. Odată finalizat acest proiect se va putea determina în mod exact instanțele sau parchetele cu excedent sau deficit de personal sau cele care nu beneficiază de un management eficient.

Ulterior, ca o consecință, echilibrarea volumului de activitate se poate face fie prin redistribuirea posturilor de judecător între instanțe, fie prin redistribuirea cauzelor între acestea prin redimensionarea și retrasarea circumscripțiilor teritoriale sau prin folosirea combinată a ambelor metode expuse.

De menționat este faptul că redistribuirea poate viza numai posturi de judecător vacante, principiul inamovibilității judecătorilor și al stabilității procurorilor interzicând transferul acestora de la o instanță/parchet la alta/altul în lipsa acordului acestora.

Principiul inamovibilității este garanția fundamentală a independenței judecătorului în realizarea sarcinii sale de îndeplinire a justiției, restrângerea acestuia fiind inacceptabilă, indiferent de rațiunea care ar sta la bază, întrucât ar fi de natură să perturbe întreg cadrul constituțional.

În ceea ce privește activitatea parchetelor, sub aspectul menționat s-au realizat o serie de măsuri concrete la nivelul anului 2007, menite să asigure o mai corectă repartizare a procurorilor la unitățile cu volum mare de activitate. Astfel, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 254/2007 a fost avizat conform statul de funcții și de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (fiind emis Ordinul Ministerului Justiției nr. 1047/C/2007), iar, ulterior, prin Hotărârea nr. 643/2007, ca urmare a reorganizării Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost avizată redistribuirea unui număr de 35 posturi celorlalte unități de parchet (beneficiare fiind parchetele de pe lângă judecătorii). Totodată, prin aceeași hotărâre s-a hotărât redistribuirea între parchetele de pe lângă judecătorii a altor 21 posturi, ținându-se seama de volumul redus de activitate al unora dintre unități (ulterior fiind emis Ordinul Ministerului de Justiție nr. 2477/C/2007 pentru aprobarea statului de funcții și personal al parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătorii).

Indiferent de modalitatea aleasă pentru echilibrarea volumului de activitate și a încărcăturii pe judecător/procuror, rezolvarea practică a acestei probleme este condiționată de instituirea unui sistem

⁴⁹ Reamintim că potrivit dispozițiilor Legii nr.304/2004 statele de funcții și schemele de personal ale instanțelor de judecătorești se stabilesc de ministrul justiției, cu avizul conform al CSM.

transparent care să permită o anumită modalitate de normare a muncii magistratului, respectiv stabilirea unei încărcături optime pe judecător/procuror. Această încărcătură trebuie însă privită în conținutul său complex, pentru a fi corectă ea neputându-se limita la o uniformizare numerică, ci la o uniformizare în funcție de complexitatea cauzelor repartizate, ceea ce presupune și uniformizarea indicilor de complexitate folosiți de instanțe în repartizarea aleatorie a cauzelor.

Pe cale de consecință, ca o măsură prealabilă determinării unui volum optim de activitate, dar și pentru asigurarea unei uniformizări de măsurare statistică a activității judecătorilor și procurorilor, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-au determinat pentru instanțe gradele de complexitate unice naționale ale obiectelor din aplicația informatică Ecris. În acest sens a fost pronunțată Hotărârea nr.830 a/ 28 noiembrie 2008, în scurt timp urmând ca măsura să fie finalizată și în ceea ce privește obiectele aflate la dispoziția parchetelor de pe lângă instanțele judecătorești.

De asemenea, pentru o mai bună și mai completă surprindere a activității instanțelor și parchetelor, Consiliul Superior al Magistraturii în colaborare cu Ministerul Justiției, precum și cu reprezentanți ai instanțelor și parchetelor au depus eforturi pentru realizarea unui Modul Statistic informatic atașat aplicației Ecris care să pună la dispoziție în primul rând date statistice mult mai exacte decât cele colectate până în prezent și pe cale de consecință, mult mai credibile.

În același timp, acesta va fi apt să ofere mult mai multe informații despre sistemul judiciar român, ceea ce va permite o diagnosticare mult mai facilă a problemelor de sistem, fiind în același timp un bun instrument de control al fiecărui manager de instanță sau parchet.

Spre exemplu, se urmărește determinarea cu exactitate a vechimii reale a cauzelor în sistem la nivelul fiecărei instanțe sau determinarea duratei medii de soluționare a unui anumit tip de cauze în România. Aceste date vor putea fi puse la dispoziția justițiabililor pentru asigurarea unei predictibilități și a unui orizont de așteptare în rândul acestora. Vor putea fi puse la dispoziție totodată informații relativ la cele mai frecvente motive de amânare pe care le acordă instanțele de judecată (în vederea unei posibile intervenții legislative), la starea infracțională sau la durata de timp ce se scurge de la pronunțarea unei hotărâri și până la comunicarea sa efectivă către partea interesată. Se vor putea realiza cu o mult mai mare ușurință și exactitate statistici locale, regionale sau centralizate la nivel național.

În esență, apreciem că astfel de informații vor putea să servească mult mai eficient sistemul de decizie din România, iar nivelul de încredere în datele statistice va crește semnificativ.

Percepția instanțelor și parchetelor cu privire la măsurile de combatere a supraîncărcării⁵⁰

⁵⁰ Aspecte sintetizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

Atât instanțele judecătorești, cât și parchetele de pe lângă acestea consideră că diminuarea volumului total de activitate poate avea la bază, în principal, măsuri de ordin legislativ, precum accelerarea procedurilor judiciare prin modificarea codurilor de procedură civilă sau penală, eliminarea, ca regulă, a căii de atac a apelului în materie civilă, promovarea procedurilor alternative de soluționare a conflictelor, de tipul arbitrajului sau medierii, ori chiar introducerea unei proceduri prealabile de mediere cu caracter obligatoriu. În ordinea descrescătoare a eficienței prognozate de instanțe și parchete, alte metode de combatere a fenomenului supraîncărcării ar consta în ocuparea posturilor de magistrați și personal auxiliar vacante, suplimentarea schemelor de personal, transferul unor sarcini administrative, non-judiciare, de la magistrați la grefieri⁵¹, precum și o mai bună organizare a activității și o repartizare mai echilibrată a diferitelor sarcini la nivelul instanțelor⁵² și parchetelor⁵³.

În cursul anului 2007, 8 dintre curțile de apel, aproximativ 37,5% dintre tribunale și aproximativ 40% dintre judecătorii au încercat luarea unor măsuri interne, la nivelul instanței, pentru a asigura degrevarea judecătorilor de sarcini administrative, non-judiciare; o situație oarecum asemănătoare s-a înregistrat la nivelul parchetelor, 50% dintre parchetele de pe lângă curțile de apel și 40% dintre parchetele de pe lângă tribunale luând astfel de măsuri cu caracter intern. Din păcate, la nivelul celor mai aglomerate parchete, respectiv cele de pe lângă judecătorii, au raportat astfel de măsuri doar aproximativ 20% dintre unități. Se impune așadar concluzia că se impune o cel puțin o coordonare centralizată a acestor eforturi, prin stabilirea unei strategii clare, la nivel național, care să degreveză judecătorii și procurorii de sarcinile colaterale și să le permită să-și concentreze eforturile asupra îndeplinirii actului de justiție.

⁵¹ Pentru stadiul acestui proiect a se vedea și secțiunea 4.8.4. a prezentului raport.

⁵² Alte măsuri de combatere a supraîncărcării propuse de instanțele judecătorești: specializarea personalului auxiliar în personal cu atribuții judiciare și personal cu atribuții administrative, perfecționarea formării continue la nivel centralizat (INM și SNG), nemotivarea hotărârilor împotriva cărora nu se exercită căile de atac, o legislație stabilă, înființarea de noi instanțe, modificarea competenței materiale și a celei teritoriale, îmbunătățirea sistemului aleatoriu de repartizare a cauzelor, îmbunătățirea prevederilor Regulamentului de ordine interioară, aplicarea cu mai multă severitate a amenzilor judiciare, limitarea cazurilor de sesizare a Curții Constituționale, degrevarea judecătorului de obligația de a semna încheierile de ședință redactate de grefier, optimizarea rețelei informatice, obligativitatea asistenței judiciare specializate, organizarea mai des a examenelor pentru numirea în magistratură, cât și a acelor pentru dobândirea calității de expert judiciar, sancționarea abuzului procesual etc.

⁵³ Alte măsuri de combatere a supraîncărcării propuse de parchete: accelerarea programelor de perfecționare profesională, sancționarea abuzului de drept, preluarea unor cauze de parchetele superioare, degrevarea procurorilor de activități ce exced activității de urmărire penală, transferul unor activități de urmărire penală la organele poliției judiciare, stabilitate și coerență legislativă, înființarea unor noi unități de parchet, stimularea performanței profesionale, organizarea poliției judiciare în subordinea Ministerului Public, îmbunătățirea condițiilor tehnice și a bazei materiale, reducerea și simplificarea raportărilor periodice, modificări de competență etc.

2.8.Criminalitatea în date statistice

2.8.1.Date generale privind persoanele trimise în judecată

În anul 2007, procurorii au trimis în judecată 47787 inculpați, față de 52943 în anul 2006 (înregistrându-se o scădere cu 9,7%).

S-au aplicat *sancțiuni administrative*, în temeiul art. 18¹ și art. 91 din Codul penal, unui număr de 124263 învinuiți, față de 112679 în aceeași perioadă a anului 2006 (*creștere cu 10,3%*).

2.8.1.1. Statistica trimitărilor în judecată după criteriul teritorial

Media inculpaților trimiși în judecată la 100.000 locuitori a fost de 222, față de 245, în perioada de comparație (*scădere cu 9,5%*).

Sub media pe țară s-au situat parchetele din raza teritorială a următoarelor opt curți de apel: Pitești (127), Brașov (146), București (165), Craiova (169), Ploiești (188), Constanța (193), Oradea (201) și Timișoara (207).

Peste media pe țară s-au situat parchetele din circumscripțiile a șapte curți de apel: Târgu Mureș (226), Cluj (236), Alba Iulia (249), Suceava (249), Iași (258), Bacău (269) și Galați (316).

2.8.1.2. Statistica trimitărilor în judecată după criterii ținând de persoana inculpatului

Din cei 47787 inculpați, 44691 sunt bărbați reprezentând 93,5% și 3096 sunt femei, respectiv 6,5%.

Din totalul inculpaților trimiși în judecată, 4613 sunt minori, față de 6709 în perioada anterioară (*scădere cu 31,2%*⁵⁴).

Ponderea minorilor în totalul trimișilor în judecată a fost de 9,6%, față de 12,7 % în anul 2006 (*scădere cu aproximativ 25%*).

2.8.1.3. Statistica trimitărilor în judecată pe categorii de infracțiuni

⁵⁴ Evoluția acestui indicator statistic marchează o modificare importantă în domeniul politicii penale vizând minorii, achiesându-se la concepția exercitării acțiunii penale împotriva persoanei minore numai ca excepție, pentru fapte extrem de grave, în cazul săvârșirii de infracțiuni în mod repetat (infracțiunile săvârșite în minorat nu atrag reținerea în sarcina făptuitorului a recidivei, ca instituție de drept penal) sau/și numai atunci când nu există măsuri alternative care să asigure recuperarea socială și îndreptarea minorului, ori acestea s-au dovedit ineficiente.

Dinamica celor mai importante categorii de infracțiuni - structura infracțiunilor (% din totalul inculpaților trimiși în judecată): *contra persoanei* 9926 (20,8%); *contra patrimoniului* 18476 (38,7%); *infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială* 2196 (4,6%); *infracțiuni prevăzute de legile speciale* 15366 (32,2%)⁵⁵.

Infracțiuni contra persoanei

Au fost trimiși în judecată 9926 inculpați față de 6874 (creștere cu 44,4%), din care:

a) Infracțiuni de omor – 1027 inculpați, față de 963 inculpați în perioada de comparație (creștere cu 6,6%);

b) Accidente mortale de circulație - 627 inculpați față de 545 (creștere cu 15%);

c) Infracțiunea de vătămare corporală gravă - au fost trimiși în judecată 655 inculpați, față de 562 inculpați în perioada anterioară (creștere cu 16,5%);

d) Infracțiunea de loviri cauzatoare de moarte - au fost trimiși în judecată 125 inculpați, față de 116 în perioada anterioară (creștere cu 7,8%);

e) Infracțiunea de viol - au fost trimiși în judecată 559 inculpați față de 577 în perioada anterioară (scădere cu 3,1%).

Infracțiuni contra patrimoniului

Au fost trimiși în judecată 18476 de inculpați față de 24510 inculpați în anul 2006 (scădere cu 24,6%), din care:

a) *Infracțiunea de furt* - au fost trimiși în judecată 13347 inculpați, față de 18289 inculpați în perioada anterioară (scădere cu 27%);

b) *Infracțiunea de tâlhărie* - au fost trimiși în judecată 2262 inculpați, față de 3343 în perioada anterioară (scădere cu 32,3%);

c) *Infracțiunea de înșelăciune* - au fost trimiși în judecată 1635 inculpați, față de 1465 în perioada anterioară (creștere cu 11,6%);

d) *Infracțiunea de delapidare* - au fost trimiși în judecată 381 inculpați, față de 526 în perioada anterioară (scădere cu 27,6%);

⁵⁵ Condițiile de viață precare și sărăcia extremă constituie în continuare factori criminogeni importanți, situație evidențiată de predominanța infracțiunilor contra patrimoniului (unde pot fi încadrate și unele infracțiuni din legile speciale, ca, spre exemplu, infracțiunile la Codul Silvic. Totuși, per ansamblu, indicatorii statistici arată scăderi importante la această categorie de infracțiuni, un factor de maximă îngrijorare constituindu-l creșterea numărului infracțiunilor îndreptate împotriva persoanei, respective a faptelor de violență, ceea ce impune în noul Cod penal o reorientare a politicii penale în vederea combaterii mai aspre a acestei categorii de infracțiuni, a căror proliferare se află în legătură directă cu indici sociali de maximă importanță, precum sentimentul de securitate publică etc.

e) *Infracțiunea de distrugere* - au fost trimiși în judecată 589 inculpați, față de 675 în perioada anterioară (scădere cu 12,7%).

Infracțiuni de corupție

Au fost trimiși în judecată 541 inculpați, față de 560 în perioada anterioară (scădere cu 3,4%).

Din total, 292 inculpați au fost trimiși în judecată de Direcția Națională Anticorupție, pentru infracțiuni prevăzute de Legea nr. 78/2000, modificată, față de 291 inculpați în perioada de comparație (creștere cu 0,3%).

În ceea ce privește infracțiunile de corupție, ***fără activitatea Direcției Naționale Anticorupție***, situația se prezintă astfel - total 249, din care:

a) *Infracțiuni de luare de mită* - au fost trimiși în judecată 68 inculpați, față de 59 în perioada anterioară (creștere cu 15,2%).

b) *Infracțiuni de dare de mită* - au fost trimiși în judecată 97 inculpați, față de 107 în perioada anterioară (scădere cu 9,3%).

c) *Infracțiuni de trafic de influență* - au fost trimiși în judecată 59 inculpați, față de 80 în perioada anterioară (scădere cu 26,2%).

d) *Infracțiuni de primire de foloase necuvenite* - a fost trimis în judecată un inculpat, față de nici unul în perioada anterioară;

e) Infracțiuni prevăzute de legea nr. 78/2000 - au fost trimiși în judecată 24 inculpați față de 23 în perioada anterioară.

Direcția Națională Anticorupție a trimis în judecată în total 415 inculpați, din care 292 inculpați pentru infracțiuni de corupție, pe următoarele categorii de infracțiuni:

a) *Infracțiuni de corupție (luare de mită, dare de mită, trafic de influență)* - au fost trimiși în judecată 154 inculpați, față de 203 în perioada anterioară (scădere cu 24,1%);

b) *Infracțiuni asimilate celor de corupție* - au fost trimiși în judecată 64 inculpați, față de 59 în perioada anterioară (creștere cu 8,5%);

c) *Infracțiuni în legătură directă cu cele de corupție* - au fost trimiși în judecată 13 inculpați, față de 14 în perioada anterioară (scădere cu 7,1%);

d) *Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale comunităților europene*⁵⁶ – au fost trimiși în judecată 61 inculpați, față de 15 în perioada anterioară (creștere cu 306,7%).

Pentru alte infracțiuni (înșelăciune, abuz, fals, evaziune fiscală) au fost trimiși în judecată 123 inculpați, față de 69 în anul anterior (creștere cu 78,3%).

Alte infracțiuni

a) *Infracțiuni de trafic de droguri și substanțe toxice* - au fost trimiși în judecată, 736 inculpați, față de 748 în perioada anterioară (scădere cu 1,6%);

b) *Infracțiuni de evaziune fiscală* - au fost trimiși în judecată 386 inculpați, față de 389 în perioada anterioară (scădere cu 0,8%);

c) *Infracțiuni de prostituție* - au fost trimiși în judecată 127 inculpați, față de 194, în perioada anterioară (scădere cu 34,5%);

d) *Infracțiuni de proxenetism* - au fost trimiși în judecată 47 inculpați, față de 52 în perioada anterioară (scădere cu 9,6%);

e) *Infracțiuni de contrabandă* - au fost trimiși în judecată 73 inculpați, față de 48 în perioada anterioară (creștere cu 52,1%);

f) *Infracțiunea de ultraj* - au fost trimiși în judecată 220 inculpați, față de 278 în perioada anterioară (scădere cu 20,9%);

g) *Infracțiuni de trafic de persoane* - au fost trimiși în judecată 411 inculpați, față de 479 în perioada anterioară (scădere cu 14,2%);

h) *Infracțiuni privind spălarea banilor* – au fost trimiși în judecată 56 inculpați, față de 73 în perioada anterioară (scădere cu 23,3%);

i) *Infracțiuni la regimul circulației pe drumurile publice* – au fost trimiși în judecată 9988 inculpați, față de 9250 în perioada anterioară (creștere cu 8%);

j) *Infracțiuni prevăzute de Codul silvic* - au fost trimiși în judecată 1249 inculpați, față de 2513 în perioada anterioară (scădere cu 50,3%).

k) *Infracțiuni de criminalitate organizată* – au fost trimiși în judecată 423 inculpați.

⁵⁶ În urma aderării României la Uniunea Europeană și a accesului corespunzător la fondurile comunitare, organele de urmărire penală au trebuit să răspundă unor noi categorii de infracțiuni, atât de natură economică, împotriva intereselor financiare ale U.E., cât și de altă natură, legate de obligațiile României ca stat membru, precum, spre exemplu, cele legate de securizarea frontierelor, combaterea contrabandei, a traficului de arme, droguri și persoane.

2.8.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv⁵⁷

În anul 2007 au fost condamnate definitiv **46.127 persoane**, cu 10.578 persoane mai puțin față de anul precedent (**scădere cu 22,9 %**). Din totalul condamnaților, 45.019 persoane au fost condamnate ca autori, 334 ca instigatori și 774 drept complici ai săvârșirii unor infracțiuni.

Dacă se urmărește evoluția criminalității exprimată prin acest indicator, se poate spune că fenomenul infracțional se menține la un nivel ridicat, însă, în comparație cu anul 2006, numărul persoanelor condamnate înregistrează o scădere destul de accentuată.

Indicele de criminalitate la suta de mii de locuitori a fost în medie de 214. Cel mai mic indice de criminalitate – 82 - a fost înregistrat în județul Giurgiu, iar cel mai mare – 406 - în județul Vaslui. Ca și în anul 2006, aceleași județe au avut cel mai mic, respectiv cel mai mare indice de criminalitate.

2.8.2.1. Criminalitatea în teritoriu

Indicele de criminalitate variază de la un județ la altul. Există 17 județe cu un indice de criminalitate mult superior mediei pe țară, cum sunt: Vaslui - cu 406 persoane condamnate definitiv la 100.000 mii de locuitori, Galați - cu 366 persoane, Brăila - cu 350 persoane, Vrancea – cu 335 persoane, Hunedoara - cu 315 persoane și Maramureș – cu 300 persoane.

În 24 județe, indicele de criminalitate este mai mic decât media pe țară; astfel, în județul Giurgiu au fost condamnate definitiv 82 persoane la 100.000 locuitori, în județul Argeș au fost condamnate 115 , în județul Teleorman au fost condamnate definitiv 142 persoane și în județul Prahova 152 persoane la 100.000 locuitori. Se mențin aceleași județe cu un indice de criminalitate scăzut, la fel ca și în perioada de referință anterioară.

În municipiul București, la o populație de peste 2.225.932 de locuitori, indicele de criminalitate este de 147 persoane la suta de mii de locuitori (la limita inferioară).

2.8.2.2. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată

⁵⁷ Date statistice furnizate de Biroul Statistică, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

a. În funcție de sex și vârstă

Din totalul de 46.127 persoane condamnate definitiv, 42.977 sunt bărbați și 3.150 femei. Numărul persoanelor majore condamnate a fost de 41.108, din care 4.595 tineri între 18-20 ani. Numărul minorilor condamnați definitiv este de 5.019⁵⁸.

b. În funcție de locul unde a fost săvârșită infracțiunea

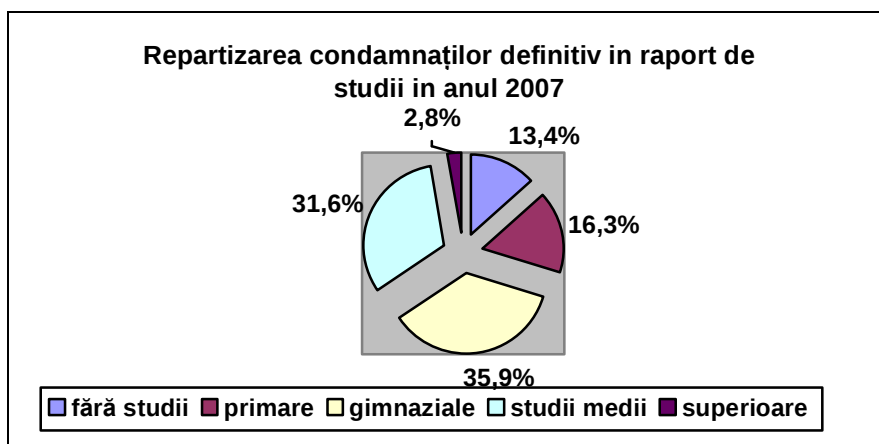
Un număr de 25.439 persoane condamnate definitiv au săvârșit infracțiunile în municipii și orașe, reprezentând 55,14% din totalul condamnaților

c. În funcție de antecedentele penale

Din totalul persoanelor condamnate definitiv în anul 2007, 6.574 condamnați au fost recidiviști și 3.597 au avut antecedente penale.

d. În funcție de studii

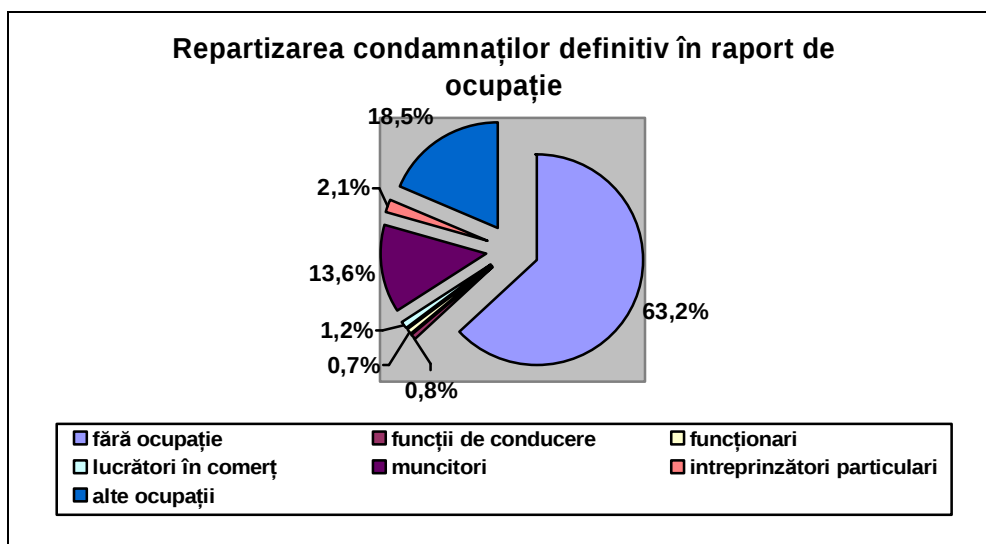
Din totalul de 56.705 persoane condamnate în anul 2007, 6.186 (13,4%) au fost persoane fără studii, 7.509 (16,3%) au avut studii primare, 16.578 (35,9%) - studii gimnaziale, 14.556 (31,6%) - studii liceale și profesionale și 1.298 (2,8%) - studii superioare.

e. În funcție de ocupație

⁵⁸ Criminalitatea în rândul minorilor și tinerilor rămâne la un nivel îngrijorător, aceștia reprezentând aproape 21% din totalul persoanelor condamnate.

Din totalul condamnaților definitiv în anul 2007, 29.149 persoane *nu aveau nici o ocupație* (63,2%), 351 dețineau *funcții de conducere*, 345 erau *funcționari*, 553 *lucrători în comerț*, 6.253 *muncitori*, 946 *întreprinzători particulari* și 8.530 au fost înregistrați cu alte ocupații.

f. Alte date statistice referitoare la condamnați

Din totalul condamnaților definitiv în anul 2007, 794 au fost *cetățeni străini*, care au comis 29 infracțiuni contra persoanei, 27 contra patrimoniului, 1 infracțiune contra autorității, 10 infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public, 6 infracțiuni de serviciu, 91 infracțiuni de fals, 635 - alte infracțiuni prevăzute de Codul penal și legi speciale, din care: evaziune fiscală – 6, infracțiuni la Codul vamal 5 și infracțiuni prevăzute de Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri 32.

În perioada de referință, 8.940 condamnați au comis mai multe infracțiuni în concurs.

2.8.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracțiuni

a. Infracțiuni contra persoanei

În anul 2007 au fost condamnate definitiv pentru astfel de infracțiuni **10.195** persoane, **cu 5.080 mai puține decât în anul 2006**, când au fost condamnate definitiv 15.275 persoane⁵⁹.

Cu toate acestea, raportat la anul 2006, în anul 2007 se constată, în principiu, că numărul condamnaților este sensibil egal pentru unele infracțiuni contra persoanei, de natură gravă, astfel: condamnați

⁵⁹ Însă numărul inculpaților trimiși în judecată pentru astfel de infracțiuni a crescut semnificativ pe parcursul anului 2007.

pentru *omor* - în anul 2007 - 509 , față de 499 în anul 2006; condamnați pentru *ucidere din culpă* - 589 în anul 2007, față de 575 în anul 2006; condamnați pentru *lovituri cauzatoare de moarte* - 97 în anul 2007, față de 97 în anul 2006; condamnați pentru *viol* - 443 în anul 2007 față de 459 în anul 2006; condamnați pentru *vătămare corporală* – 1.184 în anul 2007 față de 1.176 în anul 2006⁶⁰.

b. Infracțiuni contra patrimoniului

În acest grup de infracțiuni se au în vedere furtul, tâlhăria, înșelăciunea , delapidarea și tăinuirea.

În perioada analizată au fost condamnate definitiv **19.518** persoane, **cu 4.102 mai puține decât în anul 2006**, când au fost condamnate 23.620 persoane.

Pe infracțiuni, situația se prezintă astfel: *furt* – 14.433 persoane condamnate în anul 2007, față de 17.910 în anul 2006; *tâlhărie* – 2.398 în anul 2007, față de 2.836 în anul 2006; *înșelăciune* – 1.292 în anul 2007, față de 1.343 în anul 2006; *delapidare* - 393 în anul 2007, față de 410 în anul 2006 și *tăinuire* - 150 în anul 2007, față de 176 în anul 2006.

c. Infracțiuni contra autorității

Numărul condamnărilor definitiv pentru astfel de infracțiuni a fost de **224** persoane, **față de 303 în anul 2006**, din care: condamnați pentru *ultraj* - 204 în anul 2007, față de 283 în anul 2006.

d. Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege

În anul 2007 au fost condamnate **656** persoane pentru comiterea unor astfel de infracțiuni, **față de 698 în anul 2006**, din care: 87 condamnați pentru *luare de mită* în anul 2007, față de 77 în anul 2006; 89 condamnați pentru *dare de mită* în anul 2007, față de 67 în anul 2006; 61 condamnați pentru *trafic de influență* în anul 2007, față de 92 în anul 2006; 1 condamnat pentru *primire de foloase necuvenite* în anul 2007 la fel ca și în anul 2006; 86 condamnați pentru *mărturie mincinoasă* în anul 2007, față de 94 în anul 2006 și 93 condamnați pentru *nerespectarea hotărârilor judecătorești* în anul 2007, față de 136 în anul 2006.

⁶⁰ Principalele infracțiuni contra persoanei pentru care s-au înregistrat scăderi deosebit de importante ale numărului de persoane condamnate sunt lovirea și alte violențe (art.180 C.p.)- de la 7577 persoane condamnate în 2006 la 4584 în 2007 și insulta(art.205 C.p.) – de la 1485 la 78. Însă în cazul ambelor infracțiuni explicația acestor scăderi pare a se găsi în afara unei diminuări reale a fenomenului infracțional, rezidând în faptul că infracțiunea de lovire nu se mai pedepsește la plângerea prealabilă a persoanei vătămate adresate direct instanței de judecată, fiind necesară trimiterea în judecată prin rechizitoriu, iar infracțiunea de insultă a fost inițial abrogată, ulterior Curtea Constituțională declarând neconstituțional textul abrogator.

e. Infracțiuni de fals

În anul 2006 au fost condamnate **748** persoane pentru săvârșirea unor astfel de infracțiuni, **față de 813 în anul 2006**, din care: 686 condamnați pentru *fals în înscrisuri* în anul 2007, față de 722 în anul 2006; 49 condamnați pentru *fals intelectual* în anul 2007, față de 70 în anul 2006.

f. Infracțiuni la regimul stabilit de lege pentru anumite activități economice

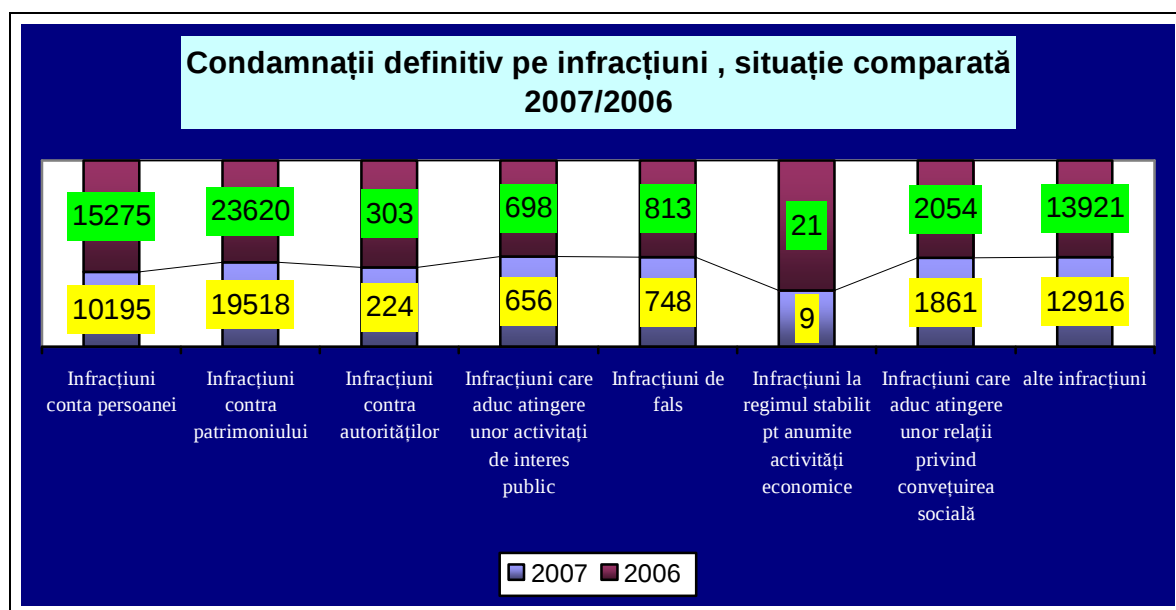
În anul 2007 au fost condamnate **9** persoane pentru săvârșirea unor infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice, față de **21** condamnate în anul 2006.

g. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

Numărul condamnaților definitiv în anul 2007 pentru săvârșirea unor astfel de infracțiuni a fost de **1.861**, față de **2.054** în anul **2006**, din care: 880 condamnați pentru *abandon de familie* în anul 2007, față de 1.071 în anul 2006; 555 condamnați pentru *ultraj contra bunelor moravuri* în anul 2007, față de 559 în anul 2006; 147 condamnați pentru *prostituție* în anul 2006, față de 169 în anul 2006 și 56 condamnați pentru *proxenetism*, în anul 2007, față de 86 în anul 2006.

h. Alte infracțiuni prevăzute în legi speciale

În anul 2007 au fost condamnate **12.916** persoane pentru astfel de infracțiuni, **față de 13.921 în anul 2006**, din care: 1.614 condamnați pentru *infracțiuni prevăzute în Codul silvic* în anul 2007, față de 2.377 în anul 2006; 8.637 condamnați pentru *infracțiuni privind siguranța circulației pe drumurile publice* în anul 2007, față de 8.046 în anul 2006; 228 condamnați pentru *evaziune fiscală*, în anul 2007, față de 315 în anul 2006, 48 condamnați în anul 2007 pentru săvârșirea unor *infracțiuni prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție*, față de 55 în anul 2006; 521 condamnați pentru săvârșirea unor *infracțiuni prevăzute în Legea nr.143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri*, în anul 2007, față de 659 în anul 2006; 188 condamnați pentru *infracțiuni prevăzute în Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane* în anul 2007, față de 187 în anul 2006, 813 condamnați pentru săvârșirea unor *infracțiuni prevăzute în O.U.G. nr.105/2001 privind frontiera de stat a României*, în anul 2007, față de 1.196 în anul 2006; 7 condamnați pentru săvârșirea unor *infracțiuni prevăzute în Legea nr.656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor*, în anul 2007, față de 2 în anul 2006.

2.8.3. Structura pedepselor

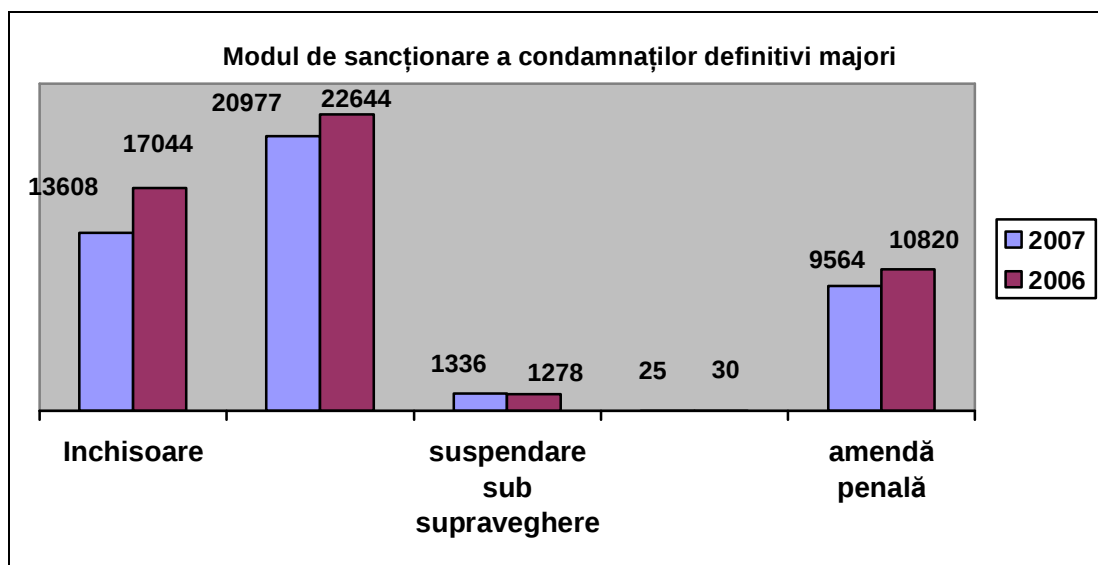
Din interpretarea datelor statisticii judiciare referitoare la structura pedepselor aplicate de către instanțele judecătorești în anul 2007, rezultă că, din totalul de 46.127 condamnați definitiv, pentru **13.608** inculpați s-a pronunțat **condamnarea la pedeapsa închisorii cu executarea în penitenciar**, ceea ce reprezintă un procent de **29,9 %**.

Pentru **20.977** condamnați la pedeapsa închisorii, instanțele au dispus **suspendarea condiționată a executării pedepsei**, ceea ce reprezintă **46,1 %** din numărul total al condamnaților. De asemenea, pentru **1.336 (2,9%)** persoane s-a dispus **suspendarea pedepsei sub supraveghere**. Au fost condamnate la **pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă** 25 persoane (0,1%).

În raport cu *durata pedepsei cu închisoarea*, predominantă este pedeapsa închisorii pe o durată *între 1-5 ani* – 9.045 persoane, ceea ce reprezintă 66,46% din condamnații la pedeapsa închisorii.

Un număr de 4 făptuitori au fost condamnați la *deținuțune pe viață*, iar 184 inculpați la pedepse de *peste 15 ani închisoare*.

În **5.162** cazuri, pedeapsa aplicată a constituit-o **amenda**⁶¹.

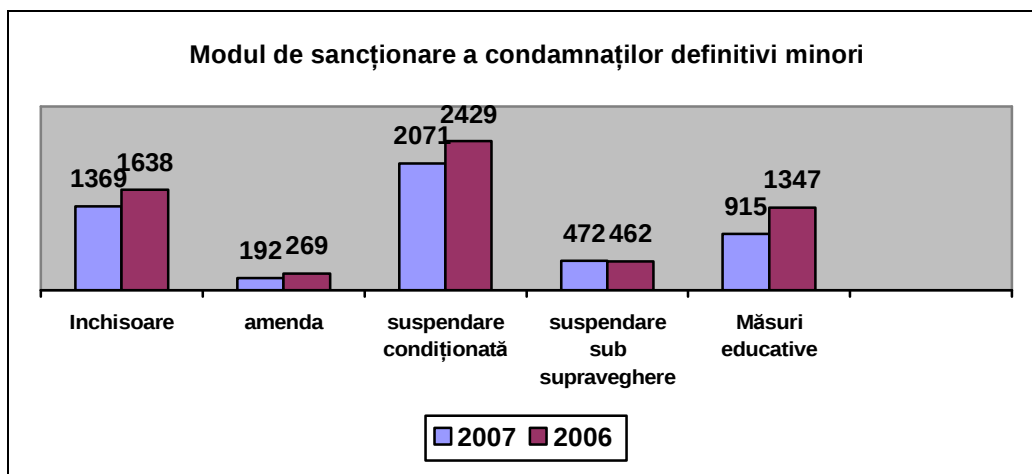

În anul 2007 au fost condamnați definitiv **5.019 minori**, din care 1.369 la pedeapsa *închisorii cu executare în regim de detenție*(27,2%) și 192 la *amandă*(3,8%). Instanțele au dispus suspendarea *condiționată a executării pedepsei* cu închisoarea față de 2.027 minori(40,3%) și *suspendarea pedepsei sub supraveghere* în 472 cazuri(9,4%).

În 915 cazuri au fost dispuse *măsuri educative*(18,2%), din care: la 310 minori delincvenți a fost aplicată măsura educativă a mustrării, la 349 a fost aplicată pedeapsa liberării supravegheate, 252 minori au fost internați în centre de reeducare și 4 internați într-un centru medical⁶².

⁶¹ Proportia însemnată a persoanelor condamnate la pedeapsa amenzii sau la pedeapsa închisorii fără executare efectivă într-o unitate penitenciară (suspendare condiționată, suspendare sub supraveghere sau condamnare cu executare la locul de muncă) reflectă tendința comună pe plan european de a se pune accent, cel puțin în cazul infractorilor fără antecedente penale, pe ideea reabilitării sociale a persoanei care a săvârșit o faptă penală, prin valorificarea funcției preventive a pedepsei penale, prioritar față de funcția sa represivă.

⁶² Deși reprezintă doar aproximativ un sfert din total numărul minorilor condamnați la pedeapsa închisorii cu executare într-o unitate de detenție rămâne destul de ridicat, situația, justificată în special prin caracterul grav al infracțiunilor săvârșite, reflectând incapacitatea societății de a proteja eficient persoanele minore de a veni în contact și a se lăsa implicate în fenomenul infracțional, ceea ce impune ca strategiile de luptă împotriva criminalității organizate, în special în ceea ce privește traficul de stupefiante și de ființe umane, să fie dublate de măsuri preventive adecvate, cu caracter educativ și social, adaptate preocupărilor și aspirațiilor minorilor.

2.8.4. Date generale privind victimele infracțiunilor

Victime ale infracțiunilor în anul 2007

Denumire infracțiune	victime	majori	minori
Infracțiuni contra persoanei, din care:	8903	8221	682
Lovirea sau alte violente	4140	4039	101
Viol	472	284	188
Infracțiuni contra patrimoniului	1986	1835	151
Infracțiuni contra autorității	203	202	1
Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege, din care:	163	163	0
Infracțiuni de serviciu	40	40	0
Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice	6	6	0

Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	2302	520	1782
Abandonul de familie	1870	151	1719
Proxenetism	50	33	17
Alte infracțiuni prevăzute de Codul penal si legi speciale	1028	792	236
Infracțiuni prevăzute de Legea 678/2001 si 252/2002	811	619	192
Total General	14591	11739	2852

2.8.5. Scurte concluzii privind evoluția criminalității în anul 2007

Așa cum s-a arătat mai sus, numărul persoanelor condamnate definitive a scăzut în România în anul 2007, păstrându-se însă la cote ridicate, peste 46.000 persoane fiind condamnate dintr-un total de 292.457 dosare penale înregistrate în cadrul aceleiași perioade. Scăderi importante s-au înregistrat în principal la tipurile de infracțiuni contra persoanei, contra patrimoniului și contra autorității.

Nivelul cel mai ridicat al ratei criminalității se regăsește în județul Vaslui unde predomină săvârșirea infracțiunilor contra patrimoniului, contra persoanei precum și cele la regimul frontierei de stat.

De altfel, din structura prezentată rezultă cu claritate faptul că mai ales în zonele țării considerate mai sărace fenomenul infracțional are o dezvoltare mai pregnantă. Se constată de asemenea, că la nivelul Municipiului București criminalitatea are cote destul de scăzute (situându-se spre ultimele locuri la nivel național). Cele mai frecvente infracțiuni pentru care s-au pronunțat condamnări definitive la nivelul capitalei sunt cele de furt (208,209 C.p).

Majoritatea persoanelor implicate în fenomenul infracțional sunt persoane de sex bărbătesc, numărul femeilor implicate fiind foarte mic (în special pentru fapte contra patrimoniului).

Pe lângă sărăcie, nivelul scăzut de instruire rămâne un factor criminogen important, cele mai puține infracțiuni fiind săvârșite de persoanele cu studii superioare.

Un alt factor deosebit de important care influențează fenomenul criminal îl reprezintă lipsa de ocupație, persoanele aflate în această situație reprezentând cea mai importantă proporție în numărul total al condamnaților.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, țara noastră aflându-se la „frontiera” estică a acesteia este de așteptat ca organele judiciare să se confrunte cu un nou tip de criminalitate economico-financiară, legată de accesul, gestionarea și utilizarea fondurilor europene, precum și cu noi aspecte ale criminalității organizate, precum traficul de persoane, arme sau stupefiante, precum și cu o creștere a imigrației ilegale. Pentru a face față acestor noi provocări este vital ca organele judiciare să se integreze cât mai eficient în sistemul european de cooperare în domeniul luptei împotriva infracționalității.

CAPITOLUL 3

ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR

3.1. Efectele modificărilor legislative asupra actului de justiție și asupra competențelor de soluționare a diferitelor tipuri de acțiuni în justiție

În anul 2007 au fost adoptate o serie de acte normative care au modificat atât cadrul legal de organizare și funcționare a sistemului judiciar, cât și statutul judecătorilor și procurorilor, precum și anumite aspecte care au legătură cu sistemul judiciar în general.

Cele mai importante acte normative care au fost adoptate în cursul anului 2007 sunt următoarele:

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 100/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției;**
- **Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate;**
- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 123/2007 privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene ;**
- **Legea nr. 79/2007 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală ;**
- **Ordonanța de urgență nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale ;**
- **Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Codului familiei ;**
- **Ordonanța de urgență nr. 95/2007 pentru modificarea Legii nr. 115/2007 privind responsabilitatea ministerială ;**
- **Ordonanța de urgență nr. 87/2007 pentru modificarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991 ;**
- **Legea nr. 262/2007 pentru modificarea și completarea legii contenciosului administrativ ;**
- **Legea nr. 45/2007 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 27/2006 ;**
- **Hotărârea Guvernului nr. 829/2007 pentru aprobarea tezelor prelabile ale proiectului Codului de procedură penală ;**
- **Hotărârea Guvernului nr. 1527/2007 pentru aprobarea tezelor prelabile ale Codului de procedură civilă ;**

- Ordonanța de Guvern nr. 8/2007 privind salarizarea personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 100/2007 a modificat și a completat Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește statutul judecătorilor și procurorilor, acesta a fost modificat prin instituirea unei vârste unice de pensionare pentru femei și bărbați – 60 de ani, instituirea unei indemnizații unice pentru membrii Consiliului Superior al Magistraturii, cu sau fără activitate permanentă⁶³ și, în vederea facilitării cooperării cu celelalte State Membre ale Uniunii Europene, precum și pentru buna îndeplinire a obligațiilor care revin României în cadrul diverselor organizații europene sau internaționale, au fost instituite reglementări cu privire la drepturile care se acordă magistraților detașați în străinătate pentru acțiuni în interesul serviciului, precum și la unele condiții ale participării la astfel de misiuni.

O altă modificare importantă, vizând prevenirea unei crize de personal la nivelul instanțelor și parchetelor, ca urmare a instituirii unei vârste unice de pensionare a judecătorilor și procurorilor, constă în reglementarea posibilității menținerii în funcție a magistraților până la vârsta de 65 de ani, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, precum și prin reintroducerea în Legea nr.303/2004 a posibilității reîncadrării acestora..

Pe de altă parte, a fost lărgită noțiunea de „vechime în magistratură”, în principal prin includerea în cadrul acesteia a perioadei în care o persoană a ocupat funcția de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice, personal de probațiune cu studii superioare juridice sau alte funcții de specialitate juridică în cadrul anumitor instituții sau organizații, permițându-se astfel o lărgire a plajei de selecție pentru concursurile de admitere în magistratură care impun condiția unei vechimi de cel puțin 5 ani și care, în ultimii ani, au furnizat rezultate dezamăgitoare în ceea ce privește ocuparea posturilor vacante.

În sfârșit, este de menționat că, urmare și a unor observații critice din Raportul din anul 2007 al Comisiei Europene, actul normativ menționat abrogă prevederile Legii nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care reglementau o procedură excepțională de numire fără concurs în funcția de judecător sau procuror⁶⁴.

Legea nr. 304/2004, republicată, a fost completată prin introducerea unui nou articol, art. 134¹, care prevede posibilitatea ocupării pe perioadă nedeterminată a posturilor de judecător și procuror vacante

⁶³ Pentru amănunte asupra modificărilor menționate a se vedea și secțiunea 1.1.

⁶⁴ Conform art.VII din Ordonanță abrogarea acestor dispoziții din Legea nr.303/2004 va opera începând cu data de 01.06.2008.

temporar la instanțe și parchete ca urmare a detașării titularilor, a alegerii ca membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, a numirii într-o funcție de conducere etc. Posturile din fondul de rezervă se utilizează numai atunci când, la întoarcerea magistratului, nu există nici un post vacant la instanța sau parchetul respectiv.

De asemenea, în vederea asigurării egalității de tratament și accesului liber al candidaților la ocuparea acestor funcții, din procedura de numire a directorului și directorului adjunct al Institutului Național al Magistraturii a fost eliminată condiția formulării propunerii de candidatură de către Consiliul științific al Institutului⁶⁵.

Legea nr. 567/2004 privind personalul auxiliar de specialitate al instanțelor și parchetelor a fost modificată în principal prin instituirea unei vârste unice de pensionare pentru femei și bărbați, modificare similară cu cea adusă statutului judecătorilor și procurorilor și prin redefinirea noțiunii de vechime în specialitate, prin includerea în această sferă și a altor profesii.

Legea nr. 144/2007, cu modificările și completările ulterioare, reglementează organizarea și funcționarea unei autorități independente, cu activitate permanentă, cu atribuții în ceea ce privește controlul declarării averilor, declararea și verificarea intereselor și a incompatibilităților în exercitarea demnității și a funcției publice – Agenția Națională de Integritate..

În ceea ce privește declararea averilor, incompatibilitățile și conflictele de interese, trebuie precizat că dispozițiile actului normativ se aplică și magistraților, elemente de noutate constând în posibilitatea declanșării procedurii de control sau verificare la sesizarea oricărei persoane sau chiar din oficiu, unificarea regimului declarațiilor de avere și de interese sub aspectul termenului și locului de depunere, al termenului de actualizare, precum și a operațiunilor de prelucrare a declarațiilor etc.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 123/2007 reglementează procedura de trimitere în statele membre ale Uniunii Europene sau în state terțe a unor magistrați de legătură, în aplicarea Acțiunii comune din 22 aprilie 1996, adoptată de Consiliu în temeiul art. K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind crearea unui cadru pentru schimbul de magistrați de legătură, în scopul îmbunătățirii cooperării judiciare între statele membre ale Uniunii Europene.

Actul normativ reglementează funcțiile și atribuțiile magistratului de legătură, drepturile și obligațiile acestuia în statul în care este trimis, precum și procedura de trimitere a magistraților de legătură.

Prin aceeași ordonanță de urgență sunt reglementate numirea, statutul și atribuțiile membrului național român la Eurojust, precum și relațiile dintre Eurojust și autoritățile române.

⁶⁵ Idem.

Legea nr. 79/2007 a modificat Codul de procedură penală în ceea ce privește efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor săvârșite de avocați, notari publici și executori judecătorești, în sensul stabilirii competenței materiale a parchetelor de pe lângă curțile de apel. Motivarea acestei modificări legislative constă în faptul că prestigiul profesiilor în cauză impune un nivel corespunzător al instituțiilor care cercetează asemenea fapte, iar o competență materială de acest nivel asigură o protecție sporită a intereselor cetățenilor care beneficiază de serviciile avocaților, notarilor ori executorilor judecătorești.

Ordonanța de urgență nr. 119/2007 reglementează o procedură specială aplicabilă creanțelor certe, lichide și exigibile ce reprezintă obligații de plată a unor sume de bani care rezultă din contracte comerciale.

Actul normativ stabilește competența materială de judecare a cererii de plată a prețului în sarcina instanței competente să judece fondul cauzei în primă instanță, precizând că în asemenea cazuri nu este necesară parcurgerea, în prealabil, a etapei concilierii directe prevăzute în Codul de procedură civilă.

Dispozițiile referitoare la procedura specială și urgentă prevăzute în cuprinsul ordonanței de urgență reprezintă transpunerea în dreptul intern a Directivei nr. 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea întârzierii plăților în tranzacțiile comerciale.

Legea nr. 288/2007 a modificat Codul familiei prin recunoașterea dreptului mamei și al copilului de a introduce acțiunea în tăgada paternității, drept care anterior era recunoscut numai soțului⁶⁶. O importantă modificare adusă prin acest act normativ constă în reglementarea vârstei minime de căsătorie, de 18 ani, pentru ambii soți, în vederea eliminării discriminării cu privire la exercitarea drepturilor civile și electorale, precum și pentru asigurarea respectării egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2007 a modificat Legea nr. 115/1999 privind responsabilitatea ministerială, în principal, în ceea ce privește componența comisiei speciale prevăzute la art. 13 din lege. Potrivit acestui act normativ comisia va fi formată din 5 judecători numiți prin decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, pentru un mandat de 3 ani.

Trebuie precizat că, prin **Decizia nr. 1133 din 27 noiembrie 2007 Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului, în temeiul art. 146 lit. d) teza a doua din Constituție, și a constatat că [art. 16](#) din Legea nr. 115/1999 privind responsabilitatea ministerială și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2007 pentru modificarea Legii nr. 115/1999 sunt neconstituționale.**

⁶⁶ Soluția anterioară a Codului Familiei, potrivit căreia acțiunea în tăgăduirea paternității putea fi promovată numai de prezumtivul tată a fost declarată neconstituțională, dreptul mamei și copilului de a introduce o astfel de cerere de chemare în judecată fiind, astfel, recunoscută de instanțe chiar și anterior modificării legislative.

Ordonanța de urgență nr. 87/2007 pentru modificare Legii privind cetățenia română prevede înlocuirea actualei Comisii pentru cetățenie, formată din 5 judecători, potrivit Legii nr. 21/1991, cu o comisie formată din personal de specialitate juridică din cadrul Ministerului Justiției, precum și transformarea acestei comisii într-o entitate cu activitate permanentă.. Modificarea adusă răspunde atât cerințelor de creștere a celerității în instrumentarea acestor dosare, cât și priorității degrevării judecătorilor de atribuțiile care nu au legătură cu activitatea de judecată.

Alte modificări vizează autoritatea de stat care acordă sau aprobă pierderea cetățeniei, prin înlocuirea Guvernului cu Ministerul Justiției, precum și instituirea unor elemente de noutate în ceea ce privește procedura acordării sau redobândirii cetățeniei române.

Legea nr. 262/2007 a modificat și a completat legea contenciosului administrativ sub mai multe aspecte, inclusiv în ceea ce privește definirea unor termeni utilizați în cuprinsul actului normativ. Una dintre cele mai importante modificări constă în aceea că legalitatea unui act administrativ unilateral cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, poate fi cercetată oricând în cadrul unui proces, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate. Altă modificare importantă vizează modificarea dispozițiilor privind compunerea completului de judecată care, în cazul litigiilor privind actele administrative emise sau încheiate de autoritățile publice locale și județene, precum și cele care privesc taxe și impozite, contribuții, datorii vamale și accesorii ale acestora, este format din 2 judecători. De asemenea, în cazul formulării acțiunii în contencios administrativ de către anumiți titulari, prevăzuți de lege, sau a cererilor care vizează unele încălcări de dreptul printr-o ordonanță sau dispoziții dintr-o ordonanță a fost suprimată cerința formulării plângerii prealabile, iar în materia contractelor administrative formularea plângerii prealabile a fost asimilată parcurgerii procedurii de conciliere directă.

Legea nr. 45/2007 a aprobat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, cu unele modificări și completări, cele mai importante fiind dispozițiile referitoare la acordarea sporului de vechime în muncă și a primei de concediu pentru judecători și procurori. Astfel, la art. 4¹ s-a prevăzut expres că, pentru vechimea în muncă, judecătorii, procurorii, personalul asimilat acestora și magistrații-asistenți beneficiază de un spor de vechime calculat la indemnizația de încadrare brută lunară, corespunzător timpului efectiv lucrat în program normal de lucru, cu precizarea că acest spor se ia în calcul la acordarea, recalcularea și actualizarea pensiilor și altor drepturi de asigurări sociale, precum și a oricăror alte drepturi ce se determină pe baza veniturilor salariale.

La art.24¹ s-a prevăzut dreptul personalului salarizat potrivit ordonanței de urgență la o primă de concediu egală cu indemnizația de încadrare brută lunară din luna anterioară plecării în concediu.

Este important să amintim că prin aceeași lege s-a acordat judecătorilor, procurorilor și celorlalte categorii de personal salarizate potrivit ordonanței de urgență, dreptul de a beneficia, pe perioada invalidității, la cerere, de o pensie egală cu 80% din indemnizația de încadrare brută lunară avută la data survenirii invalidității, dacă pierderea totală sau parțială a capacității de muncă a survenit din alte cauze decât cele prevăzute la art. 27 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, neimputabile salariatului. Precizăm că, în reglementarea anterioară, judecătorii, procurorii, personalul asimilat acestora și magistrații-asistenți beneficiau de pensie de invaliditate în condițiile legii speciale, numai în cazul în care își pierdeau total sau parțial capacitatea de muncă în urma săvârșirii împotriva lor a unor fapte prevăzute de legea penală, în timpul sau în legătură cu serviciul⁶⁷.

Ordonanța Guvernului nr. 8/2007 reglementează salarizarea personalului auxiliar din cadrul instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, precum și din cadrul altor unități din sistemul justiției.

Principalele prevederi au în vedere modificările substanțiale în ceea ce privește cariera personalului auxiliar de specialitate, aduse atât prin Legea nr. 567/2004, cât și prin Legea nr. 17/2006 și vizează stabilirea coeficienților de multiplicare pentru noile categorii de personal auxiliar de specialitate prevăzute de Legea nr. 17/2006, stabilirea unei salarizări corespunzătoare pentru grefierii dactilografi care au fost încadrați ca grefieri, posibilitatea definitivării în funcție a personalului auxiliar de specialitate încadrat pe bază de concurs pe posturi vacante temporar, indexarea salariilor personalului auxiliar⁶⁸.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2007 au fost aprobate Tezele prealabile ale Codului de procedură penală, precizându-se intenția de a modifica în mod corespunzător, prin viitorul cod de procedură penală, toate soluțiile devenite desuete sau care au evidențiat o serie de anomalii în practică și de a introduce soluții noi, bazate pe experiențe comparative pozitive sau orientate către efecte favorabile, ca urmare a studiului doctrinei dreptului procesual penal din sistemul intern și din sistemele europene.

Actul normativ precizează obiectivele urmărite de noul cod și reflectă concepția generală, principiile, noile orientări și principalele soluții în privința regulilor de bază ce guvernează procesul penal, organele

⁶⁷ Dispozițiile actului normativ menționat nu rezolvă însă problema judecătorilor sau procurorilor pensionați pentru incapacitate de muncă temporară (decizia de pensionare fiind supusă revizuirii periodice). Astfel, conform dispozițiilor Legii nr. 303/2004 pensionarea este o cauză de eliberare din funcție a judecătorului sau procurorului, iar legea nu prevede posibilitatea magistratului pensionat pentru incapacitatea temporară de muncă (invaliditate nepermanentă) de a reveni în funcție în cazul însănătoșirii. Soluția echitabilă ar fi pentru aceste cazuri suspendarea din funcție pentru motive neimputabile, pentru perioada pensionării temporare, legea nereglementând însă o astfel de soluție decât pentru cazul bolii psihice

⁶⁸ Indexările salariale rezultate din aplicarea prevederilor acestui act normativ au fost considerate insuficiente de unele organizații sindicale ale personalului auxiliar, în cursul anului 2007 declanșându-se sporadic, pe plan local, unele acțiuni de tipul grevei japoneze sau chiar a grevei propriu-zise pe o perioadă de câteva ore, cu asigurarea funcționării serviciului public al justiției.

judiciare și competența acestora, desfășurarea procesului penal, regimul măsurilor preventive, probele și mijloacele de probă.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1527/2007 au fost aprobate Tezele prealabile ale Codului de procedură civilă, fiind stabilite principiile, orientările și soluțiile legislative preconizate pentru noul cod de procedură civilă, în ceea ce privește redefinirea competenței materiale, procedura de citare și comunicare a actelor, procedura contencioasă, căile de atac, procedura pentru unificarea practicii judiciare, arbitrajul, executarea silită, procedurile speciale, procesul civil internațional.

Concepția noului cod de procedură civilă pornește de la imperativele unei justiții moderne, adaptate așteptărilor sociale și a creșterii calității activității acestui serviciu public.

Efectele modificărilor legislative din cursul anului 2007 asupra actului de justiție au fost percepute în mod diferit de judecători și procurori⁶⁹.

Opinia majoritară la nivelul instanțelor judecătorești a fost aceea că modificările legislative survenite au avut **o influență pozitivă** sau **mai degrabă o influență pozitivă** asupra actului de justiție. Există însă și instanțe care au răspuns în sensul că **influența este mai degrabă negativă**. De remarcat că **foarte puține instanțe au apreciat ca fiind în mod cert negativă influența** modificărilor legislative asupra actului de justiție.

În ceea ce privește parchetele, se poate constata o percepție diferită asupra modificărilor legislative survenite în cursul anului 2007, opinia majoritară fiind în sensul că aceste au avut o influență **mai degrabă negativă sau negativă** (cu certitudine) asupra actului de justiție, opinia contrară fiind îmbrățișată de foarte puține unități de parchet.

O explicație posibilă a percepției diferite a instanțelor și parchetelor asupra aspectelor menționate ar putea consta că la nivelul parchetelor s-au resimțit pe deplin în anul 2007 efectele unor modificări de competență operate formal încă din anul anterior, care au dus la creșterea volumului de activitate, în special fiind vorba de desființarea procedurii plângerii prealabile adresate direct instanței de judecată pentru anumite categorii de infracțiuni⁷⁰. Pe de altă parte, în cursul anului 2007 s-au intensificat dezbaterile în spațiul public privind statutul procurorului, iar activitatea parchetelor a fost supusă anumitor critici, în cazuri deosebit de mediatizate, fie ca urmare a declarării ca neconstituționale a anumitor prevederi legale, ceea ce a impus

⁶⁹ Datele au fost sintetizate de către Direcția Legislație, Documentare și Contencios pe baza răspunsurilor transmise de către instanțele judecătorești și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare redactării Raportului privind starea justiției 2007.

⁷⁰ Anterior, pentru anumite infracțiuni considerate de complexitate redusă, dar extrem de frecvente în practică, precum lovirea sau alte violențe, amenințarea, insulta, abuzul de încredere etc., acțiunea penală se punea în mișcare la plângerea prealabilă adresată de persoana vătămată direct instanței de judecată, fără a se emite rechizitoriu. În prezent, pentru toate categoriile de infracțiuni învestirea instanței de judecată se face de către parchet, prin rechizitoriu.

refacerea urmării penale în cauze aflate în atenția publicului, fie ca urmare a restituirii unor cauze de către instanțele sesizate cu judecarea acestora.

3.2. Repartizarea aleatorie a cauzelor

Și în anul 2007 s-a continuat aducerea la îndeplinire a măsurilor cuprinse în Planul de acțiune stabilit prin Strategia de reformă a sistemului judiciar, inclusiv prin verificarea modului de funcționare a sistemului de distribuire aleatorie a cauzelor.

S-a constatat că, în anul 2007, a fost adusă la îndeplinire dispoziția articolului 99⁴ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești referitoare la folosirea aplicației ECRIS în distribuirea aleatorie a cauzelor în sistem informatic⁷¹.

3.2.1. Aspecte constatate în urma controalelor tematice efectuate de Inspecția Judiciară de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

S-au efectuat controale tematice privind funcționarea, în concret, a aplicației ECRIS și a modului în care se respectă dispozițiile ce reglementează repartizarea aleatorie a dosarelor.

Verificările Inspecției judiciare – Serviciul de inspecție judiciară pentru judecători s-au efectuat în baza Hotărârii nr. 144/29.03.2007 și Hotărârii nr. 432/18.10.2007 ale Secției pentru judecători, în perioadele aprilie – mai 2007 și respectiv, noiembrie 2007, la toate instanțele din țară.

La Curțile de Apel Alba-Iulia, Brașov, București, Cluj, Craiova, Timișoara, Oradea și Suceava verificările au fost efectuate de inspectorii judiciari, iar la Curțile de Apel Bacău, Constanța, Iași, Galați, Ploiești, Pitești și Târgu Mureș, de către judecători anume desemnați de la alte instanțe.

Rezultatele controalelor efectuate în primul semestru al anului 2007 au fost consemnate în rapoartele Inspecției Judiciare ale căror concluzii au fost aprobate de Secția pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Întrucât aspectele rezultate din verificări nu au evidențiat grave deficiențe în funcționarea sistemului de repartizare aleatorie a dosarelor la instanțe, controlul tematic programat pentru semestrul II – 2007 s-a realizat

⁷¹ Facem precizarea că instanțele militare nu au fost incluse în procesul de informatizare a instanțelor judecătorești, desfășurat în anii 2005-2006, astfel încât la nivelul acestor instanțe nu este utilizată aplicația informatică ECRIS pentru gestionarea dosarelor și repartizarea aleatorie. Potrivit Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești, în lipsa posibilității repartizării cauzelor în sistem informatic, aceasta se realizează tot în mod aleatoriu, potrivit unui sistem denumit „sistemul ciclic de repartizare”.

prin accesarea portalului instanțelor, respectiv a conturilor de acces create în acest scop și pe baza situațiilor statistice transmise de curțile de apel.

În ceea ce privește Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Militară de Apel, verificările având acest obiectiv au fost efectuate de judecători desemnați de colegiile de conducere ale instanțelor.

Concluziile desprinse din conținutul rapoartelor de control relevă respectarea, în general, a normelor ce reglementează activitatea de distribuire pe criterii obiective a dosarelor și continuitatea completului de judecată pe parcursul soluționării cauzelor.

Deficiențele se referă, în continuare, la imposibilitatea păstrării numărului unic de dosar pe parcursul tuturor stadiilor procesuale, imposibilitate generată de limitele tehnice de funcționare ale aplicației ECRIS.

Astfel, în cazul casării sau desființării hotărârilor cu trimitere spre rejudecare, a judecării recursurilor declarate împotriva încheierilor prin care s-a dispus în același dosar asupra măsurilor preventive și a procedurii insolvenței s-a constatat imposibilitatea repartizării aleatorii în sistem informatic, întrucât în aplicația ECRIS figura deja numărul unic al dosarului, motiv pentru care s-a recurs la repartizarea aleatorie a respectivelor cauze prin metoda sistemului ciclic sau prin introducerea în sistem informatic sub un nou număr de dosar ori prin adăugarea unei cifre la numărul unic inițial.

O altă problemă legată tot de utilizarea programului informatic ECRIS o constituie insuficiența obiectelor prevăzute în lista de repartizare a cauzelor⁷².

Acest fapt determină, uneori, o calificare greșită a cererii de chemare în judecată cu consecințe directe asupra gradului de complexitate atribuit cauzei și a duratei primului termen de judecată.

Din acest motiv, în rapoartele Inspecției judiciare s-a menționat ca necesară suplimentarea Nomenclatorului privind obiectul cauzelor înregistrate pe rolul instanțelor cu toate tipurile de acțiuni existente în practică.

Alte constatări au vizat neîntocmirea în programul informatic a unor registre privind modificările operate în repartizarea aleatorie a cauzelor și securizarea datelor introduse în aplicația ECRIS.

De asemenea, unele deficiențe s-au constatat și asupra modului în care a fost organizată activitatea instanțelor pentru punerea în aplicare a dispozițiilor referitoare la repartizarea aleatorie a cauzelor.

Aceste constatări au avut în vedere modul de programare a judecătorilor în ședințele de judecată, inclusiv în perioada vacanței judecătorești, listele de permanență pentru cazuri de absență din instanță a judecătorilor titulari și redistribuirea dosarelor în vederea respectării principiului continuității completului.

⁷² În vederea remedierii acestei deficiențe, precum și pentru a se asigura o repartizare echilibrată, atât sub aspect numeric, cât și sub aspectul complexității, a cauzelor între diferitele complete de judecată, prin Hotărârea nr.830a/28.11.2007 s-au stabilit gradele de complexitate unice naționale a obiectelor cuprinse în nomenclatoarele din cadrul aplicației informatice ECRIS. De asemenea, prin Hotărârea Plenului CSM nr.131/08.02.2008 au fost completate aceste grade de complexitate unice. Măsura urmează a fi implementată odată cu definitivarea aplicației informatice ECRIS 4.0, aflată în prezent în faza de testare.

Ca măsură de îmbunătățire a modului de punere în practică a sistemului informatic, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus comunicarea către instanțe a rapoartelor de control ce au fost întocmite în urma verificărilor tematiche.

3.2.2. Percepția instanțelor judecătorești asupra modului de funcționare a sistemului informatic de repartizare aleatorie a cauzelor⁷³

Principalul avantaj al utilizării sistemului informatic aleatoriu de repartizare constă, în opinia instanțelor judecătorești, în faptul că repartizarea cauzelor între completele de judecată devine astfel un proces transparent, de natură să elimine, în principiu, suspiciunile părților. De asemenea, sistemul asigură o repartizare echilibrată a cauzelor între completele de judecată *din punct de vedere numeric*.

Într-o proporție mult mai mică instanțele au subscris și la afirmația potrivit căreia sistemul informatic asigură și o repartizare echilibrată a cauzelor între complete în raport de *obiectul și complexitatea acestora*⁷⁴.

În ceea ce privește vulnerabilitățile, principalele deficiențe ale sistemului informatic de repartizare în opinia curților de apel se ivesc în domeniul rezolvării unor incidente procedurale sau în cazul trimiterii cauzelor spre rejudecare, aspecte reținute și prin controalele efectuate de către Inspecția Judiciară.

Pe lângă această vulnerabilitate, și cu o frecvență relativ apropiată, tribunalele și judecătoriile au semnalat și că sistemul informatic nu asigură în unele cazuri repartizarea echilibrată între completele de judecată în funcție de toate cele 3 criterii fundamentale – număr, obiect și complexitate -, tinzând să valorifice numai unul dintre acestea (spre exemplu, între două complete de judecată unuia i se repartizează doar 2 cauze, dar cu indice de complexitate 10 fiecare, în timp ce al doilea primește 10 cauze, cu indice de complexitate 1 fiecare).

Într-o proporție mult mai redusă, dar semnificativă cel puțin la nivelul judecătoriilor, s-a semnalat și posibilitatea ca sistemul să fie „păcălit” cu privire la alegerea unui anumit complet, având uneori caracter previzibil⁷⁵.

Alte deficiențe semnalate au privit aspecte precum imposibilitatea generării prin sistemul ECRIS a unor formulare tipizate, imposibilitatea păstrării numărului unic de dosar în unele situații și împrejurarea că sistemul nu distinge între cauzele cu și fără inculpați arestați, distribuind cauzele penale fără arestați pe ziua de ședință a completului penal specializat în judecarea cauzelor cu arestați.

⁷³ Datele au fost sintetizate pe baza răspunsurilor furnizate de instanțe la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului privind starea justiției. Reamintim că aplicația informatică ECRIS nu este funcțională la instanțele militare, care nu au fost cooptate alături de celelalte instanțe în procesul de informatizare realizat, în principal, pe parcursul anilor 2005-2006.

⁷⁴ Această problemă va fi rezolvată prin implementarea gradelor de complexitate unice naționale ale obiectelor din nomenclatorul ECRIS. A se vedea în acest sens și nota de subsol nr.72.

⁷⁵ Spre exemplu, o instanță a semnalat că s-au observat unele “constanțe” ale sistemului în funcție de inițiala numelui părților. În alte cazuri s-a constatat că, în anumite zile ale săptămânii, sistemul distribuie cu predilecție cauzele nou-înregistrate către anumite complete.

Din faptul că judecătoriile au semnalat mai multe deficiențe ale sistemului informatic de repartizare aleatorie poate fi trasă concluzia că acesta este mai vulnerabil la instanțele cu un număr de judecători mai redus, la care asigurarea repartizării aleatorii a cauzelor cu respectarea concomitentă a principiului continuității completului, a specializării judecătorilor și cu evitarea situațiilor de incompatibilitate este mai dificilă.

Pe de altă parte, la instanțele mari, posibilitățile ca sistemul de repartizare să fie previzibil este mult mai redusă, dar crește frecvența situațiilor în care cauzele sunt repartizate dezechilibrat după obiect și complexitate între complete, precum și a ipotezelor în care păstrarea numărului unic al dosarului este împiedicată de limitările aplicației informatice.

Această situație presupune necesitatea dezvoltării în continuare a aplicației ECRIS, cu remedierea deficiențelor constatate. Este însă imperios necesară o reacție mai promptă din partea administratorului aplicației⁷⁶ în vederea corectării erorilor aplicației, fie că acestea sunt semnalate în rapoartele Inspecției Judiciare ale Consiliului Superior al Magistraturii, fie că sesizarea provine direct din partea instanțelor judecătorești. Astfel, în cursul anului 2007, numai 6 curți de apel, aproximativ o treime dintre tribunale și relativ 50% dintre judecătorii au semnalat că unele vulnerabilități constatate ale sistemului informatic de repartizare aleatorie au fost remediate.

În ceea ce privește stabilirea gradelor de complexitate ale obiectelor în funcție de care se face repartizarea informatică, într-o proporție covârșitoare instanțele judecătorești au optat pentru soluția stabilirii acestora la nivel național, de către Consiliul Superior al Magistraturii; în acest sens, gradele de complexitate unice la nivel național au fost stabilite prin Hotărârea Plenului CSM nr.830a/2007 și completate în luna februarie 2008. O singură curte de apel și un număr foarte redus dintre celelalte instanțe au optat pentru stabilirea acestora la nivelul fiecărei instanțe judecătorești în parte.

3.3. Durata de soluționare a cauzelor

O componentă esențială a dreptului fundamental al oricărei persoane, fizice sau juridice, la un proces echitabil, drept consacrat atât de legea fundamentală a României, cât și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului⁷⁷, o constituie soluționarea cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială și într-un termen rezonabil.

⁷⁶ Direcția Tehnologia Informației din Ministerul Justiției.

⁷⁷ Potrivit art. 6 alin. 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) și într-un termen rezonabil a cauzei sale (...). Același principiu este prevăzut și de art. 21 alin. 3 din Constituția României.

În aprecierea Curții Europene a Drepturilor Omului, care a dezvoltat o vastă jurisprudență în materie, din care o parte importantă, din păcate, se referă la cauzele împotriva României, caracterul rezonabil al duratei de soluționare a unei cauze nu este determinat prin raportare la un standard abstract, ci prin luarea în considerare a tuturor circumstanțelor cauzei: normele procedurale interne, atitudinea instanței, dar și conduita părților și a apărătorilor acestora, complexitatea în concret a cauzei sau a probatoriului ce se impune administrat, caracterul unitar sau neunitar al jurisprudenței instanțelor naționale în materie etc.

De asemenea, prin durata procesului se arată în vedere nu numai durata procedurii judiciare propriu-zise (respectiv cât timp a fost judecată cauza în fond și în căile de atac), dar și aspecte anterioare (respectiv, spre exemplu, durata excesivă a unei proceduri prealabile cu caracter administrativ pe care reclamantul era obligat să o parcurgă, suspendarea dreptului reclamantului de a-și valorifica în justiție pentru o anumită perioadă dreptul pretins, stabilită printr-o dispoziție legislativă, stabilirea în sarcina reclamantului a unor obligații cu caracter excesiv și disproporționat pe care reclamantul era ținut să le îndeplinească înainte de a putea promova o acțiune judecătorească) sau posterioare (în noțiunea de proces Curtea de la Strasbourg include în mod constant faza *executării* hotărârii judecătorești obținute și a altui titlu executoriu; de altfel, în jurisprudența recentă a Curții se stabilește obligația statului de a executa de bună voie și imediat o creanță certă constatată în sarcina sa printr-un titlu executoriu, fără a se mai cere reclamantului să fi declanșat executarea silită și, uneori, chiar dacă executarea creanței sale s-a prescris) desfășurării acesteia duratei acesteia.

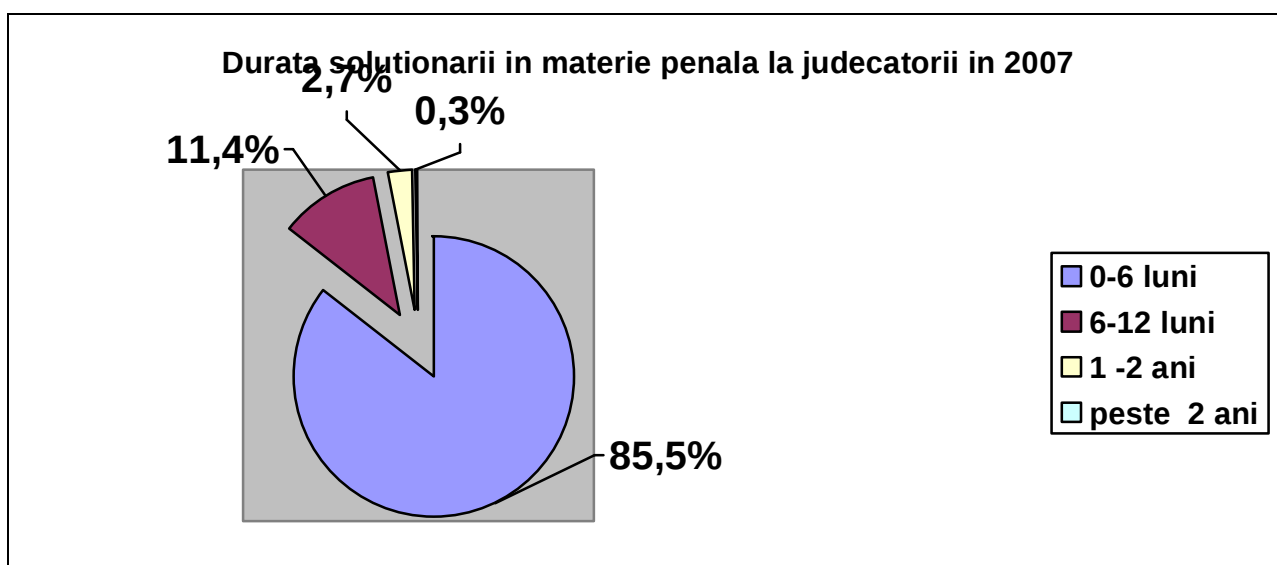
Din exemplele prezentate rezultă că a imputa depășirea unui termen rezonabil în soluționarea anumitor cauze exclusiv organelor judiciare constituie o abordare eronată. Provocarea depășirii termenului rezonabil de soluționare a unei cauze poate avea la fel de bine la bază conduita culpabilă și delăsarea manifestată de instanță sau de procuror în soluționarea cauzei, dar și o dispoziție legislativă care îngreunează excesiv ritmul de desfășurare a procedurii judiciare în anumite materii, cât și conduita culpabilă a unor autorități publice din sfera executivului sau refuzul acestora de a valorifica dreptul reclamantului.

Rezultă așadar că respectarea dreptului persoanei la soluționarea cauzei sale într-un termen rezonabil, ca și respectarea dreptului, cu un conținut complex, la un proces echitabil, trebuie să aibă la bază cooperarea între toate puterile statului și un mecanism de parteneriat și colaborare a acestora. În mod corelativ, în cadrul aceluiași mecanism trebuie să se identifice și să se valorifice principalele măsuri pentru diminuarea duratei de soluționare a cauzelor, desfășurarea cu celeritate a proceselor constituind un indice de performanță vital pentru sistemul judiciar și o cale importantă de a asigura încrederea publică în justiție, cu condiția, fără îndoială, ca obținerea celerității să nu se obțină prin diminuarea garanțiilor procesuale ale părților sau prin încălcarea drepturilor acestora.

3.3.1. Date statistice⁷⁸ privind durata de soluționare a cauzelor la nivelul instanțelor judecătorești

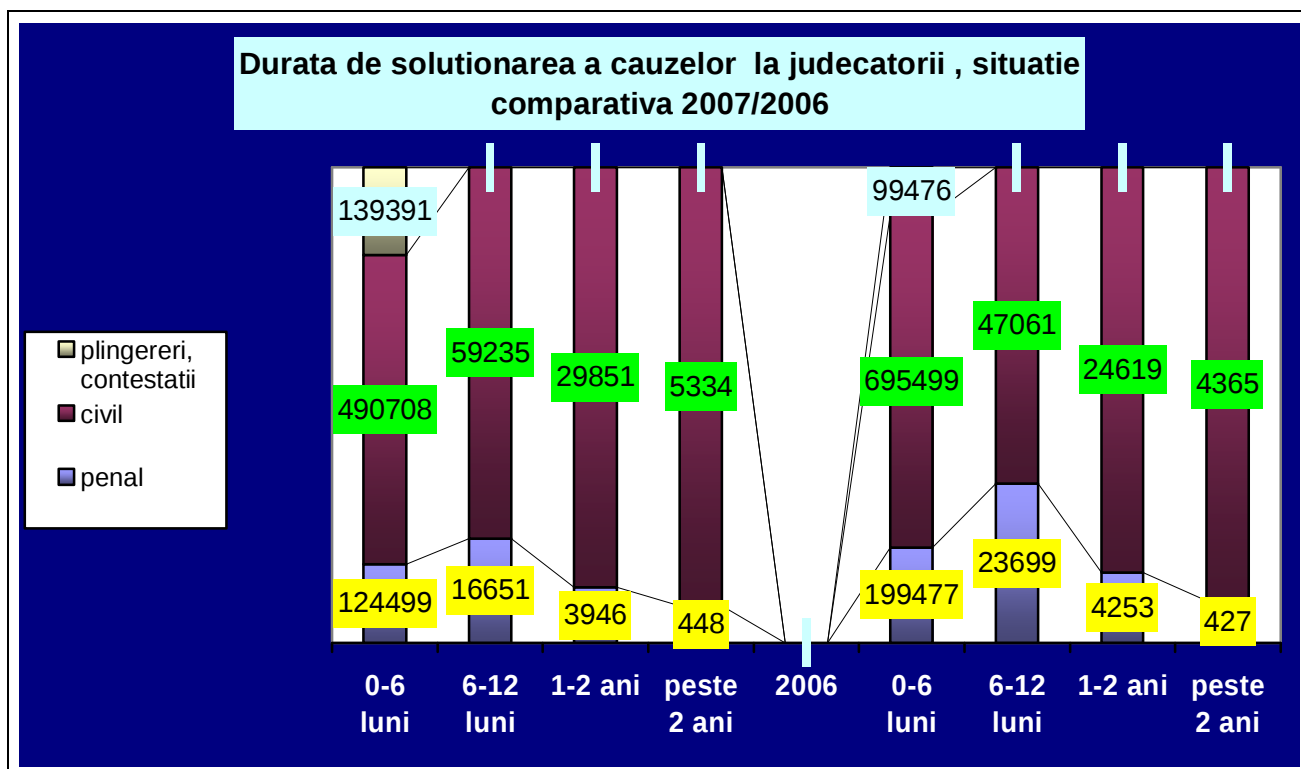
Din cele **870.063** cauze soluționate **la nivelul judecătoriilor** în perioada de referință, un număr de 145.544 cauze au fost soluționate în materie penală și 724.519 cauze în materie civilă (cuprinzând toate materiile civile).

Marea majoritate a **cauzelor penale**, respectiv **124.499 (85,5%)** au fost soluționate în mai puțin de 6 luni; 16.651 (11,4%) cauze au fost soluționate într-un termen de 6–12 luni, 3.946 (2,7%) cauze au fost soluționate într-un termen de 1–2 ani și 448 (0,3%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

În ceea ce privește **cauzele civile**, dintr-un total de 585.128 de dosare (exceptând plângerile și contestațiile care au fost în număr de **139.391** și au avut un termen de soluționare situat **sub 6 luni**), **490.708 (83,8%)** cauze au fost soluționate într-un termen de 0 - 6 luni, 59.235 (10,1%) cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 29.851 (5,1%) cauze au fost soluționate într-un interval de 1 – 2 ani și restul de 5.334 (0,9%) dosare într-un termen mai mare de 2 ani.

⁷⁸ Date furnizate de Biroul Statistică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii

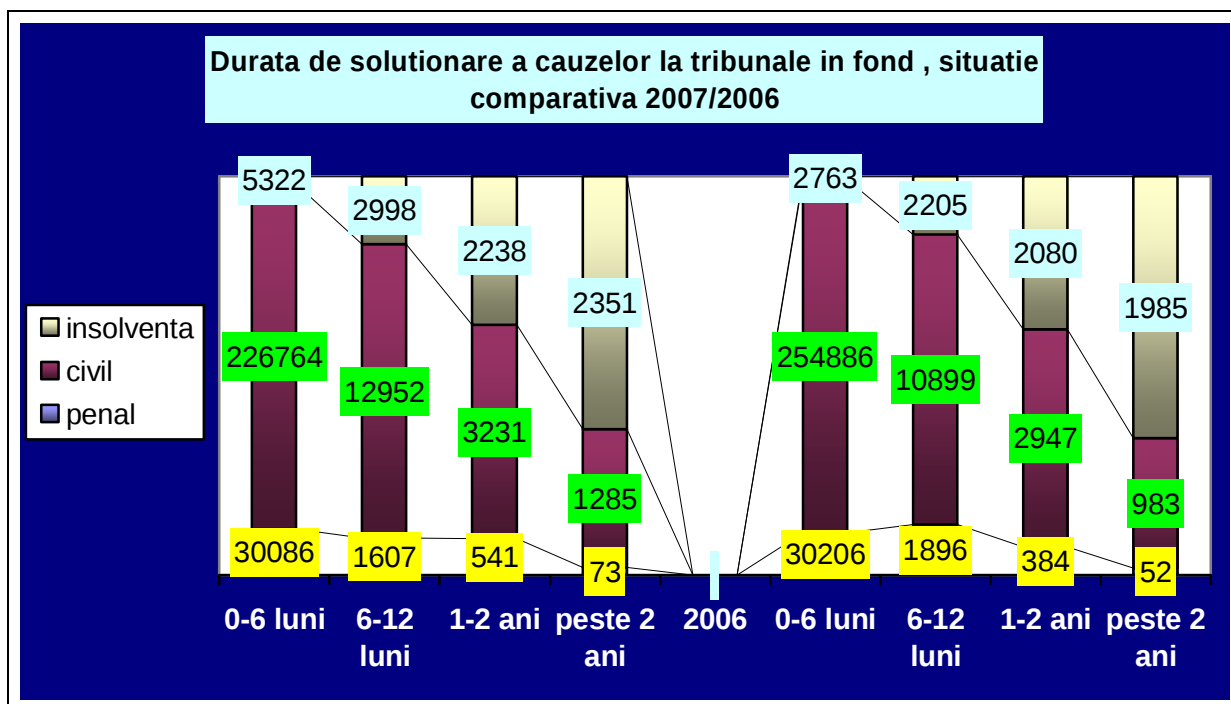

La nivelul tribunalelor, din cele 244.232 cauze *soluționate în fond*, în *materie civilă*, 92,84% (226.764 cauze) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 12.952 (5,3%) cauze au fost soluționate într-un interval cuprins între 6–12 luni, în 3.231 (1,3%) cauze au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 –2 ani, iar 1.285 (0,5%) cauze au fost soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Activitatea desfășurată de tribunale și evidențiată anterior nu cuprinde și acțiunile ce privesc procedura insolvenței. În această materie au primit soluționare 12.909 cauze, după cum urmează: 5.322 (41,2%) dosare într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 2.998 (23,2%) într-o perioadă de 6–12 luni, 2.238 (17,3%) cauze într-un interval de 1–2 ani și 2.351 (18,2%) dosare au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani⁷⁹.

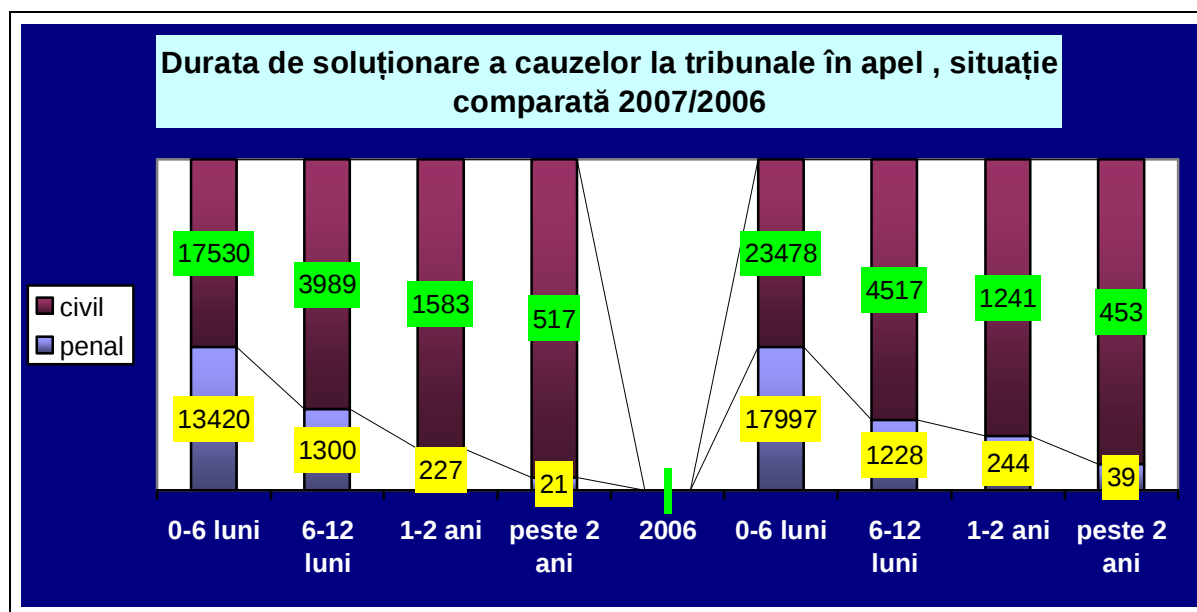
În materie penală, în fond, au fost soluționate 32.307 de dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 30.086 dosare (93.12%) fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni, 1.607 (4,9%) dosare au fost soluționate într-un interval de 6 –12 luni, 541 (1,6%) dosare într-un interval de 1–2 ani și 73 (0,2%) de cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

⁷⁹ Considerăm că diferențele foarte mari între durata de soluționare a cauzelor în materia insolvenței, față de media națională, nu pot fi justificate exclusiv prin complexitatea și specificul acestor cauze, impunându-se din punct de vedere legislativ o revizuire a dispozițiilor legale în materie.

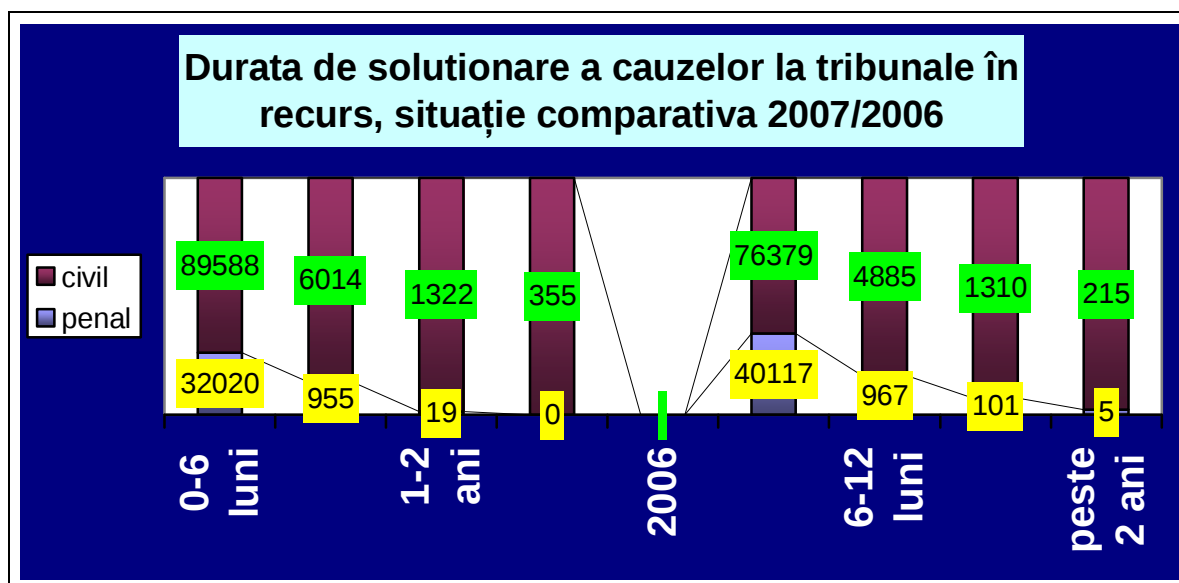
În apel, cauzele civile au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel, dintr-un total de 23.619 cauze civile ce au fost soluționate în apel, într-un număr de 17.530 (74,2%) dosare s-au pronunțat soluții în mai puțin de 6 luni; 3.989 (16,8%) cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 1.583 (6,7%) cauze într-un interval de 1 – 2 ani și 517 (2,1%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauzele penale au primit soluționare după cum urmează: 13.420 (89,6%) cauze într-o perioadă cuprinsă între 0–6 luni, 1.300 (8,6%) cauze într-o perioadă de 6–12 luni, 227 (1,5%) cauze într-un interval de 1–2 ani și 21 (0,1%) de cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

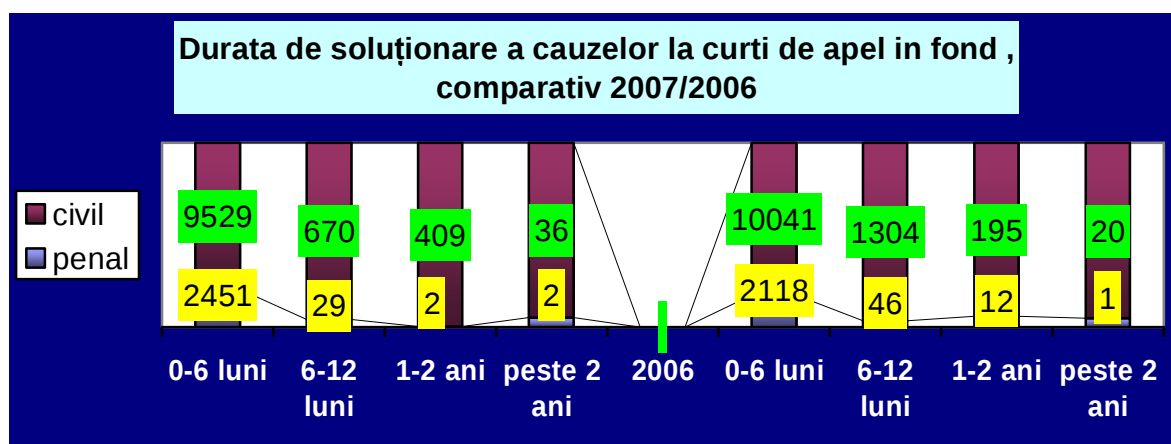
În recurs, dintr-un număr de 97.279 cauze civile soluționate, tribunalele au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 89.588 cauze (92%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 6.014 cauze (6,1%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 1.322 cauze (1,3%), 355 (0,3%) dosare fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

Dintr-un număr de 33.046 cauze penale soluționate în recurs, tribunalele au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 32.020 cauze (96,8%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 955 cauze (2,8%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 19 cauze (0,05%), și nici un dosar nu a fost soluționat în mai mult de 2 ani.

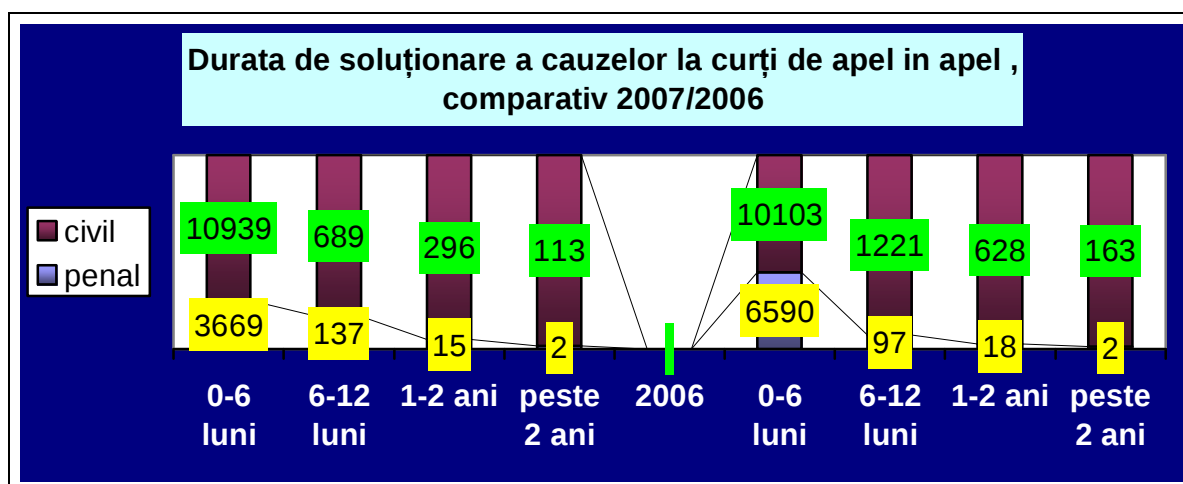
La nivelul curților de apel, din cele 10.644 cauze soluționate în fond, în materie civilă, 89,5 % (9.529 cauze) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 670 cauze (6,2%) au fost soluționate într-un interval cuprins între 6 – 12 luni, în 409 cauze (3,8%) au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 – 2 ani, iar 36 (0,3%) de cauze au fost soluționate în mai mult de 2 ani.

În materie penală, curțile de apel s-au pronunțat în 2.514 dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 2.451 dosare (97,5%) fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni. 59 dosare (2,3%) au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 2 dosare (0,07%) într-un interval de 1 – 2 ani și 2 (0,07%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

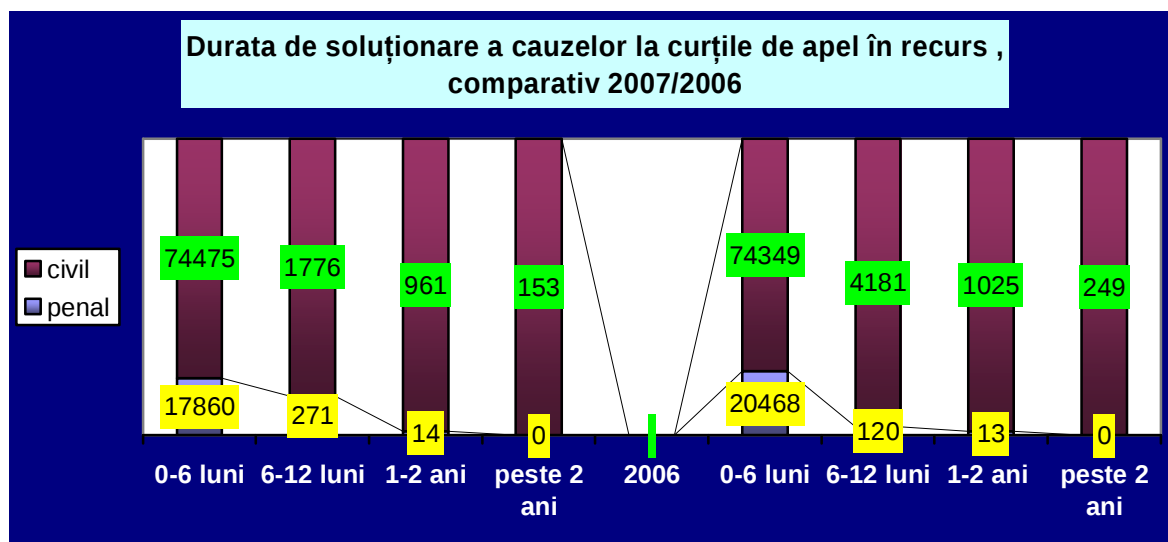
În apel, cauzele civile au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel dintr-un total de 12.037 cauze civile ce au fost repartizate judecătorilor, într-un număr de 10.939 dosare (90,8%) s-au pronunțat soluții în mai puțin de 6 luni; 689 cauze (5,7%) au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 296 cauze (2,4%) într-un interval de 1 – 2 ani și 113 (0,9%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauzele penale au fost soluționate după cum urmează: 3.669 cauze într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 137 cauze într-o perioadă de 6 – 12 luni, 15 cauze într-un interval de 1 – 2 ani și 2 cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

În recurs, dintr-un număr de 77.365 cauze civile soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 74.475 cauze (96,2%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 1.776 cauze (2,2%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 961 cauze (1,2%), 153 dosare (0,2%) fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

Dintr-un număr de 18.145 cauze penale soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 17.860 cauze (98,4%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 271 de cauze (1,5%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 14 cauze (0,07%), nici o cauză nefiind soluționată în mai mult de 2 ani.

Situația stocului de dosare rămas pe rolul instanțelor judecătorești la 31.12.2007

La nivelul celor 178 judecătorii care funcționează în prezent, s-a înregistrat, la finele anului 2007, un volum total de 281.920 cauze în care sunt incluse și cauzele suspendate, din care 206.965 cauze civile, 47.944 plângeri și contestații și 27.011 cauze penale.

Dintre cauzele civile aflate în stoc la sfârșitul anului un număr de 99.649 au o durată de până la 6 luni (49%), 35.864 cauze au o vechime cuprinsă între 6 - 12 luni (17%), 14.986 cauze cu durată mai mare de 1 an (7%), iar judecata a 56.588 cauze (27%) a fost suspendată.

Cauzele privind plângerile și contestațiile sunt defalcate astfel : 35.191 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (73,4%) , între 6 – 12 luni 4.396, 724 cauze peste 1 an vechime și 7.633 suspendate (15,9%).

Cauzele penale în mare parte au o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni, 21.433 cauze (79,35%), 4.089 cauze sunt mai vechi de 6 luni, până la un an (15,13%), iar mai vechi de un an sunt 1.489 cauze (5,52%).

La nivelul tribunalelor civile care funcționează în România, au rămas de soluționat un număr de 127.914 cauze (în fond 88.451 cauze, în apel 13.680 cauze și în recurs 25.783 cauze), care conțin și cauzele suspendate. Cauze civile sunt în număr de 115.929 și cele penale de 11.985.

Totalul cauzelor civile aflate în faza judecării în fond rămase de soluționat este de 83.009 cauze, cu următoarea repartizare: 64.634 fond civil (exclusiv cauzele de insolvență), din care 42.513 între 0-6 luni (65,77%), 4.908 între 6 – 12 luni, 1.605 peste 12 luni și 15.608 cauze suspendate; cauzele privind insolvența sunt 18.375 din care 7.497 cu o durată cuprinsă între 0 – 6 luni (40,8%), 3.802 cauze cu durată cuprinsă între 6- 12 luni (20,69%), 3.015 cauze cu o durată cuprinsă între 1-2 ani (16,41%), 3.555 cauze mai vechi de 2 ani (19,35%); 506 dintre aceste cauze sunt suspendate(2,75%).

În fond penal sunt 5.442 cauze dintre care 4.491 între 0-6 luni (82,5%), 668 între 6 – 12 luni și peste un an 283 cauze.

În apel civil la tribunale a rămas un stoc de 10.148 cauze, acestea fiind repartizate astfel : 5.396 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (53,17%), 1.247 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 – 12 luni (12,28%), peste un an vechime 445 cauze și 3.060 cauze suspendate(30,15%). Dintre cauzele penale aflate în apel a rămas un stoc de 3.532 cauze, defalcate astfel: cauze cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni - 3.011(85,25%), 457 cauze cu o vechime cuprinsă între 6-12 luni și 64 cauze mai vechi de 1 an.

În materie civilă , recurs, sunt în stoc, la 31 decembrie 2007, 22.772 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni – 16.224 (71,25%), - 6-12 luni 1.104 cauze, - peste un an 158 cauze și suspendate 5.286 (23,21%). În recurs penal a rămas un stoc de 3.011 cauze, din care 2.858 cauze cu durată cuprinsă între 0-6 luni (94,9%), 144 cauze cu durată între 6- 12 luni și 9 mai vechi de un an.

La nivelul Curților de Apel civile care funcționează în România, au rămas de soluționat un număr de 24.742 cauze, în fond 4.565 cauze, în apel 4.406 cauze și în recurs 15.771 cauze, care conțin și cauzele suspendate. Cauze sunt civile 21.628 și penale 3.114.

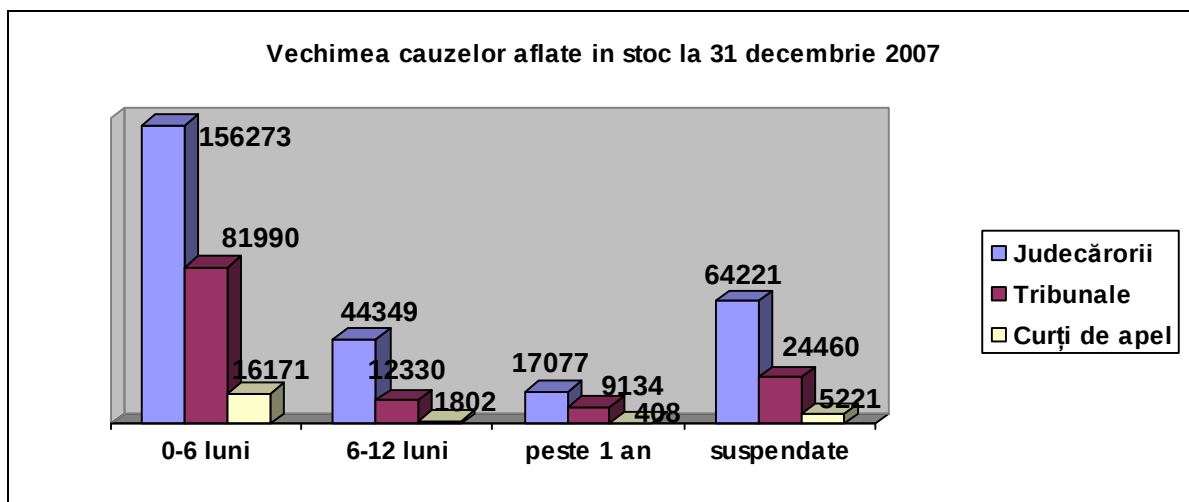
În fond civil sunt 21.628 cauze, cu următoarea repartizare: 4.056 fond civil, din care 2.830 între 0-6 luni (69,77%), 588 între 6 – 12 luni, 79 mai vechi de un an și 559 cauze suspendate.

În fond penal sunt 509 cauze, din care majoritatea au o vechime cuprinsă între 0 și 6 luni, respectiv 458 (89,98%), 44 între 6 – 12 luni și peste un an 7 cauze.

În apel civil la curțile de apel a rămas un stoc de 3.711 cauze , fiind repartizate astfel : 1.601 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (43,14%), 696 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 – 12 luni (18,76%), peste un an vechime 173 cauze și 1.241 cauze suspendate (33,44%), iar la apel penal a rămas un stoc de 695 cauze, dintre care cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni sunt 613 cauze (88,20%), 74 au o vechime cuprinsă între 6-12 luni, iar 8 cauze sunt mai vechi de 1 an..

În materie civilă , recurs, sunt în stoc la 31 decembrie 2007, 13.861 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni – 8.877 (64,04%), - 6-12 luni 387 cauze, - peste un an 126 cauze și suspendate 3.421 cauze (24,68%). În

recurs penal a rămas un stoc de 1.910 cauze, din care 1.792 cauze cu durata cuprinsă între 0-6 luni (93,82%), 103 cauze cu durata între 6- 12 luni și 15 mai vechi de un an.

3.3.2. Date privind durata de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor

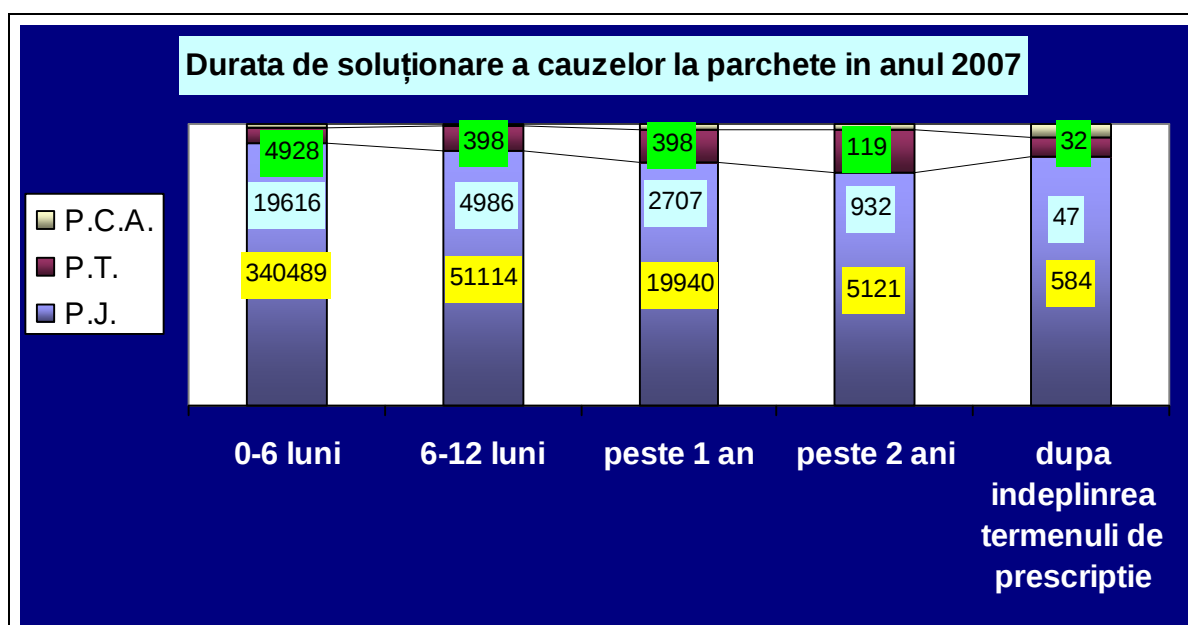
Se impune luarea în considerare sub acest aspect a specificului activității parchetelor, care face dificilă circumscrierea cu exactitate a noțiunii de „cauză” aflată pe rolul parchetelor, precum și împrejurarea că „soluționarea” unei cauze la nivelul parchetelor este o noțiune relativă, cât timp de cele mai multe ori finalizarea cauzei se face prin emiterea rechizitoriului, care presupune de fapt continuarea procedurii judiciare în fața instanței. De asemenea, soluțiile „definitive”, spre exemplu neînceperea/scoaterea de sub urmărire penală pot fi infirmate potrivit legii sau atacate prin plângere în fața instanței.

Începând cu anul 2007, la nivelul datelor statistice prelucrate de parchete se calculează cu exactitate durata cauzelor, date relevate în cadrul tabelului următor:

Durata estimativă de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor

Unitatea	Total cauze soluționate	Până în 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 1 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 2 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	După împlinirea termenului de prescripție (fără cauze cu A.N.)

Parchetele de pe lângă judecătorii	417.248	340.489	51.114	19.940	5.121	584
Parchetele de pe lângă Tribunale	28.288	19.616	4.986	2.707	932	47
Parchetele de pe lângă curțile de apel	6.366	4.928	889	398	119	32

În ceea ce privește timpul de soluționare a diverselor memorii, acesta a fost calculat la o medie de 30 de zile, iar pentru lucrările de analiză, studii și documentare până la câteva săptămâni.

Pentru recursurile în interesul legii timpul determinat a fost de aproximativ 3 luni.

3.3.3. Aspecte constatate în urma controalelor tematice efectuate de către Inspecția Judiciară

Verificările efectuate anterior anului 2007 au evidențiat existența unui stoc ridicat de dosare mai vechi de 1 an în fond și apel și, în acord cu Planul de acțiune cuprins în Strategia de reformă a sistemului judiciar pe anii 2005 – 2007, s-au analizat motivele care au determinat prelungirea procedurilor.

Rezultate controalelor efectuate de Inspecția judiciară au fost transmise instanțelor verificate, spre informare și luarea acelor măsuri care se considerau necesare pentru reducerea duratei de soluționare a dosarelor.

Prin identificarea cauzelor de tergiversare a proceselor s-a urmărit responsabilizarea magistratului, având în vedere rolul său central în administrarea justiției.

Cu toate acestea, s-a constatat că în anul 2007 nu a scăzut stocul de dosare vechi înregistrat pe rolul instanțelor, fapt determinat, deopotrivă, atât de cauze de ordin obiectiv, dar și subiectiv.

Între cauzele obiective menționăm insuficiența personalului judiciar, cât și numărul și complexitatea cauzelor nou înregistrate pe rolul instanțelor de judecată.

Deși s-au depus eforturi de către Consiliul Superior al Magistraturii în vederea redimensionării schemei de personal prin organizarea de concursuri de admitere în magistratură și prin derularea procedurii de numire în funcțiile de judecător și procuror fără concurs, nu s-a reușit ocuparea tuturor posturilor vacante din sistemul judiciar.

Alte cauze de prelungire a procedurilor judiciare care pot fi caracterizate deopotrivă de natură obiectivă, cât și subiectivă, țin de modalitatea în care se derulează actul de justiție.

Sub acest aspect, s-a constatat că principala cauză de prelungire nejustificată a proceselor o constituie modalitatea în care se încuviințează și administrează proba cu expertiză tehnică și calitatea lucrărilor.

A rezultat că în cele mai multe dintre dosarele vechi proba a fost încuviințată fără a se stabili, în prealabil, împrejurările de fapt ce urmau a fi lămurite prin respectiva lucrare de expertiză.

Nestabilirea unor obiective clar și precis determinate în raport de obiectul cauzelor deduse judecării a condus și la formularea repetată de obiecțiuni, ajungându-se, în mod frecvent, la situații de obiecțiuni la obiecțiuni.

În privința obiecțiunilor la rapoartele de expertiză, încuviințarea acestora se dispune în unele cazuri fără exercitarea prealabilă a unei cenzuri din partea instanțelor asupra temeiniciei obiecțiilor formulate.

Tot ca o cauză de prelungire nejustificată a proceselor poate fi menționată și cea privitoare la neîndeplinirea, la termenele stabilite, a obligației de plată a onorariilor de expertiză de către părțile implicate în proces și lipsa de fermitate a instanțelor în aplicarea sancțiunilor procedurale specifice

Lipsa de fermitate a instanțelor a fost constatată și în relația cu experții judiciari față de care nu se aplică în termen util sancțiuni procedurale pentru nerespectarea dispozițiilor ordonate.

Lipsa de eficiență a sancțiunilor procedurale poate fi explicată și prin neexecutarea amenzilor judiciare și faptul neluării unor măsuri complementare împotriva experților.

Totodată, numărul insuficient de experți și, chiar lipsa acestora în anumite domenii de activitate, constituie o cauză de supraîncărcare a rolului instanțelor de judecată.

O altă cauză de tergiversare a proceselor o constituie formularea unor cereri de chemare în judecată insuficient precizate, sub aspectul obiectului pretenției concrete și a părților în contradictoriu cu care se dispută existența/exercitarea dreptului.

Neindicarea corectă a domiciliului/sediului persoanelor chemate în judecată, neprezentarea martorilor în instanță, exercitarea necorespunzătoare de către avocați a obligațiilor ce decurg din contractele de asistență juridică, precum și exercitarea abuzivă a drepturilor procesuale de către părțile în procedură, constituie motive de amânare a proceselor și de întrerupere a cursului normal al judecății.

Toate situațiile menționate reflectă în aceeași măsură și culpa instanțelor în întârzierea nejustificată a soluționării cauzelor.

Verificările efectuate au evidențiat și nerespectarea dispozițiilor art.97 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în sensul neluării măsurilor premergătoare judecății de către completele desemnate să soluționeze cauzele repartizate. Insuficiența măsurilor dispuse cu privire la calificarea naturii și obiectului cauzei determină amânarea judecății pentru precizarea și timbrarea corespunzătoare a acțiunilor.

Încuviințarea și administrarea probatoriului, în condiții de nerespectare strictă a dispozițiilor legale ce guvernează respectivele instituții procesuale, constituie o altă cauză frecventă de amânare a proceselor.

Toate aceste constatări au fost menționate în rapoartele întocmite de Inspecția judiciară ca urmare a verificărilor efectuate asupra cauzelor ce au determinat prelungirea procedurilor, controale stabilite de Secția pentru judecatori prin hotărârile privind funcționarea sistemului de distribuire aleatorie a cauzelor.

În respectivele rapoarte de control s-au propus și măsuri de eliminare a motivelor de amânare nejustificată a proceselor, măsuri ce vizau reorganizarea instituției experților tehnici; renunțarea la desemnarea aleatorie a experților pentru a se evita numirea celor care nu pot efectua lucrările; actualizarea periodică a listelor de experți aflate la dispoziția instanțelor, cu mențiunea volumului de activitate/expert pentru evitarea supraîncărcării unora dintre experți; îmbogățirea planurilor de formare profesională descentralizată prin adăugarea de teme care vizează dispozițiile legale ce asigură soluționarea cu celeritate a cauzelor; discutarea lunară a practicii de casare întocmită de instanțele judecătorești.

Statistic, situația dosarelor vechi la instanțe, se prezintă astfel: în semestrul I – 2007, la nivelul curților de apel și instanțelor arondate au fost identificate 10.789 cauze în fond, 650 în apel și 686 în recurs, iar, la sfârșitul semestrului II – 2007, 18.377 cauze în fond, 697 în apel și 1148 în recurs

O situație similară, sub aspectul volumului cauzelor mai vechi de 1 an de la sesizare și respectiv 6 luni de la începerea urmăririi penale, s-a constatat și la parchete, stocul de dosare fiind în continuare ridicat.

Astfel, s-a constatat că în semestru I - 2007, se înregistrau la nivelul parchetelor de pe lângă curți de apel și unitățile arondate 23.276 cauze mai vechi de 1 an de la sesizare și 12.875 dosare mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale, iar, la sfârșitul semestrului II – 2007, figurau 26.345, respectiv 15.967 astfel de dosare.

La sfârșitul anului 2007 erau înregistrate la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție 79 dosare mai vechi de 1 an de la sesizare și 37 dosare mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale, la nivelul Direcției Naționale Anticorupție 343, respectiv 153 astfel de dosare și la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism 2.452, respectiv 711 asemenea cauze.

Controalele tematice au fost efectuate în baza Hotărârii nr. 51/28.03.2007 și Hotărârii nr. 239/06.09.2007 ale Secției pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii în perioadele 16 aprilie – 23 mai 2007 și, respectiv 8 octombrie – 18 noiembrie 2007, prin verificări directe de către inspectorii judiciari la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Direcția Națională Anticorupție, precum și la Parchetele de pe lângă Curțile de Apel Alba-Iulia, Bacău, Brașov, Cluj, Iași, Constanța, Timișoara și Oradea și prin procurori anume desemnați la Parchetele de pe lângă Curțile de Apel București, Craiova, Galați, Ploiești, Pitești, Târgu-Mureș, Suceava și Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București.

Analiza efectuată asupra cauzelor care au determinat prelungirea procedurilor a stabilit ca principale motive de întârziere în soluționarea dosarelor schema incompletă de procurori și personal auxiliar la majoritatea parchetelor; soluționarea cu întârziere a expertizelor contabile, tehnice, criminalistice, medico-legale, precum și a altor constatări tehnico-științifice; redactarea cu întârziere a lucrărilor, inclusiv a rechizitoriilor, determinată de lipsa personalului auxiliar; imposibilitatea efectuării activității de urmărire penală determinată de plecarea din țară a făptuitorilor; fluctuația deosebită a lucrătorilor de poliție, împrejurare care a determinat ca cercetările să fie efectuate, în mod succesiv, de către mai mulți polițiști; lipsa de specializare a procurorilor și polițiștilor, în special în cauzele având ca obiect criminalitatea economico financiară; sustragerea de la urmărirea penală a unor făptuitori ce au comis infracțiuni cu un grad ridicat de pericol social și neefectuarea actelor dispuse prin comisii rogatorii.

Dintre cauzele de ordin subiectiv, menționăm neîntocmirea unor evidențe clare și programe de măsuri care să asigure eficientizarea activității de supraveghere și soluționare a cauzelor, precum și lipsa evidențelor privind cauzele disjuncte și cele restituite la organele de poliție; neexercitarea controlului operativ de către procurorii cu funcții de conducere, deficiențe în activitatea de supraveghere a cercetărilor și nesoluționarea în termen a dosarelor înaintate la poliție cu propuneri asupra fondului cauzelor.

Nu trebuie omis și faptul că amploarea fenomenului infracțional și așa – zisa specializare a făptuitorilor, determină creșterea numărului dosarelor nou intrate, cât și necesitatea administrării unui probatoriu complex.

Ca măsuri de eficientizare a activității parchetelor, prin rapoartele de control întocmite de Inspecția Judiciară, s-a propus monitorizarea continuă a cauzelor mai vechi și analizarea stadiului urmăririi penale de către conducătorii parchetelor; stabilirea unor termene ferme în raport de natura și complexitatea cauzelor pentru finalizarea acestora cu maximă operativitate; exercitarea controlului operativ de către prim procurorii

parchetelor în vederea identificării și soluționării acestor cauze; întocmirea de către conducătorii parchetelor a unor evidențe privind cauzele restituite de procuror la poliție; asigurarea continuității procurorilor ce-și desfășoară activitatea în cadrul compartimentelor de urmărire penală proprie și, respectiv, supravegherea cercetărilor efectuate de organele de poliție; urgentarea ocupării posturilor vacante de procurori și personal auxiliar, precum și suplimentarea schemelor, în special, la parchetele cu volum mare de activitate; exercitarea eficientă a activității de supraveghere a cercetărilor în condițiile art.216, art.218 și art. 219 din Codul de procedură penală, în vederea sporirii operativității de soluționare a cauzelor aflate pe rolul parchetelor.

Reducerea duratei procedurilor judiciare nu poate fi obținută fără continua perfecționare profesională a magistraților și a personalului de specialitate prin studiu individual și intensificarea formelor de pregătire profesională la nivel centralizat și descentralizat.

3.3.4. Percepția instanțelor și parchetelor asupra duratei de soluționare a cauzelor. Măsuri propuse pentru diminuarea acesteia⁸⁰.

Impunând respectarea unui „termen rezonabil” pentru înfăptuirea actului de justiție, Convenția europeană a drepturilor omului subliniază importanța faptului că justiția trebuie să fie administrată fără întârzieri de natură a-i compromite eficacitatea și credibilitatea.

Curtea Europeană a decis că aprecierea caracterului rezonabil al duratei unei proceduri judiciare trebuie să fie făcută în fiecare cauză în parte, în funcție de circumstanțele sale, precum și prin raportare la următoarele criterii: complexitatea cauzei în fapt și în drept, comportamentul părților din proces, comportamentul autorităților statale, acest din urmă criteriu putând să cuprindă, în anumite situații, și importanța litigiului pentru cei interesați.

Sintetizând datele furnizate de către instanțele judecătorești prin răspunsurile la chestionarul de colectare a datelor necesare întocmirii raportului, referitoare la durata de soluționare a cauzelor și la factorii care influențează această durată, rezultă următoarele:

În cvasiunanimitate, tribunalele și judecătoriile au apreciat că durata medie de soluționare a cauzelor este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și, în particular, a instanțelor respective, la fel și 15 din totalul de 16 curți de apel, una singură dintre acestea învederând că nu poate face aprecieri în acest sens.

În ceea ce privește factorii care influențează în mod negativ durata de soluționare a cauzelor, instanțele au apreciat că următoarele situații prezintă cea mai mare influență sub acest aspect:

⁸⁰ Sinteză întocmită pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului privind starea justiției.

- § factori obiectivi: modificări legislative, precum schimbări în materie de competență, caracterul echivoc al actelor normative, care conduce la interpretări diferite a acestora, existența a numeroase posturi de judecător sau personal auxiliar vacante, fluctuația personalului, supraîncărcarea instanței, lipsa sălilor de ședință pentru programarea mai multor complete;
- § factori ținând de conduita procesuală necorespunzătoare a părților/avocaților lor (cereri nejustificate și repetate de amânare a cauzei, lipsa nejustificată a apărătorului la termen; formularea unor cereri de recuzare neîntemeiate, lipsa ambelor părți la judecarea cauzei, fără a se solicita judecarea și în lipsă, cu consecința suspendării cauzei, investirea instanței cu acțiuni sau cereri informale față de cerințele procedurale⁸¹);
- § factori imputabili altor participanți la activitatea judiciară (neefectuarea/nedepunerea raportului de expertiză la termenul fixat de instanță⁸², formularea unor rapoarte de expertiză necorespunzătoare sau obținerea, după reveniri repetate, a diverselor informații necesare soluționării cauzei, care rezultă din evidențele altor instituții sau autorități).

Un impact mai redus s-a apreciat că ar reveni factorilor imputabili activității judecătorului, cum ar fi insuficienta studiere a cauzelor aflate pe rol, lipsa de fermitate în rezolvarea cererilor de amânare formulate de părți, administrarea probelor la mai multe termene succesive⁸³, fără o justificare obiectivă și celor imputabili activității grefierului de ședință sau altor subiecți din cadrul personalului auxiliar (neefectuarea lucrărilor și nedepunerea diligențelor necesare îndeplinirii procedurii de citare, neefectuarea sau întocmirea defectuoasă a adreselor de relații dispuse de instanță la termenele anterioare, neîndeplinirea dispoziției instanței privind atașarea unui nou dosar, neîntocmirea corespunzătoare a citațiilor etc.).

Pornind de la factorii care influențează în mod negativ durata de soluționare a cauzelor, instanțele au relevat că diminuarea acestei durate depinde, în cea mai mare măsură, de modificarea normelor procedurale, în scopul asigurării premiselor judecării cu celeritate a cauzelor, urmate de măsuri administrative la nivel centralizat, respectiv modificări aduse Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești,

⁸¹ Este de remarcat că, cel puțin în majoritatea acestor situații, culpa prelungirii duratei de soluționare a cauzei revine într-o anumită măsură și completului de judecată, acesta fiind obligat să ia măsuri ferme pentru sancționarea încercării părților de a tergiversa soluționarea cauzei – constatarea decăderii din unele drepturi procedurale, amenzi judiciare etc. De foarte multe ori însă, instanțele ezită să ia astfel de măsuri mai ales în cazul părților neasistate de apărători, care nu au cunoștințe juridice și pentru care necunoașterea drepturilor și obligațiilor procedurale care le revin produce uneori consecințe extrem de grave sub aspect procesual.

⁸² Având în vedere și aspectele relevate în urma controalelor Inspecției judiciare se pare că problemele legate de efectuarea expertizelor judiciare constituie în prezent una dintre principalele cauze de prelungire a judecării cauzelor, acest aspect negativ, deja resimțit acut de justițiabili, tinzând să devină cronic pentru sistemul judiciar cât timp experții sunt insuficienți, numărul de expertize solicitate este în continuă creștere, nu există experți autorizați în anumite domenii, iar normele procedurale obligă instanțele să desemneze experții prin tragere la sorți, astfel neputând fi evitată desemnarea experților supraîncărcați cu lucrări sau a celor despre care se cunoaște că întârzie efectuarea expertizelor sau le realizează în mod superficial, fiind constant necesare lămurirea sau completarea acestora.

⁸³ La nivelul parchetelor principalele aspecte negative din această categorie au fost considerate insuficienta studiere a lucrării/dosarului sau documentarea superficială asupra cazului și lipsa de fermitate în raporturile cu organul de cercetare penală.

dezvoltarea programului de preluare a unor atribuții non-judiciare ale judecătorilor de către grefieri, controale tematice ale Inspecției judiciare etc.

În aprecierile instanțelor s-au situat relativ la egalitate, sub aspectul posibilității reducerii duratei de soluționare a cauzelor, măsurile administrative care ar putea fi luate la nivelul instanței (cum ar fi monitorizarea dosarelor restante, buna gestiune a resurselor umane și materiale disponibile) și conduita profesională a fiecărui judecător în parte.

Parchetele de pe lângă tribunale și parchetele de pe lângă judecătoria au apreciat că durata de soluționare a cauzelor este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și în particular a parchetelor respective, De asemenea și 14 din totalul de 16 parchete de pe lângă curțile de apel, 2 dintre aceste considerând că durata medie de soluționare nu este rezonabilă.

La factorii care influențează negativ durata de soluționare a cauzelor identificați de instanțe și pe deplin aplicabili și parchetelor, acestea au mai identificat factori negativi ținând de specificul activității acestora, precum activitatea, uneori necorespunzătoare, a organelor de cercetare penală și factori ținând de relația cu instanța de judecată (spre exemplu: circuitul dosarelor în care au fost formulate propuneri de arestare, emiterea autorizațiilor de percheziție, interceptări etc.).

Având în vedere factorii care influențează în mod negativ durata de soluționare a cauzelor, parchetele au relevat că diminuarea acestei durate depinde, în cea mai mare măsură de modificări legislative, urmate de măsuri administrative luate la nivel central, apoi de măsuri administrative luate la nivelul parchetului și de conduita profesională a fiecărui procuror în parte.

3.4. Creșterea gradului de specializare în activitatea judiciară

Creșterea gradului de complexitate a raporturilor juridice stabilite în anumite domenii ale vieții sociale, tehnicitatea normelor juridice stabilite în anumite materii (precum protecția drepturilor de autor, dreptul concurenței, dreptul corporațiilor etc.), precum și necesitatea instituirii unei protecții speciale în favoarea anumitor categorii de persoane (spre exemplu, minorii) constituie argumente în favoarea concluziei că specializarea constituie în societatea de astăzi o cerință indispensabilă prestării unui serviciu public de calitate și, totodată, o garanție a drepturilor persoanelor pe care acesta le deservește, în toate domeniile vieții sociale (medicină, educație etc.), inclusiv în cel juridic.

În contextul sistemului judiciar, specializarea poate fi privită sub două aspecte, complementare și interdependente: specializarea instituțională, respectiv funcționarea de instanțe/parchete specializate în anumite materii, sau de secții ori măcar complete specializate în interiorul instanțelor/parchetelor obișnuite,

respectiv specializarea fiecărui judecător sau procuror în raport de atribuțiile exercitate și domeniile sale de interes, prin intermediul programelor de formare și perfecționare profesională.

3.4.1. Specializarea la nivel instituțional – instanțe, parchete, secții sau complete specializate

Așa cum rezultă din prevederile art. 37 alin.1 coroborate cu cele ale art. 36 alin.3 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în materia cauzelor civile, cauzelor penale, cauzelor comerciale, cauzelor cu minori și de familie, cauzelor de contencios administrativ și fiscal, cauzelor privind conflicte de muncă și asigurări sociale, cauzelor maritime și fluviale sau pentru alte materii se pot înființa tribunale specializate. Aceste tribunale preiau cauzele de competența tribunalului în domeniile în care se înființează.

La fel ca și în cursul anului 2006, la acest moment, funcționează în România 4 tribunale specializate, după cum urmează: Tribunalul pentru Cauze cu Minori și de Familie Brașov și Tribunalele Comerciale Argeș, Cluj și Mureș.

Potrivit art. 41 alin.1 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind organizarea judiciară, secțiile și completele specializate ale curților de apel și ale instanțelor din circumscripția acestora se înființează, la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanțe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.

În scopul specializării judecătorilor, și în cursul anului 2007, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat înființarea de complete specializate, după cum urmează:

- minori și familie (18 complete la nivelul judecătoriilor, 8 la nivelul tribunalelor și 24 la curțile de apel);
- procese funciare (28 complete la nivelul judecătoriilor și 3 la nivelul tribunalelor);
- tutelă, protecție specială și adopție (4 complete specializate la nivelul tribunalelor);
- în materie penală, 2 complete la nivelul judecătoriilor;
- cauze de corupție (8 complete la nivelul judecătoriilor, 7 la nivelul tribunalelor și 3 la nivelul curților de apel);
- criminalitate organizată - 3 complete la nivelul judecătoriilor;
- comercial (3 complete la nivelul judecătoriilor, 3 complete la nivelul tribunalelor, 11 la curțile de apel);
- insolvență (3 complete la nivelul tribunalelor și 1 complet la nivelul curților de apel);
- litigii de muncă și asigurări sociale (2 complete la nivelul judecătoriilor, 9 la nivelul tribunalelor, 1 complet la nivelul curților de apel);

- contencios administrativ și fiscal (1 complet la nivelul judecătoriilor, 7 complete la tribunale și 10 complete la nivelul curților de apel);
- 4 complete la nivelul judecătoriilor, pentru soluționarea cauzelor de corupție și a celor asimilate acestora și de criminalitate organizată și terorism.

În perioada de referință, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus reducerea numărului completelor specializate pentru soluționarea cauzelor cu minori și de familie de la 27 la 11 complete la Judecătoria Focșani și reducerea cu un complet, a numărului completelor specializate pentru procese funciare existente la Judecătoria Huedin.

Cu ocazia luării acestor măsuri, s-au avut în vedere numărul cauzelor în materia respectivă la nivelul instanțelor menționate și schema acestora, dar și necesitatea asigurării condițiilor pentru realizarea repartizării aleatorii a cauzelor, soluționării specializate a cauzelor casate cu trimitere spre rejudecare și a incidentelor procedurale.

De asemenea, în cursul aceluiași an, au fost înființate, respectiv reorganizate următoarele secții:

- Secție civilă și Secție penală în cadrul judecătoriilor Oradea, Brăila, Satu Mare și Bacău;
- Secție de conflicte de muncă, asigurări sociale și de contencios administrativ și fiscal în cadrul Tribunalului Teleorman;
- Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal în cadrul Tribunalului Caraș Severin;
- reorganizarea Secțiilor comerciale și de contencios administrativ și fiscal ale Curții de Apel Alba Iulia și Tribunalului Gorj și a Secției comerciale și de contencios administrativ a Tribunalului Arad.

În ceea ce privește opinia instanțelor referitoare la necesitatea continuării procesului de specializare la nivel instituțional a sistemului judiciar și la materiile în care se justifică cu precădere înființarea de noi instanțe, secții sau complete specializate, precizăm că, potrivit răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, rezultă următoarele:

- 75% din curțile de apel, aproximativ 57 % din tribunale și aproximativ 93 % din judecătorii au apreciat că procesul de specializare la nivel instituțional a sistemului judiciar reprezintă un factor pozitiv pentru eficiența acestuia și ar trebui extins, în special *prin înființarea de noi secții sau complete specializate*, în funcție de necesități;

- 12,5 % din curțile de apel, aproximativ 29 % din tribunale și aproximativ 7 % din judecătorii au apreciat, de asemenea, că acest proces reprezintă un factor pozitiv și că ar trebui extins, în special *prin înființarea de noi instanțe specializate*, în funcție de necesități;

- numai 12,5 % din curțile de apel și aproximativ 7 % din tribunale au opinat că, deși acest proces a avut un impact pozitiv, nu mai este necesară extinderea specializării și în alte materii;

- totodată, doar 7 % din tribunale au apreciat că procesul de specializare nu reprezintă un factor pozitiv pentru sistemul judiciar.

Alături de materiile în care există deja înființate instanțe, secții sau complete specializate, instanțele interviewate au opinat că ar fi utilă înființarea de secții și complete și în următoarele materii: drepturi reale, contencios succesoral, protecția consumatorului, contencios contravențional, cooperare internațională în materie judiciară și pentru soluționarea cauzelor având ca obiect infracțiuni economico-financiare etc.

În sistemul parchetelor, există la acest moment un singur parchet specializat, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Cauze cu Minori și de Familie Brașov. Totodată, în cadrul celorlalte parchete, în funcția de aria de competență, resursele de personal și specializarea individuală a procurorilor funcționează secții, servicii sau birouri specializate pe anumite materii sau categorii de lucrări sau de activități.

3.4.2. Programele de formare profesională specializată a magistraților

Necesitatea unei formări specializate a judecătorilor și procurorilor rezultă, în principal, din dispozițiile art. 37 alin. 4 din *Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare*. Totodată, obligații privind pregătirea specializată a judecătorilor și procurorilor au rezultat atât din Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei de Reformă a Sistemului Judiciar (măsura 5.1.), aprobată prin HG 232/2005, cât și din Planul de măsuri pentru aderare pentru 2007.

Ca urmare, și pentru anul 2007, unul dintre obiectivele prioritare ale *Programului de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor*, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782/7 decembrie 2006, l-a constituit ***asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor și procurorilor, în concordanță cu nevoile sistemului.***

În anul 2007, Institutul Național al Magistraturii a continuat programele de formare a magistraților care funcționează în instanțe specializate. Este de menționat că respectarea principiului specializării judecătorilor și procurorilor a fost stabilit ca unul dintre criteriile de selecție a participanților la seminariile organizate în anul 2007, urmărindu-se ca judecătorii și procurorii care funcționează în secții și complete specializate să participe, până la sfârșitul anului 2007, la seminariile organizate în cadrul programului de formare axat pe specializarea judecătorilor și procurorilor. S-au avut în vedere la realizarea acestei selecții datele comunicate de către instanțe cu privire la repartizarea judecătorilor în secții și complete specializate și specializarea acestora.

Una dintre problemele delicate în privința formării magistraților care funcționează în instanțe ori secții sau complete specializate a reprezentat-o, în continuare, stabilirea unui echilibru între dreptul la formare al acestor magistrați și obligația de formare în cazul schimbării specializării, schimbările intervenite în componența secțiilor și completelor specializate intervenite pe tot parcursul anului neregăsindu-și reflectarea în selecția participanților la seminarii, realizată la începutul anului 2007.

Domeniile de formare care au fost avute în vedere în cadrul acestui obiectiv și numărul de magistrați formați pentru fiecare din aceste domenii se prezintă după cum urmează:

- § **Criminalitate economico-financiară** - au fost organizate **16 seminarii** la care au participat 87 de judecători și 168 de procurori;
- § **Combaterea spălării banilor** – au fost organizate **4 seminarii** la care au participat 25 judecători;
- § **Combaterea criminalității informatice** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 16 judecători;
- § **Combaterea traficului internațional cu automobile furate** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 16 judecători;
- § **Combaterea terorismului și legăturile cu crima organizată** – au fost organizate **4 seminarii** la care au participat 8 de judecători; selecția procurorilor a fost realizată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- § **Tehnici de investigare în cazuri de crimă organizată** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 27 de procurori;
- § **Crimă organizată** – au fost organizate **5 seminarii** la care au participat 12 judecători și 27 de procurori;
- § **Lupta împotriva corupției** - au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 37 de judecători;
- § **Frauda împotriva intereselor financiare ale UE** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 8 judecători și 11 procurori;
- § **Tehnici de investigare a infracțiunilor** – a fost organizat **1 seminar** la care au participat 13 procurori;
- § **Perspectiva medicală, psihologică și socială a prevederilor legale privind consumul de droguri** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 10 judecători;
- § **Justiția pentru minori** – au fost organizate **47 seminarii** la care au participat 212 judecători și 89 de procurori;
- § **Dreptul proprietății intelectuale** – au fost organizate **5 seminarii** la care au participat 54 de judecători și 47 de procurori;
- § **Drept comercial** – au fost organizate **3 seminarii** la care au participat 53 de judecători;
- § **Drept administrativ - Achiziții publice** - au fost organizate **5 seminarii** la care au participat 92 de judecători și 2 procurori;
- § **Dreptul mediului** – a fost organizat **1 seminar** la care au participat 13 judecători și 6 procurori;
- § **Drept bancar** – a fost organizat **1 seminar** la care au participat 13 judecători;

- § **Dreptul concurenței** – au fost organizate **6 seminarii** la care au participat 101 judecători și 6 procurori;
- § **Protecția consumatorului** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 33 de judecători.

3.5. Indici de calitate a activității instanțelor judecătorești și parchetelor

3.5.1. Indici de calitate a activității instanțelor judecătorești – ponderea atacabilității hotărârilor⁸⁴, indicele de casare⁸⁵ (ponderea schimbării/desființării hotărârilor în căile de atac)⁸⁶

La nivelul celor 178 judecătorii care funcționează în prezent, s-a înregistrat, în cursul anului 2007, un volum total de 1.151.983 cauze (cuprinzând cauzele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2006 la care se adaugă dosarele nou intrate), din care au fost soluționate un număr total de 870.063 dosare.

Dintre dosarele soluționate de judecătorii, au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la tribunal, 170.080 cauze. Rezultă faptul că **ponderea atacabilității** hotărârilor pronunțate de judecătorii în fond a fost de **19,5%**. Comparativ, la nivelul anului 2006, au fost soluționate un număr de 1.098.846 cauze, din care 172.395 au fost atacate cu apel sau recurs la tribunal, ceea ce a condus la o pondere a atacabilității hotărârilor de 15,7%. Se poate observa că procentul justițiabililor nemulțumiți de hotărârile pronunțate de judecătorii este în creștere, creșterea gradului de insatisfacție a acestora reprezentând un aspect îngrijorător, întrucât conduce la creșterea duratei de soluționare a cauzelor și a întârzierii valorificării drepturilor recunoscute prin hotărâri judecătorești. Această situație are cauze multiple, dintre care au caracter preponderent: lipsa unei practici judiciare unitare la nivelul instanțelor de grade diferite, ceea ce reduce previzibilitatea jurisprudenței, atât pentru părți, cât și pentru avocații lor, încercarea de a tergiversa executarea anumitor obligații, favorizată în procedura română de existență, ca regulă, a dublului grad de jurisdicție, lipsa unor soluții alternative de soluționare a conflictelor, dar și gradul redus de satisfacție față de calitatea actului de justiție.

Din totalul de 172.976 hotărâri pronunțate de tribunale în căile de atac au fost pronunțate soluții de admitere în 52.171 de cauze (30,1%), **ponderea schimbării hotărârilor** fiind de **6 %** (față de totalul de

⁸⁴ Ponderea atacabilității hotărârilor reprezintă procentul hotărârilor judecătorești împotriva cărora s-au exercitat căile de atac ordinare prevăzute de lege – apelul și/sau recursul – (inclusiv recursul în materie civilă, calificat de Codul de procedură civilă drept cale extraordinară de atac) din totalul hotărârilor pronunțate.

⁸⁵ Indicele de casare (ponderea schimbării hotărârilor) semnifică procentul hotărârilor judecătorești care au fost casate, desființate sau modificate în căile de atac din totalul hotărârilor pronunțate.

⁸⁶ Date statistice furnizate de Biroul Statistică din cadrul Direcției Resurse Umane și Organizare.

870.063 cauze soluționate)⁸⁷. După cum se poate însă observa, în cea mai mare măsură nemulțumirile justițiabililor nu au fost confirmate de instanțele care au soluționat căile de atac.

Distinct pe materii, ponderea schimbării hotărârilor a fost de 5,41% în ceea ce privește cauzele civile și 8,94 % în ceea ce privește cauzele penale.

La nivelul tribunalelor civile care funcționează în România, au fost soluționate, în cursul anului 2007, în fond și apel, 327.750 cauze.

Din aceste cauze, un număr de 109.626 cauze au fost atacate cu apel sau după caz cu recurs la curțile de apel, **ponderea atacabilității hotărârilor** fiind de **33,4%**, mai mare față de anul 2006 când s-a înregistrat un procent de atacabilitate a hotărârilor de 32,3%. Întocmai ca și la judecătoria, indicatorul de calitate „atacabilitate” este în creștere, păstrându-se însă la un nivel rezonabil.

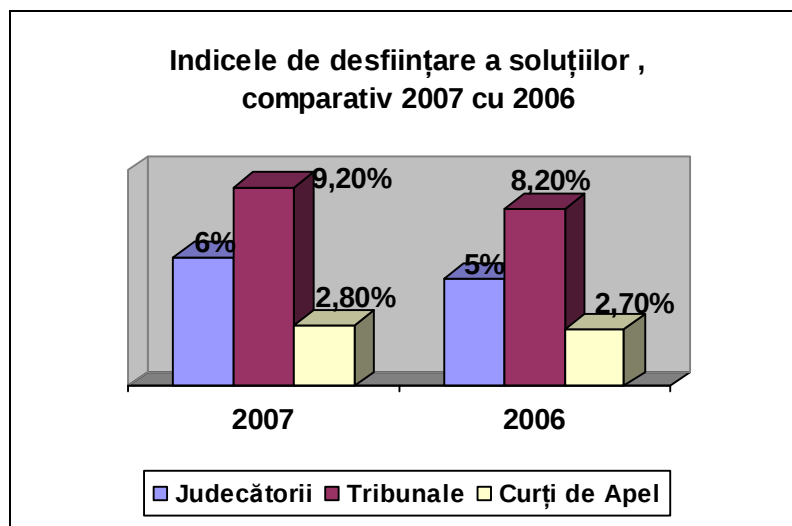
Din totalul apelurilor și recursurilor soluționate de curțile de apel în anul 2007, respectiv 114.748 cauze, un număr de 30.258 apeluri și recursuri au fost admise (26,3%).

Raportat la numărul total de cauze soluționate de tribunale, rezultă un **indice de desființare de 9,2%**.

Totodată, în anul 2007 Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat un număr de 15.820 recursuri declarate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în fond sau în apel din care au fost admise un număr de 3.261 (20,6%).

Raportat la numărul total de cauze soluționate de Curțile de Apel, rezultă un **indice de desființare de 2,8 %**.

⁸⁷ Într-o situație ideală, în care eroarea umană – datorată oricăruia dintre participanții la procedura judiciară – judecător, procuror, avocați sau părți – ar fi exclusă, hotărârile judecătorești ar trebui să rămână irevocabile prin achiesarea părții care a pierdut procesul la soluția pronunțată, manifestată prin neexercitarea căii de atac. Prin urmare indicele ponderii atacabilității hotărârilor reflectă că peste 80% dintre justițiabilii care au pierdut procesele în care au figurat ca reclamânți sau pârâți, au fost totuși de acord cu justetea soluției pronunțate, nepromovând apel sau recurs la o instanță superioară. Din acest motiv, indicele de casare se calculează prin raportare la totalul hotărârilor pronunțate, iar nu numai la fracțiunea celor atacate. Pentru o imagine corectă se impune totuși precizarea că există anumite categorii de cereri soluționate de instanțe care au caracter necontentios sau au numai în aparență caracter contentios (spre exemplu, divorțul prin acord), astfel încât s-ar impune ponderarea concluziilor formulate pe baza acestor indici, în funcție de aspectele menționate.

3.5.2. Indici de calitate ai activității parchetelor⁸⁸

La nivelul parchetelor principalii indici calitativi privind activitatea desfășurată, din punct de vedere statistic, se referă la numărul și ponderea inculpaților achitați în mod definitiv de către instanțele de judecată, precum și la numărul și ponderea cauzelor restituite de instanțe în vederea refacerii sau completării urmăririi penale.

Sub primul aspect, în cursul anului 2007 au fost trimiși în judecată 47787 de inculpați, dintre care au fost achitați definitiv de către instanțele de judecată 1211 (rezultând o **pondere a inculpaților achitați definitiv din totalul inculpaților trimiși în judecată de 2,5%**). Pentru obținerea unui rezultat relevant, din numărul total al inculpaților achitați se impune a fi dedus cel al inculpaților achitați definitiv ca urmare a aplicării art.18¹ din Codul penal, respectiv ca urmare a împrejurării ca fapta săvârșită, deși de natură penală, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni⁸⁹. În cursul anului 2007 au fost achitați pentru acest motiv 601 inculpați, rămânând un număr de 610 inculpați care au fost achitați definitiv pentru una dintre celelalte cauze prevăzute de lege (rezultând o **pondere în totalul achitaților definitiv de 1,27%**)⁹⁰.

⁸⁸ Date statistice furnizate Biroului Statistică din cadrul Direcției Resurse Umane și Organizare de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În statistică nu sunt incluse parchetele militare și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, inclusiv direcțiile din componența acestuia.

⁸⁹ Această deducere se justifică prin faptul că aplicarea art.18¹ Cod penal constituie o chestiune de apreciere judiciară, considerată neimputabilă magistratului. În astfel de cazuri, sunt întrunite toate condițiile formale care ar impune angajarea răspunderii penale și aplicarea unei pedepse: fapta săvârșită de inculpat este pe deplin probată, această faptă este prevăzută de legea penală și a fost săvârșită cu forma de vinovăție impusă de lege. Totuși, răspunderea penală nu va fi angajată întrucât, în conținutul său concret, fapta este în mod evident lipsită de importanță, atingerea adusă valorii sociale ocrotite prin norma penală fiind minimă. Ca urmare, în locul condamnării la o pedeapsă penală se va pronunța achitarea. Aplicându-i-se însă inculpatului, obligatoriu, o sancțiune cu caracter administrativ dintre cele prevăzute de lege.

⁹⁰ În anul 2006 ponderea inculpaților achitați definitiv în totalul trimișilor în judecată a fost de 1,81%, iar, cu excluderea cazurilor de aplicare a art.18 ind.1 C.p., de 0,76%.

În ipoteza particulară a cauzelor pentru care urmărirea penală se face obligatoriu de către procuror (urmărire penală proprie) au fost achitați definitiv 166 de inculpați, dintre care 31 în temeiul art.18¹ Cod penal.

În cursul anului 2007 au fost **restituite definitiv** de către instanțele de judecată, în vederea refacerii sau completării urmăririi penale, un număr de **129 de cauze** din totalul de **36820** cauze soluționate prin rechizitoriu (**0,35 %**), dintre acestea 29 de cauze privind cazuri de urmărire penală proprie.

3.5.3. Percepția instanțelor și parchetelor asupra cauzelor care provoacă desființarea hotărârilor în căile de atac sau conduc la achitarea definitivă a inculpaților sau la restituirea cauzelor de către instanță⁹¹

În vederea identificării cauzelor care provoacă desființarea hotărârilor judecătorești în căile de atac, s-a cerut instanțelor să acorde un punctaj cauzelor de casare, unde cele mai multe puncte trebuiau acordate cauzelor mai frecvent întâlnite.

În urma evaluării răspunsurilor instanțelor de control judiciar la chestionare, rezultă concluziile redate mai jos:

La nivelul curților de apel

Cel mai mare punctaj a fost obținut de următoarele motive de casare: netemeinicia hotărârilor împotriva cărora au fost formulate căi de atac, provocată de lipsa de diligență a părții în administrarea cauzei (ignorarea obligațiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente) și interpretarea greșită a legii de către judecătorul de fond, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite.

Aceste cauze au fost urmate la egalitate de altele două și anume: casarea hotărârii de fond pe elemente de apreciere (cum ar fi individualizarea pedepsei, însă în interiorul limitelor impuse de lege, stabilirea modalității de executare) și netemeinicia hotărârii de fond, datorată administrării în calea de atac a unor probe noi, neavute în vedere la fond, fără culpa judecătorului de la prima instanță.

Urmează, în opinia celor intervievați, un alt motiv de casare care constă în apariția, după pronunțarea hotărârii de fond, a unei decizii privind soluționarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituționalitate sau a unei decizii a Curții Europene a Drepturilor Omului prin care se impune o soluție contrară.

Un punctaj mai mic a fost acordat următoarelor situații: acte noi în căile de atac, încălcarea dispozițiilor art. 261 punctul 5 Cod procedură civilă (nearătarea în cuprinsul hotărârii a motivelor de fapt și de

⁹¹ Date sintetizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare pe baza răspunsurilor transmise de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

drept care au format convingerea instanței, precum și a celor pentru care s-au înlăturat cererile părților), schimbarea practicii judiciare, modificări legislative, nelegala citare a părților, probatoriu incomplet, omisiunea instanței de a se pronunța pe un capăt de cerere.

La nivelul tribunalelor

Cel mai mare punctaj a fost acordat motivului de casare a hotărârii de fond pe elemente de apreciere (individualizarea pedepsei, însă în interiorul limitelor impuse de lege, stabilirea modalității de executare, etc.), acesta fiind urmat la egalitate de următoarele: interpretarea greșită a legii de către judecătorul de fond, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite, netemeinicia hotărârii de fond, provocată de lipsa de diligență a părții în administrarea cauzei (ignorarea obligațiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente), netemeinicia hotărârii de fond, datorată administrării în calea de atac a unor probe noi, neavute în vedere la fond, fără culpa judecătorului.

O incidență mai mică au avut-o motivele de casare vizând nelegalitatea hotărârii de fond, ca urmare a încălcării unor condiții de formă (spre exemplu, nesemnarea minutei de către judecătorul de fond, lipsa încheierii de amânare a pronunțării în cauză etc.) și apariția, după pronunțarea hotărârii atacate, a unei decizii privind soluționarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituționalitate sau a unei decizii a Curții Europene a Drepturilor Omului etc. prin care se impune o soluție contrară.

La categoria “alte cauze” au fost cuprinse următoarele: interpretarea diferită a probelor administrate, renunțări la judecată, tranzacții, stingerea acțiunii prin împăcarea părților, compunerea nelegală a instanței, lipsa rolului activ al judecătorului, instrumentarea defectuoasă a cauzelor.

Principalele cauze pentru care **parchetele** au înregistrat soluții de restituire și achitare definitive au fost, în urma evaluării răspunsurilor la chestionar, următoarele:

Punctajul cel mai ridicat a fost obținut de cauza referitoare la aprecierea diferită a pericolului social al faptei de către instanța care a pronunțat soluția, față de aprecierea procurorului, urmată în procente apropiate de cauze privind netemeinicia soluției datorate administrării în faza de judecată a unor probe noi, fără culpa procurorului, netemeinicia soluției, provocată de lipsa de diligență a părții în administrarea cauzei (ignorarea obligațiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente) și nelegalitatea soluției, produsă de alte cauze decât încălcarea unor condiții de formă, precum și interpretarea greșită a legii.

Punctaj mai redus a fost obținut de cauze referitoare la apariția, după trimiterea în judecată a unei decizii privind soluționarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituționalitate sau a unei decizii a Curții Europene a Drepturilor Omului etc, prin care se impune o soluție contrară, nelegalitatea soluției, ca urmare a încălcării unor condiții de formă și interpretarea greșită de către procuror, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite.

Alte cauze ale soluțiilor de restituire și achitare definitive, evidențiate de parchete au fost aprecierea trunchiată a probelor de către instanță, interpretarea diferită a probelor de către judecător, schimbarea declarațiilor, de către părți sau martori, în faza de judecată, legislație favorabilă unor inculpați având ca urmare alterarea probelor, ignorarea probelor administrate în faza de urmărire penală, nedeclararea căilor de atac în timp util, dezincriminarea penală a faptelor, interpretarea diferită a legii, insuficienta documentare.

Cele mai frecvente cauze pentru infirmările de soluție au fost cercetări incomplete, interpretarea diferită a probelor, aprecierea greșită a gradului de pericol social al faptei, nepronunțarea asupra tuturor faptelor reclamate, neadministrarea unor probe utile și pertinente solicitate, insuficiența probatoriului.

Cauzele frecvente pentru admiterea plângerilor împotriva soluțiilor procurorului au fost cele privind interpretarea diferită a unor dispoziții legale, solicitarea unor probe noi de către părți, cercetări incomplete, nepronunțarea asupra tuturor faptelor reclamate, nerespectarea drepturilor și garanțiilor procesuale, soluții netemeinice, situații noi apărute după soluționare, aprecierea diferită a gradului de pericol social.

3.6. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare

3.6.1. Recursul în interesul legii

Una dintre principalele deficiențe cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu incidență asupra calității actului de justiție și a credibilității justiției, este practica judiciară neunitară, precum și aplicarea neunitară a legislației în vigoare. Pentru remedierea acestei situații și pentru asigurarea securității raporturilor juridice, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, au fost avute în vedere următoarele măsuri: aplicarea mecanismelor procedurale existente, respectiv promovarea recursurilor în interesul legii și îmbunătățirea accesului magistraților la jurisprudență și la Monitorul Oficial, în principal prin conectarea instanțelor la bazele de date specifice, precum și prin publicarea pe paginile de Internet ale acestora a jurisprudenței relevante.

Instabilitatea și incoerența legislativă, modificările la intervale de timp foarte scurte a unor legi, necorelarea actelor normative și a instituțiilor de drept fundamentale, adoptarea unor reglementări conjuncturale, elaborarea de acte normative incomplete și contradictorii reprezintă vulnerabilitățile cele mai grave ale sistemului nostru judiciar generatoare de practică judiciară neunitară.

În vederea realizării obiectivului asigurării unui înalt standard de previzibilitate a procedurilor judiciare, prin unificarea practicii, se impune sprijinirea procesului de unificare a acestuia la nivelul curților de apel (și a tuturor instanțelor subordonate), urmând ca apoi, prin activitatea specifică a Înaltei Curți de Casație și Justiție, să se asigure uniformizarea practicii la nivel național.

Este de necontestat faptul că interpretarea și aplicarea unitară a legilor pe întreg teritoriul țării de către instanțele de judecată constituie premisa esențială pentru realizarea actului de justiție la parametri de calitate și de eficiență care să asigure garantarea securității juridice a persoanelor și bunurilor acestora.

Datoria principală a practicii judiciare o constituie asigurarea securității și stabilității raporturilor juridice, judecătorul fiind chemat să soluționeze cauzele deduse judecății numai în baza și în condițiile legii.

Activitatea de înlăptuire a justiției presupune interpretarea și aplicarea legilor de către instanțele judecătorești în cauzele deduse judecății. Calitatea actului de înlăptuire a justiției depinde de interpretarea și aplicarea corectă a legii într-un cadru unitar, care presupune existența unei practici judiciare unitare.

În conformitate cu prevederile art. 126 alin. (3) din Constituția României, „Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.”

În prezent principala modalitate de unificare a jurisprudenței o constituie recursul în interesul legii reglementat de dispozițiile art. 329 din Codul de procedură civilă (în materie civilă) și de art. 414² din Codul de procedură penală (în materie penală).

Astfel, potrivit art. 329 din Codul de procedură civilă, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, precum și colegiile de conducere ale curților de apel au dreptul, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României, să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Deciziile prin care se soluționează sesizările se pronunță de Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Soluțiile se pronunță numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe.

Potrivit art. 414² din Codul de procedură penală, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, direct, sau ministrul justiției, prin intermediul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și colegiile de conducere ale curților de apel și ale parchetelor de pe lângă acestea *au obligația*, pentru a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legilor penale și de procedură penală pe întreg teritoriul țării, să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești.

Așadar, se poate constata că în timp ce în materie civilă, colegiile de conducere ale curților de apel au dreptul de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești, în materie penală, colegiile de conducere ale curților de apel și ale parchetelor de pe lângă curțile de apel au obligația de a proceda în acest mod, soluția legislativă de dată recentă – introdusă prin Legea nr. 356/2006 – fiind o măsură în sprijinul unificării practicii judiciare.

Cererile de recurs în interesul legii se soluționează de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care se pronunță prin decizie. Deciziile se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, precum și pe pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Acestea se aduc la cunoștință instanțelor și de Ministerul Justiției.

De lege lata, este reglementată și situația în care o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 26 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secțiile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.

În cursul anului 2007 Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat **87 de recursuri în interesul legii**, față de 37 în anul 2006, **75 fiind admise, iar 12 respinse**. Dintre recursurile soluționate, **46 sunt în materie civilă și 41 în materie penală**.

Prezentarea pe scurt a problemelor de drept examinate prin deciziile de recurs în interesul legii

Nr. decizie	Materie	Obiect recurs	Soluție
I/2007	Penală	Aplicarea art. 178 alin. (2) și (3) din Codul penal, precum și a dispozițiilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată.	ADMIS
II/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 24 din codul de procedură civilă.	ADMIS
III/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art.124 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.	ADMIS

Nr. decizie	Materie	Obiect recurs	Soluție
IV/2007	Civilă	Persoanele cărora le revine exercițiul drepturilor și obligațiilor părintești pe durata instituirii, față de minor, a măsurii speciale a plasamentului.	RESPINS
V/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. (4) lit. f) și art. 145 alin. (8) lit. a și b di Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, precum și ale art. 6 alin. (2) din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată.	ADMIS
VI/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 11 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002 privind salarizarea și alte drepturi ale magistraților, precum și ale art. 28 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002, modificată prin ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2004, modificată și aprobată prin Legea nr. 601/2004.	ADMIS
VII/2007	Penală	Aplicarea dispozițiilor art. 48 alin. (1) lit. a, teza ultimă din Codul de procedură penală.	ADMIS
VIII/2007	Penală	Instanța investită, în baza art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă din Codul de procedură penală, în cadrul contestației la executare în care se invocă modificarea înțelesului noțiunii de consecințe deosebit de grave .	ADMIS
IX/2007	Penală	Aplicarea dispozițiilor art. 37 și 38 din Legea nr. 353/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului.	ADMIS
X/2007	Civilă	Aplicarea unor dispoziții ale art. 373 ¹ din Codul de procedură civilă, referitoare la condițiile pe care trebuie să la îndeplinească cererea de executare silită depusă la executorul judecătoresc.	RESPINS ca rămas fără obiect
XI/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 8 și art. 13 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată.	ADMIS
XII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 37 alin. (2), teza I din	ADMIS

Nr. decizie	Materie	Obiect recurs	Soluție
		Ordonanța Guvernului nr. 38/2003, aprobată prin Legea nr. 353/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale poliștilor, cu modificările și completările ulterioare.	
XIII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 121 alin. (3) din Codul de procedură civilă, coroborate cu prevederile art. 258 alin. (2) și ale art. 261 alin. (1), pct. 8, teza I din același cod.	ADMIS
XIV/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 169 alin. (4) din Codul de procedură fiscală, republicat, cu modificările și completările ulterioare.	

XV/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 400 și 402 din Codul de procedură civilă privind competența de soluționare a contestației la executare.	ADMIS
XVI/2007	Penală	Aplicarea dispozițiilor art. 329 din Codul penal și ale art. 12 și 13 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.	ADMIS
XVII/2007	Penală	Cererea de revizuire îndreptată împotriva unei hotărâri judecătorești definitive pronunțată în temeiul art. 278 ¹ alin. (8) lit. b) din Codul de procedură penală.	ADMIS
XVIII/2007	Penală	Aplicarea dispozițiilor art. 37 lit. a) și b) din Codul penal.	ADMIS
XIX/2007	Penală	Încadrarea juridică a faptei cetățeanului român, aflat în străinătate, de a se prezenta sub o identitate falsă autorităților unui stat străin.	ADMIS
XX/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.	ADMIS
XXI/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 8 alin. (2) din Legea nr.	ADMIS

		9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar.	
XXII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (7) din Ordonanța guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată prin Legea nr. 180/2002.	ADMIS
XXIII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 32/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor	ADMIS
XXIV/2007	Penală	Aplicarea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi inculpaților cetățeni străini, în condițiile art. 65 din Codul penal.	ADMIS
XXV/2007	Penală	Fracțiunile din pedepsele aplicate ce trebuie executate în cazul cererilor de eliberare condiționată formulate pentru infracțiuni comise anterior adoptării Legii nr. 140/2006.	ADMIS
XXVI/2007	Penală	Competența judecării cauzelor ce au ca obiect infracțiunile prevăzute de art. 331-352 din Codul penal, precum și alte infracțiuni săvârșite în legătură cu îndatoririle de serviciu, comise de personalul militar al fostei Direcții Generale a Penitenciarelor, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 293/2004.	ADMIS
XXVII/2007	Penală	Asistența juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat, în condițiile Legii nr. 51/1995, cu modificările și completările ulterioare.	ADMIS
XXVIII/2007	Penală	Calea de atac la care este supusă hotărârea instanței de fond prin care s-a dispus restituirea dosarului procurorului în vederea actului de sesizare, în temeiul art. 300 alin. (2) din Codul de procedură penală.	ADMIS
XXIX/2007	Penală	Cheltuielile judiciare în cazul respingerii cererii de înlocuire a măsurii internării medicale cu obligarea la tratament medical formulată de persoana internată.	ADMIS

XXX/2007	Penală	Situația cererii întemeiată pe dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, în caz de concurs de infracțiuni săvârșite de un inculpat minor căruia i s-au aplicat atât pedepse, cât și măsuri educative.	ADMIS
XXXI/2007	Penală	Încadrarea juridică a faptei de pătrundere, în orice mod, într-o locuință sau dependențe ale acesteia, urmată de săvârșirea unei tâlhării, precum și a faptei de pătrundere, în orice mod, într-o curte sau într-un loc împrejmuit ce ține de domiciliul persoanei, urmată de săvârșirea unei tâlhării.	ADMIS
XXXII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 7 alin. (4), teza I din ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România, cu începere de la data de 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000.	ADMIS
XXXIII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 299 alin. (1) raportat la art. 297 alin. (2) teza finală din Codul de procedură civilă.	ADMIS
XXXIV/2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art. 501 din Codul de procedură penală.	ADMIS
XXXV/2007	Penală	Încadrarea juridică a faptei persoanei de a pretinde, primi sau accepta bani ori alte foloase, în vederea remiterii acestora unui funcționar, asupra căruia pretinde că are sau lasă să se creadă că are influență, pentru a-l determina să facă sau să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.	RESPINS
XXXVI/2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 50/1996, în raport cu prevederile art. 1 pct. 32 din Ordonanța guvernului nr. 83/2000, art. 50 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002 și art. 6 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 160/2000.	ADMIS

XXXVII/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art. 44 din Codul de procedură civilă privind competența de soluționare a cererii de numire a unui curator special.	ADMIS
XXXVIII/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art. 720 ⁸ din codul de procedură civilă privind hotărârile date în primă instanță privind procesele și cererile în materie comercială.	ADMIS
XXXIX/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art. 302 ¹ alin. (1) lit. d), raportat la art. 316 din Codul de procedură civilă.	ADMIS
XL/2007	Civilă	Posibilitatea acordării daunelor morale în cadrul litigiilor de muncă privind atragerea răspunderii patrimoniale a angajatorilor, potrivit art. 269 alin. (1) din Codul muncii, numai în cazul în care legea, contractul colectiv de muncă sau contractul individual de muncă cuprinde clauze exprese în acest sens.	
XLI/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 1 lit. c) din ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România, cu începere de la 6 septembrie până la 6 martie 1945, din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000.	ADMIS
XLII/2007	Civilă	Aplicarea unor dispoziții ale Legii nr.359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice	RESPINS
XLIII/ 2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art.23, 28 și 41 din legea nr.64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, modificată și completată prin Legea nr.249/2005	RESPINS
XLIV/ 2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art.43 alin.1 și 3 din Legea nr.10/2001 privind regimul juridic al unor imobile	RESPINS

		preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 (devenit art.42, după republicare, ca efect al modificărilor intervenite prin Legea nr.247/2005)	
XLV/2007	Civilă	Căile de atac ce pot fi exercitate în litigiile ce au ca obiect acțiunile în constatarea nulității absolute a actelor emise cu încălcarea Legii fondului funciar nr.18/1991, întemeiate pe dispozițiile art.III din legea nr. 169/1997,	RESPINS
XLVI/2007	Civilă	Daunele-interese reprezentând contravaloarea lipsei de folosință a imobilului restituit în baza Legii nr.10/2001	RESPINS
XLVII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art.2 din Decretul-Lege nr.61/1990 referitor la soluționarea cauzelor ce au ca obiect acțiunea chiriașilor pentru obligarea proprietarului la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare, a spațiilor locative situate într-un cămin de nefamiliști	RESPINS
XLVIII/2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art.278 ¹ alin.8 lit.c din Codul de procedură penală în cazul plângerii formulate împotriva rezoluției, ordonanței și dispoziției din rechizitoriu, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau clasarea.	ADMIS
XLIX/2007	Penală	Traficul de persoane incriminat prin dispozițiile art.12 și art.13 din Legea nr.678/2001, comis asupra mai multor subiecți pasivi.	ADMIS
L/2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art.63 ¹ din Codul penal în cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii.	ADMIS
LI/2007	Penală	Aplicabilitatea pedepsei accesorii prevăzută de art.71 rap. la art.64 lit.a, b și art.71 alin. 3 cu referire la art. 64 lit. d din Codul penal inculpaților minori.	ADMIS

LII/2007	Civilă	Aplicabilitatea prevederilor cuprinse în art.16 și următoarele din Legea nr.247/2005 privind procedura administrativă pentru acordarea despăgubirilor, deciziilor/dispozițiilor emise anterior intrării în vigoare a legii, contestate în termenul prevăzut de Legea nr.10/2001, privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, astfel cum a fost modificată prin Legea nr.247/2005.	ADMIS
LIII/2007	Civilă	Aplicabilitatea dispozițiilor art.35 din Legea nr.33/1994, privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în cazul acțiunilor având ca obiect imobile expropriate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, introduse după intrarea în vigoare a Legii nr.10/2001.	ADMIS
LIV/2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art.92 alin.1 lit.b din Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, modificată și completată.	ADMIS
LV/2007	Civilă	Abrogarea, cu caracter definitiv, a dispozițiilor art.10 din Legea nr.80/1995 privind statutul cadrelor militare, potrivit căruia cadrele militare în activitate decorate cu ordinul „Meritul Militar” clasele a III-a, a II-a și I beneficiază de reducere a impozitului pe venit cu 30%, 40% și, respectiv, 50%.	ADMIS
LVI/2007	Penală	Aplicarea dispozițiilor legale tranzitorii, prevăzute de art.III alin.2 din Legea nr.356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi.	ADMIS
LVII/2007	Penală	Înadmisibilitatea plângerii îndreptate împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procurori ori	ADMIS

		în baza dispozițiilor date de acesta, altele decât rezoluțiile sau ordonanțele procurorului de netrimiteră în judecată, reglementate de art.278 ¹ alin.1 din Codul de procedură penală.	
LVIII/2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art.192 alin.1 pct.1 lit.a și pct.2 lit.b și c din Codul de procedură penală.	ADMIS
LIX/2007	Penală	Aplicarea dispozițiilor din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.	ADMIS
LX/2007	Penală	Inadmisibilitatea cererii de revizuire care se întemeiază pe alte motive decât cazurile prevăzute de art.394 din Codul de procedură penală.	ADMIS
LXI/2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art.190 alin.1 lit.c din Codul de procedură fiscală, raportate la prevederile art.191 alin.2 din același cod.	ADMIS
LXII/2007	Civilă	Interpretarea prevederilor cuprinse în art.133 alin.3 din Legea nr.31/1990 privind societățile comerciale, republicată.	ADMIS
LXIII/2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art.403 alin.1 din Codul de procedură civilă, referitor la modalitatea de fixare a cauțiunii în vederea suspendării executării silite, de către instanța competentă, până la soluționarea contestației la executare.	RESPINS
LXIV/2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art.171 alin.3 din Codul de procedură penală.	ADMIS
LXV/2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art.332 din Codul de procedură penală, cu referire la art.159 alin.13 teza ultimă din Codul de procedură penală.	ADMIS
LXVI/2007	Penală	Interpretarea sintagmei « vătămarea integrității corporale ori sănătății uneia sau mai multor persoane » conținută în dispozițiile art.89 alin.1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.195/2002	ADMIS

		privind circulația pe drumurile publice, republicată,	
LXVII/ 2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art.59-61 din Codul penal, art.75-77 din Legea nr.275 din 20 iunie 2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal precum și art.450 din Codul de procedură penală.	ADMIS
LXVIII/ 2007	Penală	Calea de atac la care sunt supuse hotărârile pronunțate în temeiul art.285 teza I din Codul de procedură penală, prin care instanța sesizată în mod greșit cu o plângere prealabilă o trimite organului competent.	ADMIS
LXIX/ 2007		Compunerea completului în cazul judecării declarației de abținere sau cererii de recuzare.	ADMIS
LXX/2007	Penală	Imposibilitatea instanțelor de control judiciar de a dispune direct în căile de atac, contopirea pedepsei aplicate pentru infracțiunea care a făcut obiectul judecării, cu pedepse aplicate infracțiunilor concurente pentru care există o condamnare definitivă, în cazul în care contopirea nu a fost dispusă de către prima instanță.	ADMIS
LXXI/ 2007	Penală	Competența de a soluționa plângerea formulată în temeiul art.168 din Codul de procedură penală.	ADMIS
LXXII/ 2007	Civilă	Calitatea procesuală a Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară în cauzele ce au ca obiect plângerile privind Cartea funciară întemeiate pe dispozițiile art.50 din Legea nr.7/1996, republicată.	ADMIS
LXXIII/ 2007	Penală	Menținerea sau revocarea liberării condiționate , în baza art. 61 din Codul penal în condițiile contopirii unor pedepse aplicate pentru fapte concurente, descoperite ulterior, dar săvârșite anterior liberării.	RESPINS
LXXIV/	Penală	Interpretarea dispozițiilor art. 71 din Codul penal	ADMIS

2007		referitoare la pedepsele accesorii.	
LXXV/ 2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art. 110 ¹ alin. 1 din Codul penal.	ADMIS
LXXVI/ 2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art. 145 și art. 145 ¹ din Codul de procedură penală.	ADMIS
LXXVII/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art. 34 alin. (2) (devenit art. 35 alin. 2) din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare	ADMIS
LXXVIII/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art. 6 din Legea nr. 514/2003 modificată de Legea nr. 246/2006 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic raportate la dispozițiile art. 60 alin. 1 și 2 din Statutul profesiei de consilier juridic, art. 31 (fost art. 29) și art. 117 (fost art. 93) din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată.	ADMIS
LXXIX/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art. 9 alin. 8 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe trecute în proprietatea statului.	ADMIS
LXXX/ 2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. 1 și 2 din Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și autorizarea funcționării persoanelor juridice, coroborate cu prevederile art. 236 alin. 1 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, modificată și completată.	RESPINS
LXXXI/ 2007	Penală	Interpretarea sintagmei „pedeapsa ce se execută” conținută în dispozițiile art.269 alin.3 din Codul penal	ADMIS
LXXXII/ 2007	Penală	Suportarea cheltuielilor judiciare în cazul	ADMIS

2007		respingerii plângerii formulată în condițiile art.278 ¹ din Codul de procedură penală împotriva rezoluției sau ordonanței procurorului de netrimitere în judecată ori a dispoziției de netrimitere în judecată cuprinsă în rechizitoriu.	
LXXXIII/ 2007	Penală	Interpretarea dispozițiilor art.494 teza I din Codul de procedură penală.	ADMIS
LXXXIV/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art.907 din Codul comercial prin trimitere la prevederile art.591 alin.1 teza I din Codul de procedură civilă.	ADMIS
LXXXV/ 2007	Civilă	Aplicarea dispozițiilor art.2 alin.1 lit.a din Codul de procedură civilă raportat la art.3 pct.11 din Codul comercial	ADMIS
LXXXVI/ 2007	Civilă	Dispozițiile legale care guvernează acțiunile în constatarea dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune în regim de carte funciară, în situația prescripțiilor achizitive începute sub imperiul Decretului – Lege nr. 115/1938 și împlinite după intrarea în vigoare a Legii nr. 7/1996.	ADMIS
LXXXVII/ 2007	Civilă	Interpretarea dispozițiilor art.100 din Legea nr. 92/1992 privind organizarea judecătorească	ADMIS

3.6.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare la nivel central

Grupul de lucru nr. 2 „Unificarea practicii judiciare”⁹², constituit la nivelul Consiliului a analizat în decursul anului 2007 propunerile formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind promovarea recursului în interesul legii și a identificat hotărârile judecătorești în care s-au dat interpretări diferite normelor de drept, prin discutarea semestrială a problemelor de practică neunitară.

Facem precizarea că în **materie civilă**, materialele transmise de curțile de apel privind problemele de drept soluționate în mod neunitar în materie civilă au vizat, în principal, următoarele aspecte:

§ uzucapiunea (dispoziții legale incidente: Decretul - Lege nr. 115/1938 sau Codul civil);

⁹² Menționăm că, prin Hotărârea nr.116/2008 a Plenului CSM, activitatea și componența Grupurilor de lucru constituite la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii au fost reorganizate, atribuțiile Grupului de lucru nr.2 fiind preluate de Comisia pentru unificarea practicii judiciare.

- § calitatea procesuală pasivă a Oficiului de cadastru și publicitate imobiliară în cauzele ce au ca obiect plângeri împotriva încheierilor de carte funciară;
- § modul de soluționare a acțiunii având ca obiect restrângerea dreptului la libera circulație în străinătate, întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 248/2005, după data de 1 ianuarie 2007;
- § acordarea primei de vacanță pentru perioada 2003-2006 personalului auxiliar din cadrul organelor autorității judecătorești;
- § quantumul pensiei de întreținere în cazul în care debitorul obligației lucrează în străinătate și nu se cunosc veniturile acestuia;
- § competența materială în soluționarea cauzelor având ca obiect decăderea din drepturile părintești;
- § incidența dispozițiilor art. 155 indice 1 C. pr. civ., în situația în care părțile nu achită onorariul de expert, într-o cauză având ca obiect partaj de bunuri comune;
- § admisibilitatea exercitării acțiunii în revendicare de către un singur coindivizar;
- § aplicarea dispozițiilor art. 20-23 C.pr.civ în situația în care problema competenței materiale de soluționare vizează secțiile din cadrul aceleiași instanțe;
- § interpretarea disp art 268, art 282, art 299 alin 1 teza finala C pr civ.;
- § aplicarea art 180 alin. 2, 5 din Legea nr 19/2000 și a H.G. nr. 1315/2001 privind recorelarea pensiilor - reducerea punctajului mediu în cazul pensionarilor ale căror drepturi de pensie s-au deschis anterior Legii nr. 19/2000 ș.a.m.d.

În **materie penală**, problemele de practică neunitară evidențiate de curțile de apel au avut ca obiect:

- § plângerea în fața judecătorului împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimitere în judecată - soluțiile pe care le poate pronunța judecătorul sunt restrictive în raport de prevederile art. 278 indice 1 alin 1 C.pr.pen.;
- § interpretarea art.385/9 pct.18 C. pr. pen ; măsura obligării de a nu părăsi țara în faza judecării;
- § interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 309 C.pr.pen. - cazurile în care este necesară întocmirea minutei;
- § momentul de la care începe să curgă termenul de 20 de zile prevăzut de art. 278/1 alin 2 C.pr.pen.;
- § consecințele formulării plângerii adresate prim procurorului;
- § sancțiunea neascultării inculpatului în apel, în baza dispozițiilor art. 378 alin 1/1 C.pr.pen cu depășirea termenului de 20 de zile prevăzut de art 278/3 C.pr.pen.;
- § interpretarea art 385 indice 14 alin 1 indice 1 teza II C.pr.pen

În **materie comercială și contencios administrativ**, au fost identificate ca problemele drept ce au generat o practică neunitară:

- § strămutarea dosarului de insolvență la un alt tribunal –consecințe asupra recursurilor formulate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorul-sindic anterior strămutării;
- § aplicarea dispozițiilor Legii nr. 51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice, denumite servicii de utilități publice în ceea ce privește competența materială de soluționare a litigiilor având ca obiect pretenții rezultate din contractele de prestări servicii încheiate între persoane fizice sau juridice de drept privat și furnizorii de utilități – Compania de Apă, Distrigaz, Electrica;
- § competența de soluționare a cererilor prin care se solicită obligarea Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților să emită un ordin de validare sau invalidare a Hotărârii Comisiei pentru aplicarea Legii nr. 9/1998;
- § interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 11 alin 2 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței;
- § inadmisibilitatea acțiunii formulate de funcționarii publici având ca obiect drepturile lor salariale, în situația în care nu au respectat condiția prevăzută de art. 7 din Legea contenciosului administrativ, respectiv obligativitatea plângerii prealabile;
- § competența de soluționare a acțiunilor care ca obiect contestarea retragerii sau anulării atestatului de asistent maternal;
- § aplicarea retroactivă a Legii nr. 554/2004.

În scopul interpretării și aplicării unitare a legii, au fost avute în vedere și modificări legislative pentru instituirea unui mecanism de unificare a practicii Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de sesizare a acestuia de către celelalte instanțe, pentru exprimarea opiniei asupra anumitor probleme de drept. Realizarea obiectivului de unificare a practicii judiciare va determina îmbunătățirea calității hotărârilor judecătorești, în vederea reducerii numărului de cauze a căror soluție a fost modificată în căile de atac.

În vederea realizării acestui obiectiv, Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat împreună cu Înalta Curte de Casație și Justiție proiectul de Lege privind unele măsuri pentru asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii de către instanțele judecătorești prin care se propun, în principal, următoarele reglementări:

- Modificarea și completarea dispozițiilor referitoare la recursul în interesul legii, cuprinse în Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală în sensul precizării condițiilor în care Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și colegiile de conducere ale curților de apel pot promova un recurs în interesul legii la Înalta Curte de Casație și Justiție, modalitățile de susținere a recursului și procedura de soluționare a acestuia de către Secțiunile Unite ale instanței supreme.

Prin proiect se menține dispoziția potrivit căreia deciziile pronunțate de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii se publică în Monitorul Oficial al României Partea I și sunt obligatorii pentru instanțe.

- Completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, prin stabilirea în competența Secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, a soluționării sesizărilor pentru interpretarea unor dispoziții legale formulate de instanțele de recurs. Aceste sesizări se soluționează în cadrul Secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu competența fiecăreia, de complete formate din trei judecători, în camera de consiliu, fără citarea părților. În cazul în care, în raport cu obiectul sesizării, problema de drept privește activitatea mai multor secții, cauza va fi soluționată de completele reunite din cadrul secțiilor interesate, convocate de Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Proiectul prevede posibilitatea pentru instanța de recurs de a pune în discuția părților problema de drept asupra căreia urmează să solicite opinia Înaltei Curți de Casație și Justiție și să le ceară un punct de vedere scris cu privire la aceasta. Dacă după ascultarea părților instanța de recurs consideră că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, dispune prin încheiere suspendarea judecării cauzei și transmite instanței supreme sesizarea privind interpretarea dispoziției legale care are incidență în cauza supusă recursului, însoțită de punctele de vedere ale părților exprimate în scris dacă acestea au fost depuse. Dezlegarea dată problemei de drept prin decizia pronunțată de completul Înaltei Curți de Casație și Justiție este obligatorie pentru instanța de recurs în soluționarea cauzei.

- A fost reglementată procedura de soluționare a cererii privind unificarea practicii judiciare în cazul în care se constată că o problemă de drept a fost soluționată în mod diferit în cadrul unei Secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Prin **Hotărârea nr.352** din data de **03 martie 2007**, Plenul a dispus sesizarea ministrului justiției cu *proiectul de Lege privind unele măsuri pentru asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii de către instanțele judecătorești*, în vederea luării măsurilor necesare promovării acestuia.

Tot în plan legislativ, prin **Hotărârea nr.46** din data de **01 februarie 2007**, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât completarea dispozițiilor Capitolului II din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor, cu o nouă secțiune care reglementează măsurile de unificare a practicii judiciare. Întrucât măsurile concrete instituite prin această nouă reglementare sunt în sarcina instanțelor judecătorești, urmează să le prezentăm în detaliu în cadrul secțiunii următoare.

3.6.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor judecătorești/parchetelor de pe lângă acestea

În cuprinsul Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești a fost introdusă o nouă secțiune denumită **„Măsuri privind unificarea practicii judiciare”**, fiind reglementată obligativitatea organizării unor întâlniri lunare la nivelul fiecărei instanțe sau, după caz, al fiecărei secții, întâlniri în cadrul cărora sunt discutate problemele de drept care au condus la pronunțarea unor soluții diferite.

De asemenea, se prevede organizarea unor întâlniri trimestriale la nivelul curților de apel, în care vor fi dezbătute problemele de drept care au generat o practică neunitară, cu invitarea judecătorilor din cadrul secției de specialitate a Înaltei Curți de Casație și Justiție (când întâlnirile se organizează pe domenii de specializare) și a procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel respectivă.

Este important de precizat că în cuprinsul regulamentului este prevăzută în mod expres obligația președinților curților de apel de a lua măsuri pentru achiziționarea de către serviciile de documentare a culegerilor de decizii ale Curții Constituționale, jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, a curților de apel, precum și a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului și a Curții Europene de Justiție.

În cursul anului 2008 este necesară continuarea procesului de extindere a accesului magistraților la legislație și jurisprudență, dublat însă de măsuri suplimentare pentru conștientizarea în rândul acestora a importanței asigurării unei practici judiciare unitare, aspect esențial pentru creșterea încrederii în actul de justiție.

Campania de conștientizare a magistraților este esențială, mai ales din perspectiva faptului că nu există posibilitatea unui control sau a unei monitorizări individuale asupra soluțiilor date de magistrat, o astfel de monitorizare fiind de natură a afecta principiul independenței.

Pentru realizarea măsurilor propuse este necesar sprijinul direct al principalei instituții cu rol în asigurarea practicii unitare, Înalta Curte de Casație și Justiție, dar și sprijinul Institutului Național al Magistraturii, responsabil de formarea inițială și continuă a magistraților.

În afara măsurilor amintite, în cursul anului 2007, la nivelul instanțelor judecătorești și parchetelor au fost luate și următoarele măsuri pentru unificarea practicii judiciare. - analizarea periodică a practicii de casare și studierea Buletinului Casației; - formarea continuă descentralizată a judecătorilor și procurorilor; - sesizarea colegiilor de conducere ale instanțelor judecătorești și parchetelor, în vederea declanșării procedurii recursului în interesul legii; - discutarea în colectivele de judecători și procurori a noilor reglementări intrate în vigoare și a modului de interpretare a acestora; - analiza soluțiilor curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție; - întocmirea și transmiterea la parchetele din subordine a practicii judiciare relevante a curților de apel; - analiza

de speță cu toți conducătorii parchetelor și cu toți procurorii în ședințe comune; - întocmirea de note, studii, documentări privind practica judiciară neunitară, cu propuneri privind declararea recursului în interesul legii.

În ceea ce privește eficiența măsurilor de unificare a practicii judiciare atât la nivel central, cât și la nivelul fiecărei instanțe judecătorești și fiecărui parchet, semnalele sunt pozitive, având în vedere răspunsurile transmise de instanțe și parchete la chestionarul întocmit în vederea colectării datelor necesare redactării raportului privind starea justiției pe anul 2007.

Astfel, se constată că cele mai multe instanțe au transmis faptul că în anul 2007 **practica judiciară neunitară a existat numai în anumite domenii, în mod izolat** și că, față de anul 2006, **cazurile de practică neunitară s-au diminuat**. Foarte puține au fost instanțele care au răspuns în sensul că **situațiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric**.

Situația este similară și în cazul parchetelor, majoritatea răspunzând în sensul că, față de anul 2006, **cazurile de practică neunitară s-au diminuat**. Alte parchete (în număr mai mic) au transmis faptul că **situațiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric**.

Trebuie subliniat un aspect pozitiv și anume că, la nivelul unor instanțe și parchete există **practică judiciară unitară în toate domeniile**, așa cum rezultă din răspunsurile comunicate la întrebările din cuprinsul chestionarului întocmit în vederea redactării raportului referitor la starea justiției.

3.7. Aplicarea dispozițiilor Convenției Europene a Drepturilor Omului în sistemul judiciar românesc

În anul 2007, România a fost al treilea stat după numărul cauzelor aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, însumând 10% din numărul total al cauzelor înregistrate, primul loc și al doilea loc fiind ocupat de Rusia cu 23,6% respectiv Turcia cu 12% din numărul total al cauzelor aflate pe rol.

Din totalul cauzelor privind România, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a soluționat, în anul 2007, 97 de cauze, dintre care 7 au fost respinse, iar una a fost soluționată amiabil, în cazul celorlalte pronunțându-se hotărâri de condamnare împotriva României, sub aspectul art. 3 al Convenției⁹³, art. 5⁹⁴, art. 6⁹⁵, art. 7⁹⁶, art. 8⁹⁷, art. 10⁹⁸, art. 11⁹⁹, art. 13¹⁰⁰, art. 14¹⁰¹, art. 1 din Protocolul nr. 1¹⁰², art. 2 din Protocolul nr. 4¹⁰³.

⁹³ Dreptul de a nu fi supus torturii ori pedepselor inumane sau degradante.

⁹⁴ Dreptul la libertate și siguranță.

⁹⁵ Dreptul la un proces echitabil.

⁹⁶ Legalitatea pedepsei.

⁹⁷ Dreptul la respectarea vieții private și de familie.

⁹⁸ Libertatea de exprimare.

⁹⁹ Libertatea de întrunire și asociere.

¹⁰⁰ Dreptul la recurs efectiv.

3.7.1. Principalele categorii de cauze care au atras în anul 2007 condamnarea statului român

a. Desființarea prin căi extraordinare de atac a unor hotărâri definitive și irevocabile: 7 cauze.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat în aceste cauze încălcarea dreptului la un proces echitabil (art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale), precum și a dreptului la respectarea proprietății (art.1 din primul Protocol adițional la Convenție) ca urmare a admiterii, de către instanța supremă, a recursurilor în anulare promovate de Procurorul General împotriva unor hotărâri judecătorești civile irevocabile prin care se recunoșteau reclamanților drepturi de creanță sau alte drepturi civile (CORNIF C. ROMÂNIEI, PIAȚA BAZAR DOROBANȚI C. ROMÂNIEI, BLIDARU C. ROMÂNIEI, RADA C. ROMÂNIEI) ori prin care se dispusesse restituirea unor imobile naționalizate către foștii proprietari (PUȘCAȘ C. ROMÂNIEI, BELASIN C. ROMÂNIEI, SFRIJAN C. ROMÂNIEI,).

România a fost condamnată în aceste cauze, **deși dispozițiile legale privind recursul în anulare au fost abrogate atât în materie civilă cât și în materie penală**, prin Legea nr. 219/2005 privind aprobarea OUG nr.138/2000 privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă și prin Legea nr. 576/2004 privind modificarea codului de procedură penală.

Este de menționat faptul că aceste condamnări survin pe fondul pronunțării hotărârilor Curții Europene în cauzele Brumărescu și S.C Mașinexportimport S.A prin care Curtea a statuat că *desființarea, pe calea recursului în anulare, a unei hotărâri judecătorești irevocabile prin care s-a recunoscut un drept civil în favoarea reclamantului, încalcă principiul securității juridice și, pe cale de consecință, dreptul la un proces echitabil.*

b. Imposibilitatea foștilor proprietari, ale căror imobile naționalizate fără titlu au fost vândute chiriașilor în temeiul Legii 112/1995, de a obține restituirea în natură a acestora sau o alta formă de despăgubire: 34 cauze¹⁰⁴.

Motivele care au determinat condamnarea României în aceste cauze sunt legate de incoerența legislativă și aplicarea defectuoasă a legislației existente în materia restituirii imobilelor naționalizate, întârziindu-se ori împiedicându-se nejustificat restituirea imobilelor solicitate sau acordarea de despăgubiri.

¹⁰¹ Interzicerea discriminării

¹⁰² Protecția proprietății private,

¹⁰³ Libertatea de circulație

¹⁰⁴ NEOGIȚĂ C. ROMÂNIEI, STROIA C. ROMÂNIEI, ENCIU ȘI LEGA C. ROMÂNIEI, FLORESCU C. ROMÂNIEI, GABRIEL C. ROMÂNIEI, WEIGEL C. ROMÂNIEI, PETRESCU C.ROMÂNIEI, ERBICEANU C. ROMÂNIEI, FUNKE C. ROMÂNIEI, ASLAN C. ROMÂNIEI, PĂUN C. ROMÂNIEI, TODICESCU C.ROMÂNIEI, BRAZDA ȘI MALIȚA C. ROMÂNIEI, HORIA JEAN IONESCU C. ROMÂNIEI, SĂVULESCU C. ROMÂNIEI, RUSU ȘI ALȚII C.ROMÂNIEI, POPESCU ȘI DAȘOVEANU C.ROMÂNIEI, ELENA ȘI NICOLAE IONESCU C. ROMÂNIEI, HERTZOG C. ROMÂNIEI, CAPEȚAN-BACSKAI C. ROMÂNIEI, CIOBOTEĂ C. ROMÂNIEI, ISAR C. ROMÂNIEI, ENGBER C. ROMÂNIEI, BĂLĂNESCU C. ROMÂNIEI, COHEN C. ROMÂNIEI, DRAGOȘ C. ROMÂNIEI, FISCHER C. ROMÂNIEI, MUȘAT C. ROMÂNIEI, PUȘCAȘ C. ROMÂNIEI, SZEKELY C. ROMÂNIEI, ILUȚIU C. ROMÂNIEI, SUCIU WERLE C. ROMÂNIEI, BREȚCANU C. ROMÂNIEI, BELASIN C. ROMÂNIEI.

Ca și în cauzele Străin și alții c. României și Păduraru c. României, în prezentele cauze, terțe persoane au devenit proprietarii imobilelor în litigiu mai înainte ca dreptul de proprietate al reclamanților asupra acestor bunuri să fie confirmat definitiv cu efect retroactiv, reclamanții fiind recunoscuți (ca și în cauza Porteanu) drept proprietari legitimi, dat fiind caracterul abuziv al naționalizării. Curtea a reținut că vânzarea bunurilor reclamanților către chiriași, în baza Legii nr. 112/1995, i-a împiedicat să-și exercite dreptul de proprietate și că nici o despăgubire nu le-a fost acordată pentru această lipsire de bunuri. Curtea a observat că, deși în virtutea Legii nr. 247/2005, persoanele care se află în situația reclamanților au dreptul la o indemnizație egală cu valoarea de piață a bunului care nu poate fi restituit, sub formă de titluri de valoare la fondul „Proprietatea”, acest fond nu funcționează, în prezent, de o manieră susceptibilă să conducă la acordarea efectivă a unei despăgubiri. În concluzie, Curtea a considerat că privarea reclamanților de bunurile lor, combinată cu absența totală a unei despăgubiri timp de mai mulți ani (aproape șase ani, în cauza Negoită și Stroia, opt ani, în cauza Enciu și Lega și aproape zece ani, în cauzele Erbiceanu, Funke, Aslan, Păun și Todicescu), i-a făcut să sufere o pierdere disproporționată și excesivă, incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 al Primului Protocol Adițional la Convenție.

c. Încălcarea garanțiilor oferite de art.6 parag. 1 (dreptul de acces efectiv la un tribunal, independența și imparțialitatea instanței, etc.): 24 cauze¹⁰⁵

Aceste cauze se referă în principal la impedimentele care au determinat întârzieri nejustificate în executarea unor hotărâri judecătorești, procedurile greoaie pentru executarea acestora, lipsa de eficiență atât a instanțelor de judecată, cât și a altor organe ale statului, refuzul instanțelor judiciare de a supune legalitatea unei decizii emise de o autoritate administrativă controlului judiciar, lipsa de coordonare și colaborare eficientă între instanțele judecătorești și alte organe ale statului (executori judecătorești, Comisii locale sau județene de aplicare a Legii nr. 18/1991 etc.),

În aceste cauze, Curtea a considerat că atât *refuzul* de a executa hotărâri judecătorești, cât și *întârzierea nejustificată* în această executare reprezintă o atingere adusă dreptului de acces efectiv la un tribunal, în sensul prevăzut de art. 6 alin.1 al Convenției. Condamnarea României în aceste cazuri a fost cauzată de exercitarea de către justițiabili a mai multor căi de atac, care au fost soluționate cu întârziere, de notificările repetate pe care trebuiau să le trimită organelor însărcinate cu executarea, de demararea procedurilor de executare silită care erau împiedicate de nerespectarea unor dispoziții procedurale etc.

¹⁰⁵ NERUMBERG C. ROMÂNIEI, GAVRILEANU C. ROMÂNIEI, SCHREPLER C. ROMÂNIEI, DOBRE C. ROMÂNIEI, MARIA PETER C. ROMÂNIEI, GROSU C. ROMÂNIEI, RĂDULESCU C. ROMÂNIEI, HAULER C. ROMÂNIEI, CORNELIA EUFROSINA RADU C. ROMÂNIEI, IORGA C. ROMÂNIEI, LARCO C. ROMÂNIEI, SC RUXANDRA TRADING SRL C. ROMÂNIEI, DORNEANU C. ROMÂNIEI, HIRSCHORN C. ROMÂNIEI, GROZESCU C. ROMÂNIEI, ANGHEL C. ROMÂNIEI, ȘTEFĂNESCU C. ROMÂNIEI, OPREA C. ROMÂNIEI, KOCIS C. ROMÂNIEI, MICLICI C. ROMÂNIEI, IOSIF ȘI ALȚII C. ROMÂNIEI, BOLDEA C. ROMÂNIEI, FORUM MARITIME C. ROMÂNIEI, BEIAN C. ROMÂNIEI.

În cauza CORNELIA EUFROSINA RADU C. ROMÂNIEI Curtea a reținut încălcarea dreptului de acces la instanță, determinată de refuzul Curții de Apel București de a recunoaște dreptul instanțelor de a soluționa acțiuni în revendicare ca cea din speță, cu motivarea că ar fi trebuit să se urmeze calea administrativă deschisă de Legea nr. 112/1995, amintind jurisprudența stabilită în cauze precum Dickmann împotriva României sau Ban împotriva României.

În cauza IOSIF ȘI ALȚII C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a reiterat jurisprudența sa, stabilită în cauza Weissman și alții împotriva României, potrivit căreia limitarea dreptului de acces la o instanță nu este conformă cu cerințele articolului 6 par.1 al Convenției decât dacă, prin această limitare, se urmărește un scop legitim și dacă se păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între scopul legitim urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea sa. Curtea Europeană a reținut că neachitarea, de către reclamanți, a sumei dispuse de instanță cu titlu de cauțiune, a condus la anularea acțiunii, privându-i pe aceștia de dreptul lor de a vedea examinat, de către o instanță judecătorească, fondul acțiunii introduse de către ei. Quantumul sumei dispuse de instanță cu titlu de cauțiune a fost apreciat de către Curte ca fiind extrem de ridicat, depășind chiar valoarea imobilului cu care reclamanții garantaseră o parte din credit, iar obligarea reclamanților la plata acestei sume a intervenit într-un stadiu incipient al procedurii, instanța europeană apreciind că, în acest fel, dreptul de acces la o instanță al reclamanților a fost afectat în însăși substanța sa.

În două cauze (IORGA C. ROMÂNIEI și LARCO C. ROMÂNIEI) s-a pus problema încălcării dreptului de acces efectiv la un tribunal prin stabilirea unei sume excesive cu titlu de taxă de timbru în sarcina reclamanților, sumă pe care aceștia nu au putut-o achita și care a determinat anularea acțiunii.

La momentul faptelor, Ministerul Finanțelor Publice era autoritatea competentă să aprecieze asupra capacității unui solicitant de a plăti taxa, însă în cauza IORGA C. ROMÂNIEI Ministerul Finanțelor Publice, fiind parte în procedură, nu prezenta garanțiile de independență și imparțialitate impuse de Convenție iar în cauza LARCO C. ROMÂNIEI, Curtea Europeană a constatat că Ministerul Finanțelor Publice a respins cererea de scutire de obligația de a plăti taxa formulată de reclamant și că decizia de respingere nu putea, potrivit prevederilor legale aplicabile la acel moment, să fie contestată în fața instanțelor judecătorești, ceea ce a condus la încălcarea dreptului de acces la instanță al reclamanților, drept protejat de articolul 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

În prezent, Legea privind taxele de timbru (Legea nr. 146/1997) stabilește plata unor taxe de timbru raportat la valoarea obiectului litigiului, în cazul litigiilor patrimoniale evaluabile în bani, fapt ce ar putea atrage din nou condamnarea României, în cazul în care aceste sume se dovedesc a fi excesive, mai ales că instanța europeană apreciază suma costurilor de acest gen în lumina circumstanțelor unui caz dat, înțelegând aici și solvabilitatea solicitantului și faza procedurii prin care restricția în chestiune îi este impusă, factori de care legea română nu ține cont.

În cauza HIRSCHORN C. ROMÂNIEI Curtea a considerat că a existat o încălcare a articolului 6 din Convenție, din punctul de vedere al nerespectării dreptului la o instanță independentă și imparțială, datorită

faptului că judecătorii inspectori au „pledat” în favoarea respingerii cererii reclamantului, în condițiile în care legislația română în vigoare interzicea exprimarea în mod public de către magistrați a opiniilor referitoare la un proces în curs și imixtiunea judecătorilor inspectori în procedura judiciară.

În cauza FORUM MARITIME SA. ROMÂNIEI Curtea a remarcat că rezoluțiile procurorilor nu au format obiectul unui control ulterior din partea unei instanțe judecătorești care îndeplinește exigențele art. 6 alin. 1 din Convenție având în vedere că, la data respectivă, reclamanta nu dispunea de nici o cale de recurs efectivă care să-i permită să conteste în instanță actele procurorului.

În cauza GROZESCUC. ROMÂNIEI Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil, datorită nerespectării principiului contradictorialității în cadrul procedurii judiciare interne.

d. Durata excesivă a procedurilor judiciare: 12 cauze.

Durata excesivă a procedurilor judiciare este cauzată, în majoritatea cauzelor, de activitatea defectuoasă a instanțelor și parchetelor și a altor organe ale statului, dar și de numeroasele modificări legislative.

Deși dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil are consacrare constituțională (art. 21 alin. 3 din Constituția României), în practică acest drept se lovește de unele impedimente care țin de erori de apreciere a obiectului acțiunii, volumul mare de muncă al judecătorilor și procurorilor, capacitatea de administrare și organizare a activității instanțelor, modificările legislative numeroase care determină blocaje în aplicarea legilor etc.

Cauzele în care România a fost condamnată pentru încălcarea dreptului la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil (art. 6 alin. 1 al Convenției) sunt: CÂRJAN C. ROMÂNIEI (dosarul a rămas pe rolul instanței de fond timp de patru ani datorită unui conflict negativ de competență, lipsei de diligență din partea experților și a autorităților administrative cărora instanța le-a pus în vedere să prezinte o serie de documente), GHEORGHE C. ROMÂNIEI (lipsa de complexitate a cauzei și luarea în considerare a stării de sănătate a reclamantului ar fi trebuit să conducă la urgentarea acțiunilor procedurale), DURDAN C. ROMÂNIEI (atitudinea contradictorie, timp de opt ani, a autorităților administrative române cu privire la executarea hotărârii judecătorești prin care se dispunea reîncadrarea reclamantului în postul deținut anterior), IȘPAN C. ROMÂNIEI (durata excesivă a procedurii civile, începută în noiembrie 1993 și încheiată în februarie 2002) REINER ȘI ALȚII C. ROMÂNIEI (procedura a durat, în total, aproape 10 ani), CORABIAN C. ROMÂNIEI (perioada de aproximativ 12 ani și 2 luni, care s-a scurs până la data punerii în posesie), FORUM MARITIME SA C. ROMÂNIEI (durata excesivă a procedurii comerciale, de șapte ani și aproximativ nouă luni, care a cunoscut mai multe casări cu trimitere), FISCHER C. ROMÂNIEI, SC CONCEPT LTD SRL ȘI MANOLE C. ROMÂNIEI (durata excesivă a trei proceduri cu caracter comercial desfășurate în fața

instanțelor judecătorești interne), BRAGADIREANU C. ROMÂNIEI (durata excesivă a procedurii penale desfășurate împotriva reclamantului, opt ani și opt luni), KOCSIS C. ROMÂNIEI (procedura a avut o durată de nouă ani, dintre care cinci ani până la pronunțarea hotărârii definitive asupra fondului cauzei și nu era încă finalizată la data pronunțării hotărârii Curții), MICLICI C. ROMÂNIEI (executarea hotărârii definitive și irevocabile prin care se dispunea reintegrarea reclamantului și plata către acesta a drepturilor salariale a fost suspendată vreme de cinci ani).

e. Aplicarea unor tratamente inumane si degradante de către reprezentanți ai unor instituții publice și absența unei anchete eficiente referitoare la aceasta: 4 cauze.

Încălcarea articolului 3 se referă în principal la relele tratamente aplicate de către ofițeri de poliție și jandarmerie, precum și la neefectuarea unor anchete eficiente cu privire la aceste cauze. Numărul condamnărilor privind încălcarea art. 3 este redus în prezent.

În trei cazuri¹⁰⁶ s-a constatat încălcarea articolului 3 al Convenției în ceea ce privește partea sa procedurală, în sensul că ancheta efectuată de autorități în urma plângerilor de rele tratamente făcute de reclamanți a fost lipsită de efectivitate.

În cauza COBZARU C. ROMÂNIEI Curtea a concluzionat, în lipsă de probe în sens contrar, că rănilor de pe corpul reclamantului au fost cauzate de către tratamentul inuman și degradant căruia i-a fost victimă reclamantul în timpul cât s-a aflat sub supravegherea organelor de poliție, la secția de poliție, în seara zilei de 4 iulie 1997.

În cauza DUMITRU POPESCU C. ROMÂNIEI (nr.1), condamnarea României s-a datorat aprecierii Curții în sensul că lipsa de independență instituțională a celor ce erau însărcinați să se ocupe de ancheta asupra plângerii reclamantului (procurori militari) față de presupușii făptuitori (angajații Ministerului de Interne) dă naștere la îndoieli asupra efectivității anchetei efectuate de aceștia.

Această problemă nu mai este de actualitate deoarece, conform modificărilor legislative intervenite ulterior, respectiv adoptarea Legii nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române și Legea nr. 360/2002 privind Statutul Poliștilor, lucrătorii de poliție au dobândit statutul de funcționari publici, iar urmărirea penală și judecata în cauzele privind poliști se desfășoară de parchetele, respectiv instanțele civile.

De asemenea, menționăm că potrivit modificării Codului de procedură penală prin Legea nr. 281/2003, a fost introdus articolul 278¹, prin care s-a acordat posibilitatea contestării în justiție a actelor procurorului, asigurându-se încă o garanție a unor anchete efective.

În cauza MACOVEI ȘI ALȚII C. ROMÂNIEI, referitor la articolul 3 sub aspect procedural, instanța europeană a statuat că refuzul constant de a cerceta făptuitorii sub aspectul săvârșirii infracțiunii de tentativă de omor și prin faptul că au impus reclamanților să depună o nouă plângere pentru infracțiunea de loviri sau

¹⁰⁶ DUMITRU POPESCU C. ROMÂNIEI(NR.1), MACOVEI ȘI ALȚII C. ROMÂNIEI, COBZARU C. ROMÂNIEI.

alte violențe, autoritățile interne au îndemnat reclamanții să renunțe la plângerea lor inițială sau să o modifice, ancheta nefiind efectivă și aprofundată.

În cauza BRAGADIREANU C. ROMÂNIEI Curtea a reținut faptul că suprapopularea penitenciarului, precum și condițiile precare de igienă, ca și lipsa unor facilități adecvate stării de sănătate a reclamantului, constituie un tratament inuman și degradant, constatând încălcarea articolului 3 din Convenție.

f. Încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 prin ingerințe nejustificate asupra dreptului de proprietate, altele decât cele rezultate din aplicarea Legii nr. 112/1995: 22 cauze.

Enumerăm cu titlu exemplificativ cauzele în care România a fost condamnată sub acest aspect, situațiile de fapt și motivația Curții Europene a Drepturilor Omului fiind variate ca natură.

În cauzele CLEJA ȘI MIHALCEA C. ROMÂNIEI, POPESCU ȘI TOADER C. ROMÂNIEI ȘI SPANOCHE C. ROMÂNIEI a fost criticată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 40/1999, prin prisma condițiilor de formă pe care le prevede cu privire la notificarea chiriașilor, modalitatea de exprimare a consimțământului de către terțul proprietar al locuinței oferite chiriașului pentru schimbul obligatoriu de locuințe, exigențele de calitate impuse ca o astfel de locuință să fie considerată „convenabilă” și a sancțiunilor ce intervin în cazul nerespectării acestora, fapte considerate de Curte ca impunând o sarcină specială și exorbitantă asupra proprietarilor și de natură a nu asigura un just echilibru între interesele proprietarilor și cele ale chiriașilor, amintind raționamentul din cauzei Radovici și Stănescu împotriva României

În cauza BOCK ȘI PALADE C. ROMÂNIEI, Curtea a reținut că, prin hotărârea din 2001, Curtea Supremă a stabilit că autoritatea administrativă locală a dobândit un drept de superficie în temeiul „unor împrejurări de fapt pe care cei doi proprietari nu le-au dorit ori cunoscut” și în temeiul jurisprudenței instanțelor interne, dreptul de superficie se dobândește exclusiv prin lege, prin uzucapiune, prin legat sau prin convenția părților, remarcând că aparența de drept la care s-a referit instanța supremă nu se încadrează în categoria actelor și faptelor pe care se poate întemeia dreptul de superficie, ingerința în dreptul de proprietate al reclamanților fiind incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor.

În cauza DRĂCULEȚ C. ROMÂNIEI, Curtea Europeană a considerat că imposibilitatea, pentru reclamant, de a intra în posesia suprafeței de teren datorită emiterii, de către autoritățile locale, a unui titlu de proprietate, pentru aceeași suprafață de teren, în favoarea unor terți și faptul că autoritățile locale nu au întreprins demersuri pentru a pune capăt unei situații de care sunt responsabile reprezintă o ingerință în dreptul reclamantului la respectul bunurilor sale.

În cauza BEIAN C. ROMÂNIEI, Curtea, văzând că în alte cauze similare instanța internă supremă a acordat altor persoane drepturile prevăzute de Legea 309/2002, aceasta a apreciat că reclamantul avea o

«speranță legitimă» de a obține recunoașterea creanței sale și, față de divergențele din jurisprudență existente la nivelul instanței supreme, subliniind că articolul 14 din Convenție are caracter exemplificativ, iar nu limitativ, a constatat încălcarea articolului 1 din Primul Protocol Adițional combinat cu articolul 14 din Convenție.

Articolul 1 din Protocolul nr.1, a fost încălcat și acolo unde Curtea a constatat încălcarea articolului 6 alin.1 din cauza neexecutării, întârzierii în executarea unor hotărâri judecătorești privind dreptul de proprietate, imputabile autorităților, neeliberării titlului de proprietate (cauza GAVRILEANU C. ROMÂNIEI), Curtea precizând că reclamanții au suferit un prejudiciu ce decurge din faptul că nu a beneficiat de bunurile lor o lungă perioadă de timp¹⁰⁷.

Au existat cazuri de încălcare a art.1 din Protocolul nr. 1 ca o consecință a faptului că în urma promovării unor căi de atac extraordinare, reclamanții nu au putut beneficia nici de bunurile la care aveau dreptul, nici de despăgubiri¹⁰⁸.

i. Încălcarea dreptului la apărare: 3 cauze¹⁰⁹

În aceste cauze Curtea a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil sub aspectul dreptului la apărare garantat de art.6 al.1 și al.3 lit.d) din Convenție, apreciind că, deși instanțele au pronunțat hotărâri în cadrul unor proceduri de recurs împotriva unor hotărâri care au format obiectul unui apel, nu au procedat la audierea martorilor, nu au făcut o apreciere proprie și directă a faptelor și a probelor pentru a stabili dacă acestea sunt suficiente pentru a permite condamnarea și nu au procedat la audierea nemijlocită a inculpaților, hotărârile de condamnare a reclamanților fiind pronunțate pe baza aceluiași acte din dosarele în care aceștia fuseseră achitați de instanțele inferioare.

Condamnarea reclamanților (inculpați), fără a face o apreciere directă a declarațiilor acestora și ale martorilor și fără a justifica motivele pentru care s-au luat în considerare doar declarațiile date în faza de urmărire penală, este contrară exigențelor unui proces echitabil.

Curtea Europeană, reiterând jurisprudența sa în materie (cauza Constantinescu c. României), a apreciat că, pentru a se putea pronunța cu privire la vinovăția sau nevinovăția reclamanților, instanțele de recurs ar fi trebuit să analizeze toate elementele de fapt și de drept, pe baza probelor administrate în cauză, asigurând, în egală măsură, prezența inculpaților pentru o audiere nemijlocită, cu atât mai mult cu cât instanțele de fond și de apel pronunțaseră o soluție de achitare.

Menționăm că prin Legea nr. 356/2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 764 din 07.09.2006, au fost introduse noi prevederi în Codul de procedură penală, privind ascultarea în mod obligatoriu a inculpaților în

¹⁰⁷ NERUMBERG C. ROMÂNIEI, GAVRILEANU C. ROMÂNIEI, DOBRE C. ROMÂNIEI, MARIA PETER C. ROMÂNIEI, GROSU C. ROMÂNIEI, RĂDULESCU C. ROMÂNIEI, SC RUXANDRA TRADING SRL C. ROMÂNIEI, DORNEANU C. ROMÂNIEI, CORABIAN C. ROMÂNIEI, PRODANOF ȘI ALȚII C. ROMÂNIEI, HIRSCHORN C. ROMÂNIEI, MICLICI C. ROMÂNIEI.

¹⁰⁸ CORNIF C. ROMÂNIEI, PIAȚA BAZAR DOROBANȚI SRL C. ROMÂNIEI, BLIDARU C. ROMÂNIEI, VALER POP C. ROMÂNIEI,

¹⁰⁹ MIRCEA C. ROMÂNIEI, DANILA C. ROMÂNIEI, REINER ȘI ALȚII C. ROMÂNIEI.

fața instanțelor de apel și recurs, pentru a preveni producerea unor noi încălcări ale dispozițiilor Convenției Europene, în situații similare celor din prezentele cauze.

I. Alte cauze

În anul 2007 s-au pronunțat hotărâri de condamnare a României în cauze în care s-a invocat încălcarea art. 13 și a art.14 din Convenție (Cobzaru, Beian), art. 11 (Bozgan), art. 7 (Dragotonoiu și Militaru Pidhorni), art. 5 (Nastase Silivestru), art. 8 (Nastase Silivestru și Dumitru Popescu nr. 2), art. 10 (Boldea) și art. 41 (Păduraru), art. 2 din Protocolul nr. 4 (Sissanis).

În cauza COBZARU C. ROMÂNIEI, Curtea a stabilit încălcarea art. 13 din Convenție datorită faptului că reclamantul nu a beneficiat de un remediu efectiv pentru pretinsele rele-tratamente la care a fost supus din partea organelor de poliție, în speță nefiind efectuată o anchetă efectivă și a art.14 care interzice discriminarea, întrucât observațiile tendențioase la adresa originii Rome a reclamantului au evidențiat o atitudine discriminatorie din partea organelor de anchetă.

În cauza BOZGAN C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 11 din Convenție care garantează libertatea de întrunire și de asociere întrucât faptul că asociația a cărei înregistrare a fost cerută nu a întreprins, înaintea înregistrării, nicio activitate nu putea constitui un indiciu că ar avea intenția de a desfășura activități anticonstituționale, contrare celor înscrise în statut, o măsură atât de radicală fiind considerată disproporționată față de scopul urmărit, nefiind necesară într-o societate democratică. Mai mult, Curtea a constatat că cererea reclamantului a fost respinsă fără ca instanțele să-i ceară să remedieze eventualele irregularități din statut, faptul de a-i cere să inițieze o nouă procedură constituindu-se într-o sarcină disproporționată.

În cauza DRADOTONIU ȘI MILITARU-PIDHORN C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a constatat încălcarea dispozițiilor art. 7 paragraful 1 din Convenție, de către autoritățile române, sub aspectul aplicării extensive a legii penale, întrucât, pe de o parte, față de prevederile Codului penal în vigoare la data săvârșirii faptelor, nu puteau fi judecate pentru corupție decât faptele persoanelor desfășurând o activitate în cadrul unei organizații publice și nu în cadrul unei societăți comerciale private, iar pe de altă parte, nu s-a putut demonstra existența unei jurisprudențe accesibile și previzibile, prealabilă săvârșirii faptelor de către reclamanți, care să asimileze faptele de corupție pasivă ale salariaților unei bănci cu cele ale funcționarilor sau altor salariați din unitățile „obștești”.

În cauza NĂSTASE SILIVESTRU C. ROMÂNIEI Curtea a constatat încălcarea art. 8 din Convenție, care garantează dreptul la respectarea vieții private și de familie, apreciind că reținerea de către autorități a unor scrisori expediate de membrii familiei către reclamanta ce executa o măsură de prevenție, în scopul de a efectua un control al corespondenței în temeiul dispozițiilor Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor,

în vigoare la momentul faptelor, reprezintă o ingerință în exercițiul dreptului reclamantei la respectarea corespondenței, precum și a dispozițiilor art. 5 din Convenție, care garantează dreptul la libertate și la siguranță, apreciind că procurorul care a dispus luarea măsurii arestării preventive nu îndeplinea condițiile prevăzute de articolul menționat și că reclamanta nu a fost prezentată de îndată în fața unui „magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare”.

Precizăm că Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor a fost abrogată prin Legea nr. 275 din 4 iulie 2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

În cauza DUMITRU POPESCU C. ROMÂNIEI (nr.2) Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea art. 8 din Convenție datorită faptului că Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională nu este conformă cu Convenția europeană, întrucât nu asigură un grad minim de protecție împotriva arbitrarului, cerut de acest articol al Convenției, arătând și lipsa de independență a autorității competente (procurorul) pentru autorizarea ascultărilor, lipsa unei limite temporale stabilite de lege, absența oricărui control a priori sau a posteriori al măsurii de ascultare a convorbirilor de către un judecător.

Curtea Europeană a arătat, de asemenea, lipsa de independență a autorității care ar fi putut să ateste realitatea și fiabilitatea înregistrărilor, întrucât aceasta era Serviciul Român de Informații, aceeași autoritate care era însărcinată cu interceptarea comunicațiilor, Curtea apreciind că este necesară existența unei autorități publice sau private independente de cea care a efectuat ascultările.

În prezent, în urma modificărilor legislative, interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice sau de altă natură sunt realizate după obținerea unei autorizații motivate a judecătorului, iar în materie de control al fiabilității înregistrărilor, autoritatea competentă este Institutul național de expertiză criminalistică, aflat în subordinea Ministerului Justiției și în cadrul căruia experții au calitatea de funcționari publici și sunt independenți de autoritățile competente pentru interceptarea sau transcrierea convorbirilor ascultate.

CEDO a constatat și faptul că, în ciuda modificărilor aduse Codului de procedură penală, și în prezent măsuri de supraveghere pot fi dispuse de procuror, conform procedurii prevăzute de art. 13 din Legea nr. 51/1991, care nu a fost încă abrogată, arătând și faptul că, într-o decizie recentă, Curtea Constituțională a statuat că acest articol este în conformitate cu prevederile Constituției, invocând caracterul special al Legii nr. 51/1991.

În cauza BOLDEA C. ROMÂNIEI, reamintind jurisprudența sa constantă în materie, Curtea a constatat încălcarea art. 10 din Convenție privind libertatea de exprimare și a statuat că afirmațiile reclamantului relative la comiterea plagiatului de către colegii săi, profesori la Universitatea Politehnică Timișoara, nu au fost lipsite de bază factuală, nu priveau viața privată a persoanelor respective, ci dimpotrivă, vizau activitatea desfășurată în calitate de profesori și în plus, instanțele interne nu au luat în considerare proba verității pe care reclamantul a făcut-o în cadrul procesului.

În cauza *SISSANIS C. ROMÂNIEI*, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea art. 2 din Protocolul nr. 4, întrucât restrângerea libertății de circulație a reclamantului nu a fost „prevăzută de lege”, motivul unei astfel de ingerințe în dreptul persoanei la libertatea de circulație nefiind definit cu suficientă precizie de Legea nr. 25/1969, o astfel de măsură aplicându-se automat, pentru o perioadă nedeterminată, ceea ce încalcă drepturile persoanei.

Curtea a remarcat și că art. 27 din Legea nr. 25/1969 a fost declarat neconstituțional printr-o decizie a Curții Constituționale din data de 11 aprilie 2001, astfel că, cel puțin în perioada ulterioară acestei date, măsura preventivă care l-a afectat pe reclamant nu a fost conformă legislației în vigoare.

În prezent problema aceasta nu mai e de actualitate întrucât Legea nr.25/1969 a fost abrogată.

În cauza *PĂDURARU C. ROMÂNIEI*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului după ce a pronunțat, la data de 1 decembrie 2005, hotărârea sa în ceea ce privește admisibilitatea și fondul cauzei, constatând încălcarea art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenție (protecția proprietății), s-a pronunțat asupra aplicabilității art. 41 din Convenția europeană (satisfacția echitabilă) obligând statul român la restituirea imobilului sau la plata unor despăgubiri.

3.7.2. Cauze în care s-au pronunțat hotărâri de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile.

În anul 2007, s-au pronunțat hotărâri de respingere în 7 cauze¹¹⁰, neconstatându-se încălcări ale drepturilor omului de către statul român sau fiind considerate inadmisibile. În altă cauză¹¹¹, după înregistrarea cauzei la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a intervenit soluționarea amiabilă, prin încheierea unor tranzacții între statul român și reclamanți.

Cauza *KIVU C. ROMÂNIEI* a avut ca obiect încălcarea art. 6 alin.1 și a art. 1 al Protocolului nr. 1, ca urmare a vânzării imobilului reclamanților anterior constatării dreptului de proprietate al acestora și a imposibilității ulterioare de a dobândi despăgubirile corespunzătoare.

Cauza *CUBAINȚ C. ROMÂNIEI*, a avut ca obiect pretinsa încălcare a articolelor 2 și 6 alin. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la viață și respectiv dreptul la un proces echitabil.

Cauza *MARINESCU C. ROMÂNIEI* a avut ca obiect încălcarea art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și a art. 6 din Convenție, însă Curtea a statuat că, la data introducerii plângerii, în anul 2002, reclamanta nu avea calitatea de „victimă” a încălcării unui drept garantat de Convenție.

¹¹⁰ *CUBAINȚ C. ROMÂNIEI, MANȚOG C. ROMÂNIEI, KIVU C. ROMÂNIEI, MARINESCU C. ROMÂNIEI, GEORGELY C. ROMÂNIEI, KALANYOS C. ROMÂNIEI, ȘUȚOIU C. ROMÂNIEI.*

¹¹¹ *DURA C. ROMÂNIEI*

În cauzele GERGELY C. ROMÂNIEI și KALANYOS C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a pronunțat hotărâri prin care a decis radierea de pe rolul său a acestora, deoarece privesc evenimentele ce au avut loc în localitatea Plăieșii de Jos din județul Harghita la 11 august 1990, respectiv la 9 iunie 1991, probleme ce au fost deja examinate în mod exhaustiv de către Curte în cauza Moldovan și alții c. României (nr. 2).

În cauza ȘUȚOIU C. ROMÂNIEI a fost invocată încălcarea art. 8, 5, și 6 din Convenție, Curtea constatând faptul că reclamanta nu a răspuns niciuneia dintre cele două comunicări ale Curții, deși a fost informată cu privire la consecințele absenței unui răspuns și astfel a considerat că reclamanta nu înțelege să își mențină plângerea, radiind-o de pe rol.

Cauza MANȚOG C. ROMÂNIEI a avut ca obiect pretinsa încălcare a art. 2 și 13 din Convenție, Curtea de la Strasbourg concluzionând că nu au avut loc încălcări ale articolelor invocate.

3.7.3. Aplicarea directă a Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în dreptul intern¹¹²

Instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea au fost chestionate cu privire la aplicarea directă a dispozițiilor Convenției privind apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale în cauzele soluționate ori instrumentate de acestea.

Precizăm că, în conformitate cu dispozițiile art. 11 alin. 2 din Constituția României, revizuită în anul 2003, tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, iar potrivit art. 20 din legea fundamentală, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Luând în considerare răspunsurile furnizate de instanțe și parchetele de pe lângă acestea, se poate observa că majoritatea acestora au realizat aplicarea directă a dispozițiilor Convenției privind apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, interpretate în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

La nivelul curților de Apel și al parchetelor de pe lângă acestea, dispozițiile Convenției s-au aplicat în marea majoritate a cazurilor, doar trei parchete de pe lângă curțile de apel susținând că nu s-au aplicat în mod direct dispozițiile Convenției și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele soluționate.

Câteva din domeniile în care s-a realizat aplicarea dispozițiilor Convenției au fost:

¹¹² Date sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea datelor necesare întocmirii raportului privind starea justiției.

- § prezumția de nevinovăție, echitatea procedurii în lumina dispozițiilor art.6 parag. 1-3 (Curtea de Apel Ploiești);
- § pedeapsă accesorie, pedepse complimentare, armonizarea normelor penale interne cu dispozițiile Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului (art.8) și cu jurisprudența CEDO, cauza Sabău și Pârcălab. (Curtea de Apel Timișoara);
- § restrângerea dreptului la circulație; condiții; Legea nr.248/2005, art. 2 din Protocolul nr.4 la Convenție (Curtea de apel Oradea);
- § daune morale solicitate pentru lipsirea de drepturile și libertățile fundamentale în perioada regimului totalitar și daunele acordate în baza Decretului Lege 118/1990. Inaplicabilitatea art. 6 și 13 din CEDO (Curtea de Apel Craiova).
- § nesocotirea dreptului de acces la instanță, cauza De Geouffre de la Pradelle c. Franței, încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul adițional nr. 1. (Curtea de Apel Craiova);
- § încălcarea dreptului la libera circulație garantat de art.2 din Protocolul nr.4 la Convenție, Legea nr. 248/2005. (Curtea de Apel Brașov) ;
- § pedeapsa accesorie a interzicerii unor drepturi, cauza Hrist c. Marii Britanii, neconcordanța dispozițiilor art. 71 Cod Penal cu dispozițiile art. 3 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, (Curtea de Apel Bacău);
- § încălcarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare garantate de art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. (Curtea de Apel Oradea);
- § încălcarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare garantate de art.6 para. 1 și 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, omisiunea audierii inculpatului la instanțele de fond și la instanța de recurs, cauzele Belzicek c. Polonia și Botten c. Norvegiei. (Curtea de Apel Timișoara);
- § dreptul de acces efectiv la instanță garantat de art.6 din Convenție, cauza De Geonffre de la Prodelle c. Franței. (Curtea de Apel Alba-Iulia);
- § materia arestării preventive, nedepășirea perioadei rezonabile a procedurii impuse de art. 5 paragraful 3 din Convenție. (Curtea de Apel Pitești);
- § materia arestării preventive, depășirea perioadei rezonabile a detenției preventive.(Curtea de Apel Alba-Iulia);
- § plasament, stabilirea interesului superior al copilului și dreptul acestuia de a fi crescut de părinții săi, art. 8 din Convenție raportat la jurisprudența consacrată, cauza Berrehab c. Olandei, cauza Elsholz c. Germaniei, cauza Buscemi c. Italiei, privind dreptul la viața de familie. (Curtea de Apel Timișoara)

La nivelul tribunalelor și al parchetelor de pe lângă acestea, majoritatea acestora au realizat aplicarea directă a dispozițiilor Convenției, astfel cum sunt interpretate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Cu titlu de exemplu, câteva din domeniile în care s-a făcut aplicarea directă a dispozițiilor Convenției s-au referit la:

- § încălcarea dispozițiilor privind dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil garantate de Convenție și reliefate de jurisprudența CEDO (cauza Bonisch c. Austriei). (Tribunalul Brăila);
- § dreptul la liberă circulație; realizarea condiției de proporționalitate între durata restrângerii dreptului și cauza care a determinat restrângerea (Tribunalul Vrancea);
- § liberul acces la justiție, încălcarea drepturilor ocrotite de art. 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului și de prevederile art. 1 din Protocolul 1 adițional.(Tribunalul Dolj);
- § dreptul la liberă circulație garantat de art. 2 din Protocolul nr. 4 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului, (cauza Rotam c. României, cauza Peltonen c. Finlandei și cauza K.S. c. Finlandei). (Tribunalul Bistrița-Năsăud);
- § art. 5 din Convenție în cazul măsurilor privative de libertate (Tribunalele din raza Curții de Apel Cluj).

La nivelul judecătoriilor și al parchetelor de pe lângă acestea, marea majoritate a răspunsurilor au fost în sensul aplicării directe a dispozițiilor Convenției privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cauzele soluționate.

Parchetele de pe lângă judecătorii din circumscripția a patru Parchete de pe lângă Curțile de Apel au susținut că nu a fost nevoie să se facă aplicarea dispozițiilor Convenției și a jurisprudenței instanței europene.

Domeniile în care s-a realizat aplicarea directă a dispozițiilor Convenției la nivelul judecătoriilor se referă, în special, la:

- § materia drepturilor părintești;
- § materia duratei maxime de arestare preventivă, art.5 al Convenției;
- § prezumția de nevinovăție, art. 6 alin. 2 din Convenția pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale. (Judecătoria Caracal);
- § materia termenului rezonabil de soluționare a cauzelor, art.6 al Convenției;
- § acțiune paternitate, neconstituționalitatea art.54 alin.2 Codul Familiei, dispozițiile art.8 alin.1 din Convenție, la cauza Kroon c. Olandei.(Judecătoria Corabia);
- § dreptul la apărare, problema rămânerii onorariului apărătorului din oficiu să rămână în sarcina statului (Judecătoriile Huși, Pașcani, Vaslui, Iași);
- § aplicabilitatea garanțiilor procedurale, în materie penală, prevăzute de art. 6 din Convenție, cauza Lauko c. Slovaciei.(Judecătoria Slatina);

În ceea ce privește problematica surselor de informare a judecătorilor și procurorilor cu privire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în percepția judecătorilor primul loc a fost ocupat de informarea prin intermediul paginilor de internet ale Curții de la Strasbourg, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, organizațiilor non-guvernamentale de resort etc., pe locurile următoare situându-se informările periodice transmise în teritoriu de Consiliul Superior al Magistraturii, Monitorul Oficial al României și culegerile de jurisprudență CEDO, articole din reviste de specialitate etc. La parchete, pe primul loc s-a aflat informarea prin intermediul Monitorului Oficial al României, urmat de informarea prin intermediul culegerilor de jurisprudență, informările periodice transmise în teritoriu de Consiliul Superior al Magistraturii și paginile de internet menționate mai sus.

Punctaje scăzute în preferința judecătorilor și a procurorilor, relativ la sursele de informare pe problematica Convenției europene, au obținut participările la formele de pregătire profesională specifică la nivel centralizat/descentralizat, ceea ce impune ca prioritate pentru anul 2008 intensificarea programelor de formare continuă dedicată aspectelor legate de aplicarea dispozițiilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special în contextul în care sursa de informare cel mai slab utilizată a fost aceea a participării, pe cont propriu, la forme de perfecționare profesională în domeniu..

3.8. Instanțele și parchetele din România în planul dreptului comunitar

3.8.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar

În contextul procesului de integrare a României în cadrul Uniunii Europene, începând cu 01 ianuarie 2007, în vederea exercitării atribuțiilor corespunzătoare noii ordini juridice, se impune dobândirea de către judecători și procurori a unor cunoștințe temeinice și actualizate în materia dreptului comunitar, referitoare atât la reglementările comunitare cât și la aspectele de jurisprudență.

În acest sens, potrivit răspunsurilor centralizate pe fiecare nivel de jurisdicție atât la instanțe, cât și la parchete, magistrații români au apreciat că nivelul de pregătire în materia dreptului comunitar este unul corespunzător.

În privința principalelor surse de informare a judecătorilor și procurorilor pe probleme de drept comunitar și de jurisprudență a Curții de Justiție a Comunității Europene, atât la nivelul instanțelor cât și la nivelul parchetelor *paginile de internet ale Curții de la Luxemburg, ale Comisiei Europene, ale Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției sau ale organizațiilor nonguvernamentale de resort, precum și studiul individual al tratatelor, manualelor, culegerilor de jurisprudență și al articolelor din revistele de specialitate* reprezintă principalele modalități de informare utilizate de magistrați. Acestor surse de informare și pregătire profesională continuă li se adaugă *participarea la forme de perfecționare specifice, organizate de Institutul Național al Magistraturii, dar și participarea la forme de*

perfecționare descentralizată, organizate la nivelul instanțelor și parchetelor, care au primit aprecierile pozitive ale participanților.

Cursurile de pregătire organizate de Institutul Național al Magistraturii, precum și cele organizate de parchete și instanțe au fost considerate principala sursă de informare de către magistrații instanțelor militare, alături de studiul doctrinei în materia dreptului comunitar.

Și la nivelul parchetelor militare printre sursele principale de informare în materia dreptului comunitar au fost cuprinse *studiul tratatelor, manualelor, culegerilor de jurisprudență și al articolelor din revistele de specialitate, cursurile organizate în mod descentralizat în cadrul parchetelor respective, dar și cursurile organizate de Institutul Național al Magistraturii pe aceste teme.*

Alte surse de informare au fost *discuțiile informale cu colegii pe probleme de practică și legislație comunitară și participarea la forme de perfecționare profesională pe cont propriu (cursuri postuniversitare, masterat, doctorat).*

*

Referitor la aplicarea directă a normelor dreptului comunitar, în cursul anului 2007 au fost înregistrate la instanțe cauze pentru soluționarea cărora să se impună aplicarea directă a reglementărilor comunitare; astfel: au fost înregistrate astfel de cauze la nivelul curților de apel, la nivelul tribunalelor (cu excepția tribunalelor din circumscripția Curții de Apel Suceava), dar și la nivelul judecătoriilor, conform centralizării pe niveluri de jurisdicție.

În privința aplicării directe a normelor comunitare la parchete, în cursul anului 2007, spre deosebire de curțile de apel, nu au fost înregistrate astfel de cauze la nivelul tuturor parchetelor de pe lângă curțile de apel (nu au fost înregistrate cauze în care să se impună aplicarea directă a normelor comunitare la Parchetele de pe lângă Curțile de Apel Bacău, Iași, Ploiești, Timișoara, Târgu Mureș).

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, în anul 2007, nu s-au înregistrat cazuri de aplicare directă a normelor dreptului comunitar decât la parchetele din circumscripțiile Curții de Apel Suceava și Curții de Apel Oradea, în timp ce la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii nu a existat nicio cauză care să implice aplicarea directă a normelor anterior menționate.

În ceea ce privește instanțele militare, acestea au avut spre soluționare și cauze care făceau trimitere la aplicarea directă a normelor comunitare la toate nivelurile de jurisdicție, cu excepția Curții Militare de Apel.

La nivelul parchetelor militare nu au fost înregistrate cauze care pentru soluționare să facă trimitere la aplicarea directă a normelor dreptului comunitar.

3.8.2. Cooperarea judiciară internațională¹¹³

3.8.2.1. Scurtă prezentare a activității din anul 2007 în cadrul Rețelei europene în materie civilă și comercială

1. ACTIVITATEA PUNCTELOR NAȚIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REȚELEI EUROPENE ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ ȘI ACTIVITATEA REȚELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

Rețeaua europeană în materie civilă și comercială a fost înființată prin Decizia nr. 2001/470/CE din 28 mai 2001 a Consiliului UE. Rețelei îi revine misiunea de a facilita cooperarea judiciară dintre statele membre în materie civilă și comercială, inclusiv conceperea, instituirea treptată și actualizarea unui sistem de informații juridice accesibil publicului. Rețeaua își dezvoltă activitățile pentru funcționarea corectă a procedurilor cu impact transfrontalier, facilitarea cererilor de cooperare judiciară dintre statele membre și aplicarea efectivă și practică a actelor comunitare.

Rețeaua facilitează stabilirea contactelor adecvate între autorități, organizează întruniri periodice ale punctelor de contact și ale membrilor Rețelei și elaborează și actualizează informațiile privind cooperarea judiciară în materie civilă și comercială și sistemele juridice din statele membre.

Punctele de contact sunt la dispoziția autorităților judiciare locale în statul membru din care fac parte în aceleași scopuri și furnizează celorlalte puncte de contact și autorităților toate informațiile necesare pentru buna cooperare judiciară dintre statele membre, pentru a le permite să elaboreze într-o manieră eficientă cereri de cooperare judiciară și să stabilească contactele directe cele mai potrivite.

Membrii rețelei și punctele de contact din rețea se întâlnesc pentru a face schimb de experiență și a oferi o platformă de discuții pentru problemele juridice și practice întâlnite, cu abordarea anumitor chestiuni specifice.

Totodată, prin intermediul rețelei se are în vedere crearea unui sistem de informații destinate publicului bazat pe Internet, care cuprinde site-ul web al rețelei, creat treptat și care cuprinde actele comunitare, măsurile interne de punere în aplicare, instrumentele internaționale în vigoare, elementele pertinente din jurisprudența comunitară din domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială, precum și fișele de informații. Fișele de informații sunt dedicate cu prioritate problemelor legate de accesul la justiție în statele membre și includ mai ales informații cu privire la modalitățile de sesizare a instanțelor și de obținere a asistenței judiciare, fără a aduce atingere altor inițiative comunitare de care rețeaua ține seama pe deplin.

¹¹³ Secțiune realizată cu sprijinul Ministerului Justiției, care are rolul de coordonator în ceea ce privește participarea României la cele două rețele judiciare europene.

1.1. ACTIVITATEA PUNCTELOR NAȚIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REȚELEI EUROPENE ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

Potrivit Ordinului ministrului justiției nr. 402/C/2007, punctele de contact ale României în cadrul Rețelei europene în materie civilă și comercială, sunt:

- § doamna dr. Viviana ONACA, director-adjunct, Direcția Drept Internațional și Tratatate (DDIT) – Ministerul Justiției și
- § doamna Ioana BURDUF, consilier juridic, Direcția Drept Internațional și Tratatate – Ministerul Justiției.

În anul 2007, din cauza unor restricții bugetare, Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială a organizat o singură reuniune, la data de 16 02 2007, la care România a fost reprezentată prin punctele de contact pentru RJE.

1.2. ACTIVITATEA REȚELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

Rețeaua judiciară română în materie civilă și comercială a fost înființată prin Ordinul ministrului justiției nr. 402/C/2007 și este alcătuită din punctele de contact ale României în cadrul Rețelei europene în materie civilă și comercială și din judecători de la curțile de apel, Înalta Curte de Casație și Justiție, Tribunalul București și Tribunalul pentru minori și familie de la Brașov.

În anul 2007 au avut loc 2 întâlniri ale Rețelei judiciare române în materie civilă și comercială la București, la 25-26 iunie 2007, Ministerul Justiției și la 26 noiembrie 2007, Curtea de Apel București.

În cadrul reuniunilor Rețelei judiciare române în materie civilă și comercială, Ministerul Justiției, prin punctele de contact ale RJE, a propus dezbaterii Rețelei judiciare române (RJR) o serie de aspecte privind instrumentele comunitare aplicabile de la data aderării României la Uniunea Europeană în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie civilă și comercială, respectiv:

- procedurile de comunicare a actelor judiciare, de obținere a probelor pe calea comisiei rogatorii, de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești străine,
- procedura de soluționare a cererilor cu valoare redusă (sub 2000 EUR) și procedura somației europene de plată,
- activitatea Rețelei Judiciare Europene, Atlasul judiciar European și site-ul Ministerului Justiției – componenta cooperare internațională,

- bilanțul primului an de la aderarea României la Uniunea Europeană în aplicarea Regulamentului nr. 1348/2000 privind comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă și Regulamentului nr. 1206/2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă și comercială și dificultățile întâmpinate de instanțe în aplicarea acestora referitoare la cheltuielile de poștă, traducerea actelor și posibilitatea acordării asistenței juridice în lipsa unei legi de implementare a Directivei 8/2002,

- metode alternative de comunicare a actelor în SUA și Canada.

Împreună cu reprezentanții Rețelei judiciare române au fost discutate informațiile pe care România le - a comunicat Comisiei Europene, în aplicarea a trei regulamente comunitare:

- Regulamentul nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială,

- Regulamentul nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești,

- Regulamentul nr. 805/2004 privind stabilirea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate,

precum și informațiile pe care România le va comunica instituțiilor europene cu privire la :

- Regulamentul nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, care va intra în vigoare la data de 01.01.2009.

Pentru a veni în sprijinul judecătorilor care au de soluționat cauze cu element de extraneitate, punctele de contact și Secretariatul RJR – Direcția Drept Internațional și Tratatate, au propus, iar membrii Rețelei au fost de acord cu elaborarea unor materiale informative referitoare la incidența regulamentelor comunitare asupra Legii nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaționale privat:

- competența comunitară în materie civilă și comercială în cauzele cu element de extraneitate;
- recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă, comercială și dreptul familiei;
- competența comunitară și de drept internațional privat în materia dreptului familiei.

Participanții la reuniunile Rețelei au luat la cunoștință stadiul derulării **Programului Phare RO/2005/IB/JH/03 *Strengthening the institutional and legislative framework in the field of international judicial cooperation***, și și-au manifestat expres dorința ca să fie sprijiniți, la nivel local, pentru continuarea pregătirii instanțelor din circumscripția fiecărei curți de apel, în vederea facilitării aplicării

instrumentelor comunitare, prin organizarea unor întâlniri în teritoriu ale membrilor rețelei cu reprezentanții instanțelor din circumscripția fiecărei curți de apel.

Membrii rețelei au fost consultați la întocmirea fișelor tehnice de țară în materia cooperării judiciare internaționale în materie civilă solicitate de Comisia Europeană în vederea publicării pe site-ul Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială.

Ca urmare a propunerilor făcute de membrii Rețelei judiciare române în materie civilă și comercială, DDIT a transmis Direcției de Resurse Umane și Relația cu CSM propunerea ca, având în vedere activitatea membrilor Rețelei în cadrul acesteia, pentru îmbunătățirea cooperării judiciare internaționale în materie civilă și comercială, să se analizeze oportunitatea degrevării de activitățile curente a acestora după modelul deja reglementat al judecătorului - purtător de cuvânt.

Totodată, DDIT a transmis direcției de specialitate propunerea ca fondurile instanțelor pentru cheltuielile de poștă și traduceri să fie suplimentate.

La propunerea Rețelei, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești a fost informată cu privire la necesitatea pregătirii executorilor judecătorești în domeniul recunoașterii și încuviințării executării silite a hotărârilor judecătorești străine, și în special suprimării exequaturului din următoarele regulamente comunitare: Regulamentul nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, Regulamentul nr. 805/2004 privind stabilirea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate, Regulamentul nr. 1896/2006 privind instituirea procedurii europene a somației de plată etc.

În cursul anului 2007, Secretariatul RJR - Direcția Drept Internațional și Tratatate, a transmis membrilor Rețelei:

- 4 solicitări pentru puncte de vedere cu privire la Regulamentul Consiliului pentru modificarea Regulamentului nr. 2201/2003 privind competența de soluționare, precum și introducerea de reguli de determinare a *legii aplicabile în materia divorțului și separării de corp. (Roma III)* și extinderea competențelor în materie preliminară ale Curții de Justiție, prin care orice instanță, indiferent de gradul de jurisdicție, poate adresa întrebări preliminare Curții de Justiție;
- 2 noutăți legislative interne, respectiv intrarea în vigoare la 16.03.2007 a Legii nr. 44/2007 a pentru modificarea și completarea Legii nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială și, la 29.06.2007, a Legii nr. 191/2007 pentru aprobarea OUG nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană.

De asemenea, tot ca urmare a discuțiilor din cadrul Rețelei, DDIT a propus și a transmis note la direcțiile de specialitate privind:

- introducerea unei rubrici în programul ECRIS pentru o secțiune cooperare judiciară internațională în vederea facilitării obținerii informațiilor despre statistica cererilor de asistență.

- consultarea Direcției Tehnologie Informației cu privire la introducerea în programul ECRIS a (1) formularelor de citație în limba română, tradusă în cele 23 de limbi ale statelor membre ale CE și (2) formularelor anexate regulamentelor comunitare în materia cooperării judiciare internaționale

- suplimentarea numărului de posturi de agenți procedurali și includerea în Regulamentul de funcționare și organizare a instanțelor a unor atribuții specifice pentru magistrați și personalul auxiliar în domeniul cooperării judiciare internaționale.

3.8.2.2. Scurtă prezentare a activității din anul 2007 în cadrul rețelei europene în materie penală

1.ACTIVITATEA PUNCTELOR NAȚIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REȚELEI EUROPENE ÎN MATERIE PENALĂ ȘI ACTIVITATEA REȚELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE PENALĂ

Rețeaua Judiciară Europeană (în materie penală) a fost înființată prin Acțiunea comună nr. 98/428/JAI/29.06.1998, ca un mecanism menit a facilita cooperarea judiciară în materie penală îndeosebi împotriva formelor grave ale criminalității, între statele membre ale UE.

RJE nu are personalitate juridică, iar activitatea sa este evaluată și monitorizată de către instituțiile UE. Rețeaua este formată din puncte de contact, reprezentative la nivelul Statelor Membre, responsabile de cooperarea judiciară internațională.

Rolul rețelei este acela de a asigura stabilirea de contacte între punctele de contact din Statele Membre, în vederea îndeplinirii atribuțiilor stabilite în sarcina acestora, organizarea de întâlniri periodice, cu caracter general, ale reprezentanților Statelor Membre și punerea la dispoziție a unor instrumente operaționale¹¹⁴ de natură să faciliteze contactul direct între autoritățile judiciare ale Statelor Membre ale Uniunii Europene și aplicarea instrumentelor comunitare aplicabile în domeniul cooperării judiciare în materie penală.

Lucrările rețelei se desfășoară sub forma de întâlniri ordinare și plenare, dezvoltându-se totodată și întâlnirile grupurilor informale de lucru. Scopul întâlnirilor periodice este acela de a permite punctelor de contact să se cunoască reciproc și să facă schimb de experiență, asigurând astfel cadrul necesar dezbaterii problemelor de ordin practic și teoretic cu care se confruntă Statele Membre în domeniul cooperării judiciare, în special în ceea ce privește implementarea măsurilor adoptate la nivelul Uniunii Europene.

¹¹⁴ Astfel de instrumente sunt: Fisches Belges, Atlasul Judiciar European, Compendium și Solon

1.1. ACTIVITATEA PUNCTELOR NAȚIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REȚELEI EUROPENE ÎN MATERIE PENALĂ

Punctele de contact sunt intermediari active, având sarcina de a facilita cooperarea judiciară între autoritățile judiciare naționale a Statelor Membre, una din caracteristicile profesionale importante fiind aceea de a manifesta o anumită suplețe și disponibilitate maximă în realizarea atribuțiilor, susținând stabilirea de contacte directe între autoritățile judiciare naționale sau alte autorități competente din Statele Membre ale Uniunii Europene. Totodată, punctele de contact au rolul de a asigura diseminarea la nivel național a informațiilor privitoare la Rețeaua Judiciară Europeană, în special asupra instrumentelor elaborate de către aceasta.

Prin Ordinul ministrului justiției nr. 398/C/2007 au fost desemnate ca puncte de contact ale României pentru RJE, următoarele persoane:

a. din cadrul Ministerului Justiției:

- domnul Răzvan RADU, Director, Direcția Drept Internațional și Tratat;
- doamna Mariana ZAINEA, Șef Serviciu, Serviciul de cooperare judiciară internațională în materie penală, Direcția Drept Internațional și Tratat;

b. din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție:

- doamna Angela NICOLAE, Procuror Șef Serviciu, Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe;
- doamna Daniela BĂDICĂ, Procuror Șef Birou, Biroul de cooperare judiciară internațională;
- doamna Laura CEH, Procuror Șef Birou, Biroul de asistență judiciară din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
- doamna Adina PETRESCU, Procuror Șef asistență judiciară, Direcția Națională Anticorupție.

În principiu, activitatea pe care punctele de contact ale Statelor Membre ale Uniunii Europene o desfășoară în cadrul rețelei implică participarea la dezbaterile și workshop-urile care se organizează în cadrul reuniunilor, contribuția acestora fiind una la nivel de expert; identificarea, în funcție de informațiile furnizate de punctele de contact ale Statelor Membre ale Uniunii Europene, a eventualelor măsuri care ar putea fi luate la nivel național pentru îmbunătățirea practicii în relația cu acel Stat Membru al Uniunii Europene; facilitarea cooperării cu un anumit Stat Membru al Uniunii Europene pe anumite domenii ale cooperării judiciare; solicitarea de informații cu privire la stadiul de soluționare a cererilor adresate/transmise de către/către autoritățile judiciare române; stabilirea de contacte directe între autoritățile judiciare române și cele ale altor state în vederea soluționării unor astfel de cereri etc..

În ceea ce privește participarea punctelor de contact la activitățile Rețelei Judiciare Europene, precizăm că în cursul anului 2007, au fost organizate 3 reuniuni:

- § 26 februarie 2007, Bruxelles (la această reuniune au participat domnul Răzvan RADU, doamna Mariana ZAINEA și doamna Daniela BĂDICĂ. Cu această ocazie au fost prezentate în mod oficial, punctele de contact ale noilor State Membre ale Uniunii Europene, România și Bulgaria. La această reuniune domnul Răzvan RADU a informat membrii Rețelei, în ansamblu, asupra legislației române în domeniul cooperării judiciare în materie penală, cu precădere în materia mandatului european de arestare. Totodată, a fost făcută o prezentare a rolului și atribuțiilor membrilor Rețelei Judiciare Române în materie penală, judecători și procurori de la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea, încurajându-se contactarea directă a acestora. În acest scop Ministerul Justiției a elaborat un material privind executarea mandatului european de arestare și prezentarea membrilor Rețelei Judiciare Române în materie penală, material ce a fost publicat ulterior și pe site-urile oficiale ale Rețelei Judiciare Europene și Comisiei Europene.
- § 12-13 iunie 2007, Trier (au participat domnul Răzvan RADU și doamna Adina PETRESCU);
- § 12-13 decembrie 2007, Obidos, Portugalia (au participat doamna Mariana ZAINEA și Daniela BĂDICĂ).

Celelalte reuniuni au vizat, în principal, următoarele aspecte: relația instituțională între Eurojust și Rețeaua Judiciară Europeană; adoptarea de noi instrumente în domeniul cooperării judiciare în materie penală în următoarele materii: transferul persoanelor condamnate, mandatul european de probe, mandatul european de supraveghere, recunoașterea și executarea în cadrul Uniunii Europene a interdicțiilor decurgând din infracțiunile de natură sexuală, schimbul de informații din cazierul judiciar, garanțiile procedurale în cadrul Uniunii Europene; aspecte de ordin practic, cu implicații din punct de vedere funcțional în aplicarea mandatului european de arestare.

De asemenea, în cursul anului 2007, punctele naționale de contact s-au întâlnit la București și Bruxelles cu reprezentanți ai Secretariatului RJE în vederea stabilirii calendarului și măsurilor necesare pentru extinderea la România a instrumentelor informatice ale RJE, îndeosebi „Atlasul judiciar european” și „Fiches Belges”. Ca urmare a strânsei cooperări între punctele de contact ale României și Secretariatul RJE a fost posibil ca România să fie prima dintre cele două state noi admise în UE, despre care au fost publicate pe site-ul RJE, informații în cadrul Atlasului Judiciar European privind mandatul european de arestare.

Totodată, la sfârșitul lunii iunie, punctele naționale de contact au transmis Secretariatului RJE „Fiches Belges” pentru România, completate.

Corespondentul național pentru RJE, domnul Răzvan RADU, a participat în iunie, la Haga la reuniunea corespondenților naționali ai RJE.

1.2. ACTIVITATEA REȚELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE PENALĂ

Prin Ordinul ministrului justiției nr. 398/2007 a fost înființată Rețeaua Judiciară Română, formată din punctele naționale de contact și judecători și procurori de la Curțile de Apel și parchetele de pe lângă acestea, Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetul de pe lângă aceasta.

În cursul anului 2007, Secretariatul Rețelei Judiciare Române (RJR) în materie penală - Direcția Drept Internațional și Tratatate, a organizat în perioada 30-31 mai 2007, o întâlnire cu judecătorii și procurorii, membri ai rețelei, în cadrul căreia au fost dezbătute dispozițiile proiectului de Lege privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale UE.

Totodată, în luna noiembrie 2007, DDIT- Secretariatul Rețelei a organizat o serie de sesiuni la care au participat activ și judecătorii membrii ai Rețelei Judiciare Române în materie penală de la nivelul Curților de Apel Bacău, Galați, Ploiești, Oradea și Timișoara. Seminariile s-au desfășurat în perioadele:

- § 1-2 noiembrie, la București, la sediul Ministerului Justiției, cu judecătorii din circumscripția Curții de Apel București și a Curții de Apel Ploiești;
- § 14-15 noiembrie, la Bacău, la sediul Curții de Apel Bacău, cu judecătorii din circumscripția Curții de Apel Bacău și a Curții de Apel Galați;
- § 27-28 noiembrie, la Timișoara, la sediul Curții de Apel Timișoara, cu judecătorii din circumscripția Curții de Apel Timișoara și a Curții de Apel Oradea.

Aceste sesiuni au avut drept scop identificarea problemelor de practică judiciară, precum și a celor de ordin tehnico-administrativ, cu eventuale implicații în desfășurarea activităților corespunzătoare cooperării judiciare și a contactului direct în relația cu autoritățile Statelor Membre. Principalele obiective ale acestor întâlniri au fost: - schimbul de informații de specialitate și de expertiză în domeniu, insistându-se cu precădere asupra informațiilor actuale și utile din punct de vedere practic; - cunoașterea practicii judiciare în domeniul cooperării judiciare în materie penală - creșterea gradului de diseminare a informațiilor de specialitate în rândul judecătorilor direct implicați în activitățile de cooperare judiciară în materie penală; - facilitarea atingerii unui nivel ridicat de cunoaștere și aplicării calificate a principalelor instrumente comunitare în domeniul cooperării judiciare în materie penală; - identificarea de soluții legislative în vederea eliminării practicii neunitare în domeniu.

Sesiunile s-au desfășurat după o tematică comună privind: aplicarea instrumentelor de cooperare internațională în materie penală (cooperarea „clasică”); aplicarea a două dintre instrumentele comunitare adoptate la nivelul Uniunii Europene: Decizia-cadru nr. 584/JAI din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între Statele Membre ale Uniunii Europene și Convenția de asistență judiciară în materie penală dintre Statele Membre ale Uniunii Europene din 29 mai 2000 și Protocolul adițional din 2001; prezentarea Rețelei Judiciare Europene în materie penală și Eurojust; prezentarea instrumentelor informatice operaționale ale Rețelei Judiciare Europene în materie penală: Atlas și Fiches Belges (aplicații practice); propunerile de modificare și completare a Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, cu modificările și completările ulterioare; aspecte de ordin practic - spețe. Sub aspectul problemelor de practică judiciară, dezbaterile au vizat, în principal, următoarele aspecte: - competența de emitere a mandatului european de arestare; - emiterea mandatului european de arestare (natura procedurii - judiciară sau administrativă); - caracterul public sau secret al procedurii de emitere; - completarea formularului de mandat european de arestare; - transmiterea mandatului (diferențele dintre difuzare și transmitere); - garanțiile acordate în cazul emiterii unui mandat european de arestare în baza unei hotărâri pronunțate în lipsa inculpatului - apelul/recursul peste termen și/sau rejudecarea în caz de extrădare; - executarea mandatului european de arestare; - relația dintre procedura de executare a mandatului european de arestare și cauzele penale naționale aflate în faza de urmărire penală sau de judecată în situația în care persoana solicitată este cercetată penal în România pentru aceleași fapte sau pentru fapte diferite; - comunicarea de acte de procedură, audierea prin videoconferință și transferul temporar al unei persoane deținute în străinătate, în vederea participării la judecată în calitate de inculpat potrivit Convenției de asistență judiciară în materie penală dintre Statele Membre ale Uniunii Europene din 29 mai 2000.

Au fost elaborate și transmise Secretariatului General al Consiliului Europei, următoarele documente:

- § fișa privind aplicarea de către România a mandatului european de arestare;
- § notificările privind declarațiile României în aplicarea Deciziei-cadru a Consiliului nr. 584/JAI/13.06.2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre;
- § notificarea privind aplicarea Convenției UE din 29 mai 2000 privind asistența judiciară în materie penală;
- § elaborarea și publicarea de către DDIT, pe site-ul Ministerului Justiției a unui îndrumar privind aplicarea mandatului european de arestare;
- § elaborarea și publicarea de către DDIT, pe site-ul Ministerului Justiției a unui îndrumar referitor la Convenția UE din 29 mai 2000 privind asistența judiciară în materie penală și a Protocolului acesteia din 16 octombrie 2001.

Deși atribuțiile legate de procesul de formare profesională a magistraților aparțin Institutului Național al Magistraturii, instituție aflată în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, și în cursul anului 2007, Direcția Drept internațional și Tratatate din cadrul Ministerului Justiției a susținut pregătirea judecătorilor și procurorilor pentru aplicarea normelor europene în domeniul cooperării judiciare, intensificând, prin surse proprii și în cadrul Proiectului Phare 2005 „Consolidarea cadrului legislativ și instituțional în domeniul cooperării judiciare internaționale”, seminariile de formare profesională organizate și dezvoltând Ghidul în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie penală, publicat pe site-ul Ministerului, pe care îl editează. Seminariile în cadrul Proiectului Phare 2005 „Consolidarea cadrului legislativ și instituțional în domeniul cooperării judiciare internaționale” s-au derulat prin Institutul Național al Magistraturii.

3.9. Îmbunătățirea accesului liber la justiție

Art. 21 din Constituția României consacră principiul liberului acces la justiție, potrivit căruia orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, nici o lege neputând îngreuna exercitarea acestui drept.

Acest principiu este reluat în art. 6 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevede că orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime în exercitarea dreptului său la un proces echitabil, iar accesul la justiție nu poate fi îngreunat.

Codul de procedură civilă, în cuprinsul dispozițiilor sale, dă eficiență acestui principiu, prevăzând posibilitatea instanței de judecată de a încuviința, la cerere, asistență judiciară pentru persoanele a căror situație materială precară nu le permite suportarea cheltuielilor ocazionate de procesul civil.

În scopul asigurării protecției victimelor infracțiunilor, Legea nr. 211/2004 reglementează unele măsuri de informare a victimelor infracțiunilor cu privire la drepturile acestora, precum și de consiliere psihologică, asistență juridică gratuită și compensație financiară de către stat pentru victimele unor infracțiuni.

O.G. nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, modificată prin Legea 233/2002, asigură cadrul legal pentru soluționarea petițiilor cetățenilor, indiferent că ei se adresează instanțelor sau parchetelor ori Birourilor de Relații cu Publicul din cadrul Ministerului Justiției și Consiliului Superior al Magistraturii.

Situațiile enumerate nu epuizează garanțiile oferite de legiuitor pentru asigurarea liberului acces la justiție, însă constituie, în aprecierea noastră, un barometru al îmbunătățirii relațiilor existente între cetățeni și instituțiile care contribuie la înfăptuirea justiției sub aspectul analizat, astfel că vor fi prezentate în lumina

sintetizării răspunsurilor instanțelor și parchetelor la chestionarul de colectare a datelor necesare întocmirii raportului.

În cuprinsul anului 2007 la nivelul instanțelor judecătorești au fost dispuse măsuri privind îmbunătățirea accesului liber la justiție constând în :

- § aprobarea cererilor de acordare a asistenței judiciare în materie civilă;
- § aducerea la cunoștința victimelor infracțiunilor a drepturilor ce le revin sau admiterea unor cereri având ca obiect astfel de drepturi;
- § distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justițiabili;
- § afișarea la sediul instanței a informațiilor de interes pentru justițiabili;
- § soluționarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informațiilor de interes public;
- § răspunsul cu celeritate la petițiile adresate instanței
- § organizarea unor manifestări de tipul “uși deschise”.

În două cazuri singulare au fost amintite alte măsuri privind facilitarea liberului acces la justiție, respectiv normalizarea funcționării sistemului Ecris și acordarea unor explicații directe solicitanților.

În activitatea parchetelor se constată luarea aceluiași măsuri ca și în cazul instanțelor, mai puțin în ceea ce privește situația acordării asistenței judiciare gratuite în materie civilă, acestea fiind :

- § aducerea la cunoștința victimelor infracțiunilor a drepturilor ce le revin;
- § distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justițiabili;
- § afișarea la sediul parchetelor a informațiilor de interes pentru justițiabili;
- § soluționarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informațiilor de interes public,
- § răspunsul cu celeritate la petițiile adresate parchetului și organizarea unor manifestări de tipul “uși deschise”.

Alături de aceste măsuri, parchetele au evidențiat acordarea audiențelor, ca modalitate de îmbunătățire a liberului acces la justiție.

Cererile de acordare a asistenței judiciare au fost admise, în majoritatea cazurilor, instanțele dispunând scutirea totală sau parțială de plata taxelor de timbru și, mai rar, acordarea de eșalonări sau amânări la plata taxelor de timbru sau a cauțiunilor

Rolul activ al instanțelor și parchetelor în asigurarea îmbunătățirii liberului acces la justiție a rezultat și din **informarea victimelor infracțiunilor asupra drepturilor ce le revin, în conformitate cu Legea nr. 211/2004.**

O bună informare a justițiabilului poate conduce la eliminarea acțiunilor informale și la celeritatea desfășurării procesului. Din păcate, în mai puține cazuri instanțele și parchetele au evidențiat utilizarea măsurii **distribuirii de ghiduri către justițiabili** în cuprinsul anului 2007. Totuși, instanțele, în unanimitate au procedat la **afișarea unor informații de interes pentru cetățeni.**

Mai mult, parchetele și unele instanțe au procedat la consilierea justițiabililor prin acordarea de audiențe.

Art. 8 din O.G. 27/2002, privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, modificată prin Legea 233/2002 impune **soluționarea memoriilor** adresate de cetățeni **într-un termen de o lună**, iar respectarea acestei dispoziții legale, în multe situații, chiar prin reducerea considerabilă a perioadei menționate, conduce la informarea corectă și rapidă a justițiabililor asupra problemelor pe care ei le sesizează.

Asigurarea transparenței actului de justiție reprezintă o garanție esențială a înfăptuirii acesteia și, prin organizarea de către marea majoritate a instanțelor și parchetelor a unor manifestări de tipul “uși deschise”, cetățenii au avut posibilitatea nemijlocită de a observa concret etapele soluționării cauzelor.

Alături de prezentarea măsurilor adoptate de către instanțe și parchete pentru îmbunătățirea liberului acces la justiție, se impune a fi evidențiate și aspectele negative, care conduc, uneori, la punerea în discuție a efectivității acestui principiu.

Un prim aspect, sesizat de către majoritatea instanțelor și parchetelor îl constituie instabilitatea legislativă, contradictorialitatea unor norme juridice interne, neconcordanța acestora cu unele convenții și tratate internaționale la care România este parte, dar și procedurile judiciare greoaie.

Prin adoptarea unor astfel de norme juridice, de cele mai multe ori fără consultarea Consiliului Superior al Magistraturii sau, direct, a magistraților implicați în aplicarea acestora, se creează premisele tergiversării soluționării unor litigii, dar și o practică neunitară, caracterizată de soluții imprevizibile și, uneori contradictorii.

Înlăturarea acestei deficiențe poate interveni în situația adoptării unor noi coduri de procedură (penală și civilă) care să prevadă dispoziții prin care să fie redusă durata procedurii judiciare, eventual prin eliminarea unui grad de jurisdicție, dar și prin crearea unui cadru legislativ coerent și stabil, care să conducă la soluții previzibile.

O altă împrejurare ce conduce la îngreunarea liberului acces al cetățenilor la justiție este lipsa de cunoștințe juridice a majorității populației, împrejurare cu consecințe grave, în special în contextul în care accelerarea procedurilor judiciare nu se poate face decât prin introducerea unor termene foarte scurte și a

unor sancțiuni dure pentru nerespectarea obligațiilor procesuale. Această situație poate fi înlăturată prin sporirea cazurilor și înlesnirea condițiilor de acordare a asistenței juridice gratuite, introducerea unor programe de educare a cetățenilor încă din școală sau prin intensificarea programelor de distribuire către aceștia a unor ghiduri gratuite.

S-au mai sugerat de către unele instanțe înlăturarea procedurilor prealabile obligatorii (concilierea directă în litigii comerciale sau plângerea prealabilă în contenciosul administrativ), dar și simplificarea procedurii și condițiilor necesare pentru obținerea asistenței judiciare gratuite.

3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiției pentru minori și a protecției drepturilor copilului

În vederea implementării legislației în domeniul justiției pentru minori și a protecției drepturilor copilului, având în vedere elementele de noutate aduse prin adoptarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, precum și a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, la inițiativa Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție, Guvernul României a aprobat în anul 2005 **Planul național de acțiune privind protecția drepturilor copilului.**¹¹⁵

Planul național de acțiune a urmărit identificarea și clarificarea dificultăților întâmpinate în soluționarea cauzelor din domeniul protecției copilului și al adopției de către instanțele judecătorești, în scopul înlăturării acestora.

În cadrul acestuia au fost stabilite, în mod expres, o serie de sarcini pentru Consiliul Superior al Magistraturii și instanțele judecătorești în vederea implementării legislației în domeniul drepturilor copilului.

Conform termenelor stabilite în Planul național de acțiune, în continuarea măsurilor întreprinse în anii anteriori, în anul 2007 Consiliului Superior al Magistraturii și Institutului Național al Magistraturii le-a revenit ca principală atribuție **asigurarea formării magistraților cu privire la implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului, prin inițierea de noi programe de formare care să reunească magistrați, asistenți sociali, polițiști, cadre didactice, personal medical, consilieri de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.**

În acest sens, în calitate de coordonator al activității de formare profesională organizată de către Institutul Național al Magistraturii, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782/07.12.2006 a fost aprobat, pentru anul 2007, Programul de formare continuă al judecătorilor și

¹¹⁵ Prin Hotărârea nr. 1058/2005, publicată în M. Of. nr. 856/22.09.2005.

procurorilor, în care au fost incluse o serie de seminarii destinate pregătirii judecătorilor și procurorilor specializați în soluționarea cauzelor pentru minori și familie.

Astfel, în materia justiției pentru minori, în cursul anului 2007, formarea specializată a judecătorilor și procurorilor organizată de către Institutul Național al Magistraturii a avut 3 componente:

1. *Programul de formare continuă derulat în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului;*
2. *Școala de Vară pentru Magistrați de la Sovata, derulată în domeniul justiției pentru minori, desfășurată în perioada 2-7 iulie 2007, la care au participat 25 de magistrați din România și 4 magistrați din Spania, acțiunea fiind inclusă în Catalogul EJTN pentru anul 2007;*
3. *un seminar de formare de formatori în același domeniu, derulat în parteneriat cu Fundația „Terre des Hommes”, destinat formării a 26 de judecători și procurori, care s-a desfășurat în perioada 21-23 martie 2007, la București.*

Programul de formare continuă derulat în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, instituție responsabilă cu monitorizarea punerii în aplicare de către instituțiile responsabile a atribuțiilor menite să conducă la o implementare efectivă a drepturilor copilului stipulate de noua legislație, s-a realizat prin intermediul Programului Phare 2003 – „*Campania de Educație privind Drepturile Copilului*”.

Componenta de formare a Programului Phare 2003 s-a adresat profesioniștilor care interacționează cu copiii în activitatea lor zilnică - lucrătorii sociali, cadrele didactice, personalul medical, judecătorii și procurorii, polițiștii și preoții. Ea a fost implementată în parteneriat cu instituțiile centrale care coordonează activitatea acestor profesioniști, precum și cu cele 47 Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului.

Institutul Național al Magistraturii a ocupat un loc important între instituțiile responsabile de reușita acestui program, care a fost cuprins în Programul de formare continuă pe anul 2007, în cadrul obiectivului *Formare specializată - Justiția pentru minori*.

La debutul acestui program, Institutul Național al Magistraturii a încheiat un Protocol de colaborare cu ANPDC, ce avea ca obiectiv stabilirea modalităților de colaborare între părți în vederea implementării unui set de acțiuni care aveau în vedere promovarea și protecția drepturilor copilului în România.

Protocolul de colaborare dintre INM și ANPDC a avut următoarele obiective:

- **Elaborarea și validarea unui manual** privind rolul care revine magistraților în protecția și promovarea drepturilor copiilor. Manualul descrie, într-o manieră accesibilă și atractivă, atât obligațiile care revin judecătorilor și procurorilor, expres menționate de *Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*, cât și recomandările de acțiune care țin mai mult de spiritul Legii și al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.

- **Organizarea unui număr 47 de seminarii pentru judecători și procurori** (41 pentru fiecare județ al României și 6 la nivelul fiecărui sector al municipiului București) **în cadrul cărora au fost formați 301 magistrați.**

De asemenea, cu scopul de a contribui la îmbunătățirea cadrului instituțional privind instanțele pentru minori și familie din România, a fost realizat **Proiectul „Îmbunătățirea cadrului instituțional al instanțelor pentru minori și familie în România”**, coordonat de Asociația Baroului American/inițiativa Juridică pentru Europa Centrală și Eurasia (ABBA/CEELI) cu sprijin din partea Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), având o desfășurare în timp de 9 luni, 1 ianuarie - 30 septembrie 2007. Au fost alese ca instanțe pilot pentru acest studiu instanțele din capitală, precum și cele din municipiul Ploiești.

Conceput ca răspuns la preocupările potrivit cărora instanțele românești, în general, și secțiile din cadrul instanțelor care soluționează cauze privind minorii și familia, în special, *acționează lent și sunt insuficiente*, proiectul a avut ca **scop**:

§ descrierea structurii actuale a sistemului judecătoresc românesc în domeniul justiției juvenile și a familiei;

§ identificarea, în cadrul a două instanțe pilot (București și Ploiești) a tipurilor de reforme ce ar putea contribui la creșterea calității și eficienței soluționării cauzelor privind minorii și familia;

§ monitorizarea acestor reforme și oferirea de recomandări pe termen mediu instituțiilor de profil juridic din cadrul Guvernului României.

Referitor la sistemul instanțelor pentru minori și familie, s-a constatat că *sistemul judiciar din România nu este structurat pe secții sau departamente specializate care soluționează exclusiv cauze privind familia sau minorii ori pe ambele*, deși există unele excepții: Tribunalul specializat pentru minori și familie de la Brașov, secția specializată din cadrul Tribunalului Iași care soluționează cauze penale cu minori și cinci (din totalul de 15) curți de apel care au înființat secții care soluționează exclusiv cauze civile privind minorii și familia. În același timp, s-a constatat că noțiunea de „complet specializat” este în mare măsură un termen impropriu, întrucât nu prezintă nici un semn distinctiv de specializare pe parcursul procesării cauzelor privind minorii și familia, deoarece judecătorii care le examinează se ocupă și de alte tipuri de cauze în timpul aceleiași ședințe de judecată. În baza datelor statistice și a relatărilor judecătorilor în cadrul grupului de lucru, s-a concluzionat faptul că specializarea secțiilor instanțelor în cauze privind minorii și familia se confruntă cu serioase dificultăți în condițiile actuale existente în instanțele din România, marcate de un număr insuficient de judecători și de un management defectuos al cauzelor.

Pe de altă parte, sub aspectul *inexistenței unei specializări reale a secțiilor în soluționarea cauzelor privind minorii și familia*, pe baza datelor statistice, s-a constatat faptul că două treimi din curțile de apel din România preferă

să soluționeze cauzele privind minorii și familia mai curând prin intermediul a două secții distincte, decât prin intermediul unei secții specializate care să acopere atât cauze civile, cât și penale.

În luna septembrie 2007 (la datele de 19 și 21 septembrie 2007), la inițiativa ABBA/CEELI – România au fost organizate două sesiuni de lucru pentru a dezbate concluziile și recomandările formulate în rapoartele¹¹⁶ referitoare la proiectul desfășurat de către ABBA/CEELI, la care au participat reprezentanți ai Comisiei pentru revizuirea Codului civil și a Codului de procedură civilă, ai Consiliului Superior ai Magistraturii și ai Institutului Național al Magistraturii, respectiv personal tehnic din cadrul Ministerului Justiției, reprezentanți și statisticieni din cadrul Consiliului Superior ai Magistraturii și ai Institutului Național al Magistraturii.

De asemenea, cele două rapoarte au fost discutate și în cadrul întâlnirii din 9 octombrie 2007 a Grupului de lucru nr. 5 „Organizarea instanțelor și parchetelor”¹¹⁷ al Consiliului Superior al Magistraturii, fiind apreciat caracterul complex al rapoartelor, de natură să surprindă disfuncțiile obiective și subiective ale sistemului, raportat nu numai la instanțele pentru minori și familie și care pot fi înlăturate numai prin intervenții legislative.

Preocupări importante privind respectarea drepturilor minorilor și protecția juridică a acestora, indiferent de ipostaza în care participă la procedura judiciară, fie ca subiect al unor raporturi juridice civile, fie ca subiect al răspunderii penale sau ca victimă a unor infracțiuni, s-au manifestat și la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție¹¹⁸.

Astfel, se evidențiază:

- § Urmărirea modului de realizare a măsurilor prevăzute în Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar în perioada 2005 – 2007.
- § Constituirea unei baze de date privind jurisprudența în materie penală și civilă referitor la justiția pentru minori, inclusiv sub aspectul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), în domeniu.

În sensul celor de mai sus s-au realizat lucrările:

- § „Jurisprudență privind încălcarea drepturilor minorilor infractori și victime. Cauze soluționate în anii 2005 – 2006” (publicată în revista „Drepturile minorilor și ale victimelor violenței în familie” nr. 1/2007);

¹¹⁶ Rapoartele (Faza I- Cauze de dreptul familiei; Faza a II - a – Cauze civile și Rezumatul) au fost publicate pe pagina de internet a CSM.

¹¹⁷ În urma reorganizării grupurilor de lucru la nivelul CSM, începând cu 31.01.2008 atribuțiile acestui grup de lucru au fost preluate de Comisia privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar.

¹¹⁸ Datele din acest paragraf au fost furnizate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

- § „Despre Convenția de la Haga, asupra răpirii internaționale de copii și jurisprudența CEDO în materie”;
- § „Jurisprudență privind minorii deplasați sau reținuți ilicit. Cauze soluționate în anii 2005 – 2007. Ghidul practic de aplicare a noului Regulament II de la Bruxelles”;
- § „Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție privind minorii” și
- § „Jurisprudența CEDO privind încălcarea unor drepturi parentale”, ambele anexă aceleiași note cu propuneri de actualizare, modificare și completare a paginii „Justiția pentru minori”.

Permanent s-au urmărit noutățile editoriale apărute în domeniu, pentru completarea Punctului de documentare privind justiția pentru minori și familie înființat în cadrul bibliotecii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În realizarea atribuțiilor prevăzute în Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, au fost analizate și întocmite note de studiu referitor la problemele de drept ridicate de parchetele din subordine.

S-au întocmit analize privind modul de aplicare al legii în domeniile de competența Ministerului Public, s-au sesizat cazurile de aplicare greșită sau neunitară a unor dispoziții legale privind aplicarea și respectarea drepturilor minorilor și s-au formulat propuneri în raport de aspectele reținute.

S-au formulat propuneri de modificare și completare a unor dispoziții ale Legii nr. 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, având în vedere aspectele de practică judiciară neunitară semnalate de unele parchete din subordine și necorelările sesizate în actele normative în vigoare referitoare la minori.

În realizarea Ordinelor procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, nr. 49/2006, privind participarea procurorului în cauzele cu minori deplasați sau reținuți ilicit și nr. 180/2006, privind organizarea și funcționarea sistemului informațional al Ministerului Public, au fost întocmite analize privind activitatea judiciară în cauzele având ca obiect înapoierea copiilor minori deplasați sau reținuți ilicit și, respectiv, în alte cauze cu minori infractori sau victime, situații în care au fost evidențiate cazurile de încălcare a drepturilor minorilor la instanțe și parchete.

Pentru o mai bună realizare a atribuțiilor Ministerului Public în materie, precum și îmbunătățirea activității procurorului în cauzele cu minori, au fost formulate propuneri de modificare și completare a Ordinelor nr. 49/2006, nr. 21A/2006 și nr. 180/2006, ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Permanent s-a actualizat evidența procurorilor desemnați să instrumenteze sau să participe la soluționarea cauzelor cu minori.

Pentru o mai bună colaborare, informare și specializare, a procurorilor în domeniu și realizarea, într-un mod cât mai transparent și eficient, a activității de îndrumare a acestora, publicațiile elaborate au fost comunicate tuturor parchetelor din subordine, iar lucrările relevante au fost publicate atât pe site-ul

Ministerului Public, pagina „Justiția pentru minori”, cât și în revista „Drepturile minorilor și ale victimelor violenței în familie”.

Pagina de internet a fost modificată și completată permanent sub aceste aspecte, în prezent aceasta făcând obiectul unei propuneri, de ansamblu, de actualizare. În același mod, s-a urmărit actualizarea bazei de date privind legislația națională și internațională relevantă, referitor la justiția pentru minori și familie.

S-au formulat propuneri de îmbunătățire a activității de soluționare a cauzelor cu minori, având în vedere atât aspectele semnalate de parchetele din subordine, cât și cele reținute în urma analizării activității acestora. În unele cazuri s-au formulat sesizări către parchete, cât și către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, în vederea luării măsurilor ce se impun pentru protecția minorilor față de care s-a apreciat că se află într-o situație de risc.

Totodată, s-a realizat colaborarea cu alte autorități, instituții și organizații cu atribuții în domeniu, în vederea îmbunătățirii activității privind protecția și promovarea drepturilor copilului și prevenirea violenței în familie. Astfel, s-au desfășurat ședințe comune de lucru, organizate de Ministerul de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul de Sociologie al Academiei Române, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Agenția Națională pentru Protecția Familiei ș.a.m.d.

În acest sens, se impune a fi menționată derularea în continuare a activității Grupului de legătură operațional, constituit în baza Acordului dintre Guvernul Republicii Franceze și Guvernul României, privind cooperarea în vederea întoarcerii în țara de origine a minorilor români aflați pe teritoriul Republicii Franceze și proiectul de Acord între Guvernul Republicii Italiene și Guvernul României, privind cooperarea în vederea protecției minorilor români, aflați neînsoțiți pe teritoriul Republicii Italiene.

3.11. Stadiul aplicării dispozițiilor Legii nr.544/2001 și ale Legii nr.677/2001

Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, reglementează accesul la informațiile de interes public, iar Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, cuprinde dispoziții în scopul asigurării protecției persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, din obiectul de reglementare a celor două legi rezultând că acestea se află într-o relație de permanentă interferență, în special cu privire la datele privind persoanele care exercită demnități sau funcții publice, în categoria cărora se includ judecătorii și procurorii¹¹⁹

¹¹⁹ Menționăm că, prin Hotărârea nr.38/2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a stabilit că sunt informații de interes public datele din mapele profesionale ale judecătorilor și procurorilor privind traseul profesional, calificativele primite în urma evaluării și sancțiunile disciplinare suferite. Atât Consiliul Superior al Magistraturii, cât și instanțele și parchetele gestionează sau prelucrează multe alte categorii de date care constituie informații de interes public, majoritatea fiind furnizate din oficiu, prin intermediul paginii de Internet a CSM, a portalului instanțelor sau a paginii de Internet a Ministerului Public.

Potrivit art. 2 lit. b din primul act normativ menționat, *prin informație de interes public* se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități sau instituții publice, indiferent de suportul, forma sau de modul de exprimare a informației, iar art. 2 lit. c din același act normativ și art. 3 lit. a din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare statuează că *prin informație cu privire la datele personale* se înțelege orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

Totodată, *prin prelucrarea datelor cu caracter personal* se desemnează orice operațiune/set de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate/neautomate, precum colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, *dezvăluirea către terți prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod*, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea.

Interferența dintre cele două acte normative rezidă în următoarele:

Potrivit art. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, orice prelucrare de date cu caracter personal, cu unele excepții, poate fi făcută numai dacă persoana vizată și-a dat consimțământul expres și neechivoc pentru acea prelucrare, însă, prin excepție, consimțământul nu este cerut, printre alte situații, când prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale a operatorului.

Așa cum rezultă din art. 6 alin. 2 din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile și instituțiile publice au obligația să asigure persoanelor, la cererea acestora, *informațiile de interes public* solicitate, iar art. 14 alin. 1 din același act normativ statuează că informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public, în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice.

Prin urmare, într-o astfel de situație, furnizarea datelor respective devine o obligație legală a autorităților și instituțiilor publice.

Aspecte semnalate de instanțele judecătorești și parchete privind aplicarea Legilor nr. 544/2001, respectiv nr. 677/2001¹²⁰

Așa cum rezultă din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005, cu modificările și completările ulterioare, a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, Biroul de informare și relații publice constituit în cadrul fiecărei instanțe este organizat și funcționează potrivit dispozițiilor Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, privind liberul acces la informațiile de interes public și ale Ordonanței Guvernului nr. 27/2002, cu modificările și completările ulterioare, privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor.

¹²⁰ Date sintetizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare pe baza răspunsurilor transmise de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

Biroul de informare și relații publice asigură legăturile instanței cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în condițiile legii și asigură activitatea de soluționare în termen a petițiilor.

Se impune a fi menționat aici că, așa cum rezultă din prevederile art. 27 alin. 1 din H.G. nr. 123/2003, cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, instanțele au obligația de a întocmi anual un raport privind accesul la informațiile de interes public, a cărui structură este stabilită de dispoziția legală menționată, raport care trebuie făcut public.

În conformitate cu prevederile art. 21 din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, împotriva refuzului explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorități ori instituții publice pentru aplicarea prevederilor legii menționate se poate depune reclamație la conducătorul autorității respective.

Pe de altă parte, în cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute de actul normativ menționat, poate face plângere la secția de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorității ori al instituției publice.

Din răspunsurile instanțelor la chestionarul privind colectarea datelor necesare pentru redactarea prezentului raport, rezultă că în majoritatea cazurilor nu s-au formulat plângeri în instanță și nici reclamații administrative împotriva modului de soluționare a solicitărilor întemeiate pe prevederile actului normativ arătat, însă au fost și situații în care s-au înregistrat astfel de solicitări, după cum urmează:

- în ceea ce privește curțile de apel au fost formulate 21 de acțiuni în justiție, din care 4 soluționate în mod irevocabil și 19 reclamații administrative din care 1 a fost admisă, iar în privința celorlalte curțile de apel nu au furnizat detalii referitoare la modul de soluționare;
- referitor la activitatea tribunalelor în această materie s-au înregistrat 3 acțiuni în justiție, care sunt în curs de soluționare și 6 reclamații administrative, din care una a fost admisă, 4 au fost respinse, iar în privința uneia nu au fost comunicate date în privința soluției;
- în ceea ce privește judecătorii au fost formulate 6 reclamații administrative, care au fost respinse și 4 acțiuni în justiție, nesoluționate irevocabil.

Din răspunsurile parchetelor rezultă că în majoritatea cazurilor nu s-au formulat reclamații administrative sau acțiuni în justiție privind încălcarea dreptului de acces la informații de interes public, reglementat de Legea nr. 544/2000, cu unele excepții după cum urmează:

- la parchetele de pe lângă curțile de apel au fost formulate 2 reclamații administrative, din care a fost admisă una și o acțiune în justiție din care una admisă irevocabil;
- la parchetele de pe lângă tribunale a fost formulată o reclamație administrativă și 4 acțiuni în justiție;

- la parchetele de pe lângă judecătorii a fost formulată o reclamație administrativă.

Aspecte reținute în urma monitorizărilor trimestriale a activității instanțelor și parchetelor de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu privire la stadiul aplicării prevederilor Legii nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date

În Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005 – 2007, aprobat prin HG. nr.232/2005, în vederea îndeplinirii obiectivului referitor la „asigurarea accesului la informațiile de interes public din sistemul judiciar, cu respectarea normelor privind protecția datelor personale” s-a prevăzut ca măsură evaluarea modului de îndeplinire a obligațiilor stipulate de actele normative în această materie.

În scopul realizării acestei măsuri, Consiliul Superior al Magistraturii a monitorizat și în cursul anului 2007 aplicarea legislației privind protecția datelor personale de către instanțe și parchete, care au calitatea de operatori de date cu caracter personal.¹²¹

Din datele transmise de instanțe și parchete pentru primele trei trimestre ale anului 2007, cu privire la aplicarea legislației primare și secundare în materie (Legea nr. 677/2001 privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului, Deciziile nr. 60/2006 și nr. 90/2006 ale președintelui Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal) rezultă următoarele:

1. Unele instanțe și parchete s-au confruntat cu solicitări de informații de interes public a căror soluționare implica respectarea normelor privind protecția datelor cu caracter personal, după cum urmează:

§ solicitări de informații publice formulate de reprezentanți ai mass-media care priveau conținutul unor hotărâri pronunțate în ședință publică sau cereri privind eliberarea de copii de pe înscrisuri din dosare. În astfel de situații, fie s-a comunicat solicitanților un extras al hotărârilor respective, din care au fost eliminate datele cu caracter personal ale părților, fie s-a intervenit asupra actelor respective prin indicarea numai a inițialelor părților din proces și prin ștergerea tuturor datelor personale sau au fost respinse solicitările constând în eliberarea unor copii de pe declarații ale părților și martorilor în anumite cauze penale, față de

¹²¹ Monitorizarea se realizează de Direcția resurse umane și organizare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii., pe baza datelor furnizate trimestrial de către instanțe și parchete. Rapoartele trimestriale sunt prezentate Plenului Consiliului Superior al Magistraturii. Până la momentul redactării raportului au fost însușite de Plen rapoartele aferente primelor trei trimestre ale anului 2007

dispozițiile art. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, întrucât declarațiile respective conțineau date cu caracter personal care vizau terți;

§ solicitări din partea ziariștilor de studiere a dosarelor aflate pe rol, cereri care nu au fost aprobate de către unele instanțe, ci s-au realizat materiale de către Biroul de informare și relații publice din cadrul instanței respective în care au fost sintetizate datele solicitate, iar numele părților au fost înlocuite cu inițialele acestora;

§ un alt operator de date cu caracter personal a comunicat că a avut solicitări ale jurnaliștilor de consultare a unor dosare, care au fost soluționate după cum urmează:

- în situația în care s-a considerat că litigiul era în strânsă legătură cu calitatea de persoană publică a unei părți au fost admise cererile de consultare a dosarelor;

- în situațiile în care părțile nu aveau calitatea de persoană publică, iar datele personale nu au fost făcute publice în mod manifest de către persoana vizată sau nu erau strâns legate de caracterul public al faptelor, s-a apreciat că datele cu caracter personal trebuie protejate.

Pentru a se aprecia astfel s-au avut în vedere prevederile art. 11 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu care restricțiile prevăzute de lege cu ocazia prelucrării datelor cu caracter personal nu sunt aplicabile dacă prelucrarea privește date cu caracter personal care au fost făcute publice în mod manifest de către persoana vizată sau care sunt strâns legate de calitatea de persoană publică a persoanei vizate ori de caracterul public al faptelor în care este implicată;

§ cererea unui cabinet individual de avocatură care a solicitat consultarea tuturor dosarelor civile, aflate pe rol sau în arhiva unei instanțe, ce au ca obiect divorț cu copii, încredințare minor, drept de vizitare, pensie de întreținere și a dosarelor penale în care sunt părți minori, înregistrate în perioada 2005-prezent. În răspunsul comunicat solicitantului i s-au adus la cunoștință prevederile art. 92 alin. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, ale art. 11 alin. 1 și art. 12 alin. 1 lit. f din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, ale art. 22 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și ale Legii nr. 677/2001 și i s-a comunicat că, în condițiile în care documentele la care se face referire conțin date personale, instanța nu poate aviza favorabil solicitarea privind efectuarea de fotocopii ale hotărârilor judecătorești¹²².

¹²² Textele de lege menționate statuează următoarele; Art. 92 alin. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările și completările ulterioare, prevede că dosarele și evidențele instanței privitoare la activitatea de judecată pot fi consultate de persoanele care justifică un interes legitim, cu respectarea ordinii de solicitare și a măsurilor de asigurare a integrității documentelor. Potrivit art. 11 alin. 1 din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, persoanele care efectuează studii și cercetări în folos propriu sau în interes de serviciu au acces la fondul documentaristic al autorității sau al instituției publice pe baza solicitării personale, în condițiile legii, iar în conformitate cu dispozițiile art. 12 alin. 1 din același act normativ, se exceptează de la liberul acces al cetățenilor informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces. De asemenea, art. 22 alin. 1 din Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, statuează că acesta are dreptul la protejarea imaginii sale publice și a vieții sale intime, private și familiale.

2. Instanțele și parchetele nu au fost confruntate, în perioada analizată, cu exercitarea drepturilor stabilite în capitolul IV din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare¹²³.

3. Nu au fost înregistrate pe rolul instanțelor litigii având ca obiect apărarea drepturilor garantate de Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, drepturi încălcate în procedura prelucrării datelor cu caracter personal.

4. Referitor la modul de aplicare a măsurilor tehnice și organizatorice pentru protejarea datelor cu caracter personal în acord cu „*Cerințele minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal*”, aprobate prin Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului, sunt de subliniat următoarele aspecte:

În mare parte, instanțele și parchetele respectă măsurile tehnice și organizatorice luate în concordanță cu prevederile actului normativ menționat, cum ar fi:

§ identificarea și autentificarea utilizatorului se face prin introducerea codului de bare de la tastatură, fiecare utilizator având propriul cod de identificare;

§ computerele și terminalele de acces sunt instalate în încăperi care se pot încuia și cu acces restricționat;

§ se realizează execuția copiilor de siguranță și sunt păstrate în încăperi cu acces restricționat;

§ accesarea bazei de date este înregistrată într-un fișier care conține numele conturilor alocate și parolele individuale.

¹²³ Drepturile astfel reglementate sunt următoarele: *informarea persoanei vizate*, drept care se exercită în cazul în care datele cu caracter personal sunt obținute direct de la persoana vizată, situație în care operatorul este obligat să furnizeze acesteia o serie de informații prevăzute de alineatul 1 al articolului 12 (identitatea operatorului, scopul prelucrării datelor etc.) cu excepția cazului în care această persoană posedă deja informațiile respective. În cazul în care datele nu sunt obținute direct de la persoana vizată, operatorul este obligat ca, în momentul colectării datelor sau, dacă se intenționează dezvăluirea către terți, cel mai târziu până în momentul primei dezvăluiri, să furnizeze persoanei vizate aceleași informații prevăzute de alineatul precedent, cu excepția cazului în care aceasta posedă deja informațiile respective (alin.2); *dreptul de acces la date*, reglementat de articolul 13 din lege, potrivit căruia orice persoană are dreptul de a obține de la operator, la cerere și în mod gratuit pentru o solicitare pe an, confirmarea faptului că datele care o privesc sunt sau nu prelucrate de acesta. În situația în care operatorul prelucrează astfel de date, este obligat să comunice solicitantului, împreună cu confirmarea, informațiile prevăzute la alineatul 1 din articolul menționat (lit. a-e); *dreptul de intervenție asupra datelor*, prevăzut de articolul 14 din același act normativ, constând în aceea că, orice persoană vizată are dreptul de a obține de la operator, la cerere și în mod gratuit, efectuarea unor operațiuni asupra datelor a căror prelucrare nu este conformă prevederilor legii, prevăzute de alin.1 lit. a și b, și notificarea acestor operațiuni către terții cărora le-au fost dezvăluite datele respective, în situația în care notificarea este posibilă și nu este disproporționată față de interesul legitim care ar putea fi lezat; *dreptul de opoziție* (art.15), conferă persoanei vizate posibilitatea de a se opune în orice moment, din motive întemeiate și legitime legate de situația sa particulară, ca datele ce o vizează să facă obiectul unei prelucrări, cu excepția cazurilor în care există dispoziții legale contrare (alin.1) sau de a se opune în mod gratuit și fără nici o justificare, ca datele ce o vizează să fie prelucrate în scop de marketing direct, în numele operatorului sau al unui terț, sau să fie dezvăluite unor terți într-un asemenea scop; *dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale*, constând în dreptul de cere și de a obține retragerea sau anularea unei decizii care produce efecte juridice în privința sa, adoptată exclusiv pe baza unei prelucrări de date cu caracter personal, prin mijloace automate, destinată să evalueze unele aspecte ale personalității sale (art.17); *dreptul de a se adresa justiției* pentru apărarea oricărui drepturi garantate de Legea nr.677/2001, ce le-au fost încălcate, independent de posibilitatea de a se adresa cu plângere autorității de supraveghere (art.18).

Un singur operator a învederat că dotarea tehnică de care dispune exclude posibilitatea aplicării măsurilor tehnice și organizatorice reglementate prin Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului.

5. În ceea ce privește obligația rezultată din prevederile art. 24 alin. 2 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, menționăm următoarele:

Potrivit acestui text de lege, fiecare operator primește un număr de înregistrare. Numărul de înregistrare trebuie menționat pe orice act prin care datele sunt colectate, stocate sau dezvăluite.

La solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii, Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal a comunicat că numărul care urmează a fi trecut pe orice act prin care datele cu caracter personal sunt colectate, stocate sau dezvăluite este numărul de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal.

Această interpretare a fost adusă la cunoștința instanțelor și parchetelor, în scopul aplicării unitare a prevederilor textului de lege menționat.

Așa cum rezultă din comunicările operatorilor, majoritatea menționează numărul de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal, comunicat de Autoritatea Națională de Supraveghere, pe actele prin care sunt colectate, stocate sau dezvăluite date cu caracter personal.

Sunt și instanțe și parchete care nu procedează în sensul arătat pentru că au întâmpinat dificultăți în stabilirea categoriilor de acte care cad sub incidența acestei prevederi.

De asemenea, sunt instanțe care menționează încă numărul de operator, iar nu numărul de înregistrare a notificării în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal și operatori la care actele care conțin date cu caracter personal nu poartă niciunul din aceste numere.

Există și operatori care nu au precizat în comunicarea către Consiliul Superior al Magistraturii dacă respectă obligația instituită prin textul de lege anterior menționat.

6. Un număr redus de instanțe și parchete a efectuat transferuri de date în străinătate, în condițiile art. 29 alin. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare¹²⁴.

Cele mai multe transferuri de date cu caracter personal în străinătate au fost făcute cu ocazia emiterii sau executării unor mandate de arestare europeană și în situația solicitărilor de extrădare sau arestare provizorie în vederea extrădării, în cadrul procedurilor prevăzute de Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală sau ca urmare a unor comisii rogatorii internaționale.

¹²⁴ Potrivit textului de lege menționat, dispozițiile referitoare la necesitatea ca statul în care se transferă datele să asigure un nivel de protecție a acestora cel puțin egal cu cel oferit de legea română și cele privind notificarea prealabilă a Autorității de Supraveghere în cazul transferurilor în străinătate nu se aplică dacă acestea se fac în baza prevederilor unei legi speciale sau ale unui acord internațional ratificat de România, în special dacă transferul se face în scopul prevenirii, cercetării sau reprimării unei infracțiuni.

Astfel de transferuri au fost făcute și în materie civilă și comercială în baza Convenției privind obținerea de probe în străinătate, adoptată la Haga la 18.03.1970 și a Legii nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială.

7. Instanțele și parchetele nu au semnalat existența vreunei proceduri de investigare exercitată de Autoritatea Națională de Supraveghere, ca urmare a unor plângeri sau sesizări, în perioada analizată¹²⁵.

8. În cea mai mare parte, instanțele și parchetele respectă prevederile art. 12 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, prin afișarea informațiilor cu privire la calitatea de operator și cu privire la drepturile prevăzute de acest act normativ pentru persoanele ale căror date sunt prelucrate.

9. Potrivit art. 3 alin. 2 din Decizia nr. 60 din 6 iunie 2006 a Președintelui Autorității Naționale de Supraveghere, operatorii de date cu caracter personal aveau obligația ca, până la data de 31 decembrie 2006, să reconfirme prelucrările de date cu caracter personal pe care le efectuau la data intrării în vigoare a acestei decizii, prin folosirea noilor formulare de notificare. Deși sunt operatori care au respectat această obligație legală, fie în termenul menționat, fie cu depășirea acestuia, precizăm că, la sfârșitul trimestrului III al anului 2007, existau încă instanțe și parchete care nu transmisese ră către Autoritatea Națională de Supraveghere reconfirmarea prelucrărilor de date cu caracter personal pe care le efectuează.

Totodată, la momentul menționat, existau și instanțe și parchete care au menționat că efectuarea reconfirmării este în curs de derulare, precum și operatori care nu au făcut nicio mențiune referitoare la respectarea obligației de reconfirmare a prelucrărilor de date cu caracter personal.

10. Potrivit art. 21 alin. 3 lit. j din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal centralizează și analizează rapoartele anuale de activitate ale autorităților publice și ale organelor administrației publice privind protecția persoanelor în privința prelucrării datelor cu caracter personal.

Față de această dispoziție legală, incumbă și instanțelor judecătorești și parchetelor obligația de a transmite Autorității Naționale de Supraveghere raportul de activitate pe anul 2006, în calitate de operatori de date cu caracter personal.

Cele mai multe instanțe și parchete nu au transmis, până la momentul ultimei comunicări către Consiliul Superior al Magistraturii, raportul anual, dar sunt și operatori care au procedat la întocmirea și comunicarea acestuia către Autoritatea Națională de Supraveghere.

Se impune a fi menționat aici că actul normativ arătat nu prevede un termen până la care trebuie transmis raportul de activitate anual.

¹²⁵ Potrivit art. 21 alin. 3 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea de supraveghere monitorizează și controlează, sub aspectul legalității, prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidența prezentei legi. În acest scop, aceasta exercită, printre alte atribuții, și pe aceea de efectuare a unor investigații din oficiu sau la primirea unor plângeri ori sesizări.

După cum s-a arătat și în Raportul privind starea justiției pe anul 2006, instanțele și parchetele au solicitat elaborarea unor norme metodologice de aplicare a actelor normative în materia protecției datelor cu caracter personal, față de specificul activității instanțelor și parchetelor și organizarea unor seminarii în vederea formării persoanelor responsabile cu monitorizarea aplicării legislației în domeniu.

Consiliul Superior al Magistraturii a transmis instanțelor judecătorești circulara nr. 58/L/2007, prin care s-au solicitat propuneri referitoare la categoriile de registre, acte procedurale și înscrisuri cărora le sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Direcția legislație, documentare și contencios din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a centralizat propunerile instanțelor judecătorești și urmează să prezinte Plenului Consiliului Superior al Magistraturii propunerea de completare a Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările și completările ulterioare, cu dispoziții referitoare la categoriile de registre, acte procedurale și înscrisuri cărora le sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, se vor face propuneri în scopul completării, în același sens, a Regulamentului de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul nr. 529/C/2007 al ministrului justiției.

În ceea ce privește sugestia referitoare la organizarea unor seminarii, Consiliul Superior al Magistraturii a transmis Institutului Național al Magistraturii solicitări în acest sens.

Totodată, se impune a fi menționat faptul că la data de 9 noiembrie 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a organizat o dezbatere cu tema „Protecția datelor personale în activitatea desfășurată de instanțe și parchete” la care au participat reprezentanți ai Autorității Naționale de Supraveghere și persoanele responsabile cu monitorizarea aplicării legislației în materia protecției datelor cu caracter personal de la Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea.

Această întâlnire a avut ca scop lămurirea unor probleme privind cadrul îndeplinirii atribuțiilor ce revin Consiliului Superior al Magistraturii și instanțelor și parchetelor în acest domeniu, cu această ocazie stabilindu-se și baza unor viitoare întâlniri și colaborări cu Autoritatea Națională de Supraveghere.

Măsuri importante privind protecția datelor cu caracter personal au fost semnalate și la nivelul **Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.**

Astfel, în activitatea de prelucrare a datelor cu caracter personal au fost aplicate măsuri tehnice și organizatorice pentru protejarea acestora, în acord cu "*Cerințele minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal*" prevăzute de Ordinul Avocatului Poporului nr. 52/2002.

Personalul din cadrul compartimentelor funcționale ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație a fost instruit în legătură cu măsurile minime necesare a fi puse în aplicare în legătură cu activitatea de informatică și s-au instituit reguli privind folosirea calculatoarelor.

Cu adresa circulară nr. 627/C/13234/2006 din 27.02.2007 s-a comunicat tuturor compartimentelor funcționale din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție modul de înscriere a numărului de înregistrare ca operator de date cu caracter personal pe toate documentele, lucrările și actele ce conțin asemenea date.

Întrucât Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a adresat Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (A.N.S.P.D.C.P) două notificări (formularele FI și F2) pentru prelucrarea a două categorii de date și a obținut 2 numere de înregistrare, s-a solicitat compartimentelor funcționale din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a face înscrierea diferențiată a celor două numere pe documente în raport de natura datelor prelucrate.

În prezent, documentele, lucrările și actele care conțin date cu caracter personal întocmite de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, poartă numărul de înregistrare în registrul de evidență ținut de A.N.S.P.D.C.P.

3.12.Ridicarea nivelului calitativ al managementului instanțelor și parchetelor

3.12.1. Modalitatea de recrutare a conducătorilor de instanțe și parchete

Potrivit cadrului normativ actual, numirea judecătorilor și procurorilor în funcții de conducere la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii, precum și la parchetele de pe lângă acestea se realizează prin concurs sau examen¹²⁶, în conformitate cu dispozițiile art. 48-51 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare și ale Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor¹²⁷.

Prin derogare de la această regulă, în conformitate cu dispozițiile art.53 alin.1 din legea nr.303/2004, președintele, vicepreședintele și președinții de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt numiți de către

¹²⁶ Procedura de numire prin concurs sau examen este aplicabilă președinților și vicepreședinților curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătorilor, precum și procurorilor generali, prim-procurorilor și adjuncților acestora de la parchetele de pe lângă aceste instanțe. Numirea în celelalte funcții de conducere (spre exemplu, președinte de secție) se face de către Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea organelor indicate de lege, pe baza unui interviu susținut de candidat/candidați în fața acesteia.

¹²⁷ Aprobare prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.320/2006.

Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, dintre judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care au funcționat la această instanță cel puțin 2 ani.

De asemenea, potrivit art.54 alin.1 din actul normativ indicat, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjuncții acestuia, procurorii șefi de secție ai acestor parchete, precum și procurorul șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și adjuncții acestora sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii care au o vechime minimă de 10 ani în funcția de judecător sau procuror.

Această din urmă soluție legislativă este criticabilă întrucât lasă ca numirea în cele mai înalte funcții din cadrul Ministerului Public să se facă de un exponent al puterii executive – Președintele României, la propunerea unui reprezentant al aceleiași puteri – ministrul justiției, organul constituțional chemat să garanteze independența justiției, inclusiv, în condițiile legii, pe aceea a procurorilor – respectiv, Consiliul Superior al Magistraturii având doar rolul de a emite un aviz cu valoare consultativă. Or, în materia asigurării independenței justiției, astfel cum a statuat și Curtea de la Strasbourg, chiar și simplele aparențe au caracter esențial, în măsura în care pot produce în rândul opiniei publice o îndoială rezonabilă cu privire la garantarea principiilor independenței și imparțialității.

Revenind la procedura de numire prin concurs a conducătorilor de instanțe și parchete, se impune a fi menționat că evidența posturilor vacante de conducere de la instanțe este publică și disponibilă permanent pe paginile de Internet ale Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii, precum și prin afișare la sediile instanțelor judecătorești. Pentru posturile vacante de conducere din cadrul parchetelor publicitatea este asigurată prin publicarea pe paginile de Internet ale Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii, Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și prin afișarea la sediile instanțelor judecătorești.

Concursul sau examenul se organizează ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii și constă în susținerea a trei probe, respectiv: testarea psihologică, evaluarea capacității de a lua decizii, de a-și asuma răspunderea și verificarea rezistenței la stres, prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere și o testare scrisă (tip grilă) privind managementul, comunicarea și resursele umane.

Testarea psihologică, evaluarea capacității candidatului de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea și verificarea rezistenței la stres constă în aplicarea unui test scris și în susținerea unui interviu în fața comisiei/comisiilor formate din câte 2 psihologi desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii din rândul specialiștilor din cadrul Consiliului, al curților de apel, precum și din tabelul psihologilor acreditați de Colegiul Psihologilor din România.

Rezultatele testării psihologice se concretizează într-un raport care va cuprinde profilul psihologic al fiecărui candidat în raport cu funcția pentru care candidează, precum și calificativul recomandabil sau nerecomandabil.

Proiectul referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere este o probă care se desfășoară oral, iar în aprecierea ei sunt urmărite criteriile stabilite în art.15 din Regulament¹²⁸.

Testarea scrisă constă în verificarea cunoștințelor privind managementul, comunicarea și resursele umane, pe baza unui test grilă.

Dintre cele trei probe de concurs, pentru testarea psihologică și testarea scrisă este reglementată o procedură de contestare a rezultatelor obținute de candidați, în timp ce rezultatele susținerii proiectului sunt definitive și nu pot fi contestate.

Conform art.26 din Regulament, nota finală a concursului sau examenului reprezintă media aritmetică dintre nota de la proiect și nota de la proba scrisă, iar funcția de conducere vacantă va fi ocupată de candidatul care a obținut cea mai mare notă finală. Totodată, pentru a ocupa funcția pentru care candidează, judecătorii și procurorii trebuie să obțină cel puțin media 7 (șapte), iar notele, atât la proiect, cât și la testarea scrisă, trebuie să fie cel puțin 5 (cinci).

În conformitate cu procedura expusă și dispozițiile art.48 alin.14 din Legea nr.303/2004, care prevăd că numirea în funcții de conducere se face în termen de cel mult 6 luni de la data la care acestea devin vacante, în cursul anului 2007 s-au organizat două concursuri/examene pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, respectiv unul în perioada 12 mai – 10 iunie 2007 și cel de-al doilea în perioada 28 octombrie – 25 noiembrie 2007.

1. Concursul/examenul din sesiunea mai – iunie 2007 a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 114 posturi vacante de conducere la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii, dintre care 71 posturi de președinte și 43 posturi de vicepreședinte, și a unui număr de 62 de posturi vacante de conducere la parchetele de pe lângă curți de apel, tribunale și judecătorii, dintre care 3 posturi de procuror general, 7 posturi de procuror general adjunct, 28 posturi de prim-procuror și 24 posturi de prim-procuror adjunct. Pentru funcțiile de conducere vacante de la instanțe au fost depuse 85 de candidaturi (de către 83 candidați), iar pentru funcțiile de conducere vacante de la parchete s-au depus 55 de candidaturi (de către 55 de candidați).

S-a constatat că nu au fost înregistrate candidaturi pentru 50 funcții de conducere la instanțe și pentru 24 funcții de conducere la parchete.

¹²⁸ Această probă de concurs a fost cea mai contestată, atât de către candidați, cât și de unele asociații profesionale ale magistraților, invocându-se îndeosebi caracterul arbitrar al notării, în condițiile în care rezultatele probei nu pot fi contestate.

În urma desfășurării acestui concurs/examen, din numărul funcțiilor de conducere scoase la concurs sau examen, nu au fost ocupate 34 funcții de conducere din cadrul instanțelor și 29 funcții de conducere de la nivelul parchetelor.

2. Concursul/examenul din sesiunea octombrie – noiembrie 2007 a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 110 posturi vacante de conducere la curți de apel, tribunale și judecătoria, dintre care 68 posturi de președinte și 42 posturi de vicepreședinte, și a unui număr de 53 posturi vacante de conducere la parchetele de pe lângă curți de apel tribunale și judecătoria, dintre care 3 posturi de procuror general, 4 posturi de procuror general adjunct, 29 posturi de prim-procuror și 17 posturi de prim-procuror adjunct.

Pentru funcțiile de conducere vacante de la instanțe au fost depuse 74 de candidaturi (de către 72 candidați), iar pentru funcțiile de conducere vacante de la parchete s-au depus 39 de candidaturi (de către 39 candidați).

Nu s-au înregistrat candidaturi pentru 58 funcții de conducere la instanțe și pentru 27 funcții de conducere de la nivelul parchetelor.

Cu privire la modul de desfășurare a concursului/examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor au fost formulate mai multe memorii de către o parte dintre candidați și de Uniunea Națională a Judecătorilor din România, prin care au fost sesizate atât aspecte în legătură cu anularea unor probe și invalidarea concursului/examenului, cât și aspecte în sprijinul validării concursului sau examenului.

Aceste memorii au fost analizate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii cu prilejul discutării validării rezultatelor concursului/examenului, în ședința din data de 13 decembrie 2007, hotărându-se respingerea solicitărilor de anulare a unor probe de concurs și de invalidare a concursului /examenului. În consecință, Plenul a dispus validarea rezultatelor concursului sau examenului pentru funcțiile de conducere pentru care a fost organizat acest concurs/examen, mai puțin pentru funcția de vicepreședinte al Tribunalului Dolj, în privința căreia s-a amânat analizarea validării rezultatelor până la finalizarea verificărilor de către Inspekția Judiciară sub aspectul aspectelor sesizate de unul dintre candidații pentru această funcție de conducere, referitoare la posibila atitudine de imparțialitate a președintelui Tribunalului Dolj, care a avut calitatea de membru al comisiei de examinare.

În urma desfășurării concursului/examenului, din cele 110 posturi vacante scoase la concurs au fost ocupate, prin validarea concursului și numirea în funcție, 30 de posturi de conducere, reprezentând 27% din totalul funcțiilor de conducere scoase la concurs sau examen și 58% din funcțiile de conducere pentru care s-au depus candidaturi. În mod corelativ, prin raportare la numărul funcțiilor de conducere pentru care s-au depus candidaturi, nu au fost ocupate 21 funcții de conducere vacante la nivelul instanțelor judecătorești.

Concursul sau examenul pentru numirea în funcții de conducere a procurorilor nu a fost finalizat, întrucât după susținerea testării scrise, lucrările tuturor candidaților au fost ridicate de Direcția Națională

Anticorupție în vederea efectuării de cercetări penale privind posibila fraudare a concursului/examenului, fiind restituite, ulterior, lucrările a 28 de candidați.

Prin Hotărârea nr.76 din data de 24 ianuarie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât continuarea procedurii de desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a procurorilor la parchetele de pe lângă judecătorii, tribunale și curți de apel, desfășurat în perioada 28 octombrie-25 noiembrie 2007, în sensul soluționării contestațiilor la punctaj și afișării rezultatelor finale pentru cei 28 de candidați pentru care au fost restituite lucrările de către Direcția Națională Anticorupție.

Având în vedere problemele întâlnite în organizarea și desfășurarea concursurilor/examenelor din anul 2007, precum și aspectele semnalate în memoriile formulate de candidați, compartimentul de specialitate din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii a formulat propuneri de modificare a dispozițiilor Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, în vederea îmbunătățirii cadrului organizatoric și desfășurării, pe viitor, în condiții cât mai bune a acestui tip de concurs sau examen.

Propunerile au fost înaintate Direcției legislației, contencios și documentare, spre analiză, și au vizat clarificarea sau completarea unor dispoziții referitoare la termene, locul depunerii candidaturilor, adoptarea tematicii și bibliografiei, incompatibilitățile membrilor comisiilor de concurs, reglementarea unei comisii distincte pentru soluționarea contestațiilor.

Referitor la suspiciunile de fraudare a concursului/examenului pentru numirea în funcții de conducere a procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat în mod public desfășurarea cu celeritate a anchetei penale, stabilirea existenței sau inexistenței acestor fapte și identificarea persoanelor vinovate, apreciind că, cel puțin din punct de vedere al imaginii justiției, aceste incidente au provocat consecințe grave, care nu pot fi reparate decât prin demonstrarea capacității sistemului judiciar de a se auto-curăți și de a se autoproteja față de astfel de fapte prin folosirea mijloacelor prevăzute de lege și cooperarea tuturor factorilor responsabili. Este însă regretabil că anumite organe de presă au înțeles să amplifice consecințele acestei situații citând o așa-zisă declarație a directorului Institutului Național al Magistraturii privind anumite aprecieri privind nelegalitatea tuturor concursurilor/examenelor organizate în ultimii 3 ani, fără însă a prelua și dezmințirea publică, prin comunicat de presă, din partea directorului INM cu privire la acordarea unei astfel de declarații.

Dincolo de aceste aspecte, se impune remarca că actuala procedură de numire a conducătorilor de instanțe și parchete este controversată în cadrul corpului magistraților. Astfel, conform datelor transmise de către instanțe și parchete ca răspuns la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului, 5 curți de apel, aproximativ 33% dintre tribunale și 30% dintre judecătorii au considerat această

procedură ca inadecvată față de realitățile și necesitățile sistemului judiciar. Totodată, alte 4 curți de apel, aproximativ 38% dintre tribunale și 15 % dintre judecătorii au apreciat-o ca relativ adecvată, fiind însă necesare anumite reforme, precum asigurarea unei proceduri transparente de selectare a membrilor comisiilor de examinare și specializarea acestora în management *judiciar*, iar nu în management cu caracter general; introducerea unui vot consultativ al judecătorilor de la instanța la care se dorește ocuparea funcției de conducere, eliminarea probei interviului, evaluarea activității anterioare a candidatului etc. Pe de altă parte, 6 curți de apel, aproximativ 28,5% dintre tribunale și 55% dintre judecătorii au apreciat actuala procedură de numire în funcții de conducere ca adecvată necesităților sistemului judiciar.

La nivelul parchetelor actuala procedură de numire în funcții de conducere a fost considerată, în majoritate, inadecvată, propunerile formulate de parchetele care au apreciat-o ca relativ adecvată necesităților sistemului judiciar vizând: numirea adjuncților la propunerea procurorilor generali sau a prim-procurorilor, evaluarea activității profesionale anterioare a candidatului la o funcție de conducere, selectarea candidaților după evaluările profesionale anterioare și în funcție de abilitățile de comunicare cu colegii, modificarea modului de desfășurare a examenului etc.

Din analiza comparativă, în timp, a principalelor date privind concursurile/examenele de numire în funcții de conducere, rezultă însă în mod evident scăderea atractivității ocupării acestor funcții și creșterea reticenței judecătorilor și procurorilor de a ocupa în mod definitiv astfel de funcții, fiind preferată modalitatea delegării, care ridică însă mari probleme legate de continuitatea actului managerial și de responsabilizarea conducătorului de instanță sau de parchet.

3.12.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanțe și parchete. Alte măsuri de îmbunătățire a managementului

Modernizarea și profesionalizarea managementului instanțelor și parchetelor a constituit una dintre preocupările permanente ale Consiliului Superior la Magistraturii, a căror necesitate a reieșit și din analiza rapoartelor de monitorizare ale Comisiei europene elaborate în perioada preaderării.

Relevant în acest sens este ***Raportul de monitorizare al Comisiei Europene dat publicității la data de 16 mai 2006***, în care se evidențiază ideea că trebuie consolidată „modernizarea managementului instanțelor și parchetelor”.

Ca urmare, în ***Planul actualizat privind modernizarea managementului instanțelor și parchetelor*** al Consiliului Superior al Magistraturii (publicat la data de 1 iulie 2006), în cadrul capitolului *Dezvoltarea managementului judiciar la instanțe și parchete*, este prevăzută ca o primă componentă *Îmbunătățirea performanței manageriale a președinților de instanțe, a șefilor de parchete, a membrilor colegiilor de conducere și a inspectorilor*

judiciari, prin organizarea unor seminarii practice în domeniul managementului judiciar pentru președinții de instanțe, șefii de parchete, membrii colegiilor de conducere și inspectorii judiciari (începând cu ianuarie 2006).

Raportul de țară din 27 iunie 2007 a plasat problematica managementului instanțelor și parchetelor ca fiind una dintre preocupările Consiliului Superior al Magistraturii, precizându-se că „situația resurselor umane în sistemul judiciar, precum și calitatea managementului la nivelul instanțelor și parchetelor continuă să fie preocupare pentru autorități”. Sarcinile în acest domeniu revin Consiliului Superior al Magistraturii și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, subliniindu-se că autoritățile judiciare trebuie să decidă în mod constant, la nivel conceptual, ce aspecte sunt incluse în înțelesul termenului general de „management al instanțelor” și cum anume diferitele îndatoriri manageriale corespunzătoare acestui concept vor fi distribuite între președinții instanțelor, șefii parchetelor, directorii economici, grefieri, magistrații înșiși și eventual un manager de instanță.

În acest context, al preocupării permanente a Consiliului Superior al Magistraturii pentru modernizarea și profesionalizarea managementului instanțelor și parchetelor, s-a înscris și **formarea profesională specializată a conducătorilor de instanțe și parchete, stabilită ca unul din obiectivele prioritare de formare în Programul de formare profesională continuă pentru anul 2007**, derulat de către Institutul Național al Magistraturii.¹²⁹

Obiectivul general al programului de formare continuă derulat în domeniul Managementului judiciar în anul 2007 l-a constituit *profesionalizarea managementului instanțelor și parchetelor, prin dezvoltarea abilităților personale și comportamentului managerial al magistraților*.

În vederea realizării acestui obiectiv s-a urmărit în principal:

- a. dezvoltarea personală și a comportamentelor asociate de Leadership ale conducătorilor instanțelor și parchetelor;
- b. perfecționarea metodelor de comunicare organizațională și interpersonală a magistraților;
- c. îmbunătățirea managementului resurselor umane la nivelul instanțelor și parchetelor;
- d. eficientizarea activității de management la nivelul instanțelor/parchetelor prin utilizarea judicioasă a resurselor de timp și mecanismului delegării.

La cele 10 seminarii derulate pe parcursul anului 2007 au fost invitați să participe judecători și procurori care au ocupat funcții de conducere prin concursurile organizate în perioada 2005-2007, fiecare grupă având în componență atât conducători de instanțe, cât și de parchete. Fiecare seminar a avut o durată de 5 zile. Astfel, la aceste seminarii au participat, în 2007, 92 de judecători și 61 de procurori.

Agenda tuturor seminariilor a inclus teme de formare menite să dezvolte participanților cunoștințele, abordările și atitudinile necesare atingerii obiectivelor mai sus menționate. Astfel, în cadrul tuturor

¹²⁹ Aprobabil prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782/7 decembrie 2006.

seminariilor cel puțin o zi a fost alocată perfecționării metodelor de comunicare organizațională și interpersonală a magistraților. În cadrul acestei componente au fost discutate, printre altele, cele mai frecvente bariere în comunicare și implicațiile acestora asupra mesajului transmis, metode eficiente de a preveni distorsionarea mesajului, avantajele comportamentului asertiv și ale mecanismului de feedback.

Componenta de management al resurselor umane s-a concentrat pe analiza principalelor metode de motivare a personalului, un accent deosebit fiind pus asupra rolului jucat de inteligența emoțională și de empatie. În ceea ce privește utilizarea resurselor de timp, discuțiile au vizat identificarea unor metode de eficientizare a activității manageriale, printr-o planificare riguroasă pe tipuri de activități, gestionare corespunzătoare a ședințelor și utilizarea în mod corect a mecanismului delegării de atribuții.

Apreciată în mod deosebit de participanți, componenta de dezvoltare personală și Leadership și-a propus familiarizarea acestora cu aptitudinile, abordarea și atitudinea specifică unui lider și percepția influenței pe care acesta o exercită asupra oamenilor. Plecând de la premisa că oamenii constituie cele mai importante resurse ale organizației, o atenție deosebită a fost acordată încurajării participanților în afirmarea propriei personalități, a conștientizării și recunoașterii punctelor tari dar și a vulnerabilităților proprii și ale celorlalți, autocunoașterea reprezentând premisa necesară oricărui proces de evoluție.

Formatul interactiv în care s-au desfășurat seminariile a urmărit implicarea tuturor participanților la dezbateri, sub forma discuțiilor libere, a unor scurte prezentări personale sau lucrului pe grupe. Exercițiile practice și materialele audio-video utilizate de formatori au contribuit la o mai bună înțelegere a noțiunilor noi, completând materialele scrise care au fost puse la dispoziția magistraților.

De asemenea, în contextul preocupărilor Consiliului Superior al Magistraturii privind eficientizarea managementului instanțelor și parchetelor s-a înscris și ***Proiectul de asistență bilaterală în domeniul politicilor de management și administrare a instanțelor*** demarat între Departamentul pentru Afaceri Constituționale din Marea Britanie, Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Magistraturii, care a vizat examinarea următoarelor domenii prioritare: instituția managerului de instanță, crearea unui cadru național de management al performanței, recomandarea oricăror noi măsuri de performanță, precum și examinarea potențialului ECRIS în vederea identificării unor noi funcții ale acestora, în scopul folosirii lor la fundamentarea unor decizii manageriale.

În ședința din 30 mai 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a luat act de *Raportul având ca obiect administrarea și managementul instanțelor din România*, întocmit de experți britanici în cadrul proiectului bilateral cu Departamentul pentru Afaceri Constituționale din Marea Britanie și, având în vedere propunerea Grupului de lucru nr. 7 – „Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu instituțiile interne și internaționale” cu privire la instituția managerului de instanță (în sensul creării unei noi instituții, de sine stătătoare, adaptării

fișei postului prim grefierului, prin sporirea atribuțiilor propuse în raport a fi îndeplinite de managerul de instanță și menținerea actualei reglementări), urmând ca raportul să fie valorificat la momentul potrivit, în contextul acțiunilor privind reformarea și eficientizarea sistemului judiciar.

În ceea ce privește percepția conducătorilor de instanțe și de parchete asupra acțiunilor de formare în domeniul managementului judiciar, desfășurate în cursul anului 2007¹³⁰, la nivelul curților de apel, numai în 16% din cazuri s-a semnalat neparticiparea la astfel de programe. Dimpotrivă, în 40% din cazuri persoanele cu funcții de conducere au fost incluse în programele de formare specifice organizate de către Institutul Național al Magistraturii, 32% dintre respondenți au participat la seminarii sau dezbateri specifice organizate de către Consiliul Superior al Magistraturii, de alte instituții publice, de organizații internaționale sau de organizații neguvernamentale, iar 12% au urmat din proprie inițiativă forme de pregătire specifice în domeniu (cursuri postuniversitare, de masterat sau doctorat. O situație mai puțin fericită s-a înregistrat la nivelul tribunalelor și judecătoriilor, la care aproximativ 40-42% dintre conducători nu au participat la programe specifice de formare, de genul celor enumerate, reușindu-se totuși includerea majorității acestora în astfel de programe.

Același decalaj pe grade ierarhice se constată și la nivelul parchetelor, dacă la cele de pe lângă curțile de apel 85% din personalul cu funcții de conducere a participat la forme de pregătire în domeniul managementului (în special prin INM-60%), procentul coboară progresiv, situându-se la 75% în cazul tribunalelor și numai la 60% în cazul judecătoriilor (cu mențiunea că 15% dintre respondenți au participat la forme de pregătire pe cont propriu).

Prin urmare, în anul 2008, se impune intensificarea programelor de pregătire în domeniul managementului judiciar pentru instanțele și parchetele aflate la baza sistemului judiciar.

În ceea ce privește, modul de organizare a managementului intern al instanțelor, conducătorii instanțelor au arătat că s-au consultat cu privire la bunele practici aplicabile în activitatea managerială cel mai des cu colegiul de conducere al instanței, pe locurile următoare situându-se, cu procente apropiate, Consiliul Superior al Magistraturii și adunarea generală a judecătorilor din cadrul instanței. Un loc important l-au ocupat sub acest aspect și întâlnirile sau discuțiile informale cu ceilalți conducători de instanțe, precum și, într-o măsură relevantă, Ministerul Justiției. Din păcate, cel mai slab punctaj a fost înregistrat în ceea ce privește organizațiile non-guvernamentale, instanțele fiind încă reticente în a consulta aceste organizații ale societății civile în mecanismul lor decizional administrativ, sau în a le implica în găsirea de soluții pentru eficientizarea acestuia.

¹³⁰ Date sintetizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare redactării Raportului privind starea justiției.

În cazul parchetelor, principala sursă de bune practici utilizată de procurorii generali sau prim-procurori în activitatea managerială a constituit-o tot consultarea cu colegiul de conducere, iar cea mai puțin utilizată – implicarea organizațiilor neguvernamentale. Între aceste două extreme s-au situat consultările cu adunările generale ale procurorilor, discuțiile informale cu omologii lor de la alte parchete, precum și consultările sau datele solicitate de la Consiliul Superior al Magistraturii, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Ministerul Justiției.

3.12.3. Monitorizarea calității managementului la instanțe și parchete

Unul dintre obiectivele stabilite prin Programul de activitate al Inspecției Judiciare pentru anul 2007¹³¹, redactat pe baza analizei constatărilor stabilite prin rapoartele de inspecție din anul anterior, precum și în acord cu măsurile stabilite prin Strategia de reformă a sistemului judiciar 2005-2007, a constat în *verificarea modului de îndeplinire a atribuțiilor de conducere ce decurg din legi și regulamente, pentru asigurarea bunei funcționări a instanțelor de către judecătorii sau procurorii cu funcții de conducere, a eficienței manageriale și a calității corespunzătoare a serviciului public.*

Activitatea în materie a Serviciului de inspecție judiciară pentru judecători

În conformitate cu programul de activitate aprobat în vederea stabilirii eficienței manageriale a judecătorilor cu funcții de conducere, în cursul anului 2007 inspectorii Serviciului de inspecție judiciară pentru judecători au efectuat în mod direct verificări la următoarele instanțe:

Nr. crt.	Unitatea verificată	Număr instanțe	TEMATICA
1.	Curtea de Apel Constanța și instanțele arondate	7	- Verificarea organizării eficiente a activității, a comportamentului și comunicării, a asumării responsabilității și a aptitudinilor manageriale de către președintele instanței, vicepreședinte și președinții de secție - Prestația profesională a primului grefier,
2.	Curtea de Apel Timișoara și instanțele arondate	19	
3.	Curtea de Apel Bacău și instanțele arondate	12	

¹³¹ Aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr.77/2007.

TOTAL INSTANȚE VERIFICATE - 38	a grefierilor șefi și a grefierilor de ședință - Organizarea, funcționarea și evaluarea activității compartimentelor auxiliare ale instanțelor
---------------------------------------	---

Verificările la Curtea de Apel Constanța au fost efectuate în baza Hotărârii nr. 131 din 21 martie 2007, prin care Secția pentru judecători și-a însușit constatările rezultate în cadrul unor verificări vizând același obiectiv efectuate în anul 2006 și a dispus efectuarea unui nou control în termen de 6 luni, pentru a se verifica dacă deficiențele constatate de către Inspecția Judiciară au fost remediate.

Cu ocazia noilor verificări, inspectorii au constatat că mare parte din deficiențele existente la data primului control nu au fost remediate și, în consecință, în ședința din 28 noiembrie 2007 Secția pentru judecători a dispus monitorizarea activității manageriale a conducerilor de la Tribunalul și Judecătoria Constanța de către președintele Curții de Apel Constanța și efectuarea unui nou control după o perioadă de 6 luni.

Referitor la verificările privind Curtea de Apel Timișoara și instanțele din circumscripție, raportul de control s-a finalizat, urmând a fi discutat în cadrul Secției pentru judecători, iar cel referitor la activitatea Curții de Apel Bacău și a instanțelor arondate, este în curs de redactare.

Totodată, în cursul anului 2007, Secția pentru judecători și-a însușit propunerile formulate în legătură cu rezultatul verificărilor efectuate în anul 2006 la Curțile de Apel Ploiești, Iași și Târgu Mureș, dispunând comunicarea acestora la instanțele controlate pentru a se lua măsuri în vederea înlăturării deficiențelor constatate.

Concluzionând, deficiențele cele mai frecvente s-au constatat în legătură cu modul de întocmire a evidențelor ce se țin de diferitele compartimente din structura instanței, de redactarea încheierilor și a altor acte procedurale de către personalul auxiliar de specialitate.

Activitatea în materie a Serviciului de inspecție judiciară pentru procurori

În conformitate cu programul de activitate aprobat în vederea stabilirii eficienței manageriale a procurorilor cu funcții de conducere, în cursul anului 2007 s-au efectuat următoarele verificări:

Nr. crt.	PARCHETUL	Număr unități	OBIECTIVE
1.	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel		- verificarea organizării eficiente a

	Oradea și unitățile din circumscripție	11	activității, a comportamentului și comunicării, a asumării responsabilității și aptitudinilor manageriale ale procurorilor cu funcții de conducere; - activitatea de control; - stabilirea modului în care se reflectă activitatea managerială a procurorilor cu funcții de conducere în activitatea de urmărire penală, de supraveghere a cercetărilor, judiciară și de rezolvarea a memoriilor, plângerilor și sesizărilor; - organizarea, funcționarea și evaluarea activității compartimentelor auxiliare ale parchetelor.
2.	Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploiești	-	
3.	Direcția Națională Anticorupție – structura centrală	-	
4.	Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Serviciul de evidență și organizare	-	
5.	Parchetul de pe lângă Judecătoria Rădăuți	-	
6.	Parchetul de pe lângă Judecătoria Moldova Nouă	-	
7.	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iași și unitățile din circumscripție	11	
8.	Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj	-	
9.	Parchetul de pe lângă Judecătoria Calafat	-	
10.	Parchetul de pe lângă Judecătoria Brezoi	-	
11.	Parchetul de pe lângă judecătoria Câmpulung Muscel	-	
TOTAL UNITĂȚI DE PARCHET VERIFICATE - 31			

Secția pentru procurori a aprobat constatările și propunerile formulate cu privire la verificările de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea, Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj, Parchetele de pe lângă Judecătoria Ploiești, Calafat, Câmpulung Muscel, și Brezoi, Direcția Națională Anticorupție – Structura Centrală și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Serviciul de evidență și organizare. După aprobare, rapoartele privind rezultatul verificărilor efectuate la aceste unități de parchet au fost comunicate parchetelor controlate pentru a se lua *măsuri în vederea înlăturării deficiențelor constatate*. Referitor la verificările privind Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iași și unitățile din circumscripție, raportul de control s-a finalizat, urmând a fi discutat în cadrul Secției pentru procurori.

Totodată, în cursul anului 2007, Secția pentru procurori, a aprobat rezultatul verificărilor efectuate în anul 2006 la Parchetele de pe lângă Curtea de Apel Constanța, Craiova și Pitești, Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița și Parchetul de pe lângă Judecătoria Pucioasa, însușindu-și propunerile formulate.

Urmare deficiențelor constatate cu ocazia verificărilor, s-au luat o serie de măsuri¹³², din care exemplificăm:

REVOCĂRI DIN FUNCȚIE	NOI VERIFICĂRI PENTRU A SE CONSTATA ÎNLĂTURAREA DEFICIENȚELOR
Procuror general PCA Pitești	DNA – structura centrală
Procurorul general PCA Constanța	PCA Constanța – la unitățile unde s-au constatat deficiențe
Prim procuror PT Gorj	PT Gorj
Prim procuror PJ Ploiești	PJ Calafat
Prim procuror PJ Costești	PT Satu Mare
Prim procuror PJ Pucioasa	PJ Satu Mare
Propunerea de revocare din funcție a prim procurorului de la PT Dâmbovița a rămas fără obiect ca urmare a pensionării	PT Bihor
	PJ Moldova Nouă
	PJ Brezoi
	PJ Câmpulung Moldovenesc

3.12.4. Necesitatea identificării motivelor care împiedică ocuparea integrală a funcțiilor de conducere vacante la nivelul instanțelor și parchetelor

Potrivit răspunsurilor furnizate de instanțele judecătorești la o circulară a Consiliului Superior al Magistraturii, care avea ca scop identificarea cauzelor ce determină lipsa de interes pentru ocuparea funcțiilor de conducere și a motivelor care au dus la scăderea constantă a numărului de candidați la concursurile/examenele pentru numirea în funcțiile de conducere, rezultă că acestea pot fi clasificate după cum urmează:

a. Motive legate de concursul/examenul organizat pentru numirea în funcții de conducere: tematica stabilită pentru acest concurs, care vizează cunoștințe de management al firmei și se întemeiază pe o bibliografie vastă și fără legătură cu problematica instanțelor; modalitatea de organizare a concursului în trei etape și cu intervale mari între probe; folosirea unor teste psihologice care nu au fost adaptate pentru subiectul testat, fiind elaborate pentru alte categorii socio-profesionale; concursul/examenul presupune

¹³² Menționăm că unele dintre măsurile dispuse cu privire la revocarea din funcție a unor conducători de instanțe sau parchete au fost contestate în justiție, urmând a rămâne definitive în funcție de rezultatul controlului de legalitate efectuat de către instanțele competente.

testarea cunoștințelor care exced studiile juridice ale unui judecător; inexistența posibilității de contestare a notelor acordate la proba orală, generatoare de teamă față de lipsa de obiectivitate a comisiei; nerespectarea de către comisia de examinare a tematicii pentru concurs; modalitatea de examinare axată pe capacitatea de memorare a candidaților; lipsa de transparență privind criteriile de notare.

b. Motive legate de alți factori: lipsa de timp pentru pregătirea în vederea participării la concurs, datorită supraaglomerării judecătorilor; lipsa de motivație pecuniară pentru această funcție; durata extrem de limitată a mandatului pentru exercitarea unei funcții de conducere; volumul sporit al atribuțiilor pe care le presupune o funcție de conducere, orientate către probleme de natură administrativă, ceea ce conduce la îndepărtarea judecătorilor cu funcții de conducere de activitatea profesională propriu-zisă; posturile vacante de judecători, existente la nivelul instanțelor, care determină o permanentă situație de criză; suportarea costurilor aferente cazării și deplasării în vederea susținerii celor trei probe ale concursului/examenului în discuție revine judecătorilor; conștientizarea lipsei calităților necesare pentru exercitarea unei funcții de conducere.

În cuprinsul comunicărilor arătate, instanțele **au propus efectuarea modificărilor legislative corespunzătoare**, astfel încât:

- § notarea la concursul/examenul în discuție să se facă pe bază de calitative, eliminându-se astfel comentariile nemeritate și nedemne față de calitatea de magistrat;
- § din comisiile de examinare să facă parte un reprezentant al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și președinți ai curților de apel din țară, care cunosc specificul activității
- § ocuparea funcțiilor de conducere să se facă prin alegerea președintelui instanței de către Adunarea Generală a judecătorilor.

Având în vedere motivele invocate de instanțele judecătorești, care împiedică ocuparea funcțiilor de conducere vacante, prin nota nr. 719/DRUO/2007, Direcția resurse umane și organizare a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că este necesară analizarea aprofundată a reglementării aplicabile în această materie și găsirea de soluții normative adecvate. În acest sens, s-au avut în vedere :

- § simplificarea modalității de selecție a persoanelor care urmează să exercite funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță; luarea în considerare a unor proceduri alternative la concurs/examen pentru judecătoria; desemnarea vicepreședintelui de instanță în aceeași manieră ca și președinții de secție; instituirea modalității de selecție la sediul instanței;
- § modificarea perioadei pentru care se poate dispune delegarea și prelungirea delegării judecătorilor în funcțiile de conducere;
- § analizarea modificării O.U.G. nr. 27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției, cu modificările și completările

ulterioare, în sensul majorării coeficientului de multiplicare prevăzut pentru exercitarea unei funcții de conducere sau acordării unei indemnizații pentru exercitarea acesteia, corespunzător atribuțiilor pe care le implică.

Nota menționată a fost însușită de Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, astfel că acest punct de vedere a fost transmis Ministerului Justiției, întrucât propunerile făcute implică, în primul rând, o modificare a Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a O.U.G. nr. 27/2006, cu modificările și completările ulterioare, iar Consiliul Superior al Magistraturii nu are, potrivit legii, inițiativă legislativă.

3.13. Percepția judecătorilor și procurorilor asupra gradului de independență a sistemului judiciar și a căilor de întărire a acesteia. Concluziile studiului realizat de Transparency International România

În vederea îndeplinirii angajamentelor privind reforma justiției, asumate de România în cadrul procesului de integrare a României în Uniunea Europeană, **una dintre măsurile aflate în competența Consiliului Superior al Magistraturii** pe baza *Hotărârii Guvernului nr. 232/2005 privind aprobarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pentru perioada 2005-2007 și a Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pentru perioada 2005-2007*, se referă la „Realizarea anuală, de către un organism independent, a unor studii privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar”, având ca instituție responsabilă CSM și termen de realizare luna septembrie a fiecărui an, începând cu anul 2005.

Studiul privind percepția magistraților asupra sistemului judiciar a fost realizat în anul 2007 de către Asociația Română de Transparență.

Obiectivele studiului au fost și în acest an:

1. Stabilirea **percepției** în rândul judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți asupra gradului de independență a sistemului judiciar din România
2. Identificarea **cauzelor și a factorilor** care generează sau favorizează imixtiunile și **natura** presiunilor exercitate asupra sistemului judiciar, din interiorul sau exteriorul acestuia – presiuni politice, social - economice, mediatice, administrative, profesionale, psihologice, etc.
3. Stabilirea **situațiilor** concrete în care se manifestă imixtiunile sau presiunile nelegale: repartizarea cauzelor, soluționarea acestora, constituirea completelor de judecată, numirea în funcții de conducere, promovarea în funcții de execuție, participarea la alte examene sau concursuri, participarea la forme de pregătire continuă, etc.

4. Evidențierea **disfuncțiilor** și **vulnerabilităților** ce au ca efect diminuarea independenței și implicit a calității actului de justiție: instabilitatea legislativă și neadaptarea legislației la realitățile sociale, nivelul de salarizare, insuficienta informatizare, necunoaștere prevederilor legale, managementul defectuos, ineficienta pregătire profesională, volumul ridicat de muncă, etc.
5. Existența **garanțiilor legale** sau **măsurilor** care să asigure **independența** reală și **protecția** magistraților față de eventualele riscuri ce decurg din îndeplinirea atribuțiilor jurisdicționale.
6. Prezentarea **propunerilor** sau **a remediilor**, pentru creșterea gradului de independență în exercitarea atribuțiilor jurisdicționale de către magistrați (judecători, procurori și magistrați asistenți).

Temele studiului au fost împărțite pe 5 categorii de date:

- 1. independența justiției;
- 2. sursele de ingerință în justiție;
- 3. situații care pot aduce atingere independenței justiției;
- 4. disfuncțiile și vulnerabilitățile sistemului judiciar;
- 5. percepția supra garanțiilor asigurate magistraților în exercitarea atribuțiilor lor.

Magistrații percep independența ca fiind acel atribut în baza căruia se supun numai legii și acționează potrivit competenței lor, fără ingerințe din partea vreunei puteri în stat.

Magistrații sunt conștienți că există corupție în sistem și consideră că trebuie excluși din magistratură colegii magistrați găsiți vinovați de fapte de corupție, în caz contrar perpetuându-se neîncredere între colegii de complet. Legea privind statutul judecătorilor și al procurorilor prevede expres această sancțiune.

Concluzii pozitive rezultate din chestionarea magistraților:

- § Scade cu 10% procentul magistraților care apreciază că **mass-media constituie factor de presiune asupra sistemului judiciar (40,9 % în 2007, 50,6% în 2006, 81,4% în 2005)**. Dar 26,1% dintre magistrați apreciază că părțile implicate în proces sunt factor de presiune prin intermediul mass-media.
- § **86% dintre magistrați apreciază că instabilitatea legislativă afectează independența sistemului judiciar.**

- § **Crește procentul magistraților care cred că CSM are capacitatea de a garanta independența magistraților față de imixtiunile politicului în justiție (45,61% în 2007, 43% în 2006, 60% în 2005)**
- § Crește cu 6 % procentul magistraților care apreciază că **CSM contribuie la asigurarea independenței (58 % în 2007, 52% în 2006, 63% în 2005).**
- § Crește procentul magistraților care sunt **mulțumiți de activitatea CSM (54,8% în 2007, 51% în 2006, 63% în 2005)**
- § Scade procentul magistraților care cunosc **cazuri în care au existat presiuni politice pentru numirea anumitor magistrați în funcții de conducere (16,51% în 2007, 28,5% în 2006, 22% în 2005)**
- § Scade procentul magistraților care apreciază că **prezența președinților de instanțe/prim-procurorilor în CSM afectează capacitatea CSM de a apăra independența magistraților (37,5% în 2007, 41,9% în 2006, 44% în 2005)**
- § Scade procentul magistraților care **au cunoștință de influențarea deciziilor colegilor (14,8 % în 2007, 32% în 2006, 24% în 2005).**
- § Scade numărul magistraților care consideră că executivul deține poziție dominantă în raport cu sistemul judiciar (62,9% în 2007, 71,4% în 2006).
- § Scade procentul magistraților care cred că **actualul sistem de răspundere disciplinară influențează în mod negativ independența acestora (22% în 2007, 39,1% în 2006, 24,7% în 2005)**
- § Scade procentul magistraților care apreciază că **Președinția deține o poziție dominantă față de sistemul judiciar (50,6% în 2007, 58% în 2006, 48% în 2005)**
- § Crește procentul magistraților care apreciază că independența procurorilor este afectată de împrejurarea numirii conducerii Ministerului Public de către Ministrul Justiției.
- § Scade procentul magistraților care cred că **sistemul actual de selectare a magistraților care participă la conferințe, seminarii în țară sau în străinătate este de natură a influența independența magistraților (21% în 2007, 21,9% în 2006, 17,7% în 2005).**
- § Crește procentul magistraților care cred că **repartizarea aleatorie a cauzelor este o soluție pentru evitarea eventualelor influențe (85,7% în 2007, 78% în 2006, 62% în 2005)**
- § Crește procentul magistraților care apreciază că numărul de dosare sau cauze crește riscurile profesionale, afectând independența acestora **(73,6% în 2007, 52% în 2006, 44% în 2005)**
- § Crește procentul magistraților care declară că **în instanța unde își desfășoară activitatea există și se aplică un set de indicatori de performanță a magistraților (53,9% în 2007, 50,7% în 2006, 61,2% în 2005)**

- § Scade procentul magistraților care au întâlnit **situații în care relația dintre procuror și judecător afectează imparțialitatea hotărârilor judecătorești (40,2% în 2007, 42,7% în 2006, 23% în 2005)**
- § Crește procentul magistraților care consideră că **actualul sistem de finanțare a parchetelor/instanțelor asigură independența acestora față de ministrul justiției (35,7% în 2007, 31,9% în 2006, 29,2% în 2005)**
- § Crește procentul magistraților care apreciază că **programele de pregătire continuă corespund nevoilor magistraților (47,7% în 2007, 43,0% în 2006, 38% în 2005)**
- § Crește procentul magistraților care utilizează calculatorul (**78,8% în 2007, 73,9% în 2006, 51,7% în 2005**).

Concluzii negative rezultate din chestionarea magistraților

- § Scade procentul magistraților care apreciază că **actualele reglementări oferă garanția independenței magistraților (68,29% în 2007, 72,8% în 2006, 72,5% în 2005)**.
- § Crește procentul magistraților care **declară că asupra lor s-au exercitat presiuni politice (1,78% în 2007, 0,05% în 2006, 0% în 2005)**. Percepția asupra presiunilor politice este în creștere la procurori și se menține constantă la judecători. Presiunea asupra sistemului judiciar este asociată cu factorul politic, magistrații înțelegând prin aceasta intervenția exercitată de structurile cu caracter politic, mass-media sau executiv. Presiunile determină vulnerabilizarea sistemului judiciar, denaturarea actului de justiție și a soluțiilor pronunțate.
- § Crește procentul magistraților care cred că **managementul instanței/parchetului afectează independența magistraților (67,3 % la judecători și 57,2% la procurori în 2007, 31,5% în 2006, 29% în 2005)**.
- § Scade proporția magistraților care percep sistemul judiciar românesc ca fiind unul independent, cu 6% față de anul 2006 (**73,3% în 2007, 80% în 2006, 78% în 2005, 74,6% în 2004**).
- § Crește procentul magistraților care au întâlnit **situații în care independența este afectată de: promovarea în funcții de conducere (44,9% în 2007, 30% în 2006, 26% în 2005), evaluarea profesională (49,3% în 2007, 27% în 2006, 25% în 2005)**. Acest factor cuprinde aspecte precum promovarea examenelor, criteriile care stau la baza sistemului de selecție sau numire a magistraților, dar și mecanismele de verificare a bunei reputații.
- § 42,1% dintre magistrați identifică serviciile de informații ca afectând independența sistemului judiciar.
- § Scade procentul magistraților care apreciază că **sistemul actual de concursuri/examene pentru numirea în funcțiile de conducere în cadrul PCA, PT și PJ este unul obiectiv (43,3% în 2007, 53% în 2006, 58% în 2005)**

- § Crește dar foarte puțin, procentul magistraților care consideră că **CSM a reacționat prompt întotdeauna sau foarte des în cazurile de ingerințe în actul de justiție (58,4% în 2007 față de 56% în 2006)**
- § Crește procentul magistraților care cred că **rivalitatea dintre judecători și procurori afectează independența și/ sau imparțialitatea magistraților (31,3% în 2007, 28,1% în 2006, 37% în 2005)**
- § Scade procentul magistraților care au **acces la calculator (94,4% în 2007, 96,7% în 2006, 50,7% în 2005)**
- § Se menține un procent redus al magistraților care cred că **actualul sistem de protecție a integrității magistratului împotriva represaliilor (agresiuni fizice și psihice) venite din partea justițiabililor asigură independența magistraților (9,6% în 2007, aprox. 18,6% în 2006, 20,8% în 2005)**

Propuneri pornind de la concluziile studiului

Transparency International România, pornind de la datele reieșite din studiu și de la analiza gradului de realizare a propunerilor formulate în anii precedenți, recomandă și reiterează o serie de măsuri pentru creșterea independenței magistraților și asigurarea unui climat de performanță și integritate în realizarea actului de justiție, unele dintre acestea fiind noi, în concordanță cu dinamica percepției.

MĂSURI DE ORDIN LEGISLATIV

- Modificarea codului de procedură penală și a legii privind organizarea judiciară pentru eliminarea din competența procurorului ierarhic superior a atribuțiilor de înfirmare a rechizitoriului, promovarea căilor de atac sau retragerea acestora. A se vedea cu titlu de exemplu dispozițiile art. 22² din Ordonanța de Urgență nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție, cu modificările ulterioare.
- Elaborarea unor norme cadru care să stabilească standarde minimale în privința modului de redactare și motivare a hotărârilor judecătorești, care să oblige la analizarea fiecărei piese din probatoriu cu arătarea motivelor care l-au determinat pe magistrat să rețină sau să elimine probe¹³³.

¹³³ Facem precizarea că, în cadrul procesului de pregătire a evaluării profesionale a magistraților, care va fi declanșat în martie 2008 a fost elaborat și un Ghid de evaluare a hotărârilor judecătorești, care urmează a fi folosit în procesul de evaluare și care permite evaluarea calitativă a principalului rezultat al activității judecătorului – hotărârea judecătorească, cu respectarea totodată a principiului independenței justiției, fondul unei hotărâri judecătorești putând fi reexaminat numai de instanța superioară, în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. De altfel, și aspectele semnalate de TI în cadrul propunerii vizează forma, iar nu fondul hotărârilor judecătorești, sau, mai precis mecanismul de elaborare a acestora, astfel încât părțile, și mai ales cea care a pierdut, să poată înțelege rațiunile pentru care judecătorul a ajuns la soluția pronunțată în cauză.

- Introducerea asigurării obligatorii pentru răspunderea patrimonială în caz de eroare judiciară pentru magistrați care să fie constituită de către stat în favoarea magistraților¹³⁴.
- Extinderea prevederilor privind drepturile avertizorilor de integritate și la magistrați.
- Modificarea legislației specifice pentru reintegrarea executorilor judecătorești în sistemul judiciar.
- Realizarea unor programe extinse de legal aid prin crearea unor centre de informare și consiliere și prin extinderea condițiilor de acces la asistența judiciară gratuită.
- Sistematizarea legislației pentru evitarea incoerențelor normative.
- Modificarea codurilor de procedură în vederea creșterii celerității soluționării cauzelor.

MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI

- Introducerea în regulamentul cadru pentru organizarea și funcționarea instanțelor/parchetelor a standardelor minime de bună administrare în compartimentele de arhivă, registratură și grefă.
- Simplificarea procedurilor administrative la serviciile de registratură, arhivă și grefă ale instanței/parchetului.
- Creșterea remunerației managerilor de instanță/parchet (funcționari publici cu regim special) dat fiind numărul mic de personal cu acest statut, pentru atragerea de resurse umane de calitate.
- Aplicarea consecventă de către Consiliul Superior al Magistraturii a Legii nr.52/2003 privind transparența decizională și consultarea efectivă a corpului magistraților.
- Salarizarea corespunzătoare a personalului din departamentul economic-financiar și administrativ al instanțelor/parchetelor.

¹³⁴ Menționăm că, potrivit art.78 alin.1 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, judecătorii și procurorii beneficiază de asigurare pentru risc profesional, realizată din fondurile bugetare ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, ale Ministerului Justiției, Ministerului Public sau, în cazul judecătorilor și procurorilor militari, din fondurile Ministerului Apărării Naționale, pentru viață, sănătate și bunuri, dacă sunt afectate în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu acestea, în limita veniturilor pentru anii lucrați în aceste funcții, dar nu în mai mult de 15 ani de activitate. Acest text legal, deși aflat în vigoare, este inaplicabil în lipsa unei hotărâri a Guvernului prin care să se detalieze condițiile asigurării (astfel cum impune alineatul 3 al aceluiași articol), situație care afectează dreptul magistraților de a fi protejați în cazurile de risc profesional, cât și pe acela al cetățenilor de a obține o reparație eficientă pentru eventualele prejudicii suferite în cursul procedurii judiciare.

MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA COMUNICĂRII

- Continuarea politicii publice adoptate de CSM pentru creșterea capacității de reacție rapidă a persoanelor desemnate să îndeplinească atribuția de purtător de cuvânt prin reducerea la minimum a celorlalte atribuții¹³⁵.
- Creșterea standardelor de motivare a răspunsurilor inspecției judiciare, răspunzând astfel și funcției de educare-informare a cetățeanului.
- Conștientizarea faptului că independența magistratului în stabilirea soluțiilor judiciare nu presupune și independența soluțiilor față de lege și nici izolarea instituțiilor judiciare de responsabilitățile care revin oricărei instituții publice față de cetățeni.

MĂSURI DE ORDIN BUGETAR

- Datorită supraaglomerării dosarelor pe fiecare magistrat, se menține recomandarea de alocare de resurse bugetare la fondul de salarii pentru suplimentarea numărului de magistrați și nu pentru creșteri de salarii, pentru a răspunde presiunii numărului mare de dosare pentru fiecare magistrat.
- Reducerea numărului de personal cu statut asimilat magistraților.
- Transferarea constituirii bugetelor și elaborarea structurii acestora în sarcina ordonatorilor secundari și terțieri de credite din cadrul sistemului judiciar¹³⁶.
- Includerea ca sursă de venit în bugetul sistemului judiciar a unei părți din taxele percepute pentru serviciul de justiție, care se varsă la bugetele locale.

SELECȚIA ȘI FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ

- Realizarea semestrială a analizei nevoii de instruire de către Institutul Național al Magistraturii ca bază a programelor de formare continuă și adecvarea programelor de formare.

¹³⁵ Redefinirea statutului purtătorului de cuvânt din cadrul instanțelor și parchetelor se afla deja în lucru la momentul redactării raportului, în cadrul Grupului de lucru constituit la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, cu participarea reprezentanților ICCJ, PCCJ și DNA, în vederea implementării strategiei de comunicare pentru CSM și sistemul judiciar, adoptată de către Plenul CSM în decembrie 2007, fiind declanșat procesul de consultare a instanțelor și parchetelor asupra acestor aspecte.

¹³⁶ Au calitatea de ordonatori secundari, respectiv terțieri de credite în sistemul judiciar curțile de apel și tribunalele (cu excepția celor specializate, care nu au personalitate juridică), precum și parchetele de pe lângă acestea.

- Includerea în programele de formare profesională a unor elemente suplimentare de etică și deontologie, precum și a modelelor de bună practică.
- Scăderea ponderii materiilor care reiau discipline din ciclul universitar și creșterea disciplinelor privind standardele și condițiile de exercitare a profesiei.

REFORMA CONSTITUȚIONALĂ:

- Clarificarea rolului și misiunii procurorului și decelarea unei soluții coerente. Opțiunile instituționale sunt:
 - o Procurorul este apărător al comunității, apărând valorile sociale ocrotite de legea penală, situație în care rămâne magistrat și se elimină principiul ierarhiei și exercitarea autorității de către Ministerul Justiției asupra Ministerului Public;
 - o Procurorul este agent public apărând interesele statului și interesul public în general, așa cum este el prevăzut de lege, situație în care subordonarea față de executiv crește, pentru că executivul este cel care își asumă apărarea ordinii de drept și politica activă în privința respectării legalității lato sensu.
- Modificarea sistemului de desemnare a membrilor Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, în sensul instituirii unui sistem similar celui prevăzut pentru Curtea Constituțională: - înnoirea periodică a unei părți din membri.
- Prelungirea mandatului președintelui Consiliului Superior al Magistraturii și instituirea obligației elaborării unui plan managerial¹³⁷, pe baza căruia să poată fi evaluată activitatea la finalul mandatului.

¹³⁷ Obligația prezentării unui plan managerial odată cu depunerea candidaturii pentru funcția de președinte/vicepreședinte al CSM a fost inclusă și în Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare și a fost respectată cu ocazia alegerii noii conduceri a Consiliului, în ianuarie 2008.

3.14. Creșterea gradului de transparență a funcționării justiției și noua strategie de comunicare pentru Consiliul Superior al Magistraturii și sistemul judiciar¹³⁸

Una dintre componentele Programului Băncii Mondiale privind reforma sistemului judiciar (împrumutul BIRD 4811 – RO) **este reprezentată de crearea și promovarea unei Strategii de comunicare și relații publice a sistemului judiciar.**

Obiectivul general al proiectului este cel al îmbunătățirii comunicării publice a sistemului judiciar, iar *obiectivele specifice* au în vedere:

- elaborarea strategiei de comunicare publică pentru sistemul judiciar;
- consolidarea capacității instituționale de relații publice (PR) a CSM și a altor instituții din sistemul judiciar.

În acest sens, la începutul lui 2007 a fost selectată compania care a oferit servicii de consultanță pentru crearea Strategiei – Tempo Advertising (România). În urma derulării activităților din proiect, potrivit calendarului de implementare, a fost redactată forma finală a Strategiei, care urmează să fie implementată începând cu anul 2008.

S-a avut în vedere faptul că Strategia de relații publice va trebui utilizată de CSM, pe baza consensului cu toți actorii implicați, pentru definirea politicilor și a tipurilor de intervenții necesare îmbunătățirii mecanismelor de comunicare utilizate de sistemul judiciar și a instrumentelor de implementare a acestor mecanisme. *Scopul final* al utilizării acestui tip de Strategie îl reprezintă îmbunătățirea calității actului de justiție prin transparentizarea sa și corelarea cu necesitățile contemporane ale publicului.

Pentru redactarea documentelor de etapă și a formei finale a Strategiei au fost derulate o serie de *activități*, coordonate de CSM, după cum urmează:

- întâlniri ale grupului de lucru constituit la nivelul CSM, pentru detalierea planului de lucru și proiectarea instrumentelor de lucru și a etapelor de urmat;
- întâlniri cu membrii CSM (alții decât cei care au făcut parte din grupul de lucru), cu procurorul general al PÎCCJ și procurorul șef al DNA, pentru înțelegerea mecanismelor de comunicare din cadrul instituției;
- discuții cu purtătorii de cuvânt de la CSM, PÎCCJ și DNA;
- întâlniri cu ziariști și cu reprezentanți ai societății civile;

¹³⁸ Strategia de comunicare publică și PR pentru sistemul judiciar a fost aprobată de către Plenul CSM în ședința din 13.12.2007. Totodată, Plenul a hotărât constituirea grupului de lucru pentru implementarea sa – condus de membrul CSM coordonator al programelor finanțate de Banca Mondială - care să stabilească și să urmărească obiectivele și activitățile necesare, în baza propunerilor formulate de Consultant în finalul Strategiei, precum și dezvoltarea mecanismelor de comunicare și relații publice atât prin mijloace interne (bugetul național), cât și prin apelul la programe bilaterale de sprijin, dezvoltate cu state europene

- discuții cu avocați;
- consultarea legislației relevante pentru funcționarea instituțiilor sistemului judiciar și comunicarea dintre acestea și publicul larg, precum și a unor studii și documente în materie¹³⁹;
- proiectarea, distribuirea și analiza unor chestionare (*de tip sondaj*) destinate auditului intern și extern al comunicării publice a sistemului judiciar. Au fost distribuite și completate¹⁴⁰ circa 500 de chestionare;
- realizarea unei *analize de media* care a cuprins principalele teme reflectate în presă în perioada iulie 2006 – februarie 2007, și felul în care actorii din sistem și din afara lui s-au raportat la acestea.

De asemenea, a fost realizat un *raport de teren* – ca parte a Strategiei de comunicare, în urma dezbaterii proiectului Strategiei cu magistrații și jurnaliștii din 10 orașe¹⁴¹ (Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Oradea, Iași și Timișoara).

Principalele **probleme și opțiuni** identificate de Consultant în urma analizei comprehensive și a dezbaterilor se referă atât la planul comunicării interne, cât și la cel al comunicării externe, astfel:

1. *La nivelul comunicării interne* sunt subliniate următoarele aspecte:

faptul că există un *grad relativ ridicat de birocrațizare a comunicării între magistrați*;

- lipsesc principii și instrumente clare care să faciliteze comunicarea internă. Trebuie precizat că acest tip de comunicare nu lipsește cu desăvârșire, dar ea nu este totdeauna gestionată astfel încât să genereze și beneficii de reputație în favoarea sistemului judiciar. O consecință imediată a acestei stări de fapt este scăderea credibilității instituțiilor în percepția publicului intern, ceea ce poate face dificilă implicarea sa în proiecte și hotărâri adoptate la nivel central. Auditul de comunicare internă realizat de Consultant a relevat faptul că, pe de o parte, publicul intern dorește să fie consultat, iar pe de altă parte, publicul intern dorește să fie orientat în anumite cauze. Astfel că succesul proiectelor inițiate *la nivel central* trebuie să se bazeze pe întâlniri și grupuri de lucru *la nivel local*, pentru a permite înțelegerea lor exactă și exprimarea opiniei cu privire la aplicarea lor;
- pentru a avea șanse mari de succes, un proiect în care este implicat publicul intern *trebuie promovat mai ales prin lideri* (șefi de instanțe și parchete), priviți ca manageri ai proiectelor. În acest caz, abilitățile de comunicare sunt esențiale, iar acești lideri trebuie să asigure nu numai difuzarea informației, ci și testarea gradului de înțelegere a informației și corectarea interpretărilor greșite;

¹³⁹ Studiul privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar, realizat de Transparency International România, în 2006, Raportul SoJust privind „Respectarea prezumției de nevinovăție în România. Studiu de caz”, Raportul workshop-ului cu tema „Pregătire pentru purtătorii de cuvânt” de la instituțiile sistemului judiciar (2006), finanțat de programul PHARE RO 2004IBJHA-01 ș.a.

¹⁴⁰ Respondenții au fost purtătorii de cuvânt de la instanțe și parchete, judecători, procurori, președinți de instanțe și șefi de parchete, avocați, jurnaliști

¹⁴¹ Au fost invitați judecători și procurori din raza curților de apel respective și a parchetelor de pe lângă acestea

- este necesar un sistem de pregătire continuă a magistraților în materia comunicării;
- sistemul de comunicare internă trebuie să sprijine proiecte importante ale reformei sistemului judiciar (spre exemplu, unificarea practicii judiciare).

2.a) La nivelul comunicării externe (cu justițiabili, avocații etc.)

Este necesară îmbunătățirea percepției asupra conduitei magistratului în instanță sau la parchet – aspect ce nu ține de competența profesională a acestuia, ci de **conduită, limbaj non-verbal, dar și de managementul instanțelor și parchetelor**¹⁴². În acest sens, este vitală aplicarea normelor Codului deontologic pentru judecători și procurori, precum și adoptarea și aplicarea unui Cod de conduită pentru grefieri și personalul auxiliar din instanțe și parchete.

2.b) La nivelul comunicării externe (purtătorii de cuvânt).

Primul aspect relevat de magistrați în întâlnirile mai-sus amintite este legat de *criza de personal* cu care se confruntă întregul sistem judiciar, situație care pune probleme de organizare nu numai în chestiunea comunicării, ci mai ales în chestiunea finalizării sau soluționării dosarelor aflate pe la parchete sau instanțe.

Comunicarea în sistemul judiciar este una ale cărei elemente sunt caracteristice *comunicării de criză* – factorul care declanșează comunicarea este unul de natură conflictuală, timpul este totdeauna scurt, răspunsurile de multe ori nu pot fi exhaustive etc. Din punct de vedere logistic, sistemul este puțin pregătit pentru a face față acestui tip de comunicare, fiind în continuare necesare investiții pentru dotările birourilor de presă și de comunicare la nivel de instanțe și parchete.

Un al doilea aspect semnalat s-a referit la *inexistența purtătorului de cuvânt în organigramele instituțiilor* sistemului judiciar, situație care face ca activitățile purtătorului de cuvânt să fie înregistrate la capitolul „activități anexe” ale magistraților, cu consecințe asupra calității actului de comunicare. Neputând fi evaluată conform unei fișe a postului, activitatea de comunicare nu contribuie la evaluarea globală a magistraților și de aici poate proveni *interesul scăzut* pentru această poziție. Pe de altă parte, este de subliniat că instituția purtătorului de cuvânt este reglementată în sistemul judiciar român, iar **în ultimii trei ani evoluția cantitativă și calitativă a comunicării a fost semnificativă**. Legislația și sistemul de regulamente interioare actuale stabilesc cadrul comunicării instituționale; este însă nevoie ca ele să fie perfecționate pentru a determina *procesele* care compun actul comunicării gestionat de purtătorul de cuvânt, precum și *uniformitatea practicilor* la nivelul întregului sistem¹⁴³.

La nivel local, comunicarea cu presa a instituțiilor sistemului judiciar s-a dovedit a fi, în genere, *reactivă* (cu excepția parchetelor), în timp ce mass media solicită mai ales o comunicare pro-activă. În acest sens, se

¹⁴² Chestionarele aplicate au relevat necesitatea adoptării, la toate instanțele și parchetele, a unor măsuri care țin de asigurarea accesului în timp util la condica de ședințe, înlăturarea dificultăților în obținerea copiilor după dosare, corelarea programului arhivelor/registraturii cu cel al ședințelor de judecată, existența în cadrul sau în proximitatea instanțelor a oficiilor poștale care încasează taxa de timbru etc.

¹⁴³ Coordonate de managerii de comunicare din instituțiile centrale ale sistemului judiciar

recomandă: utilizarea unor *instrumente mai variate de comunicare* cu presa, decât comunicatul de presă¹⁴⁴; *perfecționarea profesională continuă* a purtătorilor de cuvânt, în materia comunicării, concomitent cu *consolidarea statutului lor profesional*, ceea ce - în funcție de dimensiunea activității și gradul de complexitate al relației cu mass media al fiecărei instanțe și parchet - implică o *degrevare parțială* a magistratului care îndeplinește funcția de purtător de cuvânt de atribuțiile profesionale cotidiene. De asemenea, trebuie avută în vedere *colaborarea pe plan local între purtătorii de cuvânt de la instanțe și cei de la parchete*, în special când este posibilă transmiterea unui mesaj coerent comun.

2.c) *La nivelul comunicării externe cu reprezentanții mass media*, Strategia reliefează faptul că *jurnaliștii susțin simplificarea informației pe care o primesc* de la instituțiile din sistem, pentru a facilita procesul de transmitere cât mai largă a știrilor de interes public. Din analizele efectuate de Consultant rezultă faptul că *la nivel central comunicarea cu presa este una profesionistă, în timp ce în teritoriu practicile sunt în continuare neuniforme*. În aceste sens a apărut necesitatea organizării unor *întâlniri directe periodice cu presa*, nu numai la nivel central, ci și local, concomitent cu organizarea de *programe de pregătire pentru jurnaliști* în materia funcționării sistemului judiciar și a principalelor probleme de ordin legislativ și instituțional cu care se confruntă. Totodată, se recomandă realizarea unui *ghid de bune practici în relația dintre jurnalist și purtătorul de cuvânt* (utilizând inclusiv *paginile web* ale instituțiilor sistemului judiciar și portalurile lor de dialog interactiv).

În general, conducătorii instituțiilor sistemului judiciar român conștientizează faptul că, la nivel de comunicare sunt într-o competiție deschisă cu oricare altă instituție publică din România, iar comunicarea reprezintă un factor important al managementului de calitate, iar inițiativele de comunicare externă au fost din ce în ce mai evolute, în ultimii ani. În viitor, stabilirea unei comunicări simetrice – care să ofere mecanismul prin care și publicul comunică spre/către sistem – va reprezenta o direcție prioritară de acțiune.

3.15. Scurte concluzii privind progresele înregistrate, precum și vulnerabilitățile

Identificate și măsurile de remediere a acestora

În ceea ce privește sistemul judiciar, în cursul anului 2007 a continuat implementarea măsurilor cuprinse în Strategia de reformă a sistemului judiciar 2005-2007, fiind totodată stabilite benchmark-urile pentru continuarea eficientizării și modernizării justiției ca serviciu public în perioada următoare. Totodată, anul 2007 a fost caracterizat de o intensificare semnificativă a acțiunilor de cooperare judiciară, în special cu celelalte State Membre ale Uniunii Europene, ca urmare a aderării României la Uniune, începând cu 01 ianuarie 2007. Necesitatea îndeplinirii anumitor condiționalități privind modul de funcționare a sistemului judiciar a fost stabilită și în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare post aderare.

¹⁴⁴ Conferința de presă, newsletter-ul lunar, utilizarea planului editorial etc.

Sub aspect legislativ, în cursul perioadei de referință au fost adoptate o serie de acte normative care au modificat atât anumite aspecte privind cadrul legal de organizare și funcționare a sistemului judiciar, cât și statutul judecătorilor și procurorilor, precum și anumite aspecte care țin de sistemul judiciar în general. Astfel, prin O.U.G. nr.100/2007 s-a încercat lărgirea plajei de selecție pentru concursurile de admitere în magistratură „direct pe post” – pentru juriștii cu o vechime de cel puțin 5 ani în anumite funcții de specialitate juridică și s-a încercat clarificarea aspectelor ținând de pensionarea magistraților prin instituirea unei vârste unice de pensionare, precum și, având în vedere nevoile de personal ale sistemului, prin instituirea menținerii acestora în funcție până la vârsta de 65 de ani, precum și a posibilității reîncadrării magistraților pensionați. Urmare a unor aspecte critice semnalate inclusiv prin rapoartele periodice ale Comisiei Europene, a fost abrogată, cu efect de la 01.06.2008, procedura excepțională de numire în magistratură fără concurs și s-a creat posibilitatea ocupării pe termen nedeterminat a posturilor temporar vacante (membrii ai Consiliului Superior al Magistraturii, magistrați care ocupă funcții de conducere, magistrați detașați sau aflați în concediu de îngrijire copil etc.) prin instituirea unei rezerve de posturi gestionată de către Ministerul Justiției.

Prin unele acte normative, precum OUG nr.87/2007 de modificare a Legii nr.21/1991 privind cetățenia română, s-a încercat degrevarea magistraților de anumite activități administrative, astfel încât aceștia să se poată concentra asupra atribuțiilor lor judiciare, tentativele legislative sub acest aspect rămânând totuși timide.

Pe de altă parte, prin Legea nr.262/2007 a fost introdus completul de judecată colegial la judecata în fond a anumitor litigii în materia contenciosului administrativ. Revenirea la completul colegial și în cazul litigiilor judecate în primă instanță a fost deseori invocată ca o modalitate de creștere a calității actului de justiție, schimbul de păreri și experiență profesională între membrii completului de judecată, produs cu ocazia deliberării, fiind de natură a fundamenta o decizie finală a completului, care să fie legală și temeinică și a cărei motivare în fapt și în drept să fie convingătoare și acceptată de părțile litigiului, în situația ideală, inclusiv de aceea în care a pierdut. O astfel de soluție legislativă trebuie însă fundamentată pe o regândire a schemelor de funcții și de personal la nivelul instanțelor și parchetelor, altminteri ea nefiind în măsură decât să acutizeze fenomenul supraîncărcării și să împietzească asupra funcționării normale a acestora.

Este însă de remarcat că, pe lângă astfel de acte normative cu caracter și efecte limitate, menite să remedieze din mers anumite deficiențe ale sistemului, funcționarea eficientă a justiției necesită un fundament nou și solid, pe care nu îl poate constitui decât adoptarea noilor coduri de procedură (civilă și penală), care să modernizeze instituțiile procesuale actuale și să permită, concomitent, creșterea calității, dar și a celerității procedurilor judiciare.

Reașezarea competențelor și, corelativ, a schemelor de personal și a circumscripțiilor instanțelor, stabilirea volumului optim de activitate al magistratului, dezvoltarea unei strategii de resurse umane pe termen

lung, precum și măsurile de unificare a practicii judiciare sunt proiecte a căror eficiență este direct condiționată de finalizarea noilor coduri, în aceeași situație aflându-se și posibilitatea de a maximiza efectele unor acțiuni cu mare impact asupra publicului larg și asupra percepției acestuia despre sistemul judiciar, precum cele privind lupta împotriva criminalității organizate și, mai ales, a corupției.

De-a lungul anului 2007, în cadrul tuturor instanțelor judecătorești cauzele au continuat să fie repartizate în mod aleatoriu, prin sistem informatic, cu excepția instanțelor militare care, nefiind încă informatizate, au folosit sistemul ciclic de repartizare aleatorii. Procesul de repartizare aleatorie a dat satisfacție pe de o parte intereselor părților, fiind eliminată suspiciunea privind posibilitatea „alegerii” judecătorului cauzei, iar pe de altă parte, celor ale judecătorilor, prin eliminarea inechităților privind numărul și complexitatea cauzelor repartizate diferitelor complete. Sistemul a fost continuu îmbunătățit în perioada de referință, iar prin stabilirea de către Consiliul Superior al Magistraturii a gradelor de complexitate unice la nivel național pentru cauzele din nomenclatorul ECRIS s-au creat atât premisele pentru optimizarea modului de repartizare a cauzelor între complete în funcție de număr și complexitate, cât și pentru stabilirea unui volum optim de activitate al judecătorului. Conform evaluărilor primite de la instanțe, precum și a unor semnale din mass media, sistemul este în continuare perfectibil sub aspectul securității, al rezolvării anumitor incidente procedurale, precum și sub aspectul eliminării oricărei previzibilități a acestuia, în special la instanțele de mici dimensiuni. Sub aceste aspecte se impune o intervenție mai promptă a administratorului aplicației ECRIS, respectiv direcția specializată de IT a Ministerului Justiției.

Și în cadrul parchetelor au fost identificate posibilități pentru o repartizare obiectivă a cauzelor, în funcție de diferitele categorii de lucrări, numărul de lucrări și specializarea acestora. Iar, în cadrul comisiei specializate a Consiliului Superior al Magistraturii, se află în derulare proiectul privind stabilirea gradelor de complexitate unice la nivel național pentru diferitele categorii de lucrări aflate în competența de soluționare a Ministerului Public.

Durata de soluționare a cauzelor rămâne unul dintre cei mai importanți indici de calitate a modului de funcționare a unui sistem judiciar. Indicatorii statistici demonstrează că marea majoritate a cauzelor sunt soluționate cu celeritate, atât la nivelul instanțelor, cât și al parchetelor, și pe toate gradele de jurisdicție, cu unele variații determinate de specificul sau gradul de complexitate al anumitor categorii de cauze. Există însă în continuare un anumit număr de cauze, încă semnificativ, care nu au fost soluționate într-un interval de timp care să nu pună probleme, cel puțin la nivel abstract, privind încălcarea principiului respectării termenului rezonabil. Reamintim însă că o apreciere globală este imposibil de făcut, durata rezonabilă a procedurii evaluându-se în concret, în funcție de circumstanțele fiecărei cauze în parte, atât după indici abstracți (număr de părți, complexitatea obiectului cauzei), cât și de circumstanțele concrete (complexitatea probatoriului

administrat, conduita instanței și a părților etc.). Predominanța acestor cauze în anumite materii, ca de exemplu procedura insolvenței, conduce la concluzia necesității intervenției imediate a legiuitorului în aceste domenii, caracterul coerent și stabil al legislației, precum și sistemul procedural care va fi creat prin viitoarele coduri de procedură fiind principalii factori care pot influența acest indicator la nivel macro. Au fost însă luate și trebuie dezvoltate în continuare și măsuri complementare de combatere a duratei excesive a procedurilor, cum ar fi controalele tematice ale inspecției judiciare, discutarea în cadrul colectivelor de magistrați, pe plan local, a cauzelor care provoacă amânarea proceselor, colaborarea cu barourile locale pentru înlăturarea motivelor frecvente de amânare legate de necesitatea asigurării apărării din oficiu, conștientizarea de către fiecare magistrat a obligației sale legale de a rezolva lucrările în termen rezonabil, iar în caz contrar angajarea răspunderii disciplinare a acestuia sau, dacă condițiile acesteia nu sunt îndeplinite, luarea în considerare a acestui indicator al performanței individuale în procesul de evaluare a magistraților care va avea loc în anul 2008 etc.

Un impact important în materie este de așteptat să aibă implementarea noilor module ale aplicației ECRIS, aflate în curs de finalizare, unul statistic și unul administrativ, care vor permite un control mai riguros al situației individuale a fiecărei cauze și o repartizare mai eficientă și mai transparentă a sarcinilor la nivelul fiecărei unități judiciare – instanță sau parchet.

Sub acest aspect se mai impune menționat că în cursul anului 2007 a fost implementat sistemul numărului unic de dosar care permite stabilirea duratei reale a soluționării fiecărei cauze, respectiv a perioadei în care aceasta s-a aflat în sistem, numărul unic, spre deosebire de perioada anterioară, păstrându-se și în caz de rejudecare sau în cazul altor incidente procedurale, până la soluționarea în mod definitiv (irrevocabil) a cauzei.

Pe parcursul anului 2007 a continuat procesul de specializare în activitatea judiciară, în acord cu noile realități socio-economice, diversificarea ramurilor dreptului și sporirea exigențelor față de calitatea actului de justiție.

Pe plan instituțional a continuat procesul de înființare de secții și complete specializate, precum și de reșezare a celor existente în funcție de volumul de activitate și de necesitățile concrete ale instanței. La nivelul parchetelor, continuă să funcționeze servicii și birouri specializate, acolo unde existența acestora este posibilă în funcție de schema de personal și necesară față de volumul de activitate. Specializarea individuală a procurorilor este, de asemenea, luată în considerare în procesul de repartizare a cauzelor.

Rămâne în continuare deschisă problema instanțelor și parchetelor de mici dimensiuni, cu o schemă de personal redusă sau o proporție mică de posturi ocupate, la care aplicarea unor principii fundamentale ca cel al repartizării aleatorii, al continuității sau al specializării judecătorilor/procurorilor rămâne iluzorie. Odată cu definitivarea gradelor unice de complexitate ale cauzelor și la momentul finalizării proiectelor de stabilire a

volumului optim de activitate la instanțe și parchete, se vor crea însă premisele de reorganizare a instanțelor și parchetelor și de reșezare a schemelor de personal, cu stricta respectare a inamovibilității judecătorilor sau a stabilității procurorilor.

Pe de altă parte, procesul de specializare este îngreunat de actuala stare de supraîncărcare a instanțelor și parchetelor, ceea ce conduce la împrejurarea ca secțiile și completele specializate să soluționeze în fapt și alte categorii de cauze decât cele din materiile în considerarea cărora au fost înființate, fiind astfel diminuate efectele pozitive ale specializării.

Cu toate aceste aspecte negative, este evident că procesul de specializare instituțională este benefic pentru sistemul judiciar, instanțele și parchetele pronunțându-se cvasi-unanim în acest sens, impunându-se a fi extins și în alte materii. În acest context, este de remarcat necesitatea accentuării proceselor de specializare și a celor de formare profesională în domeniul combaterii și judecării cauzelor de corupție, date fiind benchmark-urile stabilite în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare post-aderare.

În ceea ce privește instanțele specializate, considerăm că ar putea fi repusă în discuție soluția de înghețare a procesului de extindere a acestora, în special din considerente de finanțare, cel puțin în domeniile care presupun în mai mică măsură prezența părților la mai multe termene în instanță, ci în principal o procedură scrisă, cum este cazul, spre exemplu, al litigiilor comerciale. În aceste condiții, s-ar putea lua în considerare soluția ca un tribunal comercial să deservească mai multe județe limitrofe, asemenea curților de apel, fiind astfel create premise unei specializări reale și efective a magistraților care activează în cadrul acestora.

În ceea ce privește specializarea individuală a judecătorilor și procurorilor, prin intermediul programelor de formare și perfecționare profesională, se impune a fi extinsă plaja domeniilor de interes (inclusiv în ceea ce privește abilitățile non-judiciare ale magistraților, precum comunicarea) pentru care se organizează astfel de forme de pregătire, precum și identificarea modalităților alternative la Institutul Național al Magistraturii de a dezvolta astfel de programe, în special pe plan local, cu sprijinul organizațiilor societății civile, date fiind limitele capacității de extindere a activității Institutului și obligațiile care revin acestuia în domeniul formării inițiale.

Este însă evident că se impune și acceptarea de către Legislativ și Executiv, ca factori care stabilesc, respectiv administrează, fondurile bugetare și ordinea de prioritate a cheltuielilor publice, a faptului că se impune extinderea finanțării în ceea ce privește programele de formare și perfecționare profesională destinate magistraților, participarea fiecărui magistrat la forme de pregătire profesională doar cel puțin o dată la 3 ani fiind insuficientă, mai ales dacă se dorește o creștere evidentă și imediată a calității actului de justiție.

Sub aspectul indicelui de casare, acesta a înregistrat o creștere ușoară în anul 2007 față de anul 2006 de la aproximativ 5% în anul 2006 la 6% în anul 2007 (94% dintre hotărârile pronunțate rămânând așadar

irevocabile), în ceea ce privește hotărârile pronunțate de judecătorii în fond, respectiv de la aproximativ 8,2% la 9,2% în ceea ce privește hotărârile pronunțate de tribunale în fond sau apel (80,8% dintre acestea rămânând irevocabile). În cazul hotărârilor pronunțate de curțile de apel în fond sau în apel, indicele de desființare a acestora de către Înalta Curte de Casație și Justiție s-a situat la 2,8% (97,2% dintre hotărârile pronunțate de curțile de apel în primă instanță sau în apel rămânând irevocabile).

Aceste cifre sunt specifice unui sistem judiciar caracterizat printr-o practică judiciară neunitară și o legislație instabilă și, chiar dacă nu sunt satisfăcătoare, trebuie luat în considerare ca un aspect pozitiv că aproximativ 80% dintre cauzele soluționate de judecătorii, în fond și 76% dintre cele soluționate de tribunale, în fond și apel, au rămas definitive și irevocabile prin neexercitarea căilor de atac, părțile care au pierdut aceste litigii achiesând astfel tacit la soluția pronunțată în cauză

Și în cazul parchetelor, ponderea inculpaților achitați definitiv în totalul celor trimiși în judecată a înregistrat o ușoară creștere, de la 1,81% în anul 2006 la 2,5% în anul 2007 (fiind incluși și inculpații achitați în baza art.18 ind.1 C.p.). Cauzele restituite de instanțe în vederea refacerii sau completării urmăririi penale au reprezentat doar 0,35% din totalul cauzelor în care s-au emis rechizitorii, însă printre acestea s-au numărat o serie de dosare larg mediatizate. Printre cauzele restituirilor s-au numărat nereguli procedurale, insuficiența probatoriului, dar și admiterea unor excepții de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a României.

Principalele soluții pentru îmbunătățirea acestor indici calitativi ai activității instanțelor și parchetelor constau în măsurile de unificare a practicii judiciare, instituirea unor norme procedurale clare și coerente prin noile coduri și stabilitatea în timp a acestora, dar și formarea profesională continuă, încurajarea schimbului de informație profesională și de bune practici în cadrul instanțelor și parchetelor, cu respectarea strictă a independenței individuale a magistratului etc.

Principala modalitate de cristalizare a unei practici judiciare unificate și a unei interpretări unitare a legii în cursul anului 2007 a fost constituită de mecanismul recursului în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție soluționând de două ori și jumătate mai multe recursuri în interesul legii decât în anul precedent.

Un rol important în materie l-a avut activitatea Grupului de lucru „Unificarea practicii judiciare”, la lucrările căruia au participat reprezentanți ai principalelor instituții ale sistemului judiciar și care a organizat întâlniri periodice, tematice, cu președinții de secție din cadrul curților de apel asupra chestiunilor de practică judiciară neunitară.

De asemenea, se impun a fi menționate noile dispoziții legislative care dau dreptul, respectiv obligă – în materie penală, colegiile de conducere ale curților de apel să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție asupra chestiunilor de practică judiciară neunitară, precum și noile prevederi introduse de Consiliul Superior al Magistraturii în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor privind organizarea de întâlniri periodice ale

magistraților pentru dezbaterile acestor chestiuni, obligativitatea publicării de buletine de jurisprudență de către curțile de apel etc.

De altfel, și în raportul pe justiție din vara trecută al Comisiei Europene s-a remarcat îndeplinirea de către Consiliul Superior al Magistraturii a măsurilor cuprinse în planul său de acțiune privind unificarea practicii judiciare.

În cursul anului 2008 toate măsurile enumerate, și care au un caracter complementar, trebuie intensificate, practica judiciară unitară fiind esențială pentru accesibilitatea și previzibilitatea jurisprudenței și a modului de interpretare a normelor legale, cu consecințe pozitive asupra încrederii în justiție și a soluționării conflictelor prin metode alternative, reducându-se volumul de activitate și încărcătura instanțelor și parchetelor.

Condamnările pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului împotriva statului român continuă să constituie un motiv serios de preocupare pentru sistemul judiciar. Din analiza cauzelor soluționate de către Curte în anul 2007, prezentată pe larg în acest capitol, se desprind cel puțin 3 concluzii importante:

- unele dintre cauzele pe care se întemeiază condamnările suferite au fost deja înlăturate, ca urmare a unor modificări legislative sau luării măsurilor administrative adecvate, precum, spre exemplu, condamnarea unui civil de către o instanță militară;
- condamnările împotriva României nu privesc de obicei încălcarea „fondului” drepturilor prevăzute de Convenție, ci unele impedimente cu privire la exercitarea acestora, majoritatea condamnărilor având la baza funcționarea ineficientă a instituțiilor statului, întârzierea sau inadecvarea acestora în a asigura cetățenilor exercițiul drepturilor garantate de Convenție – inadecvarea unor dispoziții legale sau proceduri administrative, durata excesivă a procedurilor, stabilirea unor obligații exorbitante pentru exercitarea efectivă a anumitor drepturi fundamentale etc. (spre exemplu, în materia dreptului de proprietate nu se constată exproprieri abuzive, ci aspecte precum durata excesivă a procedurilor de restituire, caracterul neefectiv al despăgubirii acordate, generată de lipsa de funcționalitate a Fondului Proprietatea etc.)¹⁴⁵;
- înlăturarea încălcărilor drepturilor și libertăților fundamentale constatate de Curte nu se poate face decât prin cooperarea tuturor ramurilor puterii statului, mecanismul de protecție instituit de Convenția Europeană a Drepturilor Omului impunând o atitudine proactivă a tuturor instituțiilor sau organizațiilor publice, în vederea garantării caracterului efectiv al drepturilor protejate.

¹⁴⁵ Reamintim că, în mecanismul de protecție instituit de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, statelor semnatare nu le revine numai obligația negativă de a se abține de la încălcarea drepturilor sau libertăților fundamentale garantate de Convenție, ci și obligația pozitivă de a institui mecanismele (legale, administrative, judiciare etc.) necesare exercițiului efectiv al acestor drepturi sau protejării acestor libertăți.

Spre exemplu, nerespectarea Convenției va fi constatată de Curte atât atunci când se depășește o durată rezonabilă a procedurii judiciare într-un anumit litigiu, inclusiv din cauza conduitei culpabile a organului judiciar, cât și pentru aspecte care țin de puterea de decizie a Executivului (spre exemplu nefuncționalitatea Fondului Proprietate, refuzul/întârzierea executării unei hotărâri judecătorești de către un organ administrativ etc.) sau a Legislativului (spre exemplu, stabilirea printr-un act normativ de protecție a chiriașilor a unor obligații considerate de Curte exorbitante în sarcina adevăratului proprietar, pentru a obține evacuarea chiriașului, competența instanțelor militare de a judeca persoane care nu au calitatea de militar etc.).

În consecință se impune un mecanism de colaborare mult mai eficient între toate instituțiile responsabile, din sfera tuturor celor trei puteri, pentru a preveni astfel de condamnări, impunându-se totodată o reacție mult mai promptă pentru a elimina de îndată astfel de cauze, care justifică o condamnare în fața Curții de la Strasbourg, înainte ca aceasta să devină un precedent pentru cauze ulterioare.

Se impune însă a fi evidențiat și un aspect pozitiv, respectiv că, intervievate pentru redactarea prezentului raport, majoritatea instanțelor și parchetelor au menționat că au făcut aplicarea directă a normelor de protecție instituite de Convenție, pe parcursul anului, în activitatea lor curentă.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, instanțele și parchetele au fost puse într-o nouă realitate juridică, caracterizată prin preeminența dreptului comunitar asupra normelor interne și principiul cooperării judiciare între Statele Membre, contribuind activ la edificarea unui spațiu comun european de libertate, securitate și justiție. Organele judiciare române au emis mandate europene de arestare, au colaborat cu partenerii comunitari pentru combaterea criminalității organizate, au transmis Curții de Justiție a Comunităților Europene întrebările preliminare ridicate în fața lor etc. Hotărâri judecătorești de aplicare directă a dreptului comunitar au fost deja pronunțate chiar în materii larg mediatizate, precum legalitatea taxei de primă înmatriculare.

În ceea ce privește, accesul liber la justiție al cetățenilor, instanțele și parchetele au dat eficiență în cursul anului 2007 principalelor instrumente pe care le au la îndemână, conform legii, în vederea garantării acestora, respectiv: acordarea de scutiri sau eșalonări la plata taxelor judiciare de timbru, îndrumarea părților cu o stare materială precară cu privire la posibilitatea de a solicita decanilor barourilor acordarea asistenței juridice gratuite, distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justițiabili, organizarea de manifestări de tipul „Porți deschise” etc.

Se cuvine subliniat în acest context rolul fundamental care revine în materie organizațiilor societății civile, nu puține fiind organizațiile non-guvernamentale care s-au implicat activ în acest domeniu prin organizarea de centre de resurse juridice, asistență gratuită oferită cetățenilor sau derularea altor programe, cu finanțare națională sau internațională.

Din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dispozițiile actuale în materia taxelor judiciare de timbru rămân problematice, acestea fiind stabilite în general după criterii obiective, precum valoarea obiectului litigiului, fără a se lua în calcul la stabilirea taxei *ex officio* starea materială a părții. Prin urmare, rămâne de văzut dacă posibilitatea părților de a solicita scutiri sau eșalonări de la plata taxelor de timbru ulterior stabilirii acestora va fi privită de Curte ca o garanție suficientă pentru efectivitatea dreptului de acces la un tribunal.

Reiterăm în acest context concluzia exprimată și în raportul precedent, conform căreia sporirea complexității normelor juridice, diversificarea ramurilor dreptului și împrejurarea că acestea au un caracter tot mai tehnic și mai specializat sunt factori care conferă o mare importanță posibilității părții de a fi asistată într-un litigiu de un specialist în drept, respectiv de un avocat. O planificare strategică a dezvoltării sistemului judiciar nu poate fi gândită fără luarea în considerare a extinderii cazurilor de acordare a asistenței juridice gratuite și, eventual, a introducerii unui sistem de asigurări care să garanteze posibilitatea de a consulta un specialist înainte sau pe parcursul procedurii judiciare și pentru persoanele lipsite de resursele materiale necesare.

Accesul cetățenilor la informații de interes public legate de activitatea instanțelor și parchetelor a fost asigurată în condițiile prevăzute de Legea nr.544/2001, cu respectarea normelor de protecție a datelor cu caracter personal, incidentele survenite – reclamații administrative sau contestarea în justiție a refuzului de comunicare a datelor – fiind reduse numeric și soluționate în condițiile actului normativ menționat.

De asemenea, în domeniul protecției drepturilor copilului a continuat implementarea prevederilor Planului național de acțiune în această materie.

Pe planul managementului judiciar au continuat acțiunile de formare specifică a conducătorilor de instanțe și parchete, precum și organizarea, conform calendarului anual, de către Consiliul Superior al Magistraturii prin Institutul Național al Magistraturii a concursurilor de numire în funcții de conducere pentru judecători și procurori.

Din nefericire aceste concursuri au evidențiat interesul relativ redus al magistraților pentru ocuparea în mod definitiv a acestor posturi, fiind preferată modalitatea delegării, cu consecințe directe asupra responsabilizării persoanelor care ocupă astfel de posturi.

Concursul de numire în funcții de conducere a procurorilor din sesiunea octombrie-noiembrie 2007 a fost marcat de un incident regretabil, cu un puternic efect negativ asupra sistemului judiciar, câțiva candidați, membrii ai comisiei de examinare și alte terțe persoane fiind cercetate penale cu privire la unele suspiciuni privind fraudarea rezultatelor concursului.

Evitând atitudinile extreme, Consiliul Superior al Magistraturii a încercat gestionarea acestei situații cu responsabilitate, conform dispozițiilor legii, manifestându-și public întregul sprijin pentru desfășurarea anchetei, în vederea stabilirii cu exactitate a faptelor și a identificării și angajării răspunderii penale a persoanelor eventual implicate.

Noua strategie de comunicare pentru Consiliul Superior al Magistraturii și sistemul judiciar, elaborată printr-un program cofinanțat de Banca Mondială și aprobată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în luna decembrie 2007, se află în prezent în curs de implementare, fiind elaborat un plan de acțiune în acest sens pentru următorii 3 ani. Scopul acesteia este de a genera, pe de o parte, o mai bună înțelegere a modului de funcționare a sistemului de către cetățeni, precum și o mai bună informare a acestora în calitate de beneficiari ai acestui serviciu public, iar, pe de altă parte, de creștere a coeziunii și a îmbunătățirii comunicării interne, în interiorul sistemului.

Implementarea eficientă a acestei strategii este impusă și de percepția instanțelor și parchetelor asupra actualei imagini publice a sistemului judiciar și a modalităților de refacere a încrederii publicului în justiție¹⁴⁶.

Astfel, cu o largă majoritate, atât instanțele, cât și parchetele au opinat că actuala imagine publică a sistemului judiciar este eronată, fiind influențată în sens negativ de o serie de factori obiectivi și subiectivi.

Ca principale modalități de refacere a încrederii publice în justiție, instanțele și parchetele au optat pentru intensificarea măsurilor de informare a publicului larg cu privire la modul de funcționare a sistemului judiciar și pentru elaborarea unei strategii de comunicare pentru întreg sistemul judiciar, coordonată de Consiliul Superior al Magistraturii.

Au fost, de asemenea, apreciate ca importante măsuri precum dezvoltarea unor programe privind sporirea nivelului de cunoștințe juridice al cetățenilor, precum și editarea de noi materiale de informare pentru justițiabili, distribuite gratuit.

În același context, au fost considerate necesare simplificarea procedurilor și condițiilor necesare pentru obținerea asistenței juridice gratuite și eficientizarea activității birourilor de informare publică din cadrul fiecărei instanțe/unități de parchet¹⁴⁷.

¹⁴⁶ Datele și propunerile din paragraful următor au fost sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

¹⁴⁷ Alte măsuri propuse de instanțe pentru refacerea încrederii cetățenilor în justiție au privit: accentuarea formării profesionale a magistraților, asigurarea celerității actului de justiție, atitudinea față de justițiabili, încetarea tensiunilor dintre CSM și MJ, predarea unor noțiuni de drept la liceu, specializarea purtătorilor de cuvânt, promovarea unei independențe reale a justiției, asigurarea unei publicități adecvate a ședințelor CSM, folosirea dreptului la replică la nivelul instanței, prin purtătorul de cuvânt, ori de câte ori se impune, spații corespunzătoare desfășurării activității, unificarea practicii judiciare, elaborarea unei strategii de resurse umane pe termen lung, informarea publicului cu privire la procedurile alternative de soluționare a litigiilor etc. În opinia parchetelor se impun și următoarele măsuri: specializarea jurnaliștilor pe probleme juridice, simplificarea procedurilor judiciare, reflectarea mai obiectivă a informațiilor de către mass-media, suprimarea uneia dintre căile de atac în procesul penal, mediatizarea activității procurorilor, interzicerea dezbaterilor publice asupra cauzelor aflate în curs de soluționare, transparență în activitatea CSM, atenta selecționare a personalului din sistemul judiciar, informarea corectă a cetățenilor de către mass-media etc.

Capitolul 4 – GESTIONAREA RESURSELOR

4.1. Politica de resurse umane privind judecătoria și procurorii

Consiliul Superior al Magistraturii exercită, prin compartimentul specializat din aparatul propriu, atribuțiile stabilite prin legi și regulamente în domeniul resurselor umane privind magistrații, pentru a asigura organizarea și funcționarea normală a instanțelor și parchetelor.

În cursul anului 2007 au fost continuate, de către Direcția resurse umane și organizare, măsurile stabilite prin Strategia de reformă a sistemului judiciar, instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 232/2005, pentru realizarea următoarelor obiective, apreciate ca relevante în managementul resurselor umane :

- *inițierea, continuarea și finalizarea procedurilor prevăzute de lege pentru asigurarea ocupării posturilor vacante de judecători și procurori la instanțe și parchete;*
- *continuarea și dezvoltarea programelor de formare continuă a judecătorilor și procurorilor;*
- *fundamentarea măsurilor privind organizarea instanțelor și parchetelor, în funcție de evoluția volumului de activitate, a gradului de complexitate a cauzelor și în acord cu politicile Consiliului Superior al Magistraturii în acest domeniu.*

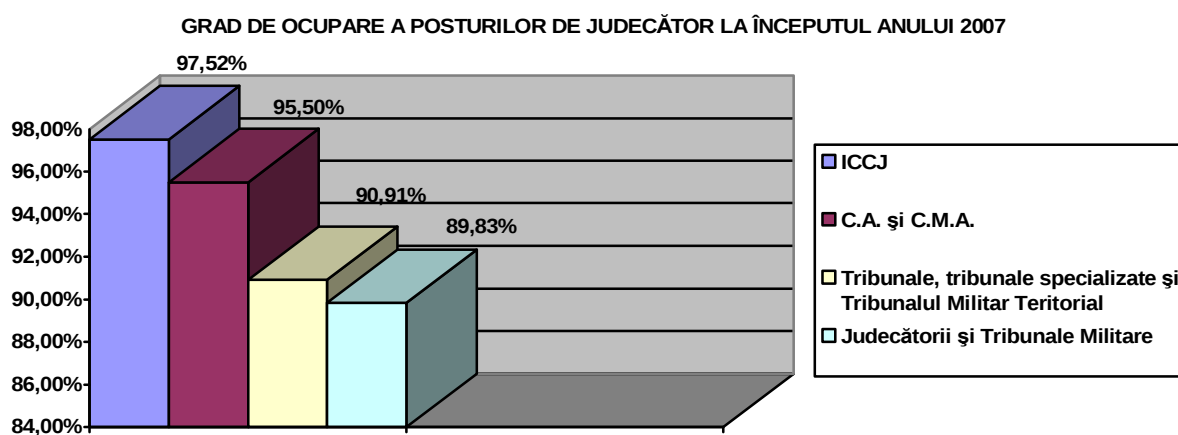
Inițierea, continuarea și finalizarea procedurilor prevăzute de lege pentru asigurarea ocupării posturilor vacante de judecători și procurori la instanțe și parchete

La începutul anului 2007 din totalul de **4482 posturi de judecător** prevăzute la instanțele judecătorești, erau vacante **388**.

Distribuția posturilor vacante pe grade de jurisdicție era configurată astfel :

- § 3 la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- § 34 la curțile de apel;
- § 130 la tribunale și tribunale specializate;
- § 221 la judecătoria.

În raport cu situația posturilor repartizate și a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicție, procentul de ocupare era cel prevăzut în graficul alăturat:

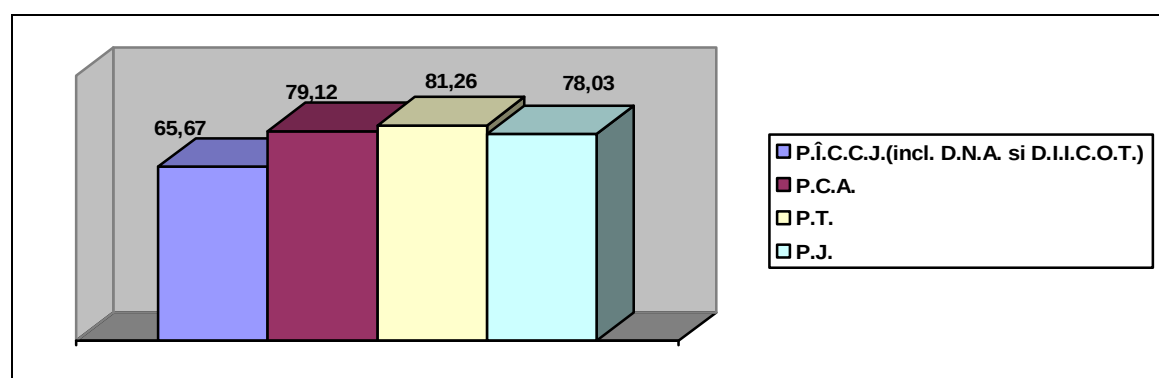
La aceeași dată, la nivelul parchetelor, din totalul de **2765** posturi prevăzute, erau ocupate **2179** și vacante **586**.

Situația posturilor vacante, pe grade de jurisdicție, se prezenta astfel:

- § **131** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (inclusiv Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism);
- § **52** la parchetele de pe lângă curțile de apel;
- § **120** la parchetele de pe lângă tribunale;
- § **283** la parchetele de pe lângă judecătorii.

La nivelul parchetelor, gradul de ocupare a posturilor era de **75,99%** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (inclusiv Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism), la parchetele de pe lângă curțile de apel de **79,12%**, la parchetele de pe lângă tribunale de **81,26%** și la parchetele de pe lângă judecătorii de **78,03%**.

Gradul de ocupare a posturilor de procuror la începutul anului 2007

4.1.1. Modalități de ocupare a posturilor de execuție vacante

Pe parcursul anului 2007, ocuparea progresivă a posturilor de execuție vacante s-a realizat prin valorificarea tuturor modalităților de recrutare prevăzute de Legea nr. 303/2004, și anume:

1. Repartizarea auditorilor de justiție, absolvenți ai Institutului Național al Magistraturii, promoția 2007¹⁴⁸

În raport cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 514/2007, a numit în funcția de judecător stagiar un număr de **80 auditori de justiție** – promoția 2007 și în funcția de procuror stagiar un număr de **34 auditori de justiție**, promoția 2007.

2. Numirea în magistratură pe bază de concurs, conform dispozițiilor art. 33 al.(1)-(4) din Legea 303/2004¹⁴⁹

La data de 8 februarie 2007, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii a propus Președintelui României, numirea în funcția de judecător a celor **3 candidați** declarați admiși la concursul de admitere în magistratură, organizat la data de 10 decembrie 2006, și în funcția de procuror a celor **4 candidați** declarați admiși la același concurs.

La data de 3 iunie 2007, Consiliul Superior al Magistraturii, prin intermediul Institutului Național al Magistraturii, a organizat, în temeiul art.33 alin.(1)-(4) din Legea nr. 303/2004, concurs de admitere în magistratură pentru ocuparea a **50 de posturi de judecător și 50 de posturi de procuror** la judecătorii și parchetele de pe lângă acestea. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin **Hotărârea nr. 530 din 5 iulie 2007**, a propus Președintelui României numirea în funcție a celor **doi candidați admiși** (1 judecător și 1 procuror)

Prin Hotărârea nr. 193 din 03.04.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României numirea în funcția de procuror **a unui candidat** care a obținut media necesară promovării la concursul de admitere în magistratură, organizat la data de 17.12.2005.

Prin Hotărârea nr. 509 din 05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a numit **un procuror stagiar**, în conformitate cu dispozițiile art. 21 alin. 1 și 2 din Legea 303/2004, republicată, cu modificările și

¹⁴⁸ Potrivit dispozițiilor art.13 din Legea nr. 303/2004, admiterea în magistratură și formarea profesională inițială în vederea ocupării funcției de judecător și procuror se realizează prin Institutul Național al Magistraturii.

¹⁴⁹ Potrivit dispozițiilor art.33 alin.(1) din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, forma anterioară modificării aduse prin O.U.G. nr. 100/2007, pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art.14 alin.(2) din aceeași lege, persoanele care au exercitat funcția de judecător sau procuror și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin.(1) din lege, avocați, notari publici, asistenți judiciari, consilierii juridici, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani, precum și magistrați-asistenți la Înalta Curte de Casație și Justiție cu o vechime de cel puțin 5 ani și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile.

completările ulterioare și art. 35 alin. 1 lit. b din Legea 317/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare.

*Analiza datelor privind valorificarea acestei modalități prevăzute de lege confirmă concluziile inserate în Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii pe anul 2006. Astfel, deși numărul candidaților înscriși la concursul organizat la data de 3 iunie 2007, a fost semnificativ (**368** pentru cele 50 de posturi vacante de judecător și 50 de posturi vacante de procuror), au reușit să promoveze numai 2 candidați. În aceste condiții, eforturile de organizare a concursului, timpul afectat și resursele umane alocate au avut o eficiență redusă, devenind, astfel, acută, necesitatea regândirii – în plan normativ - a acestei proceduri recunoscute de Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor¹⁵⁰.*

3. Numirea în funcțiile de judecător și procuror, fără concurs, conform dispozițiilor art. 33 al.(5)-(10) din Legea nr. 303/2004¹⁵¹

a) Numirea în funcția de judecător

- § Prin Hotărârea nr. 428/04.10.2005, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat procedura de soluționare a cererilor de numire ca judecător sau procuror, în condițiile art.33 alin.(5), (7) și (8) din Legea nr. 303/2004. Pentru posturile vacante de judecător, această procedură s-a finalizat în anul 2007 prin numirea a **25 de candidați** în funcția de judecător sau prin respingerea candidaturilor depuse.
- § Prin Hotărârea nr. 125/01.03.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanșarea procedurii de numire în funcția de judecător, pentru 12 posturi de judecător, la tribunale și judecătorii. Procedura a fost finalizată prin numirea în funcție a **8 candidați**.
- § Prin Hotărârea nr. 171/22.03.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanșarea procedurii de numire în funcția de judecător, pentru 18 posturi la judecătorii. Toate cele **18** posturi alocate acestei modalități de selecție au fost ocupate.
- § Prin Hotărârea nr. 507/05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanșarea procedurii de numire în funcția de judecător, pentru 43 de posturi la judecătorii. După parcurgerea tuturor fazelor procedurale, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus numirea în funcția de judecător a **29** de candidați. Pentru un număr de 24 de candidați au fost emise decretele de numire în funcție.

¹⁵⁰ Menționăm că, prin intermediul O.U.G. nr.100/2007, a fost lărgită plaja de selecție pentru această formă de admitere în magistratură, prin recunoașterea dreptului de a se prezenta la concurs și persoanelor cu o vechime de cel puțin 5 ani în *alte funcții de specialitate juridică* decât cele prevăzute inițial de Legea nr.303/2004.

¹⁵¹ Procedura de numire fără concurs se adresa persoanelor care au ocupat timp de cel puțin 10 ani funcțiile enumerate limitativ de lege. Prin O.U.G. nr.100/2007, dispozițiile privind această procedură din Legea nr.303/2004 au fost abrogate. Abrogarea operând însă cu data de 01.06.2008.

b) Numirea în funcția de procuror

- § Prin Hotărârea nr. 639/05.10.2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat procedura de numire în funcția de procuror, fără concurs, în condițiile art.33 alin.(5), (7) și (8) din Legea nr. 303/2004, republicată, pentru ocuparea a 50 de posturi vacante de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii. Prin Hotărârile nr. 201-250 din 03.04.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României numirea a **50 de procurori** la parchetele de pe lângă judecătorii, la data de 18.04.2007 fiind emise decretele de numire de către Președintele României;
- § Prin Hotărârea nr. 507/05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanșarea procedurii de numire în funcția de procuror pentru 71 de posturi la parchetele de pe lângă judecătorii. După parcurgerea tuturor fazelor procedurale, prin Hotărârea nr. 831/30.11.2007, Plenul CSM a propus președintelui României numirea a 34 de procurori la parchetele de pe lângă judecătorii.

4. Numirea, la cerere, a procurorilor în funcția de judecător și a judecătorilor în funcția de procuror¹⁵²

În ședința din data de 1 noiembrie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanșarea procedurii de ocupare de către procurori a 47 de posturi vacante de judecător, la judecătorii. Procedura s-a finalizat prin eliberarea din funcția de procuror și numirea în funcția de judecător a 7 procurori.

Prin Hotărârea nr. 483/05.07.2007 și Hotărârea nr. 513/ 05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României eliberarea din funcție **a doi judecători** și numirea lor în funcția de procuror.

De asemenea, prin Hotărârea nr. 130/07.03.2007 și Hotărârea nr. 441/21.06.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României eliberarea din funcția de judecător și numirea în funcție **a doi** procurori militari.

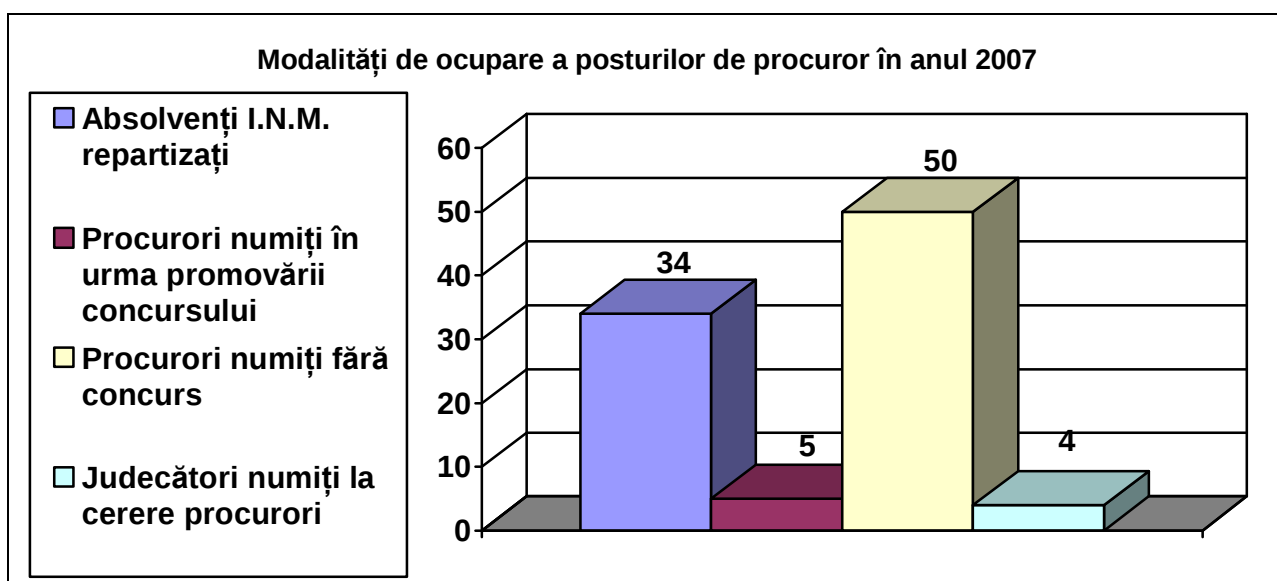
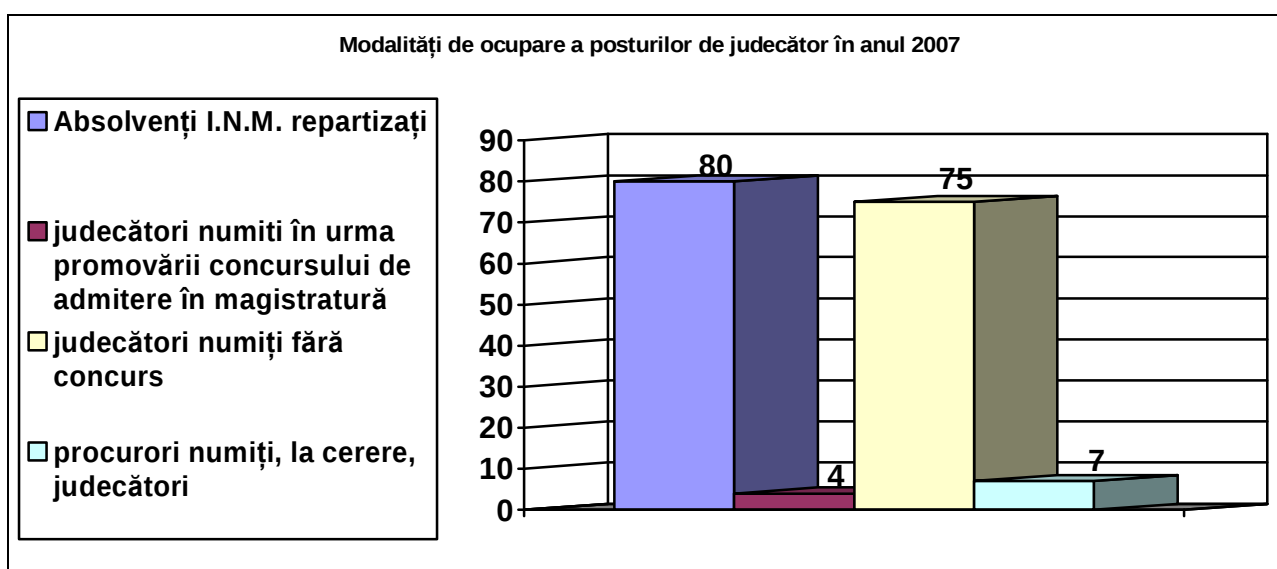
¹⁵² În conformitate cu prevederile art. 61 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la cererea motivată, judecătorii pot fi numiți în funcția de procuror, iar procurorii, în funcția de judecător, prin decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Pentru numirea în funcțiile respective, candidații vor susține un interviu în fața Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii în cazul procurorilor care solicită numirea ca judecători și a Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul judecătorilor care solicită numirea ca procurori.

Reglementări detaliate privind această procedură sunt prevăzute și în *Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător*, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Transferul procurorilor în funcția de judecător și al judecătorilor în funcția de procuror realizat prin procedura specială instituită de Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se constituie într-o modalitate complementară de acoperire a unor posturi vacante la instanțe sau parchete, avându-se în vedere atât interesul judecătorului sau procurorului solicitant, cât și interesul instanței sau parchetului la care se propune numirea. În raport cu dubla finalitate specifică acestei modalități, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a utilizat-o cu prudență, datele statistice prezentate confirmând pe deplin respectiva aserțiune (spre exemplu, în ședința din 1 noiembrie 2007 a fost aprobată trecerea în funcția de judecător a 7 procurori, din cele aproximativ 200 de cereri înregistrate)..

Redăm, în graficele alăturate, situația ocupării posturilor de execuție în anul 2007, prin diferitele modalități de recrutare.

4.1.2 Promovarea judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție¹⁵³

1. Promovarea în funcții de execuție a judecătorilor

Prin Hotărârea nr. 781/30 noiembrie 2006 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea concursului de promovare a judecătorilor în funcții de execuție, efectivă și pe loc, la data de 4 februarie 2007.

Pentru promovarea efectivă au fost scoase la concurs **150 posturi de execuție la instanțele judecătorești** (118 posturi la tribunale și tribunalele specializate și 32 de posturi la curțile de apel și Curtea Militară de Apel).

Pentru promovarea pe loc au fost scoase la concurs **113 posturi de judecător** (68 de posturi la tribunale și tribunalele specializate și 45 de posturi la curțile de apel și Curtea Militară de Apel).

Prin Hotărârea nr. 90 din 19 februarie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus promovarea judecătorilor declarați admiși la concursul de promovare în funcții de execuție, organizat la data de 4 februarie 2007, începând cu 1 martie 2007. Astfel, au fost promovați efectiv la instanțele ierarhic superioare un număr de **105 judecători** (27 la curțile de apel și 78 la tribunale). Ulterior, prin valorificarea rezultatelor acestui examen, s-a dispus promovarea a încă **24 de judecători** (6 la curțile de apel și 18 la tribunale).

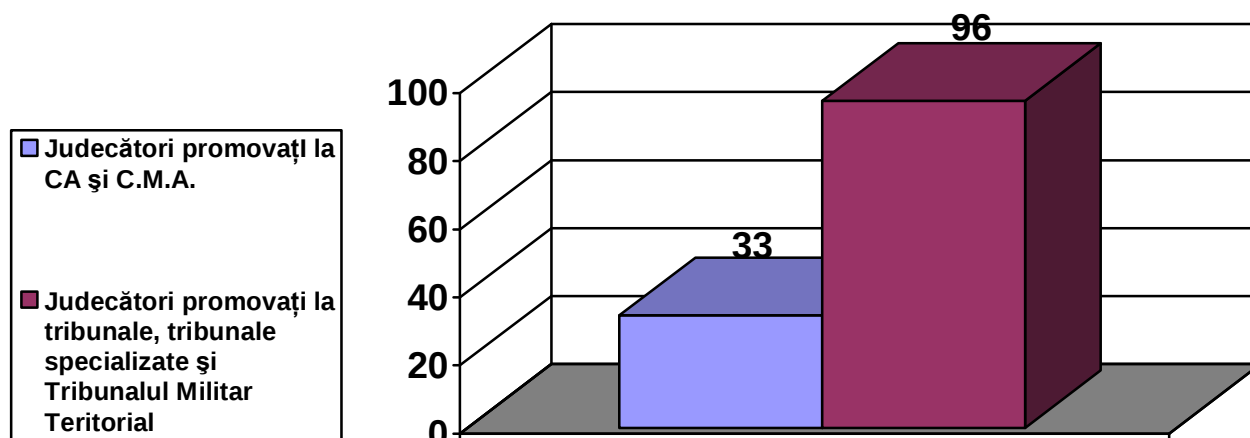
Prin aceeași hotărâre s-a dispus **promovarea pe loc**, cu aceeași dată, pentru **88 de judecători** (din care 43 la tribunale și 45 la curțile de apel).

*In comparație cu concursul din 4 iunie 2006, la concursul de promovare în funcții de execuție organizat la data de 4 februarie 2007 s-a înregistrat o **creștere a procentului de promovabilitate**, atât pentru promovarea efectivă (de la 58,09% la 72,66%), cât și pentru promovarea pe loc (de la 57,22% la 72,35%), determinată, în principal, de schimbarea modalității de examinare.*

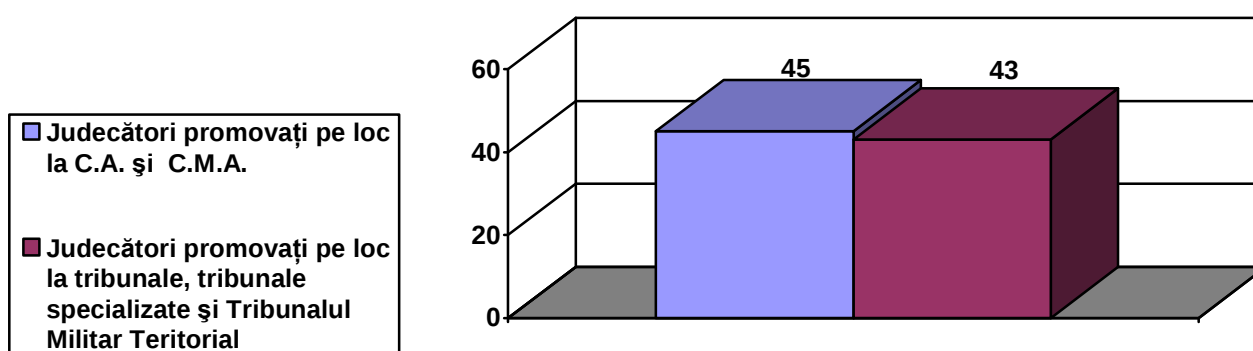
În raport cu numărul participanților și cu rezultatele efective obținute de aceștia la concursul/examenul de promovare în funcții de execuție, efectivă și pe loc, se poate aprecia că judecătorii sunt interesați în mai mare măsură de statutul profesional – prin promovarea în funcții de execuție la instanțe superioare și, implicit, de valorificarea procesului de formare continuă, decât de ocuparea funcțiilor de conducere, pe care le consideră – potrivit răspunsurilor la chestionarele transmise de CSM – nestimulative, în planul indemnizării, și oneroase în ceea ce privește atribuțiile.

¹⁵³ Potrivit dispozițiilor art.43 alin.(1) și (2) din Legea 303/2004, promovarea judecătorilor și procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante existente la tribunale, tribunale specializate, Tribunalul Militar Teritorial, curți de apel și Curtea Militară de Apel sau, după caz, la parchetele corespunzătoare.

Judecatori promovați efectiv la instanțe ierarhic superioare

Judecatori promovați pe loc în urma concursului din data de 4 februarie 2007

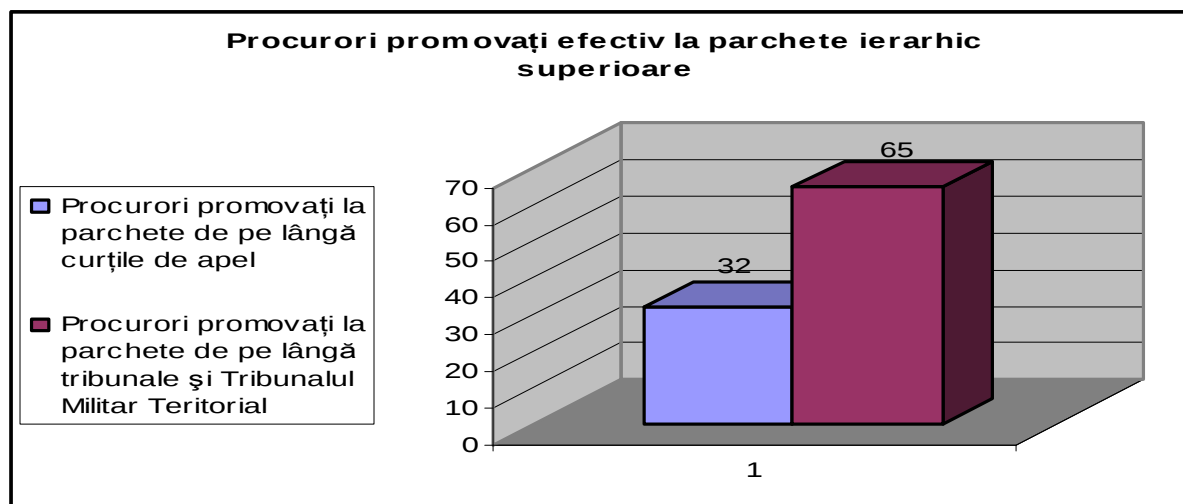
2. Promovarea în funcții de execuție a procurorilor

Prin Hotărârea nr. 670/04.10.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea concursului de promovare a procurorilor în funcții de execuție, efectivă, la data de 9 decembrie 2007.

Au fost scoase la concurs **47 de posturi** de execuție vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel și Curtea Militară de Apel și **109 posturi de execuție** vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale și tribunale specializate.

Din cei 165 de candidați care s-au prezentat la concurs, 118 procurori au obținut media minimă prevăzută de Regulament pentru a fi declarat admis la concurs, dar numai 97 de candidați s-au încadrat în limita numărului de posturi aprobate.

Pe baza rezultatelor obținute la concurs, vor fi ocupate, începând cu data de 15 februarie 2008, prin promovare efectivă, **31 de posturi de execuție** vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, **65 de posturi de execuție** vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale și **1 post de execuție** vacant de procuror la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București.

4.1.3. Numirea în funcții de conducere

1. Numirea judecătorilor în funcții de conducere

§ Numirea judecătorilor în funcția de președinte și vicepreședinte de instanță

La începutul anului 2007 erau vacante un număr de 81 de funcții de conducere (președinte și vicepreședinte) la judecătoria, tribunale, tribunale specializate, curți de apel și Curtea Militară de Apel, pentru ocuparea cărora au fost organizate 2 concursuri. Până la data organizării concursului/examenului pentru ocuparea respectivelor funcții, în anul 2007, numărul acestora s-a ridicat la 114.

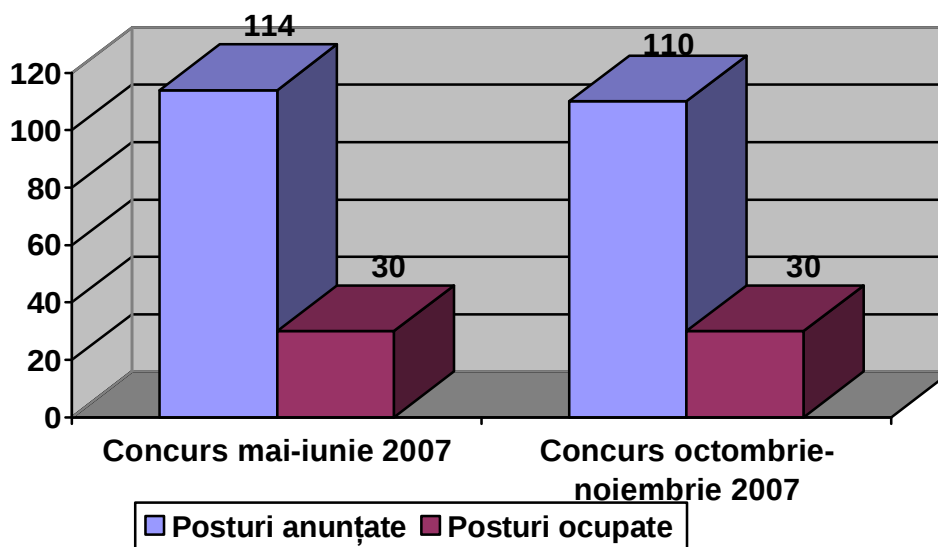
Potrivit prevederilor art.48 alin.(1) din Legea nr. 303/2004, în perioada 12 mai – 10 iunie 2007, Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii, a organizat concurs pentru ocuparea unui număr de **114 funcții vacante** de conducere la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătoria, dintre care **71 posturi de președinte** (2 – președinte curte de apel, 2 – președinte tribunal și 67 – președinte judecătoria) și **43 posturi de vicepreședinte** (5 – vicepreședinte curte de apel, 12 – vicepreședinte tribunal și 26 – vicepreședinte judecătoria), pentru care au fost depuse **85 de candidaturi**.

Prin Hotărârea nr. 459/26.06.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a validat rezultatele concursului. Cei **30 de candidați declarați admiși** au fost numiți în funcții de conducere, de către Secția pentru judecători, începând cu data de **01.07.2007**.

Ca urmare a neocupării funcțiilor de conducere vacante la concursul anterior și a expirării mandatelor în cursul anului 2007, în perioada 28 octombrie – 25 noiembrie 2007 s-a organizat concurs pentru ocuparea unui număr de **110 funcții vacante** de președinte și vicepreședinte la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii, funcții rămase vacante sau vacantate până la data organizării concursului/examenului, la care au participat un număr de **72 de candidați**.

În ședința din data de 13 decembrie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât amânarea analizării propunerii de validare a rezultatelor obținute de judecătorii înscriși la concursul sau examenul pentru numirea în funcții de conducere, în ceea ce privește funcția de vicepreședinte la Tribunalul Dolj, până la finalizarea verificărilor de către Inspekția judiciară¹⁵⁴. În aceeași ședință, au fost validate rezultatele concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere de la celelalte curți de apel, tribunale și judecătorii pentru **30 de candidați** care au fost numiți în funcții începând cu data de **01.01.2008**.

**Gradul de ocupare prin concurs a funcțiilor de conducere
urmare concursurilor organizate la nivelul instanțelor
judecătorești în anul 2007**

¹⁵⁴ Ca urmare a verificărilor efectuate de către Inspekția Judiciară, în ședința din 06.03.2008 au fost validate de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și rezultatele concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor, în ceea ce privește funcția de vicepreședinte la Tribunalul Dolj.

§ Numirea judecătorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 48 alin.(9) din Legea 303/2004

În conformitate cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numirea în celelalte funcții de conducere, altele decât cele de președinte și vicepreședinte de instanță, respectiv președinte de secție la judecătorii, tribunale și la curțile de apel se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței.

În cursul anului 2007, Secția pentru judecători a numit **100 de judecători** în alte funcții de conducere decât cele de președinte și vicepreședinte de instanță, respectiv în *funcții de președinte de secție*.

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 53 din *Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, prin Decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, s-a dispus numirea în funcția de președinte al Secției civile și de proprietate intelectuală la Înalta Curte de Casație și Justiție a domnului judecător Florin Costiniu.

2. Numirea procurorilor în funcții de conducere

În acord cu dispozițiile art. 49 din Legea nr. 303/2004, în cursul anului 2007 au fost organizate două concursuri/examene pentru numirea procurorilor în funcții de conducere, respectiv în funcțiile de **procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătoria și de adjuncți ai acestora**.

În intervalul *12 mai 2007 – 10 iunie 2007* a fost organizat concursul pentru ocuparea unui număr de **62 funcții** de conducere vacante la parchetele de pe lângă curți de apel, tribunale și judecătorii, pentru care au depus candidaturi un număr de **55** de procurori.

Prin Hotărârea nr. 464 din 26 iunie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a validat rezultatele concursului, cei **33 de candidați declarați admiși** fiind numiți în funcțiile de conducere de către Secția pentru procurori, începând cu data de 01 iulie 2007.

În perioada *28 octombrie 2007 – 25 noiembrie 2007*, s-a desfășurat concursul pentru ocuparea unui număr de **53 funcții** de conducere vacante la parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătorii: 3 posturi de procuror general, 4 posturi de procuror general adjunct, 29 posturi de prim procuror și 17 posturi de prim procuror adjunct.

Calendarul concursului a fost devansat deoarece, la data de 5 decembrie 2007 a fost declanșată o anchetă penală în vederea clarificării suspiciunilor de fraudare a concursului/examenului, așa cum rezultă din comunicatul oficial al Direcției Naționale Anticorupție, după ce în prealabil, la data de 29.11.2007 toate lucrările de la testarea scrisă privind managementul, comunicarea și resursele umane, desfășurată la data de 25 noiembrie 2007, fuseseră ridicate de DNA în vederea efectuării cercetării penale.

Prin Hotărârea nr.76/24.01.2008 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât continuarea procedurii de desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a procurorilor la parchetele de pe lângă judecătorii, tribunale și curți de apel, desfășurat în perioada 28 octombrie-25 noiembrie 2007, în sensul soluționării contestațiilor la punctaj și afișării rezultatelor finale pentru cei 28 de candidați pentru care au fost restituite lucrările de către Direcția Națională Anticorupție.

§ Numirea procurorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 49 alin.(9) din Legea 303/2004

Dispozițiile din Legea nr.303/2004 care reglementează numirea la instanțe în celelalte funcții de conducere (altele decât cele de președinte și vicepreședinte) sunt, deopotrivă, aplicabile pentru numirea procurorilor în funcții de conducere, altele decât cele de procuror general, prim procuror și adjuncți ai acestora.

În cursul anului 2007, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus numirea în aceste funcții de conducere a unui număr de **11 procurori**.

§ Numirea procurorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 55 alin.(1) din Legea 303/2004

În cursul anului 2007, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus numirea în funcții de conducere (altele decât cele prevăzute de art. 54 alin. 1 din Legea 303/2004 republicată)) a unui număr de **50 procurori** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv la Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

§ Avizarea numirii în funcții de conducere

În raport cu dispozițiile art.54 alin.(1) din Legea 303/2004, în cursul anului 2007, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a emis avize pentru **5 procurori**, referitor la numirea în următoarele funcții de conducere: procuror general adjunct al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație

și Justiție, procuror șef secție și procuror șef adjunct de secție la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv la Direcția Națională Anticorupție (aviz favorabil).

4.1.4. Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor

1. Delegarea judecătorilor în funcții de conducere¹⁵⁵

În cursul anului 2007, au fost admise 173 de delegări în funcții de conducere, din care 2 delegări în funcții de conducere ale judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție și 220 de prelungiri în aceste funcții.

De asemenea, în perioada de referință a fost respinsă o propunere de delegare în funcțiile menționate și 2 propuneri de prelungire a delegării și s-a dispus încetarea delegării în 29 de situații.

2. Delegarea procurorilor în funcții de conducere¹⁵⁶

În cursul anului 2007 au fost delegați de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție un număr de 66 procurori în funcții de conducere și un număr de 44 procurori în funcții de execuție.

Numărul delegărilor în funcții de conducere rămâne în continuare ridicat, atât la nivelul instanțelor, cât și al parchetelor; coroborată cu numărul redus de candidaturi la concursurile de numire în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, această situație reflectă faptul că judecătorii și procurorii au obiecții serioase față de actualul sistem de numire în funcții de conducere, precum și față de atractivitatea acestora

¹⁵⁵ În conformitate cu prevederile art. 57 alin. 4 și 5 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, delegarea în funcții de conducere a judecătorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, până la ocuparea funcției prin numire, iar delegarea în funcțiile de conducere de la Înalta Curte de Casație și Justiție a judecătorilor de la această instanță se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la propunerea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Așa cum rezultă din prevederile art. 14 și urm. din Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, delegarea într-o funcție de conducere se dispune de către Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea persoanelor care exercită funcțiile prevăzute de textele de lege menționate, cu acordul judecătorului care urmează a fi delegat și cu avizul consultativ al colegiului de conducere al instanței la care este vacantă funcția de conducere.

¹⁵⁶ Conform dispozițiilor art. 57 alin. 7 și 8 din Legea nr. 303/2004, procurorii pot fi delegați, în interesul serviciului, cu acordul scris al acestora, inclusiv în funcții de conducere, de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la parchetele din cadrul ministerului public pe o perioadă de 90 de zile într-un an, delegare care poate fi prelungită cu cel mult 90 de zile.

(existând opinia unui dezechilibru evident între avantajele materiale – modeste în raport cu funcția de execuție și nivelul atribuțiilor suplimentare, fiind luată în considerare și durata relativ scurtă a mandatului – 3 ani). Preferarea de către judecători și procurori a modalității delegării în funcții de conducere produce însă consecințe serioase privind calitatea managementului instanțelor și parchetelor, dată fiind limitarea în timp a delegării și imposibilitatea responsabilizării corespunzătoare a conducătorilor desemnați în această manieră.

4.1.5 Promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Potrivit dispozițiilor cuprinse Legii nr.303/2004, promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție se face de către Consiliul Superior al Magistraturii, dintre persoanele care au îndeplinit funcția de judecător în ultimii 2 ani la tribunale sau curți de apel, au obținut calificativul „foarte bine” la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar, s-au remarcat în activitatea profesională și au o vechime în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 12 ani.

Prin Decizia nr. 866/28.11.2006, Curtea Constituțională a României a decis că dispozițiile art.52 alin.1 din Legea nr.303/2004, în partea care condiționează promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție de îndeplinirea *funcției de judecător în ultimii 2 ani* sunt neconstituționale.

Pe baza prevederilor legale menționate, **în cursul anului 2007** au fost promovați, în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, **3 judecători, ca urmare a 5 selecții organizate de Consiliul Superior al Magistraturii**, avându-se în vedere și rapoartele consultative întocmite de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

4.1.6. Situația posturilor de magistrat asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție

În schema de personal a Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt prevăzute 85 de posturi de magistrat asistent, întrucât, prin Hotărârea Guvernului nr. 103/2007, numărul de posturi vacante de magistrat asistent de la instanța supremă a fost majorat cu 6 posturi, de la cele 79 câte erau în schemă.

La începutul anului 2007 erau vacante 5 posturi de magistrat asistent și ocupate 74 de posturi, pentru ca la sfârșitul anului 2007 să fie ocupate toate cele 85 de posturi.

Potrivit dispozițiilor art.66 alin (2) din Legea nr. 303/2004, magistrații-asistenți sunt numiți și promovați în funcție de Consiliul Superior al Magistraturii, pe bază de concurs.

În cursul anului 2007 a avut loc un concurs pentru ocuparea celor 11 posturi vacante de execuție de magistrați asistenți, la data de 10 septembrie 2007. În ședința din data de 1 noiembrie 2007, *Secția pentru judecători i-a numit pe cei 11 candidați declarați admiși, în funcția de magistrat asistent, începând cu data de 5 noiembrie 2007.*

4.1.7. Situația posturilor vacante de judecător și procuror la finalul anului 2007

Prin Ordinul ministrului justiției nr. 2039/09.08.2007, ca urmare a obținerii avizului Consiliului Superior al Magistraturii, numărul posturilor de judecător alocate instanțelor judecătorești a fost suplimentat cu 8 posturi, începând cu data de 1 august 2007.

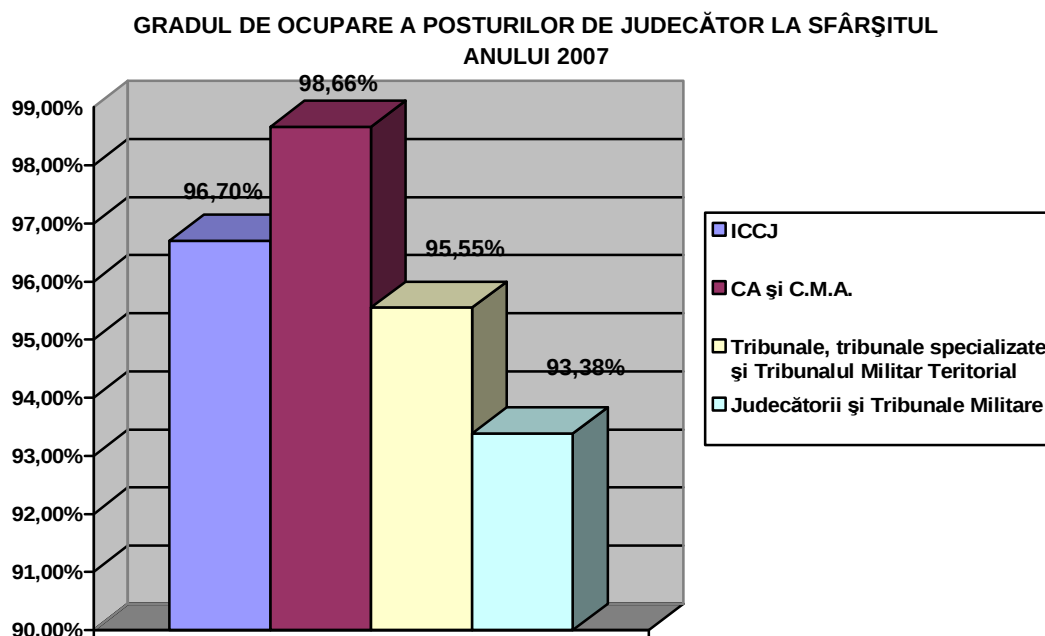
În aceste condiții, la sfârșitul anului 2007, în schemele instanțelor judecătorești sunt prevăzute **4490 posturi de judecător**, repartizate astfel:

- § 121 de posturi la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- § 759 de posturi la curțile de apel (inclusiv Curtea Militară de Apel);
- § 1435 posturi la tribunale, tribunale specializate (inclusiv instanțele militare);
- § 2175 posturi la judecătorii (inclusiv instanțele militare).

Din acestea, sunt **vacante 223 de posturi de execuție** repartizate pe grade de jurisdicție, astfel:

- § 4 posturi la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- § 11 posturi la curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- § 64 posturi la tribunale și Tribunalul militar Teritorial;
- § 144 posturi la judecătorii și tribunalele militare.

În același timp, **la toate instanțele judecătorești**, sunt vacante **124 funcții de conducere**.

Prin Hotărârea nr. 254/12.04.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat conform Statul de funcții și de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

La data de 25.04.2007 prin Ordinul nr. 1047/C/2007, Ministrul Justiției a aprobat noul Stat de funcții și de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rezultat ca efect al reorganizării acestui parchet.

Prin Hotărârea nr. 643 din 20.09.2007 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat conform, iar prin Ordinul nr. 2477/C/01.10.2007 ministrul justiției a aprobat statele de funcții și de personal ale parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătoria, în sensul redistribuirii a 56 de posturi către parchetele de pe lângă judecătoria, 35 de posturi de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și 21 de posturi de la parchetele de pe lângă judecătoria cu activitate redusă.

Repartiția, pe grade de jurisdicție, a posturilor de procuror (de execuție și de conducere), prevăzute, ocupate și vacante, la sfârșitul anului 2007, se prezintă astfel:

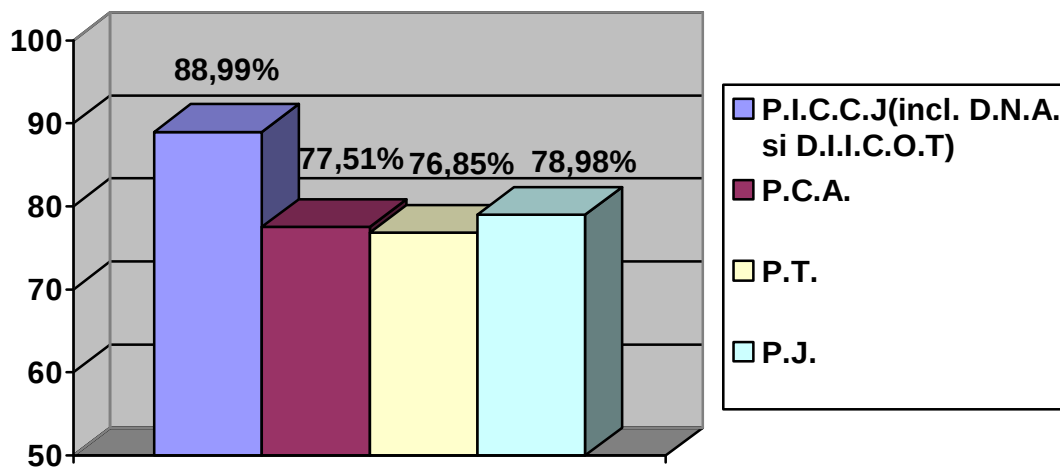
- § 161 de posturi prevăzute, din care 156 sunt ocupate, iar 5 posturi sunt vacante, la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- § 145 de posturi prevăzute, din care 121 sunt ocupate, iar 24 posturi sunt vacante la Direcția Națională Anticorupție;
- § 230 de posturi prevăzute, din care 200 sunt ocupate, iar 30 posturi sunt vacante la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
- § 249 de posturi prevăzute, din care 193 sunt ocupate, iar 56 posturi sunt vacante la parchetele de pe lângă curțile de apel;
- § 635 de posturi prevăzute, din care 488 sunt ocupate, iar 147 posturi sunt vacante la parchetele de pe lângă tribunale;
- § 1323 de posturi prevăzute, din care 1045 sunt ocupate, iar 278 posturi sunt vacante la parchetele de pe lângă judecătoria.

În ceea ce privește **parchetele militare**, la sfârșitul anului 2007, din cele 116 de posturi prevăzute în schemă sunt ocupate 71 și sunt vacante 45 de posturi.

Din totalul posturilor vacante la nivelul parchetelor, la sfârșitul anului 2007, **435 sunt posturi de execuție și 105 sunt funcții de conducere.**

Astfel, gradul de ocupare a posturilor este la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (inclusiv Direcția Națională Anticorupție și D.I.I.C.O.T.) de **88,99 %**, la parchetele de pe lângă curțile de apel de **77,51%**, la parchetele de pe lângă tribunale de **76,85 %** și la parchetele de pe lângă judecătoria de **78,98 %**.

GRADUL DE OCUPARE A POSTURILOR LA SFÂRȘITUL ANULUI 2007

4.2. Fluctuația judecătorilor și procurorilor în anul 2007

4.2.1. Eliberări din funcția de judecător și procuror

În cursul anului 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României **eliberarea din funcția de judecător** pentru următoarele motive:

- § 51 de persoane, ca urmare a pensionării;
- § 19 persoane, ca urmare a demisiei;
- § 4 persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcția de procuror;
- § 2 persoane, ca urmare a condamnării penale definitive;
- § 1 persoană, ca urmare a aplicării sancțiunii disciplinare a excluderii din magistratură.

În cursul acestui an s-au mai vacantat **9** posturi, ca urmare a decesului unor judecători.

Tot în cursul anului 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României **eliberarea din funcția de procuror** pentru următoarele motive:

- § 42 de persoane, ca urmare a pensionării;
- § 8 persoane, ca urmare a demisiei;
- § 7 persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcția de judecător;
- § 2 persoane, ca urmare a aplicării sancțiunii disciplinare a excluderii din magistratură.

În cursul acestui an s-au mai vacantat **5** posturi, ca urmare a decesului unor procurori.

Ca și în anii precedenți, ponderea ieșirilor din sistem o dețin pensionările, generate de dispozițiile privind beneficiul pensiei de serviciu, dar și modificările intervenite în această materie, prin adoptarea OUG nr. 100/2007. Demisiile dețin o pondere nesemnificativă, majoritatea determinate de accesul în alte profesii, mai atractive sub raport material (promovarea concursurilor pentru obținerea statutului de notar public, trecerea în avocatură etc.).

4.2.2. Transferul judecătorilor și procurorilor¹⁵⁷

Transferul judecătorilor de la o instanță la altă instanță și transferul procurorilor de la un parchet la alt parchet se aprobă, la cererea celor în cauză, de Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii¹⁵⁸.

La analizarea și soluționarea cererilor de transfer ale judecătorilor și procurorilor sunt avute în vedere următoarele criterii:

- § volumul de activitate al instanței sau parchetului de la care se solicită și la care se solicită transferul, numărul posturilor vacante și posibilitățile de ocupare a acestora;
- § domiciliul solicitantului;
- § locul de muncă al soțului sau soției;
- § distanța între domiciliu și sediul instanței sau parchetului la care funcționează judecătorul sau procurorul și posibilitățile reale de navetă, inclusiv timpul afectat acesteia;
- § starea sănătății solicitantului, a soțului sau soției ori a copiilor minori și părinților, aflați în întreținerea acestuia, precum și alte situații familiale deosebite.

În cursul anului 2007, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a admis 162 de cereri de transfer ale judecătorilor, 272 au fost respinse și s-au înregistrat 7 renunțări la soluționarea cererilor de transfer.

¹⁵⁷ Este de remarcat că mobilitatea judecătorilor/procurorilor între instanțe/parchete, în special în modalitatea transferului, este privită în unele sisteme de drept ca deosebit de importantă pentru asigurarea unei practici judiciare unitare și chiar pentru prevenirea corupției.

¹⁵⁸ Potrivit art. 2 din Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, Direcția resurse umane și organizare din cadrul aparatului propriu al Consiliului Superior al Magistraturii întocmește, în termen de cel mult 15 zile de la primirea cererii, un referat în care prezintă datele relevante privind cariera de judecător sau procuror a solicitantului, motivele pe care se întemeiază cererea, situația posturilor ocupate și a posturilor vacante la instanța ori la parchetul de la care se solicită transferul, precum și la instanța sau parchetul la care se solicită transferul. Referatul va cuprinde, obligatoriu, datele statistice din anul precedent privind volumul de activitate și încărcătura pe judecător sau procuror la instanțele sau parchetele implicate în procedura de transfer.

Dacă apreciază necesar, secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii solicită punctele de vedere ale conducătorilor instanțelor sau parchetelor de la care și la care se solicită transferul și poate invita judecătorul sau procurorul în cauză să își susțină cererea.

Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a soluționat, în cursul anului 2007, un număr de 153 cereri de transfer, din care 63 admise, 88 respinse, iar în 2 cazuri procurorii au renunțat la cereri.

4.2.3. Detașarea judecătorilor și procurorilor

Detașarea judecătorilor la alte instanțe și a procurorilor la alte parchete, precum și detașarea judecătorilor și procurorilor la alte autorități sau instituții publice se dispune de Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la cererea președintelui instanței, a conducătorului parchetului sau a conducătorului instituției ori autorității la care se solicită detașarea.

Detașarea nu poate fi dispusă decât la o instanță sau la un parchet la care judecătorul sau procurorul are dreptul să funcționeze.

Cererea de detașare însoțită de acordul scris al judecătorului sau al procurorului a cărui detașare se solicită se depune la Consiliul Superior al Magistraturii.

Direcția resurse umane și organizare solicită punctul de vedere al președintelui instanței sau al conducătorului parchetului la care funcționează judecătorul sau procurorul și întocmește, în termen de cel mult 15 zile de la primirea cererii, un referat în care prezintă datele relevante privind cariera judecătorului sau a procurorului, situația posturilor vacante și a celor ocupate la cele două instanțe, respectiv parchete, precum și volumul de activitate și încărcătura pe judecător sau procuror la instanțele sau parchetele implicate în procedura de detașare.

Așa cum rezultă din prevederile art. 8 din același act normativ, soluționarea cererilor de prelungire a detașării se realizează potrivit aceleiași proceduri.

În cursul anului 2007, în ceea ce privește judecătorii, au fost admise 29 de cereri de detașare, respinse 58 și amânate 4. Totodată, s-a dispus încetarea detașării în 12 situații și a fost respinsă o astfel de cerere.

În aceeași perioadă, au fost aprobate 14 solicitări de prelungire a detașării, iar 6 au fost respinse.

Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus, în cursul anului 2007, detașarea a 81 procurori și a respins un număr de 29 cereri de detașare.

În aceeași perioadă au fost admise 14 solicitări de prelungire a detașării și s-a dispus încetarea detașării în 13 situații.

Din totalul judecătorilor și procurorilor detașați, la sfârșitul anului 2007 mai erau detașați la alte instituții decât instanțele judecătorești și parchete 73 de judecători și 71 de procurori, în cifre relative, aceștia

reprezentând aproximativ 1,7%, respectiv aproximativ 3% din totalul judecătorilor, respectiv procurorilor în funcție¹⁵⁹.

Deși asupra sistemului judiciar în ansamblu impactul detașărilor în afara instanțelor și parchetelor rămâne, astfel cum o arată indicii statistici, minor, unele probleme se pot ridica cu privire la un număr redus de instanțe și parchete, în special cele din București, de unde provin majoritatea judecătorilor și procurorilor detașați.

Pentru soluționarea acestei probleme, prin O.U.G. nr.100/2007 s-a creat posibilitatea ocupării pe o perioadă nedeterminată a posturilor vacante temporar pentru o perioadă de mai mult de un an (în afară de detașări, aceste posturi pot fi temporar vacante pentru situații precum: alegerea titularului ca membru CSM, numirea titularului într-o funcție de conducere la o altă instanță/parchet, concedii de îngrijire copil, concedii fără plată etc.), creându-se un fond de rezervă de posturi de judecător sau procuror destinate ipotezei revenirii titularilor la instanțele și parchetele respective, administrat de Ministerul Justiției.

La data redactării raportului pe rolul Direcției Resurse Umane și Organizare se aflau în lucru astfel de cereri de declanșare a procedurii de ocupare a posturilor temporar vacante, inițiate de mai multe instanțe din municipiul București, acestea urmând a fi analizate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

4.3. Estimarea impactului modificărilor aduse prin O.U.G. nr.100/2007 asupra politicii de resurse umane privind judecătorii și procurorii

Prin art. 82 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 100/2007, s-a instituit ca vârstă de pensionare unică pentru judecători și procurori cea de 60 de ani¹⁶⁰.

De asemenea, art. 83 din același act normativ a fost modificat în sensul că judecătorii și procurorii, precum și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție *pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege, până la vârsta de 65 de ani, cu avizul anual al Consiliului Superior al Magistraturii.*

La finele anului 2007, la nivelul instanțelor judecătorești un număr de 101 de judecători aveau vârsta cuprinsă între 60 și 65 de ani, iar 10 judecători aveau peste 65 de ani, iar la nivelul parchetelor un număr de 55 procurori aveau vârsta cuprinsă între 60 și 65 de ani și 4 procurori aveau vârsta peste 65 de ani.

¹⁵⁹ La începutul lunii martie 2008 existau 5 judecători 13 procurori detașați în afara sistemului judiciar, unii dintre aceștia aflați în funcții pentru care însăși legea stabilește imperativ că e nevoie de un magistrat(agentul guvernamental și echipa acestuia, funcții din cadrul DGA etc., celelalte detașări în afara instanțelor și parchetelor vizând instituții din interiorul sistemului.

¹⁶⁰ În conformitate cu prevederile art. IV din O.U.G. nr. 100/2007, pentru femei, atingerea vârstei de pensionare de 60 de ani prevăzută de acest act normativ se va realiza eşalonat în termen de un an și 3 luni de la data intrării acestuia în vigoare, prin creșterea vârstei de pensionare, pornindu-se de la 58 de ani și două luni, la data de 1 octombrie 2007, la 60 de ani, la data de 31 decembrie 2008.

În ceea ce privește Înalta Curte de Casație și Justiție, precizăm că 11 judecători și 6 magistrați asistenți au vârsta cuprinsă între 60 și 65 de ani, iar 11 judecători și 1 magistrat asistent au peste 65 de ani.

În aceste condiții, în măsura în care vor fi eliberați din funcție cei care au peste 65 de ani, se vor vacanta cu efect imediat 11 posturi de judecător și 1 post de magistrat asistent la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și 10 posturi de judecător la nivelul instanțelor judecătorești, precum și 4 posturi de procuror la parchetele de pe lângă acestea.

Totodată, în situația în care judecătorii, procurorii și magistrații asistenți care au vârsta cuprinsă între 60 și 65 de ani nu vor solicita avizul Consiliului Superior al Magistraturii pentru menținerea în funcție sau, deși îl solicită, acesta nu este acordat, posturile ocupate de aceștia se vor vacanta, de asemenea, ca urmare a eliberării din funcție prin pensionare.

Pe de altă parte, alineatul 3 al articolului 83, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 100/2007, instituie o nouă procedură de numire în funcția de judecător, procuror sau magistrat-asistent, respectiv **procedura reîncadrării judecătorilor sau procurorilor pensionați**, care se face până la vârsta de 65 de ani, fără concurs și cu avizul anual al Consiliului Superior al Magistraturii, numai la judecătorii și parchetele de pe lângă acestea, cu păstrarea gradului profesional avut la data pensionării.

Alături de aspectele semnalate anterior, au impact asupra politicii de resurse umane privind judecătorii și procurorii și dispozițiile art. I pct. 4 coroborate cu cele ale art. VII din actul normativ menționat, în conformitate cu care, începând cu data de 1 iunie 2008, se abrogă dispozițiile art. 33 alin. 5 și 10 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Textele de lege menționate reglementează procedura numirii în funcția de judecător și procuror, fără concurs.

Prin urmare, începând cu data menționată, ocuparea posturilor vacante de judecător sau procuror nu se va mai putea realiza prin procedura arătată.

O altă modificare importantă o reprezintă și introducerea art. 134¹ în Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu care în cazul în care buna funcționare a instanțelor sau a parchetelor este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante temporar, acestea pot fi ocupate pe perioadă nedeterminată, în cazul în care vacantarea posturilor s-a realizat în urma: numirii în funcții de conducere; numirii ca procuror în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ori al Direcției Naționale Anticorupție; detașării; alegerii în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii; suspendării din funcție, în temeiul art. 62 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare; vacantării din alte cauze, pe o perioadă mai mare de un an.

Numărul posturilor vacante temporar care se pot ocupa în situațiile menționate se aprobă pentru fiecare instanță sau, după caz, parchet, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea ordonatorilor de credite.

După încetarea situațiilor arătate, în cazul în care judecătorul sau procurorul revine la instanța sau parchetul unde a funcționat anterior, ordonatorul principal de credite este obligat să-i asigure de îndată un post vacant din fondul de rezervă, în cazul în care nu mai există posturi vacante la acea instanță sau parchet.

În cazul vacantării ulterioare a unor posturi la instanța sau parchetul respectivă/respectiv, temporar sau definitiv, posturile de judecător sau procuror repartizate în condițiile menționate se reinclud de drept, de la data vacantării, în fondul de rezervă, iar judecătorul sau procurorul care a ocupat un astfel de post este considerat încadrat pe postul care se vacantează.

4.4. Stadiul aplicării dispozițiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declarații de către judecători sau procurori. Impactul modificărilor legislative intervenite în anul 2007

4.4.1. Declarațiile prevăzute de art. 5 alin. 3 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Așa cum rezultă din prevederile art. 5 alin. 3) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, alături de alte categorii de personal, **judecătorii și procurorii sunt obligați să dea, anual, o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.**

În ședința din 4 mai 2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât publicarea integrală pe site-ul curților de apel a declarațiilor de rudenie, prevăzute de art. 5 alin. 3 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Aceste declarații se publică și pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Măsurile privind publicarea acestor declarații au fost determinate de rațiunea pentru care legiuitorul a instituit obligația pentru judecători și procurori de a da declarația de rudenie, respectiv crearea premiselor pentru a se putea verifica cu ușurință eventualele cazuri de incompatibilitate în care s-ar afla aceste persoane și de a da posibilitatea terțelor persoane interesate de a cunoaște situațiile în care persoanele care exercită funcțiile menționate se află în vreunul din cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege.

După cum rezultă din evidențele Direcției resurse umane și organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, aproximativ 94,5% dintre judecători și 88% dintre procurori depuseseră declarațiile aferente anului 2007.

Trebuie precizat aici că nedeponenții până la finele anului 2007 a declarațiilor în discuție se află în situații speciale, constând în întreruperea temporară a relațiilor de serviciu din anumite cauze: concedii de îngrijire copil, suspendații din funcție, concedii medicale sau fără plată, sau fac parte dintre cei nou numiți în funcție (numiri directe, concursuri de admitere, magistrați stagiați etc.), legea neprevăzând un termen special limită de la numirea în funcție până la care poate fi dată prima declarație din această categorie.

4.4.2. Declarațiile prevăzute de art. 6 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Potrivit dispozițiilor art. 6 alin. 1 din același act normativ, pe lângă alte categorii de personal, **judecătorii și procurorii sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.**

Această declarație se depune o singură dată pe parcursul carierei de judecător sau procuror.

La momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului exista un procent redus de judecători, aproximativ 2,27%, respectiv de procurori, aproximativ 4%, care nu depuseseră această declarație, marea majoritate făcând parte din categoria celor cu raporturile de serviciu suspendate sau proaspăt numiți în funcție.

4.4.3. Declarațiile prevăzute de art. 7 alin. 2 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Art. 7 alin. 1 din actul normativ menționat statuează că judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora și personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

Potrivit art. 7 alin. 2, persoanele arătate completează, anual, o declarație autentică, pe propria răspundere **potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.**

Din evidențele Consiliului Superior al Magistraturii rezultă că la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, mai existau aproximativ 5,39% dintre judecători, respectiv 12,6% dintre procurori, care nu depuseseră declarațiile menționate pentru anul 2007, marea majoritate aflându-se în situațiile speciale prezentate la paragrafele precedente..

4.4.4. Declarațiile de avere

Prin art. 1 din Legea nr. 115/1996, pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare, *se instituia obligația declarării averii și pentru magistrați și asimilații acestora*.

Potrivit art. 6 alin.1 din același act normativ, aceștia au obligația ca, anual, în situația în care dobândesc bunuri de natura celor prevăzute în anexa la lege, să își actualizeze declarația de avere.

Alineatele 3 și 4 ale aceluiași articol statuau că persoanele la care se referă actul normativ menționat, numite în funcții pe perioade mai mari de 4 ani sau pe durată nedeterminată, aveau obligația ca, din 4 în 4 ani, să depună o declarație de avere actualizată, precum și faptul că neactualizarea declarației de avere, din motive imputabile, până la data de 31 decembrie a fiecărui an, în situația dobândirii unor bunuri, potrivit alin. (1), conducea la declanșarea din oficiu a procedurii de control¹⁶¹.

În conformitate cu prevederile art. 60 alin. 1 lit. a coroborate cu cele ale art. 59 alin. 1 lit. b din Legea nr. 144/2007, cu modificările și completările ulterioare, privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, **art. 1 și art. 6 alin. 3 și 4 din Legea nr. 115/1996, cu modificările și completările ulterioare, au fost abrogate la data de 25 noiembrie 2007.**

În aceste condiții, după data menționată, obligația judecătorilor și procurorilor de declarare a averilor își are temeiul în prevederile art. 39 alin. 1 din Legea nr. 144/2007, cu modificările și completările ulterioare, iar termenul în care este necesar să fie depuse acestea este prevăzut de art. 42 alin. 1, potrivit căruia declarațiile de avere se depun în termen de 15 zile de la data numirii în funcție.

Din art. 42 alin. 2 rezultă că judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și asistenții judiciari **au obligația să actualizeze declarațiile de avere anual**, cel mai târziu la data de 15 iunie, pentru anul fiscal următor, pentru anul 2007 actualizarea declarațiilor de avere fiind așadar posibilă până la data de 15.06.2008.

Un element de noutate în materia declarării averilor de către persoanele din sistemul judiciar îl constituie gestionarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a declarațiilor de avere și de interese depuse de asistenții judiciari, deși Consiliului nu îi revin alte atribuții cu privire la cariera acestora.

Din evidențele Direcției resurse umane și organizare rezultă că, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, un număr extrem de redus de judecători (0,53%) și procurori (2%) nu depuseseră declarații de avere, marea majoritate fiind nou numiți în funcție sau aflându-se în situații care impun suspendarea raportului de serviciu.

¹⁶¹ Referitor la obligația judecătorilor, procurorilor și asimilaților acestora de a depune și actualiza declarațiile de avere, în ședința din data de 8 februarie 2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că depunerea și actualizarea declarațiilor de avere, prevăzute de Legea nr.115/2006, cu modificările și completările ulterioare, trebuia să se facă potrivit dispozițiilor art. 6 alin. 3 și 4 din această lege.

4.4.5. Declarațiile de interese

Prin art. 111 alin. 1 și art. 112 alin. 2 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare, se instituia pentru persoanele care exercită demnitățile publice și funcțiile publice prevăzute de acest act normativ, printre care și judecătorii și procurorii, obligația de a depune, pe propria răspundere, o **declarație de interese** în 15 zile de la numirea în funcție și de a actualiza declarația ori de câte ori intervin schimbări care trebuie înscrise în aceasta.

Aceste dispoziții au fost, de asemenea, abrogate la data de 25 noiembrie 2007, prin Legea nr. 144/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Ulterior acestui moment, obligația judecătorilor și procurorilor de declarare a intereselor rezultă din dispozițiile art. 39 alin. 1 pct. 6 din actul normativ menționat, text de lege prin care se prevede, spre deosebire de reglementarea anterioară, declararea intereselor și de către asistenții judiciari. Totodată, gestiunea declarațiilor de interese este preluată, de la momentul intrării în vigoare a Legii nr.144/2007, de la instanțe și parchete de către Consiliul Superior al Magistraturii, care devine depozitarul declarațiilor de interese depuse ulterior acestei date.

În ceea ce privește termenele în care trebuie depuse și actualizate aceste declarații, trebuie precizat că sunt același ca și cele prevăzute pentru declarațiile de avere și care au fost menționate mai sus.

Până la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 144/2007, cu modificările și completările ulterioare, declarațiile de interese se depuneau la președintele instanței sau conducătorul parchetului, Consiliul Superior al Magistraturii fiind depozitarul numai pentru declarațiile depuse de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și procurorul șef al Departamentului Național Anticorupție.

În aceste condiții, Consiliul Superior al Magistraturii nu deține o evidență a declarațiilor de interese depuse până la data de 25 noiembrie 2007 de către magistrați, dar trebuie spus că aceste declarații sunt publicate de paginile de Internet ale curților de apel, astfel cum a stabilit Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în ședința din data de 4 mai 2006.

4.5. Aspecte privind răspunderea disciplinară și penală a judecătorilor, procurorilor, magistraților asistenți și a celorlalte categorii de personal din cadrul instanțelor și parchetelor

4.5.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți¹⁶²

Stabilirea unui sistem judiciar eficient nu poate fi conceput fără luarea unor măsuri adecvate de natură a promova rolul judecătorilor sau procurorilor și întărirea independenței și eficienței lor, fiind însă avute în vedere în egală măsură supunerea magistraților față de dispozițiile legii și responsabilizarea acestora față de buna îndeplinire a funcțiilor deținute..

Independența judecătorului și, cu respectarea principiului controlului ierarhic, a procurorului reprezintă un principiu esențial, care se traduce în dreptul justiției de a decide fără restricții sau interferențe în orice cauză cu care este investită.

Încrederea publică și respectul pentru sistemul judiciar sunt garanții ale sistemului juridic.

Comportamentul judecătorilor și procurorilor în activitatea profesională este în mod justificat văzut de public ca fiind esențial pentru credibilitatea instanțelor și parchetelor.

În acest scop, au fost stabilite standarde de conduită judiciară și a căror încălcare atrage răspunderea disciplinară.

Prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, au fost stabilite faptele considerate de lege ca fiind abateri disciplinare¹⁶³.

În anul 2007, au fost înregistrate 74 sesizări privind activitatea judecătorilor și 72 referitoare la conduita procurorilor.

Dintre acestea, în 44 și respectiv 60 cazuri comisiile de disciplină au dispus *clasarea*.

Soluțiile de clasare s-au întemeiat, în principal, pe constatarea că faptele reclamate făceau parte din sfera protejată a activității de judecată sau a soluțiilor adoptate, fiind astfel sustrate controlului de supraveghere pe care-l exercită comisiile disciplinare.

În anul 2007, Comisia de disciplină pentru judecători a promovat 10 acțiuni disciplinare, la care s-au adăugat alte 4 acțiuni disciplinare aflate pe rolul Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii din anul anterior. Din totalul celor 14 acțiuni disciplinare, Secția pentru judecători a soluționat 7 acțiuni, din

¹⁶² Date furnizate de Inspekția Judiciară de pe lângă Plenul CSM.

¹⁶³ A se vedea pentru amănunte art.99 din acest act normativ.

care 3 au fost respinse, iar, pentru celelalte, s-au aplicat sancțiuni, în 2 cazuri hotărârile pronunțate fiind irevocabile.

La sfârșitul anului, au rămas înregistrate 7 acțiuni disciplinare în curs de soluționare.

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea disciplinară a judecătorilor în cauzele mai sus-menționate sunt: exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune; atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, avocați și justițiabili; refuzul nejustificat de a îndeplini o sarcină de serviciu, iar sancțiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea faptei și circumstanțele personale, au constat în avertisment - 3 cazuri și diminuarea indemnizației lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni – 1 caz.

În ceea ce privește situația procurorilor, în anul 2007, Comisia de disciplină pentru procurori a exercitat 8 acțiuni disciplinare la care s-au adăugat alte 4 acțiuni disciplinare aflate pe rolul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii din anul anterior. Dintre acestea, până la sfârșitul anului, au fost soluționate 11 acțiuni disciplinare, fiind admise 7, în care s-a dispus sancționarea procurorilor cu avertisment – 4 cazuri, diminuarea indemnizației lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni – 2 cazuri și mutarea disciplinară pentru o perioadă de 3 luni – 1 caz. Faptele constatate în cele 7 hotărâri pronunțate în cauză, din care 3 sunt irevocabile, se referă la exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune; efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile; absențele nemotivate de la serviciu, în mod, repetat; intervențiile pentru soluționarea unor cereri și nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor¹⁶⁴.

4.5.2. Răspunderea penală a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți¹⁶⁵

Din datele transmise de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate și Terorism și Direcția Națională Anticorupție a rezultat că, în anul 2007, pentru comiterea unor infracțiuni de corupție și fapte asimilate acestora prevăzute de Legea nr. 78/2000, republicată și modificată, a fost începută urmărirea penală față de 3 judecători și 11 procurori, au fost trimiși în judecată 2 judecători și 7 procurori, fiind condamnați definitiv 4 judecători, pentru 2 dintre aceștia fiind sesizată instanța în anii anteriori.

De asemenea s-a mai început urmărirea penală pentru 2 procurori sub aspectul unor infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, precum și pentru infracțiuni care împiedică înfăptuirea justiției, și față de un judecător pentru infracțiunea de lovire și alte violențe.

¹⁶⁴ În cursul anului 2007 au rămas definitive și irevocabile 3 sancțiuni cu excluderea din magistratură pronunțate de Secțiile CSM ca instanțe disciplinare în perioada anterioară, magistrații respectivi fiind eliberați din funcție.

¹⁶⁵ Date furnizate de Inspekția Judiciară, de pe lângă Plenul CSM:

În cauzele aflate în curs de urmărire penală, în care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, precum și în cele aflate în curs de judecată, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus suspendarea din funcție a procurorilor și judecătorilor cercetați, măsură ce a fost comunicată atât magistraților, cât și parchetelor și instanțelor în care aceștia își desfășurau activitatea.

Inspecția Judiciară a efectuat în anul 2007 verificări în vederea încuviințării de către Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii a reținerii sau arestării preventive a judecătorilor sau procurorilor, în condițiile art. 43 lit. d și art. 44 lit. d din Regulamentul Consiliului Superior al Magistraturii, față de 3 procurori, pentru care se pusese în mișcare acțiunea penală sub aspectul săvârșirii unor infracțiuni de corupție prevăzute și sancționate de Legea nr. 78/2000, precum și în vederea percheziției unui sediu de parchet.

4.5.3. Răspunderea disciplinară și penală a celorlalte categorii de personal¹⁶⁶

Ca în cazul oricărei categorii de personal, pentru anumite abateri de la îndatoririle de serviciu sau pentru încălcări ale legii care constituie infracțiuni, și pentru personalul auxiliar din cadrul instanțelor judecătorești se poate angaja răspunderea disciplinară și penală.

Astfel, potrivit art. 83 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea răspunde disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum și pentru comportările care dăunează intereselor serviciului sau prestigiului justiției.

Legea prevede expres faptele care constituie abatere disciplinară și sancțiunile care se pot aplica într-o astfel de situație.

În conformitate cu prevederile art. 86 din același act normativ, sancțiunea disciplinară a avertismentului se aplică de conducătorul instanței sau al parchetului în cadrul căruia își desfășoară activitatea cel sancționat, iar celelalte sancțiuni se aplică, după caz, de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau al Departamentului Național Anticorupție ori, după caz, de președintele curții de apel sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripție teritorială își desfășoară activitatea cel sancționat.

¹⁶⁶ Date sintetizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

Din datele furnizate de către curțile de apel, tribunale și judecătoria rezultă că în cursul anului 2007 au fost aplicate personalului auxiliar 38 de sancțiuni disciplinare și au rămas definitive, în cursul aceluiași an, 17 astfel de sancțiuni.

În ceea ce privește tipul acestor sancțiuni precizăm că, în raport cu gravitatea abaterii, au fost aplicate 8 avertismente, 8 sancțiuni vizând reducerea salariului, 4 mutări disciplinare la o altă instanță din circumscripția curții de apel, o excludere din profesie, o desfacere a contractului de muncă, iar în 16 situații nu au fost oferite detalii în acest sens.

La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătoria s-a raportat aplicarea a 5 sancțiuni disciplinare privind personalul auxiliar, iar 2 sancțiuni disciplinare au rămas definitive până la sfârșitul anului 2007. Sancțiunea disciplinară cea mai des aplicată a constat în diminuarea salariului de bază pe o perioadă de 3 luni (3 cazuri).

Cu aceeași ocazie, nu s-a comunicat existența unor cazuri de începere a urmăririi penale, punere în mișcare a urmăririi penale, trimiteri în judecată sau condamnări definitive în ceea ce privește personalul auxiliar, pentru fapte în legătură cu exercițiul atribuțiilor de serviciu.

4.6. Apărarea independenței individuale și a reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor¹⁶⁷

Consiliul Superior al Magistraturii are obligația legală de a apăra judecătoria și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența și imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Această atribuție a Consiliului, prevăzută de articolul 30 din Legea nr. 317/2004, lege cadru ce reglementează activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, decurge din norma constituțională prevăzută de articolul 133, conform căreia Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.

O justiție independentă presupune ca judecătorul să hotărască în cauzele aduse în fața sa, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără restricții, fără influențe nedorite, presiuni, amenințări sau amestecuri directe sau indirecte ale nimănui, indiferent de motive.

Această cerință prevăzută de articolul 2 din Principiile fundamentale referitoare la independența judecătorilor, aprobată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în noiembrie 1985, se regăsește și în dispozițiile Cartei Europene privind statutul judecătorilor adoptată la Strasbourg la 8-10 iunie 1998.

¹⁶⁷ Date furnizate de Inspekția judiciară de pe lângă Plenul CSM.

Dispoziții de natură a asigura garanții de independență și imparțialitate a judecătorilor sunt prevăzute și de legislația națională, în norma constituțională prevăzută de art. 124 alin. 3 și art. 2 alin 3 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, deosebit de Legea nr. 317/2004, în concepția căreia, Consiliul Superior al Magistraturii apare ca o instanță independentă de puterea executivă sau legislativă pentru orice decizie care afectează activitatea magistratului.

Independența funcțională a justiției nu este însă suficientă, fiind necesar să se asigure și o independență personală a magistratului.

În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii are obligația de a se sesiza și din oficiu, ori de câte ori independența sau imparțialitatea judecătorilor sau procurorilor ar putea fi afectată, prin acte sau fapte ale autorităților sau altor persoane.

Cu atât mai mult, Consiliul Superior al Magistraturii are obligația de a dispune măsuri corespunzătoare în situația în care este sesizat de un judecător sau procuror cu o cerere de apărare a independenței, imparțialității sau reputației profesionale.

De subliniat că, din modul de redactare a alineatelor 1 și 2 ale articolului 30 din Legea nr. 317/2004, rezultă că sesizarea din oficiu nu poate avea loc pentru apărarea reputației profesionale a unui judecător sau procuror, formularea unei asemenea cereri fiind lăsată de legiuitor la aprecierea magistratului, al cărui prestigiu profesional a fost afectat în orice mod.

Dreptul de a sesiza și obligația Consiliului Superior al Magistraturii de a se sesiza din oficiu pentru situații de natură a afecta independența sau imparțialitatea magistraților sunt prevăzute și în articolul 75 din Legea nr. 303/2004.

În exercitarea efectivă a atribuției sale de garant al independenței justiției, în cursul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a fost sesizat cu **40 de cereri** prin care s-a solicitat efectuarea de verificări și luarea de măsuri corespunzătoare.

Toate aceste sesizări au fost determinate de intervenții din mass-media, afirmațiile unor personalități sau chiar magistrați care au fost apreciate fie ca o încălcare a independenței, ori ingerință nepermisă în actul de justiție, fie ca o încercare de discreditare a imaginii judecătorului sau procurorului, cu efecte directe asupra slăbirii încrederii opiniei publice în justiție.

Din totalul sesizărilor înregistrate, **25** au fost formulate de judecători, iar **15** de către procurori.

În urma verificărilor efectuate de Inspecția judiciară, **au fost încuviințate 15 cereri de apărare a reputației profesionale a judecătorilor și 3 ale procurorilor.**

La sfârșitul anului 2007, verificările erau în curs de efectuare în 13 lucrări, 5 fiind înregistrate la Serviciul de inspecție judiciară pentru judecători și 8 la Serviciul de inspecție judiciară pentru procurori.

Au fost respinse 4 asemenea cereri, 2 privind solicitări ale unor judecători și celelalte 2 formulate de procurori.

După înregistrarea unei cereri formulate de un judecător, precum și a două sesizări ale procurorilor, s-a luat act de retragerea acestora, ținându-se seama de voința magistraților și constatându-se că aspectele semnalate nu puneau în discuție independența sistemului judiciar, pentru a se putea continua și din oficiu verificările ce se impuneau de către Consiliul Superior al Magistraturii. Cu privire la alte 2 cereri formulate de judecători, Plenul a dispus amânarea discutării lor până la soluționarea dosarelor penale sau disciplinare ale magistraților care aveau ca obiect faptele în legătură cu care se reclamau acte de ingerință în administrarea justiției.

Prin modul în care a fost instituită procedura de soluționare a cererilor de apărare a independenței, imparțialității și reputației profesionale s-a urmărit asigurarea transparenței procedurii, hotărârile Plenului fiind aduse la cunoștința publicului, prin comunicate de presă și prin publicare pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii¹⁶⁸.

4.7. Institutul Național al Magistraturii în structura sistemului juridic românesc¹⁶⁹

4.7.1. Recrutarea și formarea inițială a auditorilor de justiție

Recrutarea auditorilor de justiție în 2007

În perioada 30 august – 25 septembrie 2007 s-a desfășurat concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, continuându-se modalitatea de examinare aplicată în 2006 – pe lângă testarea privind cunoștințele juridice, candidații au susținut un test de verificare a raționamentului logic constând în evaluarea capacității de analiză și sinteză, a raționamentului logic și un interviu constând în chestionarea orală a candidaților în scopul identificării aptitudinilor, motivațiilor și elementelor de etică specifice profesiei de magistrat.

Concursul a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 240 de locuri de auditori de justiție, din care 100 de locuri au fost alocate funcției de judecător și 140 de locuri au fost alocate funcției de procuror, numărul locurilor ocupate efectiv fiind de 174.

Procesul de selecție a candidaților, precum și formarea inițială în cadrul INM s-au grefat, pe tot parcursul anului de învățământ 2006 – 2007, pe *Profilul magistratului*, tinzând să dezvolte, prin programele de formare, acele calități și aptitudini evidențiate ca esențiale pentru un magistrat, iar metodele pedagogice utilizate au fost selectate astfel încât demersul să se bucure de o eficiență maximă.

¹⁶⁸ Pentru semnalarea ingerințelor în activitatea autorității judecătorești, toate aceste cazuri au fost cuprinse într-o culegere, al cărei rol este de a preveni, pe viitor, încălcări de acest gen.

¹⁶⁹ Datele și informațiile din această secțiune au fost transmise de către Institutul Național al Magistraturii.

Strategia formării inițiale

Printre calitățile și capacitățile pe care formarea în cadrul Institutului Național al Magistraturii a urmărit să le creeze și să le dezvolte auditorilor de justiție pe parcursul anului universitar 2006 – 2007, se regăsesc:

- *Interpretarea și aplicarea dreptului în mod uniform*
- *Existența unei deschideri europene, internaționale asupra dreptului*
- *Stăpânirea nu doar a normelor de drept, ci și a tehnicilor specifice profesiei de magistrat*
- *Existența unei conștiințe a apartenenței la profesie*
- *Existența unei formări generaliste*

Procesul de integrare a României în Uniunea Europeană a ridicat problema adaptării propriului sistem juridic, astfel încât să-i permită să facă față problemelor legate de aplicarea directă a dreptului comunitar, pe de o parte, iar, pe de altă parte, de modificarea pe care o suportă dreptul intern ca urmare a presiunii jurisprudenței Curții Europene de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului, fiind astfel necesare:

o formarea în domeniul dreptului comunitar, al dreptului internațional al drepturilor omului, instituțiilor judiciare europene,

o crearea unor programe de cooperare cu instituții responsabile de formarea magistraților din țările europene, precum și cu instituțiile judiciare europene.

Planul de învățământ și Programul de stagiu

În anul 2007, formarea profesională a auditorilor de justiție a fost realizată, în cadrul INM, conform ***Planului de învățământ (pentru anul I de studiu) și a Programului de stagiu*** (pentru anul II de studiu), așa cum au fost adoptate prin Hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii¹⁷⁰. În cadrul Planului de învățământ, pentru fiecare disciplină, au fost prevăzute obiectivele conferințelor și ale dezbaterilor, modul de evaluare a activității auditorilor de justiție – prin raportare la Sistemul European de Transfer și Acumulare a Creditelor – numărul de teste obligatorii, de procese simulate, precum și alte informații utile pentru programarea desfășurării seminariilor și a cursurilor.

Concursul de referate CEDO

Ca urmare a succesului de care s-au bucurat edițiile anterioare, în scopul impulsivării și stimulării pregătirii profesionale în domeniul drepturilor omului, INM a organizat, pe data de 9 mai 2007, ***a treia ediție a Concursului de referate CEDO*** adresat atât auditorilor de justiție din anul I, cât și celor din anul terminal. Referatele selectate au fost susținute public în fața unei Comisii independente, sensibile la probleme legate de

¹⁷⁰ Aprobate prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 540/22 august 2006

drepturile omului, tematica lucrărilor fiind lăsată la alegerea participanților. Cele mai apreciate lucrări au fost premiate, auditorii premiați având posibilitatea de a efectua un stagiu de pregătire la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg pe parcursul anului 2008.

Proiecte și conferințe extracurriculare

Datorită importanței pe care astfel de activități o prezintă în crearea și dezvoltarea calităților și competențelor auditorilor de justiție specifice profesiei de magistrat, Institutul Național al Magistraturii a asigurat derularea, pe parcursul anului universitar 2006 – 2007, a unor ***proiecte și conferințe extracurriculare*** pentru auditorii de justiție, având o tematică diversificată: crearea unor baze de date în materie civilă și penală, elaborarea unor culegeri de jurisprudență în materie penală, drepturile omului, drept comunitar, libertatea presei, multimedia law etc.

Stagii și vizite de studiu externe

Componenta europeană a formării inițiale reprezintă o preocupare constantă a INM, reflectându-se atât în Planul de învățământ și în programele analitice, cât și prin alte activități în care sunt implicați auditorii de justiție și care au o pronunțată componentă europeană:

Programul de schimb desfășurat de către INM în parteneriat cu ENM (Școala de Magistratură din Franța)

Programul de cooperare între INM și ENM a continuat și pe parcursul anului 2007, în temeiul unei convenții bilaterale semnate între aceste două instituții. Programul, având două componente – cooperare internațională în materie penală și cooperare internațională în materie civilă – s-a desfășurat în două etape: în prima etapă, șase auditori de justiție francezi împreună cu un formator francez au efectuat o vizită la sediul INM în perioada 22 – 28 octombrie 2007, iar în cea de a doua etapă șase auditori de justiție români însoțiți de un formator din cadrul INM s-au deplasat la Bordeaux, la sediul principal al ENM, în perioada 25 noiembrie – 2 decembrie 2007.

Stagiile desfășurate anual în cadrul Programului de Schimb între Autorități Judiciare al Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN)

În urma reuniunii de la Trier desfășurată în perioada 11-13 iunie 2007, Institutul Național al Magistraturii a obținut în unanimitate statutul de membru cu drepturi depline al EJTN. De asemenea, INM a fost ales, pentru un mandat de 3 ani, ca membru al Comitetului de Pilotaj, organul de decizie al EJTN între două Adunări Generale. În plus, cu aceeași ocazie, INM a fost desemnat ca membru al unuia dintre cele două Grupuri de lucru, și anume cel privind relațiile externe ale Rețelei.

Colaborarea Institutului Național al Magistraturii cu EJTN a continuat și pe parcursul anului 2007 pe cele două direcții:

Ø programul de schimb de magistrați între statele Europei, intitulat *Programme d'échanges d'autorités judiciaires (Program de schimb al autorităților judiciare)*.

Ø acțiunile de formare dedicate judecătorilor din statele Europei incluse în catalogul EJTN.

Începând din 2007, în cadrul *Programului de schimb între autorități judiciare*, alături de judecătorii și procurorii în exercițiu, și auditorilor de justiție ai INM li s-a oferit posibilitatea de a-și depune candidaturile în vederea efectuării unor stagii în străinătate prin intermediul Rețelei, numărul auditorilor de justiție care au beneficiat de astfel de stagii fiind de 5.

Stagii și vizite de studiu la Curtea Europeană de Justiție de la Luxemburg; Vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Pregătirea auditorilor de justiție în domeniul dreptului comunitar și în cel al drepturilor omului s-a realizat, și pe parcursul anului 2007, inclusiv printr-o serie de stagii de practică și vizite de studiu organizate la CJCE și la CEDO, în cadrul unei colaborări între INM și cele două instanțe.

Grație acestui program de colaborare, 2 absolvenți ai INM – participanți la concursul de referate pe teme de jurisprudență CEDO – au avut prilejul de a efectua un stagiu de 3 luni la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, alți 2 absolvenți – participanți la concursul THEMIS – au efectuat un stagiu de practică de 3 luni la Curtea de Justiție a Comunităților Europene, iar 2 auditori de justiție au beneficiat de vizite de studiu atât la CJCE, cât și la CEDO.

Concursul Școlilor de magistratură din Europa

În perioada 24 – 29 septembrie 2007 a avut loc, la Lisabona, cea de-a doua ediție a Concursului THEMIS al Școlilor de Magistratură din Europa. Desfășurată sub egida Consiliului Europei și a Rețelei Europene de Formare a Magistraților, competiția a fost organizată în parteneriat de Centrul de Studii Judiciare din Portugalia și Institutul Național al Magistraturii din România. Concursul, a cărui primă ediție s-a desfășurat în 2006 la București, a avut patru secțiuni – Cooperare judiciară în materie civilă, Cooperare judiciară în materie penală, Drepturile Omului, respectiv Etică și Deontologie, la care s-au înscris echipe provenind din 12 state (Albania, Austria, Belgia, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Finlanda, Republica Moldova, Portugalia, România, Spania, Ungaria). Institutul Național al Magistraturii din România a fost reprezentat de două echipe, astfel: o echipă a participat la secțiunea de Cooperare judiciară în materie civilă, iar cealaltă echipă a participat la secțiunea de Drepturile Omului, participarea remarcabilă a echipelor românești la acest prestigios concurs fiind încununată de succes: una dintre echipe a obținut Premiul special pentru cel mai bun conținut și cea mai bună prezentare la secțiunea Cooperare judiciară în materie civilă, iar cealaltă a obținut Premiul Juriului pentru

calitatea prezentării scrise. Concursul a avut un predominant caracter practic, temele abordate de participanți reieșind din experiența practică acumulată de aceștia.

Conferințe internaționale

În perioada 15-17 martie 2007, Institutul Național al Magistraturii a avut onoarea de a organiza în București **Conferința Școlilor de magistratură din Europa Centrală și de Est**. Conferința a avut în vedere crearea unui forum de discuție a modalităților de pregătire a judecătorilor și procurorilor în domenii de interes comun pentru spațiul juridic european, precum dreptul comunitar, drepturile omului, etică și deontologie profesională, relația justiție - mass-media și a prilejuit dezbateri ale unor aspecte precum dezvoltarea de programe de studiu de drept comunitar, drepturile omului, etică și deontologie profesională.

Institutul Național al Magistraturii a organizat, în perioada 26 – 29 noiembrie 2007, în colaborare cu Consiliul Europei – Programul HELP – un **seminar de pregătire având ca temă dezvoltarea programelor de studiu de drepturile omului**. Conferința s-a adresat instituțiilor de formare judiciară din Europa Centrală și de Est, cercul participanților la conferință incluzând reprezentanți ai acestor instituții de profil responsabili cu formarea judecătorilor și procurorilor.

Prin intermediul chestionarului pentru colectarea datelor necesare întocmirii Raportului privind starea justiției¹⁷¹, instanțele și parchetele în cadrul cărora și-au desfășurat activitatea, pe parcursul anului 2007, judecători sau procurori stagiați au fost interviuate asupra principalelor direcții prioritare spre care ar trebui orientate programele de formare inițială ale Institutului Național al Magistraturii.

Răspunsul majoritar, atât la nivelul instanțelor, cât și al parchetelor, a vizat dezvoltarea, în special, a programelor de formare inițială *cu caracter practic* a auditorilor de justiție.

De asemenea, a fost considerată ca deosebit de utilă dezvoltarea de noi programe privind abilitățile non-judiciare ale auditorilor de justiție (spre exemplu-comunicare și relații publice), un procent semnificativ dintre răspunsuri vizând, de asemenea, programele vizând normele de etică și deontologie profesională, comportamentul în sala de judecată, relațiile cu colegii și personalul auxiliar.

În sfârșit, o altă cifră semnificativă este că în peste 20% dintre răspunsurile instanțelor s-a învederat că actualul program de formare inițială apare ca deplin adecvat necesităților impuse de pregătirea unui tânăr magistrat.

4.7.2. Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor

¹⁷¹ Datele cuprinse în acest paragraf au fost sintetizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare pe baza răspunsurilor transmise de judecătorii, respectiv parchetele de pe lângă judecătorii, la care și-au desfășurat în anul 2007 activitatea judecători sau procurori stagiați la chestionar.

Activitatea de formare continuă a judecătorilor și procurorilor a urmărit îndeplinirea **Programului de formare continuă pentru 2007** aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782 din data de 7 decembrie 2006.

Pentru anul 2007, au fost identificate următoarele **obiective** ale formării continue, cu următoarea ordine de prioritate:

1. Pregătirea magistraților în vederea asigurării cunoștințelor necesare pentru ca sistemul judiciar românesc să fie compatibil cu sistemele judiciare ale statelor europene în perspectiva aderării României la UE: drept comunitar, CEDO, cooperare judiciară internațională în materie civilă și penală; pregătirea magistraților în ceea ce privește noile domenii ale criminalității.

2. Asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor și procurorilor, în concordanță cu nevoile sistemului;

3. Unificarea practicii judiciare;

4. Creșterea numărului de formatori la nivel central și la nivel descentralizat, în domenii prioritare pentru ambele direcții de formare, cum ar fi: dreptul comunitar, CEDO, cooperare judiciară în materie civilă și penală ș.a.m.d.;

5. Asigurarea pregătirii judecătorilor și procurorilor admiși în magistratură în condițiile art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor;

6. Dezvoltarea abilităților non-juridice specifice profesiei de magistrat, prin crearea unei punți de comunicare eficiente între magistrați și societate.

7. Asistența magistraților în ceea ce privește schimbările legislative intervenite;

8. Implicarea judecătorilor și procurorilor în dezvoltarea politicilor publice în justiție;

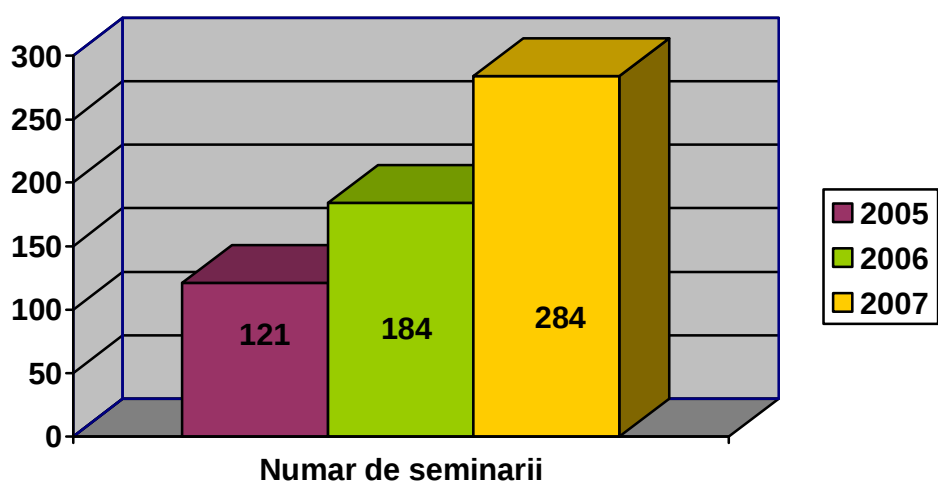
9. Întărirea cooperării europene și regionale.

Toate aceste obiective au fost avute în vedere la întocmirea Programului de formare continuă și se reflectă în domeniile de formare abordate și în tematica acțiunilor de formare realizate.

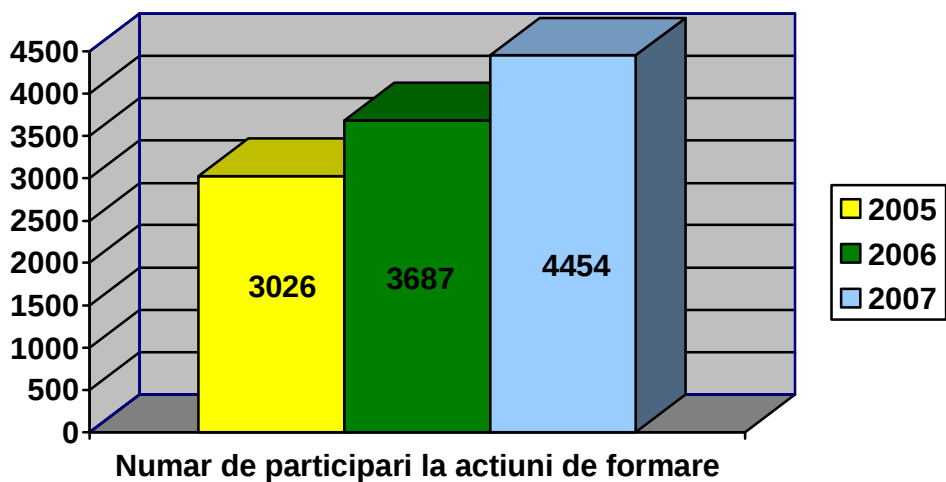
Trebuie menționat pentru început că, în 2007, INM a depus un efort fără precedent în ceea ce privește activitatea de formare continuă, realizând un număr de **284 de acțiuni de formare**, la care au participat **3.181 de magistrați – 2167 judecători și 1014 procurori** (în total, **4.454 de participări efective**). Din totalul acțiunilor realizate, **256 de seminarii** au vizat formarea continuă, iar **28 de seminarii**, formarea de formatori.

Astfel, în 2007 au fost realizate cu 100 de seminarii mai mult decât în 2006 (**o creștere de 54%**) și cu 163 de seminarii mai mult decât în 2005 (**o creștere de 134%**).

Grafic, această situație poate fi ilustrată astfel:

În ceea ce privește **numărul magistraților formați în 2007**, acesta este **cu 20% mai mare decât în 2006** și **cu 47% mai mare decât în 2005**.

În ceea ce privește **repartiția pe curți de apel/parchete de curți de apel a participărilor**, deținem următoarele date:

INSTANTE	Număr de magistrați formați	Procent participare
Curtea de apel Alba Iulia	101	40%

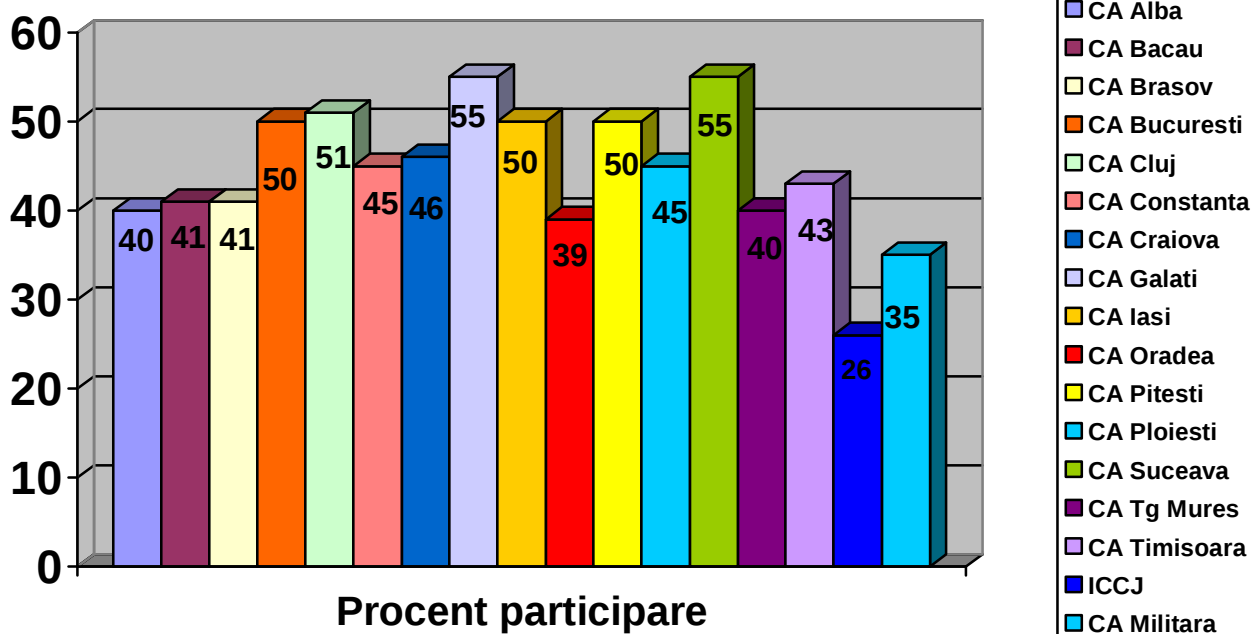
Curtea de apel Bacău	81	41%
Curtea de apel Braşov	69	41%
Curtea de apel Bucureşti	379	50%
Curtea de apel Cluj	147	51%
Curtea de apel Constanta	71	45%
Curtea de apel Craiova	216	46%
Curtea de apel Galaţi	117	55%
Curtea de apel Iaşi	109	50%
Curtea de apel Oradea	63	39%
Curtea de apel Piteşti	110	50%
Curtea de apel Ploieşti	133	45%
Curtea de apel Suceava	101	55%
Curtea de apel Târgu Mureş	53	40%
Curtea de apel Timişoara	121	43%
Înalta Curte de Casaţie si Justiţie	31	26%
Curtea Militară de Apel	9	35%

PARCHETE	Număr de magistraţi formaţi	Procent participare
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Alba Iulia	77	65%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bacău	42	53%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Braşov	47	71%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bucureşti	149	43%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Cluj	78	70%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Constanta	53	60%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Craiova	112	68%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Galaţi	69	69%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Iaşi	42	44%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Oradea	48	68%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Piteşti	29	34%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Ploieşti	79	66%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Suceava	47	63%

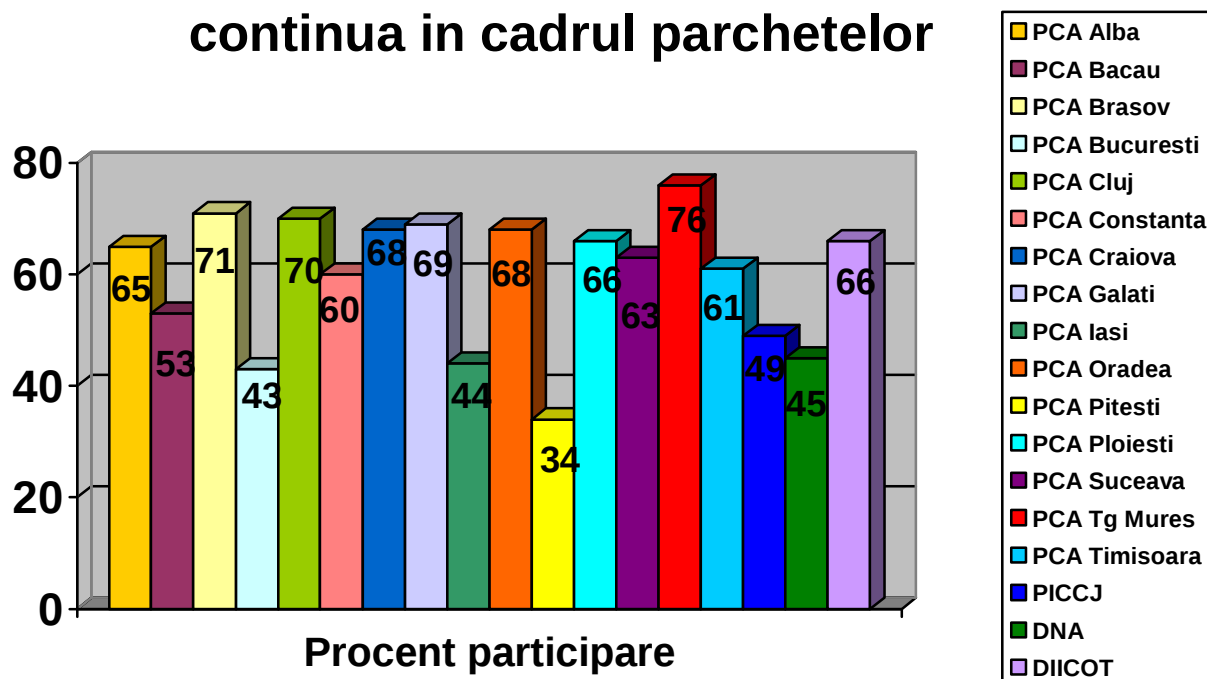
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Târgu Mureș	45	76%
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Timișoara	84	61%
Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel	4	6%
Departamentul Național Anticorupție	55	45%
DIICOT	131	66%
Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație si Justiție	77	49%

Aceeași situație poate fi reprezentată grafic astfel:

Participarea la acțiuni de formare continuă în cadrul instanțelor

Participarea la actiuni de formare continua in cadrul parchetelor

Domeniile în care au fost realizate seminarii în 2007 sunt:

1. Drept comunitar – 13 seminarii

2. CEDO – 14 seminarii

3. Cooperare judiciară internațională – 24 de seminarii

§ Cooperare judiciară în materie civilă și comercială – 9 seminarii (1 seminar organizat în colaborare cu EIPA și 8 seminarii realizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de Înfrățire instituțională dintre MJ și Austria)

§ Cooperare judiciară în materie penală – 12 seminarii (2 seminarii organizate în colaborare cu EIPA și 10 seminarii realizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de Înfrățire instituțională dintre MJ și Austria)

§ Probleme privind asistența judiciară internațională – 2 seminarii

§ “Jurisdicția aut dedere, aut judicare. Transferul de proceduri în materie penală” – seminar organizat de MJ, INM a realizat selecția judecătorilor – 1 seminar

4. Criminalitate economico-financiară - 16 seminarii

5. Unificarea practicii judiciare în materie civilă – 10 seminarii

6. Unificarea practicii judiciare în materie penală – 4 seminarii

7. Criminalitate organizată – 19 seminarii

- § Combaterea spălării banilor – 4 seminarii
- § Combaterea criminalității informatice – 2 seminarii
- § Combaterea traficului internațional cu automobile furate – 2 seminarii
- § Combaterea terorismului și legăturile cu crima organizată – 4 seminarii
- § Tehnici de investigare în cazuri de crimă organizată – 2 seminarii
- § Crimă organizată – seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „Sprijin ulterior acordat INM” – 5 seminarii

8. Lupta împotriva corupției (organizat în colaborare cu Direcția Națională Anticorupție în cadrul proiectului PHARE RO-03/IB/JH/08) – **2 seminarii**

9. Frauda împotriva intereselor financiare ale UE – Programul Phare2004/016-772.01.05 - Improving the fight against corruption DNA – **2 seminarii**

10. Tehnici de investigare a infracțiunilor – 1 seminar

11. Perspectiva medicală, psihologică și socială a prevederilor legale privind consumul de droguri – în colaborare cu Agenția Antidrog și Institutul de Sănătate Publică – **2 seminarii**

12. Justiția pentru minori – 47 seminarii organizate de către ANPDC la care INM a realizat selecția magistraților și o Școală de Vară pentru Magistrații Europeni – acțiune inclusă și în Catalogul EJTN pentru 2007

13. Dreptul proprietății intelectuale – 5 seminarii (din care 2 seminarii finanțate de Ambasada SUA, 2 seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „Sprijin ulterior acordat INM” și o conferință internațională organizată în colaborare cu Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale – OMPI)

14. Asistență în privința modificărilor legislative - Modificări ale Codului penal și ale Codului de procedură penală – 4 seminarii

15. Drept comercial – 3 seminarii

16. Drept administrativ - Achiziții publice - 5 seminarii

17. Dreptul mediului – 1 seminar

18. Drept bancar – 1 seminar

19. Dreptul concurenței – 6 seminarii (din care 2 seminarii organizate în colaborare cu ERA, 3 seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „Sprijin ulterior acordat INM” și 1 seminar realizat din fonduri bugetare pentru unificarea practicii neunitare în domeniul dreptului concurenței)

20. Protecția consumatorului – seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „Sprijin ulterior acordat INM” – **2 seminarii**

21. Formarea magistraților recrutați prin examen direct pe post – 36 seminarii

22. Relația cu mass-media – 15 seminarii (13 seminarii de pregătire a purtătorilor de cuvânt, 1 seminar cu participare internațională inclus în Catalogul EJTN pentru 2007 și un seminar organizat în colaborare cu Centrul pentru Jurnalism Independent referitor la adoptarea și implementarea acquis-ului comunitar care aduce atingere reglementărilor din presă)

23. Management judiciar – 10 seminarii

24. Combaterea discriminării – 3 seminarii

25. Etică și deontologie - 8 seminarii (din care 5 seminarii cu tema “Fair trail”, organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „Sprijin ulterior acordat INM”)

26. Metodologia actului de justiție – 1 seminar

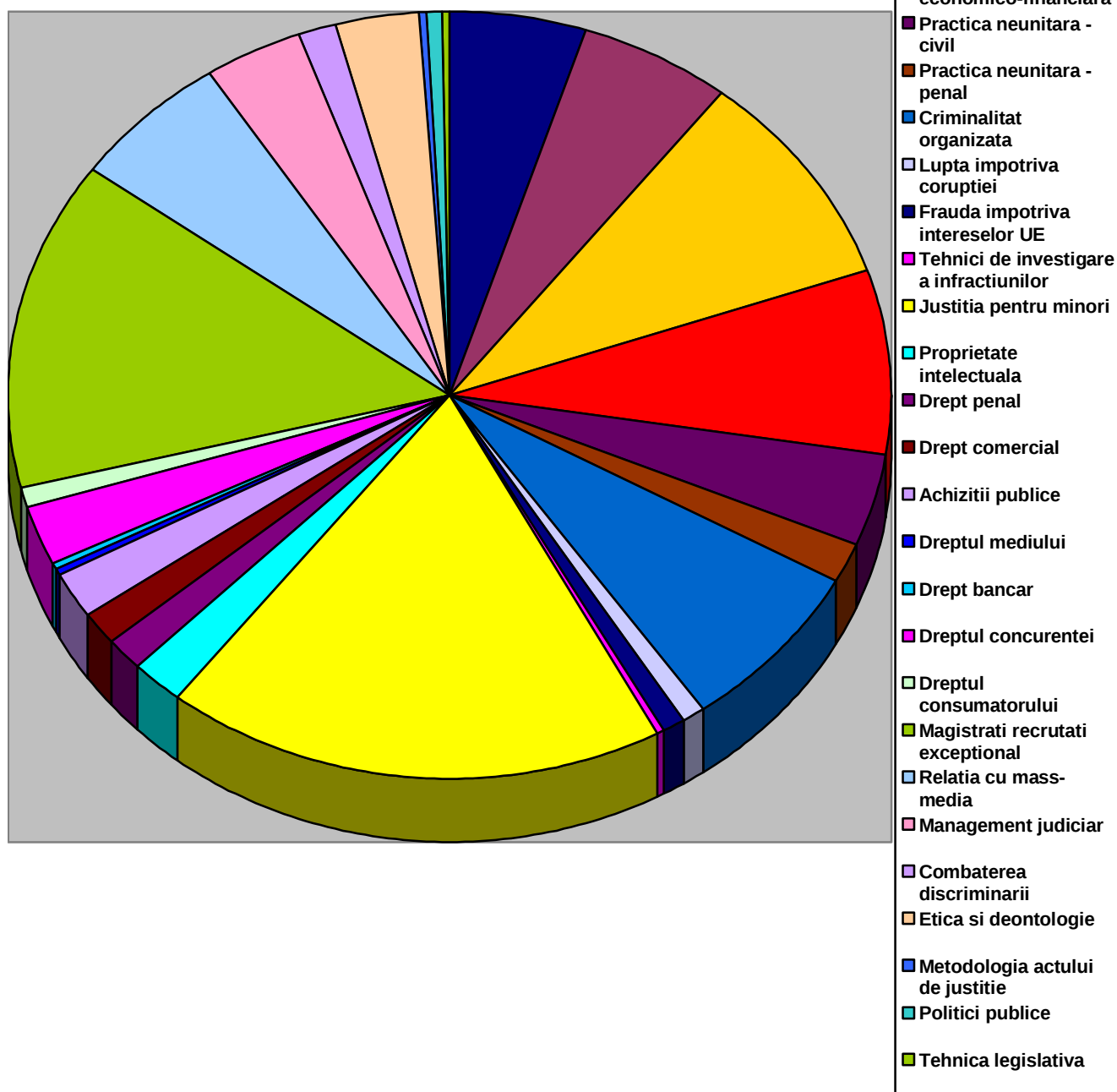
27. Politici publice în justiție – 1 conferință, acțiune inclusă în Catalogul EJTN pentru 2007

28. Tehnică legislativă – 1 seminar

Alte activități de formare au vizat întâlnirile periodice a responsabililor cu activitatea de formare continuă la nivel descentralizat, pentru responsabili de la Curțile de Apel și pentru responsabili de la Parchetele Curților de Apel.

Grafic, această situație poate fi reprezentată astfel:

Domenii de formare 2007

Resurse financiare alocate programului de formare continuă

Activitatea de formare continuă a magistraților în funcție, finanțată de la bugetul de stat, a început în cadrul INM în anul 2001, fondurile bugetare repartizate fiind la articolul bugetar 30 - alte cheltuieli. Fondurile alocate pe fiecare an sunt redată mai jos:

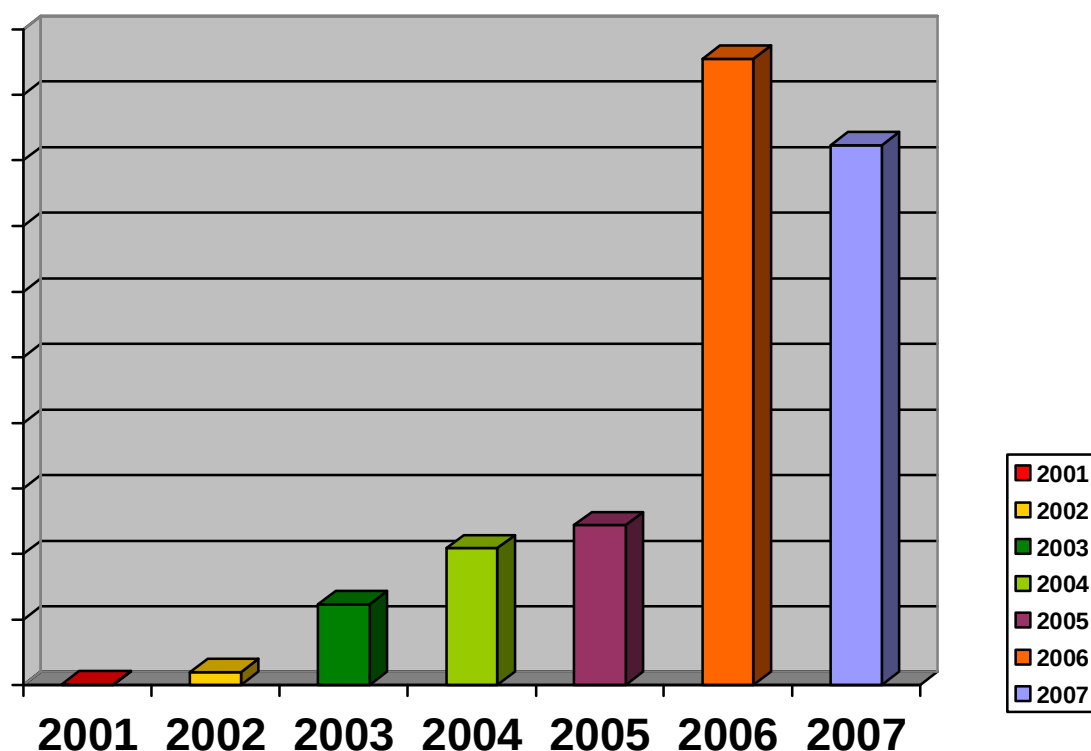
An	Credite aprobate inițial		Credite definitive	
	ROL/ RON	EURO	ROL/ RON	EURO
2001	50.000.000	1.921,09	16.000.000	614,74
2002	360.000.000	11.518,064	350.210.000	11.204,837
2003	3.083.260.000	82.097,951	3.243.200.000	86.356,673
2004	4.112.000.000	101.450,430	5.657.000.000	139.568,357
2005	4.112.000.000	112.648,275	6.075.000.000	166.575,26
2006	1.300.000	371.428,57	2.137.506	610.716
2007	1.619.000	476.176,47	1.921.000	565.000

În ceea ce privește suma cheltuită pentru formare continuă pentru un magistrat, aceasta a evoluat constant, de la 0,0973 Euro/magistrat în anul 2001, la 24,3709 Euro/magistrat în 2005, la 95,48 Euro/magistrat în 2006 și la 86 Euro/magistrat în 2007 (sumă obținută prin raportarea fondurilor bugetare alocate formării continue în fiecare an la numărul total de magistrați din sistem în anul de referință).

An	Număr posturi magistrați în România	Suma cheltuită pentru un magistrat	
		ROL/RON	EURO
2001	5.618	2.534,709/0,25	0,0973
2002	5.749	60.913,202/6,09	1,9488
2003	5.786	464.377,80/46,43	12,3649
2004	6.675	846.680,149/84,66	20,8891
2005	6.835	888.807,600/88,88	24,3709
2006	6.396	334,194	95,48
2007	6.410	280	82,35

Această evoluție poate fi ilustrată grafic, astfel:

Evoluția cheltuielilor cu formarea continuă/magistrat

Pentru anul 2007 s-au aprobat inițial credite în valoare de 1.619.000 RON, iar prin rectificare bugetară, creditele aprobate au ajuns la suma de 1.921.000 RON, creditele utilizate ridicându-se la 1.794.941,18 RON.

În **percepția instanțelor și parchetelor**¹⁷², cu o largă majoritate, s-a considerat că programele de formare continuă dezvoltate de către Institutul Național al Magistraturii în anul 2007 au fost adecvate din punct de vedere calitativ, însă insuficiente ca număr de programe (seminarii, întâlniri de lucru etc.) și ca număr al magistraților cooptați.

4.7.3. Formarea formatorilor

¹⁷² Datele din acest paragraf au fost sintetizate la nivelul Direcției Resurse Umane și Organizare, pe baza răspunsurilor furnizate de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

Prin Hotărârea Plenului CSM nr. 270 din 19 aprilie 2007 a fost aprobată **lista de formatori din cadrul formării inițiale și continue**, hotărâre completată ulterior prin Hotărârea nr. 444 din 21 iunie 2007 pentru aprobarea listei nominale de formatori aferente programului “To do list”.

De asemenea, având în vedere necesitatea reglementării statutului de formator al INM în ceea ce privește recrutarea, evaluarea și revocarea acestora, Plenul CSM a aprobat, prin Hotărârea nr. 613 din 13 septembrie 2007, proiectul “**Statutului de formator al INM – Recrutare, evaluare și revocare**”, astfel cum a fost aprobat de Consiliul științific al INM în ședința din 31 august 2007, cu observațiile formulate în cadrul Grupului de lucru nr. 3 al Consiliului Superior al Magistraturii.

Institutul Național al Magistraturii a realizat în 2007 **28 seminarii** de formare a formatorilor, fie în cadrul unor **programe noi** (cum sunt cele în materia dreptului comunitar, al eticii și deontologiei profesionale sau al aptitudinilor didactice organizate în cadrul programului Phare 2004/ 016-772.01.04-08 – „*Sprijin ulterior acordat INM*”, în domeniul cooperării judiciare internaționale, realizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de *Înfrățire instituțională dintre MJ și Austria* sau organizate în colaborare cu Fundația Alternative Sociale), fie în cadrul unor programe care au demarat în 2006 și au continuat în 2007 (în domenii ca IT, limba engleză, criminalitate informativă sau formarea rețelei de evaluatori).

O *conferință internațională în domeniul redactării hotărârilor judecătorești* în materie civilă a fost organizată cu sprijinul fundației Konrad Adenauer și a implicat și 3 formatori români, reprezentanți ai INM.

Programele de formare de formatori realizate în 2007 sunt:

1. Drept comunitar - seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004/ 016-772.01.04-08 – „*Sprijin ulterior acordat INM*” – **1 seminar**;

2. Cooperare judiciară în materie civilă și comercială - seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de *Înfrățire instituțională dintre MJ și Austria* – **5 seminarii**;

3. Cooperare judiciară în materie penală - seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de *Înfrățire instituțională dintre MJ și Austria* – **5 seminarii**;

4. Etică și deontologie – **4 seminarii** (din care 3 seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „*Sprijin ulterior acordat INM*” și un seminar organizat în colaborare cu Fundația Alternative Sociale);

5. Aptitudini didactice – seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „*Sprijin ulterior acordat INM*” – **5 seminarii**;

6. Redactarea hotărârilor judecătorești în materie civilă – conferință organizată cu sprijinul fundației Konrad Adenauer – **1 seminar**.

Totodată, în 2007 au fost continuate mai multe programe de formare a formatorilor începute în 2006, respectiv:

- 1. Criminalitate informatică – 1 seminar;**
- 2. Limba engleză -** Proiectul “Language4Law”, desfășurat în colaborare cu CEELI Institute Praga – **2 seminarii;**
- 3. IT – 1 seminar;**
- 4. Formarea rețelei de formatori care va asigura pregătirea membrilor comisiilor responsabile cu evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor – 3 seminarii.**

În cadrul componentei de formare a formatorilor, au fost realizate și o serie de activități de formare adresate formatorilor de la formarea inițială, cum sunt:

- 1. Metodologia actului de justiție –** Motivarea hotărârilor judecătorești (în materie civilă și penală) – **1 seminar;**
- 2. Dezvoltarea unor programe comune în materia drepturilor omului pentru școlile de magistratură din Europa est centrală –** seminar organizat cu sprijinul Consiliului Europei, în cadrul programului HELP – **1 seminar;**
- 3. Formarea noilor formatori INM și a tutorilor de practică - 2 seminarii.**

4.7.4. Organizarea concursurilor/examenelor privind admiterea în profesie și cariera judecătorilor și procurorilor

În 2007 INM a organizat, sub coordonarea CSM, un număr de 9 examene și concursuri, după cum urmează:

1. 4 februarie 2007 – concurs/examen de promovare în funcții de execuție al judecătorilor

Cu această ocazie au fost scoase la concurs un număr de 150 de locuri pentru promovare efectivă și 113 locuri pentru promovare pe loc. S-au înscris 236 de candidați pentru promovare efectivă și 245 pentru promovare pe loc, fiind ocupate 105 poziții promovare efectivă și 86 pentru promovare pe loc.

2. 12 mai 2007 – 3 iunie 2007 – concurs/examen de ocupare a funcțiilor de conducere

Au fost scoase la concurs 115 posturi de conducere pentru judecători și 109 pentru procurori. S-au înscris la concurs 122 candidați judecători și 54 candidați procurori. Au fost ocupate 30 de funcții de conducere pentru judecători și 42 de procurori.

3. 3 iunie 2007 – examen de admitere în magistratură

Au fost scoase la concurs 100 de posturi, 50 de judecător și 50 de procuror. La concurs s-au înscris 316 candidați. Au fost declarați admiși 2 candidați, care au ocupat un post de judecător și un post de procuror.

4. 4 – 6 iunie 2007 – examen de absolvire pentru auditorii de justiție

Au susținut examenul absolvenții de anul II, 83 de judecători și 34 de procurori. Au promovat acest examen 115 absolvenți.

5. 13 iulie 2007 – examen de absolvire – sesiune extraordinară

Pentru cei 2 absolvenți care nu au promovat examenul de absolvire, s-a organizat o sesiune specială, aceștia promovând examenul.

6. 30 august – 18 septembrie 2007 – examen de admitere la INM

Au fost scoase la concurs 240 de posturi, 100 de judecător și 140 de procuror. La concurs s-au înscris 2635 candidați. În urma susținerii tuturor probelor, au fost declarați admiși 174 candidați.

7. 27 octombrie – 27 noiembrie 2007 - examen de capacitate al judecătorilor și procurorilor stagiați

La examen s-au înscris 183 candidați: 109 judecători, 52 procurori și 22 asimilați magistraților. Au promovat acest examen 107 judecători, 52 procurori și 18 asimilați magistraților.

8. 28 octombrie – 25 noiembrie 2007 – concurs/examen de ocupare a funcțiilor de conducere

Au fost scoase la concurs 109 posturi de conducere pentru judecători și 54 pentru procurori. S-au înscris la concurs 71 candidați judecători și 35 candidați procurori. Au fost ocupate 30 de funcții de conducere pentru judecători, în timp ce validarea concursului pentru procurori a fost suspendată.

9. 9 decembrie 2007 – examen de promovare în funcții de execuție a procurorilor

Cu această ocazie au fost scoase la concurs un număr de 146 de locuri pentru promovare efectivă pentru procurori. S-au înscris 233 de candidați, examenul fiind susținut de 165 de candidați. Au fost ocupate 99 de posturi.

4.7.5. Priorități strategice privind dezvoltarea activităților de formare desfășurate de către Institutul Național al Magistraturii

În perioada 2004 - 2007, activitatea Institutului Național al Magistraturii s-a desfășurat având în vedere obiectivele, direcțiile principale de dezvoltare și principiile cuprinse în strategiile Institutului Național al Magistraturii, înaintate spre aprobare Plenului Consiliului Superior la Magistraturii în ședința din 4 noiembrie 2004, respectiv:

1. *Strategia de formare inițială;*
2. *Strategia de formare continuă;*
3. *Strategia de recrutare și formare a formatorilor;*
4. *Strategia de formare în domeniul informatic.*

Printre obiectivele cuprinse în strategiile aferente perioadei 2004-2007, în ceea ce privește formarea inițială și continuă, se numără:

- § *Creșterea ponderii caracterului practic al formării inițiale în cadrul INM și renunțarea la sistemul de examinare bazat pe memorare în favoarea unui sistem centrat pe verificarea abilităților practice dobândite de auditori, utilizarea unor metode moderne de formare cu caracter interactiv;*
- § *Creșterea calității procesului de formare continuă; asigurarea accesului magistraților la acțiunile de formare continuă organizate de INM, în funcție de propriile domenii de interes; asigurarea, anual, a unui număr de locuri la acțiunile de formare continuă organizate de INM cel puțin egal cu 1/3 din numărul de magistrați;*
- § *Asigurarea unei proceduri obiective, transparente, publice, de recrutare a formatorilor;*
- § *Realizarea unei viziuni europene asupra dreptului prin accentuarea formării în domeniul dreptului internațional al drepturilor omului și în cel al dreptului comunitar;*
- § *Îmbunătățirea imaginii sistemului judiciar român în Europa prin oferirea de burse, stagii, vizite în străinătate pentru magistrații români și organizarea de stagii pentru magistrații străini în România.*

Pentru sfârșitul anului 2007, Institutul Național al Magistraturii și-a propus **actualizarea strategiilor Institutului și identificarea obiectivelor și direcțiilor principale de dezvoltare pentru perioada 2008-2011.**

Stabilirea obiectivelor formării inițiale și continue, cât și ale formării formatorilor, ca fundamente în elaborarea strategiilor Institutului Național al Magistraturii pentru perioada 2008 - 2011, se subsumează obiectivelor Consiliului Superior al Magistraturii în aceste domenii, având în vedere rolul acestuia de coordonator al activității Institutului Național al Magistraturii conferit de dispozițiile art. 37 din *Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu completările și modificările ulterioare.*

Astfel, identificarea obiectivelor formării inițiale și continue ale Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul formării inițiale și continue, precum și în cel al recrutării și formării formatorilor și, implicit, stabilirea obiectivelor Institutului Național al Magistraturii, în aceste domenii, ar trebui să aibă la bază următoarele:

- § obligațiile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii și Institutului Național al Magistraturii cu privire la formarea profesională, care reies din analiza documentelor strategice care conțin angajamentele României rezultate din actul aderării (în special cele rezultate din *Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției* aprobat prin H.G. nr. 1346/31.10.2007), precum și din analiza documentelor, studiilor sau rapoartelor internaționale referitoare la sistemul judiciar ori statutul judecătorilor și procurorilor;
- § obligațiile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii și Institutului Național al Magistraturii cu privire la formarea profesională, rezultate din dispozițiile legale în vigoare;
- § evaluarea activității de formare profesională organizată de Institutul Național al Magistraturii în perioada 2004 - 2007 și, implicit, a gradului de realizare a obiectivelor stabilite de către Institut în cele 4 strategii.

În acest scop, **s-a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii, precum și instanțelor și parchetelor, formularea de răspunsuri la următoarele întrebări:**

1. *Ce obiective identificate în strategiile aferente perioadei 2004 - 2007 rămân actuale pentru perioada 2008 - 2011 ?;*
2. *Ce alte obiective și direcții de dezvoltare considerați că ar trebui cuprinse în noile strategii ?;*
3. *La care dintre obiectivele strategiilor din perioada 2004 - 2007 se apreciază că ar trebui să se renunțe ?;*
4. *Indicați trei aspecte din activitatea Institutului Național al Magistraturii apreciate ca pozitive;*
5. *Indicați trei aspecte din activitatea Institutului Național al Magistraturii apreciate ca negative.*

Răspunsurile au fost sintetizate, iar proiectul documentului urmează a fi discutat într-un grup de lucru din care fac parte membri ai Consiliului științific al Institutului Național al Magistraturii, reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii și ai asociațiilor profesionale ale magistraților.

4.8. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar al instanțelor și parchetelor

4.8.1. Cadrul legal și impactul modificărilor legislative intervenite

Activitatea personalului auxiliar din cadrul instanțelor judecătorești și al parchetelor este reglementată de Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare, de Legea nr. 567/2004, cu modificările aduse prin Legea nr. 17/2006 și prin O.U.G. nr. 100/2007 și de Regulamentele de ordine interioară ale instanțelor și parchetelor.

Personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea este format din grefieri, grefieri statisticieni, grefieri documentariști, grefieri arhivari, grefieri registratori și grefieri informaticieni.

Corpul grefierilor este alcătuit din grefieri cu studii superioare și grefieri cu studii medii.

Funcțiile de agent procedural, aprod și șofer sunt conexe personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.

Recrutarea personalului auxiliar de specialitate și a celui conex se face prin concurs.

Grefierii se recrutează, de regulă, prin concurs organizat de Școala Națională de Grefieri, anual, la nivel național, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii.

Concursul se desfășoară separat, pentru posturile de grefieri cu studii superioare și grefieri cu studii medii.

Concursul pentru ocuparea posturilor vacante de grefieri informaticieni, grefieri arhivari, grefieri registratori și personal conex se organizează la nivelul fiecărei curți de apel sau fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel ori, după caz, la Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Departamentul Național Anticorupție.

În raport cu atribuțiile care îi revin în ceea ce privește recrutarea grefierilor, în cursul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat, în temeiul prevederilor art. 36 din Legea nr. 567/2004, cu modificările și completările ulterioare, organizarea unui concurs pentru ocuparea posturilor vacante de grefieri cu studii medii la unele instanțe și parchete (prin Hotărârea nr. 581/2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii) și a organizat, la data de 16 septembrie 2007, concurs de admitere la Școala Națională de Grefieri pentru ocuparea a 100 de posturi de grefieri cu studii superioare juridice (60 la instanțele judecătorești și 40 la parchetele de pe lângă acestea).

Ca urmare a modificărilor aduse prin Legea nr. 17/2006, ulterior datei de 31 ianuarie 2007, nu mai era posibilă avizarea numirii în funcția de grefier, fără concurs, de către Consiliul Superior al Magistraturii a persoanelor care îndeplineau anumite condiții prevăzute de lege.

Prin O.U.G. nr. 100/2007 a fost modificată Legea nr. 567/2004, cu modificările și completările ulterioare, cele care interesează sub aspectul politicii de resurse umane fiind următoarele:

§ Prin art. 68 alin. 1 s-a instituit ca vârstă de pensionare pentru personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea vârsta de 60 de ani¹⁷³;

§ S-a prevăzut posibilitatea reîncadrării și avizării numirii în funcția de grefier, fără concurs.

Astfel, potrivit dispozițiilor art.68³ alin.2 teza a II-a din actul normativ menționat, reîncadrarea în funcția de personal auxiliar de specialitate se face în condițiile alineatului 3, până la împlinirea vârstei de 65 de ani, iar potrivit alineatului 3 al aceluiași articol, Consiliul Superior al Magistraturii poate aviza numirea în funcția de grefier, fără concurs, pentru persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la art.33 alin.1 lit.a-e, au o vechime în funcție de cel puțin 10 ani, și-au încetat activitatea din motive neimputabile, iar de la data eliberării lor din funcție nu au trecut mai mult de 2 ani.

Analizând dispozițiile legale menționate, rezultă că, deși se face o distincție între reîncadrare, situație în care se referă la funcția de personal auxiliar de specialitate și numirea fără concurs, în acest caz referindu-se numai la grefieri, ambele presupun avizul Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea aceluiași criterii prevăzute de art.68¹ alin.3 din O.U.G.nr.100/2007.

De asemenea, în timp ce reîncadrarea în funcția de personal auxiliar de specialitate presupune că persoana care a îndeplinit funcția corespunzătoare la instanță sau parchet să fi fost eliberată din funcție prin pensionare, numirea în funcția de grefier, fără concurs, este condiționată de eliberarea din funcția de grefier, din motive neimputabile (dintre cele prevăzute art.52 din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare), altele decât pensionarea.

Așa cum rezultă din dispozițiile art.37-39 și 53 din același act normativ, atât numirea cât și eliberarea din funcțiile de personal auxiliar de specialitate, se fac prin decizie de către președinții curților de apel sau, după caz, de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă acestea, în a căror circumscripție teritorială persoana în cauză urmează a fi numită ori și-a desfășurat activitatea.

În ceea ce privește acordarea avizului prevăzut de lege pentru reîncadrarea în funcție sau numirea fără concurs, Direcția resurse umane și organizare a propus, iar Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat în ședința din data de 28 noiembrie 2007 o procedură în acest sens¹⁷⁴.

¹⁷³ În conformitate cu prevederile art. IV din O.U.G. nr. 100/2007, pentru femei, atingerea vârstei de pensionare de 60 de ani prevăzute de acest act normativ se va realiza eşalonat în termen de un an și 3 luni de la data intrării acestuia în vigoare, prin creșterea vârstei de pensionare, pornindu-se de la 58 de ani și două luni, la data de 1 octombrie 2007, la 60 de ani, la data de 31 decembrie 2008;

4.8.2. Situația asigurării necesarului de personal auxiliar la instanțe și parchete. Priorități identificate și măsuri de remediere a deficiențelor existente

Potrivit datelor furnizate de către instanțele judecătorești, actuala schemă privind personalul auxiliar de specialitate nu este satisfăcătoare, la majoritatea dintre acestea simțindu-se nevoia unei suplimentări a numărului posturilor de grefier datorită următoarelor împrejurări:

- § în scopul asigurării premiselor necesare formării de complete fixe judecător-grefier de ședință, atât în ceea ce privește activitatea de judecată, cât și dactilografierea hotărârilor redactate;
- § sunt instanțe unde s-a demarat acțiunea de înființare a unor arhive separate pe secții, actualul număr de grefieri arhivari neacoperind necesarul de personal pentru Serviciul arhivă-registratură: arhivă curentă, registratură, arhivă veche și repartizarea aleatorie a cauzelor;
- § intenției unor instanțe de a solicita înființarea de noi secții, datorită numărului mare de dosare înregistrate în anumite materii;
- § creșterii gradului de complexitate a litigiilor deduse judecătii, cu precădere în materia falimentului, al dreptului muncii și asigurărilor sociale și în materia dreptului penal, unde o pondere importantă o reprezintă procesele penale cu element de extraneitate.

Complexitatea cauzelor implică, sub aspect procedural și chiar administrativ-judiciar și o sporire a atribuțiilor personalului auxiliar de specialitate.

¹⁷⁴ Astfel, s-a stabilit că cererile privind reîncadrarea în funcția de personal auxiliar de specialitate sau numirea în funcția de grefier, fără concurs, se depun la instanțele sau parchetele care au calitatea de angajator (respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea) și se transmit Consiliului Superior al Magistraturii, însoțite de actele care atestă îndeplinirea criteriilor prevăzute de art.68³ alin.3 din actul normativ menționat, după cum urmează: - datele privind traseul profesional și vârsta persoanei în cauză; - vechimea în funcția de grefier, precum și în funcțiile de specialitate ale personalului auxiliar, enumerate în articolul 3 alin.1 din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare, astfel cum rezultă din carnetul de muncă; - calificativul obținut la ultima evaluare; - data și temeiul eliberării din funcție; - eventuale sancțiuni disciplinare; - acte din care rezultă îndeplinirea condițiilor generale prevăzute de art.33 lit.a-e din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare.

În ceea ce privește ultima mențiune, față de conținutul dispozițiilor art. 33 lit.a-e din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare, s-a considerat că pentru acordarea avizului prevăzut de lege, în fiecare caz în parte, (reîncadrare, respectiv, numire fără concurs), este necesar ca Plenul Consiliului Superior al Magistraturii să aprecieze asupra îndeplinirii tuturor acestor condiții generale, rezultând din următoarele acte: copie de pe cartea de identitate; cazier judiciar și cazier fiscal în original; caracterizare de la ultimul loc de muncă care atestă îndeplinirea condiției bune reputații; adeverință de la medicul de familie care atestă aptitudinea din punct de vedere medical pentru exercitarea funcției; copia diplomei privind absolvirea de studii superioare sau medii (cu precizarea că, în ceea ce privește reîncadrarea în funcțiile de grefier statistician, documentarist și informatician, este necesară absolvirea studiilor medii sau superioare de specialitate, prevăzute de art.33 alin.3-4 și art.34 din aceeași lege).

De asemenea, s-a stabilit că toate aceste date urmează a fi completate cu punctul de vedere al conducerii instanței privind utilitatea numirii, sau, după caz, a reîncadrării în funcție a solicitantului, în raport cu calitatea prestației avute anterior eliberării din funcție, totodată, fiind necesar a se comunica situația posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate, de natura celor pentru care se solicită reîncadrarea, iar în cazul numirii în funcția de grefier, fără concurs, evidența posturilor de grefieri cu studii medii și a celor cu studii superioare, după distincția prevăzută la art.33 alin.2 din legea specială, în funcție de studiile absolvite de solicitant.

Această multitudine de atribuții este și rezultatul punerii în aplicare a proiectului-pilot „privind transferul unor atribuții administrative (nejudiciare), de la magistrați la personalul auxiliar”, precum și atribuțiilor suplimentare cauzate de completarea corectă și la timp a rubricilor din evidența informatizată a dosarelor (aplicația ECRIS), pe lângă evidența manuală a acestora.

Ca priorități, în scopul remedierii deficiențelor existente, s-au semnalat următoarele:

- § suplimentarea schemelor în ceea ce privește personalul auxiliar de specialitate;
- § perfecționarea personalului auxiliar de specialitate în scopul îmbunătățirii cunoștințelor cu privire la cooperarea judiciară internațională, în domeniul aplicației ECRIS;
- § înlăturarea formalismului în pregătirea profesională, atât la nivel centralizat, cât și la nivel descentralizat;
- § verificarea anuală a personalului auxiliar de specialitate sub aspectul cunoștințelor profesionale, al abilităților de comunicare, muncă în echipă, grad de responsabilizare și al rezistenței la stres;
- § creșterea exigenței concursurilor de recrutare a acestei categorii de personal;
- § ocuparea locurilor vacante de personal auxiliar de specialitate;
- § modificarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor vacante de grefier la instanțele judecătorești în ceea ce privește: *tematica și bibliografia* pentru concurs (care trebuie să fie adecvată pregătirii candidaților (grefieri cu studii superioare și grefieri cu studii medii), care acced pentru prima dată în sistemul judiciar), *reducerea numărului de comisii* implicate în desfășurarea concursului (se argumentează aceasta prin faptul că organizarea în acest mod a unui astfel de concurs presupune eforturi mari și uneori nejustificate, în raport de timpul alocat derulării procedurilor de înscriere, examinare, corectare și contestare, de resursele umane implicate și de anvergura concursului - pot exista situații în care, fie numărul posturilor vacante de grefieri pentru care se organizează concursul, fie numărul candidaților înscriși, să fie redus);
- § modificări în plan legislativ în sensul scoaterii la concurs a posturilor pentru Școala Națională de Grefieri pe centre zonale, întrucât prin modul cum se procedează în prezent sunt dezavantajate județele din centrul și nord-vestul țării; aceasta pentru că, de regulă, la acest concurs participă candidați din București și județele apropiate care, la scurt timp după repartitie, solicită transferul;
- § suplimentarea posturilor de agent procedural, care ar reduce costurile pentru efectuarea actelor de procedură.

4.8.3. Activitatea în anul 2007 a Școlii Naționale de Grefieri¹⁷⁵

¹⁷⁵ Datele și informațiile din prezenta secțiune au fost furnizate de către Școala Națională de Grefieri.

În anul 2007, Școala Națională de Grefieri a desfășurat, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, activități de formare inițială, continuă și de formare a formatorilor, în virtutea competențelor stabilite prin *Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și a noului Regulament de organizare și funcționare al Școlii Naționale de Grefieri* aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 183/29.03.2007. Totodată, au fost desfășurate mai multe activități prin programe internaționale.

4.8.3.1. Formarea inițială

În anul școlar 2006-2007 formarea profesională inițială organizată de Școala Națională de Grefieri în temeiul Legii 567/2004 a continuat să aibă în vedere *exclusiv grefierii cu studii superioare juridice*.

Cei 147 de absolvenți ai promoției 2006-2007, grefieri cu studii superioare juridice, au fost repartizați la Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești (judecătorii, tribunale și curți de apel) din toată țara.

În planificarea și desfășurarea activității didactice, s-a valorificat experiența dobândită în anii anteriori, precum și semnalele primite de la foștii cursanți, dar și din instanțele și parchetele unde au fost repartizați absolvenții Școlii.

Organizarea formării inițiale, planul de învățământ și stabilirea obiectivelor a ținut seama de nivelul studiilor cursanților. Pentru asigurarea unei pregătiri temeinice și complete a viitorilor grefieri, s-a pornit de la atribuțiile actuale ale grefierilor, legate atât de ședința de judecată, cât și de activitatea aferentă compartimentelor auxiliare ale instanțelor, precum și activitatea specifică grefierilor din parchete. *S-a urmărit ridicarea standardului de pregătire juridică, atât teoretică cât și practică*, astfel încât grefierii cu studii superioare juridice să poată prelua cu succes sarcinile administrative de la judecător.

Astfel, s-a păstrat și dezvoltat experiența didactică dobândită împreună cu formatorii Școlii, punând în mod deosebit accentul pe ***caracterul practic al activității de învățământ***. Cursurile s-au concretizat în dezbateri și/sau aplicații practice, care au intenționat să acopere palierele activității grefierilor din instanțele judecătorești și parchete și s-a urmărit dobândirea de către cursanți a deprinderilor profesionale întemeiate pe solide cunoștințe juridice la un standard ridicat, deschiderea și responsabilizarea lor pentru noi atribuții, fără a fi neglijate aspectele legate de deontologie.

Efectuat sub coordonarea și supravegherea îndrumătorilor de stagiu, ***stagiul practic*** a debutat la începutul anului școlar cu o scurtă perioadă de observare la judecătorii și parchetele de pe lângă judecătorii și a continuat cu practica propriu-zisă la judecătorie (2 luni) și parchete (2 săptămâni).

Stagiul practic, efectuat în cadrul judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătoriile din București, s-a desfășurat potrivit unui program stabilit și comunicat instanțelor judecătorești și parchetelor.

Atât în instanțe cât și la parchete, cursanților li s-a oferit posibilitatea să cunoască activitatea tuturor compartimentelor instanțelor judecătorești, respectiv, parchetelor, atribuțiile specifice grefierilor și chiar să lucreze efectiv îndeplinind toate sarcinile ce le revin în exercitarea acestei profesii. În vederea coordonării desfășurării stagiului, formatorul desemnat, judecător sau procuror, alături de un reprezentant al școlii, a organizat și a condus activitatea concretă a cursanților în fiecare compartiment auxiliar al instanței judecătorești sau parchetului.

Evaluarea cursanților s-a realizat continuu ținându-se seamă de mai multe criterii. Notele pentru fiecare disciplină au avut o anumită pondere în cadrul mediei finale, alături de examenele de absolvire, raportată la importanța disciplinei respective.

Desfășurarea la un standard ridicat a activității didactice a fost asigurată de **echipa de formatori a Școlii Naționale de Grefieri**, numită prin Hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii și alcătuită din 56 formatori și 12 îndrumători de stagiul practic (6 judecători și 6 procurori). În marea lor majoritate, formatorii de la formarea inițială sunt judecători, dar și procurori (urmărire penală, deontologie, comunicare, drept penal), grefieri cu studii superioare juridice (executări penale, dactilografie, informatică), informaticieni care își desfășoară activitatea la instanțele din București, profesori universitari și alți specialiști. Dintre formatori, inițial 6, ulterior 3, au fost judecători, procurori și grefieri detașați la Școala Națională de Grefieri.

Intrarea în vigoare a **Legii 17/2006 care a modificat Legea 567/2004** a făcut dificilă planificarea formării inițiale și a determinat găsirea unor soluții viabile în organizarea acesteia, cu respectarea standardelor stabilite și impuse până în prezent, întrucât, potrivit modificărilor legale, **s-a redus durata studiilor pentru cursanții cu studii superioare juridice la 6 luni.**

În acest context, Școala Națională de Grefieri a atras atenția cu privire la implicațiile pe care le-ar putea avea imposibilitatea realizării unei pregătiri suficiente a viitorilor grefieri asupra obiectivului cuprins în planul de acțiune privind realizarea reformei în justiție care vizează transferul unor atribuții de la judecător la grefier.

Soluția de compromis a fost aceea de reducere proporțională a numărului de ore și mai ales reducerea semnificativă, cu 6 săptămâni, a perioadei de practică, precum și transformarea mai multor dezbateri și aplicații practice în prelegeri, cu fragmentarea pregătirii cursanților în două categorii: grefieri pentru instanțele judecătorești și grefieri pentru parchete.

Sub acest aspect, este de menționat că prin Hotărârea Plenului nr. 470/26 iunie 2007 a fost **aprobată propunerea Școlii Naționale de Grefieri de modificare a modalității de organizare a formării inițiale pentru promoția 2007-2008, prin specializarea formării inițiale pentru cursanții care vor fi repartizați la instanțele judecătorești și pentru cei care vor fi repartizați pe posturi în cadrul parchetelor**. Soluția realizării astfel a unei pregătiri specializate a fost aleasă după consultarea instanțelor și parchetelor, în acest sens.

La data de 17 septembrie 2007, a fost organizat concursul de admitere la Școala Națională de Grefieri, pentru promoția 2007 -2008. Au fost admiși în urma concursului un număr de 100 de cursanți.

Cursurile pentru această promoție au început la data de 15 octombrie 2007. În prima săptămână de cursuri, după efectuarea unor seminarii aplicative de procedură civilă și procedură penală la judecătoriile din București și parchetele de pe lângă acestea, cursanții au optat între cele două specializări: 60 - grefieri pentru instanțele judecătorești și 40 - grefieri pentru parchete.

Rețeaua de formatori pentru formarea inițială în anul școlar 2007 - 2008 a fost aprobată prin Hotărârea nr. 683/11 octombrie 2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii și este formată în cea mai mare parte din formatori cu experiență în activitatea didactică a Școlii, păstrând astfel continuitatea în predare. Numărul acestora se ridică la 46 și include și formatori noi, specializați în activitatea parchetelor.

Datorită imposibilității de ocupare a posturilor prin detașarea formatorilor, ponderea orelor predate de formatorii detașați nu este cea preconizată. În prezent, în cadrul formării inițiale sunt doar 4 formatori din cadrul personalului de instruire detașat: 2 judecători, 1 procuror și 1 grefier, numai ultimii doi având doar atribuții exclusiv didactice.

Planul de învățământ pentru noul an școlar 2007 - 2008, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea Plenului nr. 647/20 septembrie 2007 a fost stabilit diferențiat, avându-se în vedere specificul activității celor două categorii profesionale.

Pentru grefierii de instanță s-a încercat, în noul context, păstrarea structurii celui precedent și a disciplinelor de predare. S-a impus, pe de o parte, renunțarea la modalitatea interactivă de lucru și limitarea la prelegeri pentru mai multe discipline, iar pe de altă parte reducerea numărului de ore. Practica în instanțe a fost limitată la numai 4 săptămâni.

Planul de învățământ pentru grefierii de parchete reprezintă, însă, un prilej binevenit pentru realizarea unei pregătiri specializate, corespunzătoare activității grefierului de parchete, categoric diferită de aceea a grefierului de instanță.

Prin noua modalitate de concepere a planului de învățământ, s-a încercat găsirea soluțiilor eficiente pentru a obține maximul de performanță profesională pentru promoția 2007 - 2008, la standardele deja confirmate de absolvenții promoțiilor anterioare.

Școala Națională de Grefieri realizează și **formarea inițială a grefierilor arhivari și registratori** prevăzută la art. 10 coroborat cu art. 28 din Legea nr. 567/2004. Această formă de pregătire inițială se desfășoară în temeiul programului de stagiul adoptat de Școală și aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii, în funcție de concursurile de ocupare a respectivelor posturi, organizate de curțile de apel.

În cadrul stagiului efectuat în cursul anului 2007 au fost pregătiți 23 grefieri arhivari și grefieri registratori din întreaga țară, stagiul de pregătire fiind finalizat cu examen pentru 16 dintre aceștia.

Datorită lipsei de personal, Școala Națională de Grefieri întâmpină mari dificultăți în realizarea acestei activități și întârzieri în derularea ei în termenele propuse.

4.8.3.2 Formarea continuă

Departamentul de formare profesională continuă a grefierilor¹⁷⁶ este organizat potrivit specificului activității grefierilor și a celorlalte categorii de personal de specialitate și are ca scop *consolidarea cunoștințelor dobândite atât în cadrul cursurilor S.N.G., cât și în instanțe și parchete, tinzând spre actualizarea cunoștințelor în raport cu modificările legislative și cu evoluția dotărilor tehnice în instanțe și parchete*, toate în acord cu atribuțiile stabilite pentru fiecare grefier în parte.

Programul de formare continuă a grefierilor din instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, pentru anul 2007, a fost elaborat prin consultarea judecătorilor, procurorilor și grefierilor din instanțe și parchete, al cursanților, al formatorilor școlii și a personalului de instruire din cadrul departamentului. Programul a fost aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Hotărârea Plenului nr. 797/13 decembrie 2006, la propunerea consiliului de conducere.

Având în vedere obligațiile legale stabilite în sarcina grefierilor și a celui alt personal auxiliar de specialitate de a efectua cursuri de formare continuă *cel puțin o dată la cinci ani*, conform programării făcute de conducerea instanței sau parchetului, în baza opțiunilor exprimate, *s-a îmbunătățit și diversificat tematica seminariilor*, în baza opțiunilor grefierilor, a formatorilor și a magistraților din instanțe și parchete, astfel încât s-

¹⁷⁶ Conform art. 41 din Regulamentul de organizare și funcționare al S.N.G. aprobat prin Hotărârea C.S.M. nr. 183/2007, Departamentul de formare profesională continuă al Școlii Naționale de Grefieri îndeplinește următoarele activități principale: organizează și realizează formarea profesională continuă a grefierilor și a celui alt personal auxiliar de specialitate conform programului de formare continuă, organizează și realizează formarea personalului auxiliar de specialitate al instanțelor și parchetelor recrutat prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor.

a ajuns ca pentru instanțe principalele domenii de formare din 2007 să fie: drept procesual civil, drept procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia profesională, protecția drepturilor omului și ale copilului, dreptul comunitar, comunicare, relații cu publicul și mass-media, iar pentru grefierii din parchete domeniile de formare au fost: dreptul procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia profesională și protecția drepturilor omului.

La seminariile organizate în cursul anului 2007 au participat **2116 grefieri** din instanțe și parchete.

Cele **84 de seminarii** organizate în cursul anului 2007 au fost desfășurate în centrele de pregătire a magistraților și a personalului auxiliar situate în Bârlad, Sovata, Amara, Arad și Timișoara și au fost susținute de formatorii departamentului de formare continuă numiți de Consiliul Superior al Magistraturii din rândul magistraților, a grefierilor cu studii superioare juridice și a altor specialiști din cadrul instanțelor și al parchetelor.

Gestionarea eficientă a resurselor financiare ale Școlii Naționale de Grefieri a permis găsirea modalității de efectuare a unui *program suplimentar de pregătire a grefierilor în perioada 1 septembrie – 31 decembrie 2007*, aceasta hotărâre fiind luată de conducerea departamentului ca efect al solicitărilor adresate Școlii de către grefierii din instanțe și parchete care, din diverse motive, nu au putut participa la seminariile de pregătire profesională. În perioada indicată programul suplimentar a cuprins **17 seminarii**, la care au participat **409 grefieri** din instanțe și parchete.

În cursul anului 2007, personalul de instruire al departamentului de formare continuă a creat o ***bază de date referitoare la toți grefierii din parchete și instanțe aflați în funcție până în noiembrie 2007***, bază de date care cuprinde informații despre participarea grefierilor la seminariile de pregătire continuă, tematicile pentru care au optat și cele pentru care și-au exprimat dorința de a fi cuprinse în programele viitoare de pregătire continuă a școlii. Precizăm că a fost avută în vedere participarea grefierilor la seminariile desfășurate în perioada 2002-2007.

Ca urmare a colaborării între formatorii magistrați și grefieri, sub coordonarea personalului de instruire al departamentului de pregătire continuă *au fost actualizate, în funcție de modificările legislative intervenite, suporturile de curs* ai căror autori sunt formatorii departamentului de formare continuă, suporturi de curs care au fost comunicate în format electronic participanților la seminariile desfășurate de școală și care au fost cuprinse într-o bază de date informatică aflată la S.N.G. Totodată, aceste suporturi de curs *au fost comunicate și celorlalți grefieri* care, deși nu au fost desemnați să participe la seminariile din 2007, și-au manifestat dorința de a avea acces la informațiile predate în cursul seminariilor.

De asemenea, departamentul de formare continuă a răspuns tuturor solicitărilor primite de la magistrați, grefieri și celelalte categorii de personal de specialitate din instanțe și parchete, solicitări pe care le-a avut în vedere la stabilirea programului de formare continuă, fiind astfel o interfață între magistrați și grefieri.

În anul 2007, Școala Națională de Grefieri și-a îmbogățit **baza materială a departamentului de formare continuă** cu 25 calculatoare, ce au fost folosite pentru dotarea laboratorului informatic aliniat la ultimele standarde de IT, achiziționând de asemenea și un copiator multifuncțional, două videoproiectoare și patru laptopuri, toate acestea fiind necesare nu numai pregătirii grefierilor în cadrul seminariilor de informatică, ci și pentru susținerea logistică a celorlalte seminarii cu tematicile indicate în expozeu, asigurându-se prezentările în Power Point a tematicilor și, prin internet, accesul la legislația comunitară în domeniile cooperării judiciare internaționale în materie civilă, comercială și penală.

Pe parcursul anului 2007 s-a constatat că există un deficit de formatori la disciplinele *dreptul familiei, cooperare judiciară în materie civilă, comercială și penală, dreptul muncii, drept comercial, drept administrativ*, motiv pentru care conducerea Școlii Naționale de Grefieri **a organizat în decembrie 2007 selecția unor noi formatori.**

Programele de formare continuă a grefierilor din instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, pentru anul 2008, au fost aprobate prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 886/13 decembrie 2007. Ca element de noutate, este de menționat includerea unui program destinat pregătirii profesionale a grefierilor recrutați direct pe post în urma concursurilor organizate la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea.

Pregătirea continuă a fost completată de Departamentul de relații internaționale a Școlii Naționale de Grefieri, care a derulat, cu finanțare externă, programe care au cuprins și pe grefierii aflați în funcție în instanțe și parchete.

4.8.3.4. Formarea formatorilor

La nivelul Școlii Naționale de Grefieri, activitatea de formare a formatorilor în 2007 a atins atât aspecte informale, cât și aspecte practice, formative.

Astfel, la nivelul fiecărei catedre au avut loc **întâlniri metodice** coordonate de către directorul adjunct al Departamentului de Formare Inițială și de către specialistul în științele educației al Școlii Naționale de Grefieri, la care s-au pus în discuție următoarele teme: *Specificul instruirii adulților, Pedagogia interactivă, Proiectarea curriculară.*

Au fost elaborate și distribuite formatorilor materiale privind metodele activ-participative de instruire, evaluarea instruirii și noțiuni generale de curriculum.

La începutul anului de curs a fost distribuit formatorilor din cadrul formării inițiale materialul sumar - *Elemente de pedagogie specifice formării profesionale a adulților*, precum și materiale specifice realizării proiectării curriculare pentru anul 2007-2008. De asemenea, specialistul SNG în științele educației a realizat un *Ghid metodologic pentru formatori*, o sinteză a elementelor de pedagogie specifice instruirii adulților.

În cadrul **proiectului Phare - Asistență tehnică pentru Școala de Grefieri** au participat un număr de 94 de formatori ai SNG pe următoarele teme:

- § Cooperare judiciară în materie civilă și penală (19 formatori)
- § Convenția Europeană a Drepturilor Omului (16 formatori)
- § Drept comercial (9 formatori)
- § Dreptul familiei și protecția minorilor (16 formatori)
- § Relații publice și comunicare (15 formatori)
- § Cooperare judiciară (19 formatori).

Dintre aceștia, 30 de formatori au susținut la București și Timișoara, pe domeniul în care s-au format și în echipă cu experții proiectului, seminare cu cursanți grefieri.

Seminariile de formare a formatorilor din cadrul proiectului Phare - *Asistență tehnică pentru Școala de Grefieri* au avut ca rezultat și realizarea **ghidurilor practice pentru grefieri** în domeniile: *Relații publice și comunicare, Dreptul familiei și protecția minorilor, Drept comercial*; aceste ghiduri au ca autori și formatori ai SNG și vor fi utile tuturor formatorilor în activitatea de predare în cadrul disciplinelor respective.

În 2007, Departamentul de Formare a Formatorilor a vizat și **dezvoltarea rețelei de formatori**. Astfel, la echipa de formatori din cadrul formării inițiale s-au alăturat experți în proiecte internaționale în vederea susținerii unor prelegeri pe teme specifice, precum și un procuror pentru organizarea și coordonarea stagiului practic pentru grefierii de parchete.

Pentru completarea rețelei de formatori din cadrul formării continue s-a organizat o nouă procedură de selecție, conform Regulamentului de organizare și funcționare al Școlii Naționale de Grefieri. Au participat 58 de candidați, din care au fost selectați ca formatori 35 de candidați (judecători, procurori, grefieri) care urmează să fie propuși spre aprobare Plenului Consiliului.

Pentru o corectă și eficientă utilizare a resurselor tehnice în activitatea de instruire, formatorii au participat la o activitate demonstrativă pentru utilizarea smartboard-ului, tabla interactivă, demonstrație susținută de către un reprezentant al firmei furnizoare.

4.8.3.4. Alte activități și programe

I. Școala Națională de Grefieri a implementat în cursul anului 2007 **Programul Phare 2004 EuropeAid/122652/D/SER/RO** intitulat „**Asistență tehnică pentru Școala Națională de Grefieri**”. Acesta a avut ca *obiectiv general* dezvoltarea profesionalismului în sistemul de justiție prin îmbunătățirea programelor de formare, iar ca *obiectiv specific*, dezvoltarea abilităților profesionale ale grefierilor.

Activitățile proiectului au fost dezvoltate pe două planuri: pe de o parte, desfășurarea formării de formatori și implicarea directă, la rândul lor, a formatorilor nou-instruiți în pregătirea grefierilor, iar pe de altă parte, furnizarea unor contribuții internaționale la dezbaterile actuală privind profilul și responsabilitățile grefierilor în justiția din România. În privința acestui din urmă aspect, desfășurarea unor vizite de studiu în țări europene ca Franța și Austria, precum și organizarea unei conferințe internaționale au reprezentat un prilej de schimb de experiență și pentru dezbateri privind statutul actual al grefierului în Europa.

Principalele realizări ale proiectului au fost direcționate pe 5 paliere: instruire, consultanță, vizite de studiu, ghiduri practice și conferință internațională.

Astfel, în ceea ce privește *instruirea*, au fost furnizate 17 module de câte 3 zile (seminarii de formare de formatori) și de câte 2-3 zile (cursuri pentru grefierii în funcție) în următoarele domenii: cooperare judiciară europeană în materie de drept civil și penal (3 sesiuni de formare formatori și 2 seminarii pentru grefieri); Convenția Europeană a Drepturilor Omului (o sesiune de formare formatori și 2 seminarii pentru grefieri); drept comercial (o sesiune de formare formatori și 3 seminarii pentru grefieri); dreptul familiei și protecția minorilor (o sesiune de formare formatori și 2 seminarii pentru grefieri); relații publice și comunicare (o sesiune de formare formatori și 2 seminarii pentru grefieri). În cadrul acestor seminarii au fost instruiți 94 de formatori ai SNG și 285 de grefieri.

De asemenea, în cadrul proiectului a fost realizat un *studiu de fezabilitate cu privire la crearea unei rețele între instituțiile europene de formare a grefierilor*, finalizat printr-un raport discutat în cadrul Conferinței internaționale.

În cadrul proiectului au mai fost organizate *două vizite de studiu*, una în Franța și alta în Austria, pentru 15 formatori și reprezentanți ai SNG. Acestea s-au axat pe următoarele teme: cooperare judiciară europeană în materie de drept civil și penal Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în cazul vizitei în Franța), și drept comercial, dreptul familiei și protecția minorilor, relații publice și comunicare (în cazul vizitei de studiu în Austria).

O activitate care s-a bucurat de participare internațională, fiind primită cu entuziasm de cei prezenți și care a avut ecouri și în mass-media, a fost **conferința internațională pe tema profesiei de grefier și a sistemelor de instruire profesională a grefierilor în Europa**. La această conferință au participat

reprezentanți din Albania, Austria, Bulgaria, Franța, Germania, Italia, Moldova, România, Spania și Ungaria. Conferința a avut onoarea să aibă în rândurile participanților conferențieri pe reprezentanta Consiliului Europei, doamna Anna Capello-Brillat - directorul Diviziei pentru Reformă Juridică și Judiciară din cadrul Direcției pentru Cooperare Juridică a Consiliului Europei. În total, au fost la conferință 93 de participanți.

Publicul invitat să participe la conferință a fost constituit din judecători președinți de instanțe, procurori, prim-grefieri și grefieri-șefi, din raza curților de apel din toată țara, precum și personal și formatori din cadrul Școlii Naționale de Grefieri.

Conferința a constituit un prilej pentru reprezentanții școlilor de grefieri din țările europene precum și ai altor organisme care se ocupă cu formarea personalului auxiliar din justiție de a dezbate rolul și statutul grefierului azi în Europa, precum și pentru un schimb de informații privind experiențele diferite ale țărilor europene în recrutarea și pregătirea profesională a grefierilor.

În cadrul acestei conferințe, Școala Națională de Grefieri a propus *înființarea unei rețele a școlilor de grefieri din țările europene*, precum și a altor organisme care se ocupă cu formarea personalului auxiliar din justiție, din perspectiva nevoii de dezvoltare a colaborării între aceste instituții și pentru a oferi un cadru de discuții în privința statutului profesional al grefierului. Interesul manifestat de toți participanții la conferință a condus la concluzia necesității creării unei asemenea rețele în realizarea scopului comun de a contribui la creșterea eficienței și transparenței justiției, pentru a asigura respectarea articolului 6 alin. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului privind dreptul la un proces echitabil.

De asemenea, în cadrul aceluiași Proiect Phare 2004, Școala Națională de Grefieri a achiziționat echipament IT precum și echipamente pentru îmbunătățirea procesului de predare, atât pentru sediul său din București cât și pentru centrul regional de pregătire a personalului auxiliar de la Bârlad, respectiv : 23 de computere, 3 imprimante, 1 scanner, 5 smart-board-uri, 5 video proiectoare, 5 laptopuri, 1 echipament de traducere și un fotocopiator – în primul lot – precum și o minitiparniță– în lotul al doilea.

II. Departamentul Relații Internaționale al Școlii Naționale de Grefieri a parcurs în cursul anului 2007 procedura de selecție pentru ***Proiectul PHARE RO2005/017-553.01.04.03 “Continuarea asistenței pentru dezvoltarea Școlii Naționale de Grefieri”***, iar la data de 28.11.2007 a fost semnat contractul, urmând ca implementarea acestui proiect să aibă loc pe parcursul anului 2008.

De asemenea, tot în cursul anului 2007 au fost întocmite documentele de licitație pentru ***Proiectul PHARE RO2006 intitulat “Continuarea Dezvoltării Școlii Naționale de Grefieri”***.

III. În cursul anului 2007 a fost parcursă procedura de selecție și pentru alte două proiecte finanțate de ***Banca Mondială*** : unul privind ***Revizuirea programei de formare continuă a Școlii Naționale de***

Grefieri – contractul fiind semnat la sfârșitul anului 2007 – și altul privind **Învățământul continuu on-line pentru grefieri și magistrați**, program comun cu Institutul Național al Magistraturii. Implementarea ambelor proiecte va începe în luna ianuarie 2008.

IV. În cadrul programului derulat cu **Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ)**, respectiv un program de înfrățire între SNG și Școala Superioară de Grefieri de la Schwetzingen, 2 cursante ale SNG au participat la un stagiul de pregătire de 2 săptămâni, în perioada 12.03.2007-23.03.2007 la Școala Superioară de Grefieri de la Schwetzingen (Germania).

V. În perioada 16 - 20 aprilie 2007, în cadrul programului bilateral derulat cu experții germani Haselmayer și Allollio, s-a desfășurat **seminarul cu tema „Analiza stadiului planificării pe termen scurt, mediu și lung a Școlii Naționale de Grefieri din perspectiva resurselor existente și a nevoilor viitoare și stabilirea unui model actualizat și complet de funcționare și dezvoltare a SNG pe termen scurt, mediu și lung”**. În urma acestui seminar s-a elaborat Metodologia SNG privind formarea grefierului. De asemenea, în urma schimbului de experiență cu experții germani, în cadrul acestei activități de formare a personalului de conducere al SNG, s-au realizat următoarele documente: planul-cadrul de învățământ (distinct pentru grefierii de instanță și pentru cei din parchete, cuprinzând lista disciplinelor de studiu, numărul de ore alocat săptămânal fiecărei discipline și numărul total de ore rezultat pentru perioada celor 6 luni), planificarea resurselor umane (formatori cu normă întreagă și colaboratori), urmărind distribuirea formatorilor pe discipline de studiu, planificarea normei didactice, constând în repartizarea unui număr de ore fiecărui formator, pe fiecare disciplină predată.

VI. În cadrul programului bilateral derulat cu **Asociația Baroului American (ABA-CEELI)**, la data de 4 aprilie 2007 a fost organizat un seminar cu tematica violența în familie, la care au participat 120 de cursanți ai Școlii Naționale de Grefieri din promoția 2006/2007. De asemenea, în urma acestei colaborări, a fost editat un ghid practic cu aceeași tematică, în număr de 100 de exemplare, care au fost distribuite formatorilor Școlii Naționale de Grefieri.

4.8.4. Stadiul proiectului pilot privind degrevarea judecătorilor de unele atribuții administrative prin preluarea acestora de către personalul auxiliar¹⁷⁷

Fundamentarea și conținutul proiectului

Propunerea Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei, făcută prin Recomandarea R 86 (12) din 16 septembrie 1986 și reluată în „Statutul model pentru un grefier european”, în sensul că este de dorit evitarea

¹⁷⁷ Date furnizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare, din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

creșterii volumului atribuțiilor nejurisdicționale încredințate judecătorului, ci, dimpotrivă, se impune diminuarea progresivă a acestora, prin încredințarea lor altor persoane sau organe, s-a materializat pe plan național în măsura privind „*transferul unor atribuții administrative (nejudiciare) de la magistrați la personalul auxiliar*”, inclusă în Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar 2005-2007.

Rațiunile care pledează pentru extinderea atribuțiilor grefierului prin preluarea de la judecător a sarcinilor administrative și de rutină în managementul dosarelor, în sistemul judiciar românesc, în raport și cu cele expuse în Raportul Comisiei Europene pentru eficientizarea justiției și acceptate de celelalte sisteme juridice europene, ar putea fi sistematizate astfel:

- § creșterea constantă a numărului cauzelor aflate pe rolul instanțelor, și supraîncărcarea activității judecătorilor;
- § necesitatea redefinirii rolului grefierului în cadrul instanței, a competențelor acestuia și posibilitatea de a prelua atribuții nejudiciare, aflate în prezent în sarcina judecătorului;
- § perioada mai scurtă necesară formării grefierilor, față de cea afectată pregătirii magistraților;
- § costul mult mai scăzut al formării, pregătirii și prestației grefierului, față de cel al pregătirii și activității magistratului.

În perspectiva continuării reformei justiției din România, se impune reexaminarea activității grefierilor din instanțele judecătorești și parchete, în vederea eficientizării și creșterii calității acesteia.

Având în vedere cele două categorii de grefieri prevăzute de legislația în vigoare (grefieri cu studii superioare și grefieri cu studii medii) și subcategoria grefierilor absolvenți ai Școlii Naționale de Grefieri, precum și faptul că diferențierea de atribuții între cele două categorii este la acest moment minoră, ceea ce face nestimulativă competiția și împiedică accesul posibililor doritori în profesie, s-a avansat ideea constituirii la nivelul instanțelor judecătorești, cu valoare de experiment, a unor **module (echipe) funcționale formate dintr-un judecător și cel puțin 2 grefieri (unul cu studii superioare juridice și unul cu studii medii) care să preia gestionarea dosarului de la învestirea instanței și până la pronunțarea hotărârii, fără vreo implicare a celorlalte compartimente auxiliare ale instanței.**

În acest model de management al dosarelor s-a preconizat ca judecătorul să aibă autonomie în organizarea activității, în sensul de a putea să distribuie dosarele în funcție de complexitatea acestora între cei doi grefieri cu care alcătuiește echipa și să stabilească atribuții punctuale pentru fiecare, în scopul asigurării celerității judecării și legalității soluțiilor pronunțate.

Pentru inițierea unui astfel de experiment, au fost avute în vedere, în raport cu deficitul major de personal auxiliar la nivelul judecătoriilor, un număr limitat de instanțe.

În procedura de selecție s-a optat pentru judecătoriile cu un volum de activitate de peste 15.000 dosare pe an, în care: **numărul completelor de judecată să fie egal sau mai mic decât numărul grefierilor destinați activității de judecată; ponderea grefierilor cu studii superioare juridice să facă**

posibilă aplicarea noului concept de manageriat al dosarelor instanței; încărcătura pe judecător să se situeze în jurul mediei naționale, ceea ce indică o încadrare normală a schemei de personal.

În ceea ce privește atribuțiile grefierului în domeniul managementului de caz, în vederea eficientizării, acestea ar putea fi grupate în raport de activitatea anterioară ședinței de judecată, activitatea din timpul ședinței de judecată și activitatea ulterioară ședinței de judecată – având ca principal obiectiv întocmirea în concept, a proiectului oricărei hotărâri judecătorești, urmând ca judecătorul să verifice respectivul proiect și să transmită îndrumări, observații și dispoziții susceptibile de a fi aduse la îndeplinire.

Derularea proiectului

În ședința din data de 21.06.2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a apreciat ca necesară inițierea proiectului pilot în varianta propusă prin nota nr.8562/DRUO-CSM/2005, și s-a decis transmiterea notei de prezentare a proiectului către Ministerul Justiției, pentru a fi avută în vedere la finanțarea posturilor de grefier necesare derulării proiectului, în perioada 2006-2008.

Potrivit propunerilor, au fost selectate un număr de 7 judecătorii (Judecătoriile Sectorului 5 și Sectorului 3 București, Oradea, Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova și Târgu Jiu), care au fost considerate corespunzătoare cerințelor de inițiere ale proiectului managerial.

Ulterior, în ședința din data de 30.11.2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a hotărât extinderea proiectului pilot privind organizarea și funcționarea "modulelor judecător-grefieri", la alte 7 judecătorii (Bacău, Focșani, Constanța, Botoșani, Galați, Brăila și Piatra Neamț), și transmiterea unei adrese ministrului justiției, prin care să se solicite suplimentarea statelor de personal la instanțele selecționate, cu numărul de grefieri necesar pentru funcționarea modulelor constituite. De asemenea, Plenului Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat propunerea Judecătoriei Sectorului 6 București, de cooptare a acestei instanțe în proiectul pilot privind organizarea și funcționarea „modulelor judecător-grefieri”.

În raport cu datele și etapele stabilite în derularea proiectului, prezentate în nota de fundamentare, s-a solicitat tuturor instanțelor pilot, să se analizeze întreaga problemă, să se întocmească propunerile considerate necesare și să fie transmise Consiliului Superior al Magistraturii.

Instanțele implicate au transmis comunicări privind completele desemnate pentru constituirea modulelor, majoritatea invocând probleme administrative și de personal pe care le implică demararea proiectului în cadrul instanțelor respective, și solicitând suplimentarea statelor de personal cu un număr concret de grefieri. Unele dintre acestea, au formulat propuneri privind buna funcționare a modulelor, apreciind că aceasta presupune în mod necesar modificări corespunzătoare ale Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

Având în vedere necesitatea finanțării posturilor de grefier în vederea desfășurării proiectului, precum și propunerile formulate de instanțele pilot, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat ministrului justiției, suplimentarea numărului posturilor de grefieri la instanțele pilot corespunzător etapelor selectării acestora.

Prin adresa nr.10748/2007, Ministerul Justiției a apreciat că numărul instanțelor pilot este nejustificat de mare și a arătat că, în prezent, singurele posibilități pentru asigurarea numărului necesar de grefieri la instanțele implicate sunt redistribuirea unor posturi vacante de grefier de la alte instanțe din raza curții de apel sau transformarea unor posturi vacante de altă natură în posturi de grefier. Totodată, s-au propus variante alternative de funcționare a unui model experimental considerat viabil.

La data de 7 iunie 2007, s-a solicitat instanțelor pilot, o primă evaluare a activităților desfășurate. Din comunicările primite a rezultat faptul că un număr de 5 judecătoriai (Cluj Napoca, Piatra Neamț, Focșani, Constanța și Botoșani), nu au putut desfășura nici un fel de activități specifice acestui proiect datorită numărului insuficient de grefieri care funcționează la instanță, a fluctuației de personal sau ocupării temporare a unor posturi de grefier cu personal insuficient pregătit pentru a răspunde cerințelor postului.

Majoritatea instanțelor pilot, chiar și cele care nu au putut desfășura activitățile specifice proiectului, și-au manifestat toată disponibilitatea de a participa în viitor la programul experimental, în condițiile în care se va dispune suplimentarea statelor de personal cu numărul de grefieri solicitat, și totodată se vor lua măsurile necesare pentru ocuparea numărului posturilor vacante, existent la unele instanțe.

Judecătoriile care au reușit să treacă la implementarea proiectului în limitele preconizate, chiar și cu deficit de personal (judecătoriile de sector din Municipiul București, Judecătoriile Craiova, Târgu Jiu, Oradea și Brăila), au semnalat avantajele vizibile ale activității desfășurate în aceste condiții cum ar fi: posibilitatea judecătorului de a-și controla ședința de judecată într-un mod mai performant, rularea unui număr mai mare de cauze și soluționarea cu celeritate a acestora, crearea și gestionarea unor mini-arhive ale completelor implicate, cu consecințe pozitive în ceea ce privește accesul avocaților și justițiabililor la dosare.

Cu privire la deficiențele constatate, s-au invocat ca fiind cele mai acute, lipsa unor reglementări derogatorii de la Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și o reglementare clară a competențelor grefierilor cu studii medii și a celor cu studii superioare care să permită materializarea proiectului, precum și lipsa de informare a avocaților și justițiabililor cu privire la acest program.

Având în vedere rezultatele evaluării menționate, precum și faptul că, potrivit notei de inițiere aprobată de Plenul Consilului Superior al Magistraturii, creșterea numărului personalului auxiliar din cadrul instanțelor pilot este determinantă pentru implementarea proiectului, s-au formulat următoarele propuneri privind derularea proiectului:

§ să se solicite ministrului justiției sprijinul necesar pentru demararea efectivă și în termenii aprobați de Plenul Consilului Superior al Magistraturii, a proiectului pilot prin asigurarea suplimentării cu numărul cerut de grefieri;

§ pe baza propunerilor concrete ale instanțelor pilot să se analizeze necesitatea instituirii unor norme derogatorii de la Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, pentru a permite gestionarea autonomă a completelor pilot;

§ oportunitatea unei analize, împreună cu Ministerul Justiției și Școala Națională de Grefieri, în paralel cu derularea proiectului pilot, a necesității redefinirii funcției de grefier cu studii superioare și modificării substanțiale a atribuțiilor și competențelor specifice acesteia.

În ședința din data de 26.06.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat propunerile menționate, formulate de către direcția de resort, și a luat act de stadiul proiectului pilot privind organizarea și funcționarea modulelor “judecător-grefieri”.

Referitor la cea de-a doua propunere formulată, având în vedere inițiativa Judecătorei Focșani de a elabora un proiect de regulament privind organizarea și funcționarea modulelor judecătorești grefieri, precum și propunerile și observațiile formulate de celelalte instanțe pilot în legătură cu acest aspect, în urma analizei efectuate în ședința Grupului de lucru nr.1 „Legislație”, la data de 03.10.2007, s-a propus includerea normelor specifice referitoare la organizarea și funcționarea modulelor “judecător-grefieri”, în proiectul noului Regulament de ordine interioară al instanțelor judecătorești, proiect care urmează să fie finalizat de către direcția de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii.

Întrucât asigurarea necesarului de personal auxiliar pentru organizarea și funcționarea completelor pilot rămâne prioritară, fiind nominalizate completele integrate proiectului pilot, s-a revenit asupra solicitării de suplimentare a statelor de personal la fiecare dintre instanțele pilot, corespunzător numărului completelor pilot desemnate de colegiile de conducere.

Ca răspuns la această solicitare, prin adresa nr.132250/2007 a ministrului justiției, s-a arătat în continuare că nu este posibilă suplimentarea integrală a acestor posturi datorită creșterii substanțiale a numărului de instanțe pilot și în consecință, a numărului de posturi de grefier propuse pentru suplimentare, respectiv de la 43 posturi la 104 posturi, pentru moment, **singura soluție fiind aceea de redistribuire a unor posturi vacante de la alte instanțe din raza curților de apel către instanțele pilot.**

De asemenea, s-a apreciat că, într-o primă etapă, este necesar ca toate posturile vacante de grefier de la instanțe implicate în proiect să fie ocupate, prin finalizarea concursurilor aflate în derulare pentru ocuparea acestor posturi, constatându-se că instanțele pilot dispun de un număr relativ mare de posturi vacante, urmând să se procedeze la suplimentarea posturilor de grefier în măsura în care este posibil, doar la instanțele la care raportul între posturile de judecător și cele de grefier este sub media pe țară.

Referitor la soluția propusă, a redistribuirii posturilor, s-a arătat că și aceasta poate deveni viabilă numai în măsura în care alte instanțe din raza curților de apel dispun de posturi vacante de grefieri, posturi care nu au fost alocate concursurilor respective, și care pot fi redistribuite instanțelor pilot.

În urma analizei efectuate, s-a arătat că, în prezent, este posibilă redistribuirea de posturi vacante de grefier numai la unele instanțe pilot, și în consecință, s-a solicitat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii acordarea avizului conform, potrivit art.135 din Legea nr.304/2004, cu modificările și completările ulterioare, pentru transferul posturilor vacante de grefier la următoarele instanțe pilot:

§ Judecătoria Timișoara – 7 posturi;

§ Judecătoria Târgu Jiu – 2 posturi;

§ Judecătoria Bacău - 2 posturi;

§ Judecătoria Botoșani -1 post.

Față de stadiul actual și elementele nou intervenite în derularea proiectului pilot, pe baza unei analize fundamentate, urmează ca Plenul Consiliului Superior al Magistraturii să aprecieze asupra unei eventuale redimensionări, în sensul reducerii numărului de instanțe pilot, în raport de resursele alocate, precum și asupra posibilității derulării în continuare a acestuia în termenii stabiliți.

Prin intermediul chestionarului pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, s-a solicitat instanțelor pilot să estimeze, pe baza rezultatelor practice observate până în prezent, dacă proiectul de transfer a sarcinilor administrative către personalul auxiliar provoacă o creștere a eficienței funcționării instanței, precum și să identifice principalele avantaje ale acestuia.

În unanimitate, răspunsurile primite au evidențiat efectul pozitiv al acestui proiect asupra eficienței activității judiciare, instanțele implicate opinând în favoarea extinderii proiectului la scară națională.

Principalele avantaje ale acestui sistem constau, în opinia instanțelor implicate, în faptul că judecătorul este degrevat de o parte a sarcinilor non-judiciare, având mai mult timp pentru studiul dosarelor, documentare și deliberare, precum și în împrejurarea că actele procedurale întocmite au un conținut ridicat calitativ. S-au mai evidențiat ca avantaje: scăderea duratei de soluționare a cauzelor, accesul mai facil al părților și apărătorilor acestora la actele dosarului, faptul că diviziunea de atribuții între cei doi grefieri, cu studii superioare, respectiv cu studii medii, este clar stabilită, precum și împrejurarea că modul de constituire a modulului stimulează munca în echipă și creșterea eficienței individuale.

4.9. Resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor și parchetelor în anul 2007¹⁷⁸

Asigurarea resurselor materiale necesare este esențială pentru buna funcționare a justiției ca serviciu public. Totodată, locul justiției în echilibrul puterilor, ca putere/autoritate a statului de drept nu poate fi garantat decât dacă se asigură și independența financiară a acesteia, în sensul că bugetul justiției trebuie să fie stabilit, pe de o parte, în funcție de o serie de factori obiectivi (volum de activitate, schemele de personal etc.), iar, pe de altă parte, la un nivel corespunzător, care să permită îndeplinirea rolului social și a atribuțiilor prevăzute de lege pentru sistemul judiciar.

În acest context, prezentăm câteva aspecte esențiale care privesc finanțarea justiției, în conformitate cu planurile de acțiune pentru Reforma în justiție:

I. În anul 2007 au existat trei rectificări bugetare pentru sistemul judiciar care s-au concretizat după cum urmează:

1. Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul rectificat pentru anul 2007 în valoare totală de 70.100 mii lei, din care fonduri suplimentare alocate au fost de 16.000 mii lei;
2. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul rectificat pentru anul 2007 în valoare totală de 552.456 mii lei, din care 41.000 mii lei fonduri alocate suplimentar;
3. Direcția Națională Anticorupție – bugetul rectificat pentru anul 2007 în valoare totală de 68.010 mii lei - bugetul inițial a fost diminuat cu 28% la rectificare;
4. Ministerul Justiției – bugetul rectificat pentru anul 2007 a fost în valoare de 1.972.193 mii lei, iar fondurile alocate suplimentar față de bugetul inițial au fost de 426.723 mii lei.

Majoritatea fondurilor alocate suplimentar pentru anul 2007 au fost necesare pentru achitarea drepturilor de natură salarială restante, conform sentințelor civile definitive și executorii având ca obiect sporuri pentru vechimea în muncă cuvenite, sporuri de 30-40% din indemnizația de încadrare brută lunară, prime de vacanță și alte drepturi de natură salarială.

II. Pentru asigurarea și dezvoltarea capacității administrative în sistemul justiției în anul 2007, fondurile pentru dotări și investiții au fost în valoare totală de 79.937 mii lei, astfel:

1. Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul alocat pentru anul 2007 a fost de 2.400 mii lei dotări, iar în anul 2008 au fost prevăzute în buget fonduri pentru investiții și dotări de 5.000 mii lei;

¹⁷⁸ Secțiune întocmită de către Direcția Economică și Administrativ din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

2. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul alocat pentru anul 2007 a fost de 39.506 mii lei, din care 25.566 mii lei pentru reparații curente, capitale, investiții noi și în continuare în vederea asigurării desfășurării activității în bune condiții.

Situația sediilor unităților de parchet se prezintă astfel:

- număr total sedii	194, din care:
- sedii noi	5
- sedii în stare tehnică foarte bună	115
- sedii în stare tehnică bună	41
- sedii în stare tehnică satisfăcătoare	33

Fondurile alocate prin proiectul de buget pe anul 2008 nu permit însă demararea unor lucrări de investiții noi pentru sediile unor unități de parchet, precum: Parchetul Curții de Apel București, Parchetul Curții de Apel Craiova, Parchetul Judecătorei Moinești.

Au fost prevăzute însă fonduri în valoare de 29.272 mii lei pentru finanțarea corespunzătoare în anul 2008 a unor reparații curente, capitale, investiții noi și în continuare, cu termen de finalizare până în anul 2010, pentru un număr de 13 sedii de parchete.

În prezent, valoarea dotărilor la nivelul Ministerului Public de natura obiectelor de inventar și mijloace fixe reprezentând mobilier, tehnologie IT, xeroxuri, faxuri, telefonie fixă și mobilă, autoturisme, însumează fonduri în sumă totală de 95.785 mii lei, iar în proiectul de buget pentru anul 2008 au fost prevăzute fonduri pentru acest gen de dotări în sumă totală de 19.805 mii lei.

Din suma de 12.743 mii lei prevăzută pentru achiziționarea de mobilier, aparatură birotică și alte active corporale, suma de 9.500 mii lei va fi utilizată pentru achitarea ratelor aferente contractului multianual de achiziționare în sistem leasing de tehnică de calcul nr. 64/C/2006, în baza căruia s-au achiziționat un număr de 4.300 calculatoare, 495 Notebook, 3.315 imprimante, 346 aparate multifuncționale, 488 servere, 416 scanere.

3. Direcția Națională Anticorupție¹⁷⁹ își desfășoară activitatea într-un sediu central, 14 sedii ale serviciilor teritoriale și 3 sedii ale birourilor teritoriale.

Cuantumul fondurilor alocate în anul 2007 pentru reparații curente și reparații capitale la sediile existente este de 4.086 mii lei.

¹⁷⁹ Prin bugetul aprobat pe anul 2007, Direcției Naționale Anticorupție i-au fost alocate fonduri bugetare totale în sumă 65.985.470 lei, din care: - 60.698.470 lei au reprezentat fonduri alocate de la bugetul de stat; 5.287.000 lei au reprezentat fonduri externe nerambursabile (aferente derulării proiectelor PHARE 2003/005-551.04.15 - „Continuarea întăririi capacității instituționale de luptă împotriva corupției” și PHARE 2004/016-772.01.05. - „Întărirea capacității de luptă împotriva corupției”).

În anul 2008 au fost solicitate fonduri în valoare de 100 mii lei la reparații capitale, modernizări și investiții pentru sediile serviciilor teritoriale Alba Iulia și Constanța, aflate în administrarea D.N.A.

Pentru dotări cu mobilier, aparatură birotică, echipamente, programe informatice, mijloace de transport au fost utilizate în anul 2007 fonduri în valoare de 441,4 mii lei, iar în anul 2008 au fost solicitate prin buget la cheltuieli cu această destinație suma de 400 mii lei.

4. Menționăm că procesul investițional desfășurat de către Ministerul Justiției în anul 2007 a avut în vedere prevederile din H.G. nr. 232/30.03.2005 privind aprobarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007 și a Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007 și din H.G. nr. 543/09.06.2005 privind aprobarea Strategiei de informatizare a sistemului judiciar pe perioada 2005-2009 și organizarea și funcționarea Comisiei de monitorizare și implementare a strategiei.

Totodată, în anul 2007 au mai fost dotate instanțele judecătorești cu echipamente de IT, conform unor proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile de preaderare, iar în cursul anului 2008, tot din aceeași finanțare se vor achiziționa sisteme de protecție umană (porți antitero), mobilier pentru sălile de ședință și birourile magistraților, având ca destinație tot instanțele judecătorești.

Sumele alocate Ministerului Justiției în anul bugetar 2007 la dotări, reparații capitale și investiții pentru sediile instanțelor au fost în sumă totală de 47.885 mii lei, după ultima rectificare bugetară conform O.U.G. nr. 134/11.2007 privind rectificarea bugetului pe anul 2007.

Creditele au fost utilizate potrivit programului de investiții, astfel:

- la lucrări de investiții în continuare pentru un număr de 6 sedii ale instituției a fost alocată suma de 10.954 mii lei;
- pentru investiții noi la judecătoria Bicăz a fost alocată suma de 11 mii lei;
- pentru achiziții imobile, sedii pentru Curtea de Apel Craiova și Tribunalul Buzău, au fost alocate fonduri de 3.060 mii lei;
- a fost alocată suma de 27.360 mii lei pentru instalații profesionale de climatizare, pentru amenajare camere servere dotate cu SAN-uri, conform procesului de informatizare a sistemului judiciar, potrivit H.G. nr. 543/2005; dotarea parcurilor auto din cadrul instanțelor de judecată – achiziție centralizată; dotarea instanțelor cu mobilier pentru sălile de judecată, birouri și arhive, centrale termice și telefonice; sisteme de protecție umană și materiale; dotarea cu echipamente pentru persoanele cu dizabilități etc.
- s-au efectuat studii de fezabilitate sau prefezabilitate la un număr de 8 sedii pentru instanțe în valoare de 177 mii lei;

- s-au efectuat cheltuieli în valoare de 702 mii lei cu expertize, proiectare și execuție privind consolidările pentru un număr de 12 sedii de instanțe judecătorești;
- suma de 93 mii lei a fost alocată pentru alte cheltuieli de investiții, potrivit legii, programe informatice de legislație, promovarea informațiilor electronice și eficientizarea sistemului judiciar, programe psihologice, de jurisprudență, semnătură electronică;
- suma de 5.528 mii lei din bugetul aprobat pentru anul 2007 a fost utilizată pentru reparații capitale la un număr de 32 sedii de instanțe.

Ministerul Justiției a semnat un acord de împrumut cu Banca Mondială în valoare de 110 milioane euro, din care 76 milioane euro pentru reabilitare sedii de instanță, partea de reabilitare instanțe fiind negociată de Ministerul Justiției potrivit programului de prioritizare a investițiilor la sediile de instanță.

Prin H.G. nr. 1161/26.09.2007 s-au aprobat indicatorii tehnico-economici aferenți obiectivelor de investiții publice, potrivit documentațiilor de studiu de fezabilitate, în anul 2008 urmând a se elabora documentațiile de proiectare, faza de proiect tehnic și detalii de execuție, autorizarea lucrărilor de construcții și achiziția publică de lucrări. Etapele următoare din procesul investițional se vor desfășura prin Direcția de Investiții și Administrarea Serviciilor – Serviciul de Gestiune a Investițiilor și Direcția de Implementare a Proiectelor Finanțate din Împrumuturi Externe, ambele din cadrul Ministerului Justiției.

Situația sediilor în care își desfășoară activitatea instanțele judecătorești se prezintă astfel:

- numărul total de sedii - 209, din care:

- sedii în stare foarte bună	38
- sedii în stare bună de funcționare	50
- sedii în stare tehnică satisfăcătoare	91
- sedii în stare tehnică nesatisfăcătoare	30.

Menționăm că sunt instanțe care funcționează în spații comune cu parchetele, instanțe cu sedii închiriate, precum și sedii de instanțe revendicate.

În anul 2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut finanțarea obiectivelor cuprinse în Planurile de acțiune pentru Reforma Justiției.

Printre acestea se numără și elaborarea și publicarea Buletinului Jurisprudenței pe anul 2006, culegerea anuală de Jurisprudență a Înaltei Curți de casație și Justiție.

De asemenea, în cursul lunii iunie 2007 a fost publicată Jurisprudența Secției Civile și de proprietate intelectuală pe anul 2006 și Jurisprudența Secției penale pe anul 2006, culegeri care cuprind și deciziile pronunțate de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii în materie civilă și în materie penală.

III. La nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, finanțarea corespunzătoare a fost asigurată prin estimarea bugetului pentru fiecare obiectiv în parte, cuprins în strategiile, proiectele sau programele privind reforma în justiție.

Programul de cheltuieli pentru anul 2007, potrivit bugetului de stat aprobat prin *Legea nr. 486/2006, cu modificările și completările ulterioare*, care a susținut financiar atât activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, cât și derularea activităților cu privire la Planul de acțiune privind Reforma în justiție, este în valoare totală de 57.384 mii lei, din care:

- aparat propriu CSM	35.050 mii lei
- I.N.M.	17.036 mii lei
- S.N.G.	5.298 mii lei.

Bugetul inițial aprobat pe anul 2007 a fost diminuat în cursul anului, prin rectificări, cu 14.080 mii lei.

Evoluția cheltuielilor aprobate pentru anul 2007 față de anul 2006 și în perspectiva anului 2008 este semnificativă, creșterea fiind în pondere de 128,57% și respectiv de 173,03 % în anul 2008.

Este semnificativă creșterea bugetului propus, la titlul cheltuieli materiale pentru anul 2008, având în vedere obiectivele propuse în documentul de politică și strategie elaborat, ținând seama de creșterea bugetului aprobat în structură ca fiind cu 19.841 mii lei mai mare față de bugetul anului 2007.

Bugetul aparatului propriu în anul 2006 și 2007 a crescut corespunzător fondurilor alocate pentru efectuarea de reparații capitale la Căminul pentru pregătirea judecătorilor și procurorilor situat în Comuna Giroc, Jud. Timiș. Acest cămin a fost preluat de Consiliul Superior al Magistraturii prin H.G. nr. 1516/2005 și apoi prin Protocolul nr. 69/2006 încheiat cu Ministerul Justiției.

Prin asigurarea unei finanțări corespunzătoare la capitolul „Învățământ” s-a preconizat dezvoltarea structurii instituționale a Institutul Național al Magistraturii și a Școlii Naționale de Grefieri.

La întărirea capacității administrative o contribuție importantă a avut și dotarea cu echipamente IT, echipamente electronice și microbuze prin derularea pe anul 2007 a proiectelor din Programul Național PHARE 2004/016-772 de Unitatea de Implementare a C.S.M., beneficiarii finali fiind I.N.M, S.N.G și aparatul propriu al C.S.M.

4.10. Continuarea și dezvoltarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor

4.10.1. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS

A. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS pentru instanțele judecătorești¹⁸⁰

Proiectul Ecris 2007 având ca obiect dezvoltarea aplicației cu același nume a debutat la începutul anului 2007, în acest moment aflându-se în faza de testare după care se va continua cu faza pregătirii personalului și implementarea efectivă. Pentru buna realizare a dezvoltării aplicației a fost constituită la nivelul Ministerului de Justiție o echipă de lucru din care fac parte reprezentanți ai diverselor instanțe, dar și ai Ministerului Justiției, respectiv ai Consiliului Superior al Magistraturii.

Nevoia de dezvoltare a acestei aplicații, deja funcțională în cadrul tuturor instanțelor naționale, a reieșit din faptul că s-au constatat în timp o serie de disfuncționalități în buna funcționare a modului actual, precum și din dorința de optimizare a activității instanțelor judecătorești în ansamblu, dar și a judecătorilor și grefierilor în special. Cu siguranță, pentru președinții de instanță noul Ecris va fi un instrument mult mai eficient în monitorizarea performanțelor propriei instanțe, mai ales prin intermediul **Modulului statistic** care va releva în permanență și în mod instantaneu peste 50 de indicatori predefiniți (sau oricare alții ad-hoc), mulți dintre aceștia fiind monitorizați ca indicatori de performanță.

Câteva dintre **elementele de noutate** pe care le va pune la dispoziția justiției noul program informatic s-ar putea sintetiza după cum urmează:

1. **Repartizarea aleatorie a cauzelor** – actuala formă a aplicației Ecris a creat o serie de probleme în teritoriu referitoare la modul de repartizare aleatorie a cauzelor, în foarte multe cazuri fiind cerut chiar și concursul Consiliului Superior al Magistraturii pentru crearea unei practici unitare. Cele mai multe probleme au fost generate de faptul că programul nu permite repartizarea aleatorie consecutivă a unui dosar cu număr unic alocat, ceea ce a avut drept consecință crearea unei practici neunitare privind modul de repartizare a incidentelor procedurale, a dosarelor sosite spre rejudecare, a dosarelor ajunse în căile de atac pentru judecarea recursului la o anume încheiere de ședință etc.

Noua formă a aplicației va permite mai multe repartizări aleatorii a aceluiași dosar cu număr unic alocat, cu mențiunea că de la a 2-a repartizare programul va solicita consemnarea motivului care a generat nevoia rerepartizării unui anume dosar, totodată fiind afișată persoana care a efectuat noua repartizare aleatorie.

În ceea ce privește algoritmul de repartizare aleatorie a cauzelor, acesta va fi înlocuit cu un altul mai puțin previzibil. S-a reproșat actualului modul de repartizare faptul că întrucâtva este intuibil (astfel încât unii avocați așteaptă anumite zile pentru a depune o anume cerere de chemare în judecată). Se încearcă totodată

¹⁸⁰ Subsecțiune elaborată de Biroul Statistică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

crearea unui algoritm mai echitabil astfel încât să nu se mai repete situațiile întâlnite în prezent în care, un anume complet primește la primul termen o cauză de 10 puncte iar un altul primește 10 cauze a câte un punct. Se va încerca o egalizare a încărcării completelor și sub aspectul naturii cauzelor, nu doar al punctelor matematice.

2. Dosare asociate și dosare versiuni – Așa cum am arătat, ideea de bază a acestui program este aceea de a păstra numărul unic repartizat la momentul creării pentru prima dată a dosarului în sistem.

Cu toate acestea s-a apreciat ca fiind important de a se cunoaște în orice moment prin simpla observare a numărului dosarului dacă acesta se află în primul ciclu procesual sau nu. Astfel, la momentul întoarcerii unui dosar spre rejudecare acesta va prelua în mod automat un indicativ (de genul R2) astfel încât se va ști cu siguranță dacă acesta este un dosar trimis spre rejudecare sau nu. De îndată ce versiunea R2 va fi creată, prima formă a dosarului va deveni automat versiunea R1. Până la acest moment, în mod evident, versiunile sunt inexistente. Așa cum am precizat, repartizarea aleatorie a acestui dosar va fi perfect posibilă. În orice moment se va putea consulta în totalitate întreaga istorie a cauzei (împreună cu toate versiunile sale).

În ceea ce privește dosarele asociate, acestea vor primi un alt indicativ (de genul A1) și se vor crea în cadrul instanțelor superioare de fiecare dată când se va ataca o anume încheiere înainte de finalizarea prin hotărâre a unui dosar. Se va putea determina astfel cu precizie (mai ales pentru cauzele penale) cine a declarat recurs la o anumită încheiere, de câte ori a făcut-o, cu ce soluție s-a finalizat etc.. Această activitate a instanțelor superioare, de a judeca recursurile la încheierile premergătoare, va fi monitorizată din punct de vedere statistic.

3. Condica de ședință – În momentul de față, condicile de ședință sunt completate manual ceea ce generează disfuncționalități din cauza existenței un registru unic (se creează aglomerație atât la completarea de către magistrați cât și la lecturarea din partea publicului) precum și pentru faptul că de multe ori soluția nu este menționată complet sau este ilizibilă.

În noua variantă a aplicației Ecris soluția va fi introdusă în câmpul rezervat pentru acest tip de document și ea va fi preluată în mod automat integral în cadrul condicii informatice. Numerele de hotărâre vor fi generate automat de către sistem și vor fi afișate de asemenea în conținutul condicii. Pentru dosarele care nu se vor finaliza la un anumit termen va fi inserat în mod automat noul termen de judecată precum și motivul amânării cauzei (motiv care va fi ales de către grefier din rândul unui nomenclator; completarea va fi obligatorie, în lipsă neputând-se trece la crearea termenului viitor).

Odată generat, documentul va fi listat, semnat apoi de către magistrat și, ulterior, fie afișat la ușa instanței, fie adăugat într-un registru care astfel va substitui forma actualei condici de ședință. Grefierii sunt scutiți astfel de un volum de muncă semnificativ, întrucât scrierea condicilor manuale este o problemă, mai ales pentru ședințele voluminoase, informațiile afișate în noua condică fiind oricum obligatorii a fi introduse

pentru buna funcționare a sistemului în general. Ideea este aceea de a folosi o informație deja introdusă, de cât mai multe ori fără vreun efort suplimentar.

4.Registrul redactor - În momentul de față, prin forma avută, redactorul Ecris este un instrument puțin util la îndemâna președintelui de instanță, mai ales în cadrul instanțelor cu volum mare de activitate. Astfel, acestea nu sunt decât depozitările tuturor sentințelor sau deciziilor redactate, fără nici un fel de posibilitate de filtrare și selectare a informației. Așadar, nu se poate determina cu ușurință dacă o hotărâre a fost redactată în termen sau nu și nici nu există un control asupra documentelor care ar trebui să fie închise¹⁸¹.

5. Registrele electronice – Toate registrele prevăzute de regulament vor fi generate automat de sistem (fără introducerea informațiilor suplimentare), cu excepția celor ce conțin date secrete.

6. Redactarea oricărui tip de adresă – Toate adresele necesare soluționării unui proces de oricare natură, vor fi create în șablon în programul Ecris și, prin simpla alegere a destinatarului, (parte sau participant în Ecris) formularul va fi generat în bună măsură deja completat (nume, adresă, calitate, numele părții adverse, noul termen de judecată etc.) fapt ce va ușura considerabil munca grefierilor.

7. Modulul executări penale – va fi creat un modul funcțional al executărilor penale care va gestiona întreaga evidență în materie. Vor exista așadar evidențe clare asupra hotărârilor definitive, modului de executare, datei începerii executării, mandatului de executare, asupra dării în urmărire generală, a cheltuielilor judiciare, a plății amenzilor etc.

8. Modulul statistic – în momentul de față, întreaga statistică este colectată manual, gradul de acuratețe fiind relativ mic. Sistemul va genera în viitor întreaga statistică în sistem informatizat avantajele majore fiind acelea că rapoartele vor fi generate aproape instantaneu, și în plus, informația va fi dinamică de la o raportare la alta.

Vor exista **rapoarte locale**, la îndemâna președinților de instanță care vor pune în lumină pe de o parte activitatea unui complet în raport cu oricare altul, iar pe de altă parte activitatea instanței în sine¹⁸². Se vor putea extrage în acest mod peste 60 de rapoarte locale distincte, relevând fie, comparativ, activitatea tuturor completelor de judecată, fie starea instanței în sine (putând fi generate grafice care să releve activitatea în comparație cu anii precedenți).

Vor exista și **rapoarte generale**, aflate la îndemâna Consiliului Superior al Magistraturii și Ministerului de Justiție în egală măsură. Astfel, pentru oricare indicator se va putea face o comparație de la nivelul celor două instituții între o instanță și oricare alta de același tip. Spre exemplu se va putea determina care este

¹⁸¹ În instanțele unde se pronunță 100 de hotărâri zilnic, controlul prin acest instrument efectiv nu se poate face; în două săptămâni se pot adăuga astfel cel puțin 1000 documente, care fără nici un criteriu de selecție, nu pot releva nimic important despre termenul în care redactează un anume judecător, sau instanța în ansamblu.

¹⁸² Spre exemplu, se va putea determina care sunt motivele de amânare care predomină la un complet în comparație cu un altul. Sau, se va putea ști în câte termene finalizează un dosar civil cu obiectul revendicare, stadiul procesual apel, un complet de judecată în comparație cu un altul. Se va putea determina de asemenea, care este numărul mediu de termene în care se finalizează un dosar de genul celui de mai sus la nivelul întregii instanțe.

intervalul de succesiune între două termene de judecată consecutive (pentru o anumită materie, obiect și stadiu procesual) la Judecătoria Pitești, comparativ cu Judecătoria Ploiești. Se va putea determina faptul că o anumită instanță amână un dosar de un anumit tip la 5 săptămâni în medie distanță între 2 termene consecutive, pe când o alta asemenea o face la numai 3 săptămâni. Sau, se va putea determina cât durează comunicarea unei hotărâri civile la o instanță comparativ cu o alta (cu 3 opțiuni distincte – termen calculat de la pronunțare până la comunicarea efectivă, de la redactare până la comunicare și de la expedierea în sine până la comunicare; vor exista de asemenea două termene finale – data la care comunicarea a ajuns sau a fost considerată ca ajunsă la parte și data la care dovada comunicării s-a reîntors la instanță).

Un alt gen de raport ce se va consolida la Consiliul Superior al Magistraturii sau la Ministerul Justiției vizează o însumare a informației la nivel național.

Spre exemplu, se va putea determina care este durata unui proces de revendicare în România defalcat pe stadii procesuale (dar și cumulând toate stadiile procesuale, inclusiv căile extraordinare de atac). Acesta va fi un bun instrument pentru predictibilitate, care va putea fi comunicat justițiabililor.

Se va putea determina de asemenea la nivel național care este cel mai frecvent motiv de amânare (spre exemplu, motivul nr. 7 în acest clasament ar putea figura lipsa raportului de expertiză din care pe primul loc, motivul că nu a fost achitat onorariul de expert de către părțile obligate, pe locul 2 faptul că nici o parte nu s-a prezentat la fața locului pentru identificarea bunului iar pe locul 3 faptul că expertul cauzei nu a depus lucrarea până la termenul acordat, din culpa sa).

Un alt exemplu de indicator global este cel al centralizării vechimii dosarelor. Se va putea ști oricând la nivel național care este numărul de dosare mai vechi de 1 an, 2 ani, 3 ani pentru fond respectiv 6 luni pentru căile de atac. Raportul va fi și procentual (cât la sută din totalul dosarelor rulate în unitatea de timp au termenul rezonabil depășit).

Fără îndoială vor exista centralizări și pentru rapoartele clasice gen, încărcătură magistrat, încărcare instanță, volum de activitate, stare infracțională etc. În total vor fi astfel mai mult de 50 de rapoarte generale distincte.

Un alt element de noutate este acela al cumulării informației statistice pe tipuri de informație solicitată. Astfel, va fi suficientă accesarea unui buton pentru a releva întreaga informație statistică în materie de trafic de persoane sau de droguri, în materie de violență în familie, drepturi de autor sau discriminare etc.

Concluzii – În ceea ce privește progresele înregistrate, așa cum am arătat aplicația Ecris 4.0. este în faza de testare, fază apreciată a se finaliza în luna martie 2008. Progresele înregistrate și buna sa funcționalitate vor putea fi observate ulterior prin intermediul beneficiarilor acesteia, instanțele și parchetele. Toate punctele aduse în dezbatere mai sus au fost apreciate ca vulnerabilități ale actualei forme Ecris 3.0., iar prin viitoarea formă a aplicației s-a încercat remedierea acestora și îmbunătățirea sistemului.

B. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS la nivelul parchetelor¹⁸³

Sistemul **ECRIS** – realizat prin Programul PHARE 1997, conține două aplicații CDMS și LLDS, care au fost instalate și funcționale la finele anului 2007, astfel: în 230 de parchete – CDMS și 229 parchete – LLDS. Acest lucru a fost realizat în unitățile subordonate Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu un număr de 55 de informaticieni, din care doi au lucrat doar o parte a anului 2007. Cinci parchete își desfășoară activitatea în condiții total improprii, având sediile în diverse stadii de realizare – cu termene de finalizare în 2008, situație în care aplicațiile nu au putut fi instalate deoarece acest lucru ar fi presupus investiții care nu se puteau justifica. Nivelul la care se utilizează aplicația este variabil, în funcție de condițiile specifice fiecărui parchet, în special cele legate de asigurarea personalului auxiliar de specialitate juridică.

Aplicația LLDS a fost în repetate rânduri dezvoltată/modernizată de către Ministerul Justiției, care a pus-o gratuit la dispoziția Ministerului Public. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a achiziționat în 2007 servicii de actualizare a bazelor de date de legislație și jurisprudență (inclusiv legislație U.E.), utilizate de toate parchetele din subordine, inclusiv structurile teritoriale ale Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, situate în aceleași locații cu alte unități de parchet.

Aplicația CDMS nu a fost modernizată sau dezvoltată (deși acest lucru a fost solicitat în repetate rânduri de structura IT din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) din lipsă de fonduri, din 2002 până în 2007, când a început derularea Programului PHARE 2004, în care unitate de implementare este Ministerul Justiției, având și o componentă de dezvoltare a aplicației ECRIS-CDMS: Proiect ECRIS 2007 (EuropeAid/123816/D/SER/RO) *“Continuing the Automation of Courts – Development of the ECRIS Case Management System”*.

Proiectul este în curs de derulare, urmând a fi finalizat în luna mai a anului 2008. În cadrul acestui proiect, Ministerul Public, prin reprezentanții unităților pilot, desemnați în comisia de analiză prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au formulat 322 de cerințe de dezvoltare/modernizare/ergonomizare, cuprinse în livrabilul *„Technical specifications - user requirements analysis”* și au răspuns tuturor cerințelor de clarificare venite din parte Consorțiului: European Dynamics și Total Soft – realizatorii aplicației ECRIS 2007.

În legătură cu ECRIS-CDMS și în scopul obținerii imaginii electronice a dosarelor și a anumitor categorii de lucrări, care fac obiectul activității procurorilor, s-a demarat la finele anului 2007 un alt Proiect PHARE și anume PHARE RO 2005/017-553.01.04.08 – *“Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar”*- Sistemul de Arhivare Electronică – în cadrul căruia s-au desfășurat trei ședințe ale comisiei de analiză constituită, de asemenea, prin ordin al procurorului general.

4.10.2. Crearea de noi baze de date relevante pentru funcționarea sistemului judiciar

¹⁸³ Subsecțiune realizată pe baza datelor transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

A. Activitățile desfășurate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii¹⁸⁴

Biroul de informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a inițiat analiza și proiectarea aplicației de gestiune a resurselor umane din instanțe și parchete destinată să furnizeze compartimentelor/instituțiilor interesate (în special Direcția Resurse Umane și Organizare și Institutul Național al Magistraturii) informații privind structura posturilor, structura și calificarea personalului, nivelul de specializare și perfecționare, traseul profesional etc.

Pentru evaluarea corectă și completă a resurselor IT necesare funcționarii sistemului informatic al sistemului judiciar, Biroul de Informatică din cadrul CSM va continua colectarea on-line din teritoriu a datelor privind echipamentele și aplicațiile existente. În acest sens, va fi dezvoltată baza de date deja existentă.

Sistemul de management al resurselor umane, materiale și financiare (RMS) ce va fi implementat la nivelul sistemului judiciar, prin proiectul finanțat de Banca Mondială, va colecta toate informațiile de această natură din aplicațiile interne, asigurând astfel suportul comparabilității în timp a datelor.

Prin dezvoltarea și implementarea unui astfel de sistem de management al resurselor la nivelul sistemului judiciar, sunt urmărite:

- îmbunătățirea eficienței activității instituțiilor;
- gestionarea într-o manieră eficientă a activității financiare, de planificare, administrative și de resurse umane;
- colectarea și analiza în timp real a datelor necesare în procesul decizional și în managementul instituțiilor;
- monitorizarea în timp real a activității instituțiilor cheie;
- salvarea informațiilor în format electronic, în mod centralizat;
- generarea de rapoarte în timp real pe baza datelor colectate;
- partajarea informațiilor între instituțiile autorizate într-o manieră securizată;
- eliminarea redundanței;
- eliminarea comunicării pe bază de hârtie dintre instituțiile cheie (în limita legală).

În momentul de față, sunt întâmpinate dificultăți în determinarea sursei de finanțare a proiectului, dat fiind faptul că, în urma analizei, a rezultat o valoare mai mare decât valoarea acoperită de Banca Mondială.

B. Activități desfășurate la nivelul structurii specializate din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție¹⁸⁵

- **Proiectul PHARE – 2005/017-553.03.05**

¹⁸⁴ Subsecțiune realizată de către Biroul Informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

¹⁸⁵ Datele din această subsecțiune au fost furnizate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Acest proiect de twinning, privind „*Întărirea capacității instituționale a României de protecție a dreptului de proprietate intelectuală și industrială*”, conține și o componentă IT care vizează realizarea unei baze de date, populată și utilizată în comun de instituțiile cu atribuții în domeniu:

- parchete (până la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale)
- Inspectoratul General al Poliției Române
- Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
- Administrația Națională a Vămilelor
- Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
- Oficiul Român al Drepturilor de Autor

Astfel, accesarea acestei baze de date, prin intermediul aplicației furnizate în cadrul proiectului, va reprezenta un instrument de lucru eficient pentru organele de cercetare.

- **Proiectul E-POC III.**

EUROJUST a relansat proiectul EPOC, prin realizarea unei noi aplicații EPOC versiunea III, prin contractantul CM Sistemi – Italia. Acest proiect a fost preluat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de la Ministerul Justiției, deoarece instituțiile beneficiare sunt direcțiile specializate din cadrul Ministerului Public. Proiectul vizează în final realizarea unei baze de date centralizate la nivelul organizației EUROJUST, care va fi pusă la dispoziția țărilor participante în proiect: Franța, Italia, Slovenia, Polonia, România și va conține informații despre faptele de corupție, terorism, crimă organizată și alte infracțiuni importante, precum și informații despre persoanele care le-au comis. Realizatorul a transmis versiunea 1 a aplicației, care s-a instalat, cu excepția componentei DTM a cărei instalare continuă.

4.10.3. Analiza posibilității de furnizare de servicii on line către cetățeni de către instanțe și parchete¹⁸⁶

Odată cu modificarea aplicației ECRIS, este necesară adaptarea instrumentelor de furnizare de servicii on-line către cetățeni la noile specificații. De asemenea, noile categorii de informații vor oferi posibilitatea furnizării către cetățeni și a altor servicii (ex: condica informatică de ședință), menite să asigure o informare cât mai completă.

Sistemul de arhivare electronică (EAS), care se află în momentul de față în faza de dezvoltare, va da posibilitatea realizării dosarului electronic, prin scanarea tuturor documentelor aflate la dosar. Astfel, va exista posibilitatea consultării conținutului întregului dosar direct din internet, cu respectarea condițiilor privind protecția datelor personale.

Obținerea formei electronice a dosarului va oferi următoarele avantaje:

- reducerea considerabilă a costurilor cu materialele consumabile (hârtie, tonere);

¹⁸⁶ Secțiune realizată de către Biroul Informatică din cadrul CSM.

- reducerea costurilor cu depozitarea;
- accelerarea proceselor, datorită posibilității transferului electronic al întregului dosar între instanțe.

Beneficiile unei astfel de organizări a informației sunt extrem de mari, însă nu trebuie scăpate din vedere dificultățile pe care le presupune un astfel de sistem: personal calificat în prelucrarea datelor, necesitatea protecției datelor cu caracter personal și a celor confidențiale etc.

Biroul de informatica din cadrul CSM va continua colaborarea cu compartimentele de specialitate din Ministerul Justiției și Ministerul Public, astfel încât paginile de Internet ale instanțelor și parchetelor să permită publicului interesat consultarea tuturor informațiilor ce au caracter public, precum și în vederea dezvoltării de noi servicii on-line pentru beneficiarii justiției ca serviciu public (plata prin Internet a taxelor de timbru, citarea prin mijloace tehnice moderne etc.).

4.11. Concluzii privind progresele înregistrate, vulnerabilitățile identificate și posibilele măsuri de remediere a acestora

În cursul anului 2007 s-au continuat eforturile de ocupare a posturilor vacante din cadrul instanțelor și parchetelor, folosindu-se toate cele trei modalități prevăzute de lege pentru recrutarea judecătorilor și procurorilor: admiterea prin Institutul Național al Magistraturii, admiterea în magistratură „direct pe post”, prin concurs, a persoanelor care au exercitat cel puțin o perioadă de 5 ani funcțiile/profesiile de specialitate juridică prevăzute limitativ de lege și numirea în magistratură, fără concurs, pe bază de interviu a persoanelor care au exercitat cel puțin o perioadă de 10 ani funcțiile/profesiile de specialitate juridică prevăzute limitativ de lege.

Deși au fost obținute rezultate pozitive, numărul intrărilor în sistem depășind semnificativ numărul persoanelor care l-au părăsit, din diferite motive (în special prin pensionare), există în continuare numeroase instanțe și parchete care se confruntă cu o accentuată criză de personal, precum și instanțe și parchete cu o încărcătură depășind media pe țară, în condițiile în care au schemele de personal ocupate aproape în totalitate.

Din existența acestei situații rezultă concluzia că este vitală definitivarea proiectelor privind restructurarea și reechilibrarea schemelor de personal între instanțele judecătorești, respectiv între parchete, în funcție de volumul de activitate și încărcătură, fiind totodată necesară o reevaluare atât sub aspectul competenței materiale, cât și a celei teritoriale, în vederea unei modernizări a sistemului judiciar care să permită, pe de o parte, desfășurarea procedurii judiciare prin instanțe și unități de parchet de o dimensiune optimă, astfel încât, să fie viabile investițiile în reabilitare, dotare și modernizare și să poată fi aplicate efectiv principiile repartizării aleatorii, al continuității completelor și al specializării judecătorilor și procurorilor, iar,

pe de altă parte să se garanteze accesul liber la justiție al cetățenilor și să fie respectate principiile fundamentale privind inamovibilitatea judecătorilor și stabilitatea procurorilor¹⁸⁷.

Numai printr-un astfel de proces complex, corelat cu dezvoltarea unei strategii de resurse umane pe termen mediu și lung, care să-i confere suportul logistic, se poate obține o reformă reală a sistemului judiciar, o echilibrare a volumului de muncă al judecătorilor și procurorilor și o creștere semnificativă a calității actului de justiție.

În lipsa unei astfel de analize, practica a demonstrat că toate eforturile de ocupare a posturilor vacante în cazul instanțelor și parchetelor aflate în situații de criză au o finalitate redusă, existând numeroase instanțe și parchete ale căror posturi rămân neatractive fie pentru absolvenții INM, fie pentru cei care reușesc la examenul de admitere în magistratură, în ciuda faptului că s-a încercat ocuparea lor în aceste modalități pentru mai multe proceduri consecutive. Pe de altă parte, deși s-a reușit ocuparea unora dintre aceste posturi prin procedura de numire directă, ulterior s-a constatat că magistrații astfel numiți nu au de multe ori intenția de a rămâne în instanțele sau parchetele respective, inițiind la puțin timp după numire proceduri de transfer. Din acest motiv, transpunându-se legislativ o anumită practică cristalizată în timp la nivelul Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, prin OUG nr.100/2007 s-a introdus un termen rezonabil, de un an de la numire, în care beneficiarii numirii fără concurs nu pot solicitat transferul sau detașarea de la instanțele sau parchetele la care au fost numiți.

Dincolo de aspectele de mai sus, comune pentru instanțe și parchete, este evident că, în cazul celor din urmă este nevoie imperioasă de o intervenție legislativă urgentă, fie în domeniul competenței materiale, fie privind restructurarea Ministerului Public, având în vedere proporția covârșitoare, cel puțin din punct de vedere statistic, în care activitatea acestuia se concentrează la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria.

Sub aspectul modalităților de recrutare, se constată că aceea considerată, sub toate punctele de vedere, ca preferabilă, respectiv admiterea și urmarea timp de doi ani a cursurilor Institutului Național al Magistraturii rămâne limitată, atât sub aspectul plajei de selecție (cu excepția anului 2006, în ultimii ani nu s-a reușit niciodată ocuparea tuturor posturilor scoase la concurs), cât și mai ales sub aspectul capacității logistice și financiare a Institutului Național al Magistraturii, care are obligația legală de a derula și principalele programe de formare continuă destinate judecătorilor și procurorilor.

În aceste condiții, având în vedere și criticile aduse în rapoartele Comisiei Europene procedurii de numire în magistratură fără concurs, care de altfel a fost abrogată prin OUG nr.100/2007, însă cu efect din iunie 2008, rămân a fi identificate modalitățile de a eficientiza modalitatea de numire care a furnizat până acum cele mai nesatisfăcătoare rezultate – examenul de admitere pentru persoanele cu cel puțin 5 ani vechime

¹⁸⁷ Prin stabilirea gradelor unice de complexitate pentru instanțele judecătorești, de către Plenul CSM, în anul 2007, același proces fiind în prezent în desfășurare pentru parchete la nivelul Comisiei de specialitate a CSM, s-au creat premisele finalizării proiectului privind volumul optim de activitate, ca bază, alături de alte studii, pentru procesul de reorganizare și de redimensionare a instanțelor și parchetelor.

în anumite funcții juridice, aceasta rămânând singura modalitate de recrutare prin care se poate răspunde eficient și imediat unor situații de criză de personal apărute în sistemul judiciar (dat fiind că recrutarea prin INM presupune doi ani de pregătire în cadrul Institutului). Rămâne a fi evaluat, în acest context, impactul pe care îl vor avea asupra eficienței acestei proceduri măsuri precum recenta modificare a modalității de examinare, prin introducerea testelor grilă sau lărgirea plajei de selecție prin adăugarea de noi categorii de persoane care pot participa la examen (produsă prin modificările aduse Legii nr.303/2004 de OUG nr.100/2007).

În altă ordine de idei, perfecționarea și specializarea profesională pentru întreg personalul sistemului judiciar, judecători, procurori sau personal auxiliar de specialitate, rămâne în continuare o măsură cheie pentru creșterea calității actului de justiție și refacerea încrederii cetățenilor în funcționarea sistemului.

Un rol esențial în acest domeniu revine Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri, ca principale instituții implicate în procesul de formare profesională continuă al magistraților, respectiv al personalului auxiliar. Nu trebuie însă neglijate nici programele de formare descentralizată, desfășurate pe plan local, la nivelul curților de apel, schimbul continuu de idei, informație profesională și bune practici fiind o modalitate importantă, și totodată necostisitoare, pentru unificarea practicii judiciare și a modului de interpretare a legii.

La nivelul Institutului Național al Magistraturii, care își reevaluează în această perioadă strategiile privind programele de formare, se impune, potrivit semnalelor provenite de la instanțe și parchete, o coparticipare mai mare a corpului magistraților la mecanismul decizional privind programele de formare și o mai bună transparență și un grad de obiectivitate mai înalt al sistemului de selecție pentru seminariile organizate. Totodată, trebuie asigurată o conectare permanentă a programelor de formare la necesitățile concrete și imediate ale sistemului judiciar, ceea ce presupune finalizarea proceselor de constituire a bazelor de date privind programele de formare și specializarea judecătorilor și procurorilor. În sfârșit, este de dorit o creștere a rigorii în procesul de selecție al persoanelor propuse Consiliului Superior al Magistraturii, fie ca formatori, fie ca membrii în comisiile de examinare pentru diferitele concursuri/examene, cu luarea în considerare și a unor indicatori privind etica și deontologia profesională, corelativi celor privind pregătirea de specialitate, în special avându-se în vedere incidentul de la sfârșitul anului 2007 privind unele suspiciuni de fraudare a concursului/examenului de numire în funcții de conducere a procurorilor.

În ceea ce privește Școala Națională de Grefieri, luând în considerare că îmbunătățirea calității actului de justiție, cât și extinderea proiectului pilot privind transferul atribuțiilor administrative, non judiciare, de la magistrați la grefieri constituie elemente care impun o modificare a raportului numeric dintre grefierii cu studii superioare și cei cu studii medii în cadrul sistemului judiciar, se impune dezvoltarea programelor de formare care să constituie suportul unei astfel de transformări calitative. Totodată, necesitățile actuale ale instanțelor și

parchetelor impun o diversificare a activităților de formare inițială ale Școlii, fiind necesar ca, pe lângă grefierii de ședință, să fie instruite grupe speciale de grefieri specializați pentru desfășurarea anumitor activități – grefieri statisticieni, grefieri informaticieni etc., sau pentru lucrul în anumite departamente ale instanțelor și parchetelor, care presupun dezvoltarea unor abilități non-judiciare ale personalului implicat, precum birourile de informare și relații publice.

În ceea ce privește răspunderea disciplinară a judecătorilor sau procurorilor, în cursul anului 2007 Inspecția judiciară de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a continuat atât efectuarea controalelor tematice, având ca scop verificarea respectării legii și regulamentelor atât în activitatea instanțelor/parchetelor, cât și, în limitele prescrise de principiul independenței profesionale, în activitatea individuală a judecătorilor sau procurorilor sub anumite aspecte (management judiciar, repartizarea aleatorie a cauzelor, respectarea principiului continuității completului, identificarea cauzelor de tergiversare a anumitor cauze), cât și a controalelor declanșate ca urmare a unor sesizări a cetățenilor sau justificate de necesitatea efectuării cercetării prealabile în cadrul procedurii disciplinare.

De asemenea, s-a continuat la nivelul Inspecției Judiciare identificarea factorilor care reduc eficiența procedurii disciplinare (termenul redus impus de lege pentru efectuarea cercetărilor, posibilitatea paralizării efectelor acțiunii disciplinare prin părăsirea magistraturii prin pensionare sau demisie, considerate, în principiu, ca motive neimputabile de ieșire din sistem etc.), în vederea formulării unor propuneri adecvate de ajustare a textelor legale incidente în cadrul procesului de modificare a Legilor justiției.

Se impune remarcat că, în percepția instanțelor judecătorești¹⁸⁸ elementele esențiale pentru ca procedura disciplinară să fie eficientă, îndeplinindu-și rolul preventiv, de a preîntâmpina săvârșirea de abateri disciplinare, constau în standardizarea sancțiunilor disciplinare aplicabile în raport cu fiecare abatere disciplinară prevăzută de lege (astfel ca sancțiunea aplicabilă să fie pe deplin previzibilă), precum și în promptitudinea sancțiunii disciplinare (celeritatea procedurii disciplinare), iar nu, neapărat, în severitatea sancțiunii aplicate. Aceleași concluzii au reieșit și din răspunsurile parchetelor de toate gradele, cu specificitatea că acestea au plasat pe primul loc ca element de descurajare a săvârșirii abaterilor disciplinare promptitudinea aplicării sancțiunii (celeritatea procedurii disciplinare), urmată de standardizarea sancțiunilor în raport cu fiecare abatere.

Aceste concluzii ar trebui avute în vedere în procesul de modificare a normelor legale vizând procedura disciplinară, creșterea eficienței acesteia, mai ales sub aspect preventiv, constituind un element important, atât pentru îmbunătățirea modului de funcționare al justiției, cu impunerea principiului că independența magistratului nu se referă și la respectarea legii, ci, dimpotrivă, impune supunerea

¹⁸⁸ Date sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

necondiționată față de prevederile acesteia, cât și pentru demonstrarea capacității de autoadministrare a sistemului judiciar prin propriile sale organe.

Corelativ procedurii disciplinare, un rol foarte important în creșterea calității actului de justiție considerăm că o va avea procesul de evaluare individuală a magistraților, pentru care s-au creat condițiile necesare în cursul anului 2007, prin adoptarea unui nou regulament de evaluare, a unui ghid de evaluare și a noii fișe de evaluare, și care urmează a fi demarat în luna martie 2008.

În ceea ce privește apărarea independenței individuale, a imparțialității și a reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor, atribuție care revine Consiliului Superior al Magistraturii în interesul protejării independenței și prestigiului justiției, se evidențiază concluzia că actualele dispoziții legale nu au o eficiență ridicată și produc rezultate practice nesatisfăcătoare, în principal din două motive: reacția Consiliului Superior al Magistraturii este considerată de către magistrați, în genere, ca fiind prea lentă, iar, pe de altă parte, nu există mijloace concrete, eficiente, de reducere sau reparare a prejudiciului creat reputației profesionale a unui judecător sau procuror, produs în urma unui atac nejustificat, în special prin mass media, cât timp entitatea medie culpabilă nu poate fi obligată să preia conținutul comunicatului emis de către Consiliul Superior al Magistraturii în urma verificării aspectelor semnalate sau să mediatizeze rezultatele acestuia.

Sub primul aspect, ar fi recomandabilă o reorganizare a activității Inspecției judiciare, care să permită o reacție promptă și imediată în vederea cercetării aspectelor în urma cărora independența, imparțialitatea sau reputația profesională a unui judecător sau procuror a fost afectată. În acest sens, un rol deosebit poate reveni preconizatei reorganizări a Inspecției judiciare pe centre regionale sau creării unei echipe speciale de inspecitori (task force), cu atribuții exclusive în acest domeniu, soluție greu însă de pus în practică până la completarea integrală a schemei de personal a Inspecției judiciare.

În ceea ce privește a doua vulnerabilitate semnalată, Consiliul Superior al Magistraturii are obligația, ca garant al independenței justiției, să dezvolte un mecanism care să crească eficiența procedurii de apărare a reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor, în special prin modificări legislative adecvate, prin colaborarea cu organizațiile reprezentative ale corpului jurnaliștilor, precum și prin implicarea asociațiilor profesionale ale magistraților.

Referitor la resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor și parchetelor în anul 2007, acestea au fost intervievate distinct, prin intermediul chestionarului pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, asupra stării imobilului în care și-au desfășurat activitatea pe parcursul anului 2007, precum și a modului cum pot fi caracterizate celelalte resurse materiale avute la dispoziție în perioada de referință.

În ceea ce privește instanțele judecătorești, 10 dintre curțile de apel au arătat că și-au desfășurat activitatea în sedii corespunzătoare, 4 au reclamat spațiul insuficient pentru buna desfășurare a activității, iar 2

curți de apel s-au aflat în situația de a-și îndeplini atribuțiile în clădiri care nu corespund standardelor normale de igienă și salubritate, necesitând recondiționări sau reparații capitale.

Situația sediilor se acutizează la nivelul tribunalelor și a judecătoriilor, clădirile fiind inadecvate ca dimensiune desfășurării normale a activităților instanțelor în 33,3% (tribunale), respectiv 30%(judecătorii) din cazuri, sediile fiind insalubre, degradate sau necesitând reparații capitale sau operațiuni de consolidare în 20%(tribunale), respectiv 25% (judecătorii) din cazuri, numai 45-46% dintre instanțele de acest nivel beneficiind de sedii corespunzătoare din toate punctele de vedere.

În ceea ce privește parchetele, 75% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curțile de apel, 50% dintre răspunsurile parchetelor de pe lângă tribunale și 75% dintre cele ale parchetelor de pe lângă judecătorii au învederat existența unor sedii corespunzătoare. Insuficiența spațiului a fost invocată în 25% dintre răspunsurile furnizate de parchetele de pe lângă curțile de apel, 40% dintre acelea ale parchetelor de pe lângă tribunale, respectiv în 15% dintre răspunsurile parchetelor de pe lângă judecătorii. Existența unor sedii insalubre, degradate sau care necesită reparații capitale a fost menționată în 10% dintre răspunsurile parchetelor de pe lângă tribunale, precum și, într-un procent identic, în răspunsurile parchetelor de pe lângă judecătorii.

Celelalte resurse materiale disponibile au fost apreciate ca foarte bune de 4 curți de apel, drept bune de jumătate dintre curțile de apel și ca satisfăcătoare de 4 curți de apel. La nivelul tribunalelor, resursele materiale disponibile au fost apreciate în majoritate ca bune (57%), drept satisfăcătoare în proporție de 28,5%, ca foarte bune în 4,7% din cazuri, dar și ca nesatisfăcătoare în 9,5% dintre cazuri. O situație asemănătoare s-a înregistrat la nivelul judecătoriilor, cu mențiunea că proporția răspunsurilor care au caracterizat resursele materiale disponibile ca nesatisfăcătoare a atins în cadrul acestora 10,5%.

În cazul parchetelor, resursele materiale disponibile în 2007 au fost apreciate ca bune în 80% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curțile de apel, în 60% dintre acelea ale parchetelor de pe lângă tribunale și în 70% dintre cele transmise de parchetele de pe lângă judecătorii. 15% dintre parchetele de pe lângă curțile de apel, 20% dintre parchetele de pe lângă tribunale și 15% dintre parchetele de pe lângă judecătorii au apreciat resursele materiale ca satisfăcătoare, iar 5% dintre parchetele de pe lângă curțile de apel, 15 % dintre parchetele de pe lângă tribunale și 5% dintre parchetele de pe lângă judecătorii au opinat că acestea au fost nesatisfăcătoare. La polul opus s-au situat 5% dintre parchetele de pe lângă tribunale și 10% dintre parchetele de pe lângă judecătorii, care au apreciat resursele materiale disponibile ca foarte bune.

Finanțarea corespunzătoare a justiției este esențială pentru funcționalitatea acesteia ca serviciu public. Liberul acces al cetățenilor la justiție (care se traduce prin acțiuni de informare și consiliere, programe de educație juridică, scutiri sau reduceri de taxe judiciare, asigurare de apărare din oficiu sau posibilitatea obținerii asistenței juridice gratuite) presupune din partea statului un efort financiar constant, care nu poate fi însă evitat dacă justiția este considerată o prioritate națională și dacă se dorește funcționarea efectivă a unui stat de

drept. În același timp, asigurarea unor sedii corespunzătoare, a cheltuielilor curente și un nivel al indemnizațiilor care să asigure independența profesională a judecătorilor și procurorilor și să compenseze incompatibilitățile și interdicțiile la care sunt supuși aceștia constituie nu crearea unui sistem de privilegii financiare, ci o investiție, în ultimă instanță, pentru protejarea drepturilor și libertăților milioaneilor de cetățeni care intră în fiecare an, în diferite ipostaze, în contact cu serviciul public al justiției.

În acest context, sunt îngrijorătoare semnalele apărute la începutul anului 2008, inclusiv în unele mijloace de presă, privind apariția riscului unei subfinanțări a sistemului judiciar, mai multe instanțe și parchete nedispunând de fonduri nici măcar pentru plata utilităților sau îndeplinirea în bune condiții a procedurii de citare.

Capitolul 5 – Raporturile dintre sistemul justiției și celelalte instituții și organisme, precum și cu societatea civilă

5.1. Raporturile dintre instanțe și parchete, precum și cu Consiliul Superior al Magistraturii

Înfăptuirea corespunzătoare a actului de justiție implică existența unor relații adecvate între membri profesiiilor juridice.

Raporturile dintre instanțe și parchete și, implicit dintre magistrații din cadrul acestora, judecători și procurori, implică o analiză prioritară, dată de rolul lor esențial în soluționarea cauzelor.

Instanțele de la nivelul întregii țări au caracterizat relația cu parchetele corespunzătoare ca fiind una bună și foarte bună, desfășurată în lumina dispozițiilor legale, în baza unei bune colaborări și a respectului reciproc.

Într-un caz singular, o curte de apel a apreciat relația cu parchetul ca fiind satisfăcătoare, fără a fi evidențiate cauzele exprimării acestei opinii.

Parchetele naționale au caracterizat relația cu instanțele judecătorești ca fiind una bună și foarte bună, bazată pe colaborare, respect, disponibilitate, legalitate și interes reciproc în rezolvarea tuturor problemelor.

Există și în acest caz o apreciere că relația cu instanța corespunzătoare este satisfăcătoare, fără a fi specificate disfuncționalități concrete.

Observăm că, spre deosebire de anul 2006, instanțele și parchetele nu au mai evidențiat, nici măcar tangențial, inadvertențe în relațiile dintre aceste instituții.

O colaborare eficientă între parchete și instanțe nu poate conduce decât la ocrotirea drepturilor și intereselor celorlalți participanți la proces, la soluționarea cu celeritate, imparțial și în mod legal a cauzelor și, implicit, la sporirea încrederii populației în justiție.

În ceea ce privește relația instituțională a instanțelor și parchetelor cu *Consiliul Superior al Magistraturii*¹⁸⁹, aceasta a fost apreciată ca fiind bună și foarte bună, doar în câteva răspunsuri aceasta fiind caracterizată ca „satisfăcătoare”, iar, într-un caz singular, ca „nesatisfăcătoare”.

¹⁸⁹ Relația a fost apreciată ca „foarte bună” de către 5 curți de apel și drept „bună” de 10 curți de apel, o singură curte de apel apreciind-o ca nesatisfăcătoare. La nivelul tribunalelor relația instituțională cu CSM a fost apreciată ca bună în peste 77% dintre răspunsuri, în cazul celorlalte răspunsuri optându-se, în proporții relativ egale, între o relație „foarte bună” și una „satisfăcătoare”. La nivelul judecătoriilor, răspunsul majoritar a evidențiat o relație „bună” cu Consiliul, în proporție de peste 88%.

În ceea ce privește parchetele, relația instituțională cu CSM a fost apreciată ca „bună” prin răspunsurile a 65% dintre parchetele de pe lângă curțile de apel, 70% dintre parchetele de pe lângă tribunale și 80% dintre parchetele de pe lângă judecători. Relația instituțională cu CSM a fost percepută ca „foarte bună” de 25% dintre parchetele de pe lângă curțile de apel și de 20% dintre parchetele de pe lângă tribunale și de pe lângă judecători. Un procent semnificativ al parchetelor de pe lângă curțile de apel și de pe lângă tribunale -10%-au apreciat relația cu CSM ca fiind „satisfăcătoare”.

Datele au fost sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului privind starea justiției.

Propunerile instanțelor, în vederea îmbunătățirii relației instituționale a Consiliului Superior al Magistraturii cu acestea, au vizat, în principal:

- acordarea de către CSM a unui sprijin mai eficient magistraților pentru apărarea dreptului și statutului acestora;
- consultarea mai des a instanțelor de către CSM în procesul său decizional, precum și dezvoltarea comunicării cu întreg corpul magistraților (întâlniri periodice, revista CSM, forumul informatic etc.)¹⁹⁰;
- CSM să apere eficient magistrații împotriva oricăror imixtiuni de natură politică sau economică și să reacționeze mai prompt în privința cererilor de apărare a independenței sau a reputației profesionale formulate de judecători¹⁹¹;
- CSM să apere eficient magistrații împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media¹⁹².

Alte propuneri ale instanțelor judecătorești, în ceea ce privește dezvoltarea relației instituționale cu Consiliul Superior al Magistraturii au vizat aspecte precum: medierea relațiilor cu alte instituții publice, gestionarea bugetului instanțelor; modificarea procedurii de alegere a membrilor CSM; promovarea unei independențe reale a sistemului judiciar, în raporturile cu celelalte autorități publice; să se „simtă” că și membrii CSM fac parte din categoria magistraților; asigurarea unei publicități adecvate a ședințelor CSM; transparență în activitatea Consiliului; reacția promptă și eficientă a CSM în cazul săvârșirii unei abateri disciplinare de către un magistrat; stabilirea unor persoane de contact la nivelul aparatului propriu; apărarea eficientă a magistraților față de puterea executivă în cazurile de neacordare a unor drepturi salariale prevăzute de lege, discriminatoare; obiectivitate în promovare etc.

În percepția parchetelor, principalele modalități de îmbunătățire a relației acestora cu Consiliul Superior al Magistraturii constau, în ordine, în: consultarea mai des a parchetelor în procesul decizional al CSM; reacția mai promptă a CSM în privința cererilor de apărare a independenței sau reputației profesionale; acordarea unui sprijin susținut magistraților pentru apărarea drepturilor și statutului lor; CSM să apere eficient

¹⁹⁰ S-a solicitat existența unei transparențe a hotărârilor, avizelor, notelor și lucrărilor Plenului și Secțiilor CSM și o mai bună colaborare a compartimentelor CSM cu instanțele, fiind propusă chiar desemnarea unor persoane de legătură.

¹⁹¹ De altfel, modalitatea de soluționare a unor astfel de cereri a fost criticată de către Societatea pentru Justiție în raportul său de monitorizare a activității CSM în domeniul apărării independenței justiției în perioada ianuarie-aprilie 2007, fiind criticată atât durata procedurii, cât și lipsa unor sesizări din oficiu, în ciuda frecvenței materialelor mass-media referitoare la activitatea magistraților.

¹⁹² Unele instanțe sau parchete au solicitat îmbunătățirea reacției Consiliului Superior al Magistraturii la atacurile asupra justiției, dar și. adoptarea unor acte normative prin care să se interzică dezbaterile publice referitoare la cauze în curs de soluționare, ultima propunere trebuind însă nuanțată dat fiind principiul dezbaterii libere a aspectelor de interes public într-o democrație Mai mult, un parchet a solicitat efectuarea unui studiu privind eventualul efect (pozitiv sau negativ) al luărilor de atitudine a CSM și a purtătorilor de cuvânt privind presiunea exercitată prin mass-media.

magistrații împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media, precum și a oricăror imixțiuni de natură politică sau economică și să dezvolte comunicarea cu întreg corpul magistraților.

Alte propuneri formulate de parchete sub acest aspect au vizat: informarea parchetelor cu privire la măsurile dispuse în cazul plângerilor formulate împotriva procurorilor; claritatea hotărârilor CSM; asigurarea transparenței activității CSM; selectarea riguroasă a inspectorilor CSM; degrevarea procurorilor de activități ce intră în competența Inspecției judiciare a CSM; majorarea schemelor de personal; descentralizarea actului de decizie; comunicare și deschidere spre problemele concrete cu care se confruntă magistrații; răspunsuri clare și prompte la solicitările parchetelor; acordarea unor facilități magistraților care activează în zone defavorizate etc.

5.2. Raporturile dintre instanțe/parchete și barourile de avocați, precum și cu experții judiciari

Înfăptuirea actului de justiție reprezintă, pe de o parte, un serviciu public, subordonat intereselor cetățeanului, menit a garanta exercitarea drepturilor și intereselor, în limitele legii, fără încălcări și restricții arbitrare, indiferent că acestea provin din partea statului sau a unor particulari.

Pe de altă parte, actul de justiție reprezintă un proces laborios de contragere a adevărului judiciar cu ajutorul mijloacelor de probă prevăzute de lege, a cărui reușită presupune cooperarea tuturor participanților la proces: magistrați, avocați, experți judiciari, alți specialiști, martori, părți etc. și supunerea tuturor acestor persoane regulilor de drept material sau de drept procesual prescrise de lege.

Într-un sistem judiciar modern, rolul avocatului este esențial, atât pentru garantarea unei apărări eficiente a intereselor părții, mai ales în condițiile specializării ramurilor de drept și creșterii a gradului de tehnicitate a reglementărilor, cât și pentru funcționarea eficientă a sistemului însuși. Astfel, avocatul este practic primul judecător al cauzei, poziția sa fiind cu atât mai ingrată cu cât până la proces se va putea baza numai pe probele și informațiile furnizate de partea care i-a angajat serviciile, fiind dator ca, pe baza cunoștințelor sale juridice să estimeze șansele de câștig și maniera optimă în care partea trebuie să acționeze pentru a-și proteja interesele. Cu alte cuvinte, consilierea juridică a apărătorului este esențială nu numai când se ajunge la declanșarea unui litigiu judiciar, dar și când, pe baza sfatului avocatului, partea nu se angajează în promovarea unui proces costisitor și lipsit de șanse de reușită, fie datorită dispozițiilor legii, fie din cauza insuficienței probelor pe care le poate administra.

Pe de altă parte, experților judiciari le revine rolul fundamental de a da rezolvare acelor probleme ridicate într-o procedură judiciară care necesită cunoștințe de specialitate aprofundate într-un anumit domeniu, cu respectarea principiilor independenței opiniei profesionale și al nepărtinirii.

În acest context, avocații și experții judiciari reprezintă profesii care contribuie decisiv la înfăptuirea actului de justiție, iar colaborarea defectuoasă cu aceștia poate avea consecințe iremediabile pentru calitatea acestuia.

Atât în cazul parchetelor, cât și în cel al instanțelor, raporturile cu barourile de avocați au fost caracterizate în unanimitate ca fiind bune și foarte bune, nu fără însă a se sublinia existența unor cazuri particulare, în care atitudinea neprofesionistă a unora dintre reprezentanții acestor profesii conduce la tergiversarea soluționării unor cauze.

În vederea soluționării acestor probleme, instanțele și parchetele au propus introducerea unor norme legale care să permită sancționarea eficientă a acestor conduite profesionale neadecvate. Se poate însă constata că această soluție nu este suficientă, privită în individualitatea sa, căci se poate întâmpla ca, în situația aplicării unei amenzi judiciare, singura afectată să fie partea care a angajat avocatul care s-a manifestat culpabil. Considerăm că, și în acest caz, una dintre soluții constă în consultarea permanentă, pe plan local, a conducerii instanțelor și parchetelor cu cea a barourilor de avocați, atât pentru soluționarea problemelor curente pe care le pune activitatea de asistență juridică (asigurarea apărării din oficiu în cazurile prevăzute de lege, facilitarea accesului apărătorilor la condicile de ședință sau la consultarea dosarelor, programarea cauzelor pe lista de ședință în așa fel încât apărătorii care au cauze la mai multe complete sau instanțe în aceeași zi să se poată prezenta, fără a se bulversa buna desfășurare a ședințelor de judecată etc.), cât și pentru sesizarea actelor de conduită culpabilă, fie că provin din partea magistraților (impolitețe față de apărătorul părții, obstrucționarea drepturilor legale ale acestuia și împiedicarea construirii unei apărări eficiente pentru partea care o reprezintă etc.), fie a avocaților (cereri de recuzare vădit neîntemeiate și motivate cu rea credință, perturbarea ședințelor de judecată, lipsa nejustificată, provocând amânarea cauzelor etc.), fiind necesar ca organele disciplinare competente ale fiecărei profesii să manifeste mai multă fermitate pentru a asigura îndeplinirea actului de justiție în condiții normale, de respect reciproc și colaborare.

În cazul experților judiciari, astfel cum mai aminteam în cuprinsul raportului, problema identificării unor căi de a eficientiza activitatea acestora și implicarea lor în procedurile judiciare a devenit acută, estimările existente confirmând că neefectuarea în termen sau necesitatea refacerii/completării expertizelor tehnice constituie unele dintre cele mai frecvente motive de amânare, ducând la tergiversarea soluționării cauzelor..

Instanțele și parchetele au semnalat în mare majoritate existența unor probleme precum: liste neactualizate de experți tehnici și judiciari, întârzieri nejustificate în redactarea expertizelor judiciare ori comunicarea acestora, fără a se fi răspuns la toate obiectivele fixate de instanțe sau conținând concluzii contradictorii, precum și lipsa de cooperare a experților oficiali din cadrul Institutelor de Medicină Legală sau Institutului Național de Expertize Criminalistice, care invocă un statut special.

Trebuie subliniat că, în situația caracterului contradictoriu a unora dintre concluziile formulate, nu există nici o procedură prin care expertul să poată fi sancționat, însă expertiza trebuie evident refăcută pentru ca soluția dată în cauză să fie coerentă și bazată pe o situație de fapt clară.

Unele dintre motivele pentru care există întârzieri considerabile ale experților judiciari în întocmirea lucrărilor de specialitate sunt tocmai numărul lor redus în raport de numărul și complexitatea cauzelor, reglementarea necorespunzătoare a procedurilor de efectuare și plată a expertizelor, precum și lipsa fondurilor necesare achitării onorariilor, în special în cazul parchetelor. Remedierea acestor aspecte presupune o eventuală modificare legislativă, care să permită experților extrajudiciari să efectueze expertize judiciare sau organizarea mai frecventă a examenelor pentru dobândirea calității de expert judiciar cu mijlocirea duratei de vechime solicitată de lege (5 ani în prezent) pentru înscrierea la acest examen.

În cursul anului 2007 Ministerul Justiției a propus Consiliului Superior al Magistraturii unele măsuri care să conducă la îmbunătățirea activității de expertiză judiciară și, în urma analizării acestor propuneri și a punctului de vedere formulat de Direcția legislație, documentare și contencios, Plenul Consiliului a ajuns la concluzia că acestea *nu pot fi remediate decât prin modificarea legislației*, sens în care au fost consultate instanțele de judecată.

Instanțele de judecată au formulat numeroase **propuneri**, ce pot fi grupate în trei categorii și pe care le vom prezenta în cele ce urmează:

a) propuneri referitoare la probleme de ordin administrativ și metodologic cu privire la activitatea de expertiză tehnică judiciară care sunt reglementate în actuala legislație și a căror soluționare depinde de managementul pe care-l efectuează cei ce le au în competență (Biroul Central de Expertize Tehnice Judiciare, birourile locale pentru expertize judiciare tehnice și instanțele judecătorești):

- § actualizarea permanentă a listei de experți care să cuprindă datele personale ale acestora, inclusiv CNP;
- § la întocmirea listelor de experți să fie inclus, drept criteriu, gradul de încărcare al acestora;
- § personalul auxiliar din instanțe să transmită birourilor locale de expertiză toate numirile de experți pentru a fi operate în aplicația informatică;
- § instanțele să-și îndeplinească obligația de a înainta, odată cu adresa de numire a expertului, obiectivele expertizei și orice alte explicații sau solicitări ale părților în efectuarea expertizei;
- § existența unui număr mare de specialiști în anumite domenii și a unui număr foarte mic în alte domenii (exemple pentru această din urmă categorie: topografie, geodezie, cadastru și proprietăți industriale);
- § sunt experți înscriși pe tabel care nu pot efectua expertize întrucât sunt cadre didactice universitare și se dedică exclusiv acestei ultime activități;
- § menționarea în cadrul biroului de expertiză numai a experților care nu au avut întârzieri nejustificate în efectuarea expertizelor;
- § dobândirea calității de expert judiciar prin concurs;
- § experții să depună expertizele în exemplare suficiente pentru a fi comunicate părților;
- § efectuarea expertizelor să se facă temeinic și nu cu superficialitate;

- § depunerea expertizelor în timp util;
- § reprezentarea și ocrotirea la nivel național a intereselor experților tehnici, garantarea respectării deontologiei profesiei, coordonarea și îndrumarea să se asigure de o asociație profesională reprezentativă;
- § expertul să nu fie desemnat pentru efectuarea expertizei „peste puterea lui”;
- § examenul pentru dobândirea calității de expert să se bazeze în special pe latura tehnică și apoi pe cea juridică;
- § listele cu experți să fie actualizate pe site-ul tribunalelor, la care să aibă acces fiecare judecător;
- § creșterea numărului de experți și respectarea exigențelor pentru atribuirea calității de expert;
- § încheierea unui protocol de colaborare între Ministerul Justiției – Biroul Central pentru Expertize Tehnice Judiciare și Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, în vederea îmbunătățirii activității de expertiză;
- § pregătirea temeinică a experților și selecția lor mai riguroasă.

b) propuneri privitoare la probleme care sunt reglementate în actuala legislație și a căror soluționare revine instanțelor judecătorești, dar în legătură cu care există puncte de vedere diferite:

- desemnarea experților;

Cu privire la acest aspect, instanțele au propus ca desemnarea experților să se facă fie direct de către instanță prin consultarea tabelului comunicat de biroul local, cu luarea în considerare a numărului de expertize pe care fiecare le are în lucru, fie în urma recomandărilor birourilor locale de expertiză, fără desemnarea celor ce nu au activitate, fiind posibil ca aceștia să nu efectueze lucrări temeinice, fie în mod direct dintr-un tabel întocmit pe specialități, în fiecare județ, de către Biroul Central de Expertize.

S-a remarcat că propunerile efectuate sunt în acord cu dispozițiile legale în vigoare (O.G. 2/2000 și Codul de procedură civilă), astfel că este indicat ca fiecare instanță să opteze pentru una dintre modalitățile expuse, în funcție de condițiile concrete din localitatea respectivă.

- stabilirea onorariului;
- plata onorariului experților;

Există instanțe care consideră că cea mai potrivită soluție este stabilirea onorariului minim ca onorariu provizoriu, în timp ce alte instanțe solicită fixarea onorariului cu o limită minimă și una maximă.

- sancționarea experților.

Instanțele au păreri divergente în ceea ce privește sancționarea experților, unele apreciind că aplicarea amenzilor se face cu foarte mare ușurință, în timp ce altele consideră că această măsură se impune ca urmare a nerespectării de către expert a obligațiilor impuse prin încheiere.

c) propuneri de modificare a legislației în scopul îmbunătățirii activității de expertiză judiciară:

- § reorganizarea instituției experților tehnici prin crearea pe lângă fiecare curte de apel a unui corp de experți tehnici de pe o anumită rază teritorială;
- § stabilirea unor criterii precise de apreciere a cuantumului onorariilor pentru experți;
- § stabilirea unor limite minime și maxime ale onorariului, a termenului de acordare a acestuia și a sancțiunilor părților care nu achită diferența de onorariu;
- § reglementarea posibilității instanței de a dispune restituirea onorariului de către expert când expertiza este necorespunzătoare și se impune înlocuirea acestuia;
- § modul de decontare a cheltuielilor aferente expertizei;
- § evaluarea periodică a experților, organizarea de instruiți a acestora;
- § obligarea referentului de la biroul de expertiză de a opera numirea expertului în aplicația informatică, de în dată;
- § modificarea Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești în sensul dispozițiilor art.17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2000;
- § eliminarea modalității de desemnare a expertului prin tragerea la sorți și, implicit, modificarea art.202 alin.(1) Cod procedură civilă;
- § modificarea Codului de procedură civilă în sensul ca expertiza să se facă înainte de introducerea acțiunii;
- § considerarea ca viciu de procedură a neplății onorariului;
- § modificarea art.75 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în sensul includerii onorariului experților în cuantumul asistenței judiciare;
- § stabilirea onorariului de către Biroul Central pentru Expertize Tehnice Judiciare;
- § crearea unui fond special pentru situațiile când părțile sunt cazuri sociale;
- § depunerea unui jurământ în fața instanței de către expert;
- § modificarea legislației în sensul de a se crea posibilitatea ca instanțele să suspende cauza până la efectuarea expertizei;
- § modificarea art.33 lit. b) din Ordonanța guvernului nr. 2/2000 în sensul recomandării organelor prevăzute la art. (2) prin liste cu cel puțin trei experți specialiști, dintre cele actualizate lunar.

În ședința din data de 13.11.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a decis transmiterea observațiilor și propunerilor primite de la instanțe Ministerului Justiției pentru a fi avute în vedere la modificarea Ordonanței nr.2/2000 sau la inițierea unui alt act normativ care să reglementeze activitatea de expertiză judiciară.

5.3. Raporturile cu mass-media¹⁹³

Pe parcursul anului 2007, ca și în anii precedenți, la nivelul fiecărei structuri a sistemului judiciar a fost acordată o atenție deosebită modului în care se desfășoară **relația instanțelor și parchetelor cu mass-media**.

În centrul atenției s-au situat atât aspectul calității informațiilor furnizate, cu promptitudine și permanent, de către birourile de presă și purtătorii de cuvânt din instituțiile sistemului judiciar, cât și modul în care este structurată percepția publică referitor la complexitatea problematicii din domeniul justiției.

Mass-media reprezintă o punte de comunicare esențială, prin intermediul căreia opinia publică devine tot mai conștientă cu privire la rolul și importanța socială a justiției în ansamblul mecanismelor statului de drept. Acest fapt este de natură să favorizeze inițierea unui veritabil parteneriat, cu efecte benefice, între birourile de presă și mass-media.

Gestionarea de către birourile de presă și purtătorii de cuvânt de la instanțe și parchete a acestor fluxuri de informații **spre** și **dinspre** societatea civilă, a fost pusă sub semnul implicării transparente, responsabile, a reprezentanților sistemului judiciar în dialogul statornicit între justiție și societate.

În perioada analizată se constată o creștere a nivelului de profesionalism al celor care își desfășoară activitatea în birourile de presă și informare publică, a gradului lor de receptivitate la soluționarea doleanțelor reprezentanților mass-media, precum și la valorificarea semnalelor critice cu privire la activitatea magistraților sau la funcționarea, în ansamblu, a sistemului judiciar.

Receptarea corectă a criticilor apărute în mass-media contribuie nemijlocit la exercitarea funcției de autoreglare prin care sistemul judiciar își poate ameliora continuu calitatea prestației sociale.

Cu toate progresele înregistrate, apreciem că se impune și pe mai departe acordarea unei atenții sporite în vederea optimizării activității birourilor de presă, inclusiv sub aspectul logisticii specifice, precum și pentru îmbunătățirea în continuare a pregătirii profesionale, îndeosebi a magistraților-purtători de cuvânt în domeniul comunicării de masă.

În aceeași ordine de idei, se cuvine menționat faptul că încă se mai manifestă, la nivelul unor instanțe, tendința unei comunicări preponderent **reactive**, în detrimentul comunicării **proactive**, mult mai eficientă în relațiile cu mass-media.

A fost remarcat și faptul că încă nu s-au consolidat de o manieră satisfăcătoare relațiile de colaborare pe plan local între purtătorii de cuvânt de la instanțe și cei de la parchete, astfel încât uneori se estompează, în mod eronat, caracterul de interdependență funcțională între activitatea instanțelor și cea a parchetelor.

Existența, legitimă, în temeiul dispozițiilor din actele normative în materie, a unor restricții de comunicare impuse de buna desfășurare a anchetelor este uneori interpretată eronat, la nivelul percepției

¹⁹³ Secțiune realizată de Biroul de Informare Publică și Relații cu Mass Media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

subiective a reprezentanților mass-media, ca fiind expresia unei „ocultări nejustificate”, cauzată de o presupusă „lipsă de transparență”.

De asemenea, s-au constatat situații în care unele organe media încă mai sacrifică prezentarea onestă, cu obiectivitate a unor cazuri aflate pe rolul instanțelor de judecată, accentuând asupra unor aspecte facile, tributare unui senzational discutabil sau dând „sentințe” înainte ca magistrații să se pronunțe.

Toate aceste aspecte contribuie la deformarea nedorită a imaginii Justiției, ceea ce afectează gradul de încredere a justițiabililor, a opiniei publice în corectitudinea actului de justiție și pot aduce prejudicii reputației profesionale a magistraților.

În legătură indisolubilă cu aspectele privind relația cu mass-media a fost și modul în care au fost aplicate prevederile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public și ale Hotărârii de Guvern nr. 123/2002 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001.

Actele normative amintite au extins, ca și în anii precedenți, sfera de activitate a birourilor de presă și informare publică. Aplicarea acestor acte normative s-a realizat, la nivelul tuturor instanțelor și parchetelor, cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 677/2001.

Aplicarea prevederilor Legii nr. 544/2001 de către compartimentele având această îndatorire în cadrul instanțelor și parchetelor a mai demonstrat că deschiderea transparentă către cetățean reprezintă o modalitate de aprofundare și optimizare a implicării active a justiției în viața cetății, în bunul mers al vieții sociale.

Activitatea de informare publică la nivelul instanțelor, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 544/2001, poate fi apreciată ca fiind bună întrucât, în cursul anului 2007, în marea majoritate a cazurilor care au necesitat furnizarea către cetățeni a unor informații cu caracter public nu au fost înregistrate plângeri în instanță și nici reclamații administrative împotriva modului în care au fost soluționate cererile respective.

În vederea creșterii competenței și profesionismului în domeniul comunicării personalului care își desfășoară activitatea în cadrul compartimentelor de relații cu mass-media de la instanțe și parchete, în anul 2006 a fost inițiat și elaborat, în cadrul grupului G6 al Consiliului Superior al Magistraturii, un **Ghid de bune practici de cooperare între instanțe, parchetele de pe lângă acestea și mass-media.**

Acest material a constituit în anul 2007 principalul îndrumar pentru toți cei care activează în cadrul birourilor de presă din sistemul judiciar, fiind practic o primă încercare în structurarea unui mod unitar de comunicare la nivelul întregului sistem judiciar din România.

Luând în considerare faptul că o reformă judiciară semnificativă pune un accent prioritar asupra capacității și aptitudinilor de comunicare potrivit principiilor transparenței și permeabilității informației, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 365 din 17 mai 2006, a aprobat termenii de referință pentru elaborarea **Strategiei de comunicare publică și PR pentru sistemul judiciar.**

Elaborarea acestei **Strategii** a fost realizată în cursul anului 2007, cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale, în cadrul programului **Judicial Reform # IBRD 4811 – RO**. Proiectul Strategiei a fost finalizat la data de 26 noiembrie 2007.

În ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 13 decembrie 2007 a fost analizată și aprobată **Strategia de comunicare publică și PR pentru sistemul judiciar**. Au fost desemnați, totodată, coordonatorul și membrii Grupului de lucru care urmează să urmărească îndeplinirea obiectivelor cuprinse în **Strategie**.

Realizarea și implementarea unei astfel de strategii, care își propune unificarea practicilor de comunicare la nivelul tuturor instanțelor și parchetelor, reprezintă, în același timp, o expresie a voinței de reformare a sistemului judiciar românesc, întrucât îndeplinirea obiectivelor propuse va asigura îmbunătățirea calității actului de justiție prin transparentizarea sa.

Un obiectiv major al **Strategiei** îl reprezintă creșterea responsabilităților manageriale ale șefilor de instanțe și parchete, cărora le va reveni un rol sporit atât în procesul de difuzare a informației, cât și în cel de analiză/evaluare a impactului pe care informația îl are în rândul opiniei publice prin intermediul mass-media.

Acest document a fost dat publicității la data de 19 decembrie 2007, fiind afișat și pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii¹⁹⁴.

Continuând în direcția pregătirii profesionale continue a purtătorilor de cuvânt de la instanțe și parchete, în perioada 13-14 septembrie 2007 a fost organizat un workshop cu tema **„Întărirea relațiilor cu publicul și cu reprezentanții mass-media din instituțiile juridice – metode și experiențe în perspective comparative europene”**.

La seminarul organizat de către Consiliul Superior al Magistraturii în cadrul **Convenției de Twinning RO 2004/IB/JHA – 01**, au participat ca invitați experți din Germania, precum și membri ai birourilor de presă și relații cu publicul de la instanțele și parchetele din țară.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 645 din 20 septembrie 2007, a decis selectarea a doi magistrați-purtători de cuvânt de la instanțele și parchetele din țară pentru a participa la seminarul cu tema **„Justiția, mass-media și publicul: perspective istorice și de drept comparat”**.

Workshop-ul este organizat de Institutul de Cercetare pentru Drept, Politici publice și Justiție al Universității Keele din Marea Britanie, fiind susținut de Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare – Grupul de lucru „Justiția și mass-media” – al cărei membru este și Consiliul Superior al Magistraturii încă de la crearea Rețelei.

În concluzie, punând în balanță plusurile și minusurile înregistrate în relația instanțelor și parchetelor cu instituțiile media centrale și locale, se poate afirma că anul 2007 a consemnat în mod cert un progres în direcția consolidării relațiilor dintre magistrați și reprezentanții mass-media, fiecare din „părți” încercând să

¹⁹⁴ Pentru amănunte asupra strategiei de comunicare a se vedea și secțiunea 3.14. a prezentului raport.

înțelegea cât mai bine domeniul de activitate al celeilalte, căutând să-și depășească propriile prejudecăți, neîncrederea și subiectivismul.

5.4. Raporturile cu justițiabili

Eforturile autorităților judiciare pentru îmbunătățirea interacțiunii dintre cetățeni și persoanele implicate în înfăptuirea actului de justiție și pentru a asigura transparența necesară, în vederea unei percepții corecte a justițiabilului referitoare la dosarele soluționate sau în curs de soluționare, au continuat și pe parcursul anului 2007.

Instanțele și parchetele au caracterizat drept bună și foarte bună relația cu justițiabili, învederând eforturile depuse pentru respectarea, conform normelor legale, a tuturor drepturilor acestora.

Atât la instanțe și parchete, cât și la Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției s-au organizat manifestări de tipul „ușilor deschise”, cu ocazia zilei de 25.10.2007 - Ziua Europeană a Justiției Civile. Manifestările au presupus vizitarea de către cetățenii interesați, de către studenți ai facultăților de drept sau chiar de către elevi de la gimnazii și licee a sediilor instituțiilor amintite, fiindu-le distribuite în cele mai multe cazuri și ghiduri de orientare juridică pentru justițiabili, iar efectul acestor demersuri a fost unul pozitiv.

De asemenea, au fost oferite publicului, verbal sau prin afișare, informații privind principalele proceduri judiciare și drepturile legale ale unei părți litigante.

La nivelul întregii țări s-au luat măsuri pentru informarea publicului cu privire la programul de funcționare al instanțelor și parchetelor, al Birourilor de Relații cu Publicul, precum și a programului de audiențe.

Trebuie menționat că parchetele și unele instanțe au continuat acordarea de audiențe justițiabililor pentru a asigura o informare corectă și adecvată a acestora și pentru a putea soluționa rapid și eficient orice nemulțumire exprimată de cetățeni, în mod corelativ asigurându-se analizarea și transmiterea cu promptitudine a răspunsurilor la solicitările și memoriile depuse de către cetățeni, prin intermediul compartimentelor specializate de relații publice ale instanțelor și parchetelor.

Multe instanțe au evidențiat impactul pozitiv al activității Biroului de Relații cu Publicul, care a soluționat petițiile justițiabililor în cel mai scurt termen și s-a evitat menținerea nejustificată a impresiei anumitor cetățeni că nemulțumirile vizând hotărâri judecătorești, uneori definitive sau irevocabile, pot fi analizate pe cale administrativă, iar nu, exclusiv, în cadrul promovării căilor de atac prevăzute de lege.

Instanțele și parchetele au evidențiat impactul pozitiv al distribuirii ghidurilor de orientare pentru justițiabili, fiind propusă editarea și distribuirea lor gratuită în continuare, pentru asigurarea unei minime instruiți juridice a cetățenilor.

Aceste măsuri, alături de publicarea, pe portaluri web sau prin afişare la instanţe şi parchete, a informaţiilor detaliate privind aceste instituţii, drepturile părţilor, condiţiile desfăşurării anumitor proceduri judiciare şi oferirea unor formulare tip de cereri introductive pot conduce la o percepţie corectă a cetăţenilor cu privire la actul de justiţie, în condiţii de transparenţă.

Pentru asigurarea liberului acces la justiţie s-au soluţionat pozitiv, în foarte multe cazuri, cereri de acordare a asistenţei juridice potrivit normelor procedurale şi s-au asigurat drepturile prevăzute de Legea nr. 211/2004, privind unele măsuri pentru asigurarea protecţiei victimelor infracţiunilor.

Totodată s-a urmărit conştientizarea justiţiabilului asupra efectului negativ pentru actul de justiţie şi, nu în ultimul rând, chiar pentru parte personal, a cererilor nejustificate de amânare, a lipsei nejustificate de la termen, a nedeunerii la timp a actelor solicitate de instanţă, a cererilor, uneori abuzive, de recuzare sau de strămutare, situaţii ce conduc la tergiversarea nejustificată a litigiilor.

O.G. 27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, modificată prin Legea 233/2002, care asigură cadrul legal pentru soluţionarea petiţiilor cetăţenilor, indiferent că ei se adresează instanţelor sau parchetelor ori Birourilor de Relaţii cu Publicul din cadrul Ministerului Justiţiei şi Consiliului Superior al Magistraturii constituie un alt act normativ eficient pentru îmbunătăţirea relaţiilor cu justiţiabili.

Deşi, în multe dintre aceste petiţii se reclamă nemulţumirea justiţiabililor faţă de modalitatea de soluţionare a cauzelor, se poate observa că, prin informarea corectă, aceştia pot conştientiza rolul esenţial al independenţei puterii judecătoreşti, ce constituie, în final, o garanţie supremă a corectitudinii actului de justiţie.

De altfel, numărul cetăţenilor ce formulează petiţii s-a redus în cursul anului 2007, atestând o îmbunătăţire a raporturilor cu justiţiabili.

În vederea îmbunătăţirii liberului acces la justiţie şi pentru creşterea încrederii cetăţenilor în actul de justiţie este important a se întreprinde, pe termen scurt, următoarele demersuri:

- § continuarea manifestărilor de tip „uşi deschise”, a distribuirii gratuite de ghiduri de orientare juridică cetăţenilor, a informării cetăţenilor cu privire la procedurile judiciare, la drepturilor procesuale şi la competenţele şi limitele legale conferite fiecărui participant (organ sau instituţie) la înfăptuirea justiţiei, chiar cu sprijinul presei, pentru o largă mediatizare;
- § sprijinirea mass-mediei în scopul de a aduce la cunoştinţă, în mod corect, cetăţenilor principalele acte normative de interes general, a modificărilor şi completărilor acestora, cu organizarea unor dezbateri publice, precum şi îmbunătăţirea pregătirii juridice a ziariştilor specializaţi pe domeniul justiţiei, asigurându-se astfel o informare corectă a opiniei publice;
- § introducerea în învăţământul preuniversitar a unor cursuri obligatorii, având ca obiect asigurarea unui minim de cunoştinţe juridice;
- § simplificarea procedurii medierii şi creşterea rolului acesteia în cauzele litigioase, precum şi promovarea acesteia;

- § crearea posibilității pentru justițiabili de a consulta on-line un dosar aflat pe rolul instanței, precum și eficientizarea info-chioșcurilor din cadrul instanțelor;
- § rezolvarea problemelor generate de numărul neadecvat de traducători și experți judiciari.

5.5. Raporturile cu societatea civilă și cu instituțiile și organismele internaționale

5.5.1. Raporturile cu societatea civilă

Într-o democrație, rolul societății civile este esențial în ceea ce privește eficiența cu care funcționează instituțiile statului, a modului și a celerității cu care acestea își îndeplinesc atribuțiile. Organizațiile societății civile, prin evaluările pe care le fac cu privire la modul de funcționare a instituțiilor publice oferă feed-back-ul necesar reglării activității acestora, având totodată rolul de a preveni arbitrarul și încălcarea drepturilor și intereselor cetățenilor.

Dintre cele trei puteri ale statului, puterea judiciară este cea mai dependentă de sprijinul societății civile în vederea menținerii echilibrului constituțional, prin apărarea independenței sale în raport cu celelalte puteri.

Totodată, având ca obiect de activitate soluționarea stărilor litigioase și a situațiilor conflictuale din societate, una dintre părțile unui proces fiind inevitabil nemulțumită de soluția pronunțată, activitatea judiciară se află permanent în atenția publicului și face, nu de puține ori, obiectul criticii din partea unor persoane, organizații sau grupuri având aceleași convingeri sau interese.

Pe de altă parte, judecătorii și procurorii sunt independenți profesional, dar obligați să se supună întocmai legii, fiind ținuti să pronunțe decizii sau să dispună soluții în concordanță cu dispozițiile acestora, chiar dacă acestea au caracter impopular.

În sfârșit, în societatea modernă există o tendință tot mai pronunțată de a tranșa o gamă tot mai largă de litigii și de dispute pe cale judiciară, deși, cel puțin în unele cazuri, ar fi mai indicată folosirea unor modalități alternative de soluționare a conflictelor.

În acest context, relația sistemului judiciar cu societatea civilă este deosebit de importantă, atât în vederea garantării statului de putere în stat a autorității judecătorești, cât și pentru buna funcționare a acestora ca serviciu public.

În acest context, în vederea examinării percepției societății civile cu privire la sistemul judiciar, au fost solicitate punctele de vedere ale unor organizații non-guvernamentale și asociații profesionale cu privire la modificările legislative operate în cursul anului 2007, la principalele progrese privind funcționarea justiției ca

serviciu public, la principalele vulnerabilități ale sistemului judiciar și la colaborarea sistemului judiciar cu societatea civilă¹⁹⁵.

Datorită transmiterii chestionarelor în proximitatea sărbătorilor de iarnă și dat fiind termenul redus în care au trebuit furnizate răspunsurile, au fost primite răspunsuri numai din partea Institutului pentru Politici Publice(IPP), a Societății Academice Române(SAR), a Uniunii Naționale a Avocaților din România și a Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România (UNNPR), cărora le mulțumim pentru disponibilitatea manifestată..

Din sinteza răspunsurilor transmise au rezultat, în principal, următoarele:

În ce privește modul în care modificările legislative operate în cursul anului 2007 au influențat modul de funcționare al sistemului judiciar, fie au fost făcute aprecieri negative (SAR și IPP), fie nu au fost făcute aprecieri.

Un răspuns detaliat a fost exprimat de către Institutul pentru Politici Publice care a exemplificat aspecte privind modificări ale Codului penal și Codului de procedură penală. Astfel, s-a apreciat că există unele propuneri de modificări cu potențial mare de a genera disfuncționalități, printre care se numără următoarele: limitarea duratei anchetei penale la 6 luni, termenul fiind nerezonabil pentru investigarea profesionistă a infracțiunilor complexe și în dezacord cu interpretările Curții Europene a Drepturilor Omului, informarea prealabilă a persoanei urmărite în cazul interceptărilor, de natură a compromite urmărirea penală, efectuarea obligatorie a expertizelor la solicitarea oricărei părți implicate în procesul penal, măsură care poate tergiversa nejustificat durata procesului ș.a.m.d.

În ceea ce privește principalele progrese înregistrate în anul 2007, au fost exemplificate următoarele: distribuirea aleatorie a dosarelor, transparența actului de justiție, păstrarea exigenței privitoare la pregătirea profesională a candidaților care acced la statutul de magistrat precum și pregătirea continuă a magistraților (UNNPR), efortul constant coordonat de Consiliul Superior al Magistraturii de unificare a practicii judiciare (IPP), „afișarea pe internet a averilor și motivarea deciziilor” (SAR).

În privința principalelor vulnerabilități ale sistemului judiciar, au fost menționate: corupția individuală (SAR), lipsa de celeritate, lipsa unificării practicii, lipsa necesarului de personal pentru rezolvarea cauzelor și

¹⁹⁵ În acest scop, au fost transmise chestionare cu acest obiect unui număr de 10 astfel de organizații, la propunerea Direcției Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Pentru viitor se va propune extinderea coparticipării organizațiilor societății civile și a asociațiilor profesionale la realizarea raportului, eventual prin crearea unui chestionar în format electronic, care să poată fi completat on line de către orice organizație interesată. De asemenea, se va propune solicitarea de la organizațiile non-guvernamentale și valorificarea în cadrul raportului a datelor despre funcționarea sistemului judiciar sintetizate în cadrul activității proprii.

volumul mare de lucru al unor complete și instanțe (UNNPR), lipsa atenției cuvenite formării continue pentru judecătorii și procurorii definitiv, gestiunea dosarelor la nivel de parchete, lipsa de transparență/ concurență reală, pe criterii de performanță profesională, la ocuparea posturilor de conducere vacante sau ocupate prin delegare (IPP).

În ceea ce privește colaborarea dintre sistemul judiciar și societatea civilă având ca scop îmbunătățirea calității acestuia, au fost propuse măsuri precum: informarea participanților la actul de justiție cu privire la drepturile și obligațiile ce le revin, continuarea informatizării în domeniul activității judiciare și liberul acces la informație, transparența actului de justiție și rezolvarea cauzelor într-un timp rezonabil (UNNPR), publicarea agendei și documentației CSM anterior ședințelor, organizarea dezbatelor privitoare la actele normative ce urmează a fi adoptate (SAR), aportul expertizei proprii la îndeplinirea obiectivelor corelative angajamentelor asumate privind reforma sistemului judiciar(IPP).

Un alt aspect semnalat a fost lipsa evoluției statisticii judiciare, fiind esențială urmărirea în timp a cauzelor, pentru a avea indicatori reali de performanță (SAR)¹⁹⁶.

Într-o altă ordine de idei se impune a fi menționată implicarea remarcabilă pe parcursul anului 2007 a unor organizații non-guvernamentale prin dezvoltarea de centre de resurse juridice pentru cetățeni, acțiuni de informare a acestora asupra drepturilor și obligațiilor care le revin, promovarea de campanii publice sau acțiuni vizând combaterea corupției, facilitarea obținerii de către cetățeni de consultanță sau asistență juridică gratuită.

În acest context, considerăm că se impune în perioada următoare facilitarea, de către toate instituțiile implicate în reforma sistemului, în special din partea Consiliului Superior al Magistraturii, a unei implicări mai profunde din partea organizațiilor non-guvernamentale și asociațiilor profesionale în proiectele și programele de modernizare și eficientizare a funcționării justiției, contribuția acestora putând fi esențială în special sub aspectul îmbunătățirii liberului acces la justiție al cetățenilor sau a creșterii nivelului de cunoaștere de către aceștia a modului de funcționare a sistemului judiciar și a procedurilor judiciare, spre a-și putea proteja în mod eficient drepturile și interesele¹⁹⁷.

Din punct de vedere al sistemului judiciar, trebuie subliniată în mod deosebit contribuția adusă de unele organizații non-guvernamentale la procesul de formare continuă al judecătorilor și procurorilor, fie prin

¹⁹⁶ Pentru o prezentare succintă a posibilităților create prin dezvoltarea noului modul statistic și administrativ al aplicației informatice ECRIS, a se vedea și secțiunea 4.10.1. din prezentul raport.

¹⁹⁷ Un prim pas în acest sens ar trebui să-l constituie elaborarea la nivelul CSM a unei baze de date privind datele de contact și domeniile de implicare în fenomenul judiciar a acestor organizații, în vederea organizării de consultări periodice cu reprezentanții acestora, lipsa unui astfel de instrument influențând negativ, din punct de vedere practic, a colaborării cu aceste asociații, acest aspect fiind resimțit chiar cu ocazia acțiunii de transmitere a chestionarelor necesare întocmirii raportului către acestea.

implicarea în organizarea diferitelor stagii de pregătire, fie prin furnizarea, în mod gratuit, a unor valoroase materiale de documentare.

Astfel, în cursul anului 2007 Consiliului Superior al Magistraturii i-au fost puse la dispoziție, cu titlu gratuit, prin amabilitatea Biroului de Informare al Consiliului Europei, reprezentat de doamna director Mariana Nitelea, în parteneriat cu Agentul Guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Ministerul Afacerilor Externe, un număr de 2050 de exemplare din lucrarea „Cazurile României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului - selecțiuni 2005-2006” care au fost deja repartizate instanțelor (1328 de exemplare) și parchetelor (684 de exemplare), prin curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea precum și aparatului propriu al Consiliului (8 de exemplare).

Totodată, Institutul Român pentru Drepturile Omului, prin amabilitatea doamnei prof. univ. dr. Irina Zlătescu, membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentant al societății civile, a pus la dispoziția Consiliului, cu titlu gratuit un număr de 1280 de exemplare ale materialului „Proces Echitabil – jurisprudența comentată a CEDO” comunicate instanțelor (837 de exemplare), prin curțile de apel și parchetelor (443 de exemplare), prin parchetele de pe lângă curțile de apel¹⁹⁸.

De asemenea, au fost realizate în cursul anului 2007 o serie de studii și materiale de sinteză privind aspecte deosebit de importante ale fenomenului judiciar, precum metodologia arestării preventive și percheziției, combaterea corupției la nivel înalt și cadrul legislativ privind îmbogățirea ilicită, percepția magistraților asupra gradului de independență a sistemului judiciar, modul de îndeplinire a atribuțiilor Consiliului Superior al Magistratură de apărare a independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor etc., la inițiativa unor organizații ale societății civile, precum Asociația Baroului American (Inițiativa pentru Europa Centrală și de Est), Transparency International România sau Societatea pentru Justiție (SoJust), această enumerare având, de altfel, caracter exemplificativ.

Se impune totodată menționată editarea în cursul anului 2007, de către Asociația Magistraților din România, a unui Ghid de aplicare a Codului deontologic al Magistraților, cu colaborarea unor reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii, a Fundației Konrad Adenauer și a Centrului de Resurse Juridice.

¹⁹⁸ Institutul Român pentru Drepturile Omului a sprijinit constant aprofundarea de către judecători și procurori a cunoștințelor legate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, prin furnizarea unor lucrări de documentare; la sfârșitul anului 2006 IRDO a pus la dispoziția acestora 2000 de exemplare din lucrarea „Din jurisprudența CEDO. Cazuri cu privire la România” și 1500 de exemplare din lucrarea „Principalele instrumente internaționale privind drepturile omului la care România este parte”-2 vol., distribuite în teritoriu prin intermediul CSM.

5.5.2. Relații bilaterale ale Consiliului Superior al Magistraturii cu alte consilii judiciare din Europa

În cadrul relațiilor bilaterale cu instituții similare din Europa, Consiliul Superior al Magistraturii a efectuat o vizită la invitația Consiliului Național al Puterii Judiciare din **Polonia** și a primit vizita a două consilii omologe, din **Belgia** și **Bulgaria**.

Vizitele au avut ca obiective promovarea în cadrul relațiilor cu aceste state a rolului Consiliului Superior al Magistraturii în sistemul judiciar, precum și realizarea unui schimb de opinii asupra modului de îndeplinire a principalelor atribuții și consolidarea spațiului de justiție în Europa.

Astfel, la invitația Consiliului Superior al Magistraturii, în perioada 21-24 aprilie 2007, delegația Consiliului Superior al Justiției din Belgia, condusă de către președintele acestuia, a efectuat o vizită la București, vizită ce s-a înscris în cadrul relațiilor de promovare a relațiilor de colaborare cu consiliile judiciare din cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare.

Ulterior, în luna mai 2007, la invitația Consiliului Superior al Magistraturii a avut loc vizita la București a reprezentanților Consiliului Superior al Justiției din Bulgaria, ocazie cu care s-a convenit încheierea unui *Protocol de colaborare* între această instituție și Consiliul Superior al Magistraturii din România, protocol ce a fost semnat la data de 18 mai 2007.

La invitația Consiliului Național al Puterii Judiciare din Polonia, în perioada 24- 26 septembrie 2007, reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii au efectuat o vizita în Polonia, cu scopul de a dezvolta relațiile de colaborare între cele două consilii. Această vizită a reprezentat o continuare a bunelor relații existente între cele două consilii, concretizată și prin participarea delegației Consiliului Superior al Magistraturii, condusă de către președintele său, la celebrarea celei de a 90-a Aniversări a restaurării sistemului judiciar pe teritoriul Poloniei ce a avut loc în perioada 17-19 iunie 2007.

5.5.3. Relațiile cu alte consilii judiciare în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare

Începând cu anul 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a dobândit statutul de membru cu drepturi depline în cadrul **Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare**, eveniment marcat într-un cadru oficial, cu ocazia participării la Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, ce a avut loc în perioada 6-8 iunie 2007, la Bruxelles.

Întâlnirea din 6 - 8 iunie 2007 a Rețelei Consiliilor Europene a Consiliilor Judiciare a fost găzduită de Înalțul Consiliu Judiciar din Belgia, având drept temă centrală “Separația puterilor în secolul XXI”.

Consiliul Superior al Magistraturii a fost reprezentat la această reuniune de către membri ai Consiliului și personal din aparatul tehnic. În cadrul dezbaterilor în sesiune plenară și în grupurile de lucru au fost

prezentate rapoartele grupurilor de lucru și al Secretarului General și s-au purtat, de asemenea, discuții referitoare la elaborarea programului de activități al Rețelei și la organizarea și funcționarea acesteia.

Cu acest prilej, Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor judiciare a decis **constituirea a șase noi grupuri de lucru pentru perioada 2007-2008**, prin reorganizarea grupurilor anterioare, pe următoarele domenii de interes: „Încredere reciprocă”, „Răspunderea judecătorilor”, „E-Justiție”, „Managementul calității”, „Încrederea publică în justiție”, „Justiția penală în Uniunea Europeană”. România a desemnat membri ai Consiliului și ai aparatului tehnic în toate aceste grupuri de lucru.

Prima întâlnire a grupului de lucru „Managementul calității” a avut deja loc la Haga, la 19 octombrie 2007, cea a grupului de lucru „Justiția penală în UE” a avut loc la data de 16 noiembrie 2007, la Roma, iar cea a grupului de lucru „Încredere reciprocă” a avut loc la 26 noiembrie 2007, la Bruxelles. De asemenea, la începutul anului 2008 sunt programate: întâlnirea grupului de lucru „E-justice (15 ianuarie 2008, Madrid), o nouă întâlnire a grupului „Managementul calității” (24-25 ianuarie 2008, Vilnius), întâlnirea grupului de lucru „Încrederea publică în justiție” (21 ianuarie 2008, Varșovia). Grupurile din cadrul Rețelei vor continua să se reunească și pe durata anului 2008, până la următoarea Adunare Generală a acesteia, ce va avea loc la Budapesta.

Implicarea Consiliului în activitățile Rețelei s-a concretizat prin continuarea participării reprezentanților Consiliului la întâlnirile grupurilor de lucru ale acesteia, în domeniile constituite pentru perioada 2006-2007: managementul sistemului judiciar (grupul „Misiune și viziune”, ce s-a întrunit la București, pe 2 februarie 2007, la Rovaniemi, în Finlanda, pe 30 martie 2007 și la Bruxelles, pe 5 iunie 2007), managementul performanței (grupul „Performanța sistemului judiciar”, ce s-a întrunit la Roma pe 28 martie 2007), responsabilitate și independență în finanțarea instanțelor (grupul „Finanțarea instanțelor și responsabilitatea din perspectiva independenței”, ce s-a reunit la Varșovia la datele de 26 februarie și 20 mai 2007), precum și la întâlnirile grupurilor de lucru pentru 2007-2008, astfel cum deja s-a menționat.

Fiecare participare a reprezentanților Consiliului la întâlnirile grupurilor de lucru a avut drept urmare redactarea de rapoarte, ce au fost prezentate Plenului Consiliului, grupurilor de lucru interne ale CSM și au fost publicate pe site-ul CSM.

La propunerea conducerii Rețelei, **întâlnirea din 2009 a Rețelei va avea loc la București, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii din România.**

O Adunare Generală Extraordinară a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare a avut loc la data de 5 noiembrie 2007, având drept obiectiv **semnarea noului Statut al Rețelei**. Noul Statut prevede o serie de modificări esențiale referitoare la finanțarea Rețelei (stabilirea unei cotizații anuale pentru membrii acesteia), bugetul anual și administrarea conturilor, dobândirea personalității juridice prin transformarea acestei structuri într-o asociație internațională cu scop nelucrative, precum și schimbări structurale, legate de stabilirea unui sediu și a unui secretariat cu activitate permanentă în cadrul RECJ.

Ca urmare a semnării noului statut, s-au constituit două comitete de redactare a documentelor necesare transformării Rețelei în organism cu activitate permanentă. Consiliul Superior al Magistraturii din România urmează a fi reprezentat de un membru la aceste întâlniri de lucru, prima fiind programată pentru luna ianuarie 2008, la Bruxelles.

5.5.4. Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituții internaționale

În anul 2007, conducerea și alți reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii s-au întâlnit cu **prim-colaboratorii ambasadelor Statelor Membre ale Uniunii Europene**, cu ambasadori ai Olandei și Germaniei, cu ministrul justiției din Serbia, cu delegația Bundestagului din Germania, cu ministrul justiției din Norvegia și cu ministrul justiției din Estonia, cu magistrați din țări membre ale Uniunii Europene, veniți în vizite de studiu în România, în scopul unei mai bune cunoașteri a rolului, competenței și modului de funcționare ale instituțiilor din aceste țări.

Reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii au participat la 4 **reuniuni organizate sub egida Forumului Crans Montana**, ce au avut ca teme de dezbatere securitatea internă și globală din regiunea sud-estului Europei și zonele învecinate, promovarea unei guvernări globale, criminalitatea transfrontalieră și securitatea națională și globală din regiunea Orientului Mijlociu.

Peste 20 de reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii și alți magistrați au participat la diferite **conferințe și evenimente internaționale** pe teme de interes pentru sistemul judiciar din România, în scopul însușirii celor mai bune practici europene în domeniul justiției.

În acest context, este de remarcat faptul că în cadrul Conferinței Internaționale a Autorităților Judiciare, organizate din inițiativa Consiliului Național pentru Justiție din Ungaria, în perioada 11-12 iunie 2007, la Budapesta a fost semnată *Declarația comună a Consiliilor Judiciare din Europa privind independența justiției*.

De asemenea, Consiliul a fost informat periodic cu privire la lucrările **Comisiei pentru Eficientizarea Justiției din cadrul Consiliului Europei** și cele ale **Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni**, organisme reprezentate de persoanele desemnate din cadrul Ministerului Justiției, respectiv din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, implicându-se totodată activ în formularea punctelor de vedere și în transmiterea informațiilor privind sistemul judiciar din România.

În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii este reprezentat de Secretarul General al instituției la Comisia pentru Eficientizarea Justiției a Consiliului Europei, în calitate de corespondent.

Prin prezența unei echipe mixte de judecători și procurori români la manifestarea organizată în perioada 15-18 noiembrie 2007 de Consiliul Puterii Judiciare din Olanda, intitulată **“Procese simulate internaționale”**, a fost prezentat specificul procesului penal din România, inclusiv purtarea robelor asociate funcțiilor de judecător, procuror, grefier, avocat.

O prioritate în activitatea de relații internaționale a Consiliului, a reprezentat-o **încurajarea și sprijinirea participării magistraților la conferințe și seminarii organizate de universități prestigioase din Europa ori de instituții europene**, în scopul îmbunătățirii pregătirii acestora în diferite ramuri de drept, în special în domeniul dreptului comunitar.

Astfel, la seminariile organizate în anul 2007 de *Academia de Drept European de la Trier* au participat 29 de magistrați în cadrul unui număr de 11 sesiuni de conferințe pe teme privind dreptul european al muncii, dreptul european al companiilor, cazierul judiciar în statele Uniunii Europene ș.a.m.d.

Criteriile utilizate pentru aprecierea oportunității acestor deplasări au fost următoarele: cunoașterea limbilor străine, specializarea magistratului în domeniul respectiv de activitate, complementaritatea cu formele de perfecționare profesională anterioare.

De asemenea, la seminariile organizate de către *Institutul de Administrație Publică din Luxemburg* 18 magistrați români au participat la 10 seminarii de pregătire pe teme precum: dreptul european al afacerilor, protecția consumatorilor, dezvoltare calitativă în domeniul judiciar, criminalitate economică ș.a.m.d.

Un număr de patru magistrați au participat cu sprijinul *ABA-CEELI (Asociația Baroului American - Inițiativa de cooperare în Europa Centrală și de Est)* la un seminar pe teme de criminalitate economică.

Aceeași asociație amintită anterior a derulat două importante proiecte, unul pe tema mandatelor de arestare și percheziție și un altul pe tema violenței în familie, care au avut ca urmare elaborarea unor rapoarte ce conțin informații utile autorităților judiciare române pentru a contribui la o revizuire avizată a cadrului legislativ în materiile respective, fiind accesibile pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii.

Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională a organizat două stagii de pregătire profesională, cu durată de două săptămâni, unul în domeniul dreptului privat, cu specializare în sistemul de drept civil și comercial german, la care a participat un expert din cadrul departamentului de formare continuă al Institutului Național al Magistraturii și un altul în domeniul dreptului penal, organizat pentru judecători și procurori, la care a participat și un judecător român.

Competența Consiliului Superior al Magistraturii în materia relațiilor internaționale vizează și **emiterea avizelor pentru deplasări internaționale ale magistraților** la seminarii, conferințe, simpozioane etc. în străinătate. Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii a emis 153 avize favorabile pentru deplasările internaționale ale magistraților. Aceste avize se comunică solicitantului, precum și Institutului Național al Magistraturii și Direcției de resurse umane și organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru înregistrare în dosarul profesional al magistratului.

5.5.5. Relația cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni¹⁹⁹

A. Consiliul Europei acordă o importanță deosebită statutului judecătorilor și calității sistemului judiciar, pornind de la principiul preeminenței dreptului, promovării și protecției drepturilor omului și libertăților fundamentale, care nu se pot concretiza decât prin realizarea unei puteri judecătorești puternice și independente.

În acest context, Consiliul Europei vizează, pe de-o parte consolidarea puterii judiciare în statele membre, având ca scop asigurarea respectului reciproc al puterilor legislative, executive și judiciare și, pe de altă parte, creșterea încrederii europenilor în justiție.

Ținând cont de cele două obiective, **Comitetul de Miniștri a creat în anul 2000 Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE).**

Sub aspectul compunerii CCJE, statele membre au facultatea de a fi reprezentate. Membrii se aleg din cadrul instanței naționale ce veghează asupra independenței și imparțialității judecătorilor, precum și dintre judecătorii ce au cunoștințe aprofundate asupra problemelor privind funcționarea sistemelor judiciare și în funcție de integritatea lor personală.

În cadrul CCJE au statut de observatori state ca Saint-Siege, SUA, Canada, Japonia și Mexic, precum și reprezentanți ai Asociației Europene a Magistraților, Magistrații Europeni pentru Democrație și Libertăți (MEDEL) și Federația Europeană a Judecătorilor Administrativi. Comisia Europeană și Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene sunt, de asemenea invitați să participe la activitățile CCJE.

De asemenea la cea de-a opta Reuniune Plenară a CCJE ce a avut loc în perioada 21-23 noiembrie 2007 la Strasbourg s-a decis în unanimitate acordarea statutului de observator Rețelei Europene a Consiliilor de Justiție (RECJ) conform rezoluției Res (2005) 47 a Comitetului de Miniștri.

CCJE are mai multe atribuții.

1. Astfel, acțiunea CCJE se înscrie în cadrul realizării dreptului la un tribunal independent și imparțial, conform art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, materializându-se în crearea cadrului necesar punerii în valoare a dreptului, în scopul dezvoltării preeminenței dreptului și protecției efective a drepturilor omului în rândul statelor democratice.

CCJE are ca sarcină punerea în valoare a Programului cadru de acțiune globală pentru judecători în Europa, adoptat la 7 februarie 2001, de către Comitetul de Miniștri, în vederea creșterii rolului judecătorilor în statele membre.

El are, în primul rând, funcția de consiliu pentru problemele cu caracter general privind independența, imparțialitatea și competența judecătorilor, ce se concretizează în elaborarea de avize aflate în

¹⁹⁹ Materialul prezentat în cadrul acestei secțiuni a fost redactat de către doamna judecător dr. Rodica Aida Popa, judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și reprezentantul României în cadrul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni.

atenția Comitetului de Miniștri. CCJE poate să fie sesizat cu o cerere de elaborare a unui aviz, formulată de un alt organ al Consiliului Europei.

2.CCJE este chemat să asigure o asistență practică în vederea ajutorării statelor să se conformeze normelor referitoare la judecători.

3.CCJE are ca sarcină luarea de măsuri pentru încurajarea parteneriatului în domeniul judiciar între tribunale, judecători și asociații ale judecătorilor.

Deși avizele formulate de CCJE țin cont de situațiile naționale existente (se elaborează chestionare pe problema ce face obiectul avizului, ce sunt trimise statelor membre și ale căror răspunsuri sunt evaluate), se constituie înainte de toate în propuneri novatoare pentru îmbunătățirea statutului judecătorilor și serviciului privind justițiabili.

Până în prezent CCJE a elaborat zece avize, astfel:

- § avizul nr. 1 (2001) asupra normelor referitoare la independența și inamovibilitatea judecătorilor (Recomandarea nr. R (94) 12 asupra independenței, eficacității și rolului judecătorilor și pertinența normelor pe care le consacră și toate celelalte norme internaționale pentru problemele prezente în aceste domenii;
- § avizul nr. 2 (2001) referitor la finanțarea și gestiunea tribunalelor prin prisma eficacității justiției și a dispozițiilor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului;
- § avizul nr. 3 (2002) asupra principiilor și regulilor privind imperativele profesionale aplicabile judecătorilor și în mod deosebit a deontologiei, comportamentelor incompatibile și imparțialității;
- § avizul nr. 4 (2003) privind formarea inițială și continuă specifice judecătorilor la nivel național și european;
- § avizul nr. 5 (2003) referitor la regulile și practicile privind desemnările la Curtea Europeană a Drepturilor Omului;
- § avizul nr. 6 (2004) asupra procesului echitabil într-un termen rezonabil și rolul judecătorilor în acest proces, luând în considerare modurile alternative de rezolvare a litigiilor;
- § avizul nr. 7 (2005) „Justiția și societatea”;
- § avizul nr. 8 (2006) „Rolul judecătorilor în protecția statului de drept și a drepturilor omului în contextul terorismului”;
- § avizul nr. 9 (2006) „Rolul judecătorilor naționali în aplicare efectivă a dreptului internațional și european”;
- § avizul nr. 10 (2007) „Consiliul de Justiție în serviciul societății”.

B. Mandatul CCJE pentru 2006-2007

a. Adoptarea în 2006 a unui aviz în atenția Comitetului de Miniștri asupra rolului judecătorului și echilibrul între protecția interesului public și drepturile omului în contextul luptei contra terorismului.

În cadrul acestei teme, CCJE va examina problemele figurând în programul cadru de acțiune globală pentru judecători în Europa:

- § aplicarea de către judecătorii naționali a Convenției Europene a Drepturilor Omului și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, a dreptului comunitar și a altor instrumente juridice internaționale pertinente;
- § dialogul între organele jurisdicționale naționale și europene;
- § disponibilitatea de informare și de documentare asupra ansamblului textelor internaționale pertinente.

Această lucrare va fi efectuată pe baza răspunsurilor delegațiilor la un chestionar și a unui raport pregătit de un specialist și a unui aviz pregătit de grupul de lucru al CCJE în 2006 în coordonare cu Comitetul director pentru Drepturile Omului (CDDH) și cu Comitetul consilierilor juridici asupra dreptului internațional public (CAHDI);

b. Adoptarea în 2007 a unui aviz în atenția Comitetului de Miniștri asupra structurii și rolului Consiliului Superior al Magistraturii sau a unui organ independent echivalent, ca element indispensabil într-un stat de drept, ca echilibru între puterile legislativă, executivă și judecătorească;

În cadrul acestei teme, CCJE va studia situația existentă în statele membre și asupra problemelor următoare figurând în programul cadru de acțiune globală pentru judecători în Europa:

- § garanțiile independenței puterii judecătorești în statele membre la nivelurile constituțional, legislativ și instituțional;
- § punerea în aplicare sau dezvoltarea instanțelor independente de puterile legislative și/sau executive, cu atribuții de gestionare a carierii judecătorilor.

Această lucrare va fi efectuată pe baza răspunsurilor delegațiilor la un chestionar, a unui raport pregătit de către un specialist, a rezultatelor Conferinței europene a judecătorilor asupra temei și a unui proiect de aviz pregătit de grupul de lucru al CCJE în 2007 în consultare cu Comisia de la Veneția;

c. Pregătirea, în atenția Comitetului de Miniștri a unui raport conținând propunerile concrete privind măsurile necesare asigurării unei bune folosiri a avizelor, de către CCJE în statele membre;

d. Asigurarea unei asistențe practice în vederea ajutorării statelor în a se conforma normelor Consiliului Europei privind judecătoria;

e. Elaborarea textelor sau avizelor la cererea Comitetului de Miniștri sau a altor organe ale Consiliului Europei;

f. Încurajarea parteneriatului în domeniul judiciar între tribunale, judecători și asociațiile de judecători.

Structurile și metodele de lucru:

CCJE este un organ consultativ al Comitetului de Miniștri, în vederea elaborării de avize asupra problemelor cu caracter general privind independența, imparțialitatea și competența judecătorilor. În acest scop, Consiliul consultativ lucrează în cooperare cu Comitetul European de Cooperare Juridică (CDCJ), cu Comitetul European pentru Probleme Criminale (CDPC) și, conform subiectelor, cu alte comitete sau instanțe.

CCJE dispune de un birou compus din președinte, vicepreședinte și din alți doi membrii ai comitetului.

Pentru îndeplinirea mandatului său, Consiliul consultativ poate crea organe subordonate și poate organiza audiențe și, în egală măsură, recurs la specialiști.

CCJE poate desemna un reprezentant pentru a răspunde invitațiilor de asistență la reuniunile instanțelor din Consiliul Europei, al căror mandat presupune activități privind justiția, între altele Comisia Europeană pentru Eficientizarea Justiției (CEPEJ), Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) și Comitetul Director privind Media și Noile Servicii de Comunicare (CDMC). Pe de altă parte, CCJE va lua măsurile proprii pentru dezvoltarea cooperării privind problemele justiției cu instanțele, în mod deosebit stabilind modalitățile de lucru, care îi va permite să aducă, în timp util, contribuțiile necesare solicitate în cadrul lucrărilor celorlalte instanțe.

Mandatul a luat sfârșit la 31 decembrie 2007.

C. Reprezentantul României la Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni a fost desemnat prin ordinele ministrului justiției nr. 728/C/2005 și respectiv 2439/C/2007 în persoana doamnei judecător dr. Rodica Aida Popa de la Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Penală.

În anul 2007, în calitatea mai sus arătată a fost elaborat răspunsul la chestionarul întocmit de CCJE cu privire la consiliul de justiție, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii din România, în care au fost prezentate în detaliu aspectele de organizare, structură, atribuții, resurse ale acestuia, cu referințe la Constituția României, Legea nr. 317/2004 cu modificările ulterioare, Regulamentul de organizare și funcționare al CSM, răspuns ce a fost postat pe site-ul CCJE, fiind valorificat în materialul de sinteză întocmit de un expert, România fiind nominalizată alături de alte state la diferite componente privind consiliul de justiție, material ce ulterior a stat la baza elaborării proiectului celui de-al zecelea aviz a CCJE. Răspunsul României la chestionarul menționat se regăsește într-un amplu material al CCJE ce cuprinde răspunsurile statelor membre ale Consiliului Europei și membre ale CCJE.

De asemenea, reprezentantul României la CCJE a participat alături de reprezentantul Consiliul Superior al Magistraturii, doamna judecător dr. Angela Hărăstășanu la cea de-a treia Conferință a Judecătorilor Europeni cu tema „*Ce fel de Consiliu pentru Justiție ?*” organizată de Consiliul Europei la inițiativa Consiliului

Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), în colaborare cu Rețeaua Europeană a Consiliilor Pentru Justiție (ENCJ) și cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din Italia și Ministerului de Justiție din Italia, ce a avut loc la Roma, în perioada 26-27 martie 2007, unde au fost discutate mai multe aspecte referitoare la rolul, misiunea unui organ distinct care să garanteze independența justiției, componența unui asemenea organ, evidențiindu-se faptul că o structură mixă formată din judecători, procurori, reprezentanți ai societății civile, la rândul lor din partea mai multor categorii sociale, poate asigura realizarea în condiții optime a importantelor sarcini pe care trebuie să le aibă un asemenea organ, în procesul de recrutare și numire a magistraților, în formarea acestora, în asigurarea unor criterii a calității activității judiciare în general, a resurselor, în asigurarea unei transparențe asupra activității sale, în protecția imaginii magistraților etc.

Doamna Judecător dr. Angela Hărăstășanu, reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturii din România a prezentat un material cu tema „Protecția și promovarea imaginii justiției fac parte din atribuțiile Consiliului ?”.

Reprezentantul României la CCJE la această conferință a subliniat printr-o intervenție necesitatea existenței unei structuri mixte a consiliului de justiție, această structură, asigurând dintr-o dublă perspectivă, atât internă a corpului magistraților, cât și externă, a societății civile, care s-ar impune a fi mai semnificativă, o creștere a calității activității judiciare în toate componentele sale.

În perioada 21-23 noiembrie 2007 a avut loc la Strasbourg cea de-a opta Reuniune Plenară a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni din cadrul Consiliului Europei, asupra lucrărilor acestea fiind întocmit un raport de către reprezentantul României.

În cadrul acestei reuniuni a fost amplu discutat proiectul avizului nr. 10 privind „Consiliul de Justiție în serviciul societății”, respectiv rolul, misiunea, structura acestuia, atribuții, iar apoi în detaliu propunerile făcute de delegațiile unor state și organisme.

În calitate sa reprezentantul României la cea de-a opta Reuniune Plenară a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a susținut propunerea formulată de delegația Belgiei și a reprezentantului Rețelei Europene a Consiliilor de Justiție ca dispozițiile acestui aviz să fie aplicabile și Statelor în care structura autorității judiciare, mai ales a consiliului de justiție, cuprinde judecători și magistrați ai Ministerului Public, așa cum este cazul în Belgia, Franța sau Italia, pornind de la realitatea concretă a structurii actuale a Consiliului Superior al Magistraturii din România în a cărei componență se află și judecători și procurori, potrivit dispozițiilor constituționale și a legii speciale privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Au fost ample dezbateri ale delegațiilor mai multor state, precum și ale membrilor grupului de lucru, luându-se în final decizia unei note de subsol în cadrul acestui aviz care să cuprindă mențiunea că, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni a ales a se concentra asupra rolului consiliilor de justiție privind pe judecători, conform misiunii generale, ceea ce nu reprezintă un obstacol în aplicarea prezentului aviz consiliilor compuse din judecători și procurori, însă mai ales celor care sunt compuse numai din judecători.

Aspectele eventuale privind procurorii nu sunt tratate în prezentul aviz, ele putând fi examinate într-un stadiu ulterior, în materia cooperării cu Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE).

Ulterior, în urma dezbaterilor și propunerilor făcute asupra conținutului avizului nr. 10 s-a decis supunerea acestuia Comitetului de Miniștri pentru a putea fi luate măsurile corespunzătoare și transmis acest aviz statelor în vederea asigurării traducerii acestuia. Totodată a fost lansată invitația Comitetului de Miniștri de a transmite acest aviz Comisiei de la Veneția, precum și altor comitete ale Consiliului Europei.

În cadrul mandatului CCJE pe anul 2008 va sta în atenția Comitetului de Miniștri un aviz asupra calității hotărârilor judecătorești ce va avea ca obiect examinarea în mod deosebit a elementelor constitutive ale calității unei hotărâri judecătorești și va propune mijloacele concrete pentru ameliorarea calității hotărârilor judecătorești, ținând cont în mod special de satisfacerea justițiabilului.

În ceea ce privește avizul ce va fi elaborat în anul 2008 se va pregăti un chestionar asupra acestei teme, în vederea redactării unui document pregătit precum și a avizului arătat.

În cadrul discuțiilor asupra chestionarului mai sus menționat, reprezentantul României a propus examinarea calității hotărârii judecătorești și prin prisma caracterului său executoriu, mai ales a hotărârilor penale cu relevanță pentru cooperarea penală internațională, respectiv a celor privind mandatul de arestare european, de recunoaștere a hotărârilor, transfer persoane condamnate etc., respectiv a necesității existenței unor criterii concrete în scopul unei redactări clare, concise pentru o executare eficientă.

Această propunere a fost susținută de către reprezentantul delegației Austriei în elaborarea avizului privind calitatea hotărârilor judecătorești, însă în urma dezbaterilor s-a stabilit ca aceasta să fie avută în vedere în mod concret în elaborarea avizului pe anul 2009 privind relația judecători - procurori.

De asemenea, reprezentantul României a prezentat un material scris asupra situației actuale a modificărilor reglementărilor privind răspunderea materială, disciplinară a magistraților în materie penală, art. 507 din Codul de procedură penală și art. 99 lit. h din Legea nr. 303/2004, după Declarația adoptată de CCJE la cea de-a șaptea Reuniune Plenară, a acțiunilor întreprinse de Consiliul Superior al Magistraturii, precum și a poziției acestuia față de aspectele arătate.

Materialul întocmit a avut la bază amplul răspuns al Consiliului Superior al Magistraturii transmis, ca urmare a solicitării privind comunicarea stadiului actual al modificărilor legislative în materia mai sus enunțată, problemă supusă discuției în ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 11 octombrie 2007.

În conținutul acestui material au fost arătate dispozițiile legale concrete ce au suscitat reacții ale magistraților, succesiunea acțiunilor întreprinse de Asociația Națională a Magistraților în plan național și internațional, propunerile făcute de Consiliul Superior al Magistraturii de modificare a normelor arătate, răspunsul dat de Consiliu Ministerului Economiei și Finanțelor, împrejurarea că până în prezent nu au fost

aduse alte modificări textelor enunțate, aprecierea necesității supunerii dezbaterii magistraților a propunerilor de modificare a art. 99 lit. h din Legea nr. 303/2004.

CCJE a luat act de explicațiile date de către reprezentantul delegației CCJE al României privind legislația referitoare la statutul judecătorilor în țara sa și s-a decis menținerea acestui punct pe ordinea de zi a lucrărilor CCJE.

În scopul asigurării unei bune cunoașteri a avizelor emise de Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, potrivit recomandărilor raportului Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind buna folosire a avizelor, reprezentantul României a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii ca traducerea avizelor în limba română să poată fi comunicată și Consiliului Europei, pentru postarea acestora pe site-ul CCJE.

Astfel, traducerea în limba română până în prezent a nouă avize din cele zece a fost comunicată CCJE care a afișat pe site-ul acestuia conținutul primelor 9 avize și în limba română, urmând ca cel de-al zecelea aviz, după aducerea la cunoștința Plenului CSM, să fie tradus și difuzat.

Până în prezent avizele emise de CCJE se regăsesc pe site numai în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă, estoniană, macedoneană, română și rusă.

5.5.6. Programe cu finanțare europeană

Începând cu anul 2005, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de Implementare pentru programele Phare de care beneficiază, precum și pentru programele ai căror beneficiari sunt Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri, instituții aflate, conform legii, în coordonarea CSM.

Unitatea de implementare a proiectelor Phare (UIP) reprezintă acea structură organizatorică în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii responsabilă cu coordonarea și monitorizarea programării, implementării tehnice, raportării și evaluării asistenței financiare nerambursabile Phare.

A. Programul Phare 2004

Conform Memorandumului de Finanțare PHARE 2004, **Consiliul Superior al Magistraturii a beneficiat de două proiecte cu finanțare nerambursabilă europeană, Institutul Național al Magistraturii beneficiază de două proiecte, iar Școala Națională de Grefieri de două proiecte, după cum urmează:**

- *Proiectul de Twinning RO 2004/IB/JHA-01 “Asistență de Twinning pentru Consiliul Superior al Magistraturii”;*
- *Proiectul Phare RO 2004/016- 772.01.04-02 „Dotarea CSM cu facilități corespunzătoare”;*

- *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-06 „Îmbunătățirea accesului la informații pentru cursanții INM din cămin și pentru magistrați”;*
 - *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 – Continuarea asistenței pentru INM;*
 - *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-09 – Continuarea asistenței pentru dezvoltarea SNG;*
 - *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-10 – Îmbunătățirea procesului de pregătire la SNG.*
- **Proiectul de Twinning RO 2004/IB/JHA-01 “Asistență de Twinning pentru Consiliul Superior al Magistraturii”**

Convenția de Twinning RO 2004/IB/JHA-01, aprobată de Plenul CSM în luna august 2005 a fost semnată la data de 11 aprilie 2006, după aprobarea ei de către Comisia Europeană, partenerul de proiect fiind Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională. Implementarea proiectului a început la data de 11 aprilie 2006 și se va încheia la 30 noiembrie 2007. Bugetul programului a fost de 1.500.000 euro, din care 1.200.000 euro fonduri nerambursabile PHARE și 300.000 euro fonduri de cofinanțare.

Plenul CSM a fost informat lunar în legătură cu activitățile derulate în cadrul programului. Activitățile au avut drept scop pregătirea personalului Consiliului în domeniile de activitate ale instituției, cu accent asupra însușirii unor cunoștințe compatibile cu modele europene din statele membre.

Astfel, în cadrul proiectului finalizat la data de 30 noiembrie 2007, s-au derulat un număr de **99 seminarii și workshop-uri, 2 vizite de studiu și 13 internshipuri**. Conform prevederilor Convenției, la finalul fiecărui seminar au fost redactate rapoarte comune, ce conțin concluzii și recomandări. Rapoartele au fost prezentate și aprobate de către Plenul CSM și ulterior transmise departamentelor aparatului propriu sau grupurilor de lucru constituite în cadrul Consiliului, după caz.

Din punct de vedere bugetar, a fost cheltuită din bugetul de co-finanțare aferent programului de twinning (300.000 euro) suma de 169.368,75 EURO (conform TPR luna decembrie 2007).

În cadrul acestui program a fost realizat un număr considerabil de activități menite a servi nevoilor existente în sistemul judiciar din România. Eforturile s-au concentrat în permanență asupra Consiliului Superior al Magistraturii, sprijinindu-l în asumarea rolului său de garant al independenței justiției, atât cu privire la cadrul normativ corespunzător pentru exercitarea rolului său, cât și cu privire la îmbunătățirea capacității instituționale și a performanței operaționale ale Consiliului, în acord cu atribuțiile sale extinse și cu cele mai bune practici din statele membre UE. Cele mai importante teme au privit *Dezvoltarea relațiilor CSM, instanțelor și parchetelor cu publicul, presa și cu toți ceilalți actori implicați în sistemul judiciar; Dezvoltarea rolului CSM de coordonator al activității INM și SNG; Întărirea capacității administrative a Consiliului Superior al Magistraturii; Întărirea capacității inspecției judiciare din cadrul CSM.*

Fiind dezbătute toate aspectele esențiale ale administrării justiției și bucurându-se de participarea a peste 500 de magistrați și a peste 30 de experți străini, se poate afirma că **funcționarea sistemului judiciar din România a fost consolidată**, în sensul preluării celor mai bune modele oferite de statele membre UE în privința administrării sistemului judiciar.

· **PHARE RO 2004/016 - 772.01.04-02 “Dotarea CSM cu facilități corespunzătoare”**

Programul PHARE RO 2004/016- 772.01.04-02 “Dotarea CSM cu facilități corespunzătoare” prevede achiziționarea următoarelor echipamente:

§ **echipament IT:** 50 calculatoare de birou, 20 laptop-uri, 40 imprimante, 2 mașini automate pentru procesarea datelor (servere), 15 switch-uri, 2 routere, 2 firewall, 260 UPS standalone;

§ **echipament de birou:** o mini-tiparniță, mașină pentru introducerea documentelor în plic;

§ **echipament de conferință:** videoproiector, smartboard, sistem pentru dezbateri, înregistrare și traducere simultană, sistem pentru înregistrarea votului electronic pentru ședințele CSM;

§ **facilități de transport:** 2 microbuze;

În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 559.127 euro.

Echipamentele aferente **lotului 1** au fost livrate în data de 12 mai 2007, iar echipamentele aferente **lotului 3** au fost livrate în data de 10 mai 2007. Echipamentele aferente **lotului 2** nu au fost livrate până în prezent, acestea urmând a fi livrate până la data limită de 31 decembrie 2007. În cadrul **lotului 4**, un microbuz a fost livrat în luna septembrie 2007, urmând ca cel de-al doilea microbuz să fie livrat în perioada imediat următoare, acesta aflându-se în stadiul de omologare în România.

· **Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-06 « Îmbunătățirea accesului la informații pentru cursanții INM din cămin și pentru magistrați »**

Proiectul de care a beneficiat *Institutul Național al Magistraturii* prevede **achiziționarea de echipament IT** (40 computere, 3 imprimante, 3 sisteme smart board, un video-proiector și o mini-tiparniță). În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 144.454 euro. Echipamentele a fost livrate beneficiarului la data de 6 aprilie 2007.

· ***Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 “Continuarea asistenței pentru INM “***

Programul prevede îndeplinirea activităților privind întărirea rețelei existente de formatori INM, specializarea judecătorilor pentru secții/complete specializate, pregătirea procurorilor în domeniul dreptului comunitar și în alte domenii, elaborarea de ghiduri practice în domenii specifice de drept pentru formatorii INM și magistrați, dotarea bibliotecii INM cu literatură juridică. În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 1.097.008 euro.

Până în prezent (dată de referință: 31 decembrie 2007), au fost organizate 45 seminarii, având ca participanți magistrați de la instanțele și parchetele din toată țara, în domenii precum drept comunitar, drept comercial, drepturile omului, deontologie, proprietate intelectuală. Prin addendumul semnat între Ministerul Economiei și Finanțelor și Comisia Europeană la data de 6 noiembrie 2007, s-a aprobat extinderea acestui proiect pentru o perioadă de 6 luni, până la data de 31 mai 2008.

· ***Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-09 “Continuarea asistenței pentru dezvoltarea SNG”***

Programul a avut ca obiective întărirea rețelei existente a Școlii Naționale de Grefieri, pregătirea grefierilor în funcție, elaborarea de ghiduri practice pentru formatori SNG și grefieri în funcție, organizarea de vizite de studiu, organizarea de 2 vizite de studiu, fiecare pentru un număr de 5 formatori SNG și a unei conferințe regionale. În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 1.099.960 euro.

În cadrul proiectului finalizat la data de 30 noiembrie 2007, au fost organizate peste 20 seminarii și workshop-uri. Toate aceste forme de pregătire s-au desfășurat conform programului, fiind îndepliniți indicatorii de performanță stabiliți. De asemenea, au fost predate beneficiarului spre aprobare ghidurile practice în materiile drept comercial, dreptul familiei și protecția minorului precum și relații publice și comunicare, urmând să fie date la tipar în perioada următoare.

O activitate importantă din cadrul programului s-a desfășurat în perioada 29-31 octombrie 2007, respectiv organizarea Conferinței Regionale intitulată “Statutul și pregătirea profesională a grefierului în Europa”. La această conferință au participat reprezentanți ai CSM, Școlii Naționale de Grefieri și invitați străini din Germania, Franța, Bulgaria, Austria, Spania, Portugalia, Italia, Ungaria și Consiliul European, evenimentul bucurându-se și de prezența mass-media. În acest cadru, a fost lansată propunerea Școlii Naționale de Grefieri de înființare a unei Rețele Europene a Școlilor de Grefieri, care să faciliteze contactul și schimbul de experiență între aceste instituții.

· **Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04.10 « Îmbunătățirea procesului de pregătire la Școala Națională de Grefieri »**

Proiectul de care a beneficiat Școala Națională de Grefieri prevede achiziționarea următoarelor echipamente: 23 computere, 5 laptop-uri, 3 imprimante, un scanner, 5 sisteme smart board, 5 video-proiector, un echipament de translație, un foto-copiator și o mini-tiparniță. În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 97.113 euro.

Echipamentele au fost livrate în data de 9 martie 2007.

B. Programul Phare 2005

Conform Memorandumului de Finanțare semnat la data de 27 iulie 2006 între Guvernul României și Comisia Europeană, referitor la **Programul Național Phare 2005/017-553.01.04**, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

- RO 2005/017-553.01.04- 02 – *Continuarea asistenței pentru Institutul Național al Magistraturii*
- RO 2005 017-553.01.04.03 – *Continuarea asistenței pentru consolidarea eforturilor Școlii Naționale de Grefieri de îmbunătățire a capacității instituționale și a politicilor de formare profesională*
- RO 2005/017-553.01.04-07 – *Transparența actului de justiție.*

Pentru toate aceste proiecte, **în perioada martie – mai 2007**, s-a derulat **faza de precalificare**. În urma procesului de precalificare au fost elaborată o listă scurtă de firme și consorții de consultanță, cărora le-au fost înaintate dosarele de licitație, conținând termenii de referință însoțiți de anexele specifice procedurii de licitație. În perioada **septembrie – noiembrie 2007** au avut loc **procedurile de evaluare**, în urma cărora au fost selectați consultanții care vor oferi asistență tehnică în cadrul acestor proiecte pe durata celor **12 luni de implementare (începând cu noiembrie 2007)**.

§ RO 2005/017-553.01.04- 02 - „Continuarea asistenței pentru Institutul Național al Magistraturii”

Crearea unui sistem judiciar profesionist reprezintă o prioritate a reformei sistemului judiciar, iar una dintre componentele sale esențiale este dezvoltarea Institutului Național al Magistraturii și îmbunătățirea capacității sale instituționale și a politicii de formare profesională.

Valoarea proiectului este de 1 milion de euro (fonduri Phare), iar activitățile prevăzute în proiect vizează organizarea de *seminarii de pregătire* pentru judecători și procurori în domeniul dreptului comunitar, criminalitate organizată, domeniul IT și al terminologiei juridice în limbile franceză și engleză, *training pentru formatorii INM*,

crearea unei baze de documentare juridică care să conțină cele mai bune practici, jurisprudența și legislația Uniunii Europene, organizarea unei competiții internaționale între auditorii de justiție cu tema „Cum trebuie pregătit un dosar în fața Curții Europene de Justiție”, dotarea bibliotecii INM cu noi titluri juridice.

Recentele modificări legislative operate în lumina standardelor Uniunii Europene trebuie însoțite de activități specifice de training pentru magistrați. *Formarea profesională intensivă și specializată* în anumite domenii este fundamentală pentru formarea profesională continuă a magistraților români, dar și pentru pregătirea inițială a auditorilor de justiție.

În cadrul acestui proiect magistrații români vor fi pregătiți în domeniul dreptului comunitar, în cadrul componentei de formare continuă, atât cu privire la aspectele generale ale dreptului comunitar, cât și activități specifice de formare profesională în domenii precum infracțiunile economico-financiare complexe, criminalitatea informatică, drepturile de proprietate intelectuală, traficul de droguri sau mijloace de combatere a actelor teroriste. În cadrul fiecărui modul vor fi elaborate lucrări de specialitate, conținând cele mai bune practici în domeniu, jurisprudență și legislație europeană relevante.

Programul se va concentra și asupra componentei de *formare a formatorilor*, strategia abordată punând accentul pe îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților specifice ale acestora, cu precădere în domeniul dreptului comunitar. Activitățile concepute în această componentă vor consolida rețeaua de formatori a INM, abilitățile de predare ale acestora, precum și diseminarea cunoștințelor dobândite ca urmare a implicării lor în acest proiect.

Nu în ultimul rând, vor fi elaborate *ghiduri* de bune practici, de jurisprudență și legislație europeană relevantă pentru fiecare modul de training, iar *biblioteca INM* va fi dotată cu noi titluri juridice .

A fost selectată firma Agence de Cooperation Juridique Internationale (ACOJURIS), iar contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007. Proiectul, care beneficiază de un buget de 1.062.100 Euro (fonduri Phare), va fi implementat în perioada 15.12.2007 – 30.11.2008.

§ RO 2005 017-553.01.04.03 – „Continuarea asistenței pentru consolidarea eforturilor Școlii Naționale de Grefieri de îmbunătățire a capacității instituționale și a politicilor de formare profesională”

Proiectul are ca *obiectiv* consolidarea aptitudinilor profesionale ale grefierilor, prin extinderea și îmbunătățirea rețelei de formatori a SNG, formarea grefierilor în funcție și dotarea SNG cu echipament adecvat de predare și documentație juridică.

Valoarea proiectului este de 1 milion de euro (fonduri Phare) și cuprinde activități de *training* pentru rețeaua de formatori, *training* pentru grefierii în funcție, *asistență* pentru dezvoltarea curriculei pentru seminariile de formare continuă, organizarea de *workshopuri* privind metode didactice și tehnici moderne de comunicare

pentru îmbunătățirea manierei de predare a viitorilor formatori selectați, *dotarea SNG* cu echipament adecvat de predare și documentație juridică.

Proiectul Phare 2005 va continua eforturile depuse în cadrul proiectelor cu asistență nerambursabilă implementate până în prezent de Școala Națională de Grefieri, prin consolidarea relațiilor profesionale dintre aceștia și *îmbunătățirea funcționării rețelei de formatori*. Pentru crearea unui corp profesionist de formatori au fost concepute activități de training în domenii legate atât de dreptul comunitar, cât și de în domenii complementare celui juridic, precum relații publice și comunicare. Sesiunile de formare vor îmbina aspectele teoretice cu cele practice.

De asemenea, în cadrul componentei de training a programului Phare 2005 de care beneficiază SNG vor fi organizate *seminarii pentru grefieri*, susținute de experți europeni alături de formatorii români pregătiți (trainați) anterior, care vor disemina informațiile astfel dobândite.

În cadrul proiectului va fi concepută o *strategie și o politică de formare profesională* a Școlii Naționale de Grefieri, care va ține seama de nevoile diferite pentru formarea inițială, respectiv pentru cea continuă și care se va adresa în mod distinct grefierilor cu studii medii și a celor cu studii superioare.

Pentru crearea unui sistem modern și profesionist de predare este nevoie de dotarea corespunzătoare a SNG cu echipament IT și de predare (cu precădere instalație de conferințe și echipamente necesare pentru învățământul la distanță). De asemenea, biblioteca va fi dotată cu surse de informare juridică, literatură de specialitate și cursuri editate de instituții relevante ale Uniunii Europene, la care vor avea acces cursanții și formatorii Școlii Naționale de Grefieri.

A fost selectată firma Hulla & Co Human Dynamics KG, iar contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007. Proiectul, care beneficiază de un buget de 1.000.000 Euro (fonduri Phare), va fi implementat în perioada 30.11.2007 – 29.11.2008.

§ RO 2005/017-553.01.04-07 – „Transparența actului de justiție”

Acest proiect are ca *obiectiv general* creșterea transparenței activității instanțelor și parchetelor, respectiv îmbunătățirea activității birourilor de informare publică și de relații cu publicul, a serviciilor auxiliare ale acestora – arhivă și registratură.

Valoarea proiectului este de 1 milion de euro (fonduri Phare) și prevede organizarea de seminarii și internship-uri pentru *pregătirea în domeniul relațiilor publice* a magistraților, purtătorilor de cuvânt ai instanțelor, parchetelor, CSM, MJ, ÎCCJ, PÎCCJ, a persoanelor care își desfășoară activitatea în cadrul birourilor de relații cu publicul din cadrul instanțelor și parchetelor, *elaborarea de ghiduri practice* adresate purtătorilor de cuvânt, jurnaliștilor și justițiabililor, *dotarea birourilor purtătorilor de cuvânt și a bibliotecilor* din cadrul instanțelor și parchetelor cu titluri noi referitoare la relațiile cu publicul și cu mass-media. Programul Phare 2005 va asigura

sprijinul necesar pentru consolidarea independenței, profesionalismului, administrării și managementului sistemului judiciar. Numărul mare de magistrați, personal auxiliar al instanțelor și parchetelor, purtători de cuvânt implicați în relația cu mass-media și cu publicul, precum și atribuțiile specifice pe care le au de îndeplinit în acest domeniu au determinat necesitatea conceperii unor măsuri care să mijlocească transferul de bune practici și de informații în domeniul comunicării, fapt care se va reflecta în mod nemijlocit asupra percepției publicului și mass-media asupra sistemului judiciar.

Pregătirea magistraților se va axa pe împărtășirea celor mai bune practici în domeniul relațiilor cu publicul, pentru corectarea disfuncțiilor de comunicare în relațiile cu justițiabili, fapt care va contribui la creșterea încrederii publice în justiție. Un alt grup țintă căruia se adresează componenta de training este format din *purtătorii de cuvânt ai instanțelor și parchetelor și ceilalți funcționari implicați în activitățile de comunicare și relații cu publicul*; la dispoziția acestora vor fi puse și materiale cuprinzătoare de studiu. Seminariile se vor axa pe două direcții – relația cu mass-media și relația cu justițiabili și publicul larg. Unul dintre rezultatele acestui proiect este și elaborarea de *ghiduri practice* destinate unei mai bune abordări a activităților pe care le desfășoară *purtătorii de cuvânt și celălalt personal al birourilor de relații publice* care funcționează la nivelul instanțelor și parchetelor. Astfel de *ghiduri de orientare* vor fi elaborate distinct și pentru *jurnaliști și justițiabili*, conținând informații de bază – aspecte de procedură și de drept substanțial – în domenii precum dreptul civil, comercial sau penal, activitate menită să determine o mai bună înțelegere a rolurilor pe care le au toți acești actori. În același scop vor fi organizate întâlniri între purtătorii de cuvânt și reprezentanții mass-media – *dezbateri regionale* – cadru în care va fi analizată starea de fapt existentă, soluțiile pentru o mai bună colaborare și pentru crearea unui mediu care să reconsolideze parteneriatul justiție-mass-media. Cu același scop vor fi create *instanțe pilot* în cadrul cărora se vor organiza astfel de întâlniri în mod regulat, într-un cadru instituționalizat.

Programul Phare 2005 de care va beneficia Consiliul Superior al Magistraturii cuprinde și o componentă de *dotare cu echipament* corespunzător a birourilor purtătorilor de cuvânt, precum și a sediilor celor 15 curți de apel cu *info-deskuri*, fapt care va îmbunătăți accesul justițiabililor la informațiile despre cauzele aflate pe rolul instanțelor. De asemenea, *noi titluri juridice* vor fi achiziționate, precum și lucrări de specialitate în domeniul comunicării și relațiilor publice.

A fost selectată firma Centre for European Constitutional Law (CECL), iar contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007. Proiectul, care beneficiază de un buget de 999.500 Euro (fonduri Phare), va fi implementat în perioada 12.12.2007 – 30.11.2008.

C. Programul Phare 2006

Conform Memorandumului de Finanțare semnat la data de 27 iulie 2006 între Guvernul României și Comisia Europeană, referitor la **Programul Național Phare 2006/018.147.01.04**, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

- *RO 2006/018.147.01.04-01– Întărirea capacității instituționale a Consiliului Superior al Magistraturii*
- *RO 2006/ 018.147.01.04- 03– Îmbunătățirea și dezvoltarea capacității instituționale a Institutului Național al Magistraturii*
- *RO 2006/018.147.01.04- 04– Continuarea dezvoltării Scolii Naționale de Grefieri*

Documentația de licitație aferentă programelor menționate mai sus a fost aprobată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin hotărârile nr. 574/23.08.2007 și 697/11.10.2007, și ulterior transmisă spre aprobare Oficiului de Plăți și Contractare PHARE. În prezent, se analizează conținutul documentației în cadrul OPCP, urmând ca în prima jumătate a anului 2008 să demareze procedura de licitație.

- ***RO 2006/018.147.01.04-01– Întărirea capacității instituționale a Consiliului Superior al Magistraturii***

Proiectul urmărește îndeplinirea următoarelor **obiective**: îmbunătățirea procesului de selecție și de evaluare a magistraților, îmbunătățirea funcționării instanțelor și parchetelor, întărirea rolului CSM ca garant al independenței sistemului judiciar, elaborarea și urmărirea unui traseu profesional individual pentru fiecare magistrat, pentru a îmbunătăți nivelul de specializare a magistraților, precum și dotare cu diferite echipamente tehnice. Astfel, proiectul este compus din două componente, o componentă de asistență tehnică și o componentă de achiziții.

Programul Phare 2006 pune accent pe următoarele priorități: creșterea independenței sistemului judiciar din România, dezvoltarea profesionalismului sistemului judiciar, îmbunătățirea administrării și accesului la justiție și îmbunătățirea managementului instanțelor. Printre componentele acestui proiect, este esențială consolidarea capacității CSM în vederea aducerii la îndeplinire a sarcinilor sale. Proiectul are drept scop îmbunătățirea capacității Consiliului Superior al Magistraturii de a coordona pregătirea și evaluarea magistraților. Proiectul va asigura de asemenea asistență pentru întărirea sistemului de specializare a activității judecătorești și pentru îmbunătățirea calității hotărârilor pronunțate, prin elaborarea și urmărirea unui traseu individual de pregătire pentru fiecare magistrat, precum și pentru îmbunătățirea capacității de a organiza activitățile judiciare astfel încât cauzele să fie judecate cu celeritate, acordând magistraților posibilitatea de a cunoaște bunele practici din alte state membre ale Uniunii Europene.

Proiectul va urmări realizarea următoarelor rezultate, în cadrul componentei de asistență tehnică:

q Întărirea sistemului de specializare a magistraților și îmbunătățirea calității hotărârilor pronunțate, prin elaborarea și urmarea unui traseu individual de pregătire pentru fiecare magistrat

q Îmbunătățirea capacității de a organiza activitățile judiciare astfel încât cauzele să fie judecate cu celeritate

q Îmbunătățirea capacității instanțelor și parchetelor de a organiza activități de pregătire continuă, prin redactarea și publicarea de manuale și ghiduri pentru pregătirea individuală.

Bugetul aferent programului este de 1.200.000 euro (fonduri PHARE).

- ***RO 2006/ 018.147.01.04- 03– Îmbunătățirea și dezvoltarea capacității instituționale a Institutului Național al Magistraturii***

Proiectul urmărește îndeplinirea următoarelor **obiective**: pregătirea magistraților în domeniul dreptului comunitar, întărirea rețelei de formatori și pregătirea acestora în noi tehnici de predare, redactarea de documentație legală în domeniul bunelor practici, jurisprudență, legislație comunitară relevantă pentru suporturile de curs și pentru instanțele specializate, standardizarea modulelor de pregătire pentru abilitățile non-profesionale ale magistraților, implementarea de noi metode didactice, dotarea bibliotecii INM cu literatură juridică, dotarea cu echipament audio și de video-conferință pentru realizarea pregătirii la distanță, dotarea centrelor regionale cu echipamente, mobilier și facilități de transport. Astfel, proiectul este compus din două componente, o componentă de asistență tehnică și o componentă de achiziții.

Bugetul aferent programului este de 1.540.000 euro (fonduri PHARE).

- ***RO 2006/018.147.01.04- 04– Continuarea dezvoltării Scolii Naționale de Grefieri***

Proiectul urmărește îndeplinirea următoarelor **obiective**: îmbunătățirea tehnicilor de promovare a activității SNG, pregătirea rețelei de formatori, implementarea tehnicilor moderne de predare, pregătirea grefierilor din cadrul instanțelor specializate, elaborarea de manuale, dotarea sediului SNG și a centrelor regionale cu echipament IT și de predare.

Astfel, proiectul este compus din două componente, o componentă de asistență tehnică și o componentă de achiziții.

Bugetul aferent programului este de 1.300.000 euro (fonduri PHARE).

D. Facilitatea de Tranziție

Comisia Europeană continuă și după data de 1 ianuarie 2007 să sprijine România în procesul de consolidare a capacității administrative pentru a implementa legislația comunitară, prin acordarea de asistență financiară nerambursabilă pentru continuarea etapelor de derulare a programelor Phare 2004, 2005, 2006 și pentru derularea noului Program **Facilitatea de Tranziție**.

În acest context, Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat o propunere de proiect referitoare la acordarea de asistență în **domeniul unificării practicii judiciare**, având în vedere recomandările formulate în Raportul Comprehensiv de Monitorizare publicat de Comisia Europeană în 16 mai 2006 și cel din luna septembrie 2006, precum și în alte documente relevante pentru aderarea României la Uniunea Europeană.

Prin Hotărârea numărul 767 din data de 30 noiembrie 2006, Plenul CSM a aprobat propunerea de proiect de asistență tehnică **“Asistență pentru unificarea practicii judiciare a instanțelor din România”**.

Acest program are ca *obiectiv general* sprijinirea eforturilor de stabilire a unui sistem judiciar de încredere, independent și previzibil pentru toți actorii implicați, prin îmbunătățirea consistenței jurisprudenței, printr-un proces accelerat de interpretare și aplicare unitară a legii de către judecători și procurori.

Valoarea programului este de 800.000 Euro (din care 600.000 fonduri Phare și 200.000 buget de cofinanțare) și prevede realizarea unui *studiu de evaluare* a dispozițiilor legale în vigoare și a instrumentelor existente pentru aplicarea și interpretarea unitară a legii la nivel național, organizarea de seminarii și internship-uri pentru *pregătirea magistraților români*, *elaborarea de culegeri de jurisprudență* în diferite domenii ale dreptului, conținând practica relevantă a tuturor instanțelor.

Fișa de proiect a fost finalizată în luna septembrie 2007, pe baza consultărilor cu reprezentanții Comisiei Europene și ai Ministerului Economiei și Finanțelor. În cadrul reuniunii Comitetului PHARE din 5 octombrie 2007, a fost obținut **avizul favorabil al statelor membre** pentru Decizia Comisiei Europene privind contribuția financiară din Facilitatea de Tranziție 2007 pentru consolidarea capacității instituționale a României, în valoare totală de 46,5 milioane euro, urmând a fi demarate procedurile de semnare a Acordului de Finanțare și de pregătire a documentației pentru contractare.

E. Alte programe Phare în care este implicat Consiliul Superior al Magistraturii

Consiliul Superior al Magistraturii este implicat în implementarea altor proiecte PHARE, care au drept autorități de implementare Ministerul Justiției, Ministerul Public sau Înalta Curte de Casație și Justiție, prin participarea la comitetele directoare ale acestor programe, colaborarea în organizarea de activități sau sprijinirea implementării programelor prin furnizarea de date statistice sau alte informații privind magistrații sau grefierii.

Astfel, în cursul anului 2007, CSM a fost implicat în implementarea unor proiecte, precum:

- programul PHARE RO 2004/016-772.01.04.15 – Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar – Pregătirea în domeniul IT a personalului din sistemul judiciar;

Prezentul proiect are ca obiectiv *îmbunătățirea și dezvoltarea cunoștințelor și abilităților elementare în domeniul IT* ale personalului din cadrul sistemului judiciar, prin organizarea unor activități intensive de formare profesională la nivel național. Seminariile vor pune accentul pe diseminarea informației privind utilizarea diferitelor sisteme de operare pe calculator și a internetului, pentru a crește gradul de utilizare a echipamentului IT cu care sunt dotate instanțele în activitatea cotidiană a grefierilor, judecătorilor, procurorilor și personalului auxiliar.

În calitate de beneficiar al acestui proiect, Consiliul Superior al Magistraturii a luat parte în mod activ la implementarea acestuia, alături de celelalte instituții beneficiare, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj și prin cooperarea cu factorii implicați pentru atingerea obiectivelor proiectului de mai sus.

- programul PHARE RO 2005/017-553.01.04.01 – Asistență pentru Înalta Curte de Casație și Justiție;

Valoarea proiectului este de 0,7 milioane euro (fonduri Phare).

Proiectul prevede următoarele activități: organizarea a 10 seminarii pentru un număr de 300 judecători ai ICCJ, organizarea a două *stagii de pregătire* pentru 10 persoane de la Înalta Curte de Casație și Justiție, organizarea unei *vizite de studiu* pentru 10 persoane de la Înalta Curte de Casație și Justiție, organizarea unui număr de 15 *dezbateri regionale*, organizarea a 3 *seminarii pentru membrii Biroului de Relații Publice din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție*, dotarea bibliotecii ICCJ cu literatură juridică.

Consiliul Superior al Magistraturii a asistat Înalta Curte de Casație și Justiție în procesul de elaborare a termenilor de referință și a dosarului de licitație pentru acest proiect, precum și prin desemnarea reprezentanților Unității de Implementare constituită la nivelul Consiliului în cadrul comisiilor de precalificare și de evaluare pentru desemnarea consultanților care vor implementa proiectul împreună cu beneficiarul.

- programul PHARE RO 2005/017-553.01.04.08 – Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar – Sistemul de Arhivare Electronică;

Proiectul, al cărui beneficiar este și Consiliul Superior al Magistraturii, are ca scop *instituirea unui sistem de arhivare electronic* și presupune *livrarea de echipamente IT, elaborarea și instalarea unei aplicații software* ce urmează să fie utilizată de toate instituțiile beneficiare. Reprezentantul Consiliului desemnat ca responsabil din partea acestei instituții pentru implementarea proiectului este membru în cadrul Comitetului de Pilotaj și a participat, în această calitate, la procesul de elaborare a unei metodologii unitare de lucru. Consiliul Superior al Magistraturii va lua parte în mod activ la implementarea proiectului, alături de celelalte instituții beneficiare, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj și prin cooperarea cu factorii implicați pentru atingerea obiectivelor acestuia.

- programul PHARE RO 2005/IB/OT-02 – Consolidarea capacității instituționale a României de a proteja drepturile de proprietate intelectuală și industrială;

Proiectul inter-instituțional furnizează *asistență tehnică instituțiilor cu responsabilități în domeniul protejării drepturilor de proprietate intelectuală și industrială (DPI)*. În calitate de beneficiar al acestui proiect, Consiliul Superior al Magistraturii a luat parte în mod activ la implementarea acestuia, alături de celelalte instituții beneficiare, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj și prin cooperarea cu factorii implicați pentru atingerea obiectivelor proiectului de mai sus.

- programul PHARE „Promovarea măsurilor alternative-mijloc de apărare a drepturilor omului în justiția juvenilă”;

Proiectul, derulat în parteneriat inter-instituțional, se adresează cu precădere experților în domeniul justiției pentru minori. În cadrul acestei inițiative va fi analizată situația măsurilor alternative în justiția pentru minori, tendințele și politicile în acest domeniu, din perspectiva recomandărilor internaționale și a experienței diverselor state europene. De asemenea, vor fi avute în vedere diverse metode și strategii de punere în practică a măsurilor alternative, filozofia care stă la baza acestora, precum și recente evoluții la nivel mondial – mijloace care vor facilita atingerea obiectivului proiectului, acela de *a implementa măsurile alternative de soluționare a cauzelor în justiția pentru minori din România*.

Consiliul Superior al Magistraturii va participa la implementarea proiectului, colaborând cu toate instituțiile care au atribuții în punerea în practică a măsurilor alternative de soluționare a cauzelor cu minori.

- programul PHARE RO 2004/016-772.03.12 – Lupta împotriva criminalității organizate – o abordare inter-instituțională;

Obiectivul programului este acela de consolida capacitatea strategică, instituțională și funcțională a structurilor implicate în lupta împotriva criminalității organizate, *prin îmbunătățirea tehnicilor de combatere* a acestui fenomen și prin *elaborarea unei strategii sectoriale integrate* care să asigure o bună coordonare a instituțiilor implicate în prevenirea și combaterea fenomenului. Programul va avea o componentă de *dezvoltare instituțională*, una de *training* pentru personalul care își desfășoară activitatea în domeniul criminalității organizate (grupuri țintă: personalul penitenciarelor, polițiști, procurori și judecători, reprezentanții ai autorităților vamale și ai poliției de frontieră) și componenta de creare a unei *baze de date* pentru specialiștii din structurile de combatere a criminalității organizate.

Consiliul Superior al Magistraturii se implică în implementarea proiectului, alături de instituțiile beneficiare/partenere, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj și prin cooperarea cu factorii implicați pentru atingerea obiectivelor proiectului de mai sus.

5.5.7. Stadiul derulării programelor finanțate de Banca Mondială (Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare)²⁰⁰

Proiectul privind Reforma Sistemului Judiciar, finanțat prin împrumutul BIRD 4811 – RO

a. Cadru general:

În cursul anului 2005, Banca Mondială și Guvernul României au purtat negocieri pentru încheierea unei Strategii de Parteneriat de Țară care să contribuie la finanțarea unor proiecte concrete, menite să răspundă acțiunilor asumate de Guvern în procesul aderării la Uniunea Europeană.

Împrumutul acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului, în valoare de **110 milioane Euro**, vine în completarea acțiunilor finanțate atât din fonduri comunitare (programe PHARE) cât și din fonduri provenind de la bugetul de stat.

Durata de implementare a programului este estimată la 4 - 5 ani (2006 – 2010/2011).

În conformitate cu prevederile Acordului de Împrumut mai-sus menționat, **implementarea financiară a proiectului (negociere contracte, plăți, bugete etc.) este realizată prin intermediul Ministerului Justiției (MJ) - Direcția de Implementare a Proiectelor Finanțate din Împrumuturi Externe (DIPFIE)**. Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) are rolul de a asigura buna derulare a proiectelor de care beneficiază (inclusiv a celor de care beneficiază Institutul Național al Magistraturii (INM) și Școala Națională de Grefieri (ȘNG)), respectiv îndeplinirea obiectivelor, aplicarea lor ulterioară, respectarea calendarelor de implementare a proiectelor.

b. Obiective:

Proiectul privind Reforma Sistemului Judiciar urmărește creșterea eficienței instanțelor din România și responsabilizarea sistemului judiciar, estimând ca rezultat reducerea nivelului de corupție și sporirea transparenței.

Rezultatele proiectului trebuie să se concretizeze într-o capacitate sporită a instanțelor de soluționare a proceselor (în ceea ce privește corectitudinea și promptitudinea luării deciziilor și punerea în aplicare a acestora), în facilități îmbunătățite pentru instanțe (corespunzător standardelor internaționale), în creșterea competenței, profesionalismului și integrității judecătorilor și personalului instanțelor, aspecte care să conducă la o mai bună imagine publică a sistemului judiciar român.

c. Componentele programului:

- 1. Componenta I** – reabilitarea infrastructurii la nivelul instanțelor (responsabil: Ministerul Justiției);

²⁰⁰ Datele din prezenta secțiune au fost furnizate de către Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe din cadrul CSM.

2. Componenta II – Consolidarea capacității administrative a instanțelor (responsabili: Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției):

- efectuarea unei evaluări cuprinzătoare în vederea identificării cauzelor întârzierilor survenite în desfășurarea proceselor, precum și pentru identificarea cauzelor restanțelor și elaborarea și implementarea unui program de acțiuni de reducere a acestor întârzieri și restanțe, atât prin furnizarea de servicii de consultanță, cât și prin furnizarea de bunuri;
- elaborarea unui cadru de management economic pentru instanțe, inclusiv pregătirea aspectelor de reglementare și organizatorice și a manualelor și altor materiale destinate managerilor economici ai instanțelor - prin furnizarea de servicii de consultanță, prin pregătire și vizite de studiu și prin furnizarea de bunuri;
- elaborarea și realizarea unui program de acțiuni pentru evaluarea și revizuirea regulamentelor și modalităților de funcționare a instanțelor, în vederea optimizării proceselor funcționale ale instanțelor, prin furnizarea de servicii de consultanță, prin pregătirea personalului auxiliar al instanțelor și prin furnizarea de bunuri.
- transferul sarcinilor administrative de la grefieri la judecători.²⁰¹

3. Componenta III – Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor în cadrul sistemului judiciar (responsabil MJ, cu colaborarea CSM):

4. Componenta IV – Dezvoltarea capacității instituționale a instituțiilor sistemului judiciar, respectiv CSM, INM, SNG, MJ și ÎCCJ (responsabili: instituțiile beneficiare):

- consolidarea capacităților Consiliului Superior al Magistraturii în domeniile managementului resurselor umane, planificării bugetului, elaborării politicilor judiciare pe termen lung, monitorizării performanței judiciare, precum și în domeniul relațiilor publice și comunicării, prin furnizarea de servicii de consultanță și prin pregătirea personalului Consiliului Superior al Magistraturii;
- consolidarea capacităților Ministerului Justiției în domeniile planificării investițiilor de capital, statisticii judiciare și planificării bugetului, prin furnizarea de servicii de consultanță, prin furnizarea de bunuri și prin pregătirea personalului Ministerului Justiției;
- consolidarea capacităților Institutului Național al Magistraturii în domeniile elaborării unor noi teste de calificare pentru selecția²⁰² și promovarea judecătorilor, elaborarea de cursuri de pregătire și elaborarea materialelor de examen, prin furnizarea de servicii de

²⁰¹ Acest proiect a fost inclus în matricea programului ulterior aprobării lui , în urma negocierilor dintre CSM și Banca Mondială.

²⁰² Împrumutul BIRD 4811 – RO va finanța faza a II-a proiectului privind elaborarea testelor de logică și raționament LSAT.

consiliere, prin înființarea unei facilități de învățământ la distanță²⁰³ și prin pregătirea personalului Institutului Național al Magistraturii;

- consolidarea capacităților Școlii Naționale pentru Grefieri în domeniile planificării activităților pe termen lung, elaborării și predării cursurilor de pregătire, prin furnizarea de servicii de consiliere, de materiale de pregătire, prin înființarea unei facilități de învățământ la distanță și prin pregătirea personalului Școlii Naționale pentru Grefieri;
- efectuarea de sondaje de opinie în rândul populației și al justițiabililor, în vederea monitorizării rezultatelor Proiectului.

În cadrul Proiectului de Reformă a Sistemului Judiciar, **activitățile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii** (cuprinse în componentele II, III și IV)²⁰⁴ sunt următoarele:

A.Componenta II:

I. Proiectul „Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui plan de optimizare a operațiunilor procedurale în instanțe”:

Obiectiv:

Obiectivul proiectului este acela de a acorda asistență CSM și MJ în vederea: (1) identificării și formulării de recomandări privind cele mai adecvate instrumente pentru înlăturarea cauzelor de întârziere a procedurilor în instanțe și a stocului de dosare; (2) dezvoltarea unui set funcțional de standarde privind operațiunile procedurale în instanțe și (3) dezvoltarea unui set de practici standardizate în instanțe.

Durata contractului: urmează a fi stabilită.

Etape parcurse și stadiul actual:

Termenii de referință au fost redactați la nivelul CSM și transmiși DIPFIE-MJ pentru definitivarea aspectelor financiare (buget, calendar de derulare etc.). După acest moment, se va constitui grupul de lucru la nivelul CSM, care îi va analiza și supune Plenului CSM, pentru aprobare, urmând a fi apoi transmiși oficial către Banca Mondială.

II. Proiectul „Transferul sarcinilor administrative de la judecători către grefieri”:

Obiective:

Transferul atribuțiilor nejudiciare de la judecători către grefieri, astfel încât judecătorii să fie degrevați de sarcinile administrative și să devină mai eficienți în soluționarea cauzelor la un înalt nivel calitativ.

²⁰³ Proiectele INM și SNG vizând acordarea de servicii de consultanță pentru dezvoltarea învățământului continuu la distanță (on-line) au fost reunite în cadrul unui program unic, urmare a negocierilor purtate în cursul misiunii Băncii Mondiale în România din perioada 16-20 octombrie 2006.

²⁰⁴ Cu mențiunea că unele dintre aceste proiecte au fost completate cu activități finanțate din bugetul de stat, de ex. proiectul privind transferul atribuțiilor ne-judiciare prin înființarea modulelor judecător – grefieri la instanțele pilot selectate;

Durata proiectului: urmează a fi stabilită.

Etapele de derulare și stadiul actual al proiectului:

Proiectul este conceput a se derula împreună cu cel de la punctul I de mai-sus (ca parte distinctă a acestuia), ambele fiind destinate stabilirii și realizării unui volum optim de muncă al magistraților, paralel cu optimizarea procedurilor de lucru în cadrul instanțelor și parchetelor. El va îngloba și completa activitățile din cadrul proiectului-pilot demarat deja de CSM.

B. Componenta III:

Proiectul „Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor instituțiilor din cadrul sistemului judiciar”:

Obiectivele proiectului:

Obiectivul final al proiectului este redactarea specificațiilor tehnice pentru o aplicație software complexă, integrată și particularizată, care urmează să fie utilizată de toate instituțiile sistemului judiciar pentru administrarea resurselor proprii, cu posibilitatea de a integra, cel puțin pe partea de raportare, aplicațiile software ale fiecărei instituții.

Proiectul reprezintă, așadar, o primă etapă în definirea și aplicarea unui sistem comprehensiv de gestiune a resurselor umane, financiare și materiale ale sistemului judiciar român, precum și funcții de sprijin pentru management, prin furnizarea de servicii, bunuri și pregătire.

Consultant:

Compania AAM Management Information Consulting Ltd (Ungaria).

Durata proiectului:

Proiectul a debutat în 20 februarie 2007 și a fost finalizat, coordonatorul general al proiectului fiind Ministerul Justiției.

C. Componenta IV:

Beneficiari CSM, INM, SNG, MJ:

C.1. Proiectul „Realizarea unei strategii de comunicare și relații publice a sistemului judiciar”:

Obiectivele proiectului:

Obiectivul general al serviciilor furnizate de Consultant este cel al îmbunătățirii comunicării publice a CSM și a sistemului judiciar, în general.

Obiectivele specifice au în vedere: - elaborarea strategiei de comunicare publică pentru sistemul judiciar; - construirea capacității instituționale de PR a CSM.

Consultant:

Compania TEMPO Advertising (România)

Durata proiectului:

Potrivit contractului încheiat între DIPFIE-MJ și compania TEMPO, proiectul a debutat în 27 februarie 2007 și s-a finalizat la sfârșitul lunii noiembrie 2007.

Aspecte tehnice:

În data de 25 aprilie 2007, *Plenul CSM a aprobat nota direcției de specialitate*, care a prezentat *stadiul implementării proiectului și principalele etape pentru realizarea auditului intern și extern* (inclusiv chestionarele și modelele de scrisori). Compania Tempo a furnizat mai multe rapoarte, care au fost dezbătute în cadrul grupului de lucru constituit la nivelul CSM și apoi supuse Plenului CSM pentru aprobare.

La acest moment, se desfășoară etapele de implementare a proiectului, potrivit propunerilor formulate în cuprinsul Strategiei.

C.2. Proiectul „Studiu de percepție (sondaj de opinie) a publicului și a experților (judecători, procurori, avocați, personal auxiliar etc.) cu privire la performanța sistemului judiciar la momentul demarării Proiectului de Reformă Judiciară”

Obiective:

Obiectivul proiectului îl reprezintă monitorizarea progresului Programului Băncii Mondiale privind Reforma Sistemului Judiciar, prin evidențierea percepției asupra eficienței și responsabilității sistemului judiciar, atât înainte de implementarea Proiectului, precum și pe parcursul și la finalul implementării acestuia, prin evaluarea percepției publicului și a experților cu privire la :

- performanțele sistemului judiciar, în termeni de eficiență (celeritate, corectitudine, accesibilitate, capacitate de a asigura executarea hotărârilor), transparență, integritate și profesionalism;
- stadiul actual și realizările în procesul de reformă a justiției.

Durata contractului: 11 luni

Consultant: The Gallup Romania

Etapale de derulare și stadiul actual al proiectului:

Proiectul a fost finalizat. În ședința sa din data de 24 ianuarie 2008, Plenul CSM a fost informat cu privire la conținutul și rezultatele sondajului de opinie, precum și al proiectului de document de analiză, realizat de Consultant în baza sondajului de opinie.

Documentul final de analiză a fost publicat pe site-ul CSM, urmând ca grupul de lucru pentru implementarea proiectului să propună Plenului CSM o serie de măsuri care derivă din aspectele semnalate în sondajul de opinie.

C.3. Proiectul „Achiziționarea unui sistem de traducere simultană pentru Școala Națională de Grefieri”:

Obiectiv: Îmbunătățirea condițiilor de pregătire a cursanților SNG și a grefierilor în funcție atât la sediul central, cât și la centrele regionale de pregătire de la Bârlad, Sovata și Timișoara, cursurile și seminariile care implică participarea unor experți străini urmând a se desfășura în condiții optime.

Furnizor: SC Avitech Co SRL

Stadiu: Proiect finalizat în aprilie 2007, prin recepția echipamentelor de către ȘNG.

C.4. Proiectul „Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui sistem de învățământ continuu la distanță (pentru magistrații și grefierii în funcție) pentru INM și SNG”:

Obiective:

Obiectivul general al activității consultantului este să asiste INM și SNG în alegerea, adaptarea, implementarea și configurarea sistemului on-line de învățământ la distanță. La încheierea programului, INM și SNG vor beneficia de două sisteme separate de învățământ la distanță și de întreaga expertiză necesară folosirii acestor sisteme.

Durata estimată a proiectului: 5,5 luni

Etape parcurse și stadiul actual:

Procedura de selecție a consultantului a fost derulată de INM și DIPFIE-MJ, fiind alesele companiile SIVECO și Bull România. Rapoartele referitoare la stabilirea unei platforme e-learning și la specificațiile hardware și software necesare pentru INM, respectiv ȘNG, au fost aprobate de Plenul CSM, proiectul aflându-se în plină derulare.

C.5. Proiectul „Servicii de consultanță pentru revizuirea sistemului de învățământ continuu în cadrul ȘNG”:

Obiective:

Obiectivul general al proiectului îl constituie identificarea și dezvoltarea unui concept de training care să instituie metode eficiente de pregătire profesională pentru grefieri, asistență SNG pentru derularea unor sesiuni de pregătire în mai multe domenii și dezvoltarea unei curricula pentru activitatea de formare continuă a SNG cu privire la grefierii din instanțe și parchete.

Urmare a consultărilor cu Banca Mondială și DIPFIE, s-a decis ca această activitate să vizeze în primul rând elaborarea unei noi curricula privind formarea continuă a grefierilor, iar în funcție de necesități, să se stabilească ulterior domeniile în care SNG necesită asistență pentru derularea unor sesiuni de pregătire.

Durata estimată a proiectului: 6, 5 luni

Etape parcurse și stadiul actual:

Procedura de selecție a fost derulată de ȘNG și DIPFIE-MJ. Consultantul este East-West Management Institute, împreună cu Institutul Român de Training. A fost redactat raportul de început; proiectul se află în plină desfășurare.

C.6. Proiectul „Servicii de consultanță pentru asistență tehnică în vederea dezvoltării tehnicilor de predare ale formatorilor din cadrul INM”:

Obiectiv:

Acordarea de asistență tehnică pentru INM în vederea consolidării și profesionalizării rețelei sale de formatori, obiectivul specific al acestei asistențe constând în derularea unui program de pregătire care să conducă la dezvoltarea tehnicilor de predare ale formatorilor INM.

Durata estimată a contractului: 9 luni

Etape parcurse și stadiu actual: Procedura de selecție a Consultantului, realizată de INM și DIPFIE-MJ, este în curs de derulare.

C.7. Proiectul „Servicii de consultanță pentru asistență tehnică în vederea dezvoltării testelor de raționament logic aplicate în cadrul procedurilor de selecție a magistraților – LSAT faza II – INM”:

Obiective:

Continuarea pregătirii echipei de specialiști români constituită în faza I a proiectului și a celor 7 noi specialiști recrutați la recomandarea consultantului, astfel încât să fie posibilă realizarea unui test de raționament logic în limba română, adaptat specificului și realităților românești, care să fie utilizat pentru examenul de intrare în magistratură.

Durata estimată a proiectului: 16 luni

Etape parcurse și stadiul actual:

Procedură de licitare este pe cale de a fi finalizată.

5.5.8. Colaborarea Ministerului Justiției și a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

A. Activități de colaborare cu instituții și organisme internaționale în anul 2007 desfășurate la nivelul Ministerului Justiției²⁰⁵

Cooperarea cu organizații sau instituții internaționale:

a. Cooperarea cu Fundația germană Hanns Seidel

- organizarea unui seminar de pregătire a magistraților în domeniul cooperării judiciare în materie penală, Sovata, 21-23 martie 2007.

b. Cooperarea cu Fundația Germană pentru cooperare Judiciară Internațională

- organizarea unui stagiou de pregătire pentru notari și notari stagiați, în perioada 13.06.2007-03.07.2007.

c. Misiunea de peer-review din perioada 23-27 aprilie 2007, derulată în cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progreselor realizate de România în domeniul reformei sistemului judiciar²⁰⁶

- prin Raportul de Monitorizare al Comisiei Europene din data de 26 septembrie 2006, s-a creat cadrul pentru stabilirea, după data aderării României la Uniunea Europeană, a unui mecanism de cooperare și verificare a evoluțiilor înregistrate în domeniile reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției. Astfel, Comisia Europeană a stabilit patru condiționalități (*benchmarks*) – una privind sistemul judiciar și trei referitoare la lupta împotriva corupției – asupra cărora Comisia Europeană realizează în perioada post-aderare o monitorizare strictă, în principal prin misiuni de peer-review.

- în cadrul **misiunii de peer-review din 23-27 aprilie 2007**, Direcția Afaceri Europene din cadrul Ministerului Justiției a gestionat activitățile legate de condiționalitatea referitoare la sistemul judiciar, care prevede obligația României de a realiza „*consolidarea transparenței și eficienței actului de justiție, în special prin consolidarea capacității și responsabilizării Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și monitorizarea impactului noilor coduri de procedură civilă și penală*”.

d. Elaborarea Planului de Acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progreselor realizate de România în domeniul reformei sistemului judiciar²⁰⁷

²⁰⁵ Datele și informațiile din secțiunea de față au fost furnizate de către Ministerul Justiției.

²⁰⁶ Material întocmit de Direcția Afaceri Europene – Ministerul Justiției.

²⁰⁷ Idem

- în perioada iulie-octombrie 2007, Direcția Afaceri Europene din cadrul Ministerului Justiției a gestionat procesul de elaborare a Planului de Acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul aceluiași mecanism de cooperare și verificare a progreselor realizate de România în domeniul reformei sistemului judiciar, adoptat în ședința de Guvern din 31 octombrie 2007.

- una din principalele etape ale procesului de elaborare a Planului de Acțiune a fost **misiunea ex-ante de evaluare a planului de acțiune (8-12 octombrie 2007)**, în cadrul căreia trei experți ai Comisiei Europene au analizat conținutul planului. Au fost, totodată, organizate întâlniri ale experților comunitari cu reprezentanți la nivel tehnic ai instituțiilor cu atribuții în procesul de reformă a sistemului judiciar, precum și cu magistrați.

e. Misiuni demarate de Uniunea Europeană în cadrul pilonului II, Politica Externă și de Securitate Comună²⁰⁸

- **EUJUST LEX** - misiunea, demarată în martie 2005, are ca obiectiv acordarea de asistență tehnică autorităților irakiene, prin pregătirea personalului din poliție și justiție. În cadrul acestei misiuni, în cursul anului 2007, Administrația Națională a Penitenciarelor a organizat un stagiu de practică pentru 2 oficiali irakieni de penitenciare. În măsura identificării fondurilor necesare, România urmează să organizeze un curs de pregătire, prin Institutul Național al Magistraturii, pentru aproximativ 15 experți irakieni din sistemul judiciar.

- **EU Planning Team – KOSOVO** – are ca obiectiv înlocuirea misiunii ONU în Kosovo. În cadrul componentei „justiție”, a fost demarat procesul de selecție a candidaților ce urmează să participe la misiunea în Kosovo. Au fost depuse 6 candidaturi, o persoană din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor fiind pre-selectată și interviuată telefonic.

- **CRT – Civilian Response Teams** – prevede crearea unei forțe de reacție rapidă, care să poată fi convocată și trimisă în diferite tipuri de misiuni. În cadrul mecanismului CRT, un reprezentant al Autorității Naționale a Penitenciarelor a fost selectat, a beneficiat de un stagiu de pregătire și a fost solicitat pentru o misiune de scurtă durată²⁰⁹.

f. seminarii TAIEX²¹⁰ - au avut loc un număr de trei seminarii, destinate în principal judecătorilor, procurorilor, personalului Ministerului Justiției²¹¹

²⁰⁸ Activitățile derulate în cadrul pilonului II al Uniunii Europene își propun, prin intermediul acordării de asistență tehnică, exportul experienței și bunelor practici din statele membre UE în alte state ale lumii. Deși activitățile astfel derulate nu au impact direct asupra dezvoltării sistemului judiciar din România, ele confirmă buna pregătire a specialiștilor români, selecțai să participe în astfel de misiuni.

²⁰⁹ Idem 2

²¹⁰ TAIEX este un instrument de asistență tehnică și schimb de informații, care funcționează în cadrul DG Extindere a Comisiei Europene. Obiectivul TAIEX este de a asigura asistență tehnică pe termen scurt noilor state membre, statelor candidate, statelor din Balcanii de Vest, statelor din cadrul Politicii de vecinătate a UE și Rusiei, în domeniul armonizării și punerii în aplicare a legislației Uniunii Europene.

²¹¹ Idem 2

- 15-16 ianuarie 2007 – „Implementarea legislației Uniunii Europene din Pilonul al III-lea. Provocări pentru legiuitorul și judecătorii naționali”; participanți: judecători și personal al Ministerului Justiției;

- 28-29 iunie 2007 – „Indisponibilizarea bunurilor și confiscarea specială”; participanți: judecători, procurori, personal din cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative, Autorității Naționale a Vămile, Ministerului Justiției

- 26 noiembrie 2007 – „Practici comerciale incorecte” (seminar organizat de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, cu implicarea Ministerului Justiției); participanți: judecători, personal al Ministerului Justiției

Cooperarea în domeniul probațiunii²¹²:

a. Cooperarea cu Guvernul Marii Britanii prin programul Global Opportunity Fund, gestionat de Ambasada Marii Britanii la București

Proiect “Consolidarea instituției probațiunii în România” – perioada de implementare 2004 – 2007

Obiectiv principal – susținerea dezvoltării serviciului românesc de probațiune prin introducerea unui model de management și promovarea sancțiunilor alternative la închisoare

Activități derulate în cursul anului 2007:

§ organizarea unor sesiuni de formare pentru personalul de probațiune de la nivel central și local pentru implementarea „Modelului European de Excelență în Management” în cadrul serviciilor de probațiune. În perioada 3-4 iulie 2007 au fost formați 45 de formatori români în acest domeniu,

§ derularea a 2 seminarii regionale (Bacău și Constanța) având ca temă „Munca în folosul comunității” și „Liberarea condiționată” la care au participat judecători, procurori, polițiști, reprezentanți ai comunităților locale, precum și consilieri de probațiune în vederea promovării sancțiunilor comunitare.

Proiectul s-a finalizat în luna iulie 2007

b. Ministerul britanic al Justiției - Serviciul Național pentru Managementul Infractorilor . Proiect - EU PHARE Proiect RO05/IB/JH/04 “Continuarea asistenței pentru consolidarea serviciilor de probațiune în România” – perioada de implementare 2007 – 2008

Obiectiv principal - îmbunătățirea abilităților manageriale și operative ale personalului din probațiune în vederea reducerii infracționalității și oferirea de servicii victimelor infracțiunilor. Prin implementarea acestui proiect, miniștrii de justiție din România și Marea Britanie doresc ca serviciile publice să aducă o contribuție majoră în procesul de modernizare a sistemului judiciar penal din România.

²¹² Material întocmit de Direcția Probațiune – Ministerul Justiției

Activități derulate în cursul anului 2007:

- § formarea inițială a 127 consilieri de probațiune recrutați în cursul anului 2007,
- § formarea a 27 supervizori de practică din rândul consilierilor cu experiență în domeniu,
- § revizuirea și dezvoltarea a două programe de lucru cu infractorii (programe de lucru individual și de grup),
- § pilotarea programului de lucru cu grupul în 8 servicii de probațiune,
- § stabilirea a două grupuri naționale de lucru și 9 grupuri locale în centre pilot pentru dezvoltarea unor bune practici de lucru în probațiune conform standardelor europene. Aceste grupuri reunesc reprezentanți ai organelor judiciare, instituțiilor publice, organizațiilor neguvernamentale de la nivel central și local,
- § debutul realizării unei strategii de dezvoltare pentru sistemul de probațiune,
- § debutul realizării unei strategii educaționale pentru personalul de probațiune împreună cu reprezentanți ai universităților din Iași, Cluj, București, Timișoara.

c. Ministerul Afacerilor Externe din Olanda, Comitetul Național Helsinki. Proiect MATRA „Reintegrarea socială a delincvenților minori – introducerea sancțiunilor comunitare în România” – perioada de implementare 2005 – 2008.

Obiectiv principal – furnizarea unor programe de lucru pentru serviciul de probațiune din România

Activități derulate în cursul anului 2007:

- § selectarea a 13 servicii de probațiune care au pilotat 4 programe de reintegrare socială, dezvoltate prin preluarea acestora de la experți olandezi și adaptarea la contextul românesc: “Colectare de date și diagnoză”, “Dezvoltarea de abilități sociale pentru minori”, “Dezvoltarea de abilități sociale pentru majori”, “Proceduri de lucru pentru implementarea activității neremunerate în folosul comunității”. Astfel, primul program a fost implementat în serviciile de probațiune Olt, Dolj, Timiș și Cluj, cel de-al doilea în Arad, Iași, Brașov, cel de-al treilea în București, Covasna, Dâmbovița și Argeș iar ultimul în București și Vrancea,
- § evaluarea activității obținute în urma pilotării și readaptarea programelor, acolo unde a fost necesar,
- § realizarea unei estimări înaintată departamentului economic din Ministerul Justiției prin care să se asigure fondurile necesare diseminării și implementării ulterioare, la nivel național, a celor patru programe de reintegrare,
- § formarea de formatori cu scopul diseminării celor patru programe la nivel național. Această activitate s-a desfășurat la Predeal în perioada 29 octombrie – 3 noiembrie 2007 și a vizat abilitarea a 12 consilieri de probațiune (câte trei dintre cei care au pilotat unul dintre cele patru programe de

reintegrare) pentru a pregăti, la rândul lor, în funcție de fiecare program de reintegrare specific, restul consilierilor de probațiune din cele 41 de servicii,

- § conceperea unui proiect de plan de diseminare și implementare a celor patru programe la nivel național, activitate realizată de coordonatorul din partea Ministerului Justiției, sprijinit de coordonatorul din partea Comitetului Helsinki din Olanda.

d. Organizația nonguvernamentală elvețiană VEBO. Proiect – *Înființarea unor ateliere pentru derularea muncii în folosul comunității în România – perioada de implementare 2007 – 2011*

Obiectiv principal – crearea unor oportunități diversificate pentru executarea obligației de a presta muncă neremunerată în folosul comunității prin înființarea a două ateliere de acest gen în România

Activități derulate în cursul anului 2007:

- § desemnarea, în urma unui interviu, a managerului de proiect,
- § mai 2007 – decembrie 2007 analiza oportunității înființării atelierului și identificarea locațiilor pentru înființarea celor două ateliere,
- § realizarea unui plan de acțiune de către managerul de proiect și prezentarea acestuia grupului director al proiectului format din reprezentanții VEBO și ai Ministerului Justiției.

e. Conferința Europeană Permanentă de Probațiune – CEP

Direcția de Probațiune este membru al acestei organizații europene și în virtutea acestei calități a fost reprezentată, în cursul anului 2007, la diferite reuniuni de lucru privind practica în probațiune.

f. Consiliul Uniunii Europene

Reprezentarea Ministerului român al Justiției la lucrările Grupului de lucru al Consiliului Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare în materie penală (COPEN) pentru adoptarea unei Decizii - Cadru privind recunoașterea și supravegherea pedepselor suspendate și a sancțiunilor alternative.

Proiectul are ca scop facilitarea reintegrării sociale a persoanelor condamnate și îmbunătățirea sistemului de protejare a victimelor, stabilirea regulilor potrivit cărora un stat membru recunoaște hotărârile de suspendare a pedepsei pronunțate în alt stat membru, supraveghează suspendarea pedepsei și sancțiunile alternative impuse în acel stat și dispune toate măsurile privind suspendarea pedepsei.

România a susținut adoptarea unui instrument comunitar care să conțină reguli procedurale comune aplicabile în materia executării pedepselor având în vedere că recunoașterea reciprocă a hotărârilor reprezintă un principiu fundamental pentru crearea și menținerea spațiului de libertate, securitate și de justiție al Uniunii Europene.

g. Cooperarea cu instituții/organisme din STATELE UNITE ALE AMERICII

Departamentul de Justiție al SUA,

Colaborarea cu Serviciul Federal de Probațiune din Statele Washington (prin intermediul biroului Atașatului juridic al Ambasadei SUA la București) și Florida (prin contactele directe ale Direcției de Probațiune).

Direcția de Probațiune a organizat în cursul anului 2007 întâlniri între consilieri de probațiune din România și ofițeri de probațiune din Statele Washington și Florida în vederea realizării unui schimb informațional menit a contribui la îmbunătățirea practicilor în acest domeniu. Întâlnirile au avut loc la București, Tulcea, Piatra-Neamț și Baia Mare și au reunit pe lângă reprezentanți ai sistemului de probațiune și pe cei ai organelor judiciare, instituțiilor publice, organizațiilor neguvernamentale de la nivel central și local.

Alte aspecte privind cooperarea internațională în domeniul justiției în anul 2007:

A. Pe plan legislativ, au fost făcuți noi pași importanți pentru integrarea deplină a României în spațiul de libertate, securitate și de justiție al Uniunii Europene, dar și pentru cooperarea euro-atlantică. Astfel, D.D.I.T²¹³. a elaborat:

- § proiectul Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 123/2007 privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene** (prin care, între altele, a fost creat cadrul juridic intern pentru schimbul magistraților de legătură și a fost dezvoltat cadrul normativ pentru reprezentarea eficientă a României în Eurojust);
- § proiectul Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 62/2007 privind completarea Legii nr. 260/2002 pentru ratificarea Acordului dintre România și Statele Unite ale Americii privind statutul forțelor Statelor Unite ale Americii în România, semnat la Washington la 30 octombrie 2001;**
- § proiectul de lege, complex, privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene, care, ca urmare a adoptării prin O.U.G. nr. 123/2007 a patru dintre titlurile componente va rămâne în dezbatere parlamentară ca proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, cu modificările și completările ulterioare;**

²¹³ Direcția Drept Internațional și Tratatate din cadrul Ministerului Justiției.

§ proiectul Legii nr. 44/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială.

În ceea ce privește negocierea și încheierea tratatelor, anul 2007 a fost marcat de finalizarea negocierilor și semnarea, la București la 10 septembrie, a noului Tratat de extrădare între România și Statele Unite ale Americii și a Protocolului la Tratatul dintre România și Statele Unite ale Americii privind asistența judiciară în materie penală, semnat la Washington la 26 mai 1999.

Tot în acest an, **au mai fost semnate** următoarele instrumente juridice internaționale:

a) convenții multilaterale pentru care procedurile de semnare au fost îndeplinite de

D.D.I.T.:

- § Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva abuzurilor și exploatării sexuale, Lanzarote, 25 octombrie 2007;
- § Actul Final privind adoptarea Convenției privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei și Protocolului privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, elaborate în cadrul Conferinței de Drept internațional privat de la Haga cu ocazia celei de-a XXI-a Sesiune Diplomatică, care a avut loc la Haga, Olanda, 5-23 noiembrie 2007, a fost semnat de România, în calitate de stat membru al CE, și de CE, în calitate de organizație regională de integrare economică;
- § Convenția de la Lugano din 30 octombrie 2007 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială a fost semnată de Comunitatea Europeană, la 30 octombrie 2007, în numele statelor membre, inclusiv al României.

b) tratate bilaterale la nivel guvernamental negociate de D.D.I.T.:

- § Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Franceze privind cooperarea în vederea protecției minorilor români neînsoțiți pe teritoriul Republicii Franceze și a întoarcerii acestora în țara de origine, precum și în vederea luptei împotriva rețelelor de exploatare a minorilor, semnat la București la 1 februarie 2007 (aprobat prin H.G. nr. 1237/2007, elaborat de D.D.I.T.);
- § Acordul de aderare dintre Guvernul României și Academia de Drept European de la Trier (ERA), semnat la București la 12 iulie 2007 (aprobat prin H.G. nr. 1225/ 2007, elaborat de D.D.I.T.).

c) tratate bilaterale la nivel departamental negociate de D.D.I.T.:

- § Protocolul privind cooperarea între Ministerul Justiției al României și Ministerul Justiției al Republicii Serbia, București, 30 ianuarie 2007 (aprobat prin H.G. nr. 628/2007, elaborat de D.D.I.T.);

- § Protocolul privind cooperarea între Ministerul Justiției al României și Ministerul Justiției și al Aplicării Legii al Republicii Ungare, Sibiu, 14 noiembrie 2007;
- § Acordul între Ministerul Justiției din România și Ministerul Justiției din Republica Italiană privind schimbul magistraților de legătură, Benevento, 17 noiembrie 2007 (aprobat prin H.G. 1455/2007, elaborat de D.D.I.T.);

De asemenea, **au fost finalizate negocierile pentru semnarea:**

- § Protocolului de cooperare între Ministerul Justiției al României și Ministerul Justiției al Republicii Croația;
- § Protocolului de cooperare între Ministerul Justiției al României și Ministerul Justiției al Republicii Chile;
- § Protocolului de cooperare între Ministerul Justiției al României și Ministerul Justiției al Republicii Arabe Egipt;
- § Acordului de cooperare dintre Ministerul Justiției al României și Ministerul Justiției al Ucrainei.

În afara actelor normative sus-menționate, în anul 2007, Ministerul Justiției, prin D.D.I.T. a mai elaborat următoarele acte normative pentru ratificarea / aprobarea unor tratate internaționale:

- § Legea nr. 87/2007 pentru ratificarea Convenției asupra relațiilor personale care privesc copiii, adoptată la Strasbourg la 15 mai 2003
- § Legea nr. 361/2007 pentru ratificarea Convenției privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, adoptată la Haga la 19 octombrie 1996;
- § H.G. nr. 965/2007 pentru aprobarea Memorandumului de înțelegere dintre guvernele Republicii Albania, Bosniei și Herțegovinei, Republicii Bulgaria, Republicii Croația, Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, Republicii Muntenegru, Republicii Moldova, României, Republicii Serbia privind cooperarea în lupta împotriva corupției prin Inițiativa Anticorupție pentru Sud-Estul Europei, semnat la Zagreb la 13 aprilie 2007.

Pe plan instituțional, se impune a fi menționată în mod deosebit înființarea în cadrul Direcției Drept Internațional și Tratatate a Unității magistraților de legătură și trimiterea a doi magistrați de legătură la Roma.

B. Activități de colaborare cu organisme sau instituții internaționale desfășurate la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

În cursul anului 2007, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a desfășurat o amplă activitate de colaborare cu instituții și organisme internaționale, având drept obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar.

Activități desfășurate prin Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Obiectivele urmărite în activitățile organizate de Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe au fost:

- a) amplificarea și extinderea cooperării la nivel european și internațional;
- b) dezvoltarea relațiilor cu Eurojust, Europol, Eurojustice, Consiliul Europei, Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană, Rețeaua Judiciară Europeană, Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană, SECI, SEEPAG, Interpol, FBI, Secret Service, Drug Enforcement Administration, cu parchetele europene și la nivel internațional (stabilirea de contacte directe cu aceste parchete);
- c) continuarea procesului de negociere și încheierea de protocoale de cooperare între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetele altor țări și punerea în aplicare a celor existente;
- d) specializarea procurorilor în domeniile prioritare prevăzute în Planul de Acțiune privind reforma sistemului judiciar și combaterea criminalității organizate;
- e) dezvoltarea cooperării cu magistrații de legătură și ofițerii de legătură străini, aflați în misiune la București, cu reprezentanții misiunilor diplomatice române aflate la post în străinătate;
- f) desfășurarea activităților din programele de cooperare internațională deja încheiate precum și negocierea și încheierea de programe noi;
- g) continuarea organizării unor cursuri de limbi străine;
- h) cunoașterea și analiza permanentă a tuturor documentele UE și a celor cu caracter internațional care vizează activitatea parchetelor.

Au fost organizate un număr de **150** de deplasări în străinătate (**260** de procurori), privind participarea la conferințe, seminarii, întâlniri de lucru, forumuri internaționale; **50 de întâlniri ale conducerii** Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu omologi din alte state, precum și cu reprezentanți ai unor instituții și organisme internaționale; au fost **semnate două acorduri**, respectiv :

a) **acordul româno – francez privind crearea echipelor comune de anchetă**, la Paris, în ziua de 19.06.200, ca urmare a creșterii organizațiilor criminale transnaționale și a necesității îmbunătățirii luptei împotriva acestora prin echipele comune susmenționate;

b) **protocolul privind cooperarea între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Procuratura Generală a Ucrainei**, la Odesa, în ziua de

27.03.2007 – factor de dialog și sprijin în cooperarea regională, care va contribui la intensificarea asistenței între cele 3 state în lupta împotriva criminalității în general și a criminalității organizate în special.

Acest protocol a fost pus în aplicare prin organizarea unor vizite de studiu ale procurorilor din Procuratura Generală a Republicii Moldova și a Ucrainei la București, în perioada 3-5.12.2007 precum și a procurorilor din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, desfășurată în perioada 14-17.05.2007, la București.

A. S-au dezvoltat relațiile de cooperare cu următoarele instituții și organisme internaționale:

Comisia Europeană

- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Biroul TAIEX (Comisia Europeană) la București, în perioada 25-27.06.2007 a seminarului cu tema „Cooperarea judiciară în materie penală în România și cu România)
- organizarea împreună cu Biroul TAIEX a vizitei de studiu a procurorilor români la Bruxelles în perioada 25-27.04.2007, având ca temă cooperarea judiciară în materie penală
- participarea procurorilor români la vizita de studiu organizată de către Biroul TAIEX la Bruxelles în perioada 25-27.04.2007, având ca temă „Lupta împotriva criminalității organizate”
- participarea procurorilor români la prima Reuniune a Comitetului Consultativ pentru Coordonarea Luptei Antifraudă în materie penală, la Bruxelles, în perioada 19-21.09.2007 – reuniune organizată de către COCOLAF (Comisia Europeană)
- participarea procurorilor români la prima întâlnire a specialiștilor țărilor membre UE Europol și Eurojust în combaterea criminalității organizate, desfășurată la Bruxelles în perioada 5-6.11.2007 și organizată de către Direcția Generală, Justiție Libertate și Securitate (din cadrul Comisiei Europene)
- participarea procurorilor români la a 5-a Conferință UE a procurorilor specializați în materia fraudei, organizată la Bruxelles de către OLAF în perioada 18-19.10.2007

Consiliul Europei

- participarea procurorilor români la a 23-a și respectiv a 24-a Reuniune Plenară MONEYVAL în domeniul combaterii spălării banilor, organizată la Strasbourg, Franța în perioada 5-7.06.2007 și respectiv 10-14.09.2007 de către Comitetul Moneyval – Consiliul Europei
- participarea procurorilor români la întâlnirea de lucru a statelor care au aderat la Convenția privind lupta împotriva criminalității informatice, organizată de Consiliul Europei la Strasbourg, Franța, în perioada 13-14.06.2007
- participarea procurorilor români la seminarul organizat de către Consiliul Europei la Plovdiv (Bulgaria) în perioada 17-18.12.2007, având ca temă „Criminalitatea informatică”

- participarea procurorilor români la Conferința Europeană a Procurorilor, desfășurată la Varșovia (Polonia), în perioada 4-5.06.2007 organizată de acest consiliu și Ministerul de Justiție din Polonia, având ca temă „Cooperarea internațională în domeniul penal”

Consiliul Uniunii Europene

- participarea procurorilor români la seminarul organizat de acest consiliu la Wiesbaden, RF Germania, în perioada 23-26.04.2007, cu tema „Livrări supravegheate de droguri”

ONU

- participarea procurorilor români la congresul organizat de către UNDOC (Biroul pentru combaterea drogurilor și criminalității din cadrul ONU), care a avut loc la Bangkok, (Thailanda), în perioada 17-20.04.2007, cu tema „Criminalitatea financiară globală”
- participarea procurorilor români la reuniunea Grupului de Lucru Interguvernamental la nivel de experți, referitor la asistența tehnică în contextul implementării Convenției ONU împotriva criminalității organizate transnaționale, organizate la Viena (Austria) de către UNDOC, în perioada 3-5.10.2007

Eurojust

- participarea procurorilor români la întâlnirile de lucru organizate de Eurojust la Haga, (Olanda) în perioada 4-7.11.2007 și respectiv 11.07.2007, la Milano, în perioada 26-27.11.2007, precum și la seminarul cu tema „Eurojust” organizat la Lisabona (Portugalia), în perioada 28-31.10.2007

Asociația Internațională a Procurorilor

- participarea procurorilor români la a 4-a Conferință Regională Asia – Pacific, având ca temă „Infraționalitatea informatică”, organizată la Kuala Lumpur (Malaezia), în perioada 6-9.08.2007
- participarea procurorilor români la a 12-a Conferință Anuală și Adunare Generală a Asociației Internaționale a Procurorilor desfășurată la Hong Kong în perioada 17-20.09.2007

Departamentul de Stat SUA

- organizarea vizitei de studiu a procurorilor români în SUA în cadrul programului „Vizitatori Internaționali”, având ca temă „Combaterea criminalității organizate”, în perioada 3-25.11.2007

Rețeaua Judiciară Europeană

- participarea punctelor de contact în această rețea din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la conferința cu tema „Justiția penală internațională”, organizată în perioada 13-19.05.2007, la Torină (Italia)

- participarea punctelor de contact din această rețea la a 26-a întâlnire a Rețelei Judiciare, organizată la Bruxelles (Belgia) în perioada 25-27.02.2007
- participarea punctelor de contact ale României în această rețea la a 28-a Reuniune Plenară organizată la Obidos (Portugalia), în perioada 12-13.12.2007, având ca teme de dezbatere mandatul de arestare european, viitorul Eurojust și al Rețelei Judiciare Europene, cooperarea judiciară internațională între statele membre și experiențele practice

Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană

- participarea procurorilor români la seminarul organizat de această rețea, la Paris (Franța), în perioada 10-11.05.2007 cu tema „Delicvența juvenilă”
- organizarea , de către această rețea, a stagiului de pregătire pentru procurorii români, la Valencia (Spania), în perioada 22-10.2.11.2007, în cadrul programului de schimburi între autoritățile judiciare
- participarea procurorilor români la stagiul de pregătire organizat de această rețea la Cordoba (Spania), în perioada 28.10 - 11.11.2007 în cadrul programului de schimburi ale autoritățile judiciare între statele europene

Rețeaua Europeană Pentru Combaterea Genocidului

- participarea procurorilor români la a 4-a întâlnire a membrilor - puncte de contact în această rețea, privind persoanele responsabile de genocid, crime împotriva umanității și crime de război, în perioada 7-9.05.2007, la Haga (Olanda)

Pactul de Stabilitate Pentru Sud - Estul Europei

- participarea procurorilor români la reuniunea regională organizată de acest pact la Alexandropolis (Grecia), în perioada 11-13.04.2007 cu tema „Colaborarea transfrontalieră în domeniul traficului de persoane, migrației ilegale și traficului de droguri”

SEEPAG (Grupul Consultativ al Procurorilor din Sud - Estul Europei)

- întâlnirea Procurorului General al României cu președintele SEEPAG în ziua de 16.03.2007, la sediul SECI, având ca obiect îmbunătățirea luptei împotriva criminalității organizate
- participarea procurorilor români la a 8-a Întâlnire a Grupului Consultativ al Procurorilor din Sud - Estul Europei, organizată la Brdo (Slovenia), în perioada 15-16.02.2007, cu tema „Livrări supravegheate și metode de investigații în Sud – Estul Europei”

Eurojustice (forumul cel mai înalt de colaborare al procurorilor generali din Europa)

- participarea Primului Adjunct al Procurorului General al României la a 10-a Conferință Eurojustice, eveniment organizat împreună cu Procuratura Generală a Republicii Slovenia la Portoroz în perioada 24-26.10.2007 cu tema „Aspecte penale ale conservării mediului înconjurător”

INTERPOL

- participarea procurorilor români la efectuarea unor acte de urmărire penală la Berna (Elveția), împreună cu reprezentanții Biroului Federal Interpol, în perioada 7-12.03.2007

B. Încheierea de programe (altele decât cele Phare)

a) programele **AGIS**, încheiate **cu Academia de Drept European** (patru), având ca teme:

- combaterea traficului de persoane și a traficului de copii
- lupta împotriva terorismului
- folosirea instrumentelor UE de justiție penală; asistența judiciară și recunoașterea mutuală a hotărârilor judecătorești în cadrul UE
- forumuri anuale asupra recunoașterilor mutuale a hotărârilor judecătorești în materie penală din UE

b) programul **EPOC – III** finanțat de UE, având ca temă „Consolidarea cooperării cu Eurojust – consolidarea sistemului de protecția datelor, adoptarea softului ca soluție standard pentru schimbul de informații și documente în vederea investigării infracțiunilor de terorism și crimă organizată”

c) **Program încheiat cu TAIEX (Comisia Europeană)** are ca temă „Cooperarea judiciară în materie penală” și cuprinde organizarea de seminarii, vizite de studiu pentru procurorii români în anul 2007.

În perioada **25-27.06.2007** a fost organizat la **București** de către TAIEX, seminarul cu tema „Cooperarea judiciară în materie penală în România și cu România”.

Au fost dezbătute teme precum „Utilizarea practică a mandatului de arestare european”, „Funcționarea autorității centrale române în domeniul asistenței judiciare internaționale și rolul mandatului de arestare european”, „Experiența altor state membre UE privind mandatul de arestare european”, „Implementarea practică a instrumentelor Uniunii Europene în sfera urmăririi penale”, **Rețeaua Judiciară Europeană și instrumentele web – prezentare practică**, „Rolul Eurojust în domeniul cooperării internaționale în materie penală”.

Împreună cu TAIEX au fost organizate **două vizite de studiu** pentru procurorii români:

- **vizita de studiu la Bruxelles – Belgia** cu tema „Cooperarea judiciară în materie penală”, în perioada **25-27.04.2007**, la care au participat 3 procurori români
- **vizita de studiu organizată la Bruxelles – Belgia** cu tema „Cooperarea judiciară în lupta împotriva criminalității organizate”, în perioada **25-27.04.2007**, la care au participat doi procurori români.

Instituția gazdă a fost Procuratura Federală Belgiană, care a organizat dezbaterile unor subiecte precum „Aspecte juridice privind cooperarea între agențiile naționale din UE pentru combaterea criminalității

organizate”, „Legea și bunele practici în lupta împotriva criminalității organizate în statele membre”, „Strângerea de probe”, „Cooperarea cu viitorul Birou al Procurorului European”.

Au fost organizate vizite la Biroul procurorilor din Veurne, la poliția federală, la serviciile care se ocupă cu combaterea criminalității organizate, la procuratura federală belgiană unde au fost discutate probleme legate de organizare, competențe, structură, aspecte practice.

Programul va continua cu organizarea de vizite de studiu în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere, a criminalității economico – financiare, a criminalității informatice.

f) Programul încheiat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu Fondul Monetar Internațional cuprinde activități în domeniul luptei împotriva spălării banilor și combaterii finanțării terorismului. De exemplu, organizarea la Sibiu, în perioada 3-5.12.2007, a seminarului cu tema „Investigația financiară în cauzele de spălare a banilor și finanțării terorismului”, la care au participat procurori DIICOT (structura centrală și teritorială).

C. Organizarea de seminarii interne

- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la București, în data de 18.12.2007, împreună cu Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională a seminarului cu tema „Investigațiile în cazurile infracțiunilor de falsificare”
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție împreună cu Biroul TAIEX (Comisia Europeană), la București în perioada 25-27.06.2007, a seminarului cu tema „Cooperarea judiciară în materie penală în România și cu România
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție împreună cu Ambasada SUA la București a mesei rotunde cu tema „Drepturile de proprietate intelectuală, cooperarea SUA cu UE”, în ziua de 14.03.2007
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție împreună cu Ambasada SUA la București în ziua de 8.03.2007 a seminarului cu tema „Tehnologii de vârf în domeniul detecției și identificării narcoticilor și explozibililor – Securitatea frontierelor și a aeroporturilor”
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la București, în ziua de 3.05.2007 împreună cu Departamentul Apărării SUA a conferinței regionale cu tema „Lupta împotriva corupției în Europa de Sud Est”
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la Sibiu în ziua de 23.04.2007 a seminarului cu tema „Eurojust – marketing”

- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție împreună cu Fundația Hanns Seidel a seminarului cu tema „Partenerii în UE, România și Bavaria”, la București în ziua de 26.01.2007
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție împreună cu Institutul Național al Magistraturii la București în perioada 3-4.12.2007 a seminarului cu tema „Cooperarea judiciară în materie civilă”

La organizarea seminariilor interne s-a avut în vedere specializarea procurorilor în unele domenii care sunt prevăzute ca priorități în strategiile, planurile de acțiune, rapoartele de monitorizare, ca de exemplu în materia combaterii criminalității organizate, **spălarea banilor, traficul de droguri, criminalitate informatică, traficul de persoane, terorism. drepturilor de proprietate intelectuală, relațiile cu mass-media, resurse umane.**

Au fost specializați un număr de aproximativ 250 de procurori.

D. Organizarea unor cursuri de limbi străine

- **limba franceză**, împreună cu Institutul Francez la București, cu sprijinul financiar al Franței, Luxemburgului, Comunității Wallonie - Bruxelles, care se înscriu în planul plurianual de acțiune pentru învățarea limbii franceze în UE
- **limba engleză**, împreună cu consiliul Britanic la București, cu sprijinul financiar al ambasadei Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
- **limba italiană împreună** cu Institutul Italian de cultură la București

Cunoștințele dobândite în cadrul acestor cursuri de pregătire sunt necesare pentru stabilirea unor contacte directe cu omologii străini în vederea soluționării cu operativitate a dosarelor comune.

Activități desfășurate prin Unitatea de Implementare a Programelor Phare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Proiectul PHARE RO 2004/016-772.03.12 „Lupta împotriva criminalității organizate - o abordare interinstituțională”

Proiectul PHARE RO 2004/016-772.03.12 „Lupta împotriva criminalității organizate - o abordare interinstituțională” este implementat în cadrul contractului TW RO 04-IB-JH-09, având ca parteneri

Secretariatul de Stat pentru Securitate și Garda Civilă din Spania, precum și Ministerul de Interne din Franța – Serviciul tehnic de cooperare internațională al poliției. Autoritatea de implementare este Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar beneficiarii proiectului sunt Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Justiției, Inspectoratul General al Poliției Române și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră.

Rezultatele atinse în cadrul acestui proiect sunt:

1. Modulul 1 – Dezvoltare instituțională

- A fost elaborat conceptul Centrului de Aplicații Operaționale (CAO), în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, având ca funcție principală gestionarea și analiza strategică și operațională a informațiilor rezultate din activitatea de urmărire penală a infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism. Sediul provizoriu al CAO a fost stabilit în interiorul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

- Au fost elaborate următoarele rapoarte de analiză și programare a activității DIICOT și/sau CAO:

1.1 Evaluarea cadrului legal și instituțional, prin analiza eficienței activității coordonate a instituțiilor și structurilor implicate în combaterea criminalității organizate;

1.2 Plan de acțiune referitor la managementul informațiilor criminale la nivel național;

1.3 Evaluarea necesităților pentru centrul operațional de management, strângere și analiză a informațiilor referitoare la crimă organizată și terorism;

1.4 Proiectul de stabilire a unei structuri de coordonare și analiză în cadrul DIICOT;

1.5 Plan multianual de investiții – DIICOT;

1.6 Metodologii de lucru referitoare la tehnicile de investigație legate de diferite tipuri ale criminalității organizate realizate pentru folosirea lor în comun de către poliție, procurorii și judecătorii implicați în cazuri de criminalitate organizată;

1.7 Elaborarea de protocoale de lucru și metodologii pentru structurile de informații în domeniul combaterii traficului de droguri.

2. Modulul 2 – Formare profesională

- Peste 1.100 de persoane (procurori, judecători, ofițeri de poliție, jandarmi, agenți ai forțelor de intervenție specială) au beneficiat de cursuri de specializare în combaterea diferitelor tipuri de criminalitate organizată pe parcursul celor 48 de seminarii organizate în cadrul proiectului.

3. Modulul 3 – Crearea unei baze de date pentru structurile specializate în combaterea criminalității organizate și a traficului de droguri

- Au fost achiziționate echipamente de birotică, hardware, software, în beneficiul structurilor polițienești implicate în lupta împotriva traficului de droguri, de mașini furate și de ființe umane, a falsului de monedă, precum și în beneficiul structurilor implicate în evidența armelor de foc și în protecției martorilor.

- A fost elaborat conceptul bazei de date pentru structurile specializate în combaterea criminalității organizate și a traficului de droguri, până în prezent fiind realizate unele testări în cadrul structurilor de poliție.

- Au fost organizate cursuri de formare profesională pentru administratorii și utilizatorii bazei de date.

Implementarea proiectului PHARE RO 2004/016-772.03.12 „*Lupta împotriva criminalității organizate - o abordare interinstituțională*” va lua sfârșit la data de 7 februarie 2008.

Proiectul PHARE/2005/017-553.03.05 “*Întărirea capacității instituționale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială*”

Programul PHARE/2005/017-553.03.05 “*Întărirea capacității instituționale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială*”, realizat în parteneriat cu Oficiul Danez pentru Brevete și Mărci, are ca obiectiv principal realizarea unor activități de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială (DPI), sub coordonarea directă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Instituțiile beneficiare în cadrul proiectului sunt: Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Autoritatea Națională a Vămilelor, Consiliul Superior al Magistraturii, Oficiul Român pentru Drepturi de Autor și Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Proiectul a demarat în luna aprilie 2007, și se va încheia în septembrie 2008, având o durată de 18 luni. Programul are un buget total de 1967604.47 Euro din care 400 de mii de Euro reprezintă cofinanțarea Ministerului Public.

Programul vizează atingerea a trei obiective principale:

1. Dezvoltarea metodologiilor, metodelor de lucru și coordonării instituționale: îmbunătățirea coordonării și a fluxului de lucru între instituțiile care se ocupă de protecția DPI în România, revizuirea cadrului juridic și a procedurilor pentru protejarea DPI în România, elaborarea și aprobarea unei metodologii pentru estimarea ratei pirateriei și contrafacerii.
2. Dezvoltarea și formarea resurselor umane: elaborarea unor planuri de formare pe termen mediu și lung pentru toate instituțiile implicate în protejarea DPI, formarea de formatori în rândul personalului-cheie din instituțiile beneficiare, cursuri de formare a personalului din cadrul instituțiilor beneficiare.
3. Crearea unei baze de date comune pentru toate instituțiile implicate în protejarea DPI și dezvoltarea unei campanii de sensibilizare a opiniei publice cu privire la riscurile pe care le presupune încălcarea DPI.

Proiectul PHARE 2005/017-553.01.04.04.01 – „Consolidarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul cooperării judiciare internaționale”

Proiectul PHARE 2005/017-553.01.04.04.01 – „Consolidarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul cooperării judiciare internaționale”, derulat de către Ministerul Justiției în calitate de autoritate de implementare, are ca beneficiar Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Proiectul se axează pe activități de formare profesională, la care au participat judecători, procurori și grefieri.

Proiectul urmează să fie finalizat în luna martie a anului 2008

Activități desfășurate în cadrul Direcției Naționale Anticorupție cu instituții și organizații internaționale

Activitatea de colaborare a DNA cu instituții și organisme internaționale în 2007 s-a desfășurat pe trei planuri, vizând trei obiective majore:

1. **Dezvoltarea**, cu sprijinul expertizei deținute de instituțiile similare din UE și din alte state, de organizațiile internaționale și pe baza fondurilor externe alocate în acest scop, a **capacității DNA** de a-și îndeplini eficient misiunea de combatere a corupției la nivel înalt și mediu.

2. Participarea DNA la conferințe internaționale anticorupție și la reuniuni bilaterale cu procurori și funcționari guvernamentali ai altor state, în scopul **promovării modelului instituțional al DNA** și al **schimbului de experiență între DNA și instituții similare din străinătate** cu atribuții în lupta împotriva corupției.

3. Participarea DNA la activitățile desfășurate în cadrul organizațiilor și rețelelor internaționale anticorupție în scopul **promovării cooperării internaționale** în domeniul luptei împotriva corupției și al creșterii gradului de implementare de către statele părți a convențiilor europene și internaționale care au ca obiect prevenirea și combaterea corupției.

1. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DIRECȚIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE

În cursul anului 2007, DNA a beneficiat de **două programe Phare**, unul din ele fiind implementat chiar de DNA, celălalt de Ministerul Justiției, DNA fiind unul din beneficiarii finali. Aceste programe au vizat:

- consolidarea instituțională a DNA prin două contracte de înfrățire instituțională, unul încheiat cu Parchetul Special Anticorupție din Spania, altul cu Institutul Finlandez de Management Public (HAUS), precum și

- dotarea corespunzătoare a DNA cu echipament informatic, prin două contracte de achiziții.

Programul de înfrățire instituțională cu Parchetul Special Anticorupție din Spania (RO 03/IB/JH/08), început în anul 2005 și încheiat în aprilie 2007 a avut următoarele rezultate:

a) realizarea de către experții spanioli a unor rapoarte privind:

- „Particularități de practică investigativă în materie penală în diferite sisteme europene – considerații în sprijinul îmbunătățirii desfășurării anchetelor penale în România în cazuri de corupție și criminalitate gravă”;
- „Particularități de procedură penală în diferite sisteme europene - considerații în sprijinul îmbunătățirii desfășurării anchetelor penale în România în cazuri de corupție și criminalitate gravă”;
- „Evaluarea cooperării dintre instituțiile cu atribuții în lupta împotriva corupției”;
- Studiu de fezabilitate privind viitoarea dezvoltare a sistemului IT al DNA.

b) organizarea, cu sprijinul experților spanioli, portughezi, francezi și danezi coopțați în acest program, a 47 de seminarii de pregătire profesională anticorupție, la care au fost instruiți 130 procurori, 149 ofițeri de poliție și 42 specialiști ai DNA. În cadrul aceluiași program, au fost organizate 3 vizite de studiu, în Spania, Italia și Franța, la autorități judiciare și anticorupție.

Programul de înfrățire instituțională cu Institutul Finlandez de Management Public (RO 04/IB/JH/02), început în iulie 2006 și care continuă și în prezent, a obținut până la 31 decembrie 2007 următoarele rezultate:

a) elaborarea de către experții finlandezi a unor proiecte de strategii, respectiv:

- strategia de management a DNA;
- strategia de training a personalului DNA;
- strategia de comunicare a DNA

b) organizarea, cu sprijinul experților finlandezi, a 2 seminarii, de care au beneficiat 11 procurori, 10 ofițeri de poliție și 14 specialiști. Au fost de asemenea organizate 2 vizite de studiu la autorități judiciare și autorități anticorupție din Finlanda și Letonia.

Contractele de achiziții (Phare 2004/016-772.01.05.02.02) au avut ca obiect furnizarea de echipament hardware în valoare de 588 mii Euro în vederea implementării unei aplicații software de colaborare internă între utilizatorii infrastructurii IT deja create la nivelul DNA, precum și achiziționarea sus-menționatei aplicații software, valoarea acestui din urmă contract fiind de 239 mii Euro.

În afara programelor Phare desfășurate în cursul anului 2007, DNA a mai beneficiat de **asistența altor instituții străine și organizații internaționale pentru dezvoltarea pregătirii profesionale a personalului său operativ**, astfel:

- cu sprijinul **Ambasadei SUA**, 1 ofițer de poliție și 1 specialist din cadrul Serviciului Tehnic au fost pregătiți în ceea ce privește folosirea echipamentelor tehnice de investigație. De asemenea, 1 procuror și 1 ofițer de poliție au fost instruiți în cadrul unui curs privind investigarea fraudei financiare internaționale organizat de Internal Revenue Service.
- cu sprijinul **Ministerul de Justiție Francez**, 4 procurori și 1 ofițer de poliție DNA au efectuat o vizită de studiu la Polul Economic și Financiar din Paris.
- 1 ofițer de poliție și 1 specialist din cadrul Serviciului Tehnic au fost instruiți în cadrul unui seminar organizat de **OLAF** privind utilizarea echipamentului tehnic în investigații.

2. PROMOVAREA MODELULUI INSTITUȚIONAL AL DIRECȚIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE

Constituirea, structura, modul de funcționare al autorităților anticorupție existente în diferite state ale lumii, rezultatele obținute de acestea și obstacolele întâlnite în calea funcționării lor optime au constituit și în anul 2007 și continuă să constituie și în prezent teme de interes major pentru comunitatea juridică și politică internațională. Sub impulsul Convenției ONU împotriva corupției, cunoscută sub numele de Convenția de la Merida, adoptată în 2003 și ratificată până în prezent de 104 de state (România a ratificat-o prin Legea nr. 365/15 septembrie 2004), tot mai multe state au devenit interesate în constituirea sau dezvoltarea unor autorități anticorupție, acestea fiind autorități judiciare, investigative sau de prevenire, uneori având caracter mixt. Din această perspectivă, modelul prezentat de DNA, experiența dobândită de procurorii anticorupție din România în combaterea infracțiunilor de corupție, reușitele dar și neîmplinirile, obstacolele întâmpinate în activitatea lor au prezentat inclusiv în anul 2007 un interes puternic pentru comunitatea internațională.

Acest interes s-a concretizat în:

- invitarea procurorilor și celuilalt personal operativ al DNA la **conferințe și seminarii internaționale în domeniul luptei împotriva corupției** pentru a susține prezentări privind **modelul instituțional al DNA** și/sau aspecte practice privind **investigarea în România a infracțiunilor de corupție** și a fraudelor împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;
- invitarea procurorilor DNA ca **experți** în cadrul unor programe internaționale, ca **formatori** de specialitate și ca **membri ai unor grupuri de lucru** având ca obiectiv dezvoltarea instituțională a unor autorități anticorupție mai recent create în alte state.

- organizarea, la solicitarea unor autorități judiciare sau anticorupție străine sau a unor ambasade străine, a unor întâlniri de lucru și vizite de studiu la sediul DNA.

În acest sens, se poate exemplifica:

- Participarea a 12 procurori și ofițeri de poliție ai DNA ca **lectori în cadrul conferințelor internaționale anticorupție** organizate: de Pactul de Stabilitate la București; de OSCE în Kazakstan; de Oficiul TAIEX al Comisiei Europene în Republica Moldova; de OLAF la Bruxelles; de Ambasada SUA în Letonia, Estonia și Lituania; de Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție(IAACA) în China; de Fundația Germană pentru Cooperare Internațională(IRZ) în Germania; de Consiliul Europei în Republica Moldova, de Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție (IAACA) în Indonezia; de Rețeaua Partenerilor Europeni împotriva Corupției în Finlanda; de Consiliul Europei în Federația Rusă.

- Participarea unui procuror DNA într-un proiect al Consiliului Europei ca membru al unui **grup de lucru privind elaborarea metodologiei de investigație a infracțiunilor de corupție**, în beneficiul procurorilor și ofițerilor de poliție specializați din Republica Moldova.

- Organizarea, **la sediul DNA a unor întâlniri de lucru și vizite de studiu** a unor delegații de procurori, oficiali ai Ministerelor de Justiție de Externe și alți oficiali guvernamentali din: Macedonia, China (două delegații), Georgia, Republica Moldova (două delegații) și Ucraina.

3. PROMOVAREA COOPERĂRII INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL LUPTEI ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

În cadrul activității desfășurate de DNA în cursul anului 2007 în domeniul cooperării internaționale, s-a urmărit și asigurarea prezenței acestei instituții, în calitatea sa de parchet specializat anticorupție, ca **partener activ în cadrul activităților desfășurate de organizațiile internaționale** precum Consiliul Europei sau ONU, **de organizațiile și rețelele internaționale anticorupție** pentru ridicarea gradului de implementare de către statele părți a convențiilor europene și internaționale anticorupție, pentru promovarea cooperării, a schimbului de informații și de bune practici, a schimbului de expertiză în vederea îmbunătățirii legislației și practicilor investigative anticorupție în diferite state.

În cadrul acestei direcții de acțiune, principalele activități au vitat:

- Participarea DNA, printr-un procuror desemnat ca membru al delegației României și ca expert evaluator la reuniunile plene ale **GRECO** (Grupul de State împotriva Corupției care funcționează în cadrul Consiliului Europei). Activitățile grupului constau în evaluarea reciprocă a gradului de implementare de către

fiecare stat membru a prevederilor Convenției Penale și a Convenției Civile a Consiliului Europei împotriva corupției, în runde de evaluare bine determinate.

- Participarea unor procurori și specialiști DNA la activitățile Rețelei Partenerilor Europeni împotriva Corupției (**EPAC**) – constând în contribuția la elaborarea de către Grupul de lucru privind standardele anticorupție a acestei rețele a raportului intitulat „Standarde Comune și Bune Practici pentru Agențiile Anticorupție”.

- Participarea DNA ca membru fondator, la activitățile (seminarii, conferințe, elaborarea de culegeri de legislație și bune practici anticorupție) Asociației Internaționale a Autorităților Anticorupție (**IAACA**) care are ca scop sprijinirea statelor în implementarea Convenției ONU împotriva Corupției.

- Participarea unor procurori DNA la lucrările Conferinței Anuale a Statelor Părți la Convenția **ONU** împotriva Corupției și ale Grupului de Lucru Interguvernamental organizat de **UNODC** în vederea identificării unui mecanism de monitorizare a aplicării convenției de către statele membre;

- Participarea unui procuror DNA, ca expert în cadrul Programului Voluntar Pilot lansat de **UNDOC** pentru a sprijini identificarea unui mecanism de monitorizare a aplicării Convenției ONU împotriva Corupției care să fie adoptat de Conferința Statelor Părți. În cadrul acestui program, procurorul DNA împreună cu experți din Finlanda evaluează modul de implementare a convenției de către autoritățile din Polonia și Austria și participă, împreună cu experții desemnați din cadrul Ministerului Justiției, la evaluarea efectuată de Austria și Polonia asupra României.

- Participarea unor procurori DNA la Rețeaua Practicienilor Anticorupție din țările Europei Centrale și de Est și a fostelor țări sovietice (**ACPN**), participare care presupune schimbul de informații, experiență, modele legislative, modele de strategii anticorupție, etc. între membri rețelei

Capitolul 6 – Concluzii și perspective

6.1. Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilități identificate și măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora

În anul 2007, nivelul de încredere al populației în justiție, fie că este vorba de sistemul judiciar în general, de instituțiile sale reprezentative – instanțele, parchetele, Consiliul Superior al Magistraturii, sau de persoanele care își desfășoară activitatea în cadrul acestora, rămâne la un nivel scăzut.

Astfel, potrivit unui Eurobarometru realizat în toamna anului 2007, justiția ocupa abia locul al optulea în clasamentul instituțiilor în care românii au încredere, cu un procent de 26% dintre respondenți. Potrivit sondajului, tinerii, indiferent de mediul rezidențial, tind să aibă mai multă încredere în sistemul juridic, în timp ce declinul dramatic de încredere în justiție se produce la populația vârstnică, cea din mediul urban în mod special²¹⁴.

În același sens., potrivit Raportului final al „Studiului asupra opiniilor și atitudinilor (condiții inițiale) privind implementarea reformei sistemului judiciar din România”, realizat de către Gallup Organization România în cadrul Proiectului Reforma Sistemului Judiciar, finanțat cu sprijinul Băncii Mondiale²¹⁵, nivelul de încredere în justiție se situează în jurul valorii de 20%, nivelul scăzut de încredere al cetățenilor privind atât instituțiile sistemului, cât și, cu unele variații procentuale, practicienii din cadrul acestuia, nu numai judecătorii și procurorii, dar și avocații, executorii judecătorești, funcționarii din justiție și polițiștii.

Același nivel scăzut de satisfacție din partea cetățenilor se înregistrează și cu privire la eficiența sistemului judiciar, numai 21% fiind mulțumiți de modul său de funcționare, în timp ce 71% sunt nemulțumiți. Principalele probleme identificate de cetățeni în modul de funcționare a instanțelor judecătorești privesc lipsa de celeritate a procedurii, existența unor tratamente diferențiate, vizând fie aspecte pe rasă, naționalitate, fie diferențierea dintre bogați și săraci, precum și tratamentul incorect la care sunt supuse victimele de-a lungul procedurilor, impunitatea magistraților care soluționează greșit o cauză sau împrejurarea că accesul la justiție este dificil, neexistând suficiente informații sau asistență juridică pentru înlesnirea accesului. Aceleași probleme se ridică, în principiu, și în cazul percepției activității parchetelor.

Ca aspect pozitiv, 51% dintre respondenți (44% în cazul parchetelor) au evidențiat preocuparea instanțelor privind respectarea drepturilor omului.

²¹⁴ Sursa – Hotnews.ro – „Eurobarometru - Creșterea prețurilor e cea mai importantă problemă pentru români, în timp ce Biserica rămâne prima instituție în topul încrederii” – miercuri, 30 ianuarie 2008. Potrivit sursei citate raportul a fost realizat la solicitarea Direcției Generale pentru Comunicare a Comisiei Europene, sondajul desfășurându-se în perioada 22 septembrie – 3 noiembrie 2007, pe un eșantion de 1000 de persoane.

²¹⁵ Raportul final a fost finalizat în luna ianuarie 2008 și este disponibil pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii – www.csm1909.ro, secțiunea “Noutăți”.

Cifrele prezentate în sinteza de mai sus evidențiază că sistemul judiciar din România se află, ca și multe dintre celelalte instituții fundamentale ale statutului de drept, de altfel, la un nivel de încredere dintre cele mai scăzute dintre Statele Membre ale Uniunii Europene.

Această realitate nu poate fi negată, după cum nici cauza principală a acestei situații, dincolo de numeroși alți factori de influență, nu poate fi identificată în altă parte, decât în modul de funcționare al sistemului însuși, fiind evident că modernizarea și eficientizarea activității acestuia nu au atins ritmul dorit de cetățeni, iar reformele efectuate nu au produs încă rezultate suficient de evidente pentru a fi preluate de mass-media (principala modalitate de informare a publicului larg) și percepute de către cetățeni, ducând la schimbarea perspectivei acestora asupra justiției.

Odată cu primul an al României ca stat membru al Uniunii Europene, exigența cetățenilor față de modul de funcționare al instituțiilor statutului a crescut, existând așteptarea legitimă față de asigurarea unui standard calitativ unic al serviciilor publice.

În aceste condiții, autoritățile și instituțiile statului sunt datorare ca, în ecuația constituțională a separației și echilibrului puterilor, să coopereze eficient și activ pentru realizarea intereselor publice, rezolvarea mai rapidă a problemelor cu care încă se confruntă sistemul judiciar neputând fi obținută decât prin eforturile corelate ale Executivului, Legislativului și Autorității Judecătorești.

În anul 2007 sistemul judiciar a evoluat, existând progrese importante, astfel cum o demonstrează atât datele cuprinse în raportul de față, cât și gradul mai ridicat de satisfacție față de funcționarea sistemului judiciar înregistrat atunci când evaluarea este bazată pe experiența directă a cetățenilor (cu alte cuvinte, în rândul justițiabililor, a cetățenilor care au fost implicați direct în procedurile judiciare). Astfel, confirmând unele evaluări anterioare, efectuate însă la o scară redusă, rezultatele obținute în urma sondajului Gallup, sus-menționat, confirmă că , dintre respondenții care au fost în situația de a interacționa cu sistemul judiciar, 64% consideră că decizia a fost luată pe baza faptelor, 57% cred că decizia judecătorului a fost corectă, 70% consideră că oamenii au fost tratați cu demnitate și respect, 65% sunt de părere că judecătorul a fost neutru, 65% afirmă că procedurile au fost corecte iar 57% spun că instanța a dat șansa tuturor să-și spună punctul de vedere²¹⁶. Aceste date sunt cu atât mai relevante cu cât procedura judiciară este în cea mai mare parte una contencioasă, în care una dintre părți, pierzând litigiul, va fi inevitabil nemulțumită.

Rămâne însă în continuare problema de a găsi o modalitatea adecvată și rapidă de a asigura creșterea ritmului acestor progrese și de a le amplifica efectele pozitive, astfel încât ele să fie resimțite direct de către cetățenii care intră în contact cu sistemul, dar să fie perceptibile și publicului larg, în vederea reclădirii încrederii acestuia în funcționarea justiției. Or, un astfel de rezultat nu poate fi obținut decât prin sprijinul acordat puterii judiciare atât de către executiv, cât și legislativ și prin instituirea unui mecanism de colaborare

²¹⁶ Raport final, pag.18.

care să asigure realizarea acestui deziderat comun, iar, pe de altă parte, să asigure respectarea principiului fundamental al independenței justiției.

O astfel de soluție, poate apărea ca având un caracter pur declarativ, teoretic, dar, luând ca exemplu principala problemă care provoacă insatisfacția cetățenilor față de funcționarea justiției, fie că vorbim de publicul larg, fie de justițiabili, respectiv durata ridicată a procedurilor, experiența anului 2007, ca și a celor anteriori, demonstrează că nu se poate asigura un răspuns eficace, care să ducă la o mai bună celeritate a procedurilor, decât prin întrunirea a cel puțin trei factori, aflați într-o relație de interdependență – o legislație cât mai stabilă și coerentă (atributul Legislativului), - o mai bună organizare a activității judiciare, atât prin măsuri centralizate²¹⁷, cât și prin eficientizarea activității fiecărei instanțe/ unități de parchet, și, mai departe, prin responsabilizarea fiecărui judecător/procuror față de calitatea propriei activități (atributul autorității judecătorești) și, nu în ultimul rând, - o finanțare corespunzătoare a sistemului judiciar (atributul Executivului).

În plus, efortul conjugat dintre cele trei puteri ale statului pentru a asigura cetățenilor României un sistem de justiție eficient trebuie să se concretizeze și prin schimbarea atitudinii care caracterizează relația dintre acestea, căci ele nu trebuie să se afle în conflict și nici în competiție, ci într-o relație de colaborare și respect reciproc. În acest context, se impune ca experiența practicienilor dreptului, respectiv a instanțelor și parchetelor, să fie respectată și valorificată în special în cadrul procedurilor de legiferare, prin consultarea permanentă a corpului magistraților asupra textelor legale pe care vor fi apoi chemați să le aplice și prin respectarea atribuției legale a Consiliului Superior al Magistraturii de a aviza consultativ actele normative cu incidență asupra modului de funcționare a justiției.

Dacă aceste două condiții ar fi fost îndeplinite pe parcursul anului 2007, cât și în perioada anterioară, s-ar fi creat premise pozitive pentru evitarea unor situații ca perturbarea procedurilor judiciare prin instituirea unor texte de lege ulterior declarate neconstituționale, perturbarea procedurilor judiciare sau formularea, în toamna anului trecut, a unor propuneri legislative în materia procedurii penale a căror adoptare ar putea produce riscul ruperii echilibrului care trebuie să existe între principiul efectuării cercetării și urmăririi penale cu respectarea legii și a drepturilor fundamentale ale persoanelor cercetate și acela al desfășurării cercetărilor în condiții de eficiență, astfel încât aflarea adevărului să nu fie paralizată prin artificii procedurale. Or, toate aceste situații, deși declanșate prin acțiunea unor factori din afara sistemului judiciar, s-au răsfrânt asupra percepției publice a funcționării acestuia.

²¹⁷ Spre exemplu, rezultatul efectului corelat al unei măsuri legislative (desființarea procedurii plângerii prealabile adresate direct instanței de judecată) și a unor măsuri administrative, luate atât la nivel central (introducerea sistemului număr unic de dosar, monitorizarea, prin inspecția judiciară a dosarelor „vechi” etc.) cât și local, alături de efectul produs de acțiunea altor factori relevanți, a constat în diminuarea semnificativă a volumului de activitate la nivelul judecătoriilor (aceeași situație înregistrându-se, de altfel, și la curțile de apel), creându-se premise favorabile pentru combaterea mai energică a fenomenului supraîncărcării cu care se confruntă această categorie de instanțe.

Rolul fundamental în construirea acestui mecanism de cooperare, în cadrul căruia toate puterile statului trebuie să contribuie, în limitele atribuțiilor lor constituționale, la accelerarea ritmului de reformare a sistemului judiciar revine Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de reprezentant al autorității judecătorești și, totodată, de garant al independenței justiției, iar realizarea lui este esențială, în anul 2008 fiind necesară obținerea unor rezultate cât mai convingătoare pentru cetățeni cu privire la posibilitatea și la voința sistemului de a se reforma, atât sub aspectul adoptării și implementării noilor coduri de procedură, civilă și penală, cât și a definitivării proiectelor de reorganizare și eficientizare a instanțelor și parchetelor, dar și a promovării mijloacelor alternative de soluționare a conflictelor și a procedurilor speciale de accelerare a procedurii judiciare, precum dispozițiile Codului de procedură civilă privind administrarea probelor prin apărătorii părților, instituție juridică care se pare că, până în prezent, rămâne fără o aplicabilitate practică semnificativă.

În ceea ce privește apărarea independenței sistemului judiciar, anul 2007 a fost caracterizat printr-un context politic tensionat și printr-o tendință a factorului politic atât de a face din modul de funcționare și necesitatea reformării justiției elemente ale luptei politice, cât și de a obține tranșarea unor aspecte ale acesteia prin intermediul procedurilor jurisdicționale. De asemenea, Curtea Constituțională a fost chemată în mai multe rânduri să-și îndeplinească rolul constituțional de a tranșa conflictele juridice de natură jurisdicțională între puterile statului.

În acest context, atât instanțele și parchetele, cât și Consiliul Superior al Magistraturii au fost supuse unor critici și chiar atacuri directe din partea tuturor părților spectrului politic, manifestându-se tendința oamenilor politici, de diferite orientări de a acuza, în mod public, existența unei încălcări politice fie a măsurilor dispuse de procurori în anumite dosare, fie a deciziilor pronunțate de instanțele de judecată, fie a hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, fără ca aceste afirmații să fie întemeiate pe probe sau elemente concrete și fără ca desfășurarea ulterioară a evenimentelor să confirme astfel de aprecieri.

Spre a da un singur exemplu, Consiliul Superior al Magistraturii a fost intens criticat pentru rezultatele controlului de fond declanșat în cursul anului la Direcția Națională Anticorupție, fiind acuzat că răspunde la comandă politică, urmărindu-se revocarea unui procuror șef secție din cadrul acestuia și, chiar, că la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-a permis „scurgerea” către mass-media a datelor raportului Inspecției Judiciare, pentru a fi compromisă activitatea Direcției Naționale Anticorupție. Cu privire la toate aceste acuze nu s-a adus nici o probă. După ce, examinând raportul de control, Secția pentru procurori a Consiliului a avizat negativ cererea ministrului justiției de revocare a respectivului procuror șef secție, constatând că se impun numai unele măsuri de corectare a deficiențelor constatate și repetarea controlului după un anumit interval de timp, Consiliul Superior al Magistraturii a fost acuzat de subordonare politică, din partea opusă a spectrului politic, însă cu aceeași vehemență și fără a fi adusă vreo probă.

De altfel, este demn de remarcat că opiniile critice din partea spectrului politic au privit în special activitatea procurorilor, precum și a Secției corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, aspect resimțit și la nivelul parchetelor, percepția procurorilor asupra existenței presiunilor politice fiind în creștere, în timp ce la judecători se menține constantă față de anul precedent²¹⁸. De asemenea, crește procentul magistraților care consideră că modalitatea de numire a conducerii Ministerului Public afectează independența magistraților²¹⁹.

Concluzia care se impune este că, dacă independența judecătorilor este considerată la nivelul oamenilor politici, cel puțin declarativ, o chestiune general acceptată, ca garanție a statului de drept, încă există controversă cu privire la independența profesională a procurorului, care, cu cât dobândește un conținut mai larg și mai efectiv, cu atât provoacă o reacție adversă din partea anumitor cercuri. Ca urmare, achiesăm la opinia exprimată prin concluziile Studiului privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar, că se impune o clarificare, chiar la nivel constituțional, a rolului procurorului în sistemul judiciar din România, Consiliul Superior al Magistraturii optând în mod ferm pentru o soluție care să întărească statutul și independența profesională a acestuia.

Dincolo de aspectele negative menționate, care au îmbrăcat uneori forma unor acte de imixtiune în activitatea judiciară, rămase însă la nivel declarativ, fără efecte practice și cu caracter relativ izolat, se impune concluzia că atât instanțele și parchetele și-au păstrat statutul de independență, Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinindu-și rolul de a nu permite subordonarea sistemului judiciar influențelor de natură politică, economică etc. De altfel, atât procentul magistraților care cred că CSM are capacitatea de a garanta independența magistraților față de imixtiunile politicului în justiție, cât și procentul magistraților care apreciază că CSM contribuie la asigurarea independenței au înregistrat creșteri în 2007 față de anul precedent²²⁰.

În cursul anului 2008 este de dorit o implicare mai mare a organizațiilor societății civile în procesul decizional privind sistemul judiciar, atât printr-o consultare periodică a reprezentanților acestora asupra problemelor privind dezvoltarea strategică a sistemului, cât și punctual, prin încurajarea de dezvoltare a unor programe și proiecte în parteneriat, în special în domeniile informării cetățenilor și a asigurării liberului acces la justiție.

Pentru a-și păstra independența în raport cu celelalte puteri sistemul judiciar este dependent de acceptarea publică a misiunii sale fundamentale, astfel încât societatea civilă reprezintă un partener indispensabil pentru credibilizarea acestuia. Amplificarea relațiilor dintre justiție și societatea civilă ar putea avea la bază în anul 2008 și ocuparea celei de-a doua poziții de membru rezervată reprezentanților acesteia în

²¹⁸ Aspect rezultat din studiul privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar 2007, realizat de către Asociația Română pentru Transparență – Transparency International România. Pentru amănunte a se vedea și secțiunea 3.13. a prezentului raport.

²¹⁹ idem

²²⁰ Idem.

cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, procedura de alegere a acestuia de către Senatul României fiind în desfășurare la data redactării raportului.

Pe de altă parte, este esențial ca magistrații înșiși, în mod individual, să-și asume statutul de independență, precum și importanța socială a funcțiilor pe care le îndeplinesc. Într-o societate democratică, unele soluții judiciare vor face întotdeauna obiect de dezbatere, iar magistrații trebuie să-și asume rolul de a dispune sau de a pronunța soluțiile care se impun, conform legii, chiar dacă sunt impopulare și făcând abstracție de comentariile pe care acestea le suscită. De asemenea, judecătorii și procurorii trebuie să-și asume împrejurarea că independența lor personală și toate garanțiile care o însoțesc nu constituie privilegii ale magistratului și nici cauze de impunitate, ci ele sunt instituite exclusiv pentru garantarea dreptului cetățenilor la un proces echitabil. Cu alte cuvinte, independența magistratului nu se referă și nu trebuie să se refere la dispozițiile legii, cărora magistratul este ținut să li se supună și să le aplice, cu competență profesională și cu bună credință.

În altă ordine de idei, se constată că, dacă mecanismul de garantare a independenței justiției la nivel de sistem este funcțional, normele legale privind apărarea independenței individuale și a reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor au un caracter mai puțin eficient, de multe ori nefiind posibilă o reacție promptă și efectivă de contracarare a unor atacuri cu caracter nefondat, cu privire la conduita profesională a unui magistrat, în special când acestea sunt vehiculate prin mass-media. Sub acest aspect se impune o intervenție legislativă, precum și unele măsuri organizatorice la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii și o mai bună colaborare cu asociațiile profesionale ale magistraților²²¹.

Un aspect important al consolidării independenței sistemului judiciar îl reprezintă asigurarea unei finanțări corespunzătoare a acestuia. Asigurarea liberului acces al cetățenilor la justiție, inclusiv prin acțiuni de informare și educație juridică, scutiri sau reduceri la plata taxelor de timbru, posibilitatea obținerii de asistență juridică gratuită etc., reprezintă un proces costisitor, dar indispensabil pentru funcționarea statului de drept.

În acest context, păstrarea calității de ordonator principal de credite de către ministrul justiției apare ca o soluție nepotrivită, fiind necesară administrarea acestuia de un organ aparținând autorității judecătorești, fie Înalta Curte de Casație și Justiție (soluție consacrată de Legea nr. 304/2004, astfel cum a fost modificată prin OUG nr.100/2007, cu efect de la 1 ianuarie 2009), fie Consiliul Superior al Magistraturii (soluție preferabilă în special pentru argumentele că Înalta Curte de Casație și Justiție este o instanță judecătorească, menită să înfăptuiască justiția și să asigure interpretarea unitară a legii, iar nu un organ de natură administrativă, neavând legături de această natură cu celelalte instanțe și că transmiterea administrării bugetului instanțelor către CSM ar permite o mai bună corelare între nevoi și resurse, pe baza datelor pe care Consiliul le gestionează cu privire la activitatea instanțelor și a proiectelor de reformă aflate în coordonarea sa).

²²¹ Pentru amănunte asupra acestor aspecte a se vedea secțiunile 4.6. și 4.11. ale prezentului raport.

Pe de altă parte, pentru reușita procesului de reformă a sistemului judiciar se impune tratarea ca priorități, în ceea ce privește finanțarea, a programelor de formare profesională, inițială și continuă, ale magistraților și asigurării resurselor materiale funcționării justiției ca serviciu public. Sub primul aspect, asigurarea participării magistraților la programe de formare continuă doar o dată la 3 ani rămâne nesatisfăcătoare având în vedere ritmul evoluției realităților sociale și al diversificării, specializării și creșterii gradului de tehnicitate a normelor juridice. Sub al doilea aspect, asigurarea unor sedii adecvate pentru desfășurarea activității instanțelor și parchetelor și asigurarea resurselor necesare activității curente reprezintă premise indispensabile creșterii celerității soluționării litigiilor și a garantării drepturilor procesuale ale părților. În acest context este îngrijorătoare situația semnalată la începutul anului 2008 de mai multe organe media, cu privire la faptul că la nivelul unor instanțe nu există nici măcar fondurile necesare îndeplinirii în condiții legale a procedurilor de citare și a plății utilităților.

În altă ordine de idei, considerăm că, în contextul creșterii complexității fenomenului infracțional și a necesității combaterii cu mai multă fermitate a criminalității organizate și a corupției, se impune îmbunătățirea cadrului legal privind protecția magistraților și a familiilor acestora împotriva faptelor penale aflate în legătură cu atribuțiile exercitate²²².

În sfârșit, în contextul existenței unor dispoziții legale care instituie răspunderea materială a magistraților, considerăm că este inadmisibilă lipsa în continuare de eficiență juridică a normelor înscrise în Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind asigurarea magistraților pentru risc profesional, prin neemiterea normelor de aplicare și nepunerea în practică a acestora fiind afectate atât, pe de o parte, independența magistraților, cât și posibilitatea statului de a recupera prin regres sumele plătite ca despăgubiri în astfel de cazuri.

În percepția cetățenilor, o problemă importantă cu care se confruntă sistemul judiciar continuă să rămână fenomenul corupției. Chiar dacă nu se poate estima cu exactitate cât din această percepție vizează realitățile din sistem și cât este consecința imaginii negative a acestuia, este indubitabil că fenomenul există și că se impune combaterea fermă a acestuia, indiferent de nivelul la care se manifestă. De altfel, potrivit studiului efectuat de către Transparency International România, magistrații înșiși sunt conștienți că există corupție în sistem și consideră că trebuie excluși din magistratură aceia găsiți vinovați de fapte de corupție, în caz contrar perpetuându-se neîncrederea între colegi, precum și în rândul publicului.

²²² Conform răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, în anul 2007, la nivelul instanțelor s-au înregistrat patru cazuri de săvârșire a unor fapte penale împotriva unor judecători în legătură cu exercițiul atribuțiilor de serviciu, iar la nivelul parchetelor s-au înregistrat două cazuri de săvârșire a unor fapte penale legate de exercițiul atribuțiilor de serviciu – unul împotriva unui procuror și unul împotriva unui membru al personalului auxiliar. În fapt, numărul presiunilor sau amenințărilor împotriva magistraților, care apoi nu se materializează, este însă mult mai ridicat.

Combaterea corupției, ca a oricărei conduite personale culpabile, care încalcă legea penală, este în principal atributul organelor abilitate ale statului, fermitatea și celeritatea acestora fiind esențiale pentru refacerea încrederii în justiție.

Dincolo de ancheta penală, trebuie însă luate și alte măsuri, care sunt de natură atât de a reduce corupția din sistem, cât și de a îmbunătăți, în general, funcționarea acestuia.

Mai buna organizare a activității de arhivă sau de registratură, crearea posibilității consultării de către părți a dosarelor în format electronic, on line, îmbunătățirea sistemului de repartizare aleatorie, controlarea respectării stricte a respectării interdicțiilor legale și a regimului incompatibilităților, precum și a principiului continuității completului, dar și sancționarea fermă a abuzului de drept procesual, constând în formularea succesivă sau nejustificată a unor cereri de recuzare sau în depunerea unei plângeri penale putative împotriva magistratului în vederea înlăturării acestuia de la soluționarea cauzei ori intentarea unei cereri de strămutare total nejustificată, constituie tot atâtea măsuri care pot contribui la combaterea marii și a micii corupții din cadrul sistemului judiciar și pot reclădi încrederea reciprocă, care trebuie să existe între părți și apărătorii lor și magistratul cauzei.

Una dintre cauzele care provoacă neîncredere în justiție și nemulțumire față de modul de funcționare a sistemului judiciar este reprezentată de percepția în rândul publicului a unei situații de impunitate a judecătorilor sau procurorilor cu privire la legalitatea soluțiilor pronunțate sau dispuse.

Principiul independenței judecătorilor și a supunerii lor numai față de lege impune necesitatea ca legalitatea și temeinicia unei hotărâri judecătorești să fie examinată numai de către instanțele ierarhic superioare, în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. Acest principiu se impune a fi respectat, el reprezentând un fundament al statului de drept și o garanție pentru cetățean că litigiul său va fi soluționat conform legii, iar nu pe baza unor interpretări sau dispoziții venite din afară și că magistratul se va pronunța liber de orice temeri sau ingerințe.

Pe de altă parte însă, aplicarea principiului menționat mai sus presupune că magistratul, pentru a fi protejat prin această garanție, trebuie să acționeze cu competență, responsabilitate și bună credință.

Chiar dacă soluțiile sale, luate individual, trebuie să rămână, sub rezerva căilor de atac, intangibile, conduita profesională a magistratului și conduita sa personală, în aspectele ce pot afecta prestigiul funcției sau al justiției, sunt supuse verificării, atât prin procedura disciplinară²²³, cât și prin procedura evaluării profesionale periodice.

Prin cele două mecanisme se asigură responsabilizarea magistratului față de funcția îndeplinită și se previne intervenția arbitrariului în procedurile judiciare.

²²³ Pentru amănunte privind răspunderea disciplinară a magistraților în anul 2007 a se vedea secțiunea 4.5.1.

Pentru aceste motive, pe baza noului regulament, a ghidului și a fișei de evaluare, toate elaborate în anul 2007, începând cu luna martie 2008 va fi declanșat procesul de evaluare profesională a magistraților, avându-se în vedere atât magistrații care ocupă funcții de conducere, cât și cei care ocupă funcții de execuție.

Procesul de evaluare profesională va permite refacerea ierarhiei profesionale din cadrul instanțelor și parchetelor prin evidențierea judecătorilor și procurorilor cu o activitate deosebită, identificarea aptitudinilor personale, dar și a lipșurilor și a nevoilor de formare profesională pentru fiecare magistrat, responsabilizarea magistraților cu o activitate nesatisfăcătoare etc.

Conform legii, rezultatele evaluării individuale condiționează promovarea în funcții de conducere sau de execuție, iar obținerea unui calificativ nesatisfăcător poate conduce la obligativitatea urmării unor cursuri de formare profesională, iar, dacă se repetă, chiar la îndepărtarea din magistratură.

În cursul evaluării vor fi luate în considerare rezultatele concrete ale activității magistratului, modul de relaționare cu ceilalți participanți la procedura judiciară, respectarea obligațiilor prevăzute de lege, dar și elemente cu un deosebit impact asupra imaginii sistemului în rândul publicului, precum comportamentul în sala de ședință sau în timpul anchetei sau calitatea motivării hotărârii pronunțate sau soluției dispuse.

Este de menționat că, deși este uneori considerat conservator și rezistent la reformă, corpul magistraților și-a asumat necesitatea desfășurării procesului de evaluare profesională, în scopul asigurării competenței și eficienței activității fiecărui judecător sau procuror²²⁴.

Astfel, la nivelul instanțelor judecătorești, 11 dintre curțile de apel și aproximativ 80% dintre tribunale și judecătorii au apreciat că se impune evaluarea individuală a activității fiecărui judecător sau procuror, aceasta fiind însă necesar să fie efectuată în concret, luând în considerare și starea concretă a instanței în cadrul căreia activează (în raport și de o evaluare instituțională). Alte instanțe, în procent redus, au apreciat că evaluarea individuală ar trebui efectuată numai în cadrul procedurii de promovare sau că se impune numai o evaluare instituțională, a funcționării fiecărei instanțe sau parchet, procentul răspunsurilor prin care s-a considerat că nu este necesară o formă de evaluare profesională fiind nesemnificativ. Domeniile în care ar trebui valorificate rezultatele evaluării au fost în opinia instanțelor, în ordine, în procedura de promovare în funcții de execuție a judecătorilor, în cadrul procedurii de numire în funcții de conducere, în cadrul procedurii disciplinare, precum și pentru stabilirea unui program de formare profesională individualizat.

Aceeași formă de evaluare a fost considerată necesară și de către parchete într-un procent covârșitor (65% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curțile de apel, 85% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă tribunale și 90% dintre răspunsurile transmise de către parchetele de pe lângă judecătorii). În opinia parchetelor, rezultatele evaluării ar trebui luate în considerare, în primul rând, în procedura de numire în funcții de conducere, dar și la promovarea în funcții de execuție, în procedura

²²⁴ Datele prezentate în continuare au fost sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

disciplinară și în vederea stabilirii unui program de formare profesională individualizat pentru fiecare procuror.

Relația sistemului judiciar cu mass-media a evoluat pozitiv în cursul anului 2007, ca urmare a eforturilor sistemului de a deveni mai transparent, a activității desfășurate de către birourile de relații publice din instanțe și parchete și a acțiunilor de specializare a purtătorilor de cuvânt.

Totodată, a fost elaborată o strategie de comunicare și relații publice pentru Consiliul Superior al Magistraturii și sistemul judiciar, care urmează a fi implementată pe parcursul anului 2008.

A putut fi percepută o tendință a organelor media de a se informa mai mult decât în trecut pe baza unor surse oficiale, dar, în special în cazurile cu mare impact la public, au rămas frecvente scurgerile de informații, existând chiar riscul compromiterii unor anchete datorită acestor situații.

Deși media a continuat să prefere relatarea unor elemente cu caracter senzațional legate de funcționarea sistemului judiciar, s-a remarcat și tendința de a explica mai bine publicului modul de funcționare a sistemului și de desfășurare a procedurii judiciare, precum și de a accepta necesitatea tranșării litigiilor judiciare în instanță și de a respecta deciziile acestora, pe care presa a încercat în mai mare măsură să le explice, iar nu să le critice. S-a remarcat totodată un caracter critic mai pronunțat în cazul activității parchetelor, fiind intens mediatizate unele soluții de restituire a unor dosare penale de către instanțe sau de achitare a unor inculpați, care au fost extrapolate în numeroase cazuri, fără temei, cu privire la întreaga activitate a parchetelor.

În privința percepției magistraților, în anul 2007, a scăzut cu 10 procente numărul magistraților care apreciază că presa constituie factor de presiune asupra sistemului judiciar, magistrații recunoscând necesitatea dezbaterii publice a chestiunilor de interes public și valoarea fundamentală pe care o reprezintă libertatea presei într-o democrație. Totuși, se consideră necesar o pregătire mai temeinică a jurnaliștilor care abordează subiecte legate de sistemul judiciar, în special a celor care nu sunt în mod curent specializați în astfel de chestiuni, iar un procent ridicat de magistrați consideră încă că părțile utilizează uneori media pentru a face presiuni în vederea obținerii unei soluții favorabile.

Ca prim an al României ca stat membru al Uniunii Europene, anul 2007 a reprezentat pentru judecători și procurori o nouă realitate juridică, aceștia având obligația de a asigura preeminența dreptului comunitar și având la dispoziție instrumente juridice noi, precum posibilitatea sesizării Curții de Justiție a Comunităților Europene cu o întrebare preliminară sau a emiterii unui mandat european de arestare.

Rezultatele obținute în anul 2007 sub aceste aspecte, precum și activitatea reprezentanților României în cadrul celor două rețele judiciare europene, în materie penală, respectiv în materie civilă și comercială, îndreptățesc concluzia că, în ciuda deficiențelor sale, sistemul judiciar român a reușit să se conecteze la cele ale

celorlalte state membre și să asigure compatibilitatea necesară, contribuind la eforturile de creare a unui spațiu comun de securitate, cooperare și justiție²²⁵.

Întrucât instanțele și parchetele sunt primele îndreptățite să realizeze o evaluare a vulnerabilităților manifestate de sistemul judiciar în cursul anului 2007 și a modalităților adecvate în care acestea pot fi combătute, prezentăm în final o sinteză a aspectelor ridicate prin răspunsurile transmise la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii prezentului raport.

Astfel, în opinia instanțelor judecătorești, principalele vulnerabilități, dar și măsuri de combatere a acestora, au constat în următoarele:

- schemă de personal subdimensionată – se impune suplimentarea posturilor de grefieri și judecători;
- bază materială insuficientă - se impune construirea de noi sedii și modernizarea celor existente;
- sistemul de selectare și promovare a personalului – se impune o formulă descentralizată;
- resurse umane insuficiente, atât în ceea ce privește judecătoria, cât și personalul auxiliar de specialitate și în ceea ce privește compartimentul financiar și administrativ - modificări legislative de natură să asigure ocuparea posturilor vacante într-un timp cât mai scurt; - asigurarea resurselor financiare necesare; - degrevarea judecătorilor de activitățile extrajudiciare; - instituirea procedurilor alternative de soluționare a litigiilor, eventual cu caracter obligatoriu;
- instabilitatea și lipsa de coerență legislativă - adoptarea de coduri și alte acte normative compatibile cu legislația europeană, în așa fel încât să nu fie necesară modificarea acestora o perioadă mai lungă de timp, în special în ceea ce privește normele de procedură, în acest mod asigurându-se predictibilitatea actului de justiție; - Elaborarea unor acte normative prin consultarea specialiștilor și a practicienilor atât cu privire la dreptul material și procesual cât și cu privire la organizarea judiciară;
- dezechilibre existente între volumul de activitate al instanțelor judecătorești – judecătoria, tribunale, curți de apel și încărcătura mare de cauze/judecător - modificări legislative privind competența în toate materiile;
- supraîncărcarea instanței – suplimentarea schemei de personal, instituirea unor proceduri alternative obligatorii în anumite tipuri de cauze; – dimensionarea optimă a volumului de muncă pe judecător/complet de judecată;
- practica neunitară și modificări legislative ce dau naștere la soluții și interpretări contrare – celeritatea judecării recursurilor în interesul legii; - adoptarea legii de modificare a codurilor de procedura civilă și penală , inclusiv în ce privește recursul prejudicial și unificarea practicii Înaltei Curți de Casație și Justiție;

²²⁵ Pentru amănunte a se vedea și secțiunea 3.8. din prezentul raport.

- proceduri judiciare greoaie – modificarea codurilor de procedură;
- percepția eronată a societății asupra sistemului judiciar; comunicare și informare corectă;
- îmbunătățirea accesului la justiție –simplificarea procedurilor, asistență judiciară, sporirea schemei de personal;
- pregătirea profesională continuă, în competența exclusivă a Institutul Național al Magistraturii, în modalitatea existentă, nu satisface nevoile reale de la nivelul instanțelor de judecată, pe grade de jurisdicție și practică unitară. Propunem următoarele modalități de realizare a pregătirii profesionale: pregătirea individuală, pregătirea în funcție de gradul instanțelor; decizii în interesul legii în probleme relevante; consultarea colectivelor de magistrați asupra formei de pregătire, tematică etc.;
- lipsa comunicării dintre CSM și instanțe și lipsa deschiderii CSM față de problemele reale existente;
- educația redusă a cetățenilor privind funcționarea sistemului judiciar – programe de educare încă din clasele primare;
- lipsa de coerență în salarizarea magistraților – elaborarea unui nou sistem de salarizare.

În ceea ce privește parchetele, răspunsurile transmise au vizat, în principal, următoarele:

- legislație necorespunzătoare – adoptarea noilor coduri de procedură; - corelarea actelor normative; - sistematizarea legislativă;
- imaginea negativă și lipsa de încredere în sistemul judiciar – îmbunătățirea calității activității fiecărui magistrat;
- atingerile aduse independenței magistraților – modificări legislative; - intervenții prompte ale CSM;
- lipsa acută de procurori – organizarea de concursuri și modificarea dispozițiilor legale privind participarea la concurs a absolvenților de facultate;
- percepția asupra actului de justiție - măsuri de mediatizare a progreselor realizate în justiție;
- lipsa unor condiții corespunzătoare de muncă la unele unități de parchet;
- scăderea credibilității sistemului judiciar - promovarea imaginii și a activității reale a sistemului judiciar realizat de majoritatea magistraților și de către Consiliul Superior al Magistraturii;
- reducerea eficienței activității - schimbarea modului de evaluare a activității în general, de la o evaluare cantitativă la una calitativă și schimbarea modului de promovare și control;
- mediatizarea excesivă a anchetelor penale, transformarea acestora în dezbateri publice și show-uri TV;
- încărcarea procurorului cu sarcini nonjuridice - degrevarea procurorului de aceste sarcini;
- imposibilitatea procurorului de a realiza eficient activitatea de supraveghere a cercetărilor penale - trecerea efectivă a poliției judiciare în subordinea procurorului;

- volum de muncă supraîncărcat – reexaminarea schemelor de personal în sensul măririi numărului procurorilor la parchetele cu volum mare de activitate;
- lipsă de eficiență prin disiparea forțelor judiciare în tot felul de structuri – elaborarea unei strategii pentru realizarea unui sistem unitar de acțiune cu celeritate în soluționarea cauzelor;
- inexistența unei structuri a poliției judiciare corespunzătoare Parchetului de pe lângă Curtea de Apel - înființarea acesteia;
- lipsa resurselor materiale – asigurarea resurselor necesare bunei funcționări a justiției din partea Guvernului.

6.2. Scurtă prezentare a noului Plan de acțiune privind strategia de reformă a sistemului judiciar și lupta împotriva corupției, adoptat de către Guvernul României la data de 31.10.2007

Mecanismul de cooperare și verificare va fi utilizat în continuare pentru monitorizarea progreselor înregistrate de România. Pentru a facilita cooperarea și verificarea, raportul Comisiei Europene impune obligația pentru autoritățile române de a elabora **un plan de acțiune pentru anul 2008**.

Proiectul de Plan a fost întocmit prin colaborarea dintre toate instituțiile cu atribuții în domeniul funcționării sistemului judiciar și a luptei împotriva corupției. În data de 21 și, respectiv, 24 septembrie 2007, proiectul planului de acțiune agreat la nivel tehnic a fost supus dezbaterii Comisiei de monitorizare a implementării Strategiei de Reforma a Sistemului Judiciar 2005 – 2007, respectiv Consiliului pentru monitorizarea implementării Strategiei Naționale Anticorupție 2005 – 2007. Instituțiile participante la cele doua reuniuni au agreat obiectivele planului de acțiune.

Proiectul a fost discutat în cadrul reuniunilor tehnice de lucru și supus dezbaterilor publice în perioada 2 – 17 octombrie 2007, fiind organizate reuniuni de consultări cu magistrații (12 octombrie 2007), reprezentanți a asociațiilor profesionale și reprezentanți ai societății civile (17 octombrie 2007).

Autoritățile române au prezentat Comisiei Europene, în luna noiembrie 2007²²⁶, **acest plan de acțiune, cu etape bine stabilite, care să arate modul în care România intenționează să atingă obiectivele specifice**. Planul se bazează pe o *strategie coerentă de combatere a corupției la toate nivelurile* și pe un *plan credibil de consolidare a profesionalismului, independenței, competențelor și resurselor sistemului judiciar*. Acest document a fost supus dezbaterii publice și transmis tuturor curților de apel și parchetelor pentru formularea de observații. Înainte de aprobarea Planului de Acțiune de către Guvernul României, a fost organizată o reuniune a

²²⁶ Planul de Acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare pentru anul 2008 a fost aprobat prin H.G. 346/31.10.2007 și publicat în M.O. nr. 765/12.11.2007

judecătorilor și procurorilor, pentru discuții finale pe marginea proiectului de plan, la care au participat și reprezentanți ai societății civile și ai mass-media.

Pentru atingerea obiectivelor stabilite prin rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene și prin rapoartele misiunilor de peer-review efectuate de experți din Statele Membre, la elaborarea Planului s-au avut în vedere acele domenii cu privire la care respectivele rapoarte au semnalat existența unor deficiențe. Astfel, *principalele direcții de acțiune pentru îndeplinirea primei condiționalități* sunt: adoptarea unor noi coduri de procedură, unificarea jurisprudenței, consolidarea capacității instituționale a CSM și responsabilizarea membrilor Consiliului, creșterea transparenței actului de justiție, îmbunătățirea politicii de resurse umane, creșterea eficienței sistemului judiciar prin îmbunătățirea infrastructurii și managementului instanțelor.

a) Adoptarea noilor coduri de procedură civilă și penală. Adoptarea noilor coduri reprezintă priorități în materie legislativă, fiind indispensabile pentru sistematizarea normelor de natură să asigure simplificarea procedurilor judiciare, reducerea duratei acestora, precum și reducerea numărului căilor de atac pentru anumite categorii de cauze. O serie de măsuri de reformă, mai ales în domeniul resurselor umane și al unificării practicii judiciare, vor depinde de adoptarea noilor coduri. O condiție esențială pentru aplicarea corectă și unitară a noilor coduri o constituie pregătirea judecătorilor și procurorilor înaintea intrării în vigoare a acestora, dar și informarea publicului despre noile reguli procedurale. Astfel, sunt prevăzute campanii de formare adresate judecătorilor și procurorilor, la organizarea cărora vor fi implicați membri ai comisiilor care au lucrat la elaborarea noilor coduri. De asemenea, pentru informarea justițiabililor, se vor organiza campanii de informare publică și se vor elabora broșuri disponibile gratuit, cuprinzând cele mai importante modificări introduse de noile coduri.

b) În privința unificării jurisprudenței, Raportul din 27 iunie 2007 semnalează o serie de progrese în urma măsurilor luate în cursul anului 2006, dar atrage atenția asupra faptului că, absența unei practici unitare pentru cazurile de restituire a proprietății rămâne, încă, un motiv de îngrijorare. În vederea remedierii acestei probleme, planul prevede, pe de o parte, continuarea măsurilor apreciate ca eficiente, derulate și în prezent, iar pe de altă parte, măsuri noi, ce vizează în primul rând problema unificării practicii judiciare în materia restituirii proprietăților. Astfel, va continua organizarea întâlnirilor periodice între judecătorii instanțelor de la diferite grade de jurisdicție, pentru discutarea problemelor de practică neunitară, fiind prevăzută pentru viitor și implicarea avocaților, mai ales în vederea identificării și semnalării cazurilor de practică neunitară. De asemenea, vor continua activitățile ce asigură accesul judecătorilor la jurisprudență: actualizarea permanentă a portalului instanțelor prin publicarea jurisprudenței relevante, precum și prin publicarea acestei jurisprudențe în broșuri sau volume ce vor fi distribuite la instanțele din țară. Vor continua și seminariile de pregătire a judecătorilor și procurorilor în domeniul unificării jurisprudenței, cu prioritate în materia restituirii imobilelor

naționalizate și se va realiza un forum de discuții pentru magistrați, prin intermediul căruia să fie facilitate comunicarea dintre judecătorii și procurorii din țară pe diverse domenii de interes. De asemenea, prevederile ce vor fi introduse prin noile Coduri de procedură - civilă și penală – au ca finalitate tocmai simplificarea regulilor procesuale, reșezarea normelor de competență și regândirea sistemului căilor de atac, astfel încât să se limiteze cât mai mult cu putință cazurile în care să existe riscul unor interpretări neunitare.

c) Consolidarea capacității administrative a CSM, responsabilizarea membrilor acestuia și soluționarea problemelor de etică ale unor membri ai Consiliului. În vederea responsabilizării membrilor CSM și soluționării problemelor de etică, a fost avută în atenție realizarea unei mai bune comunicări între membrii acestei instituții, pe de o parte, magistrați și societatea civilă pe de altă parte, fiind prevăzute întâlniri periodice în care să se discute activitatea membrilor CSM în perioada de referință și prioritățile lor pentru perioada următoare. De asemenea, candidații la funcțiile de președinte și vicepreședinte, aleși la începutul anului 2008, au prezentat deja, în mod public, programe de activitate pentru perioada mandatului, îndeplinirea acestora putând fi urmărită de către cei interesați: judecători, procurori, societate civilă etc. Va continua procesul de selecție a inspectorilor judiciari, cu respectarea criteriilor de reprezentativitate teritorială.

d) Creșterea transparenței actului de justiție impune continuarea măsurilor deja întreprinse, astfel încât justiția să își consolideze rolul și imaginea de serviciu public, aflat în slujba cetățeanului. Sunt avute în vedere în principal: pregătirea magistraților, a personalului auxiliar și a purtătorilor de cuvânt de la instanțe și parchete în domeniul comunicării publice, precum și realizarea de către CSM a unor sondaje ale opiniei publice și în rândul magistraților cu privire la percepția asupra funcționării sistemului judiciar, urmate de prezentarea și dezbateră publică a concluziilor.

e) Îmbunătățirea politicii de resurse umane continuă să reprezinte o prioritate. Raportul din 27 iunie 2007 arată că „situația resurselor umane în sistemul judiciar din România, precum și capacitatea de gestionare la nivel central și la nivelul instanțelor și parchetelor, continuă să constituie o problemă pentru autorități”. Una dintre direcțiile avute în vedere pentru reducerea deficiențelor din domeniul resurselor umane o reprezintă raționalizarea și eficientizarea activității magistraților, care presupune mai multe etape - stabilirea gradelor de complexitate a cauzelor, identificarea volumului optim de activitate pentru fiecare judecător și procuror, asigurarea necesarului de personal atât la instanțe cât și la parchete. În prezent, se derulează studii și programe pentru realizarea acestor etape premergătoare. Ulterior, în baza concluziilor acestor programe, și având în vedere cu prioritate regulile de competență materială cuprinse în noile coduri de procedură civilă și penală, se va elabora o strategie de resurse umane, prin corelarea rezultatelor studiilor elaborate și ținând

seama de dinamica personalului din sistemul judiciar. În acest scop vor fi prelucrate concluziile tuturor studiilor și proiectelor premergătoare, dar se va ține seama și de alte elemente esențiale: dinamica personalului în sistem (persoane admise, pensionari, orientarea către alte profesii, detașări etc.), formarea profesională inițială și continuă a judecătorilor, procurorilor și personalului auxiliar, reșezarea normelor de competență și a căilor de atac, după intrarea în vigoare a noilor coduri, încărcătura diferită a instanțelor și parchetelor. În același context, este avută în vedere continuarea restructurării Ministerului Public, cu privire la care Raportul din 27 iunie 2007 reținea că este în curs de realizare, în baza planului de reorganizare prezentat la începutul anului 2007. Restructurarea va continua prin redistribuirea, respectiv ocuparea posturilor vacante de execuție și de conducere.

f) Creșterea eficienței sistemului judiciar prin îmbunătățirea infrastructurii și managementului instanțelor. În plan organizatoric, este vizată îmbunătățirea managementului instanțelor, prin demararea și implementarea unui proiect care va testa posibilitatea introducerii managerilor de instanță, cu scopul degrevării președinților de instanță, prin preluarea sarcinilor administrative ale acestora. Sunt avute în vedere lucrări de reabilitare ale sediilor instanțelor și parchetelor, precum și construirea unor sedii noi. Continuarea procesului de informatizare, factor esențial pentru eficientizarea activității instanțelor și parchetelor, se va realiza prin continuarea dotării sistemului judiciar cu aparatură informatică și prin dezvoltarea și securizarea rețelelor de comunicație proprii ale sistemului judiciar, dezvoltarea și extinderea sistemului informatic ECRIS, asigurarea arhivării electronice a dosarelor, asigurarea înregistrării ședințelor de judecată prin crearea unui sistem unitar și performant de înregistrare audio-video, de audiere a martorilor cu identitate ascunsă și a deținuților încarcerați, implementarea sistemului de info-chioșcuri, pregătirea specialiștilor în domeniul IT. Astfel, vor fi continuate și dezvoltate investițiile deja efectuate pentru dotarea tehnică a instanțelor și parchetelor, asigurându-se sustenabilitatea acestora prin continua lor extindere și actualizare.